

Holy Bible

Aionian Edition®

Արեւմտահայերէն Աստվածաշունչ
Western Armenian New Testament

AionianBible.org
աշխարհի առաջին հետթարգմանուած
Աստուածաշունչը
100% անվճար կրկնօրինակել կամ տպել
նաեւ հայտնի է որպէս
“ Մանուշակագոյն Աստուածաշունչ ”

Holy Bible Aionian Edition ©

Արեւմտահայերէն Աստվածաշունչ
Western Armenian New Testament

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024

Source text: Crosswire.org

Source version: 7/18/2013

Source copyright: Public Domain

Translator unknown, 1853

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 5/4/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

ՆԱԽԱՐԱՆ

Արևմտահայերեն at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* © is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

բովանդակութիւն

Նոր Կտակարան

ՄԱՏԹԷՈՍ	11
ՄԱՐԿՈՍ	36
ՂՈՒԿԱՍ	52
ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ	79
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ	99
ՀՈՌՎՄԱՅԵՑԻՍ	126
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ	138
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ	149
ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ	157
ԵՓԵՍԱՑԻՍ	161
ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ	165
ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ	168
ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ	171
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ	174
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԷՈՍ	176
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԷՈՍ	179
ՏԻՏՈՍ	182
ՓԻԼԻՄՈՆ	184
ԵՔՐԱՅԵՑԻՍ	185
ՅԱԿՈԲՈՒ	194
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ	197
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ	200
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ	202
ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ	205
ԵՐՐՈՐԴ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ	206
ՅՈՒԴԱՅԻ	207
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ	208

հավելում

ընթերցողի ուղեցոյց

բառգիրք

քարտեզներ

ճակատագիր

նկարազարդումներ, Doré

Նոր Կտակարան

Յիսուս ըսաւ. «Յայր, ներ՛ անոնց, որովհետեւ չեն գիտեր թէ ինչ կ'ընեն»:
Յետոյ անոր հանդերձները բաժնելու ասեն՝ վիճակ ձգեցին:
ՂՈՒԿԱՍ 23:34

ՄԱՏԹԵՈՍ

1 Յիսուս Զրիստոսի՝ Դաւիթի որդիին, Աբրահամի որդիին ծնունդի գիրքը: **2** Աբրահամ ծնաւ Իսահակը. Իսահակ ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր եղբայրները. **3** Յուդա ծնաւ Փարէսն ու Չարան՝ Թամարէն. Փարէս ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն ծնաւ Արամը. **4** Արամ ծնաւ Ամինադաբը. Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն ծնաւ Սաղմոնը. **5** Սաղմոն ծնաւ Բոոսը՝ Ռախաբէն. Բոոս ծնաւ Ուլբէդը՝ Յուլթէն. Ուլբէդ ծնաւ Յեսսէն. **6** Յեսսէ ծնաւ Դաւիթ թագաւորը. Դաւիթ թագաւորը ծնաւ Սողոմոնը՝ Ուրիայի կնոջմէն. **7** Սողոմոն ծնաւ Ռոբովամը. **8** Ռոբովամ ծնաւ Աբիան. Աբիա ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յովսափատ ծնաւ Յովրամը. Յովրամ ծնաւ Ոզիան. **9** Ոզիա ծնաւ Յովաթամը. Յովաթամ ծնաւ Աբազը, Աբազ ծնաւ Եզեկիան. **10** Եզեկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ Ամոնը. **11** Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յեթոնիան ու անոր եղբայրները՝ Բաբելոնի տարագրութեան ատենները. **12** Բաբելոնի տարագրութենէն ետք՝ Յեթոնիա ծնաւ Սադաթիէլը. **13** Սադաթիէլ ծնաւ Չորաբաբէլը. Չորաբաբէլ ծնաւ Աբիուղը. Աբիուղ ծնաւ Եդիակիմը. **14** Եդիակիմ ծնաւ Ազովը. Ազովը ծնաւ Սաղովկը. Սաղովկ ծնաւ Աբինը. Աբին ծնաւ Եդիուղը. **15** Եդիուղ ծնաւ Եդիագարը. Եդիագար ծնաւ Մատթանը. **16** Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յովսէփը՝ ամուսինը Մարիամի, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ կոչուեցաւ Քրիստոս: **17** Ուրեմն բոլոր սերունդները Աբրահամէն մինչեւ Դաւիթ՝ տասնչորս սերունդ են, եւ Դաւիթէն մինչեւ Բաբելոնի տարագրութիւնը՝ տասնչորս սերունդ, ու Բաբելոնի տարագրութենէն մինչեւ Քրիստոս՝ տասնչորս սերունդ: **18** Յիսուս Քրիստոսի ծնունդը եղաւ սա՛ կերպով: Անոր մայրը՝ Մարիամ, Յովսէփի նշանուած, Սուրբ Յոզիէն յղացած գտնուեցաւ՝ դեռ իրարու բով չեկած: **19** Յովսէփ՝ անոր ամուսինը, արդար մարդ ըլլալով, ու չուզելով որ խայտառակէ զայն, կը ծրագրէր ծածկաբար արձակել զայն: **20** Մինչ ան այդպէս կը մտածէր, ահա՛ Տէրոջ հրեշտակը երեցաւ անոր՝ երագի մէջ, եւ ըսաւ. «Յովսէփ, Դաւիթի որդի, մի՛ վախճար բովդ առնել կինդ՝ Մարիամը, որովհետեւ անոր մէջ յղացուածը Սուրբ Յոզիէն է: **21** Ան պիտի ծնանի որդի մը, եւ անոր անունը Յիսուս պիտի կոչես, քանի որ ան պիտի փրկէ իր ժողովուրդը իրենց մեղքերէն»: **22** Այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տէրոջ խօսքը. **23** «Ահա՛ կոյսը պիտի յղանայ ու որդի պիտի ծնանի, եւ անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կոչեն», որ կը թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ: **24** Յովսէփ

բունէն արթննալով՝ ըրաւ ինչ որ Տէրոջ հրեշտակը հրամայեց իրեն, եւ բովը առաւ իր կինը: **25** Ու չգիտցաւ զայն՝ մինչեւ որ ան ծնաւ իր անդրանիկ որդին. եւ անոր անունը Յիսուս կոչեց:

2 Երբ Յիսուս ծնաւ Յրէաստանի Բեթլեհեմին մէջ՝ Յերովդէս թագաւորին օրերը, ահա՛ արեւելքէն մոզեր եկան Երուսաղէմ, **2** եւ ըսին. «Ո՛րք է ան՝ որ ծնաւ իբր Յրէաներուն թագաւորը. որովհետեւ մենք տեսանք անոր աստղը՝ արեւելքի մէջ, ու եկանք երկրպագելու անոր»: **3** Երբ Յերովդէս թագաւորը լսեց՝ վրոզվեցաւ, եւ իրեն հետ՝ ամբողջ Երուսաղէմը: **4** Այլա, հաւաքելով բոլոր քահանայապետներն ու ժողովուրդին ղայիւները, հարցափորձեց զանոնք թէ ո՛ր պիտի ծնէր Քրիստոսը: **5** Անոնք ալ ըսին իրեն. «Յրէաստանի Բեթլեհեմին մէջ: Որովհետեւ սա՛ գրուած է մարգարէին միջոցով. **6** “Դո՛ւն, Բեթլեհեմ, Յուդայի երկիր, Յուդայի կառավարիչներուն մէջ բնաւ ամենափոքրը չես. որովհետեւ Կառավարիչ մը պիտի ելլէ քեզմէ, որ պիտի հովուէ իմ ժողովուրդս՝ Իսրայէլը”»: **7** Այն ատեն Յերովդէս ծածկաբար կանչեց մոզերը, ստուգեց անոնցմէ աստղին երեւցած ժամանակը, **8** եւ դրկեց զանոնք Բեթլեհեմ՝ ըսելով. «Գաճե՛ք, ճշգրտութեամբ տեղեկացե՛ք մանուկին մասին, ու երբ գտնէք զայն՝ լուր բերէ՛ք ինձի, որպէսզի ես ալ երթամ՝ երկրպագեմ անոր»: **9** Երբ անոնք թագաւորէն լսեցին այս խօսքը, մեկնեցան. եւ ահա՛ այն աստղը՝ որ տեսեր էին արեւելքի մէջ, կ'երթար անոնց առջեւէն՝ մինչեւ որ եկաւ ու կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ: **10** Երբ տեսան աստղը, չափազանց ուրախացան: **11** Եւ տուն մտնելով՝ տեսան մանուկը, իր մօր՝ Մարիամի հետ. իյնալով երկրպագեցին անոր, ու բանալով իրենց զանձերը՝ մատուցանեցին անոր ընծաներ.՝ ոսկի, կնդրուկ եւ զմուռ: **12** Ու երագի մէջ պատգամ ստանալով՝ որ չվերադառնան Յերովդէսի, ուրիշ ճամբայով մեկնեցան իրենց երկիրը: **13** Երբ անոնք մեկնեցան, ահա՛ Տէրոջ հրեշտակը երագի մէջ երեւցաւ Յովսէփի եւ ըսաւ. «Ուտքի՛ ելիր, ա՛մ մանուկն ու անոր մայրը, եւ փախիր Եգիպտոս. հոն կեցիր՝ մինչեւ որ քեզի ըսեմ, քանի որ Յերովդէս պիտի փնտռէ մանուկը՝ կորսնցնելու համար զայն»: **14** Ան ալ ոտքի ելաւ, գիշերուան մէջ առաւ մանուկն ու անոր մայրը, մեկնեցաւ Եգիպտոս, եւ հոն էր մինչեւ Յերովդէսի վախճանիը, **15** որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տէրոջ խօսքը. «Եգիպտոսէն կանչեցի իմ որդիս»: **16** Այն ատեն Յերովդէս, տեսնելով թէ խաբուեցաւ մոզերէն, սաստիկ զայրացաւ, ու դրկեց՝ ջարդեց Բեթլեհեմի եւ անոր ամբողջ հողամասին մէջ եղող բոլոր մանուկները՝ երկու տարեկան ու անկէ վար, այն ժամանակին համեմատ՝ որ ստուգած էր մոզերէն: **17** Այն ատեն իրագործուեցաւ Երեմիա

մարգարեին միջոցով ըստուած խօսքը. «Ռամայի մէջ լսուեցաւ ձայն մը, որը, լաց ու մեծ սուգ. 18 Ռաբէլ կու լար իր գաւակներուն վրայ ու չէր ուզեր միխթարուիլ, որովհետեւ չկային»: 19 Երբ Յերովդէտ վախճանեցաւ, Տէրոջ հրեշտակը Եգիպտոսի մէջ երեւցաւ Յովսէփի՝ երագի մէջ, եւ ըսաւ. 20 «Ոտքի ելիր, ան մանուկն ու անոր մայրը, եւ գնա՛ Իսրայէլի երկիրը, որովհետեւ մեռան անոնք՝ որ կը փնտռէին մանուկին անձը»: 21 Ան ալ ոտքի ելաւ, առաւ մանուկն ու անոր մայրը, եւ եկաւ Իսրայէլի երկիրը: 22 Իսկ երբ լսեց թէ Արքեղայոս կը թագաւորեր Յրեաստանի վրայ, իր հօր՝ Յերովդէտի տեղ, վախցաւ հոն երթալու. եւ երագի մէջ պատգամ ստանալով՝ մեկնեցաւ Գալիլեայի կողմերը, 23 ու եկաւ բնակեցաւ Նազարէթ կոչուած քաղաքը, որպէսզի իրագործուի մարգարէներուն խօսքը. «Նազովրեցի պիտի կոչուի»:

3 Այդ օրերը Յովհաննէս Մկրտիչը եկաւ, Յրեաստանի անապատին մէջ քարոզելով 2 եւ ըսելով. «Ապաշխարեցէ՛ք, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: 3 Այս է ան, որուն մասին Եսայի մարգարէն խօսեցաւ՝ ըսելով. «Անապատին մէջ գոչողին ձայնը. “Պատրաստեցէ՛ք Տէրոջ ճամբան, շտկեցէ՛ք անոր շաւիղները”»: 4 Յովհաննէսի հազուարդ ուղտի մագէ էր, իր մէջքին շուրջ՝ կաշիէ գօտի ունէր, եւ իր կերակուրը՝ մարախ ու վայրի մեղր էր: 5 Այն ատեն Երուսաղէմէն, ամբողջ Յրեաստանէն եւ Յորդանանի ամբողջ շրջակայքէն կ’երթային իրեն, 6 կը մկրտուէին իրմէ՝ Յորդանանի մէջ, ու կը խոստովանէին իրենց մեղքերը: 7 Երբ տեսաւ Փարիսեցիներէն եւ Սադուկեցիներէն շատեր՝ որ եկած էին իր մկրտութեան, ըսաւ. «Իժերն ծնունդներ, ո՞վ իմացուց ձեզի՝ խուսափիլ գալիք բարկութենէ: 8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժանավայել պտուղ բերէք. 9 ու մի՛ մտածէք ձեր մէջ ըսել. “Մենք Աբրահամը ունինք իբր հայր”. որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի թէ Աստուած կարող է այս քարերէն հանել Աբրահամի գաւակներ: 10 Կացինը արդէն իսկ դրուած է ծառերու արմատին բով. ուրեմն ամէն ծառ որ լայն պտուղ չի բերել, կը կտրուի ու կրակը կը նետուի: 11 Արդարեւ ես կը մկրտեմ ձեզ ջուրով՝ ապաշխարութեան համար, բայց ան որ կու գայ իմ ետեւէս՝ ինձմէ հօգօր է, ու ես արժանի չեմ անոր կօշիկները կրելու. անիկան պիտի մկրտէ ձեզ Սուրբ Յովհով ու կրակով: 12 Անոր հեծանոցը իր ձեռքն է. իր կայք պիտի մաքրէ եւ իր ցորենը պիտի ժողվէ ամբարը, իսկ յարող պիտի այրէ անշէջ կրակով: 13 Այն ատեն Յիսուս եկաւ Գալիլեայէն Յորդանան՝ Յովհաննէսի, որպէսզի մկրտուի անկէ: 14 Յովհաննէս կ’արգիլէր զայն ու կ’ըսէր. «Ես պետք է որ մկրտուիմ քեզմէ, ու դո՛ւն կու գաս ինձի»: 15 Յիսուս պատասխանեց

անոր «Թո՛ղ տուր հիմա, որովհետեւ այնպէս կը պատշաճի մեզի, որ գործադրենք արդարութիւնը իր ամբողջութեամբ»: Այն ատեն թոյլ տուաւ անոր: 16 Երբ Յիսուս մկրտուեցաւ, իսկոյն դուրս ելաւ ջուրէն, եւ ահա՛ երկինքը բացուեցաւ ու տեսաւ Աստուծոյ Յօգին, որ աղանձի պէս կ’իջնէր ու կու գար իր վրայ: 17 Եւ ահա՛ ձայն մը եկաւ երկինքէն՝ որ կ’ըսէր. «Այս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ»:

4 Այն ատեն Յիսուս անապատը տարուեցաւ Սուրբ Յօգինէն՝ Չարախօսէն փորձուելու համար: 2 Քառասուն ցերեկ ու քառասուն գիշեր ծոմ պահելէ ետք՝ անօթեցաւ: 3 Եւ Փորձիչը մօտենալով անոր՝ ըսաւ. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ՛ որ այս քարերը հաց ըլլան»: 4 Ան ալ պատասխանեց. «Գրուած է. “Միայն հացով չէ որ մարդը պիտի ապրի, հապա ամէն խօսքով որ կ’ելլէ՛ Աստուծոյ բերանէն”»: 5 Այն ատեն Չարախօսը առաւ տա-րաւ զայն սուրբ քաղաքը, կայնեցուց զայն տաճարին աշտարակին վրայ, 6 եւ ըսաւ անոր. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, վայր նետէ քեզ ասկէ. որովհետեւ գրուած է. “Իր հրեշտակներուն պիտի հրահանգէ քեզի համար, որ իրենց ձեռքերուն վրայ կրեն քեզ, որպէսզի բարի մը չգարնես ոտքը”»: 7 Յիսուս ըսաւ անոր. «Դարձեալ գրուած է. “Մի՛ փորձեր Տէրը՝ բու Աստուծոյ”»: 8 Չարախօսը դարձեալ առաւ հանեց զայն չափազանց բարձր լեռ մը, ցոյց տուաւ անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւններն ու անոնց փառքը, 9 եւ ըսաւ անոր. «Ասոնք բոլորը պիտի տամ քեզի, եթէ ինաս՝ երկրպագես ինձի»: 10 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր. «(Ետե՛ս) գնա, Սատանայ, որովհետեւ գրուած է. “Տէրոջ՝ բու Աստուծոյը երկրպագէ, ու միայն զինք պաշտո՛ւ»: 11 Այն ատեն Չարախօսը թողուց զայն, եւ հրեշտակները մօտեցան ու սպասարկեցին անոր: 12 Երբ Յիսուս լսեց թէ Յովհաննէս մատնուեցաւ, մեկնեցաւ Գալիլեա: 13 Ու ձգելով Նազարէթը՝ եկաւ բնակեցաւ Կափառնայում, ծովեզերեայ քաղաքը, Չաբուղոնի ու Նեփթաղիմի հողամասերուն մէջ, 14 որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարեին միջոցով ըսուած խօսքը. 15 «Չաբուղոնի երկիրն ու Նեփթաղիմի երկիրը, ծովու ճամբայով Յորդանանի միւս կողմը, հեթանոսներու Գալիլեան. 16 խաւարի մէջ բնակող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, եւ լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ կը բնակէին մահուան երկրին ու շուքին մէջ»: 17 Այդ ատենէն ետք Յիսուս սկսաւ քարոզել եւ ըսել. «Ապաշխարեցէ՛ք, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: 18 Երբ Յիսուս կը քալէր Գալիլեայի ծովուն եզերքը, տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս կոչուած Սիմոնը, եւ անոր եղբայրը՝ Անդրեասը, որոնք ուռկան կը նետէին ծովը, որովհետեւ ձկնորս էին: 19 Ըսաւ անոնց.

«Եկէ՛ք իմ ետեւէս, ու մարդոց որսորդ ընեմ ձեզ»: 20 Անոնք ալ իսկոյն թողուցին ուռկանները եւ հետեւեցան անոր: 21 Անկէ յառաջ երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Չբեդեան Յակոբոսն ու անոր եղբայրը՝ Յովհաննէսը, որոնք նաևուհի մէջ կը կարկտնէին իրենց ուռկանները, իրենց հօր՝ Չբեդեոսի հետ: Կանչեց զանոնք: 22 անոնք ալ իսկոյն թողուցին նաև ու իրենց հայրը, եւ հետեւեցան անոր: 23 Յիսուս ամբողջ Գալիլեան շրջելով՝ կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, կը բարոզէր արքայութեան ակետարանը, եւ ժողովուրդին մէջ կը բուժէր ամեն տեսակ ախտ ու ամեն տեսակ վատառողջութիւն: 24 Անոր համբաւը տարածուեցաւ ամբողջ Սուրիայի մէջ, եւ բերին անոր բոլոր հիւանդները՝ որ զանազան ախտերով ու տանջանքներով կը տուայտէին, նաեւ դիւահարներ, լուսնոտներ, եւ անդամալոյծներ, ու բուժեց զանոնք: 25 Մեծ բազմութիւններ կը հետեւէին անոր՝ Գալիլեայէն, Գեկալալիսէն, Երուսաղէմէն, Յրէաստանէն եւ Յորդանանի միւս կողմէն:

5 Տեսնելով բազմութիւնները՝ լեռը ելաւ: Երբ նստաւ, իր աշակերտները բովո՞ղ զացին, 2 եւ իր բերանը բանալով՝ կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր: 3 «Երանի՛ հոգիով աղքատներուն, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: 4 Երանի՛ սգաւորներուն, որովհետեւ անոնք պիտի մխիթարուին: 5 Երանի՛ հեզերուն, որովհետեւ անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը: 6 Երանի՛ անոնց՝ որ անօթութիւն ու ծարաւ ունին արդարութեան, որովհետեւ անոնք պիտի կշտանան: 7 Երանի՛ ողորմածներուն, որովհետեւ անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն: 8 Երանի՛ անոնց՝ որ սիրտով մաքուր են, որովհետեւ անոնք պիտի տեսնեն Աստուած: 9 Երանի՛ խաղաղարարներուն, որովհետեւ անոնք Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին: 10 Երանի՛ անոնց՝ որ հալածուած են արդարութեան համար, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: 11 Երանի՛ ձեզի, երբ կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն, եւ ստութեամբ ձեզի դէմ ամեն տեսակ չար խօսքեր կ'ըսեն՝ իմ պատճառով: 12 Ուրախացէ՛ք եւ ցնծացէ՛ք, որովհետեւ ձեր վարձատրութիւնը շատ է երկինքը. բանի որ այն կերպով հալածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները»: 13 «Դուք էք երկրի աղը. եթէ աղը կորսնցնէ իր համը, ինք ինչո՞վ պիտի աղուի: Անկէ ետք ո՞չ մէկ ազդեցութիւն կ'ունենայ, հապա դուրս կը նետուի եւ կը կոխկռտուի մարդոց ոտքին տակ: 14 Դուք էք աշխարհի լոյսը. քաղաք մը՝ որ լերան վրայ կը գտնուի», չի կրնար պահուիլ: 15 Ու ճրագը չեն վառէր եւ դներ գրուանի տակ, հապա՞՜ աշտանակի վրայ, որ լուսաւորէ բոլոր տան մէջ եղողները: 16 Ձեր լոյսը այնպէս թող փայլի մարդոց առջեւ, որ տեսնեն ձեր բարի գործերը եւ փառաբանեն ձեր

Յայրը՝ որ երկինքն է»: 17 «Մի՛ կարծէք թէ եկա՞՜ արելու Օրէնքը կամ Մարգարէները: Եկա՞յ ո՞չ թէ արելու, հապա՞՜ գործադրելու: 18 Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Մինչեւ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, Օրէնքէն յովտ մը կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի” մինչեւ որ բոլորն ալ կատարուին”: 19 Ուրեմն ո՞վ որ այս ամենափոքր պատուիրաններէն մէկը լուծէ եւ մարդոց այնպէս սորվեցնէ, անիկա ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մէջ. բայց ո՞վ որ գործադրէ ու սորվեցնէ, անիկա մեծ պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մէջ: 20 Որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ ձեր արդարութիւնը չզերագանցէ դպիրներու եւ Փարիսեցիներու արդարութիւնը, բնաւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը”»: 21 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ նախնիքներուն. “Մի՛ սպաններ”: Ո՞վ որ սպաննէ, արժանի պիտի ըլլայ դատաստանի: 22 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՞վ որ զուր տեղը բարկանայ իր եղբոր դէմ՝ արժանի պիտի ըլլայ դատաստանի: Ո՞վ որ “սպուռ” ըսէ իր եղբոր՝ արժանի պիտի ըլլայ ատենակի դատապարտութեան: Ո՞վ որ “յիմար” ըսէ իր եղբոր՝ արժանի պիտի ըլլայ գեհենի կրակին”»: (Geenna g1067) 23 Ուրեմն եթէ բու ընծաղ զոհասեղանին վրայ բերես, ու հոն յիշես թէ եղբայրդ բան մը ունի քեզի դէմ, 24 հոն ձգէ ընծաղ՝ զոհասեղանին առջեւ. նախ զնա՞՜ հաշտուէ՛ եղբորդ հետ, եւ այն ատեն եկուր՝ որ մատուցանես ընծաղ: 25 Շուտով համաձայնէ բու ոտխիդ հետ, մինչ ճամբան ես անոր հետ, որպէսզի հակառակորդդ չյանձնէ քեզ դատաւորին, ու դատաւորը՝ ոստիկանին, եւ բանտը չնետուիս: 26 Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. “Բնաւ դուրս պիտի չելլես անկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին նաքարակիրը”»: 27 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. “Շնութիւն մի՛ ըներ”»: 28 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՞վ որ կը նայի կնոջ մը՝ անոր ցանկալու համար, արդէն անիկա իր սիրտին մէջ շնութիւն ըրած է անոր հետ”: 29 Ուստի եթէ աչքդ կը գայթակղեցնէ քեզ, հանկ՞ տայն ու նետէ՛ քեզմէ. որովհետեւ ակեյի օգտակար է քեզի՞՜ որ անդամներէդ մէկը կորսուի, բայց ամբողջ մարմինդ չնետուի գեհենը: (Geenna g1067) 30 Եթէ աչք ձեռքդ կը գայթակղեցնէ քեզ, կտրէ՛ զայն ու նետէ՛ քեզմէ. որովհետեւ ակեյի օգտակար է քեզի՞՜ որ անդամներէդ մէկը կորսուի, ու ամբողջ մարմինդ չնետուի գեհենը: (Geenna g1067) 31 «Նաեւ ըսուեցաւ. “Ո՞վ որ արձակէ իր կինը, թող տայ անոր ամուսնալուծումի վկայագիր մը”»: 32 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՞վ որ կ'արձակէ իր կինը՝ առանց պոռնկութեան պատճառի, ինք շնութիւն ընել կու տայ անոր, եւ ո՞վ որ կ'ամուսնանայ արձակուածին հետ՝ շնութիւն կ'ընէ”»: 33 «Լսեր էք դարձեալ թէ ըսուեցաւ նախնիքներուն. “Սուտ երդում մի՛ ըներ, հապա հատուցանէ՛ Տէրոջ ըրած

երդուներդ»: 34 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Երբեք երդում մի՛ ընէք, ո՛չ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ գահն է, 35 ո՛չ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուանդանն է, ո՛չ Երուսաղէմի վրայ՝ որ Մեծ Թագաւորին քաղաքն է, 36 ո՛չ ալ գլուխիդ վրայ երդում ըրէ, որովհետեւ չես կրնար մէկ մագ ճերմկցնել կամ սեւցնել: 37 Հապա ձեր խօսքը ըլլայ՝ այո՛ւ՛ այո՛ւ, եւ ո՛չ ը՛ր՛ ո՛չ, ասկէ աւելին յառաջ կու գայ Չարէն»: 38 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. «Աչքի տեղ՝ աչք, եւ ականջի տեղ՝ ականջ»: 39 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Չարին մի՛ դիմադրեր. հապա ո՛ր որ ապտակէ աջ այտիդ, դարձնուր անոր միւսն ալ: 40 Եթէ մէկը ուզէ դատ վարել քեզի հետ ու բաճկոնդ առնել, թո՛ղ տուր անոր հանդերձդ ալ: 41 Եւ ո՛ր որ ստիպէ քեզ մղոն մը երթալ, գնա՛ անոր հետ երկու մղոն: 42 Տո՛ւր քեզմէ ուզողին, ու երես մի՛ դարձնէր անկէ՛՛ որ կ'ուզէ փոխ առնել քեզմէ՛՛»: 43 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. «Մի՛րէն ընկերդ եւ ատէ՛ թշնամիդ»: 44 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Մի՛րեցէ՛ք ձեր թշնամիները, օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողները, բարիք ըրէք անոնց՝ որ կ'ատեն ձեզ, եւ աղօթեցէ՛ք անոնց համար՝ որ կը պախարակեն ու կը հալածեն ձեզ, 45 որպէսզի ըլլաք ձեր երկնաւոր Յօր որդիները. որովհետեւ իր արեւը կը ծագեցնէ թէ՛ չարերուն եւ թէ՛ բարիներուն վրայ, եւ անձրեւ կը դրկէ թէ՛ արդարներուն եւ թէ՛ անարդարներուն վրայ: 46 Որովհետեւ եթէ դուք սիրէք ձեզ սիրողները, ինչ վարձատրութիւն կ'ունենաք. մաքսաւորներն ալ նոյնը չէն ըներ: 47 Ու եթէ բարեւէք միայն ձեր եղբայրները, ինչ աւելի կ'ընէք ուրիշներէն. մաքսաւորներն ալ նոյնը չէն ըներ: 48 Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր Հայրը կատարեալ է»:

6 «Չգուշացէ՛ք որ ձեր ողորմութիւնը չընէք մարդոց առջեւ՝ տեսնուելու համար անոնցմէ. այլապէս՝ վարձատրութիւն չէք ունենար ձեր Հօրմէն, որ երկինքն է: 2 Ուրեմն երբ ողորմութիւն ընես, փող մի՛ հնչեցնէր առջեւդ, ինչպէս կեղծաւորները կ'ընեն ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ, որպէսզի փառաւորուին մարդոցմէ: Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը»: 3 Իսկ դուն՝ երբ ողորմութիւն ընես՝ ձայն ձեռքդ թող չգիտնայ աջ ձեռքիդ ինչ տալը, 4 որպէսզի բոլոր ողորմութիւնդ գաղտնի ըլլայ. եւ բոլոր Հայրդ՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, բացայայտօրէն պիտի հատուցանէ քեզի»: 5 «Երբ աղօթես՝ նման մի՛ ըլլար կեղծաւորներուն, որոնք կը սիրեն աղօթել՝ կայնելով ժողովարաններուն մէջ ու հրապարակներուն անկիւնները, որպէսզի երեւնան մարդոց: Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը»: 6 Իսկ դուն՝ երբ աղօթես՝ մտի՛ր ներքին սենեակդ, գոց՛ դուռդ, եւ

աղօթ՛ Հօրդ՝ որ գաղտնի տեղ կը գտնուի. ու Հայրդ՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, բացայայտօրէն պիտի հատուցանէ քեզի: 7 Երբ աղօթէք, շատախօս մի՛ ըլլաք հեթանոսներուն պէս, որովհետեւ կը կարծեն թէ պիտի ընդունուին՝ իրենց շատ խօսելուն համար: 8 Ուրեմն մի՛ նմանիք անոնց, որովհետեւ ձեր Հայրը գիտէ ձեր պետքերը՝ դեռ դուք չիսնդրած իրմէ: 9 Ուստի դուք սասպէս աղօթեցէք. «Հայր մեր՝ որ երկինքն էս, բոլոր անոնց սուրբ ըլլայ. 10 բոլոր թագաւորութիւնդ գայ, բոլոր կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ: 11 Մեր ամէնօրեայ հացը՝ մեզի տուր այսօր. 12 մեզի ներքէ մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը ներենք մեր պարտապաններուն. 13 ու մեզ մի՛ տանիր փորձութեան, հապա մեզ ազատէ Չարէն. որովհետեւ բնակը են թագաւորութիւնը, զօրութիւնը եւ փառքը յաւիտեան. ամէն՝: 14 Արդարեւ եթէ դուք ներքէ մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ պիտի ներէ ձեզի. 15 իսկ եթէ դուք չներքէ մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն ալ ձեզի պիտի չներէ ձեր յանցանքները»: 16 «Երբ ծոմ պահէք, տրտումներես մի՛ ըլլաք՝ կեղծաւորներուն պէս. որովհետեւ իրենց երեսները կը խաթարեն, որպէսզի երեւնան մարդոց՝ թէ ծոմ կը պահեն: Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը»: 17 Բայց դուն՝ երբ ծոմ պահես՝ օճէ՛ գլուխդ ու լուս երեսդ, 18 որպէսզի չերեւնաս մարդոց՝ ծոմ պահողի պէս, հապա բոլոր Հօրդ՝ որ գաղտնի տեղ կը գտնուի: Եւ բոլոր Հայրդ՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, պիտի հատուցանէ քեզի»: 19 «Երկրի վրայ գանձեր մի՛ դիզէք ձեզի, ուր ցեցը եւ ծանօր կ'ապականեն, ուր գողերը պատ կը ծակեն ու կը գողնան: 20 Հապա երկինքը գանձեր դիզեցէք ձեզի, ուր ո՛չ ցեցը եւ ո՛չ ծանօր կ'ապականեն, ու ո՛չ գողերը պատ կը ծակեն եւ կը գողնան: 21 Որովհետեւ ձեր գանձը ո՛ր որ է, ձեր սիրտն ալ հրն պիտի ըլլայ: 22 «Մարմինին ճրագը աչքն է. ուրեմն եթէ աչքդ պարզ է, ամբողջ մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ: 23 Բայց եթէ աչքդ չար է, ամբողջ մարմինդ խաւարամած կ'ըլլայ. ուրեմն եթէ բոլոր մէջդ եղած լոյսը խաւար է, ալ ո՛րքան է այդ խաւարը»: 24 «Ո՛չ մէկը կրնայ ծառայել երկու տիրոջ. որովհետեւ կամ պիտի ատէ մէկը եւ սիրէ միւսը, կամ պիտի յարի մէկուն» ու արհամարհէ միւսը: 25 Երբ կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ մամոնային: 25 Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Մի՛ մտահոգուիք ձեր անձին մասին՝ թէ ինչ պիտի ուտէք կամ ինչ պիտի խմէք, ո՛չ ալ ձեր մարմիններուն մասին՝ թէ ինչ պիտի հագնիք. մի՛թէ անձը աւելի չ'է կերակուրէն, ու մարմինը՝ հագուստէն: 26 Նայեցէ՛ք երկինքի թռչուններուն, որոնք ո՛չ կը սերմանեն եւ ո՛չ կը հնձեն, ո՛չ ալ կը ժողկեն ամբարի մէջ. բայց ձեր երկնաւոր

Յայրը կը կերակոծէր զանոնք: Դուք աւելի չէք արժեր անոնցմէ: 27 Յիսնա ձեզմէ ի՞նչ կրնա մտահոգուելով՝ կանգուն մը աւելցնել իր հասակին վրայ: 28 Եւ ինչո՞ւ կը մտահոգուիք հագուստի մասին. նկատեցէք դաշտի շուշանները, թէ ինչպէս կ'աճին. ո՛ր կ'աշխատին ու ո՛ր կը մանեն: 29 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սողոմոն ալ՝ իր ամբողջ փառաւորութեան մէջ՝ չհագուեցաւ անոնցմէ մէկուն պէս: 30 Ուստի եթէ դաշտի խոտը, որ այսօր կայ եւ վաղը փուռը կը նետուի, Աստուած այնպէս կը հագուեցնէ, հապա ճիշտօք աւելի ձեզ, թերահաւատներ: 31 Ուրեմն մի՛ մտահոգուիք՝ ըսելով. "Ի՞նչ պիտի ուտենք", կամ "Ի՞նչ պիտի խմենք", կամ "Ի՞նչ պիտի հագնինք" 32 (քանի որ հեթանոսները կը փնտռեն այդ բոլոր բաները). որովհետեւ ձեր երկնաւոր Յայրը գիտէ թէ այդ բոլոր բաները պետք են ձեզի: 33 Բայց նախ խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնն ու անոր արդարութիւնը, եւ այդ բոլոր բաներն ալ պիտի տրուին ձեզի: 34 Ուստի մի՛ մտահոգուիք վաղուան համար, որովհետեւ վաղուան օրը պիտի հոգայ իրեն համար. բաւական է օրուան իր անձկութիւնը»:

7 «Մի՛ դատեք, որպէսզի չդատուիք: 2 Որովհետեւ ինչ դատաստանով որ դատեք՝ անով պիտի դատուիք, եւ ինչ չափով որ չափեք՝ անով պիտի չափուի ձեզի: 3 Եւ ինչո՞ւ կը տեսնես եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը, ու չես նշմարեր քո՛ւ աչքիդ մէջի գերանը: 4 Կամ ինչպէս կրնաս ըսել եղբօրդ. "Թո՛ղ տուր որ հանեն աչքէդ շիւղը", երբ անի գերան կայ քո՛ւ աչքիդ մէջ: 5 Կեղծաւոր, նախ հանձն քո՛ւ աչքէդ գերանը, եւ այն ատեն յստակ պիտի տեսնես՝ հանելու համար շիւղը եղբօրդ աչքէն: 6 Սուրբ բանը մի՛ տաք շուններուն, ու ձեր մարգարիտները մի՛ նետեք խոզերուն առջեւ, որպէսզի չկոխկռտեն զանոնք իրենց ոտքերուն տակ, եւ դառնալով չքզքտեն ձեզ»: 7 «Խնդրեցէք՝ ու պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէք՝ ու պիտի գտնէք. դուք բախեցէք՝ ու պիտի բացուի ձեզի: 8 Որովհետեւ ի՞նչ որ խնդրե՛ կը ստանայ, ի՞նչ որ փնտռե՛ կը գտնէ, եւ ի՞նչ որ դուք բախե՛ պիտի բացուի անոր: 9 Ձեզմէ ի՞նչ է այն մարդը, որմէ եթէ իր որդին հաց ուզէ՝ բար կու տայ անոր. 10 կամ եթէ ձուկ ուզէ՝ միթէ ծծ կու տայ անոր: 11 Ուրեմն եթէ դուք՝ որ չար եք, գիտեք բարի նուէրներ տալ ձեր զաւակներուն, ճիշտօք աւելի ձեր Յայրը՝ որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ անոնց՝ որ կը խնդրեն իրմէ: 12 Ուրեմն ամէն ինչ որ կ'ուզեք՝ որ մարդիկ ընեն ձեզի, դուք ալ այնպէս ըրէք անոնց, որովհետեւ ասիկա՛ է Օրէնքն ու Մարգարէները»: 13 «Ներդ դռնէն ներս մտէք. որովհետեւ լայն է այն դուռը, եւ ընդարձակ՝ այն ճամբան, որ դէպի կորուստ կը տանի, ու շատ են անոնք՝ որ կը մտնեն անկէ. 14 որովհետեւ նեղ է այն դուռը, եւ անձուկ՝ այն ճամբան, որ դէպի կեանք

կը տանի, ու թիչ են անոնք՝ որ կը գտնեն զայն»: 15 «Չգուշացէք տուտ մարգարէներէն, որոնք կու գան ձեզի ոչխարի հանդերձներով, բայց ներսէն՝ յափշտակող գայլեր են: 16 Իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք: Միթէ փուշերէն կը քաղէն խաղող, կամ տատակէն՝ թուզ: 17 Այսպէս ամէն բարի ծամ՝ լաւ պտուղ կը բերէ, եւ վատ ծամ՝ չար պտուղ կը բերէ: 18 Բարի ծամը չի կրնար չար պտուղ բերել, ո՛ր ալ վատ ծամը՝ լաւ պտուղ բերել: 19 Ամէն ծամ որ լաւ պտուղ չի բերեր, կը կորուլի ու կը նետուի կրակը: 20 Ուրեմն՝ իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք»: 21 «Ո՛ր թէ ի՞նչ որ ինծի՝ "Տէր, Տէր" կ'ըսէ, պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, հապա ան՝ որ կը գործադրէ իմ երկնաւոր Յօրս կամքը: 22 Շատեր այն օրը պիտի ըսեն ինծի. "Տէր, Տէր, միթէ չմարգարէացանք քու անուովդ, դեւեր չհանեցնիք քու անուովդ, եւ շատ հրաշքեր չգործեցնիք քու անուովդ": 23 Այն ատեն պիտի յայտարարեմ անոնց. "Ես բնաւ չէի ճանչնար ձեզ, հեռացէք քովէս դուք" որ անօրէնութիւն կը գործէիք»: 24 «Ուրեմն ի՞նչ որ կը լսէ այս խօսքերս եւ կը գործադրէ զանոնք, պիտի նմանցնեն զայն ուշիմ մարդու մը՝ որ իր տունը կառուցանեց վեմի վրայ: 25 Տեղատարափ անձրեւ իջաւ, հեղեղները եկան, հովերը փչեցին ու զարկին այդ տան՝ բայց չփլաւ, որովհետեւ հիմնուած էր վեմի վրայ: 26 Իսկ ի՞նչ որ կը լսէ այս խօսքերս ու չի գործադրեր, կը նմանի յիմար մարդու մը՝ որ իր տունը կառուցանեց աւազի վրայ: 27 Տեղատարափ անձրեւ իջաւ, հեղեղները եկան, հովերը փչեցին եւ զարկին այդ տան, ու փլաւ. եւ անոր անկումը մեծ եղաւ»: 28 Երբ Յիսուս լմնցուց այս խօսքերը, բազմութիւնը ապշած մնաց անոր ուսուցումին վրայ. 29 որովհետեւ իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց, ո՛ր թէ դպիրներուն պէս:

8 Երբ այդ լեռնէն վար իջաւ, մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր: 2 Եւ անի բորոտ մը եկաւ ու երկրպագեց անոր՝ ըսելով. «Տէր, եթէ ուզես՝ կրնան մաքրել գիս»: 3 Յիսուս՝ երկարելով իր ձեռքը՝ դպաւ անոր եւ ըսաւ. «Կ'ուզեմ, մաքրուէ»: Իսկոյն անոր բորոտութիւնը մաքրուեցաւ: 4 Յիսուս ըսաւ անոր. «Չգուշացիք, ո՛ր մէկուն ըսէ. հապա գնա, ցոյց տուր թե՛զ քահանային, ու մատուցանե՛ մովսէսի պատուիրած ընծան՝ վկայութիւն ըլլալու համար անոնց»: 5 Երբ մտաւ Կափառնայում, հարիւրապետ մը քովը եկաւ, կ'աղաչէր անոր 6 ու կ'ըսէր. «Տէր, ծառաս՝ տունը անդամալոյծ պառնկած՝ չարաչար կը տանջուի»: 7 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես կու գամ եւ կը բուժեմ զինք»: 8 Յարիւրապետը պատասխանեց. «Տէր, եւ արժանի չեմ՝ որ դուն մտնես իմ յարկիս տակ. միայն ըսէ՛ խօսք մը, ու ծառաս պիտի բժշկուի»: 9 Որովհետեւ են ալ իշխանութեան տակ մարդ

եմ, եւ զհնուորներ ունիմ իմ հրամանիս տակ: Ասոր կ'ըսեմ. «Գնա՛, ու կ'երթայ. եւ միւսին. «Եկու՛ր», ու կու գայ. եւ ծառայիս. «Ըրբ՛ այս բանը՛, ու կ'ընէ»: 10 Երբ Յիսուս լսեց՝ զարմացաւ, եւ ըսաւ իր հետեւորդներուն. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի, Իսրայելի մէջ անգամ ես չգտայ այնչափ մեծ հաւատք: 11 Ձեզի կը յայտարարեմ թէ արեւելքէն եւ արեւմուտքէն շատեր պիտի գան ու պիտի բազմին երկինքի թագաւորութեան մէջ՝ Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի հետ, 12 իսկ թագաւորութեան որդիները պիտի հանուին դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրճտում»: 13 Յիսուս ըսաւ հարիւրապետին. «Գնա՛, եւ ինչպէս դուն հաւատացիր՝ այնպէս թող ըլլայ քեզի»: Նոյն ժամուն անոր ծառան բժշկուեցաւ: 14 Երբ Յիսուս եկաւ Պետրոսի տունը, տեսաւ թէ անոր զոքանջը պառկած էր՝ տենդով հիւանդացած: 15 Բռնեց անոր ձեռքէն, ու տենդը թողուց զայն: Ան ալ ոտքի ելաւ եւ կը սպասարկեր անոնց: 16 Երբ իրիկուն եղաւ, շատ դիւահարներ բերին անոր. խօսքով դուրս հանեց չար ոգիները, ու բուժեց բոլոր ախտաւորները, 17 որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Ան ստանձնեց մեր հիւանդութիւնները եւ կրեց մեր ախտերը»: 18 Յիսուս՝ տեսնելով իր շուրջը մեծ բազմութիւններ՝ հրամայեց որ երթան միւս եզերքը: 19 Դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Վարդապետ, պիտի հետեւիմ քեզի՝ ո՛ր որ երթաս»: 20 Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղուէսները որջեր ունին, ու երկինքի թռչունները՝ բոյներ, բայց մարդու Որդին տեղ մը չունի, ուր հանգչեցնէ իր գլուխը»: 21 Ուրիշ մը, որ անոր աշակերտներէն էր, ըսաւ անոր. «Տէր, արտօնէ ինձի, որ նախ երթամ՝ թաղեմ հայրս»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինձի, եւ թո՛ղ մեռելներուն՝ թաղել իրենց մեռելները»: 23 Երբ նաւ մտաւ, իր աշակերտները հետեւեցան իրեն: 24 Եւ ահա՛ մեծ այեկոծութիւն մը եղաւ ծովուն մէջ, այնքան՝ որ նաւը կը ծածկուէր ալիքներէն. իսկ ինք կը բնանար: 25 Աշակերտները զացին իր մօտ, արթնցուցին զինք եւ ըսին. «Տէր, փրկէ՛ մեզ, ահա՛ կը կորսուինք»: 26 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Թերահաւատներ, ինչո՞ւ այդպէս երկչոտ էք»: Այն ատեն ոտքի ելաւ, սաստեց հովերն ու ծովը, եւ մեծ խաղաղութիւն եղաւ: 27 Իսարդիկ զարմացան, ու կ'ըսէին իրարու. «Ինչպիսի՞ մարդ է ասիկա, որ նոյնիսկ հովերը եւ ծովը կը հնազանդին իրեն»: 28 Երբ անցաւ միւս եզերքը՝ Գերգեսացիներուն երկիրը, երկու դիւահարներ հանդիպեցան իրեն՝ գերեզմաններէն ելած, չափազանց դաժան, այնպէս որ ո՛չ մէկը կարող էր անցնիլ այդ ճամբայէն: 29 Եւ ահա՛ աղաղակեցին. «Դուն ի՞նչ գործ ունիս մեզի հետ, Յիսուս, Աստուծո՞յ Որդի. ատենէն առաջ մեզ տանջելու համար եկար

հոս»: 30 Անոնցմէ հեռու՝ խոզերու մեծ երամակ մը կար, որ կ'արածէր: 31 Դեւերը կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին. «Եթէ՛ հանես մեզ, արտօնէ՛ մեզի՛՝ որ երթանք մտնենք խոզերու երամակին մէջ»: 32 Ըսաւ անոնց. «Գացէ՛ք»: Երբ անոնք դուրս ելան, զացին խոզերու երամակին մէջ, եւ ահա՛ ամբողջ երամակը գահավէժ տեղէն ծովը վազեց ու ջուրերուն մէջ մեռաւ: 33 Խոզարածներն ալ փախան, եւ քաղաքը երթալով՝ պատմեցին ամեն ինչ, նաեւ դիւահարներուն պատահած բաները: 34 Ուստի ամբողջ քաղաքը դուրս ելաւ՝ դիմաւորելու Յիսուսը, ու երբ տեսան զինք՝ աղաչեցին որ մեկնի իրենց հողամասէն:

9 Ուստի նաւ մտնելով՝ անցաւ միւս կողմը ու գնաց իր քաղաքը: 2 Եւ բերին իրեն անդամալոյծ մը, որ պառկած էր մահիճի մէջ: Յիսուս՝ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անդամալոյծին. «Քաջալերուէ՛, որդեակ, մեղքերդ ներուած են քեզի»: 3 Դպիրներէն ոմանք ըսին՝ իրենք իրենց մէջ. «Անիկա կը հայհոյ»: 4 Յիսուս՝ զիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ չար բան կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէջ: 5 Ո՞րը ատելի դիւրին է, «մեղքերդ ներուած են» ըսելը, թէ՛ «ոտքի՛ ելիր ու բալէ՛» ըսելը: 6 Բայց որպէսզի զիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի մեղքերը ներելու երկրի վրայ, (այն ատեն ըսաւ անդամալոյծին.) «Ոտքի՛ ելիր, ա՛ռ մահիճդ ու գնա՛ տունդ»: 7 Ան ալ ոտքի ելաւ եւ գնաց իր տունը: 8 Երբ բազմութիւնները տեսան՝ զարմացան, ու փառաբանեցին Աստուած, որ այդպիսի իշխանութիւն տուած էր մարդոց: 9 Յիսուս անկէ յառաջ երթալով՝ տեսաւ մարդ մը, Մառթեոս կոչուած, որ նստած էր մաքս ընդունելու տեղը, եւ ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինձի»: Ան ալ կանգնեցաւ ու հետեւեցաւ անոր: 10 Տունը սեղան նստած՝ ատենը՝ ահա՛ ուրիշ շատ մաքսաւորներ եւ մեղաւորներ եկած ու սեղան նստած էին Յիսուսի եւ անոր աշակերտներուն հետ: 11 Երբ Փարիսեցիները տեսան՝ ըսին անոր աշակերտներուն. «Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը կ'ուտէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: 12 Բայց երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ անոնց. «Ո՛չ թէ ամողջներուն բժիշկ պետք է, հապա՛՛ հիւանդներուն: 13 Գացէ՛ք, սորվեցէ՛ք թէ ի՞նչ ըսել է. «Կարեկցութիւն կ'ուզեմ, ու ո՛չ թէ զոհ՛». որովհետեւ ես եկայ կանչելու ո՛չ թէ արդարները, հապա մեղաւորները՝ ապաշխարութեան»: 14 Այն ատեն Յովհաննէսի աշակերտները եկան անոր եւ ըսին. «Ինչո՞ւ մենք ու Փարիսեցիները յաճախ ծոմ կը պահենք, իսկ քու աշակերտներդ չեն պահեր»: 15 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մի՞թէ կարելի է՝ որ հարսնեւորները սզան, քանի փեսան իրենց հետ է: Բայց օրերը պիտի գան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. այն ատեն ծոմ պիտի պահեն: 16 Ո՛չ մէկը կը ձգէ նոր լաթի կտոր մը հին

հանդերձի մը վրայ, որովհետև անկապ որ անոր լրուամին համար դրուած է, կը բաշէ հանդերձը, ու պատռուածքը աւելի գէշ կ'ըլլայ: 17 Ո՛չ ալ նոր գինին կը դնեն հին տիկերու մէջ. այլապէս՝ տիկերը կը պատռին, եւ գինին կը թափի, եւ տիկերը կը կորսուին: Հապա նոր գինին կը դնեն նոր տիկերու մէջ, ու երկուքն ալ կը պահուին»: 18 Երբ ան այս բաները կը խօսեր անոնց հետ, ահա պետ մը եկաւ ու երկրպագեց անոր՝ ըսելով. «Աղջիկս թերեւս վախճանած է մինչեւ հիմա. բայց եկրև, դիր ձեռքդ անոր վրայ, եւ պիտի ապրի»: 19 Յիսուս ալ ոտքի ելաւ ու հետեւեցաւ անոր՝ իր աշակերտներուն հետ: 20 Եւ ահա կին մը, որ արիւնահոսութենէ կը տառապէր տասներկու տարիէ ի վեր, մօտեցաւ ետեւէն ու դպաւ անոր հանդերձին քղանցքին. 21 քանի որ կ'ըսէր ինքնիրեն. «Եթէ միայն դպչիմ անոր հանդերձին՝ պիտի բժշկուիմ»: 22 Յիսուս, երբ ետեւ դարձաւ ու տեսաւ զայն, ըսաւ. «Քաջալերուէ՛, աղջիկ, հաւատքդ բժշկեց քեզ»: Եւ կինը բժշկուեցաւ նոյն ժամուն: 23 Երբ Յիսուս հասաւ պետին տունը, ու տեսաւ սրբգահարները եւ աղմկարար բազմութիւնը, 24 ըսաւ անոնց. «Մեկնեցէ՛ք, որովհետեւ աղջիկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: 25 Անոնք ալ ծաղրեցին զինք: Բայց երբ բազմութիւնը դուրս հանուեցաւ, ինք ներս մտաւ, բռնեց անոր ձեռքէն, եւ աղջիկը ոտքի ելաւ: 26 Այս լուրը տարածուեցաւ ամբողջ երկիրը: 27 Երբ Յիսուս յառաջ անցաւ անկէ, երկու կոյրեր հետեւեցան անոր՝ աղաղակելով. «Ողորմէ՛ ձեզի, Դաւիթի Որդի»: 28 Երբ տուն հասաւ, կոյրերը եկան իրեն: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Կը հաւատամք թէ կրնամ ընել այս բանը»: Ըսին անոր. «Այր, Տէր»: 29 Այն ատեն դպաւ անոնց աչքերուն եւ ըսաւ. «Թող ըլլայ ձեզի՛ ձեր հաւատքին համեմատ»: 30 Անոնց աչքերը բացուեցան, ու Յիսուս ազդարարեց անոնց՝ ըսելով. «Զգուշացէ՛ք որ ո՛չ մէկը գիտնայ»: 31 Բայց անոնք մեկնելով տարածեցին անոր համբաւը այդ ամբողջ երկրին մէջ: 32 Երբ անոնք դուրս ելան, ահա համր դիւահար մարդ մը բերին իրեն: 33 Երբ դէռը եկաւ, համըը խօսեցաւ. Ուստի բազմութիւնները զարմացան, ու կ'ըսէին թէ բնան այսպիսի բան երեւցած չէր Իսրայէլի մէջ: 34 Բայց Փարիսեցիները կ'ըսէին. «Ան դեւերուն իշխանով դուրս կը հանէ դեւերը»: 35 Յիսուս կը շրջէր բոլոր քաղաքներն ու գիւղերը, կը սորվեցներ անոնց ժողովարաններուն մէջ, կը քարոզէր արքայութեան արևտարանը, եւ կը բուժէր բոլոր պիտերն ու բոլոր վատառողջութիւնները ժողովուրդին մէջ: 36 Եւ տեսնելով բազմութիւնները՝ գթաց անոնց վրայ, որովհետեւ պարտասած ու ցրուած էին՝ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս: 37 Այն ատեն ըսաւ իր աշակերտներուն. «Հուճե՛ք իրապէս շատ է, բայց գործաւորները՝ քիչ: 38 Ուրեմն աղերսեցէ՛ք

հուճե՛քն Տէրոջ, որ գործաւորներ ուղարկէ իր հուճե՛քին»:

10 Յետոյ, քովը կանչելով իր տասներկու աշակերտները, իշխանութիւն տուաւ անոնց՝ անմաքուր ոգիներուն վրայ, որպէսզի դուրս հանեն զանոնք, ու բուժեն ամեն տեսակ ախտ եւ ամեն տեսակ վատառողջութիւն: 2 Ահաւասիկ տասներկու առաքեալներուն անունները.- առաջինը՝ Սիմոն, որ Պետրոս կը կոչուի, եւ անոր եղբայրը՝ Անդրէաս, 3 Յակոբոս Չեբեդեան եւ անոր եղբայրը՝ Յովհաննէս, Փիլիպպոս ու Բարթողոմէոս, Թովմաս եւ Մատթէոս՝ մաքսաւորը, Յակոբոս Ալփեան ու Ղեբէոս՝ որ Թադէոս մականուանուեցաւ, 4 Սիմոն Կանանացի եւ Յուդա Իսկարիովացի, որ մատնեց զայն: 5 Յիսուս յրկեց այս տասներկուքը եւ պատուիրեց անոնց. «Մի՛ եղթաք հեթանոսներու ճամբայէն, ու մի՛ մտնէք Սամարացիներու որեւէ քաղաք, 6 այլ մանաւանդ զացէ՛ք Իսրայէլի տան կորսուած ոչխարներուն: 7 Երբ երթաք, քարոզեցէ՛ք եւ ըսէ՛ք. “Երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է”»: 8 Բուժեցէ՛ք հիւանդները, մաքրեցէ՛ք բորոտները”, հանեցէ՛ք դեւերը. ձրի ստացած էք, ձրի տուէ՛ք: 9 Մի՛ ունենաք ո՛չ ոսկի, ո՛չ արծաթ ու ո՛չ պղինձ՝ ձեր գօտիներուն մէջ. 10 ո՛չ ճամբորդութեան համար պարկ, ո՛չ կրկին բաճկոն, ո՛չ կօշիկ, ո՛չ զաւազան. որովհետեւ գործաւորը արժանի է իր կերակուրին: 11 Երբ քաղաք մը կամ գիւղ մը մտնէք, տեղեկացէ՛ք թէ ո՞վ է արժանաւորը անոր մէջ, եւ մնացէ՛ք անոր քով՝ մինչեւ որ մեկնիք անկէ: 12 Երբ տուն մտնէք, բարեւ տուէ՛ք անոր: 13 Եթէ այդ տունը արժանի է, ձեր բարեւը թող զայ անոր վրայ. իսկ եթէ արժանի չէ, ձեր բարեւը թող վերադառնալով ձեզի: 14 Եթէ մէկը չընդունի ձեզ ու մտիկ չընէ ձեր խօսքերը, երբ մեկնիք այդ տունէն կամ քաղաքէն, թօթուեցէ՛ք ձեր ոտքերուն փոշին: 15 Եշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի. “Սողոմացիներու եւ Գոմորացիներու երկրին աւելի՛ դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը, քան այդ քաղաքին”»: 16 «Ահա կը դրկեմ ձեզ իբր ոչխարներ՝ զայլերու մէջ. ուրեմն խորագէտ եղէք օձերու պէս, եւ անենձ՝ աղանիներու պէս: 17 Իսկ զգուշացէ՛ք մարդոցմէ. որովհետեւ արտանսներու պիտի մատնեն ձեզ, ու պիտի խարազանեն ձեզ իրենց ժողովարաններուն մէջ: 18 Կառավարիչներու եւ թագաւորներու առջեւ պիտի տարուիք՝ իմ պատճառով, իբր վկայութիւն անոնց ու հեթանոսներուն: 19 Բայց երբ մատնեն ձեզ, մի՛ մտահոգուիք թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի խօսիք, որովհետեւ ինչ որ պիտի խօսիք՝ պիտի տրուի ձեզի այդ ժամուն: 20 Որովհետեւ ո՛չ թէ դուք էք որ պիտի խօսիք, հապա ձեր Հօր Հոգին՝ որ պիտի խօսի ձեր մէջ: 21 Եղբայրը մահուան

պիտի մատնէ իր եղբայրը, եւ հայրը՝ զաւակը. ու զաւակներ պիտի ելլեն իրենց ծնողներուն դէմ եւ մեռցնեն զանոնք: **22** Բոլորին ասելի պիտի ըլլաք իմ անուկիս համար. բայց ո՛վ որ տոկայ մինչեւ վախճանը, անիկան պիտի փրկուի: **23** Երբ այս քաղաքին մէջ հալածեն ձեզ, փախէ՛ք ուրիշ քաղաք մը. որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Պիտի չաւարտէք Իսրայէլի քաղաքները, մինչեւ որ մարդու Որդին գայ»: **24** Աշակերտը գերիվոր չէ իր վարդապետէն, ո՛չ ալ ծառան՝ որ իր տիրոջմէն: **25** Բաւական է աշակերտին՝ որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տիրոջ պէս: Եթէ տանուտերը կոչեցին Բեդգերուդ, որչափ աւելի՝ անոր տնեցիները»: **26** « Ուրեմն մի՛ վախնաք անոնցմէ, որովհետեւ ոչինչ կայ ծածկուած՝ որ պիտի չյայտնուի, ու գաղտնի՝ որ պիտի չգիտցուի: **27** Ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի խաւարի մէջ՝ խօսեցէ՛ք զայն լոյսի մէջ, եւ ինչ որ կը լսէք ականջի մէջ՝ քարոզեցէ՛ք տանիքներուն վրայ: **28** Մի՛ վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն ու չեն կրնար անձը սպաննել, այլ մանաւանդ վախցէ՛ք անկէ՝ որ կրնայ անձը եւ մարմինը կորսնցնել գեհեմին մէջ: (Geenna 9:1067) **29** Երկու ճնճողուկ չեն ծախուի որ մէկ դանգի. սակայն անոնցմէ ո՛չ մէկը գետին կ'իյնայ առանց ձեր Յօր կամբի: **30** Բայց ձեր գլուխին բոլոր մագերն ալ համրուած են: **31** Ուրեմն մի՛ վախնաք, որովհետեւ դուք շատ ճնճողուկներէ աւելի կ'արժէք: **32** «Ուստի ո՛ր որ դաւանի զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի դաւանիմ զինք Յօրս առջեւ՝ որ երկինքն է: **33** Իսկ ո՛վ որ ուրանայ զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի ուրանամ զինք Յօրս առջեւ՝ որ երկինքն է»: **34** «Մի՛ կարծէք թէ ես եկայ խաղաղութիւն ձգելու երկրի վրայ: Ես եկայ ո՛չ թէ խաղաղութիւն ձգելու, հապա՛ սուր: **35** Որովհետեւ եկայ գատելու մարդը իր հօրմէն, եւ աղջիկը՝ իր մօրմէն, ու հարսը՝ իր կետուրէն: **36** Մարդուն թշնամիները՝ իր տնեցիները պիտի ըլլան: **37** Ա՛ն որ ինձմէ աւելի կը սիրէ իր հայրը կամ մայրը՝ ինծի արժանի չէ, եւ ան որ ինձմէ աւելի կը սիրէ իր որդին կամ աղջիկը՝ ինծի արժանի չէ: **38** Ա՛ն որ իր խաչը չ'առնէր ու իմ ետեւէս չի գար, ինծի արժանի չէ: **39** Ա՛ն որ կը գտնէ իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, եւ ան որ կը կորսնցնէ իր անձը ինծի համար՝ պիտի գտնէ զայն»: **40** «Ա՛ն որ ձեզ կ'ընդունի՝ զիս կ'ընդունի. եւ ան որ զիս կ'ընդունի՝ զիս դրկողը կ'ընդունի: **41** Ա՛ն որ մարգարէ մը կ'ընդունի՝ մարգարէի անունով, մարգարէի վարձատրութիւն ալ պիտի ստանայ. ու ան որ արդար մը կ'ընդունի՝ արդարի անունով, արդարի վարձատրութիւն պիտի ստանայ: **42** Եւ ո՛վ որ այս պատկերներէն մէկուն միայն զաւաթ մը պաղ ջուր խմցնէ՝ աշակերտի անունով, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի, բնա՛ն իր վարձատրութիւնը պիտի չկորսնցնէ»:

11 Երբ Յիսուս աւարտեց պատուէր տալը իր տասներկու աշակերտներուն, մեկնեցաւ անկէ՝ սորվեցնելու եւ քարոզելու անոնց քաղաքներուն մէջ: **2** Երբ Յովհաննէս բանտին մէջ լսեց Քրիստոսի գործերուն մասին, իր աշակերտներէն երկուքը դրկելով՝ ըսաւ անոր. **3** «Դո՛ւն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի՛ մը սպասենք»: **4** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գացէ՛ք եւ պատմեցէ՛ք Յովհաննէսի՝ ինչ որ կը լսէք ու կը տեսնէք. **5** կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն, եւ աղքատներուն կ'աւետարանուի: **6** Երանի՛ անոր՝ որ չի գայթակղի իմ պատճառովս»: **7** Երբ անոնք մեկնեցան, Յիսուս սկսաւ բազմութիւններուն ըսել Յովհաննէսի մասին. «Ի՛նչ տեսնելու զացիք անապատը. հովէն տատանող եղէ՛զ մը: **8** Յապա ինչ տեսնելու զացիք. փափուկ հանդերձներ հագած մամրոջ մը. ահա՛ փափուկ հանդերձներ կողողները՝ թագաւորներուն տուներն են: **9** Յապա ինչ տեսնելու զացիք. մարգարէ մը: Այ՛ր, կը յայտարարեմ ձեզի, մարգարէէ մըն ալ աւելի: **10** Որովհետեւ ասիկան է ան՝ որուն մասին գրուած է. «Ահա՛ ես կը դրկեմ իմ պատգամաւորս քու առջեւէդ. ան պիտի պատրաստէ ճամբար՝ քու առջեւդ»: **11** Գ՛նդերէ ծնածներուն մէջ՝ Յովհաննէս Մկրտիչէն աւելի մեծը ելած չէ՛. սակայն երկինքի թագաւորութեան մէջ՝ ամենէն պտտիկը անկէ աւելի մեծ է: **12** Ու Յովհաննէս Մկրտիչին օրերէն մինչեւ հիմա՝ երկինքի թագաւորութիւնը ոյժով կ'առնուի, եւ ուժեղները կը յափշտակեն զայն. **13** որովհետեւ բոլոր Մարգարէներն ու Օրէնքը մարգարէացան մինչեւ Յովհաննէս: **14** Եթէ կ'ուզէք ընդունիլ, անիկան է Եղիան՝ որ պիտի գար: **15** Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ: **16** Բայց որո՛ւ նմանցնեմ այս սերունդը: Կը նմանի մանուկներու, որոնք հրապարակները նստելով՝ կը գոչեն իրենց ընկերներուն **17** եւ կ'ըսեն. «Սիինգ նուագեցինք ձեզի՝ ու չպարեցիք, ողբացինք ձեզի՝ ու չհեծեծեցիք»: **18** Որովհետեւ Յովհաննէս եկաւ, ո՛չ կ'ուտէր եւ ո՛չ կը խմէր, ու կ'ըսէին. «Դեւ կայ անոր մէջ»: **19** Մարդու Որդին եկաւ, կ'ուտէ եւ կը խմէ, ու կ'ըսեն. «Ահա՛ շատակեր ու զինետէր մարդ մը, մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու բարեկամ»: Բայց իմաստութիւնը արդարացաւ իր զաւակներով: **20** Այն ատեն սկսաւ կշտամբել այն քաղաքները՝ որոնց մէջ կատարուէր Էին իր հրաքններէն շատերը, բանի որ չապաշխարեցին. **21** «Վայ քեզի՛ Քորազին, վայ քեզի՛ Բեթսայիդա, որովհետեւ եթէ Տիւրոսի եւ Սիդոնի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաքնները՝ որոնք ձեր մէջ կատարուեցան, շատոնց ապաշխարած պիտի ըլլային քուրծով ու մոխիրով: **22** Բայց ձեզի կը յայտարարեմ, Տիւրոսի եւ Սիդոնի աւելի

դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան ձեզի: 23 Իսկ դրնւն, Կափառնայրում, որ բարձրացած ես մինչեւ երկինք, պիտի իջնես մինչեւ դժոխք, որովհետեւ եթէ Սողոմի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք քու մէջը կատարուեցան, տակաւին մնացած պիտի ըլլար մինչեւ այսօր: (Hades 986) 24 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սողոմացիներու երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թեզի»: 25 Այդ ատեն Յիսուս ըսաւ. «Կը ներբողեն թեզ, ո՛վ Հայր, Տէր երկինքի ու երկրի, որ այս բաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ խելացիներէն, ու յայտնեցիր երախաներուն: 26 Այր, Հայր, որովհետեւ այսպէս հաճելի եղաւ քու առջեւ: 27 Ամեն բան յանձնուեցաւ ինծի իմ Հօրմէս, եւ ո՛չ մէկը կը ճանչնայ Որդին՝ բայց միայն Հայրը, ու ո՛չ մէկը կը ճանչնայ Հայրը՝ բայց միայն Որդին, եւ ան՝ որուն Որդին փափաքի յայտնել: 28 Եկէ՛ք ինծի, դուք բոլորդ որ կը յոգնիք ու բեռնաւորուած էք, եւ ես պիտի հանգատացնեմ ձեզ: 29 Անէ՛ք իմ լուծս ձեր վրայ ու սորվեցէ՛ք ինձմէ՛՝ որ հեզ եմ եւ սիրտով խոնարհ, ու հանգատութիւն պիտի գտնէք ձեր անձերուն. 30 որովհետեւ իմ լուծս հեշտ է, եւ իմ բեռս՝ թեթեւ»:

12 Այդ ատեն Յիսուս՝ Շաբաթ օր մը՝ գնաց արտերու մէջէն. իր աշակերտները՝ անօթենալով՝ սկսան ցորենի հասկեր փրցնել եւ ուտել: 2 Երբ Փարիսեցիները տեսան՝ ըսին անոր. «Ահա՛ քու աշակերտներդ կը գործեն, մինչդեռ արտօնուած չէ գործել Շաբաթ օրը»: 3 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Չէ՛ք կարդացեր Դաւիթի ըրածը, երբ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան. 4 մտաւ Աստուծոյ տունը, ու կերաւ առաջադրութեան հացերը, որ ո՛չ իրեն արտօնուած էր ուտել, ո՛չ ալ իրեն հետ եղողներուն, բայց միայն քահանաներուն: 5 Կամ թէ Օրէնքին մէջ չէ՛ք կարդացեր թէ քահանաները կը սրբապղծեն Շաբաթը տաճարին մէջ՝ Շաբաթ օրերը, եւ անպարտ են: 6 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ այստեղ տաճարէն աւելի մեծ մէկը կայ: 7 Եթէ գիտնայիք թէ ինչ ըսել է. “Կարեկցութիւն կ’ուզեմ, ու ո՛չ թէ գոհ”, այն ատեն չէ՛ք դատապարտեր անպարտները. 8 որովհետեւ մարդու Որդին տէրն է Շաբաթին»: 9 Մեկնելով անկէ՛՝ եկաւ անոնց ժողովարանը: 10 Հոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորցած էր: Ամբաստանելու համար զինք՝ հարցուցին անոր. «Արտօնուած է բուժել Շաբաթ օրը»: 11 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ձեզմէ ո՛վ է այն մարդը, որ եթէ ոչխար մը ունենայ եւ ան փոսի մէջ ինչպէս Շաբաթ օրը, չի բռներ ու վեր չի հաներ զայն: 12 Հետեւաբար մարդը ո՛րչափ աւելի կ’արժէ ոչխարէն: Ուրեմն արտօնուած է բարիք գործել Շաբաթ օրը»: 13 Այն ատեն ըսաւ այդ մարդուն. «Երկարէ՛ ձեռքդ»: Ան ալ երկարեց, եւ առողջացաւ միւսին պէս: 14 Իսկ Փարիսեցիները

դուրս ելլելով՝ խորհրդակցեցան անոր դէմ թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն: 15 Երբ Յիսուս գիտցաւ՝ մեկնեցաւ անկէ: Մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր, եւ բուժեց բոլորը. 16 բայց սաստիկ հրահանգեց անոնց՝ որ ո՛չ մէկուն յայտնեն զինք, 17 որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. 18 «Ահա՛ իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի, եւ իմ սիրելիս՝ որուն հաճեցաւ իմ անձս. իմ Հոգիս պիտի դնեմ անոր վրայ, ու իրաւունքը պիտի հռչակէ ինթանոսներուն: 19 Ո՛չ պիտի հակառակի, ո՛չ պիտի պոռայ, եւ ո՛չ մէկը պիտի լսէ անոր ծայնը՝ հրապարակներուն մէջ: 20 Պիտի չփշրէ ջախջախուած եղէզը ու պիտի չմարէ պլպլացող պատրոյզը, մինչեւ որ իրաւունքը հասցնէ յաղթութեան: 21 Եւ հեթանոսները պիտի յուսան անոր անունին»: 22 Այն ատեն բերին իրեն կոյր ու համր դիւահար մը, եւ բուժեց զայն, այնպէս որ համրն ու կոյրը խօսեցաւ եւ տեսաւ: 23 Ամբողջ բազմութիւնը զմայլեցաւ, ու կ’ըսէր. «Արդեօք սակիւմ է Դաւիթի որդին»: 24 Բայց երբ Փարիսեցիները լսեցին՝ ըսին. «Ասիկա ուրիշ բանով դուրս չի հաներ դէւերը, բայց միայն դէւերուն Բեղզեբուղոյ իշխանով»: 25 Յիսուս գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ անոնց. «Ինքնիդ դէմ բաժնուած որեւէ թագաւորութիւն՝ կ’աւերի, եւ ինքնիդ դէմ բաժնուած որեւէ քաղաք կամ տուն՝ չի կրնար կենայ: 26 Եթէ Սատանան դուրս հանէ Սատանան, բաժնուած է ինքնիդ դէմ. ուրեմն անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ: 27 Ու եթէ ես Բեղզեբուղով կը հանեմ դէւերը, ձեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն. ուստի անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները: 28 Բայց եթէ ես Աստուծոյ Հոգիով կը հանեմ դէւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ձեր վրայ: 29 Կամ մէկը ինչպէս կրնայ մտնել ուժեղ մարդու մը տունը եւ յափշտակել անոր կարասիները, եթէ նախ չկապէ այդ ուժեղ մարդը, եւ այն ատեն կողոպտէ անոր տունը: 30 Ա՛ն որ ինծի հետ չէ՛՝ ինծի հակառակ է, եւ ան որ ինծի հետ չի ժողվեր՝ կը ցրուէ: 31 Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. “Ամեն տեսակ մեղք ու հայիոյութիւն պիտի ներուի մարդոց, բայց Սուրբ Հոգիին դէմ եղած հայիոյութիւնը պիտի չներուի մարդոց”: 32 Ո՞վ որ խօսք մը ըսէ մարդու Որդիին դէմ՝ պիտի ներուի անոր, բայց ո՛վ որ խօսի Սուրբ Հոգիին դէմ՝ պիտի չներուի անոր, ոչ այս աշխարհին մէջ՝ եւ ո՛չ գալիքին մէջ»: (aiōn 6165) 33 «Կամ լա՛ն սեպտեցէք ծառը, ու անոր պտուղը լաւ կ’ըլլայ, կամ վատ սեպտեցէք ծառը, եւ անոր պտուղը վատ կ’ըլլայ. որովհետեւ ծառը կը ճանչցուի իր պտուղէն: 34 Իժերն ու ծնունդներ, ինչպէս կրնաք՝ չար ըլլալով՝ բարի բաներ խօսիլ. որովհետեւ բերանը կը խօսի սիրտին լիութենէն: 35 Բարի մարդը իր սիրտին բարի գանձէն կը հանէ բարի բաներ, իսկ չար

մարդը իր սիրտին չար գանձէն կը հանէ չար բաներ: 36 Բայց կը յայտարարեն ձեզի. «Ամէն դատարկ խօսքի համար՝ որ մարդիկ կը խօսին, հաշիւ պիտի տան դատաստանին օրը»: 37 Որովհետեւ քու խօսքերէդ պիտի արդարանաս, եւ քու խօսքերէդ պիտի դատապարտուիս»: 38 Այն ատեն դպիրներէն ու Փարիսեցիներէն ոմանք ըսին իրեն. «Վարդապետ, նշան մը կ'ուզենք տեսնել քեզմէ»: 39 Իսկ ինք պատասխանեց անոնց. «Չար եւ շնացող սերունդը նշան կը խնդրէ: Ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը: 40 Որովհետեւ ինչպէս Յովնան մնաց կէտ ձուկին փողին մէջ՝ երեք օր ու երեք գիշեր, այնպէս մարդու Որդին պիտի մնայ երկրի սիրտին մէջ՝ երեք օր եւ երեք գիշեր: 41 Նիւուէի մարդիկը դատաստանին օրը պիտի կանգնին այս սերունդին դէմ ու պիտի դատապարտեն զայն, որովհետեւ զոջացին Յովնանի քարոզութեամբ. եւ ահա՛ Յովնան մեծ մէկը կայ հոս: 42 Հարաւի թագուհին դատաստանին օրը ոտքի պիտի ելլէ այս սերունդին դէմ ու զայն պիտի դատապարտէ, որովհետեւ ինք եկաւ երկրի ծայրերէն՝ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. եւ ահա՛ Սողոմոն մեծ մէկը կայ հոս»: 43 «Երբ անմաքուր ոգին դուրս կ'ելլէ մարդէ մը՝ կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւն կը փնտռէ, ու չի գտներ: 44 Այն ատեն կ'ըսէ. «Վերադառնա՛մ իմ տունս՝ ուրկէ ելայ»: Կու գայ եւ կը գտնէ զայն՝ պարաս, ալուած ու զարդարուած: 45 Այն ատեն կ'երթայ, եւ կ'ամռնէ իրեն հետ եօթը ուրիշ ոգիներ՝ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին. եւ այդ մարդուն վերջին վիճակը կ'ըլլայ ամաջինէն աւելի գէշ: Այսպէս պիտի ըլլայ այս չար սերունդին ալ»: 46 Մինչ ինք կը խօսէր բազմութեան, իր մայրն ու եղբայրները կայնած էին դուրսը, եւ կը ջանային խօսիլ իրեն հետ: 47 Մէկը ըսաւ իրեն. «Ահա՛ քու մայրդ ու եղբայրներդ կայնած են դուրսը, եւ կը ջանան խօսիլ քեզի հետ»: 48 Ինք ալ պատասխանեց իրեն ըսողին. «Ո՛վ է իմ մայրս, ու որոնք են իմ եղբայրներս»: 49 Եւ երկարելով իր ձեռքը դէպի իր աշակերտները՝ ըսաւ. «Ահա՛ մայրս ու եղբայրներս. 50 որովհետեւ ո՛վ որ կը գործադրէ իմ երկնաւոր Յօրս կամբք, անիկա՛ է իմ եղբայրս, բոյրս եւ մայրս»:

13 Երբ Յիսուս՝ տունէն ելլելով՝ նստաւ ծովուն եզերքը: 2 Մեծ բազմութիւններ քովը հաւաքուեցան. ուստի ինք նաւ մտաւ ու նստաւ, իսկ ամբողջ բազմութիւնը կայնած էր ծովեզերքը: 3 Շատ բաներ խօսեցաւ անոնց՝ առակներով, եւ ըսաւ. 4 «Ահա՛ սերմնացան մը գնաց՝ որ սերմ ցանէ: Երբ կը ցանէր, քանի մը սերմեր ինկան ճամբային եզերքը, եւ թռչունները եկան ու լափեցին զանոնք: 5 Ուրիշներ ինկան ժայռոտ տեղերու վրայ, ուր շատ հող չկար, եւ իսկոյն

բուսան՝ հողին խորունկութիւն չունենալուն համար. 6 սակայն տօթակէզ եղան երբ արեւը ելաւ, ու չորցան՝ քանի որ արմատ չունէին: 7 Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մէջ. եւ փուշերը բարձրացան ու խեղդեցին զանոնք: 8 Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հողի մէջ, եւ պտուղ տուին՝ մէկը հարիւր, միւսը՝ վաթսուս, միւսը՝ երեսուս: 9 Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 10 Աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն. «Ինչո՞ւ առակներով կը խօսիս անոնց»: 11 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Քանի որ ձեզի տրուած է գիտնալ երկինքի թագաւորութեան խորհուրդները, բայց անոնց տրուած չէ: 12 Որովհետեւ ո՛վ որ ունի, անոր պիտի տրուի ու առատութեան մէջ պիտի ըլլայ. իսկ ո՛վ որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի: 13 Ուստի առակներով կը խօսիմ անոնց, քանի որ տեսնելով՝ չեն տեսներ, ու լսելով՝ չեն լսեր, ոչ ալ կը հասկնան: 14 Անոնց վրայ պիտի իրագործուի Եսայիի մարգարեութիւնը՝ որ կ'ըսէ. «Շատ պիտի լսէք՝ բայց պիտի չհասկնաք. շատ պիտի տեսնէք՝ բայց պիտի չըմբռնէք: 15 Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ, եւ իրենց ականջներով ծանր լսեցին ու զոցեցին իրենց աչքերը, որպէսզի աչքերով չտեսնեն, ականջներով չլսեն, սիրտով չհասկնան, եւ դարձի չգան, ու ես չբժշկեմ զանոնք»: 16 Բայց երանի՛ ձեր աչքերուն՝ որ կը տեսնեն, եւ ձեր ականջներուն՝ որ կը լսեն: 17 Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ շատ մարգարէներ են արդարներ ցանկացին տեսնել ձեր տեսածները՝ ու չտեսան, եւ լսել ձեր լսածները՝ ու չլսեցին»: 18 «Լսեցէք ուրեմն սերմնացանին առակը: 19 Ո՛վ որ կը լսէ թագաւորութեան խօսքը եւ չի հասկնար, չարը կու գայ ու կը յափշտակէ անոր սիրտին մէջ ցանուածք: Ասիկա ան է՝ որ սերմ ստացաւ ճամբային եզերքը: 20 Ժայռոտ տեղերու վրայ սերմ ստացողը ան է, որ կը լսէ խօսքը եւ իսկոյն կ'ընդունի զայն ուրախութեամբ: 21 Բայց իր մէջ արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տեսէ, ու երբ առաջարկեց կամ հալածանք ըլլայ խօսքին պատճառով՝ իսկոյն կը գայակոյր: 22 Փուշերու մէջ սերմ ստացողը ան է, որ կը լսէ խօսքը, սակայն այս աշխարհի հոգերն ու հարստութեան խաբէութիւնը կը խեղդեն խօսքը, եւ անպտուղ կ'ըլլայ: (ձի՞ծ 9:165) 23 Իսկ լաւ հողի մէջ սերմ ստացողը ան է, որ խօսքը կը լսէ ու կը հասկնայ. նաեւ պտուղ կու տայ, եւ կը բերէ՝ մէկը հարիւր, միւսը՝ վաթսուս, միւսը՝ երեսուս»: 24 Ուրիշ առակ մըն ալ ամաջարկեց անոնց ու ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նմանեցաւ մարդու մը, որ իր արտին մէջ լաւ սերմ ցանեց: 25 Մինչ մարդիկ կը բնանային՝ իր թշնամին եկաւ, որոմ ցանեց ցորենին մէջ եւ գնաց: 26 Երբ խոտը ծաղկեցաւ ու պտուղ բերաւ, այն ատեն որոմն ալ երեւցաւ: 27 Ուստի հողատիրոջ ծառաները մօտեցան եւ ըսին անոր. «Տէ՛ր, դուն լաւ սերմ

չցանեցիր արտիդ մեջ. ուրեմն որոմը ուրկէ է՝ 28 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Թշնամի մը ըրած է ափկա»։ Ծառաները ըսին իրեն. «Ուստի կ'ուզէս որ երթանք ու քաղենք գանոնք»։ 29 Իսկ ան ըսաւ. «Ո՛հ, որպէսզի երբ որոմը քաղէք՝ ցորենն ալ չփրցնէք անոր հետ։ 30 Թո՛ւյ տուէք որ երկուքն ալ միասին աճին՝ մինչեւ հունձքի ատենը»։ Եւ հունձքի ատենը պիտի ըսեմ հնձողներուն. «Նախ որոմը քաղեցէք ու խուրձ-խուրձ կապեցէք՝ այրելու համար, իսկ ցորենը ժողվեցէք իմ ամբարս»։ 31 Ուրիչ, առկա մըն ալ առաջարկեց անոնց եւ ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է մանանեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ ու ցանեց իր արտին մէջ։ 32 Արդարեւ ան բոլոր սերմերուն ամենէն պզտիկն է, բայց երբ աճի՝ տունկերուն մեծագոյնը կ'ըլլայ ու ծառ կը դառնայ, այնպէս որ երկինքի թռչունները կու գան եւ կը բնակին անոր ճիւղերուն վրայ»։ 33 Ուրիչ առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու պահեց երեք գրիւ այլերի մէջ՝ մինչեւ որ ամբողջը խմորուեցաւ»։ 34 Յիսուս առակներով խօսեցաւ բազմութեան այս բոլոր բաները։ Առանց առակի չէր խօսեր անոնց, 35 որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Առակներով պիտի բանամ բերանս, եւ պիտի արտայայտեմ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր ծածկուած բաները»։ 36 Այն ատեն Յիսուս արձակեց բազմութիւնը, ու տուն գնաց։ Իր աշակերտները մօտեցան իրեն եւ ըսին. «Բացատրէ մեզի արտին որոմներուն առակը»։ 37 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Լաւ սերմը ցանողը՝ մարդու Որդին է, 38 արտը՝ աշխարհն է։ Լաւ սերմը թագաւորութեան որդիներն են, բայց որոմը չարին որդիներն են։ 39 Թշնամին որ ցանեց զայն՝ Չարախօսն է, հունձքը՝ աշխարհի վախճանն է, եւ հնձողները՝ հրեշտակներն են։ (ձեռ 9165) 40 Ուրեմն ինչպէս որ որոմը կը քաղուի ու կ'այրուի կրակի մէջ, այնպէս պիտի ըլլայ այս աշխարհի վախճանին։ (ձեռ 9165) 41 Մարդու Որդին պիտի դրկէ իր հրեշտակները, եւ պիտի հաւաքեն իր թագաւորութենէն բոլոր զայթակողութիւններն ու անօրէնութիւն գործողները, 42 եւ պիտի նետեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրճտում։ 43 Այն ատեն արդարները պիտի փայլին արեւի պէս՝ իրենց Յօր թագաւորութեան մէջ։ Ան որ ականջ ունի լսելու՝ յող լսէ»։ 44 «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է արտի մէջ պահուած գանձին, որ մարդ մը՝ գտնելէ ետք՝ կը ծածկէ, եւ ուրախութենէն կ'երթայ, կը ծախէ իր ամբողջ ունեցածը, ու կը գնէ այդ արտը»։ 45 «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է առելորականի մը, որ գեղեցիկ մարգարիտներ կը փնտռէ, 46 եւ շատ պատուական մարգարիտ մը գտնելէ ետք՝ գնաց, ծախեց իր ամբողջ ունեցածը, ու գնեց զայն»։ 47

«Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է ծովը նետուած ուռկանի մը, որ ամէն տեսակ ձուկ կը ժողվէ։ 48 Երբ ուռկանը լեցուեցաւ, հանեցին ծովեզերքը եւ նստան, հաւաքեցին լաւերը ամաններու մէջ, իսկ դուրս նետեցին վատերը։ 49 Այսպէս պիտի ըլլայ աշխարհի վախճանին։ Հրեշտակները պիտի ելլեն, արդարներուն մէջէն պիտի գատեն չարերը, (ձեռ 9165) 50 ու պիտի նետեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց եւ ակռաներու կրճտում»։ 51 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Հասկցմբ այս ամէնը»։ Ըսին անոր. «Այո, Տէր»։ 52 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ատոր համար ամէն դպիր՝ որ աշակերտ եղած է երկինքի թագաւորութեան, նման է տանտիրոջ մը՝ որ իր գանձէն կը հանէ նորն ու հինը»։ 53 Երբ Յիսուս աւարտեց այս առակները՝ մեկնեցաւ անկէ։ 54 Գնաց իր բնագաւառը եւ կը տրվեցներ անոնց՝ իրենց ժողովարանին մէջ, այնպէս որ անոնք կ'ապշէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա ուրկէ ունի այս իմաստութիւնը եւ հրաշքները։ 55 Ասիկա հիւսնակն որդին չէ. ասոր մայրը Մարիամ չի կոչուիր։ Ատոր եղբայրները՝ Յակոբոս, Յովսէս, Սիմոն ու Յուդա, 56 եւ ասոր քոյրերը՝ բոլորն ալ մեր բով չեն։ Ուրեմն ասիկա ուրկէ ունի այս բոլոր բաները»։ 57 ու կը զայթակղէին անոր պատճառով։ Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարգարէ մը առանց պատիւի չէ, բացի իր բնագաւառին եւ իր տան մէջ»։ 58 Ու շատ հրաշքներ չգործեց հոն՝ անոնց անհաւատութեան պատճառով։

14 Այդ ատեն Յերովոզէս չորրորդապետը լսեց Յիսուսի համբարը, եւ ըսաւ իր ծառաներուն. 2 «Ան Յովհաննէս Մկրտիչն է՝ մեռելներէն յարութիւն առած. ուստի հրաշքներ կը գործուին անով»։ 3 Արդարեւ Յերովոզէս բռնեց Եր Յովհաննէսը, ու զայն կապելով բանտը դրեց Եր, իր եղբոր՝ Փիլիպպոսի կնոջ՝ Յերովոզիայի պատճառով. 4 որովհետեւ Յովհաննէս կ'ըսէր անոր. «Քեզի արտօնուած չէ կին առնել զինք»։ 5 Ուստի կ'ուզէր սպաննել զայն, բայց կը վախնար բազմութենէն, որովհետեւ մարգարէ կը նկատէին՝ զայն։ 6 Երբ Յերովոզէսի ծնունդին տարեդարձը կը տօնուէր, Յերովոզիայի աղջիկը պարեց հանդիսականներուն առջեւ, ու հաճեցուց Յերովոզէսը։ 7 Ուստի երդուեմով խոստացաւ որ տար անոր ինչ որ ուզէր։ 8 Ան ալ՝ նախապէս խրատուած ըլլալով իր մօրմէն՝ ըսաւ. «Տնւր ինծի Յովհաննէս Մկրտիչին գլուխը՝ ափսէի մը վրայ»։ 9 Թագաւորը տրտմեցաւ. բայց երդումներուն եւ իրեն հետ նստողներուն պատճառով՝ հրամայեց որ տրուի։ 10 Ու մարդ դրկելով՝ զլխատեց Յովհաննէսը բանտին մէջ։ 11 Եւ անոր գլուխը բերուեցաւ ափսէի մը վրայ ու տրուեցաւ աղջիկին. ան ալ տուաւ իր մօր։ 12 Եւ անոր աշակերտները եկան, վերցուցին մարմինը, թաղեցին զայն, ու զացին պատմեցին Յիսուսի։ 13 Երբ Յիսուս լսեց,

անկէ նաւով մեկնեցաւ ամայի տեղ մը՝ առանձին: Երբ բազմութիւնները լսեցին, ոտքով հետեւեցան անոր՝ իրենց քաղաքներէն: **14** Երբ դուրս ելաւ, տեսնելով մեծ բազմութիւն մը՝ զթաց անոնց վրայ ու բուժեց անոնց հիւանդները: **15** Իրիկունը՝ իր աշակերտները եկան եւ ըսին. «Յոս ամայի տեղ մըն է, ու ժամանակը արդէն անցած է. արձակէ բազմութիւնը, որպէսզի երթան գիւղերը եւ կերակուր գնեն իրենց»: **16** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Պէտք չկայ որ անոնք երթան, դուք տուէք անոնց՝ որ ուտեն»: **17** Անոնք ալ ըսին. «Յոս ուրիշ բան չունի՞նք, բայց միայն հինգ նկանակ ու երկու ձուկ»: **18** Ըսաւ անոնց. «Յոս՝ ինծի բերէք գանոնք»: **19** Եւ հրամայեց որ բազմութիւնը նստեցնեն խոտին վրայ: Յինգ նկանակներն ու երկու ձուկերը առաւ, դէպի երկինք նայելով՝ օրհնեց, եւ կտրելով նկանակները՝ տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ բազմութեան: **20** Բոլորը կերան ու կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած բեկորները՝ տասներկու կողով լեցուցին: **21** Անոնք որ կերան՝ հինգ հազարի չափ այր մարդիկ էին, կիներէն ու մանուկներէն գատ: **22** Իսկոյն հարկադրեց աշակերտները՝ որ նաւ մտնեն եւ իրմէ առաջ անցնին միւս եզերքը, մինչ ինք բազմութիւնները կ'արձակէր: **23** Բազմութիւնները արձակելէ ետք, լեռը ելաւ առանձին՝ աղօթելու: Երբ իրիկուն եղաւ, հոն էր՝ մինակը. **24** իսկ նաւը արդէն ծովուն մէջտեղն էր՝ ակեկծութեան մէջ, որովհետեւ հովը հակառակ ուղղութեամբ էր: **25** Գիշերուան չորրորդ պահուն՝ Յիսուս գնաց դէպի նաւը, քայելով ծովուն վրայ: **26** Երբ աշակերտները տեսան զայն՝ որ կը քայլէր ծովուն վրայ, վրդովեցան եւ ըսին թէ աչքի երեւոյթ մըն է, ու վախնալով աղաղակեցին: **27** Իսկոյն Յիսուս խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. «Բաջալերուեց'էք, են եմ, մի՛ վախնաք»: **28** Պետրոս պատասխանեց անոր. «Տէր, եթէ դուն ես, հրամայէ ինծի՝ որ գամ քեզի ջուրերուն վրայէն»: **29** Ան ալ ըսաւ. «Եկուր»: Երբ Պետրոս նաւէն իջաւ, քայլեց ջուրերուն վրայէն՝ Յիսուսի բով երթալու համար: **30** Բայց տեսնելով հովին սաստիկ ըլլալը՝ վախցաւ: Երբ սկսաւ ընկղմի, աղաղակեց. «Տէր, փրկէ գիս»: **31** Յիսուս իսկոյն երկարեց իր ձեռքը, բռնեց զինք ու ըսաւ. «Թերահաւանտ, ինչո՞ւ կասկածեցար»: **32** Երբ նաւ ելան՝ հովը դադարեցաւ: **33** Անոնք որ նաւուն մէջ էին՝ եկան, երկրպագեցին անոր եւ ըսին. «Եջմարտապետ դուն Աստուծոյ Որդին ես»: **34** Անցնելով միւս կողմը՝ հասան Գեննեսարէթ: **35** Երբ այդ տեղի մարդիկը ճանչցան զինք, մարդ որկեցին ամբողջ շրջակայքը, բերին անոր բոլոր ախտաւորները, **36** ու կ'աղաչէին անոր որ միայն դպչէին իր հանդերձին քղանցքին. եւ անոնք որ դպան՝ բժշկուեցան:

15 Այն ատեն Յիսուսի եկան դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որոնք Երուսաղէմէն էին, եւ

ըսին. **2** «Ինչո՞ւ բու աշակերտներդ զանց կ'ընեն նախնիքներուն աւանդութիւնը, քանի որ չեն լուար իրենց ձեռքերը՝ երբ հաց կ'ուտեն»: **3** Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Յապա դուք ինչո՞ւ զանց կ'ընէք Աստուծոյ պատուիրանը՝ ձեր աւանդութեան պատճառով: **4** Արդարեւ Աստուած պատուիրեց. «Պատուէ՛ հայրդ ու մայրդ. **5** եւ ո՞վ որ անիծէ իր հայրը կամ մայրը, մահով թող վախճանի»: **6** Բայց դուք կ'ընէք. «Ո՞վ որ իր հօր կամ մօր ըսէ թէ՛ «Ինչ օգուտ որ պիտի ստանա ինձմէ՛» Աստուծոյ տալիք ընծայ է", եւ իր հայրը կամ մայրը չպատուէ՛ ազատ է": Այսպէս՝ անվաւեր դարձուցած էք Աստուծոյ պատուիրանը՝ ձեր աւանդութեան պատճառով: **7** Կեղծաւորներ, Եսայի ճիշդ մարգարեացաւ ձեր մասին՝ ըսելով. **8** «Այս ժողովուրդը միայն շրթունքով կը պատուէ գիս, բայց իրենց սիրտը հեռու է ինձմէ. **9** եւ պարսպ տեղը կը պաշտեն գիս՝ մարդոց պատուէրները սորվեցնելով իբր վարդապատուութիւն": **10** Եւ բազմութիւնը կանչելով իրեն՝ ըսաւ անոնց. «Լսեցէ՛ք ու հասկցէ՛ք. **11** ո՞չ թէ ինչ որ կը մտնէ բերանը՝ կը պղծէ մարդը, հապա ինչ որ կ'ելլէ բերանէն՝ անիկա կը պղծէ մարդը»: **12** Այն ատեն իր աշակերտները մօտեցան եւ ըսին իրեն. «Գիտէ՞ն թէ Փարիսեցիները զայթակեցան, երբ լսեցին այդ խօսքը»: **13** Ան ալ պատասխանեց. «Ամեն տունկ՝ որ իմ երկնաւոր Յայրս չէ տնկած, պիտի խլուի: **14** Թողուցէ՛ք զանոնք. իրենք կոյր են, ու կոյրերու առաջնորդ: Եթէ կոյրը առաջնորդէ կոյրը, երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան»: **15** Պետրոս ըսաւ անոր. «Բացատրէ՛ մեզի այս առակը»: **16** Յիսուս ըսաւ. «Դո՞ւք ալ տակաւին անխելք էք. **17** չէք հասկնար թէ ամեն ինչ որ կը մտնէ բերանը, կը պարունակուի փորին մէջ, ու կը ձգուի արտաքնոցը: **18** Իսկ ինչ որ բերանէն դուրս կ'ելլէ՝ սիրտէն յառաջ կու գայ, եւ անիկա կը պղծէ մարդը: **19** Որովհետեւ սիրտէն կ'ելլեն չար մտածումներ, սպանութիւններ, շնութիւններ, պռանկութիւններ, գողութիւններ, տուտ վկայութիւններ ու հայիոյութիւններ: **20** Անոնք են որ կը պղծեն մարդը, բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելը՝ չի պղծեր մարդը»: **21** Յիսուս անկէ մեկնելով՝ գնաց Տիրոսի ու Սիդոնի երկրամասերը: **22** Եւ ահա՛ բանանացի կին մը, այդ հողամասերէն ելած, կը պոռար անոր. «Ողորմէ՛ ինծի, Տէր, Դաւիթի որդի: **23** Ինք ո՞չ մէկ խօսքով պատասխանեց անոր. իսկ իր աշակերտները մօտենալով՝ կը թախանձէին իրեն ու կ'ըսէին. «Արձակէ՛ զայն, որովհետեւ կ'աղաղակէ մեր ետեւէն»: **24** Ինք ալ պատասխանեց. «Ես որկուեցայ միայն Իսրայէլի տան կորսուած ոչխարներուն»: **25** Բայց անիկա եկաւ, երկրպագեց անոր եւ ըսաւ. «Տէր, օգնէ՛ ինծի»: **26** Ան ալ պատասխանեց. «Լաւ չէ առնել զաւակներուն

հացը ու նտուղ շուներուն»։ 27 Անիկա ալ ըսաւ. «Այր, Տէր. սակայն շուները կը կերակրուին իրենց տիրոջ սեղանէն ինկած փշրանքներով»։ 28 Այն ատեն Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ո՛վ կին, մեծ է հաւատքդ, թող ըլլայ քեզի՝ ինչ որ կ'ուզես»։ Եւ նոյն ժամուն անոր աղջիկը բժշկուեցաւ։ 29 Յիսուս անկէ մեկնեցաւ. երբ Գալիլեայի ծովագերքը հասաւ՝ լեռը ելլելով նստաւ։ 30 Ու մեծ բազմութիւններ եկան իրեն, որոնք ունէին իրենց հետ կաղեր, կոյրեր, համրեր, հաշմանդամներ եւ շատ ուրիշներ, ու ձգեցին զանոնք Յիսուսի ոտքը։ Ան ալ բուժեց զանոնք. 31 այնպէս որ բազմութիւնը զմայլեցաւ՝ տեսնելով որ համրերը կը խօսէին, հաշմանդամները կը բժշկուէին, կաղերը կը քալէին եւ կոյրերը կը տեսնէին. ու կը փառաբանէին Իսրայէլի Աստուածը։ 32 Յիսուս՝ քովը կանչելով իր աշակերտները՝ ըսաւ. «Կը գթամ այդ բազմութեան վրայ, որովհետեւ արդէն երեք օրէ ի վեր քովս են, եւ ուտելիք ոչինչ ունին։ Եւն ուզեր անօթի արծակել զանոնք, որպէսզի ճամբան չչարտասին»։ 33 Աշակերտները ըսին անոր. «Մենք անապատին մէջ ուրկէ՞ պիտի ունենանք այնչափ հաց, որ կշտացնենք այնչափ մեծ բազմութիւն մը»։ 34 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Քանի նկանակ ունիք»։ Անոնք ալ ըսին. «Եօթը, ու քանի մը մանր ձուկ»։ 35 Հրամայեց բազմութեան՝ որ նստին գետինին վրայ։ 36 Առաւ եօթը նկանակներն ու ձուկերը, շնորհակալ եղաւ, կտրեց եւ տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ բազմութեան։ 37 Բոլորը կերան ու կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած բեկորները՝ եօթը զամբիւղ լեցուցին։ 38 Անոնք որ կերան՝ չորս հազար այր մարդիկ էին, կիներէն ու մանուկներէն զատ։ 39 Երբ արծակեց բազմութիւնը, նաւ մտաւ եւ գնաց Մագդաղայի հողամասը։

16 Փարիսեցիներն ու Սադուկեցիները քովը եկան՝ փորձելու համար զինք, եւ կը խնդրէին իրմէ որ երկինքէն նշան մը ցոյց տայ իրենց։ 2 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Երբ իրիկուն ըլլայ՝ կ'ըսէք. “Վաղը լաւ օդ պիտի ըլլայ, որովհետեւ երկինքը շառագունած է”, 3 իսկ առտուն. “Այսօր մրրիկ պիտի ըլլայ, որովհետեւ երկինքը շառագունած ու մթազնած է”։ Կեղծաւորներ, գիտէք զննել երկինքի երեսը, բայց չէք կրնար գիտնալ ժամանակներուն նշանները։ 4 Չար ու շնացող սերունդը նշան կը խնդրէ։ Սակայն ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը»։ Եւ ձգեց զանոնք ու գնաց։ 5 Երբ իր աշակերտները անցան միւս եզերքը, մոռցած էին հաց ամնէյ։ 6 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ուշադիր եղէք, զգուշացէք Փարիսեցիներու եւ Սադուկեցիներու խմորէն»։ 7 Անոնք ալ կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Հաց չբերինք մեզի հետ»։ 8 Երբ Յիսուս ըմբռնեց՝ ըսաւ անոնց.

«Ինչո՞ւ կը մտածէք ձեր մէջ, թերահաւատներ, թէ հաց չառիք։ 9 Տակաւին չէք հասկնար եւ չէք յիշեր հինգ նկանակները՝ որ բաժնեցիք հինգ հազարին, ու քանի կողով վերցուցիք. 10 ո՞չ ալ եօթը նկանակները՝ որ բաժնեցիք չորս հազարին, եւ քանի զամբիւղ վերցուցիք։ 11 Ինչպէս չէք հասկնար թէ հացի համար չըսի ձեզի. “Չզուշացէք Փարիսեցիներու եւ Սադուկեցիներու խմորէն”»։ 12 Այդ ատեն հասկցան թէ չըսաւ որ զգուշանան հացի խմորէն, հապա՝ Փարիսեցիներու եւ Սադուկեցիներու ուսուցումէն։ 13 Երբ Յիսուս կ'երթար Փիլիպպոսի Կեսարիայի երկրամասը՝ հարցուց իր աշակերտներուն. «Մարդիկ ինչ կ'ըսեն, ո՞վ եմ ես՝ մարդու Որդին»։ 14 Անոնք ըսին. «Ոմանք կ'ըսեն թէ Յովնանէս Մկրտիչն ես, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ Երեմիան կամ մարգարէներէն մէկը»։ 15 Ըսաւ անոնց. «Ի՛վ դուք ինչ կ'ըսէք, ո՞վ եմ»։ 16 Սիմոն Պետրոս պատասխանեց. «Դուն Քրիստոսն ես, ապրող Աստուծոյ Որդին»։ 17 Յիսուս ըսաւ անոր. «Երանիք քեզի, Սիմոն, Յովնանի որդի. որովհետեւ ո՞չ թէ մարմինն ու արիւնը յայտնեցին քեզի ասիկա, հապա իմ Հայրս՝ որ երկինքն է։ 18 Ես ալ կը յայտարարեմ քեզի. “Դուն Պետրոս ես, եւ այս վեմին վրայ պիտի կառուցանեմ իմ եկեղեցիս, ու դժոխքին դռները պիտի չյաղթեն անոր։ (Hades ց86) 19 Երկինքի թագաւորութեան բանալիները պիտի տամ քեզի, եւ ինչ որ երկրի վրայ կայսեա՝ երկինքի մէջ կայաւած պիտի ըլլայ, ու ինչ որ երկրի վրայ արծակես՝ երկինքի մէջ արծակուած պիտի ըլլայ»։ 20 Այն ատեն աշակերտներուն պատուիրեց՝ որ ո՞չ մէկուն ըսեն թէ ինք Քրիստոսն է։ 21 Այդ ատենէն ետք Յիսուս ցոյց տուաւ իր աշակերտներուն թէ պէտք էր որ երթար Երուսաղէմ, շատ չարչարանքներ կրէր երեցնէրէն, քահանայապետներէն եւ դպիրներէն, սպաննուէր ու յարուլթիւն առնէր երրորդ օրը։ 22 Պետրոս մէկդի առաւ զինք, եւ սկսաւ յանդիմանել զինք՝ ըսելով. «Ամենեւին, Տէր. այդ բանը չպատահի քեզի»։ 23 Ինք ալ դանդաղով՝ Պետրոսի ըսաւ. «Ետե՛ս գնա, Սատանայ, դուն գայթակղութիւն ես ինծի. որովհետեւ ո՞չ թէ Աստուծոյ բաները կը մտածես, հապա՝ մարդոց բաները»։ 24 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն. «Եթէ մէկը ուզէ գալ իմ ետեւէս, թող ուրանայ ինքզինք, վերցնէ իր խաչը, ու հետեւի ինծի։ 25 Որովհետեւ ո՞վ որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ո՞վ որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինծի համար, պիտի զսնէ զայն։ 26 Քանի որ մարդ ինչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամբողջ աշխարհը բայց կորսնցնէ իր անձը. կամ՝ մարդ ինչ փրկանք պիտի տայ իր անձին փոխարէն։ 27 Որովհետեւ մարդու Որդին պիտի գայ իր Հօր փառքով՝ իր հրեշտակներուն հետ, եւ այն ատեն պիտի հատուցանէ իւրաքանչիւրին՝ իր գործերուն

համեմատ: 28 Ճշմարտապետ կը յայտարարեմ ձեզի. “Յոս ներկայ եղողներն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն մարդու Որդին՝ եկած իր թագաւորութեամբ”»:

17 Վեց օր ետք՝ Յիսուս առաւ իրեն հետ Պետրոսը, Յակոբոսն ու անոր եղբայրը՝ Յովհաննէսը, հանեց զանոնք բարձի լեռ մը՝ առանձին, 2 եւ այլակերպեցաւ անոնց առջեւ. իր երեսը փայլեցաւ արեւի պէս, ու իր հանդերձները ճերմակ եղան՝ լոյսի պէս: 3 Եւ ահա՛ Մովսէս ու Եղիա երեւցան անոնց, եւ կը խօսակցէին իրեն հետ: 4 Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, լաւ է որ կենանք հոս. եթէ կ'ուզես, շինենք հոս երէք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի, ու մէկը՝ Եղիայի»: 5 Մինչ ան կը իջուէր, լուսաւոր ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, եւ ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով. «Այն է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ. անոր մտիկ ըրէք»: 6 Երբ աշակերտները լսեցին, իրենց երեսին վրայ ինկան ու սաստիկ վախցան: 7 Յիսուս մօտենալով՝ դպաւ անոնց եւ ըսաւ. «Ուռքի՛ ելէք, մի՛ վախնաք»: 8 Իրենց աչքերը բարձրացուցին ու ոչ մէկը տեսան՝ բայց միայն Յիսուսը: 9 Երբ լեռնէն վար կ'իջնէին, Յիսուս հրահանգեց անոնց. «Այդ տեսիլքը ոչ մէկուն պատմեցէք, մինչեւ որ մարդու Որդին մեռելներէն յարուսիլն առնէ»: 10 Աշակերտները հարցուցին իրեն. «Յապա ինչո՞ւ դպիրները կ'ըսեն թէ “պետք է որ նախ Եղիա գայ”»: 11 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իրաւ է թէ նախ Եղիա պիտի գայ եւ վերահաստատէ ամէն բան: 12 Բայց ձեզի կ'ըսեմ թէ Եղիա արդէն եկած է, ու չճանչցան զայն, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. նոյնպէս ալ մարդու Որդին պիտի չարչարուի անոնցմէ»: 13 Այն ատեն աշակերտները հասկցան թէ Յովհաննէս Արկրոյչին մասին ըսաւ իրենց: 14 Երբ եկան բազմութեան քով, մարդ մը մօտեցաւ անոր, եւ ծնրադրելով՝ ըսաւ. 15 «Տէր, ողորմէ՛ որդիիս, որ կը լուսնոտի ու չարաչար կը տանջուի. քանի որ յաճախ կրակի մէջ կ'իյնայ, եւ յաճախ՝ ջուրի մէջ: 16 Չիմք բերի քու աշակերտներուդ, ու չկրցան զինք բժշկել»: 17 Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛վ անհաւատ եւ խոտորեալ սերունդ, մինչեւ երբ պիտի ըլլամ ձեզի հետ, մինչեւ երբ պիտի հանդուրժեմ ձեզի: Յո՛ւ՛ ինձի բերէք զայն»: 18 Յիսուս սաստեց զայն, դէր լաւ անկէ, ու պատանին բժշկուեցաւ նոյն ժամուն: 19 Այն ատեն աշակերտները գացին Յիսուսի քով՝ առանձին, եւ ըսին. «Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զայն»: 20 Յիսուս ըսաւ. «Ձեր թերահաւատութեան պատճառով. քանի որ ճշմարտապետ կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատք ունենաք, պիտի ըսէք այս լեռան. “Փոխադրուէ՛ ասկէ հոն”, ու պիտի փոխադրուի, եւ ոչինչ անկարելի պիտի

ըլլայ ձեզի”: 21 Սակայն այս տեսակը ուրիշ բանով դուրս չ'ելլեր, բայց միայն աղօթքով ու ծոմապահութեամբ»: 22 Մինչ անոնք Գալիլեայի մէջ կը մնային, Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարդու Որդին պիտի մատուցի մարդոց ձեռքը, 23 ու պիտի սպաննեն զինք. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: Անոնք ալ չափազանց տրտմեցան: 24 Երբ անոնք եկան Կափառնայում, երկրորդական տուրքը զանձողները եկան Պետրոսի եւ ըսին. «Ձեր վարդապետը չի՞ վճարեր երկրորդականը»: Ան ալ ըսաւ. «Այո՛, կը վճարեմ»: 25 Երբ տուն մտաւ, Յիսուս կանխեց զինք՝ ըսելով. «Ի՛նչ է քու կարծիքդ, Սիմոն. երկրի թագաւորները որմէ՞ կը ստանան հարկը կամ տուրքը, իրենց որդիներէն՝ թէ օտարներէն»: 26 Պետրոս ըսաւ. «Օտարներէն»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ուրեմն՝ որդիները ազատ են: 27 Բայց որպէսզի չգայթակղեցնենք զանոնք, զնա՛ ծովը ու կարթ՛ նետէ, եւ ան առաջին ձուկը որ կ'ելլէ: Երբ անոր բերանը բանաս՝ սատեր մը պիտի գտնես. ան զայն ու տո՛ւր անոնց՝ ինձի եւ քեզի համար»:

18 Նոյն ժամուն աշակերտները եկան Յիսուսի քով ու ըսին. «Ո՛վ է մեծագոյնը երկինքի թագաւորութեան մէջ»: 2 Յիսուս ալ կանչեց իրեն մանուկ մը, կայնեցուց զայն անոնց մէջտեղ, 3 եւ ըսաւ. «Ճշմարտապետ կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ դարձի չգաք ու մանուկներու պէս չըլլաք, բնա՛ւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը”: 4 Ուրեմն՝ ո՛վ որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ այս փոքր մանուկին պէս, անկա՛ւ է մեծագոյնը երկինքի թագաւորութեան մէջ. 5 եւ ո՛վ որ կ'ընդունի այսպիսի մանուկ մը՝ իմ անունովս, զին կ'ընդունի»: 6 «Ո՛վ որ գայթակղեցնէ մէկը այս պգտկներէն՝ որոնք ինձի կը հաւատան, աւելի օգտասկար պիտի ըլլար անոր՝ որ իշու ջաղացքի քար մը կախուէր իր վիզէն, ու ծովուն անդունդը ընկզմէր: 7 Վայ աշխարհի՛ գայթակղութիւններու պատճառով. որովհետեւ հարկ է որ գայթակղութիւնները գան, բայց վայ այն մարդուն՝ որուն միջոցով գայթակղութիւնը կու գայ: 8 Ուրեմն՝ եթէ ձեռքդ կամ ոտքդ կը գայթակղեցնէ քեզ, կտրէ՛ զայն ու նետէ՛ քեզմէ. աւելի լաւ է քեզի՛ կանխ կամ պակասաւոր մտնել կեանքը, քան երկու ձեռք կամ երկու ոտք ունենալ եւ նետուիլ յաւիտենական կրակին մէջ: (aiōnios g166) 9 Եթէ աչքդ կը գայթակղեցնէ քեզ, հանէ՛ զայն ու նետէ՛ քեզմէ. աւելի լաւ է քեզի՛ մէկ աչքով մտնել կեանքը, քան երկու աչք ունենալ եւ նետուիլ գեհենի՛ կրակին մէջ»: (Genna g1067) 10 «Ուշադիր եղէք որ չարահամարիէք այս պգտկներէն մէկը. քանի որ կ'ըսեմ ձեզի թէ երկինքի մէջ անոնց իրեշտակները ամէն ատեն կը տեսնեն երեսը իմ Յօրս՝ որ երկինքն է: 11 Որովհետեւ մարդու Որդին եկաւ կորսուածը փրկելու: 12 Ի՛նչ է ձեր կարծիքը. եթէ մարդ մը ունենայ հարիւր ոչխար եւ անոնցմէ

մէկը մոլորի, իննսուներեք ոչխարները լեռները չի թողուր ու՝ երթար՝ փնտռելու մոլորածը: 13 Եթէ պատահի որ գտնէ գայն, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ աւելի կ'ուրախանայ անոր համար, քան իննսուներեքն՝ որոնք մոլորած չէին: 14 Այսպէս՝ ձեր երկնաւոր Յայրը չի հաճիր որ այս պատկերներէն մէկը կորսուի»: 15 «Եթէ եղբայրդ մեղանչէ քեզի դէմ, գնա՛ եւ ըսէ՛ իրեն իր յանցանքը՝ երբ դուն ու ան մինակ էք. եթէ մտիկ ընէ քեզի՝ շահեցար եղբայրդ: 16 Բայց եթէ մտիկ չընէ քեզի, ան քեզի հետ մէկ կամ երկու հոգի եւս, որպէսզի ամէն խօսք հաստատուի երկու կամ երեք վկաներու բերանով: 17 Եթէ անոնց ալ մտիկ չընէ, ըսէ՛ եկեղեցիին. իսկ եթէ եկեղեցիին ալ մտիկ չընէ, թող ըլլայ քեզի հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս: 18 Գնա՛րտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ինչ որ կապէք երկրի վրայ՝ կապուած պիտի ըլլայ երկինքի մէջ, եւ ինչ որ արծակէք երկրի վրայ՝ արծակուած պիտի ըլլայ երկինքի մէջ»: 19 Դարձեալ կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ ձեզմէ երկու հոգի համաձայնին երկրի վրայ՝ որեւէ բան խնդրելու, պիտի ըլլայ անոնց իմ Յօրմէս՝ որ երկինքն է՝: 20 Որովհետեւ ուր որ երկու կամ երեք հոգի հաւաքուած ըլլան իմ անունովս, եւ հոն եմ՝ անոնց մէջ»: 21 Այն ատեն Պետրոս մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Տէր, եթէ եղբայրս մեղանչէ ինձի դէմ՝ քանի անգամ ներեմ անոր. մինչեւ եօթը անգամ»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ըզեզի չեմ ըսէր՝ «մինչեւ եօթն անգամ», հապա՛ «մինչեւ եօթանասուն անգամ եօթը»: 23 Ուստի երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը, որ ուզեց հաշիւ առնել իր ծառաներէն: 24 Երբ սկսաւ հաշիւ առնել, տասը հազար տաղանդի պարտապան մը բերուեցաւ իրեն: 25 Բայց ան վճարելու կարողութիւն չունենալով՝ անոր տէրը հրամայեց, որ ան ծախուի, նաեւ անոր կինն ու զաւակները եւ անոր ամբողջ ունեցածը, ու պարտքը վճարուի: 26 Իսկ ծառան իննալով՝ երկրպագեց անոր եւ ըսաւ. «Տէր, համբերատար եղիք ինձի հանդէպ, ու ամէնը պիտի վճարեմ քեզի»: 27 Ծառային տէրը՝ գոյալով՝ արծակեց գայն, եւ ներեց անոր պարտքը: 28 Նոյն ծառան գնաց, գտաւ իր ծառայակիցներէն մէկը՝ որ հարիւր դահեկան կը պարտէր իրեն, ու բռնելով գայն՝ կը խեղդէր եւ կ'ըսէր. «Վճարէ՛ ինձի ունեցած պարտքը»: 29 Ուստի իր ծառայակիցը ինկաւ անոր ոտքը, կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր. «Յամբերատար եղիք ինձի, եւ պիտի վճարեմ քեզի»: 30 Բայց ինք չէր ուզեր. հապա գնաց ու բանտը նետել տուաւ գայն՝ մինչեւ որ վճարէր պարտքը: 31 Երբ իր ծառայակիցները տեսան ինչ որ պատահեցաւ՝ շատ տրտմեցան, ու եկան եւ պատմեցին իրենց տիրոջ ամբողջ պատահածը: 32 Այն ատեն անոր տէրը կանչեց գայն ու ըսաւ. «Չար ծառայ, այդ ամբողջ պարտքը ներեցի քեզի՝ քանի որ

աղաչեցիր ինձի. 33 ուրեմն պէտք չէր որ դուն ալ ողորմէիր ծառայակիցիդ, ինչպէս եւ ողորմեցայ քեզի»: 34 Եւ անոր տէրը բարկանալով՝ յանձնեց գայն տանջողներուն, մինչեւ որ վճարէր ամբողջ պարտքը: 35 Իմ երկնաւոր Յայրս ալ նոյնպէս պիտի ընէ ձեզի, եթէ ձեզմէ իւրաքանչիւր իր եղբօր սրտանց չներէ իր յանցանքները»:

19 Երբ Յիսուս աւարտեց այս խօսքերը, մեկնեցաւ Գալիլեայէն եւ գնաց Յրեաստանի հողամասը՝ Յորդանանի միւս կողմը: 2 Մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր, ու հոն բուժեց զանոնք: 3 Փարիսեցիները մօտեցան անոր եւ փորձեցին գայն՝ ըսելով. «Արտօնուամ է, որ մարդ մը արծակէ իր կինը՝ որեւէ պատճառի համար»: 4 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Չէք կարողացեր թէ ան՝ որ սկիզբէն ստեղծից, արու եւ էգ ստեղծեց զանոնք, ու ըսաւ. 5 «Այս պատճառով մարդը պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, ու երկուքը պիտի ըլլան մէկ մարմին»: 6 Յետեւաբար ալ երկու չեն, հապա՛ մէկ մարմին. ուրեմն մարդը թող չգատէ ինչ որ Աստուած իրարու միացուցած է»: 7 Ըսին իրեն. «Յապա ինչո՞ւ Մովսէս պատուիրեց ամուսնալուծումի վկայագիր տալ եւ արծակել»: 8 Ըսաւ անոնց. «Մովսէս ձեր սիրտին կարծողութան համար արտօնեց ձեզի՝ որ արծակէք ձեր կիները. բայց սկիզբէն այնպէս չէր: 9 Սակայն կը յայտարարեմ ձեզի. «Ռ՛վ որ կ'արծակէ իր կինը՝ առանց պոռնկութեան պատճառի, ու կ'ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնութիւն կ'ընէ: Եւ ռ՛վ որ արծակուածին հետ կ'ամուսնանայ՝ շնութիւն կ'ընէ»: 10 Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Եթէ այդ է պարագան մարդուն եւ իր կնոջ միջեւ, օգտակար չէ ամուսնանալ»: 11 Բայց ինք ըսաւ անոնց. «Բողորը չեն ընդունիր ասիկա, հապա անոնք՝ որոնց տրուած է: 12 Որովհետեւ կան ներքինիներ, որոնք այդպէս ծնան՝ իրենց մօր որովայնէն. կան ներքինիներ, որոնք մարդոցմէ ներքինի եղան. ու կան ներքինիներ, որոնք իրենք զիրենք ներքինի ըրին՝ երկինքի թագաւորութեան համար: Ռ՛վ որ կրնայ ընդունիլ՝ թող ընդունի»: 13 Այն ատեն մանուկներ բերուեցան իրեն, որպէսզի ձեռք դնէ անոնց վրայ եւ աղօթէ. իսկ աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք: 14 Յիսուս ըսաւ. «Թո՛րյլ տուէք մանուկներուն, ու մի արգիլէք զանոնք՝ որ գան ինձի, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը այդպիսիներունն է»: 15 Եւ ձեռք դնելէ ետք անոնց վրայ՝ մեկնեցաւ անկէ: 16 Մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Բարի վարդապետ, ինչ բարիք գործեմ՝ որ ունենամ յաւիտենական կեանքը»: (aiōnios g166) 17 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. մէկէն մտո բարի չկայ, որ Աստուած է: Եթէ կ'ուզես մտնել կեանքը՝ պահէ՛ պատուիրանները»: 18 Ըսաւ անոր. «Որո՞նք»: Յիսուս պատասխանեց.

«Սպանութիւն մի ըներ, շնութիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուտ վկայութիւն մի տար, 19 պատուէ հայրդ ու մայրդ, եւ սիրէ ընկերդ քու անձիդ՝ պէս»: 20 Երիտասարդը ըսաւ անոր. «Պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենէս ի վեր. տակաւին ինչ կը պակսի ինձի»: 21 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ կ'ուզես կատարեալ ըլլալ՝ գնա՛, ծախէ ինչքդ եւ տո՛ւր աղքատներուն, ու գանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա հետեւէ՛ ինձի»: 22 Երբ երիտասարդը լսեց այս խօսքը՝ տրտմած գնաց, որովհետեւ շատ ստացուածք ունէր: 23 Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Յարուստը դժուարութեամբ պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը”»: 24 Դարձեալ կը յայտարարեմ ձեզի. “Աւելի դիւրին է որ ուղտը անցնի ասեղին ծակէն, քան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը”»: 25 Երբ աշակերտները լսեցին, չափազանց ապշեցան եւ ըսին. «Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ»: 26 Յիսուս նայելով անոնց՝ ըսաւ. «Ատիկա անկարելի է մարդոց բով, բայց ամէն բան կարելի է Աստուծոյ քով»: 27 Այն ատեն Պետրոս ըսաւ անոր. «Ահա մենք թողուցինք ամէն ինչ ու հետեւեցանք քեզի. ուրեմն ինչ պիտի ըլլայ մեզի»: 28 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Դուք՝ որ հետեւեցաք ինձի, միւս գայուստին”, երբ մարդու Որդին բազմի իր փառքի գահին վրայ, որւք ալ պիտի բազմիք տասներկու գահերու վրայ՝ դատելու Իսրայէլի տասներկու տոհմերը”»: 29 Ո՞վ որ թողուցած ըլլայ տուներ, եղբայրներ, քոյրեր, հայր, մայր, կին, գաւակներ, կամ արտեր՝ իմ անունիս համար, պիտի ստանայ հարիւրապատիկը եւ ժառանգէ յաւիտենական կեանքը: (aiōnios g166) 30 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ առաջին»:

20 «Արդարեւ երկինքի թագաւորութիւնը նման է հողատիրոջ մը, որ առտուն կանուխ դուրս ելաւ՝ գործաւորներ վարձելու իր այգիին համար: 2 Երբ համաձայնեցաւ գործաւորներուն հետ՝ օրը մէկ դահեկանի, որկեց զանոնք իր այգին: 3 Երրորդ ժամուան՝ ատենները դուրս ելլելով՝ տեսաւ ուրիշներ, որոնք անգործ կայնած էին հրապարակը, 4 ու ըսաւ անոնց. «Դո՛ւք ալ գացէք իմ այգիս, եւ կու տամ ձեզի ինչ որ իրաւացի է»: 5 Անոնք ալ գացին: Դարձեալ դուրս ելաւ վեցերորդ ժամուան եւ իններորդ ժամուան ատենները, ու նոյնը ըրաւ: 6 Տասնմեկերորդ ժամուան ատենները դուրս ելաւ, ուրիշներ գտաւ՝ որոնք անգործ կայնած էին, եւ անոնց ըսաւ. «Ինչո՞ւ հոս ամբողջ օրը անգործ կայնած էք»: 7 Ըսին իրեն. «Որովհետեւ ոչ մէկը վարձեց մեզ»: Ըսաւ անոնց. «Դո՛ւք ալ գացէք այգին, ու պիտի ստանաք ինչ որ իրաւացի է»: 8 Երբ իրիկուն եղաւ, այգիին տէրը ըսաւ իր տնտեսին.

«Կանչէ՛ գործաւորները եւ տո՛ւր անոնց վարձքը՝ վերջիններէն սկսելով մինչեւ առաջինները»: 9 Երբ եկան անոնք՝ որ տասնմեկերորդ ժամուան ատենները գացեր էին, ստացան մէկական դահեկան: 10 Առաջինները գալով՝ կը կարծէին թէ ավելի պիտի ստանան. բայց իրենք ալ ստացան մէկական դահեկան: 11 Երբ ստացան՝ տրտնջեցին հողատիրոջ դէմ եւ ըսին. 12 «Այդ վերջինները մէկ ժամ աշխատեցան, բայց զանոնք հաւասար ըրիւր մեզի՝ որ կրեցինք օրուան ծանրութիւնն ու տաքեցան»: 13 Ան ալ պատասխանեց անոնցմէ մէկուն. «Ընկեր, ես չեմ անիրաւեր քեզ. միթէ դուն ինձի հետ չհամաձայնեցամք մէկ դահեկանի. 14 սո՛ւ քուկդ եւ գնա՛: Կ'ուզեմ որ տամ այս վերջինին՝ քեզի տուածիս չափ. 15 միթէ արտօնուած չ'է ինձի՞՝ ընել ինչ որ ուզեմ իմ ունեցածիս: Միթէ քու աչքդ չ'մը՞ որ ես բարի եմ»: 16 Այսպէս՝ յետինները պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջինները՝ յետին. որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ քիչ»: 17 Երբ Յիսուս կը բարձրանար Երուսաղէմ, ճամբան իրեն հետ առաւ տասներկու աշակերտները՝ առանձին, եւ ըսաւ անոնց. 18 «Ահա կը բարձրանանք Երուսաղէմ, ու մարդու Որդին պիտի մատնուի քահանայապետներուն եւ դպիրներուն, ու մահուան պիտի դատապարտեն զինք. 19 հեթանոսներուն պիտի մատնեն զինք՝ որ ծաղրուի, խարազանուի եւ խաչուի. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 20 Այն ատեն Չեբեղէնսի որդիներուն մայրը եկաւ անոր իր որդիներուն հետ, կ'երկրպագէր անոր ու բան մը կը խնդրէր անկէ: 21 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ինչ կ'ուզես»: Ըսաւ անոր. «Ըսէ՛, որ քու թագաւորութեանդ մէջ՝ այս երկու որդիներս բազմին, մէկը՝ աջ կողմդ, եւ միւսը՝ ձախ կողմդ»: 22 Յիսուս պատասխանեց. «Չէք գիտեր թէ ինչ կը խնդրէք: Կրնա՞ք խմել այն բաժակը՝ որ ես պիտի խմեմ, կամ մկրտուիլ այն մկրտութեամբ՝ որով ես պիտի մկրտուիմ»: Ըսին իրեն. «Կրնանք»: 23 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Արդարեւ պիտի խմէք իմ բաժակս, ու պիտի մկրտուիք այն մկրտութեամբ՝ որով ես մկրտուելու եմ. բայց իմ աջ կամ ձախ կողմս բազմիլը՝ իմս չ'է տալը, հապա պիտի տրուի անոնց՝ որոնց համար պատրաստուած է իմ Յօրմէս»: 24 Երբ միւս տասը աշակերտները լսեցին՝ ընդվզեցան այդ երկու եղբայրներուն դէմ: 25 Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք եւ ըսաւ. «Գիտե՞ք թէ հեթանոսներուն իշխանները կը տիրապետեն անոնց վրայ, ու մեծամեծները կ'իշխեն անոնց վրայ: 26 Բայց այդպէս թող չըլլայ ձեր մէջ. հապա ձեզմէ ո՞վ որ ուզէ մեծ ըլլալ՝ անիկա ձեր սպասարկուն թող ըլլայ, 27 ու ձեզմէ ո՞վ որ ուզէ գլխաւոր ըլլալ՝ անիկա ձեր ստորակը թող ըլլայ. 28 ինչպէս մարդու Որդին եկաւ ոչ թէ սպասարկութիւն ընդունելու, հապա՝ սպասարկելու եւ իր անձը փրկանք

տալու շատերու համար»: 29 Երբ անոնք դուրս ելան Երիթովէն, մեծ բազմութիւն մը հետեւեցաւ անոր: 30 Եւ ահա երկու կոյրեր նստած էին ճամբային եզերքը. երբ լսեցին թէ Յիսուս կ'անցնի, աղաղակեցին. «Ողորմէ՛ մեզի, Տէր, Դաւիթի Որդի»:
31 Բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք՝ որ լռեն, բայց անոնք ալ ակեյի կ'աղաղակէին. «Ողորմէ՛ մեզի, Տէր, Դաւիթի Որդի»:
32 Յիսուս կանգ առնելով՝ կանչեց զանոնք եւ ըսաւ. «Ինչ կ'ուզէք որ ընեմ ձեզ»:
33 Ըսին անոր. «Տէր, թող մեր աչքերը բացուին»:
34 Յիսուս գթալով՝ դպաւ անոնց աչքերուն. իսկոյն անոնց աչքերը բացուեցան, ու հետեւեցան անոր:

21 Երբ մօտեցան Երուսաղէմի ու հասան Բեթփագէ, Ձիթենիներու լեռան մօտ, Յիսուս դրկեց երկու աշակերտ՝ 2 ըսելով անոնց. «Գացէք այդ ձեր դիմացի գիւղը, ու իսկոյն պիտի գտնէք կապուած էջ մը, եւ անոր հետ՝ աւանակ մը. արծակեցէ՛ք զանոնք ու բերէ՛ք ինձի: 3 Եթէ մէկը բան մը ըսէ ձեզի, ըսէ՛ք. “Տերոջ պետք են”, եւ իսկոյն պիտի դրկէ զանոնք»:
4 Այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. 5 «Ըսէ՛ք Սիոնի աղջկին. “Ահա՛ թագաւորդ կու գայ քեզի, հեզ եւ հեծած իշու վրայ, իշու ձագի՛ աւանակի վրայ”»: 6 Աշակերտները գացին, եւ ըրին ինչպէս Յիսուս պատուիրած էր իրենց. 7 բերին էջն ու աւանակը, դրին անոնց վրայ իրենց հանդերձները, եւ նստաւ անոնց վրայ: 8 Ահագին բազմութիւն մը փռեց իր հանդերձները ճամբային վրայ. ուրիշներ ճիւղեր կը կտրէին ծառերէն ու կը տարածէին ճամբային վրայ: 9 Եւ առջեւէն գացող ու իրեն հետեւող բազմութիւնները կ'աղաղակէին. «Ովսանան՝ Դաւիթի Որդիին: Օրինեալ՛ է ան՝ որ կու գայ Տերոջ անունով: Ովսանան՝ ամենաբարձր վայրերուն մէջ»: 10 Երբ ան մտաւ Երուսաղէմ, ամբողջ քաղաքը շարժեցաւ եւ ըսաւ. «Ո՛վ է ասիկա»: 11 Բազմութիւնը ըսաւ. «Ա՛յս է Յիսուս մարգարէն՝ Գալիլէայի Նազարէթէն»: 12 Յիսուս մտաւ Աստուծոյ տաճարը, դուրս հանեց բոլոր անոնք՝ որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին, եւ տապալեց լումայափոխներուն սեղաններն ու աղանձ ծախողներուն աթոռները, 13 եւ ըսաւ անոնց. «Գրուած է. “Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի”, բայց դուք աւագակներու քարայր ըրի՛ք զայն»: 14 Կոյրեր ու կաղեր եկան իրեն՝ տաճարին մէջ, եւ բռնեց զանոնք: 15 Երբ քահանայապետներն ու դպիրները տեսան անոր գործած սքանչելիքները, եւ մանուկները՝ որոնք տաճարին մէջ կ'աղաղակէին. «Ովսանան՝ Դաւիթի Որդիին», ընդվզեցան 16 եւ ըսին անոր. «Կը լսեն ինչ կ'ըսեն ատոնք»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Այո՛, բնաւ չէ՛ք կարողացած գրուածը. “Երախաներուն ու ծծկերներուն բերանով զովաբանութիւն կատարեցիր”»: 17 Ապա ձգեց զանոնք, գնաց

քաղաքէն դուրս՝ Բեթանիա, ու կեցաւ հոն գիշերը: 18 Առտուն, մինչ կը վերադառնար քաղաքը, անօթեցաւ: 19 Ու ճամբան տեսնելով թզենի մը՝ բովը գնաց: Ոչինչ գտաւ անոր վրայ՝ տերեւներէն գատ, եւ ըսաւ անոր. «Ասկէ ետք ո՛չ մէկ պտուղ ըլլայ վրադ՝ յաւիտեան»: Թզենին անմիջապէս չորցաւ: (ԹՅՈՒ Գ165)
20 Երբ աշակերտները տեսան, զարմացան ու ըսին. «Ինչպէս թզենին անմիջապէս չորցաւ»: 21 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ հաւատք ունենաք ու չտատասմիք, ոչ միայն պիտի ընէք այդ թզենիին եղածը, այլ նաեւ եթէ ընէք այս լեռան. “Ելիր ու ծնվը նետուէ”, պիտի ըլլայ”»: 22 Ամեն ինչ որ կը խնդրէք աղօթքի մէջ՝ հաւատքով, պիտի ստանաք»: 23 Երբ ան եկաւ տաճարը, քահանայապետներն ու ժողովուրդին երեցները մօտեցան անոր՝ մինչ կը սորվեցնէր, եւ ըսին. «Ինչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները. ո՞վ տուաւ քեզի այդ իշխանութիւնը»: 24 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի հարցնեմ բան մը. եթէ ըսէք ինձի, ես ալ պիտի ըսեմ ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները: 25 “Յովհաննէսի մկրտութիւնը ուրկէ՛ էր, երկինքէն՝ թէ մարդոցմէ՛»: Անոնք կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Եթէ պատասխանենք. “Երկինքէն”, պիտի ըսէ մեզի. “Յապա ինչո՞ն չհաւատացիք անոր”»: 26 Իսկ եթէ պատասխանենք. “Մարդոցմէ”, բազմութենէն կը վախնանք, որովհետեւ բոլորն ալ մարգարէ կը համարեն Յովհաննէսը: 27 Ուստի պատասխանեցին Յիսուսի. «Չենք գիտեր»: Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»: 28 «Ինչ է ձեր կարծիքը. մարդ մը ունէր երկու գաւալ: Առաջինին ըսաւ. “Որդեանկ, գնա՛, գործէ՛ այսօր այգիիս մէջ”: 29 Ան ալ պատասխանեց. “Չեմ ուզեր երթալ”: Բայց յետոյ զղջաց ու գնաց: 30 Միւսին ալ գնաց եւ նոյնը ըսաւ: Ան ալ պատասխանեց. “Կ'երթամ, տէր”, սակայն չգնաց: 31 Այս երկուքէն ո՞վ գործադրեց իր հօր կամքը»: Ըսին անոր. «Առաջինը»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ մաքսաւորներն ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ պիտի մտնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 32 Արդարեւ Յովհաննէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի, եւ դուք չհաւատացիք անոր. բայց մաքսաւորներն ու պոռնիկները հաւատացին անոր, իսկ դուք տեսաք եւ յետոյ չզղջացիք՝ որ հաւատայիք անոր»: 33 «Ըսեցէ՛ք ուրիշ առակ մըն ալ: Հողատէր մը կար՝ որ այգի մը տնկեց, ցանկով պատեց զայն, հնձան փորեց անոր մէջ, աշտարակ կառուցանեց, մշակներու յանձնեց զայն եւ ճամբորդեց: 34 Երբ պտուղի ատենը մօտեցաւ՝ իր ծառաները դրկեց մշակներուն, որպէսզի ստանան անոր պտուղները: 35 Մշակները բռնեցին անոր ծառաները, մէկը ծեծեցին, միւսը սպաննեցին, ուրիշ մը քարկոծեցին: 36 Դարձեալ ծառաներ

ղրկեց՝ առաջիններէն շատ, եւ անոնց ալ նոյնպէս ըրին: **37** Ամենէն ետք իր որդին զրկեց անոնց՝ ըսելով. «Թերեւս պատկառօն որդիէս»: **38** Բայց մշակները՝ երբ տեսան որդին՝ ըսին իրարու. «Այս է ժառանգորդը. եկէ՛ք սպաննենք զայն եւ տիրանանք անոր ժառանգութեան»: **39** Ու բռնեցին զայն, այգիէն դուրս հանեցին եւ սպաննեցին: **40** Ուրեմն երբ այգիին տէրը գայ, ինչ պիտի ընէ այդ մշակներուն»: **41** Ըսին իրեն. «Չարաչար պիտի կորսնցնէ այդ չարերը, եւ այգին պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց ատենին պիտի տան իրեն»: **42** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բնաւ չէ՛ք կարդացեր Գիրքին մէջ. «Այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկան եղաւ անկիւնաքարը: Ասկա Տէրոջմէն եղաւ, եւ սքանչելի է մեր աչքերուն»: **43** Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի առնուի ձեզմէ, ու պիտի տրուի այնպիսի զագգի մը՝ որ անոր պտուղները բերէ»: **44** Ո՛վ որ իյնայ այս քարին վրայ՝ պիտի կոտորուի, եւ որո՛ն վրայ որ իյնայ՝ պիտի փտրէ զայն»: **45** Երբ քահանայապետներն ու Փարիսեցիները լսեցին անոր առակները, ըմբռնեցին որ իրենց մասին կը խօսէր. **46** եւ կը ջանային բռնել զայն: Բայց բազմութենէն կը վախճային, քանի որ իբր մարգարէ կ'ընդունէին զայն:

22 Յիսուս դարձեալ առակներով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. **2** «Երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը՝ որ հարսանիք ըրաւ իր որդիին, ու զրկեց իր ծառաները՝ կանչելու հարսանիքին հրաւիրեալները. **3** սակայն անոնք չուզեցին գալ: **4** Դարձեալ ուրիշ ծառաներ զրկեց եւ ըսաւ. «Ըսէ՛ք հրաւիրեալներուն. «Ահա՛ պատրաստեցի իմ ճաշ. **գուարակներս ու գեր անասուններս մոյրթուած են, եւ ամէն բան պատրաստ է. եկէ՛ք հարսանիքի»:** **5** Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով՝ զացին մէկը իր արտը, ու միւսը՝ իր ամէտուրին: **6** Ուրիշներ՝ բռնեցին անոր ծառաները, նախատեցին եւ սպաննեցին: **7** Թագաւորն ալ՝ երբ լսեց՝ բարկացաւ. զրկեց իր զօրքերը, կորսնցուց այդ ամադաւանները ու այրեց անոնց քաղաքը: **8** Այն ատեն ըսաւ իր ծառաներուն. «Յարսանիքը պատրաստ է, բայց հրաւիրեալները արժանի չէին: **9** Ուրեմն զացէ՛ք դէպի ճամբաներուն գլուխները, եւ ո՛վ որ գտնէ՝ հրաւիրեցէ՛ք հարսանիքի»: **10** Այդ ծառաները դուրս ելան՝ դէպի ճամբաներուն գլուխները, եւ ո՛վ որ գտան՝ թէ՛ չար, թէ՛ բարի, բոլորն ալ հաւաքեցին. ու հարսնետունը լեցուցաւ հրաւիրեալներով: **11** Երբ թագաւորը մտաւ՝ տեսնելու հարսներուն, տեսաւ մարդ մը՝ որ հագած չէր հարսանիքի հագուստ: **12** Ըսաւ անոր. «Ընկեր, ինչպէս մտար հոս՝ առանց հարսանիքի հագուստի»: Ան ալ պապանձեցաւ: **13** Այն ատեն

թագաւորը ըսաւ սպասարկուներուն. «Կապեցէ՛ք ասոր ոտքերն ու ձեռքերը, եւ առէ՛ք ու նետեցէ՛ք զայն դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց եւ ակռաներու կրճտում»: **14** Որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ քիչ»: **15** Այն ատեն Փարիսեցիները զացին խորհրդակցելու, թէ ինչպէս խօսքով ձգեն զայն ծուղակի մէջ: **16** Ու զրկեցին անոր իրենց աշակերտները՝ Յերովդեսեաններուն հետ, եւ ըսին. «Վարդապետ, գիտնո՞ք թէ ճշմարտախօս ես ու ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան, եւ հոգ չես ըներ ռեւէ մէկուն համար, քանի որ երեսպաշտութիւն չես ըներ մարդոց: **17** Ուստի ըսէ՛ մեզի, ինչ է քու կարծիքդ. «Արտօնուած է տուրք տալ կայսրին՝ թէ ոչ»»: **18** Յիսուս՝ գիտնալով անոնց չարամտութիւնը՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ կը փորձէք զիս, կեղծաւորներ: **19** Տո՛ղջ տուէ՛ք ինծի տուրքին դրամը»: Անոնք դահեկան մը բերին իրեն: **20** Ըսաւ անոնց. «Որո՞նքն են այս պատկերն ու գրութիւնը»: **21** Ըսին անոր. «Կայսրին»: Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրինն է՝ տուէ՛ք կայսրին, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծոյ»: **22** Երբ լսեցին՝ զարմացան, ու թողուցին զայն եւ զացին: **23** Նոյն օրը անոր քով եկան Սաղուկեցիները, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, ու հարցուցին անոր. **24** «Վարդապետ, Մովսէս ըսաւ. «Եթէ մէկը մեռնի առանց զաւակի, անոր եղբայրը թող ամուսնանայ անոր կնոջ հետ, ու զարմ հանէ իր եղբոր»: **25** Ուրեմն եօթը եղբայրներ կային մեր քով: Առաջինը ամուսնացաւ ու վախճանեցաւ, եւ զարմ չունենալուն համար՝ իր կինը թողուց իր եղբոր: **26** Նմանապէս ալ երկրորդն ու երրորդը՝ մինչեւ եօթներորդը: **27** Ամենէն ետք կինն ալ մեռաւ: **28** Ուրեմն, յարութեան ատեն՝ այդ եօթներէն որո՞նք կինը պիտի ըլլայ. որովհետեւ բոլորն ալ ունեցան զայն իբր կին»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Դուք մոլորած էք. ոչ Գիրքերը գիտէք, ոչ ալ Աստուծոյ զօրութիւնը: **30** Զանի որ յարութեան ատեն՝ ոչ կ'ամուսնանան եւ ոչ ամուսնութեան կը տրուին, հապա երկինքի մէջ՝ Աստուծոյ հրեշտակներուն պէս են: **31** Բայց մեռելներուն յարութեան մասին չէ՛ք կարդացեր Աստուծմէ՛ ձեզի ըսուած խօսքը. **32** «Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»: Աստուած մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա՛ ողջերուն»: **33** Բազմութիւնը ասիկա լսելով՝ կ'սպաշէր անոր ուսուցումին վրայ: **34** Բայց Փարիսեցիները՝ երբ լսեցին թէ ան պապանձեցուց Սաղուկեցիները, տեղ մը հաւաքուցան, **35** եւ անոնցմէ օրինական մը հարցուց՝ զայն փորձելով. **36** «Վարդապետ, ո՞ր պատուիրանը մեծ է Օրէնքին մէջ»: **37** Յիսուս ըսաւ անոր. «Մի՛րէ՛ Տէրը՝ քու Աստուածը՝ ամբողջ սիրտովդ, ամբողջ անձովդ եւ

ամբողջ միտքովդ»: 38 Այն է առաջին ու մեծ պատուիրանը: 39 Եւ երկրորդը՝ ասոր նման. «Սիրէ ընկերդ քու անձիդ՝ պէս»: 40 Այս երկու պատուիրաններէն կախուած են ամբողջ Օրէնքն ու Մարգարէները»: 41 Երբ Փարիսեցիները հաւաքուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց. 42 «Քրիստոսի մասին ինչ է ձեր կարծիքը. որո՞ն որդին է»: 43 Ըսին իրեն. «Դաւիթի»: Յիսուս քսաւ անոնց. «Հապա ինչպէս Դաւիթ Յոգիով զայն Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ. 44 «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Բազմէ իմ աջ կողմս, մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեն ոտքերուդ»»: 45 Ուրեմն եթէ Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ, ինչպէս ան իր որդին կ'ըլլայ»: 46 Ո՛չ մէկը կրնար խօսքով մը պատասխանել անոր: Այդ օրէն ետք՝ ո՛չ մէկը կը յանդգնէր բան մը հարցնել անոր:

23 Այն ատեն Յիսուս խօսեցաւ բազմութեան եւ իր աշակերտներուն՝ ըսելով. 2 «Դպիրներն ու Փարիսեցիները բազմած են Մովսէսի աթոռին վրայ: 3 Ուրեմն ինչ որ ըսեն ձեզի՝ որ պահէք, պահեցէք եւ ըրէք. բայց մի՛ ընէք անոնց գործերուն պէս, որովհետեւ կ'ըսեն՝ սակայն չեն ըներ: 4 Արդարեւ ծանր ու դժուարակիր բեռներ կը կապեն եւ կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, ու իրենց մատուցի իսկ չեն ուզեր շարժել զանոնք: 5 Իրենց բոլոր գործերը կ'ընեն մարդոցմէ տեսնուելու համար. կը լայնցնեն իրենց գրապանակները եւ կ'երկնցնեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները. 6 կը սիրեն առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ, առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, բարեկերը՝ հրապարակներու վրայ, 7 ու «ռաբբի, ռաբբի» կոչուիլ մարդոցմէ: 8 Բայց դուք մի՛ կոչուիք «ռաբբի», որովհետեւ մէկ է ձեր Ուսուցիչը՝ Քրիստոս, 9 եւ դուք բոլորդ եղբայր էք: Ու երկրի վրայ ո՛չ մէկը կոչեցէք ձեր «հայրը», որովհետեւ մէկ է ձեր Հայրը՝ որ երկինքն է: 10 Եւ դուք մի՛ կոչուիք «ուսուցիչ», որովհետեւ մէկ է ձեր Ուսուցիչը՝ Քրիստոս: 11 Ու ձեր մէջէն մեծագոյնը՝ ձեր սպասարկուն թող ըլլայ: 12 Ո՛վ որ բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարհի, իսկ ո՛վ որ խոնարհեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 13 «Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ, որ կը զոգցէք երկինքի թագաւորութիւնը մարդոց առջեւ. դուք չէք մտնէր, ու մտնողներուն ալ թոյլ չէք տար՝ որ մտնեն: 14 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը լափէք այրիներուն տունները, ու իբր պատրուակ՝ աղօթքը կ'երկարէք. ուստի ակելի խստութեամբ պիտի դատուիք»: 15 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը շրջիք ծով ու ցամաք՝ մէկը նորահաւատ ընելու, եւ երբ ըլլայ՝ զայն ձեզմէ երկու անգամ ակելի գեհեճի որդի կ'ընէք: (Geenna g1067) 16 Վայ ձեզի, կրնա առաջնորդներ, որ կ'ըսէք. «Ո՛վ որ երդում կ'ընէ տաճարին վրայ՝ բան մը չէ, բայց ո՛վ որ երդում կ'ընէ տաճարի ոսկին վրայ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ»:

17 Յիմարներն ու կոյրեր, որք մեծ է, ոսկին՝ թէ տաճարը, որ կը սրբացնէ ոսկին: 18 Եւսեւ կ'ըսէք. «Ո՛վ որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ՝ բան մը չէ, բայց ո՛վ որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայի ընծային վրայ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ»: 19 Յիմարներն ու կոյրեր, որք մեծ է, ընծան՝ թէ զոհասեղանը, որ կը սրբացնէ ընծան: 20 Ուրեմն, ո՛վ որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ, երդում կ'ընէ անոր վրայ ու անոր վրայ եղած բոլոր բաներուն վրայ: 21 Եւ ո՛վ որ երդում կ'ընէ տաճարին վրայ, երդում կ'ընէ անոր վրայ ու անոր մէջ բնակողին վրայ: 22 Եւ ո՛վ որ երդում կ'ընէ երկինքի վրայ, երդում կ'ընէ Աստուծոյ գահին վրայ ու անոր վրայ բազմողին վրայ: 23 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը վճարէք անանուխին, սամիթին ու չամանին տասանորոգը, բայց կը թողուք Օրէնքին ակելի ծանր բաները՝ իրաւունքը, կարեկցութիւնն ու հաւատքը. ասոնք պէտք է ընէիք, եւ զանոք չձգէիք: 24 Կրնա առաջնորդներ, որ կը քամէք մտղուկը ու կը կլլէք ուղտը: 25 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը մաքրէք զաւաթին ու պնակին դուրսի կողմը, բայց ներսէն լեցուն են յափշտակութեամբ եւ անիրաւութեամբ: 26 Կրնա Փարիսեցի, նախ մաքրէ՞ զաւաթին ու պնակին ներսի կողմը, որպէսզի անոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ: 27 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը նմանիք ծեփուած գերեզմաններու, որոնք արդարեւ դուրսէն գեղեցիկ կ'երեւնան, բայց ներսէն լեցուն են մեռելներու ոսկորներով ու ամէն տեսակ անմաքրութեամբ: 28 Եոյնպէս դուք դուրսէն արդար կ'երեւնաք մարդոց, իսկ ներսէն լի էք կեղծաւորութեամբ եւ անօրէնութեամբ»: 29 «Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որ կը կառուցանէք մարգարէներուն տապանները եւ կը զարդարէք արդարներուն գերեզմանները, 30 ու կ'ըսէք. «Եթէ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ կամակից չէիք ըլլաք մարգարէներուն արիւնին թափուելուն»: 31 Հետեւաբար դուք կը վկայէք ձեր մասին, թէ որդիներն էք անոնց՝ որ կը սպաննէին մարգարէները: 32 Ուստի դուք ալ ձեր հայրերուն չափը լեցուցէք: 33 Օձեր, իժերո՞ւ ծնունդներ, ինչպէս պիտի խուսափիք գեհեճի դատապարտութենէն: (Geenna g1067) 34 Ուստի ահա՛ ես կը դրկեմ ձեզի մարգարէներ եւ իմաստուններ ու դպիրներ: Անոնցմէ ոմանք պիտի սպաննէք եւ խաչէք, ոմանք ալ պիտի խարազանէք ձեր ժողովարաններուն մէջ ու հալածուէք քաղաքէ քաղաք: 35 Որպէսզի ձեր վրայ գայ երկրի վրայ թափուած ամբողջ արդար արիւնը, արդար Աբելի արիւնէն մինչեւ Բարաքիայի որդիին՝ Չաբարիայի արիւնը, որ սպաննեցիք տաճարին եւ զոհասեղանին միջեւ: 36 Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Այս բոլոր բաները պիտի

գան այս սերունդին վրայ»։ 37 «Ո՛վ Երուսաղէն, Երուսաղէն, որ կը սպաննէիր մարգարէները ու կը բարկոճէիր բեզի դրկուածները. քանի անգամ ուզեցի հաւաքել զաւակներդ, ինչպէս հաւը թելերուն տակ կը հաւաքէ իր ձագերը, բայց դուք չուզեցիք: 38 Ահա՛ ձեր տունը ամայի պիտի մնայ ձեզի: 39 Արդարեւ կ'ըսես ձեզի թէ՛ ա՛յլ ասկէ ետք պիտի չտեսնէք զիս՝ մինչեւ որ ըսէք. "Օրհնեա՛լ է ան՝ որ կու գայ Տէրոջ անունով"»:

24 Երբ Յիսուս՝ տաճարէն դուրս ելլելով՝ կը մեկնէր, աշակերտները գացին անոր քով՝ ցուցնելու անոր տաճարին շէնքերը: 2 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Չէք տեսներ այդ բոլորը. ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Քար քարի վրայ պիտի չմնայ, ամէնը պիտի քակուի»»: 3 Ու երբ ան նստած էր Ձիթեհիներու լեռը, աշակերտները գացին իրեն՝ առանձին, եւ ըսին. «Ըսէ՛ մեզի, երբ պիտի ըլլայ ատիկա, ու ինչ պիտի ըլլայ նշանք բու գալուստիդ եւ աշխարհի վախճանին»: (աւծ ց165) 4 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Չգուշացէ՛ք որ ոչ մէկը մոլորեցնէ ձեզ: 5 Որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անունովս եւ ըսեն. "Ես եմ Քրիստոսը", ու պիտի մոլորեցնեն շատերը: 6 Պիտի լսէք պատերազմներու մասին, եւ պատերազմներու տարածայնութիւններ. զգուշացէ՛ք՝ որ չվրդովիք, որովհետեւ պէտք է որ այս ամէնը ըլլայ, բայց դեմ վախճանը չէ: 7 Որովհետեւ ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. եւ տեղ-տեղ սովեր, ժանտախտներ ու երկրաշարժներ պիտի ըլլան: 8 Սակայն ասոնք բոլորը ցաւերուն սկիզբն են: 9 Այն ատեն պիտի մատնեն ձեզ տառապանքներու, պիտի սպաննեն ձեզ, ու բոլոր ազգերուն ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար: 10 Եւ այն ատեն շատեր պիտի գայթակղին, պիտի մատնեն զիրար ու պիտի ատեն զիրար: 11 Շատ սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, եւ պիտի մոլորեցնեն շատերը: 12 Անօրէնութեան բազմանալուն համար՝ շատերուն սերը պիտի պաղի: 13 Բայց ո՛վ որ տոկայ մինչեւ վախճանը՝ անիկա՛ պիտի փրկուի: 14 Այս արքայութեան աւետարանը պիտի քարոզուի ամբողջ երկրագունդին մէջ՝ իբր վկայութիւն բոլոր ազգերուն, եւ այն ատեն վախճանը պիտի գայ»: 15 «Ուրեմն երբ սուրբ տեղը հաստատուած տեսնէք աւերողին պիծուիւնը», - որու մասին Դանիէլ մարգարէին միջոցով խօսուած է, - (ո՛վ որ կարդայ՝ թող հասկնայ,) 16 այն ատեն Յրեաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին: 17 Ա՛ն որ տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ իր տունէն որեւէ բան առնելու, 18 եւ ան որ արտին մէջ է՝ թող չվերադառնայ իր հանդերձները առնելու: 19 Բայց վայ այդ օրերը յոյի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն: 20 Աղօթեցէ՛ք՝ որ ձեր փախուստը ձեռքը չըլլայ, ոչ ալ Շաբաթ օրը. 21 քանի որ այն

ատեն այնպիսի մեծ տառապանք պիտի ըլլայ, որուն նմանը՝ աշխարհի սկիզբէն մինչեւ հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ: 22 Եթէ այդ օրերը չկարճնային, ոչ մէկ մարմին պիտի փրկուէր. բայց ընտրեալներուն համար՝ այդ օրերը պիտի կարճնան: 23 Այն ատեն եթէ մէկը ըսէ ձեզի. "Ահա՛ հրա՛ Է Քրիստոսը", կամ. "Հրն է", մի՛ հաւատաք: 24 Որովհետեւ սուտ Քրիստոսներ ու սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, եւ ցոյց պիտի տան մեծ նշաններ ու սքանչելիքներ, որպէսզի՛ եթէ կարելի ըլլայ՝ մոլորեցնեն ընտրեալներն իսկ: 25 Ահա՛ նախապէս ըսի ձեզի: 26 Ուրեմն եթէ ըսեն ձեզի. "Ահա՛ անապատին մէջ է", մի՛ երթաք. կամ. "Ահա՛ ներքին սենեակներուն մէջ է", մի՛ հաւատաք: 27 Քանի որ ինչպէս փայլակը կ'ելլէ արեւելքէն ու կ'երեւնայ մինչեւ արեւմուտք, այնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: 28 Որովհետեւ ո՛ր որ դիակ կայ, հրն պիտի հաւաքուին արծիւները»: 29 «Եւ այդ օրերու տառապանքէն անմիջապէս ետք՝ արեւը պիտի խաւարի ու յուսինը պիտի չտայ իր փայլը. աստղերը պիտի իյնան երկիւթէն, երկիւթի գօրութիւնները պիտի սարսին, 30 եւ այն ատեն մարդու Որդիին նշանը պիտի երեւնայ երկինքի մէջ: Այն ատեն երկրի բոլոր տոհմերը պիտի հեծեծեն, ու պիտի տեսնեն մարդու Որդին՝ որ կու գայ երկինքի ամպերուն վրայ, գօրութեամբ ու մեծ փառքով: 31 Եւ ան պիտի դրկէ իր հրեշտակները բարձրաձայն փողով, ու պիտի հաւաքեն իր ընտրեալները չորս հովիտէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը»: 32 «Թզենի՛ն տրվեցէք ամառկ մը. երբ անոր ոստերը կակուղանան եւ տերեւները ցցուին՝ կը հասկնաք թէ ամառը մօտ է: 33 Նոյնպէս դուք՝ երբ տեսնէք այս բոլոր բաները, զիտցէք թէ մօտ է՝ դռներուն քով: 34 Եւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. "Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլոր բաները ըլլան": 35 Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնա՛ւ պիտի չանցնին»: 36 «Իսկ այդ օրն ու ժամը՝ ոչ մէկ մարդ գիտէ, ոչ ալ երկինքի հրեշտակները, հապա՛՛ միայն իմ Հայրը: 37 Բայց ինչպէս Նոյի օրերուն պատահեցաւ, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: 38 Որովհետեւ ինչպէս ջրհեղեղէն ամառ եղած այն օրերը՝ կ'ուտէին, կը խմէին, կ'ամուսնանային եւ ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այն օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, 39 ու զգիտցան՝ մինչեւ որ ջրհեղեղը եկաւ եւ քչեց տարաւ բոլորը, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: 40 Այն ատեն եթէ երկու մարդիկ արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ. 41 ու եթէ երկու կինը ջաղացքին մէջ աղան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ: 42 Ուրեմն արթուն կեցէք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ ձեր Տէրը ո՞ր ժամուն պիտի գայ: 43 Բայց սա՛ զիտցէք թէ եթէ տանուտէրը գիտնար թէ զիջերուան ո՞ր պահուն գողը կու գայ, արթուն կը կենար եւ

չէր թոյլատրեր՝ որ ծակեն իր տունը: 44 Ուստի դռնք այլ պատրաստ կեցէք, որովհետեւ մարդու Որդին պիտի գայ այնպիսի ժամու մը՝ որ դուք չէք ակնկալէր»: 45 «Ուրեմն ո՞վ է այն հաւատարիմ եւ իմաստուն ծառան, որ իր տէրը նշանակեց իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի ատենին կերակուր տայ անոնց: 46 Երանի՛ այդ ծառային, որ իր տէրը՝ եկած ատենը՝ պիտի գտնէ թէ այնպէս կ'ընէ: 47 Եւ մարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ պիտի նշանակե՛ զայն իր ամբողջ ինչքին վրայ: 48 3ապա եթէ այդ չար ծառան ըսէ իր սիրտին մէջ. «Իմ տերս կ'ուշացնէ իր գալը», 49 եւ սկսի ծեծել իր ծառայակիցները, ուտել ու խմել արբեցողներուն հետ, 50 այդ ծառային տէրը պիտի գայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամու մը՝ որ չի գիտեր, 51 ու երկուքի պիտի կտրէ զայն եւ պիտի դնէ անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրճտում »:

25 «Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի նմանի տասը կոյսերու, որոնք՝ առնելով իրենց յապտերները՝ գացին դիմաւորելու փեսան: 2 Ասոնցմէ հինգը իմաստուն էին, իսկ հինգը՝ յիմար: 3 Յիմարները առին իրենց յապտերները, բայց ձեռք չառին իրենց հետ. 4 սակայն իմաստունները՝ ամաններով ձեռք ալ առին իրենց յապտերներուն հետ: 5 Երբ փեսան ուշացաւ, բոլորն ալ թմրեցան ու քնացան: 6 Կես գիշերին գոչիւն մը եղաւ. «Ահա փեսան կու գայ. գացէ՛ք դիմաւորելու զինք»: 7 Այն ատեն բոլոր կոյսերը ոտքի ելան եւ յարդարեցին իրենց յապտերները: 8 Յիմարները ըսին իմաստուններուն. «Տուէ՛ք մեզի ձեր ձեռքէն, որովհետեւ մեր յապտերները կը մարին»: 9 Իմաստունները պատասխանեցին. «Ո՛չ. գուցէ չբաւէ մեզի ու ձեզի. այլ մանաւանդ գացէ՛ք ծախողներուն եւ գնեցէ՛ք ձեզի համար»: 10 Երբ անոնք գացին գնելու՝ փեսան եկաւ. պատրաստ եղողները հարսանիքի մտան անոր հետ, ու դուռը գոցուեցաւ: 11 Յետոյ միւս կոյսերը եկան եւ ըսին. «Տէր, Տէր, բաց մեզի»: 12 Բայց ան պատասխանեց. «Եւ մարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. "Ես չեմ ճանչնար ձեզ"»: 13 Ուրեմն արթուն կեցէք, որովհետեւ գիտէք ո՛չ օրը, ո՛չ ժամը»: 14 «Արդարեւ երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի ճամբորդող մարդու մը, որ կանչեց իր ծառաները, եւ յանձնեց անոնց իր ինչքը. 15 մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ, մէկուն՝ երկու, ու մէկուն՝ մէկ. իւրաքանչիւրին՝ իր կարողութեան չափով, եւ իսկոյն մեկնեցաւ: 16 3ինգ տաղանդ ստացողը գնաց, օգտագործեց զանոնք, ու շահեցաւ ուրիշ հինգ տաղանդ: 17 Նմանապէս երկու ստացողը շահեցաւ ուրիշ երկու ալ: 18 Իսկ մէկ ստացողը գնաց, փորեց գետինը եւ ծածկեց իր տիրոջ դրամը: 19 Շատ ժամանակ ետք՝ այդ ծառաներուն տէրը եկաւ ու հաշիւ ուզեց անոնցմէ: 20 3ինգ տաղանդ ստացողը մօտեցաւ եւ քերաւ ուրիշ հինգ տաղանդ՝ ըսելով.

«Տէր, հինգ տաղանդ յանձնեցիր ինծի. ահա ուրիշ հինգ տաղանդ ալ շահեցայ անոնցմէ գատ»: 21 Տէրը ըսաւ անոր. «Ապրի՛ս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն՝ որ հաւատարիմ եղար քիչ բանի մէջ, պիտի նշանակեմ քեզ շատ բաներու վրայ. մտի՛ր տիրոջդ ուրախութեան մէջ»: 22 Երկու տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ ըսաւ. «Տէր, երկու տաղանդ ալ շահեցայ անոնցմէ գատ»: 23 Տէրը ըսաւ անոր. «Ապրի՛ս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն՝ որ հաւատարիմ եղար քիչ բանի մէջ, պիտի նշանակեմ քեզ շատ բաներու վրայ. մտի՛ր տիրոջդ ուրախութեան մէջ»: 24 Մէկ տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ ըսաւ. «Տէր, գիտէի թէ դուն խիստ մարդ մըն ես. կը հնձես չսերմանած տեղէդ, ու կը ժողվես չցանած տեղէդ. 25 ուստի վախճալով՝ գացի, պահեցի բու տաղանդը գետինին տակ. ուստի ահա քուկը՝ քեզի»: 26 Իր տէրը պատասխանեց իրեն. «Չար եւ ծոյլ ծառայ. գիտէիր թէ կը հնձես չսերմանած տեղէս, ու կը ժողվեն չցանած տեղէս. 27 ուրեմն պետք էր որ դնէիր իմ դրամն սեղանաւորներուն վրայ, որպէսզի տոկոսով ստանայի եկած ատենս»: 28 «Ուստի առէ՛ք ատկէ տաղանդը, ու տուէ՛ք տասը տաղանդ ունեցողին. 29 որովհետեւ ամէն ունեցողի պիտի տրուի, եւ պիտի ըլլայ արատաւութեան մէջ, բայց չունեցողէն պիտի առնուի ունեցածն ալ: 30 Իսկ նետեցէ՛ք այդ անպետ ծառան դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրճտում»: 31 «Երբ մարդու Որդին գայ իր փառքով՝ եւ բոլոր սուրբ հրեշտակները իրեն հետ, այն ատեն պիտի բազմի իր փառքի գահին վրայ: 32 Բոլոր ազգերը պիտի հաւաքուին անոր առջեւ, ու պիտի գատէ զանոնք իրարմէ՝ ինչպէս հովիւ մը կը գատէ ոչխարները այծերէ: 33 Ոչխարները պիտի կեցնէ իր աջ կողմը, իսկ այծերը՝ ձախ կողմը: 34 Այն ատեն թագաւորը պիտի ըսէ իր աջ կողմը եղողներուն. «Եկէ՛ք իմ 3օրս օրհնածները, ժառանգեցէ՛ք այն թագաւորութիւնը, որ պատրաստուած է ձեզի համար՝ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր: 35 Որովհետեւ անօթեցայ՝ եւ ուտելիք տուիք ինծի, ծարաւցայ՝ ու խմցուցիք ինծի, օտարական էի՝ ներս ընդունեցիք զիս, 36 մերկ էի՝ հագուեցուցիք զիս, հիւանդ էի՝ այցելեցիք ինծի, բանտի մէջ էի՝ եկաք ինծի»: 37 Այն ատեն արդարները պիտի պատասխանեն անոր. «Տէր, էրբ տեսանք քեզ անօթեցած՝ եւ կերակրեցիք, կամ ծարաւցած՝ ու խմցուցիք. 38 էրբ տեսանք քեզ օտարական՝ եւ ներս ընդունեցիք, կամ մերկ՝ ու հագուեցուցիք. 39 էրբ տեսանք քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ՝ ու եկանք քեզի»: 40 Թագաւորը պիտի պատասխանէ անոնց. «Եւ մարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. "Բանի իմ այս եղբայրներուս փոքրագոյններէն մէկուն ըրի՛ք՝ ինծի՛ ըրի՛ք"»: 41 Այն ատեն պիտի ըսէ նաեւ իր ձախ կողմը եղողներուն. «3եռացէ՛ք

ինձմէ, անիծեալներ, յաւիտենական կրակին մէջ՝ որ պատրաստուած է Չարախօսին եւ իր հրեշտակներուն համար: (aiōnios g166) 42 Որովհետեւ անօթեցայ՝ ուտելիք չտուիք ինձի, ծարաւցայ՝ չխմցուցիք ինձի, 43 օտարական էի՝ ներս չընդունեցիք զիս, մերկ էի՝ չհագուեցուցիք զիս, հիւանդ ու բանտի մէջ էի՝ չայցելեցիք ինձի»: 44 Այն ատեն անոնք ալ պիտի պատասխանեն. «Տէր, երբ տեսանք քեզ անօթեցած, կամ ծարաւցած, կամ օտարական, կամ մերկ, կամ հիւանդ, կամ բանտի մէջ, եւ չսպասարկեցիք քեզի»: 45 Այն ատեն պիտի պատասխանէ անոնց. «Ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի. "Քանի ատոնց փոքրագոյններէն մեկուն չըրիք՝ ինձի ալ չըրիք"»: 46 Ատոնք պիտի երթան յաւիտենական պատուհասին, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքին»: (aiōnios g166)

26 Երբ Յիսուս աւարտեց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ իր աշակերտներուն. 2 «Գիտե՞ք թէ երկու օր ետք՝ Չատիկ պիտի ըլլայ, ու մարդու Որդին պիտի մատնուի՝ խաչուելու համար»: 3 Այն ատեն քահանայապետները, դպիրները եւ ժողովուրդին երեցները հաւաքուեցան գաւիթք քահանայապետին՝ որ Կայիափա կը կոչուէր, 4 ու խորհրդակցեցան նենգութեամբ բռնել Յիսուսը եւ սպաննել: 5 Բայց կ'ըսէին. «Ո՛չ տօսին ատենը, որպէսզի ադմուկ չըլլայ ժողովուրդին մէջ»: 6 Երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բորոտ Սիմոնի տունը, 7 կին մը՝ որ ունէր թանկարժէք օծանելիքի այլապատրէ շիշ մը՝ եկաւ անոր ու թափեց զայն անոր գլուխին վրայ, երբ ան սեղան նստած էր: 8 Անոր աշակերտները տեսնելով՝ ընդվզեցան եւ ըսին. «Ինչո՞ւ այս վատումը. 9 քանի որ այդ օծանելիքը կրնար սուղ գինով ծախուիլ ու աղբատներուն տրուիք»: 10 Յիսուս հասկնալով՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կ'անհանգստացնէք կինը. ան լավ գործ մը ըրաւ ինձի: 11 Որովհետեւ ամէն ատեն ունիք աղբատները ձեզի հետ, բայց ամէն ատեն չունիք զիս: 12 Ա՛ն որ թափեց այդ օծանելիքը մարմինիս վրայ, ըրաւ իմ թաղումին համար: 13 Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամբողջ աշխարհի մէջ՝ ո՛ր որ այս աւետարանը քարոզուի, ասոր ըրածն ալ պիտի պատմուի՝ իր յիշատակին համար"»: 14 Այն ատեն տասներկուքէն մեկը, որ կը կոչուէր Յուդա Իսկարիոտացի, գնաց քահանայապետներուն եւ ըսաւ. 15 «Ինչ կ'ուզէք տալ ինձի, որպէսզի մատնեմ զայն ձեզի»: Անոնք ալ խոստացան անոր երեսուն կտոր արծաթ: 16 Այդ ատենէն ետք պատեհութիւն կը փնտռէր, որպէսզի մատներ զայն անոնց: 17 Բաղարջակերքի առաջին օրը՝ աշակերտները եկան Յիսուսի ու ըսին անոր. «Ո՛ր կ'ուզես որ պատրաստեմք քեզի պէտք եղածը՝ գատիկը ուտելու համար»: 18 Ան պատասխանեց. «Գացէ՛ք քաղաքը՝ այսինչ մարդուն, եւ ըսէ՛ք անոր. «Վարդապետը կ'ըսէ. "Ժամանակս մօտ է, քո՛ւ քովդ պիտի կատարեմ Չատիկը՝ աշակերտներու

հետ"»: 19 Աշակերտներն ալ ըրին՝ ինչպէս Յիսուս հրամայեց իրենց, ու պատրաստեցին գատիկը: 20 Երբ իրիկուն եղաւ՝ սեղան նստաւ տասներկուքին հետ: 21 Մինչ կ'ուտէին՝ ըսաւ. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ զիս»: 22 Չափազանց տրտմեցան եւ անոնցմէ իւրաքանչիւրը սկսաւ ըսել անոր. «Տէր, միթէ ես եմ»: 23 Ան ալ պատասխանեց. «Ա՛ն որ ինձի հետ թաթխեց իր ձեռքը պնակին մէջ, անիկմ պիտի մատնէ զիս»: 24 Իրապէս մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս գրուած է իր մասին, բայց վայ այս մարդուն՝ որուն միջոցով մարդու Որդին կը մատնուի: Այդ մարդուն լաւ պիտի ըլլար՝ որ ծնած չըլլար»: 25 Յուդա, որ պիտի մատնէր զայն, պատասխանեց. «Վարդապետ, միթէ ես եմ»: Ըսաւ անոր. «Դուն ըսիր»: 26 Մինչ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց առաւ, օրհնեց, կտրեց, տուաւ աշակերտներուն եւ ըսաւ. «Առէ՛ք, կերէ՛ք. այս է իմ մարմինս»: 27 Նաեւ բաժակը առաւ, շնորհակալ եղաւ, տուաւ անոնց ու ըսաւ. 28 «Բոլորդ ալ խմեցէ՛ք ասկէ. որովհետեւ այս է իմ արիւնս, նոր ուխտին արիւնը, որ կը թափուի՝ շատերուն մեղքերու ներումին համար: 29 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի. «Ասկէ ետք բնան պիտի չիմեմ որթատունկին բերքէն, մինչեւ այն օրը՝ երբ ձեզի հետ նոր կերպով խմեմ զայն իմ Յօրս թագաւորութեան մէջ"»: 30 Օրհներգելէ ետք՝ գացին Ձիթենիներու լեռը: 31 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Դուք բոլորդ պիտի գայթակղիք այս գիշեր իմ պատճառովս, որովհետեւ գրուած է. "Յովիւր պիտի զարնեմ, ու հօտին ոչխարները պիտի ցրուին"»: 32 Բայց յարութիւն առնելէ ետք՝ ձեզմէ առաջ պիտի երթամ Գալիլեա»: 33 Պետրոս պատասխանեց անոր. «Թէեւ բոլորն ալ գայթակղին քու պատճառովդ, ես բնան պիտի չգայթակղիմ»: 34 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Այս գիշեր՝ դեռ աքաղաղը չկանչած՝ երէք անգամ պիտի ուրանաս զիս"»: 35 Պետրոս ըսաւ անոր. «Նոյնիսկ եթէ պէտք ըլլայ որ քեզի հետ մեռնիմ՝ բնան պիտի չուրանամ քեզ»: Այսպէս կ'ըսէին նաեւ բոլոր աշակերտները: 36 Այն ատեն Յիսուս գնաց անոնց հետ վայր մը՝ որ Գեթսեմանի կը կոչուէր, եւ ըսաւ աշակերտներուն. «Յո՛ւս նստեցէ՛ք, մինչ ես կ'երթամ հոն՝ աղօթելու»: 37 Իրեն հետ առնելով Պետրոսն ու Չեբեդէոսի երկու որդիները, սկսաւ տրտմիլ եւ շատ վշտանալ: 38 Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Ի՛մ անձ չափազանց տրտուն է՝ մեռնելու աստիճան: Յո՛ւս մնացէ՛ք եւ արթուն կեցէ՛ք ինձի հետ»: 39 Ու քիչ մը առջեւ երթալով՝ ինկաւ իր երեսին վրայ, եւ աղօթեց՝ ըսելով. «Ի՛մ հայրս, եթէ կարելի է՝ այս բաժակը թող անցնի ինձմէ. բայց ո՛չ թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ, հապա՛՛ ինչպէս դուն կ'ուզես»: 40 Երբ եկաւ աշակերտներուն, քնացած գտաւ զանոնք ու ըսաւ Պետրոսի. «Այդպէս մեկ

ժամ ալ չկրցաք արթուն կենալ ինծի հետ: **41** Արթուն կեցէք եւ աղօթեցէք, որպէսզի չմտնէք փորձութեան մէջ. արդարեւ հոգին յօժար է, բայց մարմինը՝ տկար»: **42** Դարձեալ երկրորդ անգամ գնաց աղօթեց՝ ըսելով. «Իմ հայրս, եթէ կարելի չէ որ այս բաժակը անցնի ինձմէ՝ առանց խմելու անկէ, բու կամքդ թող ըլլայ»: **43** Երբ եկաւ՝ դարձեալ քնացած գտաւ զանոնք, որովհետեւ անոնց աչքերը ծանրացած էին: **44** Թողուց զանոնք ու դարձեալ գնաց, երրորդ անգամ աղօթեց՝ նոյն խօսքը ըսելով: **45** Այն ատեն եկաւ իր աշակերտներուն եւ ըսաւ անոնց. «Ասկէ ետք քնացէք ու հանգստացէք. ահա ժամը մօտեցաւ, եւ մարդու Որդին պիտի մատնուի մեղաւորներուն ձեռքը: **46** Ուտքի՛ ելէք, երթանք ասկէ. ահա մօտեցաւ ան՝ որ պիտի մատնէ զիս»: **47** Մինչ ան դեռ կը խօսէր, Յուդա՝ տասներկուքէն մէկը՝ եկաւ, եւ իրեն հետ մեծ բազմութիւն մը՝ սուրերով ու բիրերով, քահանայապետներէն եւ ժողովուրդին երէցներէն: **48** Չայն մատնողը նշան մը տուեր էր անոնց՝ ըսելով. «Ո՛վ որ համբուրեմ՝ մն է, բռնեցէք զայն»: **49** Եւ իսկոյն մօտենալով Յիսուսի՝ ըսաւ. «Ողջոյն, Վարդապետ», ու համբուրեց զայն: **50** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ընկեր, ըրէ՛ ինչ բանի համար որ եկար»: Այն ատեն մօտեցան, ձեռք բարձրացուցին Յիսուսի վրայ ու բռնեցին զայն: **51** Յիսուսի հետ եղողներէն մէկը՝ երկարեց ձեռքը, եւ քաշելով իր սուրը՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային ու իլեց անոր ականջը: **52** Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր. «Վերադարձնուր սուրդ իր տեղը, որովհետեւ բոլոր սուր առնողները՝ սուրով պիտի կորսուին: **53** Կը կարծես թէ չեմ կրնար հիմա աղաչել իմ Զօրս, որ հասցնէ ինծի տասներկու լեզեռնէն աւելի հրեշտակներ: **54** Բայց ինչպէս պիտի իրագործուին գրուածները, թէ այնպէս պէտք է ըլլայ»: **55** Այդ ժամուն Յիսուս ըսաւ բազմութիւններուն. «Իբր թէ աւագակի՛ դեմ ելաք՝ սուրերով ու բիրերով բռնելու զիս: Ամէն օր տաճարին մէջ կը նստէի ձեզի հետ եւ կը սորվեցնէի, ու չբռնեցիք զիս: **56** Բայց այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի մարգարէներուն գրածները իրագործուին»: Այն ատեն բոլոր աշակերտները թողուցին զայն եւ փախան: **57** Անոնք որ բռնեցին Յիսուսը՝ տարին Կայիափա քահանայապետին, ուր դպիրներն ու երէցները հաւաքուած էին: **58** Պետրոս հեռուն հետեւեցաւ անոր՝ մինչեւ քահանայապետին գաւիթը, ներս մտաւ եւ նստաւ սպասաւորներուն հետ, որպէսզի տեսնէ վախճանը: **59** Քահանայապետներն ու երէցները եւ ամբողջ ատենը կը փնտռէին սուտ վկայութիւն մը Յիսուսի դէմ, որպէսզի մեռցնեն զայն. **60** բայց չգտան: Թէպէտ շատ սուտ վկաներ ալ եկան, ոչինչ գտան: Յետոյ երկու սուտ վկաներ եկան **61** ու ըսին. «Ասիկա ըսաւ. “Ես կրնամ քակել Աստուծոյ տաճարը եւ կառուցանել զայն երեք

օրուան մէջ”»: **62** Քահանայապետը կանգնելով՝ ըսաւ անոր. «Ոչինչ կը պատասխանես. ինչ կը վկայեն ատնք քեզի դէմ»: **63** Յիսուս լուռ կեցաւ: Ուստի քահանայապետը ըսաւ անոր. «Այրող Աստուծո՞վ կ'երդմնեցնեմ քեզ, որ ըսես մեզի թէ դո՛ւն ես Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին»: **64** Յիսուս ըսաւ անոր. «Դո՛ւն ըսիր: Բայց կը յայտարարեմ ձեզի. “Ասկէ ետք պիտի տեսնէք մարդու Որդին” բազմած Չօրութեան աջ կողմը, ու եկած երկիւթի ամպերուն վրայ”»: **65** Այն ատեն քահանայապետը պատռեց իր հանդերձները եւ ըսաւ. «Հայհոյեց, ա՛յ ինչ պէտք ունինք վկաներու: Ահա՛ հիմա յեցիք ատոր հայհոյութիւնը. **66** ինչ կը մտածէք»: Անոնք պատասխանեցին. «Մահապարտ է»: **67** Այն ատեն թքնեցին անոր երեսը, ու կռփահարեցին զայն: Ոմանք ալ ապտակելով՝ ըսին. **68** «Մարգարեացի՛ր մեզի, դո՛ւն՝ Քրիստոս, ո՞վ է ան՝ որ զարկաւ քեզի»: **69** Երբ Պետրոս դուրսը՝ գաւիթը նստած էր, աղախին մը եկաւ անոր եւ ըսաւ. «Դո՛ւն ալ Գալիլեացի Յիսուսի հետ էիր»: **70** Բայց ան ուրացաւ բոլորին առջեւ՝ ըսելով. «Չեմ գիտեր ինչ կը խօսիս»: **71** Երբ դուրս ելաւ՝ նախագաւիթը, ուրիշ աղախին մը տեսաւ զայն ու ըսաւ հոն եղողներուն. «Ասիկա՛ ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետ էր»: **72** Պետրոս դարձեալ երդում ընելով ուրացաւ. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»: **73** Քիչ ետք՝ հոն կայնողները եկան եւ ըսին Պետրոսի. «Շմամրտապէս դո՛ւն ալ անոնցմէ ես, որովհետեւ խօսուածքդ ալ կը յայտնէ քեզ»: **74** Այն ատեն սկսաւ նզովել ու երդում ընել՝ ըսելով. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»: Իսկոյն քաղաքը կանչեց: **75** Պետրոս յիշեց Յիսուսի խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր. «Դեռ քաղաքը չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս». եւ դուրս ելլելով՝ դառնապէս լացաւ:

27 Երբ առտու եղաւ, բոլոր քահանայապետներն ու ժողովուրդին երէցները խորհրդակցեցան Յիսուսի դէմ՝ որ մեռցնեն զայն: **2** Երբ կապեցին զայն, տարին եւ մատնեցին Պոնտացի Պիղատոս կառավարիչին: **3** Այն ատեն Յուդա, որ մատնեց զայն, տեսնելով որ դատապարտուեցաւ՝ զղջաց, վերադարձուց երեսուն կտոր արծաթը քահանայապետներուն ու երեցներուն, **4** եւ ըսաւ. «Մեղանչեցի՛ր անմեղ արիւն մատնելով»: Անոնք ըսին. «Մեզի ինչ, դո՛ւն անդարդարձիր»: **5** Ան ալ ձգեց արծաթը տաճարին մէջ, դուրս ելաւ, ու գնաց խեղդեց ինքզինք: **6** Քահանայապետներն ալ առնելով արծաթը՝ ըսին. «Արտօնուած չէ դնել ատիկա կորբանին մէջ», քանի որ արիւնի զին է»: **7** Եւ խորհրդակցեցան, ու գնեցին անով բրուտին արտը՝ օտարականներու գերեզմանատուն ըլլալու համար: **8** Ուստի այդ արտը կոչուեցաւ «Արիւնի արտ» մինչեւ այսօր: **9** Այն ատեն իրագործուեցաւ Երեմիա մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Եւ առին երեսուն կտոր արծաթը, զինը անոր՝ որ գնահատուած էր, որ Իսրայելի

որդիներէն ոմանք գնահատեցին, 10 ու տուին զայն բրուտին արտին, ինչպէս Տէրը հրամայեց ինծի»: 11 Յիսուս կայնեցաւ կառավարիչին առջեւ: Կառավարիչը հարցուց անոր. «Դուն ես Յրեաներուն թագաւորը»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Դուն կ'ըսես»: 12 Բայց ոչինչ պատասխանեց՝ երբ կ'ամբաստանուէր քահանայապետներէն ու երեցներէն: 13 Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոր. «Զ՛ն լսեր, որքան կը վկայեն քեզի դէմ»: 14 Բայց չպատասխանեց անոր. ոչ մէկ խօսք ըսաւ, այնպէս որ կառավարիչը մեծապէս զարմացաւ: 15 Տօնին ատենը կառավարիչը սովորութիւն ունէր բանտարկեալ մը արձակել բազմութեան, ո՞վ որ ուզէին: 16 Այն ատեն ունէին երեւելի բանտարկեալ մը՝ Բարաբբա կոչուած: 17 Ուրեմն երբ հաւաքուեցան՝ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ո՞վ կ'ուզէ որ արձակեմ ձեզի. Բարաբբան, թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կը կոչուի»: 18 Քանի որ գիտէր թէ նախանձի համար մատնած էին զայն: 19 Երբ ինք բազմած էր դատարանը, իր կինը մէկը որկեց իրեն եւ ըսաւ. «Դուն գործ մի՛ ունենար այդ արդարին հետ, որովհետեւ այսօր շատ չարչարուեցայ երագիս մէջ՝ անոր պատճառով»: 20 Բայց քահանայապետներն ու երեցները համոզեցին բազմութիւնը, որ Բարաբբան խնդրեն եւ Յիսուսը կորսնցնեն: 21 Կառավարիչը ըսաւ անոնց. «Այս երկուքէն ո՞վ կ'ուզէ՞ որ արձակեմ ձեզի»: 22 Անոնք ըսին. «Բարաբբան»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Հապա ինչ ընեմ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կը կոչուի»: 23 Բոլորն ալ ըսին անոր. «Թող խաչուի»: Իսկ կառավարիչը ըսաւ. «Բայց ինչ չարիք ըրած է»: Անոնք ալ աւելի կ'աղաղակէին. «Թող խաչուի»: 24 Պիղատոս՝ տեսնելով թէ անօգուտ է, այլ մանաւանդ աղմուկ կը բարձրանայ՝, ջուր առաւ, ձեռքերը լուաց բազմութեան առջեւ եւ ըսաւ. «Ես անպարտ եմ այդ արդարին արիւնէն. որնք անդադարձէք»: 25 Ամբողջ ժողովուրդը պատասխանեց. «Ատոր արիւնը թող ըլլայ մեր վրայ ու մեր զաւակներուն վրայ»: 26 Այն ատեն Բարաբբան արձակեց անոնց, եւ խարազանելով Յիսուսը՝ յանձնեց անոնց որպէսզի խաչուէր: 27 Այն ատեն՝ կառավարիչին զինուորները առին Յիսուսը պալատէն ներս, ու զինուորներուն ամբողջ գունդը հաւաքեցին անոր շուրջ: 28 Մերկացնելով զայն՝ հագցուցին անոր որդան կարմիր վերարկու մը, 29 եւ հիւսելով փուշէ պսակ մը՝ դրին անոր գլուխը, ու եղէզ մը՝ անոր աջ ձեռքը. եւ ծնրադրելով անոր առջեւ՝ կը ծաղրէին զայն ու կ'ըսէին. «Ողջոյն, Յրեաներու թագաւոր»: 30 Եւ թքնելով անոր վրայ՝ կ'ամռնէին եղէզը ու կը զարնէին անոր գլուխին: 31 Երբ ծաղրեցին զայն, հանեցին վրայէն վերարկուն, հագցուցին անոր իր հանդերձները, ու տարին զայն՝ որպէսզի խաչէն: 32 Դուրս ելլելով՝ գտան կիւրենացի մարդ մը՝ Սիմոն

անունով, եւ ստիպեցին զայն որ վերցնէ անոր խաչը: 33 Երբ եկան տեղ մը՝ Գողգոթա կոչուած, որ կը նշանակէ՝ Գանկի տեղ, 34 տուին անոր լեղիով խառնուած քացախ՝ որպէսզի խմէ: Երբ համտեսեց՝ չուզեց խմել: 35 Ապա խաչեցին զայն, ու վիճակ ձգելով՝ բաժնեցին անոր հանդերձները. (որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով խօսուածը. «Իմ հանդերձներս բաժնեցին իրենց մէջ, եւ իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ ձգեցին».) 36 Ու նստած՝ կը պահէին զայն. 37 եւ անոր գլուխին վրայ դրին իր ամբաստանագիրը. «Այս է Յիսուսը, Յրեաներուն թագաւորը»: 38 Այն ատեն երկու աւագակներ խաչուեցան անոր հետ, մէկը՝ աջ կողմը, միւսը՝ ձախ կողմը: 39 Անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայիոյէին անոր, իրենց գլուխը կը շարժէին 40 ու կ'ըսէին. «Դուն, որ կը քակէիր տաճարը եւ կը կառուցանէիր երեք օրուան մէջ, փրկէ դուն քեզ: Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, իջիր այդ խաչէն»: 41 Նմանապէս քահանայապետներն ալ՝ դայիրներուն ու երեցներուն հետ ծաղրելով կ'ըսէին. 42 «Ուրիշները փրկեց, ինքզինք չի կրնար փրկել: Եթէ Իսրայելի թագաւոր է, հիմա թող իջնէ խաչէն, եւ հաւատանք իրեն: 43 Աստուծոյ վստահած էր. հիմա թող ազատէ զինք՝ եթէ կ'ուզէ զինք, որովհետեւ ըսաւ. “Ես Աստուծոյ Որդին եմ”»: 44 Իրեն հետ խաչուած աւագակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին զայն: 45 Վեցերորդ ժամէն՝ մինչեւ իններորդ ժամը՝ խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ: 46 Ժամը ինի՛ն ատենները Յիսուս բարձրաձայն աղաղակեց. «Ելի, Ելի, լամամ սաբաբթանի», որ ըսել է. «Իմ Աստուածս, իմ Աստուածս, ինչո՞ւ լքեցիր զիս»: 47 Հոն կայնողներէն ոմանք՝ երբ լսեցին՝ ըսին. «Ասիկա Եղիամն կը կանչէ»: 48 Իսկոյն անոնցմէ մէկը վազեց, առաւ սպունգ մը, լեցուց քացախով, եւ անցընելով եղէզի մը՝ տուաւ անոր որ խմէ: 49 Միւսները ըսին. «Թող, տեսնենք թէ Եղիա պիտի գայ՝ փրկելու զայն»: 50 Յիսուս դարձեալ բարձրաձայն աղաղակեց ու հոգին աւանդեց: 51 Եւ ասի՝ տաճարին վարագոյրը երկուքի պատռեցաւ՝ վերէն վար, երկիրը շարժեցաւ, ժայռերը ճեղքուեցան, 52 գերեզմանները բացուեցան, ու շատ մը սուրբ ննջեցեալներու մարմիններ յարութիւն առին. 53 եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ետք, մտան սուրբ քաղաքը ու երեւցան շատերու: 54 Բայց հարիւրապետը եւ անոր հետ Յիսուսը պահողները, երբ տեսան երկրաշարժի ու պատահածները՝ չափազանց վախցան, եւ ըսին. «Ճշմարտապէս ասիկա Աստուծոյ Որդին էր»: 55 Հոն շատ կիներ կային, որոնք հեռուէն կը նայէին. անոնք Յիսուսի հետեւէր էին Գալիլեայէն՝ իրեն սպասարկելու: 56 Անոնց մէջ էին Մարիամ Մագդաղենացին, Յակոբոսի ու Յովսէսի մայրը՝ Մարիամ, եւ Չերեղէսի որդիներուն մայրը: 57

Երբ իրիկուն եղաւ՝ հարուստ մարդ մը եկաւ Արիմաթեայէն, որուն անունը Յովսէփ էր, եւ ինք ալ Յիսուսի աշակերտ էր: **58** Ան՝ երթալով Պիղատոսի քով՝ խնդրեց Յիսուսի մարմինը. այն ատեն Պիղատոս հրամայեց՝ որ մարմինը տրուի: **59** Յովսէփ ամաւ մարմինը, փաթեց մաքուր կտաւով, **60** ու դրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ որ փորած էր ժայռի մէջ. եւ մեծ քար մը գլորելով գերեզմանին դուռը՝ գնաց: **61** Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը հոն էին՝ գերեզմանին դիմաց նստած: **62** Հետեւեալ օրը, որ Ուրբաթէն ետք էր, քահանայապետներն ու Փարիսեցիները հաւաքուեցան Պիղատոսի քով, **63** եւ ըսին. «Տէր, կը յիշե՞ք թէ այդ մոլորեցուցիչը, մինչ տակաւին ողջ էր, կ'ըսէր. “Յարութիւն պիտի առնեմ երեք օրէն”»: **64** Ուրեմն հրամայէ՛, որ գերեզմանը ապահովուի՝ մինչեւ երրորդ օրը. որպէսզի իր աշակերտները չգան գիշերուան մէջ, չգողան գայն եւ չըսեն ժողովուրդին. “Մեռելներէն յարութիւն առաւ”, ու վերջին մոլորութիւնը աւելի գէշ ըլլայ քան առաջինը»: **65** Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դուք պահակազօրք ունիք. գացէ՛ք, ապահովեցէ՛ք՝ ինչպէս որ կ'ուզէք»: **66** Անոնք ալ գացին եւ ապահովեցին գերեզմանը՝ քարը կնքելով ու պահակազօրքով:

28 Շաբաթ գիշերը, երբ Մէկշաբթին կը լուսնար, Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը եկան՝ տեսնելու գերեզմանը: **2** Եւ ահա՛ հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, որովհետեւ Տէրոջ հրեշտակը երկինքէն իջնելով՝ եկաւ, դռնէն մէկդի գլորեց քարը ու նստաւ անոր վրայ: **3** Անոր տեսքը փայլակի պէս էր, եւ անոր հագուստը՝ ձիւնի պէս ճերմակ: **4** Անոր վախէն՝ պահակները ցնցուեցան ու մեռելի պէս եղան: **5** Հրեշտակը ըսաւ կիներուն. «Դուք մի՛ վախնաք, քանի որ գիտեմ թէ կը փնտռէք Յիսուսը՝ որ խաչուեցաւ: **6** Ան հոս չէ, որովհետեւ յարութիւն առաւ (ինչպէս ըսած էր): Եկէ՛ք, տեսէ՛ք այն տեղը՝ ուր Տէրը դրուած էր: **7** Յետոյ շուտով գացէ՛ք, ըսէ՛ք անոր աշակերտներուն. “Ան մեռելներէն յարութիւն առաւ, ու ձեր ամօքէն կ'երթայ Գալիլեա. հոն պիտի տեսնեք զայն”: Ահա՛ ըսի ձեզի»: **8** Անոնք ալ շուտով դուրս եկան գերեզմանէն, վախով եւ մեծ ուրախութեամբ, ու վազեցին պատմելու աշակերտներուն: **9** Երբ կ'երթային՝ պատմելու անոր աշակերտներուն, Յիսուս դիմաւորեց զանոնք եւ ըսաւ. «Ողջո՛յն»: Անոնք ալ մօտենալով՝ բռնեցին անոր ոտքերը ու երկրպագեցին անոր: **10** Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մի՛ վախնաք, գացէ՛ք՝ լուր տուէ՛ք իմ եղբայրներուս որ երթան Գալիլեա: Հոն պիտի տեսնեն զիս»: **11** Երբ անոնք կ'երթային, պահակազօրքէն ոմանք գացին քաղաքը եւ պատմեցին քահանայապետներուն բոլոր պատահածները: **12** Անոնք ալ՝ երեցնորուն

հետ հաւաքուելով ու խորհրդակցելով՝ շատ դրամ տուին զինուորներուն, **13** եւ ըսին. «Սա՛ ըսէ՛ք. “Անոր աշակերտները եկան գիշերուան մէջ ու գողցան զայն, երբ մենք կը քնանայինք”»: **14** Եթէ այդ բանը հասնի կառավարիչին ականջը, մենք կը համոզեմք զինք եւ ապահով կ'ընենք ձեզ»: **15** Անոնք ալ ամին դրամը, ըրին ինչպէս որ սորվեցուցած էին իրենց, եւ այս գրոյցը մինչեւ այսօր տարածուեցաւ Հրեաներուն մէջ: **16** Իսկ տասնմէկ աշակերտները գացին Գալիլեա, այն լեռը՝ որ Յիսուս որոշած էր: **17** Երբ տեսան զայն՝ երկրպագեցին անոր. բայց ոմանք կասկածեցան: **18** Իսկ Յիսուս մօտեցաւ եւ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով. «Ամէն իշխանութիւն ինծի տրուեցաւ՝ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ: **19** Ուրեմն գացէ՛ք, աշակերտեցէ՛ք բոլոր ազգերը, մկրտեցէ՛ք զանոնք Յօր. Որդիին եւ Սուրբ Հօգիին անունով: **20** Սորվեցուցէ՛ք անոնց պահելի ամէն ինչ որ պատուիրեցի ձեզի: Եւ ահա՛ ամէն օր ես ձեզի հետ եմ՝ մինչեւ աշխարհի վախճանը»: Ամէն: (aiōn g165)

ՄԱՐԿՈՍ

1 Աստուծոյ Որդիին՝ Յիսուս Բրիստոսի անետարանին սկիզբը: **2** Ինչպէս Մարգարէներուն մէջ գրուած է. «Ահա ես կը դրկեմ իմ պատգամաւորս բու առջեւէր. ան պիտի պատրաստէ ճամբադ՝ բու առջեւդ»: **3** «Անապատին մէջ գոչողին ձայնը. «Պատրաստեցէք Տէրոջ ճամբան, շտկեցէք անոր շաւիղները»»: **4** Յովհաննէս կը մկրտէր անապատին մէջ եւ կը քարոզէր ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ մեղքերու ներումին համար: **5** Ամբողջ Յրեաստանի երկիրը ու բոլոր Երուսաղէմացիները կ'երթային անոր: Բոլորը կը մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ իրենց մեղքերը խոստովանելով: **6** Յովհաննէս հագած էր ուղտի մազէ հագուստ, եւ իր մէջքը կապած էր կաշիէ գօտի. իր կերակուրը մարախ ու վայրի մեղր էր: **7** Ան կը քարոզէր ու կ'ըսէր. «Ինձմէ հօգօրը կու գայ իմ ետեւէս: Ես արժանի չեմ ծռելու եւ անոր կօշիկներուն կապերը քակելու: **8** Արդարեւ ես ջուրով մկրտեցի ձեզ, բայց ան Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ ձեզ»: **9** Այդ օրերը Յիսուս Գալիլեայի Նազարէթէն եկաւ, ու Յովհաննէսէ մկրտուեցաւ Յորդանանի մէջ: **10** Իսկոյն ջուրէն դուրս ելլելով՝ տեսաւ երկինքը բացուած, եւ Հոգին՝ որ աղանձի պէս կ'իջնէր իր վրայ. **11** ու ձայն մը եկաւ երկինքէն՝ որ կ'ըսէր. «Դուն ես իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ»: **12** Իսկոյն Հոգին անապատը մղեց զայն: **13** Բառասուն օր հոն էր՝ անապատին մէջ՝ Սատանայէն փորձուած. զազաններու հետ էր, եւ հրեշտակները կը սպասարկէին իրեն: **14** Յովհաննէսի մատուցելէն ետք Յիսուս՝ Գալիլեա գալով՝ Աստուծոյ արքայութեան անետարանը կը քարոզէր **15** ու կ'ըսէր. «Մամանակը լրացած է, եւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է. ապաշխարեցէք, ու հաւատացէք անետարանին»: **16** Երբ Գալիլեայի ծովուն եզերքը կը քալէր, տեսաւ Սիմոնը եւ Սիմոնի եղբայրը՝ Անդրէասը, ծովը ուռկան նետած, որովհետեւ ձկնորս էին: **17** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եկէք իմ ետեւէս, ու մարդից որսորդ պիտի ընեմ ձեզ»: **18** Անոնք ալ իսկոյն թողուցին իրենց ուռկանները եւ հետեւեցան անոր: **19** Անկէ քիչ մը յառաջ երթալով տեսաւ Չեբեդեան Յակոբոսն ու անոր եղբայրը՝ Յովհաննէսը, որոնք նաւուն մէջ կը կարկտնէին իրենց ուռկանները: **20** Իսկոյն կանչեց զանոնք. անոնք ալ գացին անոր ետեւէն, նաւուն մէջ ձգելով իրենց հայրը՝ Չեբեդէոսը վարձկաններուն հետ: **21** Մտան Կափառնայում, եւ իսկոյն Շաբաթ օրը ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցնէր: **22** Անոնք կ'ապշէին անոր ուսուցումին վրայ, որովհետեւ անոնց կը

սորվեցնէր իշխանութիւն ունեցողի մը պէս, ո՛չ թէ դպիրներուն պէս: **23** Անոնց ժողովարանին մէջ մարդ մը կար՝ անմաքուր ոգիով: Ան աղաղակեց. **24** «Թո՛ղ մեզ դուն ինչ ունիս մեզի հետ, Յիսուս Նազովրեցի. միթէ մեզ կորսնցնելն եկար: Գիտեմ թէ ո՛վ ես՝ Աստուծոյ Սուրբը»: **25** Յիսուս զայն սաստեց՝ ըսելով. «Պապանձէ ու ելիր ատկէ»: **26** Անմաքուր ոգին սաստիկ ցնցեց զայն, բարձրածայն աղաղակեց եւ ելաւ անկէ: **27** Բոլորը այլալեցան, այնքան՝ որ կը հարցնէին իրարու. «Այս ինչ է. ինչ նոր ուսուցում է ասիկա, որովհետեւ անմաքուր ոգիներուն ալ կը հրամայէ իշխանութեամբ, ու կը հնազանդին իրեն»: **28** Եւ իսկոյն իր համբաւը տարածուեցաւ Գալիլեայի ամբողջ շրջակայքը: **29** Իսկոյն ժողովարանէն ելլելով՝ Յակոբոսի ու Յովհաննէսի հետ մտաւ Սիմոնի եւ Անդրէասի տունը: **30** Սիմոնի գոբանջը պառկած էր՝ տնեղով հիւանդացած. իսկոյն անոր մասին ըսին իրեն: **31** Յիսուս մօտեցաւ, բռնեց անոր ձեռքէն ու ոտքի հանեց զայն. իսկոյն տնեղը թողուց զայն, եւ կը սպասարկէր անոնց: **32** Երբ իրիկուն եղաւ, արեւին մայր մտած ատենը՝ բոլոր ախտաւորներն ու դիւահարները իրեն կը բերէին: **33** Ամբողջ քաղաքը դուռը հաւաքուած էր: **34** Շատ հիւանդներ՝ զանազան ախտերէ բուժեց, եւ շատ դէւեր դուրս հանեց: Դեւերուն թոյլ չէր տար որ խօսին, որովհետեւ կը ճանչնային զինք: **35** Առտուն՝ արշալոյսէն շատ առաջ՝ կանգնեցաւ, դուրս ելաւ, գնաց ամայի տեղ մը, ու հոն աղօթեց: **36** Սիմոն եւ իրեն հետ եղողները հետապնդեցին զայն: **37** Երբ գտան զայն՝ ըսին անոր. «Բոլորը կը փնտռեն քեզ»: **38** Ըսաւ անոնց. «Եկէք երթանք մերձակայ գիւղաքաղաքները, որպէսզի հոն ալ քարոզեմ, որովհետեւ եկած եմ այն նպատակով»: **39** Եւ անոնց ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր՝ ամբողջ Գալիլեայի մէջ, ու դէւեր կը հանէր: **40** Բորոտ մըն ալ եկաւ. կ'աղաչէր, կը ծնրադրէր ու կ'ըսէր անոր. «Եթէ ուզես՝ կրնան զիս մաքրել»: **41** Յիսուս գթալով՝ երկարեց ձեռքը, դպաւ անոր եւ ըսաւ. «Կ'ուզեմ, մաքրուէ»: **42** Երբ ասիկա ըսաւ անոր, իսկոյն բորոտութիւնը գնաց անկէ, ու մաքրուեցաւ: **43** Իսկ ինք ազդարարեց անոր եւ իսկոյն ուղարկեց՝ ըսելով անոր. **44** «Չզուշացիր որ ո՛չ մէկուն բան մը ըսես. հապա գնա՛, ցոյց տուր քեզ քահանային, ու մատուցանէ՛ բու մաքրուելու ընծան՝ որ Մովսէս պատուիրեց, իբր վկայութիւն անոնց»: **45** Բայց ան դուրս ելլելով՝ սկսաւ շատ հրապարակել եւ բանը տարածել, այնպէս որ ան ինք չէր կրնար բացայայտօրէն քաղաք մը մտնել, հապա դուրսը՝ ամայի տեղեր էր. սակայն ամեն կողմէ կու գային իրեն:

2 Դարձեալ Կափառնայում մտաւ քանի մը օր ետք, եւ լսուեցաւ թէ ան տան մը մէջ է: **2** Իսկոյն շատ մարդիկ հաւաքուեցան, այնքան՝

որ ալ տեղ չկար, ո՛չ իսկ դրան շուրջ, ու կը քարոզէր անոնց Աստուծոյ խօսքը: **3** Մարդիկ եկան իրեն՝ բերելով չորս հոգիով փոխադրուած անդամալոյծ մը. **4** բայց տեսնելով որ բազմութենէն չէին կրնար մօտենալ անոր, քակեցին տան տանիքը՝ ուր կը գտնուէր Յիսուս, ու ծակ մը բանալով՝ վար իջեցուցին մահիճը, որուն վրայ պառկած էր անդամալոյծը: **5** Յիսուս տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անդամալոյծին. «Որդեակ, մեղքերդ ներուած են քեզի»: **6** Քանի մը դպիրներ, որ հոն նստած էին, իրենց սիրտերուն մէջ կը մտածէին. **7** «Ինչո՞ւ այս մարդը կ'ըսէ այսպիսի հայհոյութիւններ. ո՞վ կրնայ մեղքերը ներել՝ բացի Աստուծմէ՞»: **8** Յիսուս իսկոյն ըմբռնելով իր հոգիին մէջ՝ որ անոնք այդպէս կը մտածեն իրենք իրենց մէջ, ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ այդպէս կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէջ: **9** Ո՞րը ւաւելի դիւրին է, «մեղքերդ ներուած են քեզի» ըսելը անդամալոյծին, թէ՛ «ոտքի՛ ելիր, ան մահիճդ ու քալէ՛» ըսելը: **10** Բայց որպէսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերը ներելու, (ըսաւ անդամալոյծին.) **11** «Քեզի կ'ըսեմ. «Ոտքի՛ ելիր, ան մահիճդ ու գնա՛ տունդ՞»»: **12** Ան ալ իսկոյն ոտքի ելաւ, եւ առնելով իր մահիճը՝ դուրս ելաւ բոլորին առջեւէն, այնպէս որ բոլորը զմայլեցան, փառաբանեցին Աստուած ու ըսին. «Այսպիսի բան ամենեւին տեսած չէինք»: **13** Դարձեալ գնաց ծովեզերք: Ամբողջ բազմութիւնը իրեն կու գար, եւ անոնց կը սորվեցնէր: **14** Երբ կ'անցնէր՝ տեսաւ Դեւի Ալիեռեսները, որ մաքս ընդունելու տեղը նստած էր, եւ ըսաւ անոր. «Յետեւէ՛ ինձի»: Ան ալ կանգնեցաւ ու հետեւեցաւ իրեն: **15** Երբ սեղան նստած՝ էր անոր տան մէջ, շատ մաքսաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան նստած էին Յիսուսի եւ անոր աշակերտներուն հետ. որովհետեւ շատեր կը հետեւէին անոր: **16** Երբ դպիրներն ու Փարիսեցիները տեսան թէ ան կ'ուտէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ, ըսին անոր աշակերտներուն. «Ինչո՞ւ կ'ուտէ ու կը խմէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: **17** Երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ անոնց. «Ո՛չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՛ հիւանդներուն: Ես եկայ ո՛չ թէ արդարները կանչելու, հապա՛ մեղաւորները»: **18** Յովհաննէսի ու Փարիսեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահէին: Ուստի եկան եւ ըսին անոր. «Ինչո՞ւ Յովհաննէսի ու Փարիսեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահեն, բայց քոս աշակերտներդ ծոմ չեն պահեր»: **19** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մի՞թէ կարելի՞ է՝ որ հարսնեւորները ծոմ պահեն, մինչ փեսան իրենց հետ է: Այնքան ատեն որ փեսան իրենց հետ է՝ կարելի չէ որ ծոմ պահեն: **20** Բայց օրերը պիտի գան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. ապա այդ օրը ծոմ պիտի պահեն: **21** Ո՛չ մէկը կը կարէ նոր լաթի կտոր մը հին հանդերձի վրայ. որովհետեւ

այդ նորը՝ որ անոր լուրջեան համար դրուած է, կը քաշէ հինը, ու պատռուածքը ւաւելի գէշ կ'ըլլայ: **22** Ո՛չ ալ մէկը կը դնէ նոր գինին հին տիկերու մէջ. քանի որ նոր գինին կը պատռէ տիկերը, գինին կը թափի, եւ տիկերը կը կորսուին: Յապա նոր գինին դրուելու է նոր տիկերու մէջ»: **23** Շաբաթ օր մը ինք կ'անցնէր արտերու մէջէն, եւ իր աշակերտները՝ մինչ կ'երթային՝ սկսան ցորենի հասկեր փրցնել: **24** Փարիսեցիները ըսին իրեն. «Նայէ՛, ինչ կ'ընեն Շաբաթ օրը, որ արտօնուած չէ»: **25** Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Բնաւ չ'էք կարողացեր Դաւիթի ըրածը՝ երբ պէտք ունեցաւ եւ անօթեցաւ, ինք ու իրեն հետ եղողները: **26** Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը՝ Աբիաթար քահանայապետին օրով, եւ կերաւ առաջադրութեան հացերը, - որ ո՛չ մէկուն արտօնուած էր ուտել՝ բացի քահանաներէն, - ու տուաւ իրեն հետ եղողներուն»: **27** Եւ ւաւելցուց. «Շաբաթը եղաւ մարդուն համար, ո՛չ թէ մարդը՝ Շաբաթին համար: **28** Յետեւաբար մարդու Որդին տէրն է նաեւ Շաբաթին»:

3 Դարձեալ ժողովարանը մտաւ, ուր մարդ մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր: **2** Անոնք կը հսկէին անոր վրայ՝ տեսնելու թէ արդեօք պիտի բուժ՞ գայն Շաբաթ օրը, որպէսզի ամբաստանեն զինք: **3** Ինք ալ ըսաւ ձեռքը չորցած մարդուն. «Ել՛իր, կայնէ՛ մէջտեղը»: **4** Յետոյ ըսաւ անոնց. «Շաբաթ օրը բարիք ընել արտօնուած է՝ թէ չարիք ընել, անձ մը փրկել՝ թէ սպաննել»: Անոնք լուռ կեցան: **5** Յիսուս բարկութեամբ շուրջը նայեցաւ՝ անոնց վրայ, տրտմելով անոնց սիրտին կուրուքեան համար, ապա ըսաւ այդ մարդուն. «Երկար՞ ձեռքդ»: Ան ալ երկարեց, եւ անոր ձեռքը առողջացաւ: **6** Փարիսեցիները՝ իսկոյն դուրս ելլելով Յերովդեսեաններուն հետ՝ խորհրդակցեցան անոր դէմ, թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն: **7** Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մեկնեցաւ ծովեզերքը, ու մեծ բազմութիւն մը հետեւեցաւ անոր՝ Գալիլեայէն եւ Յրեաստանէն, **8** Երուսաղէմէն, Երովմէն ու Յորդանանի միւս կողմէն. նաեւ անոնք՝ որ Տիւրոսի եւ Սիդոնի շրջակայ տեղերէն էին, մեծ բազմութեամբ, երբ լսեցին ինչ որ կ'ընէր՝ եկան իրեն: **9** Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն որ նաւակ մը տրամադրուի իրեն՝ բազմութեան պատճառով, որպէսզի չսեղմեն զինք: **10** Որովհետեւ բուժեց շատերը, այնպէս որ տանջանք ունեցողներ կը խնոնէին շուրջը՝ որպէսզի դպչին իրեն: **11** Երբ անմաքուր ոգիները տեսնէին զինք, կ'իյնային իր առջեւ ու կ'աղաղակէին. **12** «Դի՛ւն ես Աստուծոյ Որդին»: Իսկ ինք սաստիկ կը հրահանգէր անոնց՝ որ չյայտնեն զինք: **13** Ապա լեռը ելաւ եւ իրեն կանչեց իր ուզածները, ու քովը գացին: **14** Եւ ընտրեց տասներկու հոգի, որպէսզի ըլլան իրեն հետ, ու որկէ՛ գանոնք՝ քարոզելու, **15**

նաեւ իշխանութիւն ունենայու՝ ախտերը բուժելու եւ դէւերը դուրս հանելու համար.- 16 Միմոնը՝ որ Պետրոս անուանեց, 17 Չերեղեան Յակոբոսն ու Յակոբոսի եղբայրը՝ Յովհաննէսը, որոնք Բաներեզէս անուանեց, որ ըսել է. «Որոտումի որդիներ», 18 Անդրէասը, Փիլիպպոսը, Բարթողոմէոսը, Մատթէոսը, Թովմասը, Ալփիեոսեան Յակոբոսը, Թադէոսը, Միմոն Կանանացին 19 եւ Յուդա Իսկարիփովտացին, որ մատնեց զայն: 20 Տուն գացին, ու դարձեալ բազմութիւնը համախմբուեցաւ, այնպէս որ չկրցան նոյնիսկ հաց ուտել: 21 Երբ իրենները լսեցին՝ գացին որ բռնեն զինք, քանի որ կ'ըսէին. «Յնորած է»: 22 Երուսաղէմէն իջած դպիրներն ալ կ'ըսէին. «Անոր մէջ Բեեղզերուդ կայ, եւ դէւերուն իշխանով կը հանէ դէւերը»: 23 Յիսուս կանչելով զանոնք՝ առակներով խօսեցաւ անոնց. «Սատանան ինչպէս կրնայ դուրս հանել Սատանան: 24 Եթէ թագաւորութիւն մը բաժնուի ինքնիորդէմ՝ այդ թագաւորութիւնը չի կրնար կենայ: 25 Եթէ տուն մը բաժնուի ինքնիորդէմ, այդ տունը չի կրնար կենայ: 26 Եթէ Սատանան կանգնած ու բաժնուած է ինքնիորդէմ՝ ան չի կրնար կենայ, հապա անոր վախճանը հասած է: 27 Ո՛չ մէկը կրնայ մտնել ուժեղ մարդու մը տունը եւ յափշտակել անոր կարասիները, եթէ նախ չկապէ ուժեղ մարդը, եւ այն ատեն կողոպտէ անոր տունը: 28 Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Մարդոց որդիներուն պիտի ներուի ամէն մտքը, նաեւ հայիոյութիւնները՝ որքան ալ հայիոյն: 29 Բայց ո՞վ որ հայիոյէ Սուրբ Յովհաննէսը, յաւիտեան ներում պիտի չունենայ, հապա արժանի պիտի ըլլայ յաւիտեանական դատապարտութեան»»: (aioñ g165, aioñios g166) 30 Որովհետեւ կ'ըսէին. «Անմաքուր ոգի կայ անոր մէջ»: 31 Յետոյ անոր մայրն ու եղբայրները եկան, եւ դուրսը կայնելով՝ մարդ զրկեցին ու կանչեցին զայն. 32 բազմութիւնն ալ նստած էր անոր շուրջը: Երբ ըսին իրեն. «Ահա քու մայրդ ու եղբայրներդ կը փնտռեն քեզ դուրսը», 33 ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՞վ է իմ մայրս, կամ որոնք են եղբայրներս»: 34 Եւ նայելով իր շուրջը նստողներուն՝ ըսաւ. «Ահա մայրս ու եղբայրներս. 35 որովհետեւ ո՞վ որ կը գործադրէ Աստուծոյ կամքը, անիկա է իմ եղբայրս, քոյրս եւ մայրս»:

4 Դարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծովեզերքը, եւ մեծ բազմութիւն մը անոր քով հաւաքուեցաւ, այնպէս որ ինք նաւ մտաւ ու նստաւ՝ ծովուն վրայ. իսկ ամբողջ բազմութիւնը ցամաքն էր՝ ծովեզերքը: 2 Շատ բաներ կը սորվեցնէր անոնց՝ առակներով, եւ կ'ըսէր անոնց իր ուսուցումին մէջ. 3 «Լսեցէք, անաւ սերմնացան մը գնաց սերմ ցանելու: 4 Մինչ կը ցանէր, քանի մը սերմեր ինկան ճամբային եզերքը, եւ թռչունները եկան ու լափեցին զանոնք: 5 Ուրիշներ ինկան ժայռոտ տեղ

մը, ուր շատ հող չկար, եւ իսկոյն բուսան՝ հողին խորունկ չըլլալուն համար. 6 ասկայն տօթալէզ եղան երբ արեւը ելաւ, ու չորցան՝ քանի որ արմատ չունէին: 7 Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մէջ. փուշերը բարձրացան եւ խեղդեցին զանոնք, ու պտուղ չտուին: 8 Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հողի մէջ, պտուղ տուին՝ բարձրանալով եւ աճելով, ու բերին՝ մէկը երեսուն, մէկը՝ վաթսուն, մէկը՝ հարիւր»: 9 Եւ ըսաւ անոնց. «Ան որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 10 Երբ առանձին էր, իր շուրջը եղողները տասներկուքիս հետ հարցուցին իրեն այս առակին մասին: 11 Եւ ըսաւ անոնց. «Ձեզի տրուած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեան խորհուրդը, բայց անոնց որ դուրսէն են՝ ամէն ինչ ամեղծուած կ'ըլլայ. 12 որպէսզի շատ տեսնեն՝ բայց չըմբռնեն, շատ լսեն՝ բայց չհասկնան, ու դարձի չգան եւ իրենց մեղքերը չներուին»: 13 Ապա ըսաւ անոնց. «Այս առակը չէ՞ք ըմբռներ. ուրեմն ինչպէս պիտի հասկնաք բոլոր առակները: 14 Սերմնացանը՝ խօսքը կը ցանէ: 15 Ճամբային եզերքը եղողները՝ ուր խօսքը կը ցանուի՝ անոնք են, որ երբ կը լսեն՝ իսկոյն Սատանան կու գայ եւ կը վերցնէ անոնց սիրտերուն մէջ ցանուած խօսքը: 16 Նմանապէս՝ ժայռոտ տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են, որ երբ կը լսեն խօսքը՝ իսկոյն կ'ընդունին զայն ուրախութեամբ: 17 Բայց իրենց մէջ արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տոկան. յետոյ, երբ տառապանք կամ հալածանք ըլլայ խօսքին պատճառով, իսկոյն կը զայթակրին: 18 Փուշերու մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ խօսքը կը լսեն, 19 բայց այս աշխարհի հոգերը, հարստութեան խաբէութիւնը եւ ուրիշ բաներու ցանկութիւնները ներս մտնելով՝ կը խեղդեն խօսքը, ու ան կ'ըլլայ անպտուղ: (aioñ g165) 20 Իսկ լաւ հողի մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ խօսքը կը լսեն, կ'ընդունին եւ պտուղ կ'արտադրեն՝ մէկը երեսուն, մէկը՝ վաթսուն, մէկը՝ հարիւր»: 21 Յետոյ ըսաւ անոնց. «Միթէ ճրագը գրուանին կամ մահիճին տակ դրուելու համար կու գայ. արդեօք աշտանակին վրայ դրուելու համար չէ՞: 22 Որովհետեւ չկայ գաղտնիք մը՝ որ բացայայտ պիտի չըլլայ, եւ չէ եղած պահուած բան մը՝ որ երեւան չէլլէ: 23 Եթէ մէկը ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 24 Ապա ըսաւ անոնց. «Չգուշացէ՞ք թէ ինչ կը լսէք. այն չափով որ դուք կը չափէք, նոյն չափով պիտի չափուի ձեզի. ու ձեզի որ կը լսէք՝ պիտի աւելայ: 25 Որովհետեւ ո՞վ որ ունի՝ անոր պիտի տրուի. իսկ ո՞վ որ չունի՝ ունեցածն ալ անկէ պիտի անունի»: 26 Նաեւ կ'ըսէր. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը այնպէս է, որպէս թէ մարդ մը հողին մէջ հունտ ցանէ. 27 քնանայ թէ արթնայ, գիշեր ու ցերեկ, հունտը կը ծաղկի եւ կը մեծնայ, ու ինք չի գիտեր թէ ինչպէս: 28 Քանի որ հողը ինքնիրմէ պտուղ կ'արտադրէ. նախ՝ խոտը, յետոյ՝ հասկը, անկէ ետք՝ լեցուն

ցորենը հասկին մէջ: 29 Երբ պտուղը հասուննայ՝ իսկոյն մանգաղը կը դրկէ, որովհետեւ հունձքի ատենը հասած է»: 30 Ապա կ'ըսէր. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը ինչ բանի նմանցնենք, կամ ինչ առակով բացատրենք զայն: 31 Մանանեխի հատիկին նման է, որ հողին մէջ ցանուած ատենը՝ երկրի վրայ եղած սերմերուն ամենէն պզտիկն է. 32 բայց երբ ցանուի՝ կը բուսնի, բոլոր տունկերէն ալ մեծ կ'ըլլայ ու մեծ ճիւղեր կ'արձակէ, այնպէս որ երկինքի թռչունները կրնան անոր շուքին տակ բնակիլ»: 33 Շատ այսպիսի առակներով կը բարոզէր խօսքը անոնց, այնքան՝ որքան կրնային մտիկ ընել: 34 Առանց առակի չէր խօսեր անոնց, բայց առանձին՝ իր աշակերտներուն կը մեկնէր բոլորը: 35 Նոյն օրը՝ երբ իրիկուն կ'ըլլար, ըսաւ անոնց. «Եկէ՛ք ծովուն միւս եզերքը անցնինք»: 36 Անոնք ալ բազմութիւնը արձակելով՝ առին զինք, քանի նաւուն մէջ էր. ուրիշ նաւակներ ալ կային անոր հետ: 37 Ու հզօր փոթորիկ մը եղաւ եւ ալիքները նաւուն վրայ կը խուժէին, այնպէս որ արդէն կը լեցուէր. 38 իսկ ինք՝ նաւուն ետեւի կողմը՝ բարձի վրայ կը քնանար: Արթնցուցին զինք եւ ըսին իրեն. «Վարդապետ, հոգ չնս ընէր՝ որ կը կորսուինք»: 39 Ուստի ելլելով՝ սաստեց հովը եւ ըսաւ ծովուն. «Դադրէ՛, լրն է կեցիր»: 39 Զովը դադարեցաւ, ու մեծ խաղաղութիւն եղաւ: 40 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ այդպէս երկչոտ էք. ինչպէս կ'ըլլայ՝ որ հաւատք չունիք»: 41 Անոնք չափազանց վախցան, եւ կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք ո՞վ է ասիկա, որ նոյնիսկ հովն ու ծովը կը հնազանդին իրեն»:

5 Ծովուն միւս եզերքը եկան՝ Գաղարացիներուն երկիրը: 2 Երբ ինք նաւէն ելաւ, իսկոյն գերեզմաններէն ելած մարդ մը հանդիպեցաւ իրեն, որ անմաքուր ոգի ունէր: 3 Անոր բնականօրէն տեղը գերեզմաններուն մէջ էր, ու շղթայով ալ ոչ մէկը կրնար կապել զայն. 4 որովհետեւ յաճախ ոտնակապերով եւ շղթաներով կապուէր էր, բայց շղթաները կոտորտէր ու ոտնակապերը փշրէր էր, եւ ոչ մէկը կրնար նուաճել զայն: 5 Ամէն ատեն, զիշեր ու ցերեկ, գերեզմաններուն եւ լեռներուն մէջ՝ կ'աղաղակէր, ու իր մարմինը կը ճեղքաւորէր բարեբան: 6 Երբ հեռուէն տեսաւ Յիսուսը, վազեց ու երկրպագեց անոր, 7 եւ բարձրաձայն աղաղակեց. «Դուն ինչ գործ ունիս ինծի հետ, Յիսուս, Ամենաբարձր Աստուծոյ Որդի. Աստուծոնով կ'երդմնեցնես թե՛զ, մի՞ տանջեր զիս»: 8 (Քանի որ կ'ըսէր անոր. «Ամաքուր ոգի, ելի՛ր այդ մարդէն»:) 9 Զարցուց անոր. «Ի՞նչ է անունդ»: Ան ալ պատասխանեց. «Անունս Լեգեոն է, որովհետեւ բազմաթիւ ենք»: 10 Շատ կ'աղաչէին անոր՝ որ այդ երկրէն դուրս չըրկէ զիրենք: 11 3ոն, լեռան մօտ, խոզերու մեծ երամակ մը կար՝ որ կ'արածէր: 12 Բոլոր դէւերը աղաչեցին անոր եւ

ըսին. «Մեզ խոզերուն դրկէ, որպէսզի անոնց մէջ մտնենք»: 13 Յիսուս իսկոյն արտօնեց անոնց: Երբ անմաքուր ոգիները դուրս եկան ու խոզերուն մէջ մտան, երամակը գահապէժ տեղէն ծովը վազեց (երկու հազարի չափ կային), եւ ծովուն մէջ խեղդուեցան: 14 Խոզարածները փախան, ու պատմեցին քաղաքին եւ արտերուն մէջ, ու մարդիկ դուրս եկան՝ տեսնելու թէ ինչ էր պատահածը: 15 Եկան Յիսուսի քով, տեսան լեգեոն ունեցող դիւահարը, որ նստած էր՝ հազուած եւ սթափած, ու վախցան: 16 Անոնք որ տեսնէին՝ պատմեցին իրենց թէ ինչ պատահեցաւ դիւահարին, նաեւ խոզերուն մասին. 17 իրենք ալ սկսան աղաչել անոր, որպէսզի իրենց հողամասէն երթայ: 18 Երբ ան նաւ մտաւ, դիւահարը կ'աղաչէր անոր՝ որ ըլլայ անոր հետ: 19 Բայց Յիսուս թոյլ չտուաւ անոր, հապա ըսաւ անոր. «Գնա՛ տունդ՝ բուկիններուդ քով, ու պատմէ՛ անոնց ամէն ինչ որ Տէրը ըրաւ թե՛զի, եւ ինչպէս ողորմեցաւ թե՛զի»: 20 Ան ալ գնաց, եւ սկսաւ Դեխապոլիսի մէջ հրապարակել ամէն ինչ որ Յիսուս ըրաւ իրեն. ու բոլորը կը զարմանային: 21 Երբ Յիսուս դարձեալ նաւով անցաւ ծովուն միւս եզերքը, մեծ բազմութիւն մը հաւաքուեցաւ անոր քով, եւ ինք ծովեզերքէն էր: 22 Ժողովարանի պետերէն մէկը եկաւ, որուն անունը Յայրոս էր, ու երբ տեսաւ զայն՝ ինկաւ անոր ոտքը, 23 շատ աղաչեց անոր եւ ըսաւ. «Աղջիկս մեռնելու մօտ է. եկ՛րու, դի՛ր ձեռքդ անոր վրայ՝ որպէսզի բուժուի, ու պիտի ապրի»: 24 Ան ալ գնաց անոր հետ: Մեծ բազմութիւն մը իրեն կը հետեւէր, եւ կը սեղմէր զինք: 25 Կին մը՝ որ արիւնահոսութիւն ունէր տասներկու տարիէ ի վեր, 26 շատ չարչարանք կրած էր բազմաթիւ բժշկներէ, եւ իր ամբողջ ունեցածը ծախսած էր բայց բնաւ չէր օգտուած, այլ փոխարէնը վիճակը կը վատթարանար: 27 Երբ լսեց Յիսուսի մասին, ետեւէն եկաւ՝ բազմութեան մէջ, ու դպաւ անոր հանդերձին. 28 քանի որ կ'ըսէր. «Եթէ միայն անոր հանդերձներուն դաչիմ՝ պիտի բժշկուիմ»: 29 Իսկոյն իր արիւնին աղբիւրը ցամքեցաւ, եւ իր մարմինին մէջ զիտցաւ թէ տանջանքէն բժշկուեցաւ: 30 Յիսուս իսկոյն զիտցաւ ինքնիր մէջ թէ գօրութիւն մը ելաւ իրմէ դուրս, դարձաւ բազմութեան ու ըսաւ. «Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձներուս»: 31 Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Կը տեսնես թէ բազմութիւնը կը սեղմէ թե՛զ, եւ կ'ըսես. “Ո՞վ դպաւ ինծի”»: 32 Իր շուրջը կը նայէր՝ որպէսզի տեսնէ այս բանը ընողը: 33 Կինը վախցաւ ու դողաց, որովհետեւ զիտէր թէ ինչ պատահեցաւ իրեն. եկաւ, ինկաւ անոր առջեւ, եւ պատմեց անոր ամբողջ ճշմարտութիւնը: 34 Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղջիկ, հաւատքդ բժշկեց թե՛զ. գնա՛ խաղաղութեամբ, ու բժշկուած եղի՛ր քու տանջանքէդ»: 35 Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովարանի պետին տունէն

ումանք եկան եւ ըսին. «Աղջիկդ մեռաւ, ալ ինչո՞ւ կ'անհանգստացնես վարդապետը»: 36 Իսկ Յիսուս, երբ լսեց ըսուած խօսքը, իսկոյն ըսաւ ժողովարանի պետին. «Մի վախնար, միայն հաւատա»: 37 Ու ոչ մէկուն թոյլ տուաւ որ իրեն ուղեկցի, բայց միայն Պետրոսի, Յակոբոսի եւ Յակոբոսի եղբօր՝ Յովհաննէսի: 38 Ժողովարանի պետին տունը հասնելով՝ նշմարեց աղմուկը, նաեւ անոնք՝ որ շատ կու լային ու կը հեծօծէին: 39 Երես մտնելով՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ իրար անցած էք եւ կու լայք. մանուկը մեռած չէ, հապա կը բնանայ»: 40 Անոնք ալ գինք ծաղրեցին. բայց ինք բոլորը դուրս հանելով՝ իրեն հետ առաւ մանուկին հայրն ու մայրը, եւ իրեն հետ եղողները, ու մտաւ հոն՝ ուր մանուկը պառկած էր: 41 Մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ անոր. «Տալիթայ, կումի՛», որ կը թարգմանուի. «Աղջիկ, (քեզի կ'ըսեմ,) ոտքի ելիր»: 42 Իսկոյն աղջիկը կանգնեցաւ եւ քայեց, որովհետեւ տասներկու տարեկան էր. ու տեսողները հիացումէն գնայլեցան: 43 Յիսուս սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ ոչ մէկը գիտնայ այս բանը, եւ ըսաւ՝ որ ուսելիք տան անոր:

6 Անկէ մեկնելով՝ գնաց իր բնագաւառը, եւ իր աշակերտները հետեւեցան անոր: 2 Երբ Շարթաթ օրը հասաւ, սկսաւ ժողովարանին մէջ սորվեցնել: Շատեր լսելով կ'ապշէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա ուրկե՞ ունի այս բաները. այս ինչ իմաստութիւն է՝ իրեն տրուած, որ այսպիսի հրաշքներ կը գործուին իր ձեռքով: 3 Ասիկա հիւսնը չէ՞, Մարիամի որդին, եւ Յակոբոսի, Յովսէսի, Յուդայի ու Սիմոնի եղբայրը. եւ իր քոյրերը հոս՝ մեր քով չնն»: Ուստի անոր պատճառով կը գայթակղէին: 4 Սակայն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարգարե մը առանց պատիւի չէ, բացի իր բնագաւառից, իր ազգականներուն եւ իր տան մէջ: 5 Յոն չէր կրնար հրաշք գործել. բայց միայն քանի մը հիւանդի վրայ ձեռք դրաւ ու բուժեց զանոնք: 6 Եւ անոնց անհաւատութեան վրայ կը զարմանար, ու շրջակայ գիւղերը երթալով՝ կը սորվեցնէր: 7 Իրեն կանչելով տասներկուքը՝ երկու-երկու դրկեց զանոնք, եւ իշխանութիւն տուաւ անոնց՝ անմաքուր ոգիներուն վրայ: 8 Պատուիրեց անոնց՝ որ ոչինչ առնեն ճամբորդութեան համար, բայց միայն գաւազան մը. ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ դրամ՝ գօտիներուն մէջ, 9 հապա հողաթափի հագմին: Ու ըսաւ. «Կրկին բաճկոն մի՛ հագնիք», 10 եւ աւելցուց. «Ո՛ր տունը որ մտնէք, հոն մնացէք՝ մինչեւ որ անկէ մեկնիք: 11 Իսկ անոնք որ չեն ընդունիր ձեզ ու մտիկ չեն ըներ ձեզի, երբ անկէ մեկնիք՝ թօթուցէք ձեր ոտքերուն ներքեւի փոշին, իբր վկայութիւն անոնց: 12 Եւ ճամրտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. Մոողմացիներուն եւ Գոմորացիներուն աւելի՛ դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան

այդ քաղաքին՝»»: 12 Անոնք ալ մեկնելով՝ կը քարոզէին, որ մարդիկ ապաշխարեն: 13 Շատ դեւեր դուրս կը հանէին, շատ հիւանդներ իւղով կ'օծէին ու զանոնք կը բուժէին: 14 Երբ Յերովդէս թագաւորը լսեց, (քանի որ անոր անունը յայտնի եղաւ,) ըսաւ. «Յովհաննէս Մկրտիչ մեռելներէն յարութիւն առած է. ուստի հրաշքներ կը գործուին անով»: 15 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Եղիան է», ուրիշներ ալ կ'ըսէին. «Մարգարե մըն է, կամ մարգարեներէն մէկուն պէս»: 16 Բայց երբ Յերովդէս լսեց՝ ըսաւ. «Ասիկա Յովհաննէսն է՝ որ եւ գլխատեցի. մեռելներէն յարութիւն առած է»: 17 Արդարեւ Յերովդէս՝ ինք մարդ դրկելով բռներ էր Յովհաննէսը, ու կապելով բանտը դրեր էր, իր եղբօր՝ Փիլիպպոսի կնոջ՝ Յերովդիայի պատճառով, քանի որ անոր հետ ամուսնացած էր. 18 որովհետեւ Յովհաննէս կ'ըսէր Յերովդէսի. «Քեզի արտօնուած չէ եղբօրդ կինը առնել»: 19 Յերովդիա ոխ ունէր անոր դէմ եւ կ'ուզէր զայն սպաննել, բայց չէր կրնար. 20 որովհետեւ Յերովդէս կը վախնար Յովհաննէսէ, գիտնալով թէ ան արդար ու սուրբ մարդ մըն է, եւ կը դիտէր զայն: Անկէ լսելով՝ շատ բաներ կ'ընէր, ու հաճոյքով անոր մտիկ կ'ընէր: 21 Պատեհ օր մը եկաւ, երբ Յերովդէս իր ծնունդի տարեդարձին առիթով ընթրիք մը սարքած էր իր մեծամեծներուն, հազարապետներուն եւ Գալիլէայի գլխաւորներուն: 22 Յերովդիայի աղջիկը՝ հանդեսին սրահը մտնելով՝ պարեց, ու հաճեցուց Յերովդէսը եւ իրեն հետ սեղան նստողները: Թագաւորը ըսաւ աղջիկին. «Խնդրե՛ ինձմէ ինչ որ կ'ուզես, ու պիտի տամ քեզի»: 23 Եւ անոր երդում ըրաւ՝ ըսելով. «Ինչ որ խնդրես ինձմէ՝ պիտի տամ քեզի, մինչեւ թագաւորութեանս կէսը»: 24 Ան դուրս ելլելով՝ հարցուց իր մօր. «Ինչ ուզեմ»: Ան ալ ըսաւ. «Յովհաննէս Մկրտիչին գլուխը»: 25 Իսկոյն փութալով թագաւորին քով մտաւ ու խնդրեց՝ ըսելով. «Կ'ուզեմ որ անյապաղ, ափսէի մը վրայ, Յովհաննէս Մկրտիչին գլուխը տաս ինծի»: 26 Թագաւորը չափազանց տրտմեցաւ. բայց երդումներուն եւ իրեն հետ սեղան նստողներուն պատճառով՝ չուզեց մերժել անոր խնդրանքը: 27 Ուստի թագաւորը իսկոյն դահիճ մը դրկեց, ու հրամայեց բերել անոր գլուխը: Ան ալ գնաց, բանտին մէջ գլխատեց զայն, 28 ափսէի մը վրայ բերաւ անոր գլուխը եւ տուաւ աղջիկին. աղջիկն ալ տուաւ զայն իր մօր: 29 Երբ անոր աշակերտները լսեցին՝ եկան, վերցուցին անոր մարմինը եւ դրին գերեզմանի մը մէջ: 30 Առաքեալները հաւաքուեցան Յիսուսի քով ու պատմեցին անոր ամեն բան, թէ ինչ որ ըրին, թէ ինչ որ սորվեցուցին: 31 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Դո՛ւք առանձին եկէ՛ք ամայի տեղ մը, եւ հանգչեցէ՛ք քիչ մը». քանի որ շատեր կու գային ու կ'երթային, եւ հաց ուսելու իսկ ժամանակ չէին

ձգեր: 32 Ուստի նաևով ամայի տեղ մը զազին՝ առանձին: 33 Բազմութիւնը տեսաւ զանոնք՝ որ կ'երթային: Շատեր ճանչցան զայն, ու ոտքով՝ բոլոր քաղաքներէն հոն վազեցին, եւ անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր քով համախմբուեցան: 34 Յիսուս, երբ դուրս ելաւ, մեծ բազմութիւն մը տեսնելով՝ գթաց անոնց վրայ, որովհետեւ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին. ու շատ բաներ սորվեցուց անոնց: 35 Երբ շատ ժամեր անցան, իր աշակերտները եկան իրեն եւ ըսին. «Յոս ամայի տեղ մըն է, ու ժամանակը արդէն շատ ուշ է: 36 Արձապէս ժողովուրդը, որպէսզի երթան շրջակայ արտերն ու գիւղերը եւ իրենց հաց գնեն, որովհետեւ ոչինչ ունին ուստի»: 37 Բայց ինք պատասխանեց անոնց. «Դ՛ուք տուէք ատոնց՝ որ ուտեն»: Ըսին իրեն. «Երթանք գնենք երկու հարիւր դահեկանի հաց ու տանք ատոնց՝ որ ուտեն»: 38 Ըսաւ անոնց. «Քանի՞ նկանակ ունիք. գացէ՛ք՝ նայեցէ՛ք»: Երբ գիտցան՝ ըսին. «Հինգ, եւ երկու ձուկ»: 39 Հրամայեց անոնց, որ բոլորը կանաչ խոտին վրայ՝ խոււր-խոււր նստեցնեն. 40 ու նստան՝ հարիւրական եւ յիսունական շարքերով: 41 Հինգ նկանակներն ու երկու ձուկերը առաւ, դէպի երկինք նայելով՝ օրհնեց, մանրեց նկանակները եւ տուաւ իր աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն անոնց. երկու ձուկերն ալ բաժնեց բոլորին: 42 Բոլորը կերան, կշտացան, 43 եւ վերցնելով բեկորներն ու ձուկերը՝ տասներկու կողով լեցուցին: 44 Այդ նկանակներէն ուտողները՝ հինգ հազարի չափ այր մարդիկ էին: 45 Իսկոյն իր աշակերտները հարկադրեց՝ որ նաւ մտնեն, ու իրմէ առաջ անցնին միւս եզերքը՝ Բեթսայիդա, մինչ ինք կ'արձակէր բազմութիւնը: 46 Եւ անոնցմէ հրաժեշտ առնելէ ետք՝ լեռը գնաց աղօթելու: 47 Երբ իրիկուն եղաւ, նաւը ծովուն մէջտեղն էր, իսկ ինք ցամաքին վրայ էր՝ մինակ: 48 Տեսաւ զանոնք՝ որ կը տանջուէին թի վարելով, որովհետեւ հովը իրենց հակառակ էր: Գիշերուան չորրորդ պահուն ատենները՝ ծովուն վրայ քալելով գնաց անոնց, եւ կ'ուզէր անցնիլ անոնց քովէն: 49 Երբ անոնք տեսան՝ որ ծովուն վրայ կը քալէր, կարծեցին թէ աչքի երեւոյթ մըն է. ուստի աղաղակեցին, 50 քանի որ բոլորն ալ տեսան զայն ու վրդովեցան: Եւ ինք իսկոյն խօսեցաւ անոնց հետ ու ըսաւ անոնց. «Քաջալերուեցէ՛ք, եւ եմ, մի՛ վախճա՛ք»: 51 Եւ նաւ ելաւ անոնց քով, ու հովը դադրեցաւ: Անոնք իրենք իրենց մէջ չափազանց զմայլած էին եւ կը զարմանային, 52 որովհետեւ նկանակներուն հրաշքն իսկ չէին նկատած՝ քանի իրենց սիրտը թմրած էր: 53 Միւս կողմը անցնելով՝ հասան Գեննեսարէթի երկիրը, ու նաւը տեղաւորեցին: 54 Երբ նաւէն ելան՝ այդ տեղի մարդիկը իսկոյն ճանչցան զայն, 55 եւ ամբողջ շրջակայքը հոս-հոն վազելով՝ սկսան մահիճներով ախտաւորներ բերել հոն՝ ճիւղ կը

լսէին թէ կը գտնուէր: 56 Ո՛ր որ մտնէր, գիւղերը, քաղաքները կամ արտերը, հրապարակներուն վրայ կը դնէին հիւանդները, ու կ'աղաչէին իրեն՝ որ գոնէ իր հանդերձին քղանցքին դաչին: Եւ անոնք որ դպան՝ բժշկուեցան:

7 Փարիսեցիներէն ու դպիրներէն ոմանք՝ որ եկած էին Երուսաղէմէն՝ իր քով հաւաքուեցան: 2 Երբ տեսան թէ անոր աշակերտներէն ոմանք՝ պիղծ, այսինքն՝ անյուայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն, մեղադրեցին. 3 որովհետեւ Փարիսեցիներն ու բոլոր Յրեաները հաց չեն ուտեր՝ մինչեւ որ լաւ մը լուան իրենց ձեռքերը, քանի որ նախնիքներուն աւանդութիւնը կը պահեն: 4 Շուկայէն եկած ատեն թէ չլուացուին՝ չեն ուտեր: Անոնց նման շատ բաներ կան, որոնք ընդունած են ու կը պահեն, ինչպէս՝ զաւաթներու, փարչերու, պղինձէ անօթներու եւ սեղաններու լուացումը: 5 Հետեւաբար Փարիսեցիներն ու դպիրները հարցուցին անոր. «Ինչո՞ւ բու աշակերտներդ նախնիքներուն աւանդութեան համաձայն չեն շարժիր, եւ անյուայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն»: 6 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Եսայի ճիշդ մարգարեացաւ ձեր մասին, կեղծաւորներ, ինչպէս գրուած է. “Այս ժողովուրդը միայն շրթունքով կը պատուէ զիս, բայց իրենց սիրտը հեռու է ինձմէ. 7 ու պարսպ տեղը կը պաշտեն զիս՝ մարդոց պատուէրները իբր վարդապետութիւն սորվեցնելով”: 8 Որովհետեւ Աստուծոյ պատուիրանը ձգելով՝ մարդոց աւանդութիւնը կը պահէք, ինչպէս՝ փարչերու եւ զաւաթներու լուացումը, ու ատոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք»: 9 Եւ ըսաւ անոնց. «Լաւ կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրանը, որպէսզի ձեր աւանդութիւնը պահէք: 10 Քանի որ Մովսէս ըսաւ. “Պատուէ՛ հայրդ ու մայրդ. եւ ճիւղ որ անիծէ իր հայրը կամ մայրը, մահով թող վախճանի”: 11 Բայց դուք կ'ընէք. “Եթէ մէկը իր հօր կամ մօր ըսէ. “Ինչ օգուտ որ ինձմէ պիտի ստանաս՝ Աստուծոյ տալիք կորբան է”, (որ կը նշանակէ՝ ընծայ,) ան ազատ կ'ըլլայ”, 12 եւ ան թոյլ չէք տար անոր՝ բան մը ընել իր հօր կամ մօր: 13 Անվաւեր կը դարձնէք Աստուծոյ խօսքը՝ ձեր փոխանցած աւանդութեամբ, ու շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք՝ ասոր նման»: 14 Ամբողջ բազմութիւնը իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց. «Բոլորդ ալ մտիկ ըրէք ինծի, ու հասկցէք: 15 Ոչինչ կայ՝ որ դուրսէն մտնէ մարդուն մէջ ու կարող ըլլայ պղծել զայն. հապա ինչ որ դուրս կ'ելլէ անկէ, անիկա է որ կը պղծէ մարդը: 16 Ո՛վ որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 17 Երբ ինք՝ զատուելով այդ բազմութենէն՝ տուն մտաւ, իր աշակերտները հարցուցին իրեն այդ առակին մասին: 18 Ըսաւ անոնց. «Դ՛ուք ալ այդպէս անխելք էք. չէք ըմբռնէր թէ ամեն ինչ՝ որ դուրսէն կը մտնէ մարդուն մէջ, չի կրնար պղծել

զայն, 19 որովհետեւ ո՛չ թէ անոր սիրտին մէջ կը մտնէ՝ հապա փորը, եւ արտաքնոցը դուրս կ'ելլէ. ուստի բոլոր կերակուրները մաքուր են՝»: 20 Նաեւ ըսաւ. «Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն, անիկան կը պղծէ մարդը: 21 Որովհետեւ ներսէն, մարդոց սիրտէն, կ'ելլեն չար մտածումներ, շնութիւններ, պոռնկութիւններ, սպանութիւններ, 22 գողութիւններ, ազահութիւններ, չարութիւններ, նենգութիւն, ցոփութիւն, չար աչք, հայիոյութիւն, ամբարտաւանութիւն, անմտութիւն: 23 Այս բոլոր չար բաները ներսէն կ'ելլեն ու կը պղծեն մարդը»: 24 Կանգնելով՝ անկէ գնաց Տիւրոսի եւ Սիդոնի հողամասերը, ու տուն մը մտնելով՝ կ'ուզէր որ ո՛չ մէկը գիտնայ. բայց չկրցաւ թաքուն մնալ: 25 Որովհետեւ կին մը, որուն աղջիկը անմաքուր ոգի ունէր իր մէջ, լսեց անոր մասին, եկաւ եւ ինկաւ անոր ոտքը: 26 Այդ կինը հեթանոս էր, փիւնիկ-ասորի ցեղէն, ու կը թախանձէր անոր՝ որ հանէ դէւը իր աղջիկէն: 27 Յիսուս ըսաւ անոր. «Թո՛ղ տուր՝ որ նախ գաւակները կշտանան, քանի որ լաւ չէ առնել գաւակներուն հացը եւ նետել շուններուն»: 28 Ան ալ պատասխանեց անոր. «Այո՛, Տէր, սակայն շուններն ալ՝ սեղանին ներքեւ՝ կը կերակրուին գաւակներուն փշրանքներէն»: 29 Յիսուս ըսաւ անոր. «Այդ խօսքիդ համար՝ գնա՛, դէւը դուրս ելաւ աղջիկէդ»: 30 Կինը իր տունը երթալով՝ գտաւ որ դէւը ելած էր, իսկ աղջիկը՝ պակած մահիճին վրայ: 31 Դարձեալ Տիւրոսի եւ Սիդոնի հողամասերէն մեկնելով՝ գնաց Գալիլէայի ծովեզերքը, Դեկապոլիսի հողամասին մէջէն: 32 Մէկը բերին անոր առջեւ, խուլ ու դժուարախօս, եւ կ'աղաչէին՝ որ ձեռք դնէ անոր վրայ: 33 Բազմութենէն մէկդի առնելով զայն՝ իր մատները մխեց անոր ականջներուն մէջ ու թքնեց, եւ դպաւ անոր լեզուին. 34 ապա երկինք նայելով՝ հառաչեց ու ըսաւ անոր. «Եփփաթա՛ն», (որ ըսել է՝ բացուէ՛) 35 իսկոյն բացուեցան անոր ականջները եւ քակուեցաւ անոր լեզուին կապը, ու շիտակ կը խօսէր: 36 Պատուիրեց անոնց՝ որ ո՛չ մէկուն ըսեն. սակայն ինք որքան կը պատուիրէր անոնց, անոնք ալ աւելի կը հրապարակէին: 37 Չափազանց կ'ապաշէին ու կ'ըսէին. «Ան ամէն ինչ լաւ կ'ընէ. խուլներուն լսել կու տայ, եւ համբերուն՝ խօսիլ»:

8 Այդ օրերը, բազմութիւնը յոյժ շատ ըլլալով եւ ուստելու ոչինչ ունենալով, Յիսուս իրեն կանչեց իր աշակերտները ու ըսաւ անոնց. 2 «Կը գթամ այդ բազմութեան վրայ, որովհետեւ արդէն երեք օր է՝ որ քովս են, եւ ոչինչ ունին ուստելու: 3 Եթէ անօթի ուղարկեմ զանոնք իրենց տունները՝ պիտի պարտասին ճամբան, որովհետեւ ատոնցմէ ոմանք հեռաւոր տեղէ եկած են»: 4 Իր աշակերտները պատասխանեցին իրեն. «Այս անապատին մէջ ուրկէ՞ կրնայ մէկը

հացով կշտացնել ատոնք»: 5 Զարցուց անոնց. «Քանի՞ նկանակ ունիք»: Անոնք ըսին. «Եօթը»: 6 Զրամայեց բազմութեան՝ որ նստի գետինին վրայ. եւ առաւ եօթը նկանակները, շնորհակալ եղաւ, կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն բազմութեան. եւ հրամցուցին: 7 Քանի մը մանր ձուկ ալ ունէին: Օրհնեց ու ըսաւ՝ որ զանոնք ալ հրամցնեն անոնց: 8 Կերան, կշտացան, եւ աւելցած բեկորներէն եօթը զամբիւղ վերցուցին: 9 Ուտողները չորս հազարի մասի էին: Արձակեց զանոնք, 10 եւ իսկոյն նաւ մտնելով՝ աշակերտներուն հետ գնաց Դաղմանութայի կողմերը: 11 Փարիսեցիները ելլելով՝ սկսան անոր հետ վիճաբանիլ, ու զայն փորձելով՝ կը խնդրէին իրմէ նշան մը երկինքէն: 12 Ան ալ իր հոգիին մէջ հառաչելով՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ այս սերունդը նշան կը խնդրէ: Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ այս սերունդին նշան պիտի չտրուի»: 13 Եւ զանոնք թողուց, դարձեալ նաւ մտաւ ու գնաց ծովուն միւս եզերքը: 14 Զայ առնել մոռացած էին. բայց նաւուն մէջ իրենց հետ միայն մէկ նկանակ ունէին: 15 Պատուիրեց անոնց ու ըսաւ. «Ուշադիր եղէք, զգուշացէ՛ք Փարիսեցիներու խմորէն ու Զերովվէսի խմորէն»: 16 Իսկ անոնք իրարու հետ կը մտածէին եւ կ'ըսէին. «Որովհետեւ հաց չունինք»: 17 Յիսուս զիտնալով անոնց մտածումը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը մտածէք թէ հաց չունիք. տակաւին չէ՞ք ըմբռնէր ու չէ՞ք հասկնար. տակաւին ձեր սիրտը կարծրացած է: 18 Աչքեր ունիք եւ չէ՞ք տեսներ, ականջներ ունիք ու չէ՞ք լսեր, եւ չէ՞ք յիշեր: 19 Երբ հինգ նկանակները կտրեցի հինգ հազարին, բեկորներով լեցուն քանի՞ կողով վերցուցիք»: Ըսին անոր. «Տասներկու»: 20 «Ու երբ եօթը նկանակները կտրեցի չորս հազարին, բեկորներով լեցուն քանի՞ զամբիւղ վերցուցիք»: Անոնք ալ ըսին. «Եօթը»: 21 Եւ ըսաւ անոնց. «Չապա ինչպէս չէ՞ք հասկնար»: 22 Երբ գնաց Բեթսայիդա՝ կոյր մը բերին անոր առջեւ, ու կ'աղաչէին իրեն՝ որ դպչի անոր: 23 Ան ալ՝ բռնելով կոյրին ձեռքէն՝ դուրս տարաւ գիւղէն, եւ թքնելով անոր աչքերուն՝ դրաւ ձեռքը անոր վրայ, ու հարցուց անոր թէ կը տեսնե՞ բան մը: 24 Ան ալ նայեցաւ եւ ըսաւ. «Կը տեսնեմ մարդիկ՝ ծառերու պէս, որ կը քայլեն»: 25 Դարձեալ դրաւ ձեռքը անոր աչքերուն վրայ ու նայիլ տուաւ անոր. եւ առողջացաւ, ու յստակօրէն կը տեսնէր բոլորը: 26 Յետոյ՝ որկրելով զայն իր տունը՝ ըսաւ. «Մի՛ մտնէր գիւղը, ո՛չ ալ մէկու մը ըսէ գիւղին մէջ»: 27 Յիսուս գնաց Փիլիպպոսի Կեսարիային գիւղերը՝ իր աշակերտներուն հետ: Ճամբան հարցուց իր աշակերտներուն. «Մարդիկ ինձի համար ինչ կ'ըսեն, ո՞վ եմ»: 28 Անոնք պատասխանեցին. «Ոմանք՝ Յովհաննէս Մկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ մարգարէներէն մէկը»: 29 Եւ ինք ըսաւ անոնց. «Իսկ դուք ինձի համար ինչ կ'ըսէք,

նվ են»։ Պետրոս պատասխանեց անոր. «Դուն Քրիստոսն ես»։ 30 Սաստիկ հրահանգեց անոնց՝ որ ոչ մեկուն խօսին իր մասին։ 31 Ապա սկսաւ սորվեցնել անոնց. «Պետք է որ մարդու Որդին շատ չարչարանքներ կրէ, մերժուի երեցներէն, քահանայապետներէն եւ դպիրներէն, սպանուի, ու երեք օրէն ետք յարութիւն առնէ»։ 32 Այս խօսքը ըսաւ բացորոշապէս։ Ուստի Պետրոս մեկդի առաւ զինք եւ սկսաւ յանդիմանել։ 33 Իսկ ինք դարձաւ, իր աշակերտներուն նայելով՝ յանդիմանեց Պետրոսը եւ ըսաւ. «Ետուն գնա, Սատանայ, որովհետեւ դուն ոչ թէ Աստուծոյ բաները կը մտածես, հապա՛ մարդոց բաները»։ 34 Երբ իրեն կանչեց բազմութիւնը՝ իր աշակերտներուն հետ, ըսաւ անոնց. «Ո՛վ որ ուզէ զալ իմ ետեւէս, թող ուրանայ ինքզինք, վերցնէ իր խաչը, ու հետեւի ինձի։ 35 Որովհետեւ ո՛վ որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ո՛վ որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինձի ու աւետարանին համար, պիտի փրկէ զայն։ 36 Քանի որ ինչ օգուտ է մարդուն՝ որ շահի ամբողջ աշխարհը, բայց կորսնցնէ իր անձը. 37 կամ՝ մարդ ինչ փրկանք պիտի տայ իր անձին փոխարէն։ 38 Որովհետեւ ո՛վ որ ամօթ սեպէ զիս եւ իմ խօսքերս դաւանիլը՝ այս շնացող ու մեղաւոր սերունդին մէջ, մարդու Որդին ալ ամօթ պիտի սեպէ զայն դաւանիլը՝ երբ զայ իր Յօր փառքով սուրբ հրեշտակներուն հետ»։

9 Եւ ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Յոս ներկայ եղողներէն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը՝ զօրութեամբ եկած”»։ 2 Վեց օր ետք՝ Յիսուս առաւ իրեն հետ Պետրոսը, Յակոբոսն ու Յովհաննէսը, հանեց զանոնք բարձր լեռ մը՝ առանձին, եւ այլակերպեցաւ անոնց առջեւ։ 3 Իր հանդերձները փայլուն, չափազանց ճերմակ եղան՝ ձիւնի պէս, այնպէս որ երկրի վրայ ոչ մէկ թափիչ կրնար այդպէս ճերմկցնել։ 4 Ու Եղիա երեցաւ անոնց՝ Մովսէսի հետ, եւ կը խօսակցէին Յիսուսի հետ։ 5 Ապա Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Ռաբբի՛, յաւ է որ կենանք հոս եւ շինենք երեք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի ու մէկը՝ Եղիայի»։ 6 որովհետեւ չէր գիտեր թէ ինչ կը խօսի, քանի որ զարհուրած էին։ 7 Ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, եւ ձայն մը եկաւ անպէս՝ ըսելով. «Այս է իմ սիրելի Որդիս, անոր մտիկ ըրէք»։ 8 Յանկարծ, երբ իրենց շուրջը նայեցան, ուրիշ ոչ մէկը տեսան, հապա միայն Յիսուսը՝ իրենց հետ։ 9 Երբ վար կ'իջնէին լեռնէն, պատուիրեց անոնց՝ որ ոչ մեկուն պատմեն իրենց տեսածը, բայց միայն՝ մարդու Որդիին մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետք։ 10 Անոնք պահեցին այդ խօսքը, ու կը հարցնէին իրարու թէ ինչ կը նշանակէ «մեռելներէն յարութիւն առնել»։ 11 Եւ հարցուցին

իրեն. «Ինչո՞ւ դպիրները կ'ըսեն թէ “պետք է որ նախ Եղիա զայ”»։ 12 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Արդարեւ նախ Եղիա կու զայ ու կը վերահաստատէ ամէն բան. ինչպէս գրուած է մարդու Որդիին մասին՝ թէ պետք է շատ չարչարանքներ կրէ եւ անարգուի։ 13 Բայց կ'ըսեմ ձեզի թէ Եղիա եկաւ ալ, ու ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր, ինչպէս գրուած էր իր մասին»։ 14 Աշակերտներուն թով գալով՝ տեսաւ մեծ բազմութիւն մը անոնց շուրջը, ու դպիրներ՝ որ կը վիճաբանէին անոնց հետ։ 15 Իսկոյն ամբողջ բազմութիւնը՝ երբ տեսաւ զայն՝ շատ այլայլեցաւ, եւ յառաջ վազելով զայն կը բարեւէր։ 16 Յիսուս հարցուց դպիրներուն. «Ինչ բանի մասին կը վիճաբանէիք անոնց հետ։ 17 Բազմութենէն մէկը պատասխանեց. «Վարդապետ, որդիս՝ որ համար ոգի ունի՝ քեզի բերի։ 18 Ո՛ր որ ալ բռնէ զայն՝ գետին կը զարնէ՝” զայն. ինք ալ կը փրփրի, իր ակռաները կը կրճտէ եւ կը ցամփի։ Քու աշակերտներուդ ըսի որ հանեն զայն, բայց չկրցան»։ 19 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՛վ անհաւատ սերունդ, մինչեւ երբ պիտի ըլլամ ձեզի հետ, մինչեւ երբ պիտի հանդուրժեմ ձեզի. ինձի բերէք զայն»։ 20 Իրեն բերին զայն։ Երբ տղան տեսաւ զինք, իսկոյն չար ոգին ցնցեց զայն, եւ գետին ինկած՝ կը թաւալէր ու կը փրփրէր։ 21 Յիսուս հարցուց անոր հօր. «Ո՛րչափ ատեն է՝ որ այդ բանը պատահեցաւ անոր»։ Ան ալ ըսաւ. «Մանկութենէն ի վեր։ 22 Յաճախ կրակի ու ջուրի մէջ կը նետէ զայն՝ որպէսզի կորսնցնէ. բայց եթէ կարողութիւն ունիս՝ օգնէ՛ մեզի, գթայլով մեր վրայ»։ 23 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ կրնաս հաւատալ, ամէն բան կարելի է անոր՝ որ կը հաւատայ»։ 24 Իսկոյն մանուկին հայրը աղաղակեց եւ արցունքով ըսաւ. «Կը հաւատամ, Տէր. օգնէ՛ իմ անհաւատութեանս»։ 25 Յիսուս՝ երբ տեսաւ թէ բազմութիւնը կը խռնուի շուրջը, սաստեց անմաքուր ոգին եւ ըսաւ անոր. «Համար ու խո՛ւ ոգի, կը հրամայեմ քեզի, ելի՛ր ատկէ, եւ անգամ մըն ալ մի՛ մտնէր անոր մէջ»։ 26 Ոգին աղաղակելով՝ սաստիկ ցնցեց զայն ու ելաւ. եւ տղան մեռելի պէս եղաւ, այնպէս որ շատեր ըսին. «Մեռան»։ 27 Իսկ Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով՝ ոտքի հանեց զայն, ան ալ կանգնեցաւ։ 28 Երբ ինք տուն մտաւ, իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն. «Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զայն»։ 29 Ըսաւ անոնց. «Այդ տեսակը կարելի է ուրիշ բանով հանել, բայց միայն աղօթքով ու ծումապահովութեամբ»։ 30 Անկէ մեկնելով՝ Գալիլեայի մէջէն կ'անցնէին, եւ չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ. 31 որովհետեւ կը սորվեցնէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց. «Մարդու Որդին պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, պիտի սպաննեն զայն, ու երբ սպաննուի՝ յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»։ 32 Անոնք չէին

հասկնար այդ խօսքը, եւ կը վախճանային հարցնել իրեն: **33** Եկաւ Կափառնայում. ու երբ տուն մտաւ՝ հարցուց անոնց. «Ի՞նչ բանի մասին կը մտածէիք ճամբան՝ իրարու հետ»: **34** Անոնք լուռ կեցան, որովհետեւ ճամբան վիճաբանած էին իրարու հետ՝ թէ ո՞վ է մեծագոյնը: **35** Երբ նստաւ, կանչեց տասներկուքը եւ ըսաւ անոնց. «Եթէ մէկը ուզէ առաջին ըլլալ, բոլորին յետինը թող ըլլայ, ու բոլորին սպասարկուն»: **36** Եւ առաւ մանուկ մը, կանեցուց անոնց մէջտեղ, ապա իր գիրկը առնելով զայն՝ ըսաւ անոնց. **37** «Ո՛վ որ կ'ընդունի այսպիսի մանուկներէն մէկը՝ իմ անունովս, զիս կ'ընդունի. եւ ո՞վ որ զիս կ'ընդունի, ո՞չ թէ զիս կ'ընդունի, հապա՛ զիս դրկո՞ղը»: **38** Յովհաննէս ըսաւ անոր. «Վարդապէտ, տեսանք մէկը որ դէւեր կը հաներ քու անունովոյ, բայց մեզի չի հետեւիր»: Արգիլեցինք զայն, քանի որ մեզի չի հետեւիր»: **39** Յիսուս ըսաւ. «Մի արգիլէք զայն, որովհետեւ չկայ մէկը՝ որ իմ անունովս հրաշք գործէ, ու կարենայ շուտով զիս անիծել. **40** ան որ մեզի հակառակ չէ, մտը՝ կողմէն է: **41** Ան որ ձեզի գաւաթ մը ջուր խմցնէ իմ անունովս՝, քանի որ դուք Քրիստոսի կը պատկանիք, ճշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի. «Անիկա իր վարձատրութիւնը պիտի չկորսնցնէ»»: **42** «Ո՛վ որ զայթակղեցնէ այս պզտիկներէն մէկը՝ որ ինծի կը հաւատայ, աւելի լաւ պիտի ըլլար՝ որ ջաղացքի քար մը կախուէր անոր վիզէն, եւ ծովը նետուէր: **43** Եթէ ձեռքդ կը զայթակղեցնէ քեզ՝ կտոր՛է զայն. աւելի լաւ է քեզի՝ պակասաւոր մտնել կեանքը, քան երկու ձեռք ունենալ ու երթալ գեհե՛նը՝ անշէջ կրակին մէջ, (Geenna g1067) **44** ուր անոնց որդը չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: **45** Եթէ ոտքդ կը զայթակղեցնէ քեզ՝ կտոր՛է զայն. աւելի լաւ է քեզի՝ կանոն մտնել կեանքը, քան երկու ոտք ունենալ ու նետուիլ գեհե՛նը՝ անշէջ կրակին մէջ, (Geenna g1067) **46** ուր անոնց որդը չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: **47** Եթէ աչքդ կը զայթակղեցնէ քեզ՝ հան՛է զայն. աւելի լաւ է քեզի՝ մէկ աչքով մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը, քան երկու աչք ունենալ ու նետուիլ գեհե՛նի կրակը, (Geenna g1067) **48** ուր անոնց որդը չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: **49** Որովհետեւ իւրաքանչիւրը կրակնով պիտի աղուի, ու ամէն զոհ աղո՞րվ պիտի աղուի: **50** Աղը լաւ է. բայց եթէ աղը դառնայ անհամ, ինչով պիտի համեմէք զայն. ձեր մէջ ան ունեցէք, եւ իրարու հետ խաղանդ եղէք»:

10 Կանգնելով՝ անկէ գնաց Յրեաստանի հողամասը, Յորդանանի միւս եզերքէն: Դարձեալ բազմութիւնները անոր շուրջ կը համախմբուէին, եւ ինչպէս սովորութիւն ունէր՝ դարձեալ կը սորվեցնէր անոնց: **2** Փարիսեցիները եկան անոր քով ու հարցուցին՝ փորձելու համար զայն. «Արտօնումծ է մարդու մը՝ որ արձակէ իր

կինը»: **3** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Մովսէս քննեց պատուիրեց ձեզի»: **4** Անոնք ըսին. «Մովսէս արտօնեց ամուսնայութեան վկայագիր մը գրել եւ արձակել»: **5** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ձեր սիրտին կարծրութեան համար գրեց ձեզի այդ պատուիրը. **6** բայց արարչութեան սկիզբէն՝ Աստուած զանոնք արու եւ Էգ ստեղծեց: **7** «Այս պատճառով մարդը պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, **8** ու երկուքը պիտի ըլլան մէկ մարմին»: Ուստի ալ երկու չեն, հապա՛ մէկ մարմին. **9** ուրեմն մարդը թող չկատէ ինչ որ Աստուած իրարու միացուցած է»: **10** Տունը՝ իր աշակերտները դարձեալ նոյն բանը հարցուցին իրեն: **11** Ըսաւ անոնց. «Ո՛վ որ արձակէ իր կինը եւ ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնութիւն կ'ընէ անոր դէմ: **12** Ու եթէ կին մը արձակէ իր ամուսինը եւ ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնութիւն կ'ընէ»: **13** Մանուկներ բերին իրեն՝ որպէսզի դաչի անոնց. բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերողները: **14** Երբ Յիսուս տեսաւ, ընդվզելով ըսաւ անոնց. «Թո՛րյլ տուէք այդ մանուկներուն՝ որ զան ինծի, եւ մի արգիլէք զանոնք, որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսիներունն է: **15** Եշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի. «Ո՛վ որ չընդունի Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ մանուկի մը պէս, բնան պիտի չմտնէ անոր մէջ»»: **16** Ու զիրկը առաւ զանոնք, ձեռք դրաւ անոնց վրայ եւ օրհնեց զանոնք: **17** Երբ ան դուրս ելաւ, ճամբան մարդ մը վազեց, ծնրադրեց անոր առջեւ ու հարցուց անոր. «Բարի վարդապետ, քնն ընեմ՝ որ ժառանգեմ յաւիտենական կեանքը»: (aiōnios g166) **18** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. մէկէն զատ բարի չկայ, որ Աստուած է: **19** Գիտեն պատուիրանները. շնութիւն մի ըներ, սպանութիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուտ վկայութիւն մի տար, զրկանք մի ըներ, պատու՛է հայրդ ու մայրդ»: **20** Ան ալ պատասխանեց անոր. «Վարդապետ, պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենէ ի վեր»: **21** Յիսուս անոր նայելով՝ սիրեց զայն եւ ըսաւ անոր. «Մէկ բան կը պակսի քեզի. գնա՛, ծախ՛է ունեցածդ, տնւր աղբատներուն, ու զանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա վերցնր խաչը ու հետեւ՛է ինծի»: **22** Ան ալ այս խօսքին համար խոժոռելով՝ տրտմած գնաց, որովհետեւ շատ ստացուածք ունէր: **23** Յիսուս՝ շուրջը նայելով՝ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Ո՛րչափ դժուար է Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել անոնց՝ որ դրամ ունին»: **24** Աշակերտները այլայլեցան անոր խօսքերէն. բայց Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Չաւակներ, ո՞րչափ դժուար է Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել՝ իրենց դրամին վստահողներուն: **25** Դիւրին է որ ո՞ւրտըր ասեղին ծակէն անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ»: **26** Անոնք չափազանց ապշեցան եւ ըսին իրարու. «Ա՛յ ո՞վ

կրնայ փրկուի»: 27 Յիսուս նայելով անոնց՝ ըսաւ. «Ատիկա անկարելի է մարդոց բով, բայց ոչ Աստուծոյ բով. քանի որ ամէն բան կարելի է Աստուծոյ բով»: 28 Պետրոս սկսաւ ըսել անոր. «Ահա մենք թողուցինք ամէն ինչ եւ հետեւեցանք քեզի»: 29 Յիսուս պատասխանեց. «Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Չկայ մէկը՝ որ թողուցած ըլլայ տուն, եղբայրներ, քոյրեր, հայր, մայր, կին, զաւակներ, կամ արտեր՝ հնծի եւ աւետարանին համար, 30 ու չստանայ հարիւրապատիկը հինմա՝ այս ատեն՝ տուններ, եղբայրներ, քոյրեր, մայրեր, զաւակներ եւ արտեր՝ հալածանքներու հետ, ու յաւիտենական կեանքը՝ գալիք աշխարհին մէջ»: (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, եւ յետիններ՝ առաջին»: 32 Երբ անոնք դէպի Երուսաղէմ բարձրացող ճամբան էին, Յիսուս անոնց առջեւէն կ'երթար: Անոնք այլայլած էին ու հետեւելով՝ կը վախճային: Դարձեալ բովը ամենելով տասներկուքը, սկսաւ ըսել անոնց՝ ինչ որ պիտի պատահէր իրեն. 33 «Ահա՛ Երուսաղէմ կը բարձրանանք, եւ մարդու Որդին պիտի մատնուի քահանայապետներուն ու դպիրներուն. մահուան պիտի դատապարտեն զայն, հեթանոսներուն պիտի մատնեն զայն, 34 պիտի ծաղրեն ու խարազանեն զայն, պիտի թքեն անոր վրայ եւ սպաննեն զայն. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 35 Ապա Յակոբոս ու Յովհաննէս՝ Չեբեղեսոսի որդիները՝ զացին անոր բով, եւ ըսին. «Վարդապետ, կ'ուզենք որ ինչ որ խնդրենք՝ ընես մեզի համար»: 36 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ի՞նչ կ'ուզէք՝ որ ընեմ ձեզի»: 37 Անոնք ալ ըսին իրեն. «Շնորհէ՛ մեզի, որ բազմինք մեզմէ մէկը՝ աջ կողմը, ու միւսը՝ ձախ կողմը բու փառքիդ մէջ»: 38 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Չէք գիտեր ինչ կը խնդրէք: Կրնա՞ք խմել այն բաժակը՝ որ ես կը խմեմ, եւ մկրտուիլ այն մկրտութեամբ՝ որով ես կը մկրտուիմ»: 39 Անոնք ըսին իրեն. «Կրնանք»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Արդարեւ պիտի խմէք այն բաժակը՝ որ ես կը խմեմ, ու պիտի մկրտուիք այն մկրտութեամբ՝ որով ես կը մկրտուիմ. 40 բայց իմ աջ կողմս եւ ձախ կողմս բազմիդ՝ իմն չէ տալը, հապա պիտի տրուի անոնց՝ որոնց համար պատրաստուած է»: 41 Երբ միւս տասը աշակերտները լսեցին, սկսան ընդզզիլ Յակոբոսի ու Յովհաննէսի դէմ: 42 Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց գտնոք եւ ըսաւ անոնց. «Գիտէք թէ՛ հեթանոսներուն իշխան համարուածները կը տիրապետեն իրենց վրայ, եւ անոնց մեծամեծները կ'իշխեն իրենց վրայ: 43 Բայց այդպէս թող չըլլայ ձեր մէջ. հապա ձեզմէ ո՛վ որ ուզէ մեծ ըլլալ՝ անիկա ձեր սպասարկուն ըլլայ, 44 ու ձեզմէ ո՛վ որ ուզէ գլխաւոր ըլլալ՝ անիկա բոլորին ստորակը ըլլայ: 45 Քանի որ մարդու Որդին եկաւ ոչ թէ սպասարկութիւն

ընդունելու, հապա՝ սպասարկելու եւ իր անձը իբր փրկանք տալու շատերու համար»: 46 Յետոյ եկան Երիթով: Երբ դուրս կ'ելլէր Երիթովէն՝ աշակերտներով եւ մեծ բազմութեամբ, Տիմոնի որդին՝ կոյր Բարտիմէոս՝ նստած էր ճամբային եզերքը ու կը մուրար: 47 Երբ լսեց թէ Յիսուս Նազովրեցին է, սկսաւ աղաղակել. «Յիսուս, Դաւիթի Որդի, ողորմէ՛ ինծի»: 48 Շատեր կը հրահանգէին անոր՝ որ լռէ: Բայց ան ալ աւելի կ'աղաղակէր. «Դաւիթի Որդի, ողորմէ՛ ինծի»: 49 Յիսուս կանգ առնելով՝ ըսաւ որ կանչեն զայն: Կանչեցին կոյրը եւ ըսին անոր. «Քաջալեռուէ, ոտքի ելիր, քեզ կը կանչէ»: 50 Ան ալ իր հանդերձ նետելով՝ կանգնեցաւ ու եկաւ Յիսուսի: 51 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ի՞նչ կ'ուզես՝ որ ընեմ քեզի»: Կոյրը ըսաւ. «Ռաբբունի՛, թող աչքերս բացուիմ»: 52 Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնա՛. հաւատքդ բժշկեց քեզ»: Իսկոյն անոր աչքերը բացուեցան, ու ճամբան կը հետեւէր Յիսուսի:

11 Երբ մօտեցան Երուսաղէմի, եւ հասան Բեթփազէ ու Բեթանիա, Ձիթենիներու լեռան մօտ, Յիսուս իր աշակերտներէն երկուքը որկեց՝ ըսելով. 2 «Գացէ՛ք այդ ձեր դիմացի գիւղը. անոր մէջ մտնելով՝ իսկոյն պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ մարդ նստած չէ. արձակեցէ՛ք զայն ու բերէք: 3 Եթէ մէկը ըսէ ձեզի. «Այդ ինչ կ'ընէք», ըսէք. «Տերոջ պէտք է», եւ իսկոյն հոս պիտի որկէ զայն»: 4 Գացին ու գտան աւանակը, դուրսը՝ փողոցին մէջ, դրան բով կապուած, եւ արձակեցին զայն: 5 Յոն կայնողներէն ոմանք ըսին իրենց. «Ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը»: 6 Իրենք ալ պատասխանեցին անոնց ինչպէս Յիսուս պատուիրէր էր, եւ թոյլ տուին իրենց: 7 Երբ աւանակը բերին Յիսուսի, դրին անոր վրայ իրենց հանդերձները, ու նստաւ անոր վրայ: 8 Շատեր իրենց հանդերձները կը փռէին ճամբային վրայ. ուրիշներ ճիւղէր կը կարէին ծառերէն եւ կը տարածէին ճամբային վրայ: 9 Առջեւէն զացողներն ու իրեն հետեւողները կ'աղաղակէին. «Ովսաննա՛. օրինեալ է ան՝ որ կու գայ Տէրոջ անունով: 10 Օրինեալ է մեր Դաւիթ հօր թագաւորութիւնը՝ որ կու գայ»: Ովսաննա՛ ամենաբարձր վայրերուն մէջ»: 11 Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու գնաց տաճարը: Երբ շուրջը նայեցաւ՝ ամէն բանի վրայ, արդէն իրիկուան ժամը ըլլալուն՝ մեկնեցաւ Բեթանիա տասներկուքին հետ: 12 Հետեւեալ օրը՝ երբ կ'ելլէին Բեթանիայէն՝ անօթեցաւ, 13 եւ հեռուէն տեսնելով տերեւալից թզնի մը՝ գնաց, որ թերեւս բան մը գտնէ վրան. բայց երբ գնաց անոր բով, ոչինչ գտաւ՝ տերեւներէն գատ, որովհետեւ դեռ թուզի ատենը չէր: 14 Ուստի ըսաւ անոր. «Ասկէ ետք ո՛չ մէկը պտուղ ուտէ քեզմէ յաւիտեան»: Եւ իր աշակերտները լսեցին: (aiōn g165) 15

Երբ հասան Երուսաղեմ, տաճարը մտնելով՝ Յիսուս դուրս հանեց տաճարին մեջ ծախողներն ու գնողները, տապալեց լուսնայափոխներուն սեղանները եւ աղանի ծախողներուն աթոռները, 16 ու թոյլ չտուաւ որ մէկը անձո՞ք մը անցընէ տաճարին մէջէն: 17 Եւ սորվեցուց անոնց՝ ըսելով. «Մի՞թէ գրուած չէ. “Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն”. բայց դուք զայն աւազակներու քարայր ըրիք»: 18 Դպիրներն ու քահանայապետները լսելով ասիկա՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն, քանի կը վախնային անկէ. որովհետեւ ամբողջ բազմութիւնը սաշած էր անոր ուսուցումին վրայ: 19 Երբ իրիկուն եղաւ՝ քաղաքէն դուրս ելաւ: 20 Առտուն՝ երբ կ'անցնէին անկէ, տեսան թզենին՝ արմատէն չորցած: 21 Պետրոս վերյիշեց եւ ըսաւ անոր. «Ռաբբի, ահա՛ թզենին որ անիծեցիք՝ չորցած է»: 22 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Հաւատք ունեցէք Աստուծոյ վրայ: 23 Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ռ՛վ որ ըսէ այս լեռան. “Ելիր ու ծնվը նստուէ”, եւ չստատամի իր սիրտին մէջ, հապա հաւատայ թէ ինչ որ ըսէ՝ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր՝ ինչ որ ըսէ”: 24 Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. “Ինչ որ կը խնդրէք աղօթքով, հաւատացէ՛ք թէ պիտի ստանաք, ու պիտի ըլլայ ձեզի”: 25 Երբ կայնիք աղօթքի, ներեցէ՛ք՝ երէ մէկուն դէմ բան մը ունիք, որպէսզի ձեր Հայրն ալ՝ որ երկինքն է՝ ներէ ձեզի ձեր յանցանքները: 26 Իսկ եթէ դուք չներէք, ձեր Հայրն ալ՝ որ երկինքն է՝ պիտի չներէ ձեր յանցանքները»: 27 Դարձեալ եկան Երուսաղէմ: Երբ կը քալէր տաճարին մէջ, քահանայապետները, դպիրներն ու երէցները եկան անոր, 28 եւ ըսին. «Ինչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները. ռ՛վ տուաւ քեզի այդ իշխանութիւնը՝ որ ընես այդ բաները»: 29 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի՛ հարցնեմ բան մը. պատասխանեցէ՛ք ինծի, ու ես պիտի ըսեմ ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները: 30 “Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկինքէն էր՝ թէ մարդոցմ”: Պատասխանեցէ՛ք ինծի»: 31 Անոնք կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Եթէ պատասխանենք. “Երկինքէն”, պիտի ըսէ. “Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր”: 32 Իսկ եթէ պատասխանենք. “Մարդոցմ”՝ ք: Կը վախնային ժողովուրդէն, որովհետեւ բոլորը իրապէս մարգարէ կը նկատէին” Յովհաննէսը: 33 Ուստի պատասխանեցին Յիսուսի. «Չենք գիտէր: Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»:

12 Ապա սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց հետ ու ըսել. «Մարդ մը այգի տնկեց, ցանկ քաշեց անոր շուրջը, հնձանի փոս փորեց, աշտարակ կառուցանեց, մշակներու յանձնեց զայն, եւ ճամբորդեց: 2 Ատենին ծառայ մը

դրկեց մշակներուն, որպէսզի մշակներէն ստանայ այգիին պտուղէն: 3 Իսկ անոնք բռնեցին, ծեծեցին զայն ու պարապ ճամբեցին: 4 Դարձեալ ուրիշ ծառայ մըն ալ դրկեց անոնց, զայն ալ քարկոծելով՝ գլուխը վիրաւորեցին եւ անպատուուած ճամբեցին: 5 Դարձեալ ուրիշ մը դրկեց, ու զայն սպաննեցին: Ըստ ուրիշներ ալ դրկեց, որոնցմէ ոմանք ծեծեցին եւ ոմանք սպաննեցին: 6 Տակաւին սիրելի որդի մը ունէր. վերջապէս զայն ալ դրկեց անոնց՝ ըսելով. “Թերեւս պատկառին որդիին”: 7 Բայց այդ մշակները ըսին իրարու. “Ա՛յս է ժառանգորդը. եկէ՛ք սպաննենք զայն, ու ժառանգութիւնը մերը պիտի ըլլայ”: 8 Բռնեցին զայն, սպաննեցին եւ այգիէն դուրս հանեցին: 9 Ուրեմն այգիին տէրը ինչ պիտի ընէ. պիտի գայ ու կորսնցնէ մշակները, եւ այգին պիտի տայ ուրիշներու: 10 Չէ՞ք կարդացեր սա՛ գրուածը. “Այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա՛ եղաւ անկիւնաքարը. 11 ասիկա Տէրոջմէն եղաւ, եւ սքանչելի է մեր աչքերուն”»: 12 Անոնք կը ջանաւորին բռնել զայն, բայց բազմութիւնէն կը վախնային. որովհետեւ գիտցան թէ այդ առակը խօսեցաւ իրենց դէմ: Ուստի թողուցին զայն, եւ գացին: 13 Փարիսեցիներէն ու Յերոսոլէմեաններէն ոմանք դրկեցին անոր, որպէսզի խօսքով բռնեն զայն: 14 Անոնք եկան եւ ըսին անոր. «Վարդապետ, գիտենք թէ ճշմարտախօս ես, ու ո՞չ մէկուն համար հոգ կ'ընես. քանի որ երեսպաշտութիւն չես ընէր մարդոց, հապա ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան: Արտօնուամբ է կայսրին տուրք տալ. տամբ՝ թէ չտանք»: 15 Յիսուս գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք: Բերէք ինծի դահեկան մը՝ որ տեսնեմ»: 16 Անոնք ալ բերին: Ըսաւ անոնց. «Որովն են այս պատկերն ու գրութիւնը»: Անոնք ըսին իրեն. «Կայսրին»: 17 Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Ինչ որ կայսրին է՝ կայսրին տուէք, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծոյ տուէք»: Ու գարմացան իր վրայ: 18 Մարդկեցիներն ալ, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, եկան անոր քով եւ հարցուցին իրեն. 19 «Վարդապետ, Մովսէս գրեց մեզի. “Եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի, ու կինը այրի ձգէ եւ զաւակ չթողու, անոր եղբայրը թող առնէ անոր կինը ու զարմ տայ իր եղբոր”: 20 Ուրեմն եթէ եղբայրներ կային. առաջինը կին առաւ եւ մեռաւ, ու զարմ չթողուց: 21 Երկրորդը առաւ զայն եւ մեռաւ. մնալ զարմ չթողուց. նոյնպէս ալ երրորդը: 22 Եթէն ալ զայն առին ու զարմ չթողուցին. բոլորէն ետք՝ կինն ալ մեռաւ: 23 Ուրեմն յարութեան ատեն, երբ յարութիւն առնեն, անոնցմէ որո՞նք կինը պիտի ըլլայ. որովհետեւ եթէն ալ ունեցան զայն իբր կին»: 24 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Արդեօք դուք մոլորած չէ՞ք՝ քանի որ ոչ Գիրքերը գիտէք, ոչ ալ Աստուծոյ զօրութիւնը: 25

Արդարեւ երբ մեռելներէն յարուօթին առնեն, ո՛ր կ'ամուսնանան եւ ո՛ր ամուսնութեան կը տրուին, հապա երկինքի հրեշտակներուն պէս կ'ըլլան: **26** Բայց մեռելներուն մասին՝ թէ յարուօթին կ'առնեն, Մովսէսի գիրքին մէջ չէք կարդացեր, թէ ինչպէս Աստուած մորենիին մէջէն խօսեցաւ անոր՝ ըսելով. «Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»: **27** Ան մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն. ուրեմն դուք շատ սնուրած էք»: **28** Դպիրներէն մէկը մօտեցաւ, մտիկ ըրաւ անոնց՝ երբ կը փճաբանէին, ու նշմարելով թէ լաւ պատասխանեց անոնց՝ հարցուց անոր. «Ո՞րն է բոլոր պատուիրաններուն առաջինը»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Բոլոր պատուիրաններուն առաջինը սա է. «Մտիկ ըրէ, ո՛վ Իսրայէլ. Տէրը՝ մեր Աստուածը՝ միակ Տէրն է: **30** Սիրէ՛ Տէրը՝ քու Աստուածդ՝ ամբողջ սիրտովդ, ամբողջ անձովդ, ամբողջ միտքովդ եւ ամբողջ զօրութեամբդ»: Այս է առաջին պատուիրանը: **31** Ու երկրորդը՝ ատր նման. «Սիրէ՛ ընկերդ քու անձիդ՝ պէս»: Ասոնցմէ մեծ ուրիշ պատուիրան չկայ: **32** Դպիրը ըսաւ անոր. «Լաւ, վարդապետ, ճշմարտութեամբ ըսիր թէ Աստուած մէկ է, եւ անկէ գատ ուրիշ մը չկայ. **33** նաեւ ամբողջ սիրտով, ամբողջ խելքով, ամբողջ անձով ու ամբողջ զօրութեամբ զայն սիրելը, եւ ընկերը իրեն պէս սիրելը՝ բոլոր ողջակէզներէն ու զոհերէն աւելի է»: **34** Յիսուս՝ տեսնելով որ ան խելամտութեամբ պատասխանեց, ըսաւ անոր. «Աստուծոյ թագաւորութենէն հեռու չես»: Եւ այլ ուրիշ ո՛չ մէկը կը յանդգնէր բան մը հարցնել անոր: **35** Երբ Յիսուս կը սորվեցնէր տաճարին մէջ՝ ըսաւ. «Դպիրները ինչպէս կ'ըսեն թէ՝ «Քրիստոս Դաւիթի որդին է»: **36** Արդարեւ ինք՝ Դաւիթ՝ Սուրբ Յոզիով կ'ըսէ. «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Բազմէ՛ իմ աջ կողմ, մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեն ռոթերուդ»: **37** Ուրեմն ինք՝ Դաւիթ՝ Տէր կը կոչէ զայն. ինչպէս ան կ'ըլլայ իր որդին»: Բազմութենէն շատեր հաճոյքով մտիկ կ'ընէին անոր: **38** Իր ուսուցումին մէջ կ'ըսէր անոնց. «Չգուշացէ՛ք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն երկայն հանդերձներով շրջի, կը փնտռեն բարեւները՝ հրապարակներուն վրայ, **39** առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ. **40** որոնք կը լափեն այրիներուն տունները, ու իբր պատրուակ՝ աղօթքը կ'երկարեն: Ասոնք աւելի խստութեամբ պիտի դատուին»): **41** Յիսուս գանձանակին դիմաց նստած՝ կը նայէր թէ բազմութիւնը գանձանակին մէջ ինչպէս դրամ կը ձգէ: Շատ հարուստներ՝ շատ բան ձգեցին: **42** Աղքատ այրի մըն ալ եկաւ ու երկու լումայ ձգեց, որ նաքարակիտ մը կ'ընէ: **43** Իր աշակերտները կանչելով իրեն՝ ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ այս աղքատ այրին՝ գանձանակը դրամ ձգողներուն բոլորէն աւելի

ձգեց. **44** որովհետեւ բոլորը իրենց առատութենէն ձգեցին, բայց ան՝ իր կարօտութենէն՝ ձգեց իր ամբողջ ունեցածը, իր ամբողջ ապրուստը»:

13 Մինչ դուրս կ'ելլէր տաճարէն, իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. «Վարդապետ, տես ինչպիսի քարեր են, եւ ինչ տեսակ շէնքեր»: **2** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Կը տեսնես այդ մեծ շէնքերը. քար քարի վրայ պիտի չմնայ, ամէնը պիտի քակուի»: **3** Մինչ ան նստած էր Ձիթենիներու լեռը՝ տաճարին դիմաց, Պետրոս, Յակոբոս, Յովհաննէս ու Անդրէաս հարցուցին իրեն՝ առանձին. **4** «Ըսէ՛ մեզի, էրբ պիտի ըլլայ ատիկա, եւ ինչ նշան պիտի ըլլայ այդ բոլորին կատարուելու ատենը»: **5** Յիսուս պատասխանելով անոնց՝ սկսաւ ըսել. «Չգուշացէ՛ք որ ո՛չ մէկը մոլորեցնէ ձեզ. **6** որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անունովս՝ ըսելով. «Ես եմ Քրիստոսը», ու պիտի մոլորեցնեն շատերը: **7** Բայց երբ լսէք պատերազմներու մասին, եւ պատերազմներու տարածայնութիւններ՝ մի՛ վրդովիք, որովհետեւ պէտք է որ այս ամէնը ըլլայ, բայց դեմ վախճանը չէ: **8** Արդարեւ ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ, եւ տեղ-տեղ երկրաշարժներ պիտի ըլլան. սովեր ու խառնակութիւններ ալ պիտի ըլլան: Ասոնք ցաւերուն սկիզբն են: **9** Չգուշացէ՛ք դուք ձեզի համար. քանի որ ատեններուն պիտի մատնեն ձեզ, ժողովարաններու մէջ պիտի ծեծեն ձեզ, ու կառավարիչներու եւ թագաւորներու առջեւ պիտի կենաք՝ իմ պատճառովս, անոնց վկայութիւն ըլլալու համար: **10** Բայց նախ պէտք է որ աւետարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն: **11** Իսկ երբ մատնելու տանին ձեզ, նախապէս մի՛ մտահոգուիք թէ ինչ պիտի խօսիք, ո՛ր ալ խոկացէք. հապա այդ ժամուն ինչ որ ձեզի տրուի՝ զայն խօսեցէք. որովհետեւ ոչ թէ դուք էք որ պիտի խօսիք, հապա Սուրբ Յոզիան»: **12** «Եղբայրը մահուան պիտի մատնէ եղբայրը, ու հայրը՝ զաւակը. եւ զաւակներ պիտի ելլեն իրենց ծնողներուն դէմ ու մեռցնեն զանոնք: **13** Բոլորին ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար: Բայց ո՛վ որ տոկայ մինչեւ վախճանը՝ անիկա պիտի փրկուի: **14** Երբ տեսնէք թէ աւերողին պղծութիւնը՝ որու մասին Դանիէլ մարգարէին միջոցով խօսուած է - հաստատուած է հրն ուր պէտք չէ ըլլար, (ո՛վ որ կարդայ՝ թող հասկնայ,) այն ատեն Յրեաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին: **15** Ան որ տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ տունը, ու չմտնէ իր տունէն բան մը առնելու. **16** եւ ան որ արտին մէջ է՝ թող չվերադառնայ իր հանդերձը առնելու: **17** Բայց վայ այդ օրերը յի հողողներուն ու ծիծ տուողներուն: **18** Աղօթեցէ՛ք՝ որ ձեր փախուստը ձմեռը չըլլայ: **19**

Որովհետեւ այդ օրերը այնպիսի տառապանք պիտի ըլլայ, որուն նմանը՝ Աստուծոյ ստեղծած աշխարհի սկիզբէն մինչեւ հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ: 20 Եթէ Տէրը այդ օրերը չկարճեցներ, ոչ մէկ մարմին պիտի փրկուէր. բայց այդ օրերը կարճեցուց ընտրեալներուն համար՝ որ ընտրեց: 21 Այն ատեն եթէ մէկը ըսէ ձեզի. «Ահա՛ հոն է Քրիստոսը», կամ. «Ահա՛ հոն է», մի՛ հաւատաք: 22 Որովհետեւ սուտ քրիստոսներ եւ սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, ու ցոյց պիտի տան նշաններ եւ սքանչելիքներ, որպէսզի թէ կարելի ըլլայ՝ մոլորեցնեն նոյնիսկ ընտրեալները: 23 Իսկ դուք զգուշացէք. ահա՛ նախապէս ըսի ձեզի ամեն ինչ»: 24 «Բայց այդ օրերը, այդ տառապանքէն ետք, արեւը պիտի խաւարի եւ լուսինը իր փայլը պիտի չտայ. 25 աստղերը երկինքէն պիտի իյնան, ու երկինքի մէջ եղող զօրութիւնները պիտի սարսիմ: 26 Այն ատեն պիտի տեսնեն մարդու Որդին, ամպերու մէջ եկած՝ մեծ զօրութեամբ ու փառքով: 27 Այն ատեն պիտի դրկէ իր հրեշտակները եւ պիտի հաւաքէ իր ընտրեալները չորս հովերէն, երկրի ծայրէն մինչեւ երկինքի ծայրը»: 28 «Թզենի՛ն սորվեցէք առակ մը. երբ անոր ոստերը կակուղան ու տերեւները ցցուին, կը հասկնաք թէ ամառը մօտ է: 29 Դուք ալ՝ երբ եղած տեսնէք ասոնք, զիտցէք թէ մօտ է՝ դռներուն բով: 30 Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլորը պատահին»: 31 Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս ընա՛ն պիտի չանցնին»: 32 «Իսկ այդ օրն ու ժամը՝ ոչ մէկ մարդ գիտէ, ոչ ալ երկինքի մէջ եղող հրեշտակները, ոչ իսկ Որդին, հապա՛ միայն Հայրը: 33 Չգուշացէք, հսկեցէք եւ աղօթեցէք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ ատենը երբ է: 34 Ինչպէս ճամբորդող մարդ մը կը թողու իր տունը, իրաւասութիւն կու տայ իր ծառաներուն, իւրաքանչիւրին՝ իր գործը, ու դռնապանին կը հրամայէ որ արթուն կենայ: 35 Ուրեմն արթուն կեցէք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ տան տերը երբ պիտի գայ, իրիկունը՝ թէ կէս գիշերին, աքլորականչին՝ թէ առտուն: 36 Թերեւս յանկարծ գալով՝ ձեզ գտնէ բունի մէջ: 37 Եւ ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի՝ կ'ըսեմ բոլորին. «Արթուն կեցէք»»:

14 Երկու օր ետք՝ Չատիկ ու Բաղարջակերբ էր. եւ քահանայապետներն ու դպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս վարպետութեամբ բռնեն զայն եւ սպաննեն: 2 Բայց կ'ըսէին. «Ո՛չ տօնին ատենը, որպէսզի ժողովուրդին մէջ աղմուկ չըլլայ»: 3 Երբ ինք Բեթանիա էր, սեղան նստած՝ բորոռ Սիմոնի տունը, կին մը եկաւ՝ որ ունէր ալապատրէ շիշ մը, լեցուած մեծածախս նարդոսի օծանելիքով. կոտրեց այդ շիշը ու թափեց օծանելիքը անոր գլուխին վրայ: 4 Ոմանք ընդվզեցան իրենք իրենց մէջ եւ ըսին. «Ինչո՞ն այդ

օծանելիքը վատնուեցաւ. 5 քանի որ ատիկա կրնար ծախուիլ երեք հարիւր դահեկանէն աւելի, ու տրուիլ աղքատներուն». եւ սաստիկ կը սրդողէին իրեն դէմ: 6 Բայց Յիսուս ըսաւ. «Թողուցէք զայն, ինչո՞ն կ'անհանգստացնէք զինք. ան լաւ գործ մը ըրաւ ինծի: 7 Որովհետեւ ամէն ատեն ունիք աղքատները ձեզի հետ, ու երբ ուզէք՝ կրնաք բարիք ընել անոնց. բայց ամէն ատեն չունիք զիս: 8 Ան ըրաւ ինչ որ կրնար. մարմինս նախապէս օժեց՝ իմ թաղումիս համար: 9 Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամբողջ աշխարհի մէջ՝ ո՛ր որ այս աւետարանը քարոզուի, անոր ըրածն ալ պիտի պատմուի՝ իր յիշատակին համար»»: 10 Յուդա Իսկարիոկտացին, տասներկուքէն մէկը, գնաց քահանայապետներուն՝ որ զայն մատնէ անոնց: 11 Անոնք ալ լսելով՝ ուրախացան, եւ իրեն դրամ ալ խոստացան: Ուստի կը փնտռէր պատեհութիւն մը՝ որ մատնէր զայն: 12 Բաղարջակերբի առաջին օրը, երբ կը մորթէին գատիկը, անոր աշակերտները ըսին իրեն. «Ո՛րք կ'ուզես որ երթանք պատրաստենք, որպէսզի ուտես գատիկը»: 13 Իր աշակերտներէն երկուքը դրկեց եւ ըսաւ անոնց. «Գացէք քաղաքը, ու ձեզի պիտի հանդիպի մարդ մը՝ որ ուսին վրայ կը տանի ջուրի սափոր մը. հետեւեցէք անոր, 14 եւ ո՛ր որ մտնէ՝ տանտիրոջ ըսէք. «Վարդապետը կ'ըսէ. "Ո՛ր է իջեւանը, ուր պիտի ուտեմ գատիկը՝ աշակերտներուս հետ"»: 15 Ան ալ պիտի ցուցնէ ձեզի մեծ վերնայարկ մը՝ կահաւորուած ու պատրաստ. հոն պատրաստեցէք մեզի»: 16 Իր աշակերտները զացին, մտան քաղաքը, եւ ինչպէս իրենց ըսաւ՝ այնպէս գտան, ու պատրաստեցին գատիկը: 17 Երբ իրիկուն եղաւ՝ եկաւ տասներկուքին հետ: 18 Երբ սեղան նստան եւ կ'ուտէին, Յիսուս ըսաւ. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը՝ որ հիմա ինծի հետ կ'ուտէ, պիտի մատնէ զիս»: 19 Անոնք սկսան տրտմիլ ու մէկ ամ մէկ ըսել անոր. «Միթէ էս եմ», եւ ուրիշ մը. «Միթէ էս եմ»: 20 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Տասներկուքէն ան՝ որ ինծի հետ թաթխեց իր ձեռքը պնակին մէջ: 21 Արդարեւ մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս գրուած է իրեն համար. բայց վայ այն մարդուն, որուն միջոցով կը մատնուի մարդու Որդին: Այդ մարդուն լաւ պիտի ըլլար՝ որ ծնած չըլլար»: 22 Երբ անոնք կ'ուտէին՝ Յիսուս հաց առաւ, օրհնեց, կտրեց, տուաւ անոնց եւ ըսաւ. «Ամէնք, այն է իմ մարմինս»: 23 Նսեւ բաժակը առաւ, շնորհակալ եղաւ ու տուաւ անոնց. բոլորն ալ խմեցին անկէ: 24 Ըսաւ անոնց. «Այս է իմ արիւնս, նոր ուխտին արիւնը, որ կը թափուի շատերուն համար: 25 Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ասկէ ետք որթատունկին բերքէն բնա՛ն. պիտի չխմեմ մինչեւ այն օրը՝ երբ նոր խմեմ զայն Աստուծոյ

թագաւորութեան մեջ»։ 26 Օրհներգելէ ետք՝
գացին Չիթենիներու լեռը։ 27 Յիսուս ըսաւ
անոնց. «Այս գիշեր բոլորդ ալ պիտի գայթակղիք
իմ պատճառովս. որովհետեւ գրուած է. «Յովիւը
պիտի գարնեն, ու ոչխարները պիտի ցրուին»։ 28
Բայց յարութիւն առնելէս ետք՝ ձեզմէ առաջ
պիտի երթամ Գալիլեա»։ 29 Պետրոս ըսաւ անոր.
«Թէեւ բոլորն ալ գայթակղին, ես՝ բնաւ»։ 30
Յիսուս ըսաւ անոր. «Եւմարտապէս կը
յայտարարենք քեզի. «Դուն անսոր, այս գիշեր իսկ,
դեռ աքաղաղը երկու անգամ չկանչած՝ երէք
անգամ պիտի ուրանաս զիս»։ 31 Պետրոս աւելի
կը պնդէր ու կ'ըսէր. «Նոյնիսկ եթէ պետք ըլլայ որ
քեզի հետ մեռնիմ, բնաւ պիտի չուրանամ քեզ»։
Նոյնպէս կ'ըսէին բոլորն ալ։ 32 Եկան վայր մը՝
որուն անունը Գեթսեմանի էր, եւ ըսաւ իր
աշակերտներուն. «Յոն նստեցէք՝ մինչեւ որ ես
աղօթեմ»։ 33 Իրեն հետ առնելով Պետրոսը,
Յակոբոսն ու Յովիաննէսը, սկսաւ սաստիկ
այլալիլի եւ շատ վշտանալ։ 34 Յետեւարար ըսաւ
անոնց. «Իմ անձն չափազանց տրտում է՝
մեռնելու աստիճան. հոն մնացէք եւ արթուն
կեցէք»։ 35 Բիչ մը առջեւ երթալով՝ ինկաւ գետին,
իր երեսին վրայ, եւ աղօթեց, որ եթէ կարելի է՝ այդ
ժամը անցնի իրմէ։ 36 Ան ըսաւ. «Աբբա, Յայր,
ամէն բան կարելի է քեզի. հեռացրո՛ր այս բաժակը
իմմէ։ Բայց ո՛չ թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ, հապա՛-
ինչպէս դուն կ'ուզես»։ 37 Երբ եկաւ ու քնացած
գտաւ զանոնք՝ ըսաւ Պետրոսի. «Սիմոն, կը
քնանամ. չկրցամ ժամ մը արթուն մնալ։ 38
Արթուն մնացէք եւ աղօթեցէք, որպէսզի չմտնէք
փորձութեան մեջ. իրաւ է թէ հոգին յօժար է, բայց
մարմինը՝ տկար»։ 39 Դարձեալ գնաց աղօթեց՝
նոյն խօսքը ըսելով։ 40 Ապա վերադարձաւ եւ
դարձեալ քնացած գտաւ զանոնք. որովհետեւ
անոնց աչքերը ծանրացած էին, ու չէին զիտեր
ինչ պատասխանել անոր։ 41 Երրորդ անգամ ալ
եկաւ եւ ըսաւ անոնց. «Ասկէ ետք քնացէք ու
հանգստացէք. բաւական է, ժամը հասաւ, ահա՛
մարդու Որդին պիտի մատուռի մեղաւորներուն
ձեռքը։ 42 Ոտքի՛ ելէք՝ երթանք։ Ահա՛ մօտեցաւ ան՝
որ պիտի մատնէ զիս»։ 43 Մինչ ան դեռ կը խօսէր,
իսկոյն Յուդա՝ տասներկուքէն մէկը՝ եկաւ, եւ
իրեն հետ՝ քահանայապետներէն, դպիրներէն ու
երեցներէն դրկուած մեծ բազմութիւն մը,
սուրերով եւ բիրերով։ 44 Չայն մատնողը նշան մը
տուէր էր անոնց՝ ըսելով. «Ո՛վ որ համբուրեմ՝ ան
է, բռնեցէ՛ք զայն ու տարէ՛ք ապահովութեամբ»։ 45
Երբ ինք եկաւ՝ իսկոյն մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ.
«Ռաբբի, Ռաբբի», ու համբուրեց զայն։ 46 Եւ
անոնք ձեռք բարձրացուցին անոր վրայ ու
բռնեցին զայն։ 47 Քովը կայնողներէն մէկը՝ քաշեց
սուրը, զարկաւ քահանայապետին ծառային եւ
խլեց անոր ականջը։ 48 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իբր
թէ աւազակի՞ դեմ եկաք՝ սուրերով ու բիրերով

բռնելու զիս։ 49 Ամէն օր ձեր թով էի եւ տաճարին
մեջ կը սորվեցնէի, ու չբռնեցիք զիս. բայց այս
բոլոր բաները եղան՝ որպէսզի գրուածները
իրագործուին»։ 50 Բոլոր աշակերտներն ալ
թողուցին զայն եւ փախան։ 51 Երիտասարդ մը
անոր կը հետեւէր՝ մերկ մարմինին վրայ կտաւ մը
առած, սակայն երիտասարդները բռնեցին զայն։
52 Ան ալ ձգեց կտաւը, եւ մերկ փախաւ անոնցմէ։
53 Տարին Յիսուսը քահանայապետին, եւ
անոր թով համախմբուեցան բոլոր
քահանայապետները, երեցներն ու դպիրները։ 54
Պետրոս հեռուէն հետեւեցաւ անոր մինչեւ
ներսը՝ քահանայապետին գալիքը. նստաւ
սպասաւորներուն հետ, ու կը տաքնար կրակին
թով։ 55 Քահանայապետները եւ ամբողջ ատենը
վկայութիւն կը փնտռէին Յիսուսի դեմ՝ որպէսզի
մեռցնեն զայն, ու չէին գտներ. 56 որովհետեւ
շատեր սուտ վկայութիւն կու տային անոր դեմ,
բայց վկայութիւնները համանման չէին։ 57 Ոմանք
ալ կանգնեցան եւ սուտ վկայութիւն տուին անոր
դեմ՝ ըսելով. 58 «Մենք լսեցինք ստակէ՛ որ կ'ըսէր.
“Ես պիտի քակեմ այդ ձեռակերտ տաճարը, եւ
պիտի կառուցանեմ ուրիշ մը՝ անձեռակերտ՝
երեք օրուան մեջ»»։ 59 Բայց այդպէս ալ
իրենց վկայութիւնը համանման չէր։ 60
Քահանայապետը՝ մէջտեղ կանգնելով՝ հարցուց
Յիսուսի. «Ոչինչ կը պատասխանես. ինչ
կը վկայեն ատոնք քեզի դեմ»։ 61 Բայց ան
լուռ կը կենար ու ոչինչ կը պատասխանէր։
Քահանայապետը դարձեալ հարցուց անոր.
«Դուն ես Քրիստոսը, որինեմա՛կ Աստուծոյ Որդին»։
62 Յիսուս ըսաւ. «Ես եմ. եւ պիտի տեսնէք մարդու
Որդին՝ բազմած Չօրութեան աջ կողմը, ու եկած
երկինքի ամպերով»։ 63 Քահանայապետը
պատռեց իր հանդերձները եւ ըսաւ. «Ա՛յ ինչ
պետք ունինք վկայներու։ 64 Լսեցիք ատոր
հայիոյութիւնը. ինչ կը թուի ձեզի»։ Բոլորը
դատապարտեցին զայն՝ թէ մահապարտ է։ 65
Ոմանք սկսան թքնել անոր վրայ, ծածկել անոր
երեսը, կոփահարել զայն եւ ըսել անոր.
«Մարգարեացիր»։ Իսկ սպասաւորները ապտակ
կը զարնէին անոր։ 66 Պետրոս վարը՝ գալիքն էր։
Քահանայապետին աղախիններէն մէկը եկաւ, 67
ու տեսնելով Պետրոսը՝ որ կը տաքնար, նայեցաւ
անոր եւ ըսաւ. «Դուն ալ Յիսուս Նազովրեցիին
հետ էիր»։ 68 Բայց ան ուրացաւ՝ ըսելով. «Չեմ
զիտեր, ու չեմ հասկնար թէ ինչ կը խօսին»։ Երբ
դուրս ելաւ՝ նախագալիքը, աքաղաղը կանչեց։ 69
Աղախինը դարձեալ ապտակ զայն, եւ սկսաւ ըսել
շուրջը կայնողներուն. «Ասիկա՛ ալ անոնցմէ է»։ 70
Ան ալ դարձեալ ուրացաւ։ Բիչ մը ատենէն ետք՝
դարձեալ շուրջը կայնողները ըսին Պետրոսի.
«Եւմարտապէս դուն անոնցմէ ես, որովհետեւ
Գալիլեացի ես, եւ խօսուածքդ ալ կը նմանի»։ 71
Բայց ան սկսաւ նզովել ու երդում ընել՝ ըսելով.

«Զմե՛ ճանչնար այդ մարդը՝ որուն մասին կը խօսիք»: 72 Իսկոյն երկրորդ անգամ աբաղադը կանչեց: Պետրոս յիշեց այն խօսքը՝ որ Յիսուս ըսեր էր իրեն. «Դեռ աբաղադը երկու անգամ չկանչած՝ դուն երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս»: Եւ սկսաւ լալ:

15 Առտուն՝ իսկոյն քահանայապետները, երէցներուն ու դպիրներուն հետ, նաեւ ամբողջ ատենանը՝ խորհրդակցեցան, կապեցին Յիսուսը ու տարին մատնեցին Պիղատոսի: 2 Պիղատոս հարցուց անոր. «Դինն ես Յրեաներուն թագաւորը»: Ան ալ պատասխանեց անոր. «Դինն կ'ըսես»: 3 Իսկ քահանայապետները կ'ամբաստանէին զինք շատ բաներով: 4 Պիղատոս դարձեալ հարցուց անոր. «Ոչինչ կը պատասխանես. նայէ՛, որբան կը վկայեն քեզի դէմ»: 5 Յիսուս տակաւին ոչինչ կը պատասխանէր, այնպէս որ Պիղատոս զարմացաւ: 6 Տօնին ատենը բանտարկեալ մը կ'արձակէր անոնց, ո՞վ որ ուզէին: 7 Մէկը կար՝ Բարաբբա կոչուած, կապուած իրեն հետ ապստամբողներուն հետ, որոնք մարդասպանութիւն գործած էին ապստամբութեան ատեն: 8 Բազմութիւնը՝ գոռալով՝ սկսաւ խնդրել, որ ընէ՝ ինչպէս միշտ կ'ընէր իրենց: 9 Պիղատոս պատասխանեց անոց. «Կ'ուզէք որ արձակեմ ձեզի Յրեաներուն թագաւորը»: 10 որովհետեւ զիտեր թէ քահանայապետները նախանձի՛ համար մատնած էին զայն: 11 Բայց քահանայապետները գրգռեցին բազմութիւնը՝ որ ան փոխարէնը Բարաբբան արձակէ իրենց: 12 Դարձեալ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Յապա ինչ կ'ուզէք որ ընեմ անոր՝ որ կը կոչէ Յրեաներուն թագաւորը»: 13 Անոնք դարձեալ աղաղակեցին. «Խաչէ՛ զայն»: 14 Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Բայց ինչ չարիք ըրած է: Անոնք ալ աւելի կ'աղաղակէին. «Խաչէ՛ զայն»: 15 Պիղատոս ալ՝ փափաքելով զոհացնել բազմութիւնը՝ Բարաբբան արձակեց անոնց, ու խարազանելով Յիսուսը՝ յանձնեց անոնց որպէսզի խաչուէր: 16 Չինտուրները ներս տարին զայն՝ գաւիթը, այսինքն՝ կառավարիչին պալատը, եւ հաւաքեցին ամբողջ գունդը: 17 Ծիրանի հագցուցին անոր, ու հիւսելով փուշէ պսակ մը՝ դրին անոր գլուխը. 18 եւ սկսան բարեւել զայն ու ըսել. «Ողջո՛յն, Յրեաներուն թագաւոր»: 19 Եղէզով կը զարնէին անոր գլուխին, կը թքնէին անոր վրայ, եւ ծնրադրելով՝ կ'երկրպագէին անոր: 20 Երբ ծաղրեցին զայն, հանեցին վրայէն ծիրանին, հագցուցին անոր իր հանդերձները, ու դուրս տարին զայն՝ որպէսզի խաչէն: 21 Ստիպեցին մէկը՝ Սիմոն Կիւրենացին, Աղեքսանդրոսի ու Ռուփոսի հայրը, որ ատկէ կ'անցնէր՝ արտէն գալով, որպէսզի վերցնէ անոր խաչը: 22 Եւ

տարին զայն Գողգոթա կոչուած տեղը, (որ կը թարգմանուի՝ Գանկի տեղ,) 23 ու տունի անոր զմուռսով խառնուած զինի՝ որ խմէ. բայց ինք չառաւ: 24 Երբ խաչեցին զայն, բաժնեցին անոր հանդերձները՝ վիճակ ձգելով անոնց վրայ, թէ ո՞վ ինչ պիտի առնէ: 25 Երրորդ ժամն՝ Էր՝ երբ խաչեցին զայն: 26 Անոր ամբաստանագիրին վրայ գրուած էր. «Յրեաներուն թագաւորը»: 27 Երկու աւազակներ ալ խաչեցին անոր հետ, մէկը՝ անոր աջ կողմը, ու միւսը՝ ձախ կողմը: 28 Այսպէս իրագործուեցաւ գրուածը՝ որ կ'ըսէ. «Անօրէններու հետ սեպուեցաւ»: 29 Անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր, կը շարժէին իրենց գլուխը եւ կ'ըսէին. «Աւաղ, որ կը քակէիր տաճարը, ու կը կառուցանէիր երեք օրուան մէջ. 30 փրկէ՛ դուն քեզ եւ իջի՛ր խաչէն»: 31 Շմանապէս քահանայապետներն ալ՝ դպիրներուն հետ՝ իրենց մէջ ծաղրելով կ'ըսէին. «Ուրիշները փրկեց, ինքզինք չի կրնար փրկել: 32 Այդ Քրիստոսը՝ Իսրայելի թագաւորը՝ հիմա թող իջնէ խաչէն, որպէսզի տեսնենք ու հաւատանք»: Իրեն հետ խաչուածներն ալ կը նախատէին զայն: 33 Երբ վեցերորդ ժամը հասաւ՝ խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ, մինչեւ իններորդ ժամը: 34 Իններորդ ժամուն՝ Յիսուս բարձրաձայն գոչեց. «Էլոիի՛, Էլոիի՛, յամմ սաբաթթանի՛», որ կը թարգմանուի. «Իմ Աստուածս, իմ Աստուածս, ինչո՞ւ լքեցիր զիս»: 35 Քովը կայնողներէն ոմանք, երբ լսեցին՝ ըսին. «Եղիան կը կանչէ»: 36 Ու մէկը վազեց, լեցուց սպունգ մը քացախով, անցուց եղէզի մը եւ տուաւ անոր որ խմէ՝ ըսելով. «Թողուցէք, տեսնենք թէ Եղիա պիտի զան՝ իջեցնելու զայն»: 37 Յիսուս բարձր ձայն մը արձակեց ու հոգին տուաւ: 38 Տաճարին վարագոյրը երկուքի պատռեցաւ՝ վերէն վար: 39 Յարիւրապետը՝ որ կեցած էր անոր դիմաց, տեսնելով որ այնպէս աղաղակելով հոգին տուաւ՝ ըսաւ. «Ճշմարտապէս այս մարդը Աստուծոյ Որդին էր»: 40 Կիներ ալ կային, որոնք հեռուէն կը նայէին: Անոնց մէջ էին Մարիամ Մագդաղենացին, Կրտսեր Յակոբոսի ու Յովսէսի մայրը՝ Մարիամ, եւ Սողոմէ, 41 որոնք՝ երբ Յիսուս Գալիլեա էր՝ հետեւեր ու սպասարկեր էին անոր: Ուրիշ շատ կիներ ալ կային՝ որոնք անոր հետ ելած էին Երուսաղէմ: 42 Երբ արդէն իրիկուն եղաւ, քանի որ այդ օրը Ուրբաթ էր, այսինքն՝ Շաբաթին նախորդ օրը, 43 Յովսէսի Արիմաթեացին, մեծայարգ խորհրդական մը՝ որ ինք ալ կը սպասէր Աստուծոյ թագաւորութեան, եկաւ ու յանդգնութեամբ մտաւ Պիղատոսի քով, եւ խնդրեց Յիսուսի մարմինը: 44 Պիղատոս զարմացաւ որ արդէն մեռած է: Կանչելով հարիւրապետը՝ հարցուց անոր թէ շատո՞նց մեռած է: 45 Ու երբ ստոյգը զիտցաւ հարիւրապետէն, պարզեց մարմինը Յովսէսի:

46 Յովսեփի կտաւ զնեց, եւ իջեցնելով զայն՝ փաթթեց կտաւով, որաւ գերեզմանի մը մէջ՝ որ փորուած էր ժայռի մէջ, ու քար մը գլորեց գերեզմանին դուռը: 47 Մարիամ Մագդաղենացին, եւ Յովսեփի մայրը՝ Մարիամ, կը նայէին թէ ո՛ր կը դնէին զայն:

16 Երբ Շաբաթը անցաւ, Մարիամ Մագդաղենացին, Յակոբոսի մայրը՝ Մարիամ, ու Սողովմէ բոյրեր զնեցին, որպէսզի երթան եւ օծեն զայն: 2 Մէկշաբթի առտուն՝ շատ կանուխ, երբ արեւը կը ծագէր, զացին գերեզմանը, 3 ու կ'ըսէին իրարու. «Մեզի համար ո՞վ պիտի գլորէ քարը՝ գերեզմանին դռնէն», 4 որովհետեւ շատ մեծ էր: Բայց նայելով՝ տեսան թէ քարը գլորուած էր: 5 Մտնելով գերեզմանէն ներս՝ տեսան երիտասարդ մը, որ նստած էր աջ կողմը՝ ճերմակ պարեգօտ հագած, եւ զարհուրեցան: 6 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Մի՛ զարհուրի՛ք. Յիսուս Նազովրեցիին կը փնտռէք՝ որ խաչուեցաւ: Ան յարուբիւն առաւ, հոս չէ: Ահա՛ այն տեղը՝ ուր դրին զայն: 7 Ուրեմն՝ գացէ՛ք, ըսէ՛ք անոր աշակերտներուն ու Պետրոսի՛ թէ ահա՛ ձեզմէ առաջ կ'երթայ Գալիլեա. հոն պիտի տեսնէք զայն՝ ինչպէս ըսաւ ձեզի»: 8 Անոնք՝ դողով եւ հիացումով համակուած՝ դուրս ելան՝ ու փախան գերեզմանէն, եւ ո՛չ մէկ բան ըսին ոեւէ մէկուն, քանի որ կը վախնային: 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Յիսուս՝ Մէկշաբթի առտուն յարուբիւն առած՝ նախ երեւցաւ Մարիամ Մագդաղենացիին, որմէ հաներ էր եօթը դէ: 10 Ինք ալ զնաց եւ պատմեց անոնց՝ որոնք անոր հետ էին, մինչ կը սգային ու կու լային: 11 Իսկ երբ անոնք լսեցին թէ ան ողջ է եւ ինք տեսած է զայն, չհաւատացին: 12 Յետոյ ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ անոնցմէ երկուքին՝ որոնք քայլելով արտը կ'երթային: 13 Իրենք ալ զացին ու պատմեցին միւսներուն. բայց իրենց ալ չհաւատացին: 14 Յետոյ երեւցաւ տասնմէկին՝ երբ սեղան նստած էին, ու կշտամբեց անոնց անհաւատութիւնը եւ սիրտի կարծրութիւնը, որովհետեւ չհաւատացին անոնց՝ որոնց ինք երեւցաւ՝ մեռելներէն յարուբիւն առած: 15 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Գացէ՛ք ամբողջ աշխարհը, ու քարոզեցէ՛ք աւետարանը բոլոր արարածներուն: 16 Ա՛ն որ հաւատայ եւ մկրտուի՝ պիտի փրկուի. սն որ չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի: 17 Սա՛ն նշանները պիտի հետեւին անոնց՝ որ կը հաւատան.- դէւեր դուրս պիտի հանեն իմ անունովս, նոր լեզուներ պիտի խօսին, 18 օձեր պիտի առնեն իրենց ձեռքերուն մէջ, ու եթէ խմեն մահառիթ դեղ մը՝ պիտի չվնասէ իրենց. ձեռք պիտի դնեն հիւանդներու վրայ, եւ անոնք պիտի առողջանան»: 19 Այսպէս՝ անոնց հետ խօսելէն ետք՝ Տէրը համբարձաւ երկինք, ու

բազմեցաւ Աստուծոյ աջ կողմը. 20 իսկ անոնք զացին եւ կը քարոզէին ամենուրեք: Տէրը անոնց գործակից էր, ու կը հաստատէր խօսքը՝ ընկերացող նշաններով: Ամեն:

ՂՈՒԿԱՍ

1 Քանի շատեր ձեռնարկեցին կարգի դնել մեր մեջ հաստատ գիտցուած բաներուն պատմութիւնը, **2** ինչպէս սկիզբէն աւանդեցին մեզի ականատես վկաները եւ խօսքին սպասաւորները, **3** ինծի՛ այ՛ որ սկիզբէն հետեւած էի այդ բոլոր բաներուն՝ յարմար թուեցաւ կարգով գրել քեզի, պատուական Թեփփիլոս, **4** որպէսզի գիտնաս ստոյգը այն բաներուն մասին՝ որոնց համաձայն կրթուեցար: **5** Հրեատանի Հերովդէս թագաւորին օրերը՝ Աբիայի դասէն Չաբարիա անունով քահանայ մը կար, որուն կինը Ահարոնի աղջիկներէն էր, անունը՝ Եղիսաբէթ: **6** Երկուքն ալ Աստուծոյ առջէն արդար էին, անմեղադրելի կերպով ընթանալով Տէրոջ բոլոր պատուիրաններուն եւ կանոններուն համաձայն: **7** Չաւակ չունէին, որովհետեւ Եղիսաբէթ ամուլ էր, ու երկուքն ալ յառաջացած տարիք ունէին: **8** Մինչ ան՝ իր դասին օրերը հասնելուն համար՝ քահանայութիւն կը կատարէր Աստուծոյ առջեւ, **9** քահանայութեան սովորութեան համաձայն՝ իրեն վիճակուեցաւ Տէրոջ տաճարը մտնել եւ խունկ ծխել: **10** Ժողովուրդին ամբողջ բազմութիւնը դուրսը աղօթքի կայնած էր՝ խունկի ժամուն: **11** Այդ ատեն Տէրոջ հրեշտակը երեւցաւ անոր, ու կայնեցաւ խունկի գոհասեղանին աջ կողմը: **12** Երբ Չաբարիա տեսաւ՝ վրդովեցաւ, եւ վախը համակեց զինք՝: **13** Հրեշտակը ըսաւ անոր. «Մի՛ վախնար, Չաբարիա, որովհետեւ քու աղերսանքդ ընդունուեցաւ: Կինդ՝ Եղիսաբէթ որդի մը պիտի ծնանի քեզի, եւ անոր անունը Յովիաննայ պիտի կոչես: **14** Ըեզի ուրախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, եւ շատեր պիտի ուրախանան անոր ծնունդին համար. **15** որովհետեւ Տէրոջ առջեւ մեծ պիտի ըլլայ: Ո՛չ զինի պիտի խմէ, ո՛չ ալ օղի, ու դեռ իր մօր որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի, **16** եւ Իսրայէլի որդիներէն շատերը պիտի դարձնէ Տէրոջ՝ իրենց Աստուծոյն: **17** Ինք պիտի գայ անոր առջեւէն՝ Եղիայի հոգիով ու զօրութեամբ, հայրերուն սիրտը վերադարձնելու դէպի գաւակները, եւ անհնազանդները՝ արդարներուն իմաստութեան, որպէսզի պատրաստէ Տէրոջ բարեյօժար ժողովուրդ մը»: **18** Չաբարիա ըսաւ հրեշտակին. «Ի՞նչպէս գիտնամ ատիկա, որովհետեւ ես ծեր եմ, ու կինս յառաջացած տարիք ունի»: **19** Հրեշտակը պատասխանեց անոր. «Ես Գաբրիէլ եմ՝ որ կը կայնիմ Աստուծոյ առջեւ, ու դրկուեցայ քեզի՝ խօսելու եւ այս բաները քեզի աւետելու: **20** Ահա՛ դուն համր պիտի ըլլաս, ու պիտի չկարենաս խօսիլ մինչեւ այն օրը՝ երբ այս բաները ըլլան, քանի որ չհաւատացիր իմ խօսքերունս՝ որոնք պիտի իրագործուին

իրենց ատենին»: **21** Ժողովուրդը կը սպասէր Չաբարիայի, եւ կը զարմանային որ ան կ'ուշանար տաճարին մէջ: **22** Երբ դուրս ելաւ՝ չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ. ուստի ըմբռնեցին թէ տեսիլք մը տեսած է տաճարին մէջ: Եւ ինք նշան կ'ընէր անոնց, ու համր կը մնար: **23** Երբ իր պաշտօնին օրերը լրացան՝ իր տունը գնաց: **24** Այդ օրերէն ետք անոր կինը՝ Եղիսաբէթ յղացաւ, եւ հինգ ամիս կը պահուըտէր ու կ'ըսէր. **25** «Ա՛յսպէս ըրաւ ինծի Տէրը՝ այս օրերուն, որ իմ վրաս նայեցաւ՝ նախատինքս մարդոց մէջէն վերցնելու համար»: **26** Վեցերորդ ամուսնան մէջ՝ Գաբրիէլ հրեշտակը Աստուծմէ դրկուեցաւ Գալիլէայի մէկ քաղաքը, որուն անունը Նազարէթ էր, **27** կոյսի մը՝ մարդու մը նշանուած, որուն անունը Յովսէփ էր, Դաւիթի տունէն. այդ կոյսին անունը Մարիամ էր: **28** Հրեշտակը անոր քով մտնելով՝ ըսաւ. «Ողջո՛յն, շնորհընկալ կոյս, Տէրը քեզի հետ է: Դուն կ'իներուն մէջ օրհնեալ ես»: **29** Տեսնելով զայն՝ շփոթեցաւ անոր խօսքէն, եւ ինքնիրեն կը մտածէր թէ ի՞նչ տեսակ բարեւ էր ատիկա: **30** Հրեշտակը ըսաւ անոր. «Մի՛ վախնար, Մարիամ, որովհետեւ շնորհք գտար Աստուծոյ քով: **31** Ահա՛ պիտի յղանաս որովայնիդ մէջ ու որդի մը պիտի ծնանիս, եւ անոր անունը Յիսուս պիտի կոչես: **32** Ան մեծ պիտի ըլլայ ու Ամենաբարձրին Որդին պիտի կոչուի: Տէր Աստուած անոր պիտի տայ իր հօր՝ Դաւիթի գահը, **33** եւ Յակոբի տան լրայ յաւիտեան պիտի թագաւորէ: Անոր թագաւորութիւնը վախճան պիտի չունենայ»: (aiōn 9165) **34** Մարիամ ըսաւ հրեշտակին. «Ի՞նչպէս պիտի ըլլայ այդ բանը, քանի որ ես այր մարդ չեմ գիտեր»: **35** Հրեշտակը պատասխանեց անոր. «Սուրբ Հոգին պիտի գայ վրադ, ու Ամենաբարձրին զօրութիւնը հովանի պիտի ըլլայ քեզի. ուստի այն սուրբը որ քեզմէ պիտի ծնի՝ Աստուծոյ Որդի պիտի կոչուի: **36** Ահա՛ քու ազգականդ՝ Եղիսաբէթ, ինք ալ՝ իր ծերութեան ատեն՝ որդիով մը յղի է. եւ ասիկա վեցերորդ ամիսն է անոր՝ որ ամուլ կոչուած էր. **37** որովհետեւ ոչինչ անկարելի է Աստուծոյ»: **38** Մարիամ ըսաւ. «Ահա՛ ես Տէրոջ աղախինն եմ, քու խօսքիդ համաձայն թող ըլլայ ինծի»: Ու հրեշտակը գնաց անոր քովէն: **39** Այդ օրերը Մարիամ կանգնեցաւ, փութալով գնաց լեռնակողմը՝ Յուդայի մէկ քաղաքը, **40** մտաւ Չաբարիայի տունը եւ բարեւեց Եղիսաբէթը: **41** Երբ Եղիսաբէթ լսեց Մարիամի բարեւը, երախան խայտաց անոր որովայնին մէջ. իսկ Եղիսաբէթ լեցուեցաւ Սուրբ Հոգիով, **42** ու բարձրաձայն գոչելով ըսաւ. «Դուն օրհնեալ ես կ'իներուն մէջ, եւ օրհնեալ է որովայնիդ պտուղը: **43** Այս ի՞նչպէս եղաւ, որ իմ Տէրոջս մայրը եկաւ ինծի. **44** որովհետեւ ասի տք քու բարեւիդ ձայնը հասաւ ականջիս, երախան ցնծութենէն խայտաց

որովայնիս մէջ: 45 Երանի՛ անոր՝ որ հաւատացած է, որովհետեւ՝ պիտի կատարուին այն բաները՝ որոնք Տէրոջմէն ըսուեցան իրեն»: 46 Մարիամ ըսաւ. «Իմ անձս կը մեծարէ Տէրը, 47 եւ իմ հոգիս ցնծաց իմ Փրկիչ Աստուծոմովս, 48 քանի որ նայեցաւ իր աղախինին նուաստութեան. արդարեւ ահա՛ ասկէ ետք՝ բոլոր սերունդները երանելի պիտի կոչեն զիս, 49 որովհետեւ Յօգորը մեծամեծ բաներ ըրաւ ինծի: Անոր անունը սուրբ է, 50 եւ անոր ողորմութիւնը իրմէ վախճողներուն վրայ է՝ սերունդէ սերունդ: 51 Իր բազուկով գորութիւն ցոյց տուաւ, ցրուեց ամբարտաւանները իրենց սիրտին երեւակայութեամբ: 52 Չօրաւորները իջեցուց իրենց գահերէն, ու բարձրացուց նուաստները: 53 Անօթիները լիացուց բարիքներով, եւ պարապ ճամբեց հարուստները: 54 Օգնութեան հասաւ իր Իսրայել ծառային, յիշելով իր ողորմութիւնը 55 ինչպէս ինք խոստացած էր մեր հայրերուն - Աբրահամի եւ Իսրայելի գարմին հանդէպ՝ յաւիտեան»: (aiðh g165)

56 Մարիամ անոր թով մնաց՝ գրեթէ երեք ամիս, ապա վերադարձաւ իր տունը: 57 Եղիսաբէթի ծնանելու ժամանակը լրացաւ, ու որդի մը ծնաւ: 58 Երբ լսեցին անոնք՝ որ կը բնակէին անոր շուրջը, նսեւ անոր ազգականները, թէ Տէրը մեծարած էր զայն իր ողորմութեամբ, անոր հետ ուրախացան: 59 Ութերորդ օրը եկան մանուկը թփատելու, եւ Չաբարիա կը կոչէին զայն՝ իր հօր անունով: 60 Իսկ անոր մայրը ըսաւ. «Ո՛հ, այլ՝ Յովհաննէս պիտի կոչուի»: 61 Իրեն ըսին. «Զու ազգականներուդ մէջ չկայ մէկը, որ այս անունով կոչուի»: 62 Նշան ըրին անոր հօր թէ ինչ անունով կ'ուզէ որ ան կոչուի: 63 Ինք ալ տախտակ մը ուզեց ու գրեց. «Յովհաննէս է անոր անունը»: Բոլորն ալ զարմացան: 64 Ամմիջապէս բացուեցաւ իր բերանը, նսեւ՝ լեզուն, ու խօսեցաւ եւ օրհնեց Աստուած: 65 Վախը համակեց բոլոր անոնց շուրջը բնակողները, եւ այս բոլոր բաները կը պատմուէին Յրեաստանի ամբողջ լեռնակողմը: 66 Բոլոր լսողները անոնց մասին կը մտածէին՝ ու կ'ըսէին. «Արդեօք ինչ պիտի ըլլայ այս մանուկը»: Եւ Տէրոջ ձեռքը անոր հետ էր: 67 Անոր հայրը՝ Չաբարիա, Սուրբ Յոգիով լեցուած՝ մարգարեացաւ ու ըսաւ. 68 «Օրհնեալ ըլլայ Տէրը, Իսրայելի Աստուածը, որ այցելեց իր ժողովուրդին եւ ազատագրեց զայն: 69 Մեզի փրկութեան եղջիւր մը հանեց իր Դաւիթ ծառային տունէն, 70 (ինչպէս խօսեցաւ սուրբերուն բերանով, որոնք դարբերու սկիզբէն ի վեր անոր մարգարէներն էին,) (aiðh g165) 71 փրկութիւն տալու մեր թշնամիներէն ու բոլոր մեզ ատողներուն ձեռքէն, 72 իրագործելու մեր հայրերուն խոստացած ողորմութիւնը եւ յիշելու իր սուրբ ուխտը, 73 (այն երդումը որ մեր հօր՝

Աբրահամի ըրաւ,) որպէսզի մեզի շնորհէ՝ 74 մեր թշնամիներուն ձեռքէն ազատելով՝ առանց վախի պաշտել զինք, 75 սրբութեամբ եւ արդարութեամբ ընթանալով իր առջեւ՝ մեր կեանքին բոլոր օրերուն մէջ: 76 Իսկ դուն, մանուկ, Ամենաբարձրին մարգարէն պիտի կոչուիս, որովհետեւ “պիտի երթաս Տէրոջ առջեւէն՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, 77 անոր ժողովուրդին գիտցնելու իրենց փրկութիւնը՝ իրենց մեղքերուն ներումով”, 78 մեր Աստուծոյն գթառատ ողորմութեամբ, որով Ծագող արեւը բարձրէն այցելեց մեզի՝ 79 “փայլելու խաւարի եւ մահուան շուքի մէջ բնակողներուն վրայ”, ու մեր ոտքերը ուղղելու դէպի խաղաղութեան ճամբան»: 80 Մանուկը կը մեծար ու կը զօրանար հոգիով, եւ անապատներուն մէջ էր՝ մինչեւ այն օրը, երբ դարձեալ ցոյց տուաւ ինքզինք Իսրայելի:

2 Այդ օրերը Օգոստոս կայսրէն հրամանագիր ելաւ, որ ամբողջ երկրագունդը արձանագրուի: 2 (Այս առաջին աշխարհագիրը եղաւ՝ երբ Կիւրենտոս Սուրիայի վրայ կառավարիչ էր:) 3 Բոլորը կ'երթային արձանագրուելու, իւրաքանչիւրը՝ իր քաղաքին մէջ: 4 Յովսէփ ալ՝ Գալիլեայէն, Նազարէթ քաղաքէն, բարձրացաւ դէպի Յրեաստան՝ Դաւիթի քաղաքը, որ Բեթլեհէմ կը կոչուի, (քանի ինք Դաւիթի տունէն եւ կերդաստանէն էր,) 5 արձանագրուելու Մարիամի հետ, որ իր նշանածն էր ու յղի էր: 6 Երբ անոնք հոն էին՝ անոր ծնանելու օրերը լրացան. 7 եւ իր անդրանիկ որդին ծնաւ, խանձարուրով փաթթեց զայն ու մտուրին մէջ պառկեցուց, որովհետեւ իջեւանին մէջ տեղ չկար իրենց: 8 Այդ երկրամասը դաշտաբնակ հովիւներ կային, որոնք իրենց հօտերը կը պահպանէին զիջերուան մէջ: 9 Եւ ահա՛ Տէրոջ հրեշտակը անոնց վրայ հասաւ, Տէրոջ փառքը անոնց շուրջը փայլեցաւ, ու սաստիկ վախցան: 10 Բայց հրեշտակը ըսաւ անոնց. «Մի՛ վախ՛նաք, որովհետեւ ահա՛ ես մեծ ուրախութեան աւետիս մը կու տամ ձեզի, որ ամբողջ ժողովուրդին պիտի ըլլայ. 11 որովհետեւ այսօր՝ Դաւիթի քաղաքին մէջ՝ Փրկիչ մը ծնաւ ձեզի, որ Օծեալ Տէրն է: 12 Եւ սա՛ ձեզի նշան մը պիտի ըլլայ. երախայ մը պիտի գտնէք՝ խանձարուրով փաթթուած ու մտուրի մէջ պառկած»: 13 Յանկարծ այդ հրեշտակին հետ երկնային զօրքերու բազմութիւն մը եղաւ, որոնք Աստուած կը զովաբանէին եւ կ'ըսէին. 14 «Ամենաբարձր վայրերուն մէջ՝ Աստուծոյ փանք, երկրի վրայ՝ խաղաղութիւն, մարդոց մէջ՝ բարեացակամութիւն»: 15 Երբ հրեշտակները երկինք վերցուեցան անոնցմէ, հովիւները ըսին իրարու. «Եկէ՛ք, երթանք մինչեւ Բեթլեհէմ, ու տեսնենք թէ ինչ է այս եղած բանը՝ որ Տէրը գիտցուց մեզի»: 16 Ուստի գացին աճապարելով,

ել գտան Մարիամն ու Յովսէփը, եւ մտուրին մէջ պանդած երախան: 17 Երբ տեսան, գիտցուցին այն խօսքը՝ որ այս մանուկին մասին ըսուեցաւ իրենց: 18 Բոլոր լսողները կը զարմանային այն բաներուն վրայ, որ հովիւները կը պատմէին իրենց: 19 Իսկ Մարիամ կը պահէր այս բոլոր բաները իր սիրտին մէջ, եւ կը խորհրդածէր: 20 Յետոյ հովիւները վերադարձան, փառաբանելով ու գովաբանելով Աստուած այն բոլոր բաներուն համար՝ որ լսեցին եւ տեսան, ինչպէս իրենց ըսուած էր: 21 Երբ ութ օրերը լրացան՝ մանուկը տարին թիփատելոյ: Անոր անունը դրուեցաւ Յիսուս, որ հրեշտակին կոչած անունն էր՝ դեռ ինք մօրը որովայնին մէջ չլոցուած: 22 Երբ անոնց մաքրութեան օրերը լրացան՝ Մովսէսի Օրէնքին համաձայն, Երուսաղէմ տարին զայն՝ Տերոջ ներկայացնելու, 23 (ինչպէս գրուած է Տերոջ Օրէնքին մէջ. «Ամեն արու որ արգանդ կը բանայ՝ պիտի կոչուի «Տերոջ սրբացած»»), 24 ու Տերոջ Օրէնքին մէջ ըսուածին համաձայն գոհ մը ընծայելու՝ գոյգ մը տատարակ, կամ աղանձի երկու ծագ: 25 Այդ ատեն՝ Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կար, որուն անունը Սիմէոն էր: Ան արդար եւ բարեպաշտ էր, Իսրայէլի միփաթարութեան կը սպասէր, ու Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր: 26 Ան պատգամ ստացած էր Սուրբ Հոգիէն թէ մահ պիտի չտեսներ՝ մինչեւ որ տեսներ Տերոջ Օծելոյ: 27 Ան ալ՝ առաջնորդուելով Հոգիէն՝ եկաւ տաճարը. ու երբ ծնողները բերին Յիսուս մանուկը՝ որպէսզի Օրէնքին սովորութեան համաձայն կատարեն անոր համար, 28 ինք ալ առաւ զայն իր գիրկը, օրհնեց Աստուած եւ ըսաւ. 29 «Հիմա, Տէր, արձակէ ծառայ խաղաղութեամբ՝ թու խօսքիդ համաձայն. 30 որովհետեւ աչքերս տեսան թու փրկութիւնդ՝ 31 որ պատրաստեցիր բոլոր ժողովուրդներուն առջեւ, 32 լոյս մը՝ հեթանոսները լուսաւորելու, ու փառք՝ Իսրայէլի, թու ժողովուրդիդ»: 33 Յովսէփ եւ անոր մայրը զարմացած էին այն բաներուն վրայ՝ որ կը խօսուէին անոր մասին: 34 Սիմէոն օրհնեց զանոնք, եւ ըսաւ անոր մօր՝ Մարիամի. «Ահա այս մանուկը սահմանուած է շատ մարդոց իյնալուն ու ելլելուն համար՝ Իսրայէլի մէջ, եւ հակաճառութեան նշան մը ըլլալու համար. 35 (եւ թու սիրտիդ մէջէն ալ թուր մը պիտի անցնի»)՝ որպէսզի շատ սիրտերու մտածումները յայտնուին»: 36 Նաեւ հոն էր Աննա մարգարէուհին, Փանուէլի աղջիկը, Աստի տոհմէն: Ան յառաջացած տարիք ունէր. մանուկին հետ տօթը տարի ապրած էր իր կուսութենէն ետք, 37 ու այրի էր՝ գրեթէ ութսունչորս տարեկան: Ան չէր հեռանար տաճարէն, հապա ծոմով եւ աղերսանքով կը պաշտէր Աստուած՝ զիշեր ու ցերեկ: 38 Այդ նոյն պահուն ան եկաւ, ներբողեց Տէրը, եւ խօսեցաւ անոր մասին բոլոր անոնց՝ որ Երուսաղէմի

մէջ կը սպասէին ազատագրութեան: 39 Երբ գործադրեցին ամեն բան՝ Տերոջ Օրէնքին համաձայն, վերադարձան Գալիլէա, իրենց Նազարէթ քաղաքը: 40 Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգիով կը զօրանար՝ իմաստութեամբ լեցուած, եւ Աստուծոյ շնորհքը անոր վրայ էր: 41 Անոր ծնողները ամեն տարի՝ Չատիկի տօնին՝ կ'երթային Երուսաղէմ: 42 Ու երբ ան եղաւ տասներկու տարեկան, բարձրացան Երուսաղէմ՝ տօնին սովորութեան համաձայն: 43 Երբ օրերը ավարտեցին ու վերադարձան, Յիսուս պատանին մնաց Երուսաղէմ: Բայց Յովսէփ եւ անոր մայրը չէին գիտեր. 44 հապա կարծելով թէ ան ուղեկիցներուն հետ է՝ մէկ օրուան ճամբայ գացին, ու կը փնտռէին զայն իրենց ազգականներուն եւ ծանօթներուն մէջ: 45 Երբ չգտան՝ Երուսաղէմ վերադարձան զայն փնտռելու: 46 Երեք օր ետք գտան զայն տաճարին մէջ. նստած էր վարդապետներուն հետ, մտիկ կ'ըներ անոնց եւ բան կը հարցնէր: 47 Բոլոր զայն լսողները կը զմայլէին անոր խելքէն ու պատասխաններէն: 48 Երբ տեսան զայն՝ ապշած մնացին, եւ մայրը ըսաւ անոր. «Որդեակ, ինչո՞ւ այդպէս ըրիր մեզի. ահա հայրդ ու ես կը փնտռէինք քեզ՝ չափազանց մորմոքած»: 49 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը փնտռէիք զիս. չէիք գիտեր թէ ես պէտք է ըլլամ իմ Հօրս տունը»: 50 Սակայն անոնք չհասկցան այս խօսքը՝ որ ըսաւ իրենց: 51 Յետոյ իջաւ անոնց հետ ու գնաց Նազարէթ, եւ կը հպատակէր անոնց. բայց անոր մայրը այս բոլոր խօսքերը կը պահէր իր սիրտին մէջ: 52 Յիսուս կը զարգանար իմաստութեամբ ու հասակով, եւ շնորհք գտնելով Աստուծոյ ու մարդոց թով:

3 Տիբերիոս կայսրին գահակալութեան տասնհինգերորդ տարին, երբ Պոնտացի Պիղատոս Հրեաստանի վրայ կառավարիչ էր, Հերովդէս՝ Գալիլէայի վրայ չորրորդապետ, անոր եղբայրը՝ Փիլիպպոս՝ Իտուրայի ու Տրաքոնացիներու երկրին վրայ չորրորդապետ, եւ Լիւսանիաս՝ Աքիլենէի վրայ չորրորդապետ, 2 Աննայի ու Կայիափայի բահանայապետութեան ատեն՝ Աստուած խօսեցաւ՝ Չաքարիայի որդիին՝ Յովհաննէսի, անապատին մէջ: 3 Ան ալ եկաւ Յորդանանի շրջակայքը եւ ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու ներումին համար, 4 ինչպէս գրուած է Եսայի մարգարէին խօսքերուն գիրքին մէջ. «Անապատին մէջ գոչողին ձայնը. «Պատրաստեցէ՛ք Տերոջ ճամբան, շտկեցէ՛ք անոր շաւիղները: 5 Ամեն ձոր պիտի լեցուի, եւ ամեն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ, ծուռը պիտի շտկուի, խորտուբորտ տեղերը պիտի ըլլան հարթ ճամբաներ, 6 եւ ամեն մարմին պիտի տեսնէ Աստուծոյ փրկութիւնը»»: 7 Իրմէ մկրտուելու եկող բազմութեան ըսաւ. «Իժերո՞ւ

ծնունդներ, ի՞նչ իմացուց ձեզի՝ խուսափիլ գայիք բարկութենէն: **8** Ուրեմն ապաշխարութեան արժանավայել պտուղ բերեք, եւ մի սկսիք ձեր մէջ ըսել. “Մենք Աբրահամը ունինք իբր հայր”. քանի որ կը յայտարարեմ ձեզի թէ Աստուած կարող է այս քարերէն հանել Աբրահամի գաւակներ: **9** Կացինը արդէն իսկ դուռած է ծառերու արմատին քով, ուրեմն ամէն ծառ՝ որ լաւ պտուղ չի բերեր, պիտի կտրուի ու կրակը նետուի»: **10** Բազմութիւնները հարցուցին իրեն. «Ուրեմն ինչ ընենք»: **11** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՛րք որ երկու բաճկոն ունի՝ մէկը թող տայ շունեցողին, եւ ի՞նչ որ կերակուր ունի՝ նոյնպէս ընէ»: **12** Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու, եւ ըսին անոր. «Վարդապետ, մենք ինչ ընենք»: **13** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Մի՛ պահանջէք անելի՝ քան ինչ որ ձեզի պատուիրուած է»: **14** Չինուորներն ալ կը հարցնէին անոր. «Մենք ինչ ընենք»: Ըսաւ անոնց. «Ո՛չ մէկը հարստահարեցէք, ոչ մէկը զրպարտեցէք, հապա բաւարարուեցէք ձեր թոշակով»: **15** Բանի ժողովուրդը ակնկալութեան մէջ էր, եւ բոլորը կը մտածէին իրենց սիրտին մէջ Յովհաննէսի մասին, թէ արդեօք ինք է Քրիստոսը, **16** Յովհաննէս պատասխանեց բոլորին. «Արդարեւ ես կը մկրտեմ ձեզ ջուրով, բայց ինձմէ անելի հզօրը կու գայ, որուն կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ. անիկան պիտի մկրտէ ձեզ Սուրբ Յոզիով ու կրակով: **17** Անոր հեծանոցը իր ձեռքն է. իր կայք պիտի մաքրէ եւ ցորենը պիտի ժողվէ իր ամբարը, իսկ յարող պիտի այրէ անչէջ կրակով»: **18** Ուրիշ շատ բաներ ալ կ’աւետէր՝ ժողովուրդը յորդորելով: **19** Բայց Յերովդէս չորրորդապետը, կշտամբուելով անկէ իր եղբօր կնոջ՝ Յերովդիայի համար, նաեւ բոլոր չարիքներուն համար՝ որ Յերովդէս ըրած էր, **20** սա՛ ալ անելցուց այդ բոլորին վրայ.- բանտարկեց Յովհաննէսը: **21** Ամբողջ ժողովուրդը մկրտուեցաւ. Յիսուս ալ մկրտուեցաւ, ու երբ կ’աղօթէր՝ երկինքը բացուեցաւ, **22** եւ Սուրբ Յոզիոս իջաւ անոր վրայ մարմնաւոր երեւոյթով՝ աղանձի պէս, ու ձայն մը եկաւ երկինքէն՝ որ կ’ըսէր. «Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, քեզի հաճեցայ»: **23** Եւ ինք՝ Յիսուս՝ սկսած էր գրեթէ երեսուն տարեկան ըլլալ: (Ինչպէս կը կարծուէր)՝ ան որդին էր Յովսէփի, որ Յեղիի, որ Մատթայի, **24** որ Դեւիի, որ Մեղքիի, որ Յաննէի, որ Յովսէփի, **25** որ Մատթայի, որ Ամովսի, որ Նաւումի, որ Եսդիի, որ Նանգէի, **26** որ Մաթթի, որ Մատթայի, որ Սեմէի, որ Յովսէփի, որ Յուդայի, **27** որ Յովհաննայի, որ Բեսայի, որ Չօրաբաբելի, որ Սաղաթիելի, որ Ներիի, **28** որ Մեղքիի, որ Ադիի, որ Կովսամի, որ Եղմովդադի, որ Էրի, **29** որ Յովսէսի, որ Եղիազարի, որ Յովսիմի, որ Մատթայի, որ Դեւիի, **30** որ Սիմէոնի, որ Յուդայի, որ Յովսէփի, որ Յովնանի, որ

Եղիակիմի, **31** որ Մելայի, որ Մայնանի, որ Մատթայի, որ Նաթանի, որ Դաւիթի, **32** որ Յեսսէի, որ Ուլբէթի, որ Բոոսի, որ Սաղմոնի, որ Նաասոնի, **33** որ Ամինադաբի, որ Արամի, որ Եսրոնի, որ Փարեսի, որ Յուդայի, **34** որ Յակոբի, որ Իսահակի, որ Աբրահամի, որ Թարայի, որ Նաքովրի, **35** որ Սերուգի, որ Ռազաւի, որ Փաղէկի, որ Եբերի, որ Սաղայի, **36** որ Կայնանի, որ Արփաքսադի, որ Սեմի, որ Նոյի, որ Դամբէի, **37** որ Մաթուսաղայի, որ Ենովքի, որ Յարեղի, որ Մաղաղիելի, որ Կայնանի, **38** որ Ենովսի, որ Սէթի, որ Ադամի, որ Աստուծոյ որդին էր:

4 Յիսուս՝ Սուրբ Յոզիով լեցուած՝ վերադարձաւ Յորդանանէն, ու Յոզիէն տարուեցաւ անապատը, **2** ուր բառասուն օր փորձուեցաւ Չարախօսէն: Այդ օրերը ոչինչ կերաւ. եւ այդ օրերուն լրանալէն ետք՝ անօթեցաւ: **3** Եւ Չարախօսը ըսաւ անոր. «Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ՛ այդ քարին՝ որ հաց ըլլայ»: **4** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Գրուած է. “Միայն հացով չէ որ մարդը պիտի ապրի, հապա՛ Աստուծոյ ամէն խօսքով”»: **5** Չարախօսը՝ հանելով զայն բարձր լեռ մը՝ ցուցուց անոր երկրագունդին բոլոր թագաւորութիւնները վայրկեանի մը մէջ, **6** ու Չարախօսը ըսաւ անոր. «Այս ամբողջ իշխանութիւնը տւ անոնց փառքը պիտի տամ քեզի. որովհետեւ ինձի յանձնուած է, ու որուն որ ուզեմ՝ կու տամ զայն: **7** Ուրեմն եթէ դուն իմ ամօջես իյնալով երկրպագես, բոլորը քուկդ պիտի ըլլան»: **8** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Գրուած է. “Տերոջ՝ քու Աստուծոյդ երկրպագէ, եւ միայն զինք պաշտէ”»: **9** Ապա տարաւ զայն Երուսաղէմ, կայնեցուց տաճարին աշտարակին վրայ, եւ ըսաւ անոր. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, վա՛ր նետէ քեզ ասկէ. **10** որովհետեւ գրուած է. “Իր հրէշտակներուն պիտի հրահանգէ քեզի համար՝ որ պահեն քեզ, **11** եւ իրենց ձեռքերուն վրայ պիտի կրեն քեզ, որպէսզի քարի մը չզարնես ոտքդ”»: **12** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ըսուած է. “Մի՛ փորձեր Տէրը՝ քու Աստուծոյ”»: **13** Երբ Չարախօսը լմնցուց ամբողջ փորձութիւնը, ատեն մը հեռացաւ անկէ: **14** Յիսուս Յոզիին զօրութեամբ վերադարձաւ Գալիլէա, եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ այդ ամառին ամբողջ շրջակայքը: **15** Ինք կը սորվեցներ անոնց ժողովարաններուն մէջ, ու կը փառաւորուէր բոլորէն: **16** Երբ եկաւ Նազարէթ, ուր ինք մեծցած էր, իր սովորութեան համաձայն Շաբաթ օրը մտաւ ժողովարանը, ու կանգնեցաւ որ կարդայ: **17** Տուին անոր Եսայի մարգարէին գիրքը: Երբ բացաւ գիրքը, գտաւ այն տեղը՝ ուր գրուած էր. **18** «Տէրոջ Յոզիին իմ վրաս է. որովհետեւ օծեց զիս աղքատներուն անետարանելու, որկեց զիս կոտրած սիրտ

ունեցողները բժշկելու, 19 գերիններուն՝ ազատ արձակում եւ կոյրերուն տեսողութիւն յայտարարելու, հարստահարութիւն կրողները ազատ արձակելու, Տէրոջ բարեհաճութեան տարին յայտարարելու»: 20 Յետոյ գոցեց զիրքը, տուաւ սպասաւորին, ու նստաւ: Բոլոր ժողովարանը եղողները իրենց աչքերը սեւեռած էին անոր վրայ: 21 Ուստի սկսաւ ըսել անոնց. «Այսօր այս գրուածը իրագործուեցաւ, ու ձեր անախջները լսեցին»: 22 Բոլորը կը վկայէին անոր մասին, կը զարմանային անոր բերանէն ելած շնորհալի խօսքերուն վրայ, եւ կ'ըսէին. «Ասիկա Յովսէփի որդին չ'է»: 23 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Իրաւ դուք ինծի պիտի ըսէք սա առածը. «Բժիշկ, դուն քեզ բուժէ: Ո՞րչափ բաներ լսեցինք՝ որ Կափառնայումի մէջ կատարուեցան. հին ալ ըրէ՛ք ու բնագաւառիդ մէջ»»: 24 Եւ շարունակեց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛չ մէկ մարգարէ ընդունելի է իր բնագաւառին մէջ»: 25 Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Շատ այրիներ կային Իսրայէլի մէջ՝ Եղիայի օրերը, երբ երկինք գոցուեցաւ երեք տարի ու վեց ամիս, եւ մեծ սով եղաւ ամբողջ երկրին մէջ. 26 Բայց Եղիա անոնցմէ ո՛չ մէկուն դրկուեցաւ, հապա միայն Սիդոնացիներուն Սարեփթա քաղաքը բնակող այրի կնոջ մը: 27 Նաեւ շատ բորոտներ կային Իսրայէլի մէջ՝ Եղիսէ մարգարէին ատենը, եւ անոնցմէ ո՛չ մէկը մաքրուեցաւ, հապա միայն՝ Նեեման Ատրիին»: 28 Ժողովարանին մէջ բոլորն ալ զայրոյթով լեցուեցան՝ երբ լսեցին այս խօսքերը. 29 ուստի կանգնելով՝ դուրս հանեցին զայն քաղաքէն, եւ տարին զայն մինչեւ այն լերան ցցուած ծայրը՝ որուն վրայ իրենց քաղաքը կառուցանուած էր, որպէսզի բարձր տեղէն վար նետեն զայն: 30 Բայց ինք՝ անոնց մէջէն անցնելով՝ գնաց: 31 Ապա իջաւ Գալիլեայի Կափառնայում քաղաքը, ու Շաբաթ օրերը կը սորվեցներ անոնց: 32 Կ'աչաշէին անոր ուսուցումին վրայ, որովհետեւ իշխանութեամբ էր անոր խօսքը: 33 Ժողովարանին մէջ մարդ մը կար՝ որ անմաքուր դելի ոգի ուներ, եւ բարձրածայն աղաղակեց. 34 «Թող մեզ. դուն ինչ ունիս մեզի հետ, Յիսուս Նագովրեցի. միթէ մեզ կորսնցնելու եկար: Գիտեմ թէ ո՞վ ես՝ Աստուծոյ Սուրբը»: 35 Յիսուս սաստեց զայն՝ ըսելով. «Պապանձ՞ ու ելիր ատկէ»: Դեւը գետին զարկաւ զայն՝ բոլորին մէջտեղ, ելաւ անկէ եւ չվնասեց անոր: 36 Բոլորը այլապա՞ծ իրարու հետ խօսակցելով կ'ըսէին. «Այս ինչ խօսք է, որ իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ կը հրամայէ անմաքուր ոգիներուն, ու կ'ելլեն»: 37 Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ շրջակայքին բոլորը տեղերը: 38 Ելլելով ժողովարանէն՝ մտաւ Սիմոնի տունը: 39 Սիմոնի գոթանջը կը տուայտէր սաստիկ տենդով, ու թախանձեցին իրեն՝ անոր համար: 40 Յիսուս կայնելով անոր քով՝ սաստեց

տենդը, որ թողուց զայն: Ան ալ անմիջապէս կանգնեցաւ, եւ անոնց կը սպասարկէր: 41 Արեւին մայր մտած ատենը՝ բոլոր անոնք, որ զանազան ախտերով հիւանդներ ունէին, իրեն բերին զանոնք. ինք ալ անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ ձեռք դնելով՝ բուժեց զանոնք: 42 Շատերէն դելեր ալ դուրս կ'ելլէին՝ աղաղակելով. «Դո՛ւն ես Քրիստոսը, Աստուծոյ Որդին»: Բայց ինք կը սաստէր ու չէր թոյլատրեր անոնց՝ որ խօսին, որովհետեւ գիտէին թէ ինք Քրիստոսն է: 43 Երբ ցերեկ եղաւ, մեկնեցաւ ու գնաց ամայի տեղ մը. եւ բազմութիւնները կը փնտռէին զայն: Եկան անոր քով, ու կը բռնէին՝ որ չհեռանայ իրենցմէ: 44 Բայց ան ըսաւ իրենց. «Պետք է որ ուրիշ քաղաքներու ալ աւետեմ Աստուծոյ թագաւորութիւնը, քանի որ դրկուած եմ այն նպատակով»: Եւ կը քարոզէր Գալիլեայի ժողովարաններուն մէջ:

5 Երբ բազմութիւնը խնուեցաւ անոր շուրջը՝ Աստուծոյ խօսքը լսելու համար, ինք Գեննեսարէթի ծովակին եզերքը կանգնած էր, 2 ու տեսաւ երկու նաւեր՝ որ ծովակին եզերքը կեցած էին, եւ ձկնորսները՝ անոնցմէ իջած՝ ուռկանները կը լուային: 3 Ինք մտաւ այդ նաւերէն մէկուն մէջ՝ որ Սիմոնին էր, խնդրեց անկէ՝ որ քիչ մը ցամաքէն ծովուն մէջ տանի. ու նստելով նաւուն մէջ՝ կը սորվեցներ բազմութիւններուն: 4 Երբ դադարեցաւ խօսելէն՝ ըսաւ Սիմոնի. «Յառաջ տար նաւը՝ դէպի խորունկը, եւ նետեցէ՛ք ձեր ուռկանները՝ ձուկ որսալու»: 5 Սիմոն պատասխանեց անոր. «Վարդապետ, ամբողջ գիշերը աշխատեցանք ու ոչինչ որսացինք. բայց կը նետեմ ուռկանը՝ քու խօսքիդ համար»: 6 Երբ ատիկա ըրին՝ մեծ քանակութեամբ ձուկ բռնեցին, եւ իրենց ուռկանը կը պատռուէր: 7 Նշան կ'ընէին միւս նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերակիցներուն, որ զան՝ օգնեն իրենց: Եկան ու երկու նաւերն ալ լեցուցին, եւ գրեթէ ընկղմելու մօտ էին: 8 Երբ Սիմոն Պետրոս տեսաւ, ինկաւ Յիսուսի ծունկերուն ու ըսաւ. «Տէր, հեռացիր իմ քովէս, քանի որ ես մեղաւոր մարդ մըն եմ»: 9 Որովհետեւ այլապա՞ծ էր, ինչպէս նաեւ բոլոր իրեն հետ եղողները, իրենց բռնած ձուկերու առատութեան համար. 10 նոյնպէս ալ Չեբեղէտի որդիները՝ Յակոբոս եւ Յովհաննէս, որոնք Սիմոնի ընկերներն էին: Յիսուս ըսաւ Սիմոնի. «Մի՛ վախնար, ասկէ ետք մարդոց որսորդ՝ պիտի ըլլաս»: 11 Ու նաւերը ցամաք հանելով՝ թողուցին ամեն ինչ եւ հետեւեցան անոր: 12 Երբ ինք քաղաքի մը մէջ էր՝ ահա մարդ մը, բորոտութեամբ լեցուն, տեսնելով Յիսուսը՝ ինկաւ երեսի վրայ, աղերսեց անոր եւ ըսաւ. «Տէր, եթէ ուզես՝ կրնաս մաքրել զիս»: 13 Յիսուս երկարելով իր ձեռքը՝ դպաւ անոր ու ըսաւ. «Կ'ուզեմ, մաքրուէ՛. եւ իսկոյն բորոտութիւնը

գնաց անկէ: 14 Ինք պատուիրեց անոր՝ որ ո՛ր մէկուն ըսէ, հապա՛ ըսաւ. «Գնա՛, ցոյց տուր քեզ քահանային, եւ Մովսէսի պատուիրածին համաձայն՝ մատուցանէ՛ քու մաքրուելոյ ընծան, իբր վկայութիւն անոնց»: 15 Սակայն անոր համբաւը այլ աւելի կը տարածուէր. ու մեծ բազմութիւններ կը համախմբուէին՝ մտիկ ընելու եւ բուժուելու իրենց հիւանդութիւններէն: 16 Բայց ինք կը քաշուէր ամայի տեղեր ու կ'աղօթէր: 17 Օր մը՝ ինք կը սորվեցներ, ու Փարիսեցիներ եւ Օրէնքի վարդապետներ նստած էին, - որոնք ժողովուած էին Գալիլէայի, Յրէաստանի ու Երուսաղէմի բոլոր գիւղերէն, - եւ Տէրոջ զօրութիւնը ներկայ էր բժշկելու համար: 18 Եւ ահա՛ քանի մը մարդիկ բերին անդամալոյծ մարդ մը՝ մահիճով, ու կը ջանային ներս մտցնել զայն եւ դնել անոր առջեւ: 19 Երբ բազմութեան պատճառով չկրցան ճամբայ գտնել՝ որ ներս մտցնեն զայն, ելան տանիքը, եւ կոմիստրներուն մէջէն՝ մահիճով իջեցուցին զայն մէջտեղը, Յիսուսի առջեւ: 20 Ան ալ՝ տեսնելով անոց հաւատքը՝ ըսաւ անոր. «Մարդ, մեղքերդ ներուած են քեզի»: 21 Դպիրներն ու Փարիսեցիները սկսան մտածել՝ ըսելով. «Ո՞վ է ասիկա՝ որ հայիոյութիւններ կ'ըսէ: Ո՞վ կրնայ մեղքերը ներել՝ բացի Աստուծմէ՞»: 22 Երբ Յիսուս ըմբռնեց անոնց մտածումները՝ պատասխանեց անոնց. «Ինչ կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէջ: 23 Ո՞րը աւելի դիւրին է, «մեղքերդ ներուած են քեզի» ըսելը, թէ՛ «ոտքի ելիր ու քալէ» ըսելը: 24 Բայց որպէսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի՝ երկրի վրայ մեղքերը ներելու, (ըսաւ անդամալոյծին,) քեզի կ'ըսեմ. «Ոտքի ելիր, ան մահիճդ ու գնա՛ տունդ»»: 25 Ան ալ անմիջապէս կանգնեցաւ անոնց առջեւ, վրան առաւ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր, եւ գնաց իր տունը՝ փառաբանելով Աստուած: 26 Բոլորը՝ հիացունով համակուած՝ փառաբանեցին Աստուած, ու վախով համակուած՝ կ'ըսէին. «Այսօր արտակարգ բաներ տեսանք»: 27 Ատկէ ետք՝ մեկնեցաւ, եւ տեսաւ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղեւի էր. ան նստած էր մաքս ընդունելու տեղը: Ըսաւ անոր. «Յետեւէ՛ ինծի»: 28 Ան ալ ձգեց ամեն ինչ, կանգնեցաւ եւ անոր հետեւեցաւ: 29 Ղեւի մեծ կոչունք մը սարքեց իր տան մէջ. ու մեծ բազմութիւն կար մաքսաւորներու եւ ուրիշներու, որ անոնց հետ սեղան նստած՝ էին: 30 Անոնց դպիրներն ու Փարիսեցիները կը տրտնջէին անոր աշակերտներուն դէմ ըսելով. «Ինչո՞ւ կ'ուտէք ու կը խմէք մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: 31 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ո՛չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՛՛ հիւանդներուն: 32 Ես եկայ ո՛չ թէ արդարները կանչելու, հապա՛՛ մեղաւորները՝ ապաշխարութեան»: 33 Անոնք ալ ըսին. «Ինչո՞ւ

Յովհաննէսի աշակերտները յաճախ ծոմ կը պահեն եւ աղերսանք կը մատուցանեն, նմանապէս Փարիսեցիներուն աշակերտները, բայց քուկիններդ կ'ուտեն ու կը խմեն»: 34 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կրնա՞ք ծոմ պահել տալ հարանեւորներուն՝ մինչ փեսան իրենց հետ է: 35 Բայց օրերը պիտի գան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. ապա այդ օրերը ծոմ պիտի պահեն»: 36 Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛չ մէկը կը ձգէ նոր լաթի կտոր մը հին համադրձի վրայ: Այլապէս՝ այդ նորը պատռուածք ալ կ'ընէ, ու հինգածին հետ չի յարմարիր այդ նոր լաթէն եղած կտորը: 37 Նաեւ ո՛չ մէկը կը դնէ նոր գինին հին տիկերու մէջ: Այլապէս՝ նոր գինին կը պատռէ տիկերը. ինք կը թափի, ու տիկերը կը կորսուին: 38 Հապա՛ նոր գինին դրուելու է նոր տիկերու մէջ, որպէսզի երկուքն ալ պահուին: 39 Եւ ո՛չ մէկը հին գինին խմելէն ետք՝ իսկոյն կ'ուզէ նորը, քանի որ կ'ըսէ. «Յինը աւելի ախորժահամ է»»:

6 Առաջին ամուսն երկրորդ Շաբաթ օրը՝ ինք կ'անցներ արտերու մէջէն, եւ իր աշակերտները ցորենի հասկեր փրցնելով՝ իրենց ձեռքերուն մէջ կը շփէին ու կ'ուտէին: 2 Փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ կ'ընէք ինչ որ արտօնուած չէ ընել Շաբաթ օրերը»: 3 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Չէ՞ք կարդացեր Դաւիթի ըրածը, երբ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան: 4 Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը, առաւ առաջադրութեան հացերը ու կերաւ, նաեւ տուաւ իրեն հետ եղողներուն. ո՛չ մէկուն արտօնուած էր ուտել զանոնք՝ բացի քահանաներէն»: 5 Եւ ըսաւ անոնց. «Մարդու Որդին տէրն է նաեւ Շաբաթին»: 6 Ուրիշ Շաբաթ օր մըն ալ մտաւ ժողովարանը եւ կը սորվեցներ: Հոն մարդ մը կար՝ որուն աջ ձեռքը չորցած էր: 7 Դպիրներն ու Փարիսեցիները կը հսկէին իր վրայ՝ տեսնելու թէ պիտի բռնէ՞ զայն Շաբաթ օրը, որպէսզի ամբասանութեան առիթ մը գտնեն իրեն դէմ: 8 Իսկ ինք՝ գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ այն մարդուն, որուն ձեռքը չորցած էր. «Ոտքի՛ ելիր, կայնէ՛ մէջտեղը»: Ան ալ ելաւ ու կայնեցաւ: 9 Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ձեզի բան մը հարցնեմ. «Շաբաթ օրը ո՞րը արտօնուած է, բարիք ընել՝ թէ չարիք ընել, անձ մը փրկել՝ թէ կորսնցնել»»: 10 Եւ շուրջը նայելով՝ բոլորին վրայ, ըսաւ անոր. «Երկարէ՛ ձեռքը»: Ան ալ այնպէս ըրաւ, ու անոր ձեռքը առողջացաւ միւսին պէս: 11 Իսկ անոնք լեցուեցան մոլեգնութեամբ, եւ կը խօսէին իրարու հետ՝ թէ ինչ ընեն Յիսուսի: 12 Այդ օրերը՝ լեռը գնաց աղօթելու, եւ ամբողջ գիշերը անցուց Աստուծոյ աղօթելով: 13 Առտուն՝ կանչեց իր աշակերտները, եւ ընտրեց անոնցմէ տասներկու հոգի, ու առաքեալ անուանեց զանոնք.- 14 Սիմոնը՝ որ Պետրոս ալ անուանեց, եւ անոր եղբայրը՝ Անդրէասը, Յակոբոսն ու

Յովհաննէսը, 15 Փիլիպպոսը եւ Բարթողոմէոսը, Մատթէոսն ու Թովմասը, Ալիէոսեան Յակոբոսը եւ Նախանձայոյզ կոչուած Սիմոնը, 16 Յակոբոսի եղբայրը՝ Յուդան, ու Իսկարիոփտացի Յուդան՝ որ մատնիչ եղաւ: 17 Անոնց հետ իջնելով՝ տափարակ տեղ մը կայնեցաւ, ինչպէս նաեւ իր աշակերտներուն խումբը եւ ժողովուրդի մեծ բազմութիւն մը՝ ամբողջ Հրեաստանէն, Երուսաղէմէն, ու Տիւրոսի եւ Սիդոնի ծովեզերքէն. 18 անոնք եկած էին մտիկ ընելու անոր խօսքերը, ու բուժուելու իրենց ախտերէն: Անամբար ոգիներէն տանջուողներն ալ եկան եւ բժշկուեցան: 19 Ամբողջ բազմութիւնը կը ջանար դաչիլ իրեն, որովհետեւ զօրութիւն կ'ելլէր իրմէ ու բոլորը կը բժշկէր: 20 Այն ատեն աչքերը բարձրացուց դէպի իր աշակերտները եւ ըսաւ. «Երանի՛մ ձեզի՝ աղքատներուդ, որովհետեւ ձերն է Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 21 Երանի՛մ ձեզի՝ որ հիմա անօթի էք, որովհետեւ պիտի կշտանաք: Երանի՛մ ձեզի՝ որ հիմա կու լաք, որովհետեւ պիտի խնդաք: 22 Երանի՛մ ձեզի՝ որ մարդիկ ատեն ձեզ, ու երբ զատեն ձեզ իրենց ընկերութենէն, նախատեն եւ վարկաբեկեն ձեր անունը՝ մարդու Որդիին պատճառով: 23 Ուրախացէ՛ք այդ օրը ու ցնծացէ՛ք, քանի որ ձեր վարձատրութիւնը շատ է երկինքը. արդարեւ իրենց հայրերը նոյնպէս կ'ընէին մարգարէներուն: 24 Բայց վայ ձեզի՝ հարուստներուդ, որովհետեւ ունեցած էք ձեր միսիթարութիւնը: 25 Վայ ձեզի՝ որ կուշտ էք, որովհետեւ պիտի անօթենաք. վայ ձեզի՝ որ հիմա կը խնդաք, որովհետեւ պիտի սգաք ու լաք: 26 Վայ ձեզի՝ որ մարդիկ լաւ խօսին ձեր մասին, որովհետեւ իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին սուտ մարգարէներուն»: 27 «Բայց կը յայտարարեմ ձեզի՝ որ մտիկ կ'ընէք. «Սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները, բարիք ըրէ՛ք ձեզ ատողներուն, 28 օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողները, աղօթեցէ՛ք ձեզ պախարակողներուն համար: 29 Եթէ մէկը զարնէ այտիդ, մինսն ալ մօտեցուր անոր. եթէ ամէն հանդերձը քեզմէ, մի՛ն արգիլեր որ ամէն բանկոնդ ալ: 30 Տո՛ւր ամէն մարդուն՝ որ քեզմէ կ'ուզէ, ու բու բաներդ ամենողէն մի՛ պահանջեր զանոնք: 31 Ի՛նչպէս կ'ուզէք որ մարդիկ ընեն ձեզի, նոյնպէս ալ դուք ըրէ՛ք անոնց: 32 Եթէ սիրէք ձեզ սիրողները, ինչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները: 33 Եթէ բարիք ընէք ձեզի բարիք ընողներուն, ինչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն: 34 Եթէ փոխ տաք այնպիսի մարդոց՝ որոնցմէ յոյս ունիք վերստանալու, ինչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ փոխ կու տան մեղաւորներուն, որպէսզի վերստանան նոյն չափով: 35 Հապա դուք՝ սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները ու բարիք ըրէ՛ք, փոխ տուէ՛ք՝ առանց փոխարէնը բան մը սպասելու, եւ ձեր վարձատրութիւնը շատ պիտի

ըլլայ ու Ամենաբարձրին որդիները պիտի ըլլաք, որովհետեւ ան բաղոյր է ապերախտներուն ու չարերուն հանդէպ: 36 Ուրեմն արգահատող եղէք, ինչպէս ձեր Հայրն ալ արգահատող է»»: 37 «Մի՛ դատէք՝ ու պիտի չդատուիք. մի՛ դատապարտէք՝ եւ պիտի չդատապարտուիք. ներեցէ՛ք՝ ու պիտի ներուի ձեզի: 38 Տուէ՛ք՝ եւ պիտի տրուի ձեզի. լաւ չափով՝ կոխուած, ցնցուած, լեփլեցուն պիտի տրուի ձեր գոզը. քանի որ պիտի չափուի ձեզի այն չափով՝ որով դուք կը չափէք»: 39 Առաջ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Կոյրը կրնայ առաջնորդել կոյրը. միթէ երկրմբն ալ փոսը պիտի չիջնամ: 40 Աշակերտը իր վարդապետէն գերիվեր չէ. բայց ամէն կատարեալ աշակերտ՝ իր վարդապետին պէս պիտի ըլլայ: 41 Ինչո՞ւ կը տեսնես եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը, ու չես նշմարեր բու աչքիդ մէջի գերանը: 42 Կամ ինչպէս կրնաս ըսել եղբօրդ. «Եղբայր, թոյլ տուր որ հասնեմ աչքիդ մէջի շիւղը», երբ դուն չես տեսներ բու աչքիդ մէջի գերանը: Կեղծաւոր, նախ հանձն քու աչքէդ գերանը, եւ այն ատեն յստակ պիտի տեսնես՝ հանելու համար եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը»: 43 «Արդարեւ չկայ լաւ ծառ մը՝ որ վատ պտուղ բերէ, ո՛չ ալ վատ ծառ մը՝ որ լաւ պտուղ բերէ. 44 քանի որ իւրաքանչիւր ծառ կը ճանչցուի իր պտուղէն: Որովհետեւ փուշերէն թուզ չեն բաղեր, ու մորենիէն խաղող չեն կթեր: 45 Բարի մարդը՝ բարութիւն կը բխեցնէ իր սիրտին բարի գանձէն, իսկ չար մարդը՝ չարիք կը բխեցնէ իր սիրտին չար գանձէն. քանիք բերանը կը խօսի սիրտին լիութենէն»: 46 «Ինչո՞ւ «Տէր, Տէր» կը կոչէք զիս, բայց չէք գործադրեր ինչ որ կ'ըսես: 47 Ո՛վ որ կու զայ ինծի, կը լսէ իմ խօսքերս ու կը գործադրէ զանոնք, ցոյց տամ ձեզի թէ որո՞ւ կը նմանի: 48 Ան կը նմանի տուն կառուցանող մարդու մը, որ փորեց, խորացաւ եւ հիմը դրաւ վեմի վրայ. երբ ողողում եղաւ՝ հեղեղը զարկաւ այդ տան բայց չկրցաւ արսել զայն, որովհետեւ վեմի վրայ հիմնուած էր: 49 Իսկ ան որ կը լսէ իմ խօսքերս ու չի գործադրեր, կը նմանի մարդու մը, որ հողի վրայ տուն կառուցանեց՝ առանց հիմի. հեղեղը զարկաւ անոր եւ իսկոյն փլաւ, ու մեծ եղաւ այդ տան ակերումը»:

7 Երբ լսնցուց իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջներուն ըսելը՝ մտաւ Կափառնայում: 2 Հարիւրապետի մը ծառան, որ սիրելի էր իրեն, ծանրօրէն հիւանդացած ըլլալով՝ վախճանելու մօտ էր: 3 Երբ լսեց Յիսուսի մասին, Հրեաներէն քանի մը երեցներ դրկելով՝ թախանձեց անոր, որ զայ եւ ապրեցնէ իր ստրուկը: 4 Անոնք ալ եկան Յիսուսի, փութաջանութեամբ կ'աղաչէին անոր ու կ'ըսէին. «Ան՝ որուն պիտի ընես այդ շնորհքը՝ արժանի է, 5 որովհետեւ կը սիրէ մեր ազգը, եւ ինք կատուցանեց ժողովարանը մեզի համար»: 6 Յիսուս գնաց անոնց հետ, ու երբ տունէն շատ հեռու չէր, հարիւրապետը քանի մը բարեկամներ

դրկեց եւ ըսաւ անոր. «Տէր, մի՛ անհանգստանար, որովհետեւ ես արժանի չեմ որ դուն մտնես իմ յարկիս տակ. 7 ուստի ես ալ արժանի չնկատեցի զիս՝ գալու քեզի. հապա ըսէ՛ խօսք մը՝, ու ծառաս պիտի բժշկուի: 8 Որովհետեւ ես ալ իշխանութեան տակ դրուած մարդ մըն եմ, եւ զինուորներ ունիմ իմ հրամանիս տակ: Ատր կ'ըսես. "Գնա՛", ու կ'երթայ. եւ միւսին. "Ետնուր", ու կու գայ. եւ ստրուկիս. "Ըրէ՛ այս բանը", ու կ'ընէ»: 9 Յիսուս լսելով ասիկա՝ զարմացաւ անոր վրայ, եւ դառնալով իրեն հետեւող բազմութեան՝ ըսաւ. «Ձեզի կը յայտարարեմ թէ Իսրայէլի մէջ անգամ ես չգտայ սնչափ մեծ հաւատք»: 10 Պատգամաւորները տուն վերադարձան, եւ ամողջացած գտան հիւանդ ծառան: 11 Հետեւեալ օրը կ'երթար քաղաք մը՝ որուն անունը Նային էր: Անոր հետ կ'երթային իր աշակերտներէն շատերը, նաեւ մեծ բազմութիւն մը: 12 Երբ մօտեցաւ քաղաքին դրան, ահա՛ մեռել մը դուրս կը հանէին, իր մօր մէկ հատիկ որդին: Ան այրի էր, ու բաղաքէն մեծ բազմութիւն մը անոր հետ էր: 13 Տէրը տեսնելով զայն՝ զթաց անոր վրայ եւ ըսաւ անոր. «Մի՛ լար»: 14 Ու մօտենալով՝ դպաւ դագաղին. կրողները կանգ առին, եւ ըսաւ. «Երիտասարդ, քեզի կ'ըսես. "Ուրբի՛ ելիր"»: 15 Մտեղն ալ ելաւ, նստաւ, եւ սկսաւ խօսիլ. Յիսուս տուաւ զայն իր մօր: 16 Վախը համակեց բոլորը, ու Աստուած կը փառաբանէին՝ ըսելով. «Մեծ մարգարէ մը ելած է մեր մէջ, եւ Աստուած այցելած է իր ժողովուրդին»: 17 Անոր մասին այս տարածայնութիւնը տարածուեցաւ ամբողջ Զրեաստանի մէջ, ու ամբողջ շրջակայքը: 18 Յովհաննէսի աշակերտները պատմեցին իրեն այս բոլոր բաներուն մասին: 19 Յովհաննէս ալ իր աշակերտներէն երկուքը կանչեց իրեն ու դրկեց Յիսուսի՝ ըսելով. «Դի՛ն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի՛ մը սպասենք»: 20 Երբ այդ մարդիկը եկան անոր թով՝ ըսին. «Յովհաննէս Մկրտիչը մեզ դրկեց քեզի՛ ըսելով. "Դի՛ն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի՛ մը սպասենք"»: 21 Նոյն ժամուն շատեր բժշկեց իրենց խտտերէն, տանջանքներէն եւ չար ոգիներէն, ու շատ կոյրերու տեսութիւն շնորհեց: 22 Ապա Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գացէ՛ք, պատմեցէ՛ք Յովհաննէսի ինչ որ տեսաք եւ լսեցիք, թէ կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը քայեն, բորոտները կը մաքրուին, խուկերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն, աղքատներուն կ'աւետարանուի: 23 Երանի՛ անոր՝ որ չի զայցալկոյիր իմ պատճառովս»: 24 Երբ Յովհաննէսի պատգամաւորները զացին, Յիսուս սկսաւ բազմութիւններուն խօսիլ Յովհաննէսի մասին. «Ի՛նչ տեսնելու գացիք անապատը. հովէն տատանող եղէզ մը: 25 Հապա ի՛նչ տեսնելու գացիք. փափուկ հանդերձներ հագած մամր մը: Ահա՛ անոնք՝ որ փառաւոր պատմուճաններով ու փափկութեան մէջ են, թագաւորական

պալատներն են: 26 Հապա ի՛նչ տեսնելու գացիք. մարգարէ մը: Այո՛, կը յայտարարեմ ձեզի, աւելի՛ բան մարգարէ մը: 27 Որովհետեւ ասիկա է ան՝ որուն մասին գրուած է. "Ահա՛ ես կը դրկեմ իմ պատգամաւորս քու ամջեւէդ. ան պիտի պատրաստէ ճամբադ՝ քու ամջեւէդ": 28 Արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. "Կիներէ՛ ծնածներուն մէջ՝ Յովհաննէս Մկրտիչէն աւելի մեծ մարգարէ չկայ". սակայն Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ՝ ամենէն պտուիկը անկէ աւելի մեծ է»: 29 Երբ ամբողջ ժողովուրդն ու մաքսաւորները լսեցին, արդարացուցին Աստուած՝ որ Յովհաննէսի մկրտութեամբ մկրտուեցան: 30 Բայց Փարիսեցիներն ու օրինականները անարգեցին Աստուծոյ ծրագիրը իրենց հանդէպ՝ անկէ չմկրտուելով: 31 «Ուրեմն որո՞ւ նմանցնեմ այս սերունդին մարդիկը, եւ որո՞ւ կը նմանին: 32 Կը նմանին մանուկներու, որոնք հրապարակները նստեցով՝ կը զոչնէ իրարու եւ կ'ըսեն. "Սրինգ նուագեցինք ձեզի՛ ու չպարեցիք, ողբացինք ձեզի՛ ու չլացիք": 33 Որովհետեւ Յովհաննէս Մկրտիչը եկաւ, ո՛չ հաց կ'ուտէր եւ ո՛չ զինի կը խմէր, ու կ'ըսէիք. "Դեւ կայ անոր մէջ": 34 Մարդու Որդին եկաւ, կ'ուտէ եւ կը խմէ, ու կ'ըսէք. "Ահա՛ շատակեր ու զինեսեր մարդ մը, մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու բարեկամ": 35 Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր զաւակներով»: 36 Փարիսեցիներէն մէկը կը թախանձէր՝ որ ան իրեն հետ հաց ուտէ: Ան ալ մտաւ Փարիսեցիին տունը ու սեղան նստաւ: 37 Քաղաքին մէջ մեղաւոր կին մը կար. երբ զիտցաւ թէ ան սեղան նստած է Փարիսեցիին տունը, անուշահոտ օծանելիքի ալապաստրէ շիջ մը բերաւ, 38 լալով կեցաւ անոր ոտքերուն թով՝ ետեւի կողմը, եւ սկսաւ արցունքով թրջել անոր ոտքերը: Իր գլուխին մագերով կը սրբէր ու կը համբուրէր անոր ոտքերը, եւ օծանելիքով կ'օծէր: 39 Երբ զինք հրաւիրող Փարիսեցին տեսաւ, ըսաւ ինքնիրեն. «Եթէ՛ ասիկա մարգարէ ըլլար, պիտի գիտնար թէ ո՞վ եւ ինչպիսի՛ կին է իրեն դաչողը, որովհետեւ մեղաւոր է»: 40 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Սիմոն, բան մը ունիմ քեզի ըսելու»: Ան ալ ըսաւ. «Ըսէ՛, վարդապետ»: 41 Յիսուս ըսաւ. «Փոխատու մը ունիւր երկու պարտապան. մէկը հինգ հարիւր դահեկան կը պարտէր, ու միւսը՝ յիսուն: 42 Երկուքին ալ շնորհեց պարտքը, բանի կարողութիւն չունէին վճարելու: 3իմա ըսէ՛, անոնցմէ ո՞վ աւելի պիտի սիրէ զայն»: 43 Սիմոն պատասխանեց. «Կ'ենթադրեմ թէ ան՝ որուն շատ շնորհեց»: Ան ալ ըսաւ անոր. «Շիտակ դատեցիր»: 44 Ու դառնալով դէպի այդ կինը՝ ըսաւ Սիմոնի. «Կը տեսնես այս կինը: Ես տունդ մտայ, եւ դուն ջուր չտուիր ոտքերուս. բայց ասիկա իր արցունքով թրջեց ոտքերս, եւ իր մագերով սրբեց: 45 Դուն ինծի համբրիր մը չտուիր, բայց ասիկա հոս

մտնելէս ի վեր՝ ղդադրեցաւ ոտքերս համբուրելէ: 46 Դուն գլուխս չօծեցիր անուշահոտ խղով, բայց ասիկա ոտքերս օծեց անուշահոտ օծանելիքով: 47 Ուստի կը յայտարարեմ քեզի. «Ասոր բազմաթիւ մեղքերը ներուած են, որովհետեւ շատ սիրեց. բայց ան՝ որուն քիչ կը ներուի, անիկա քիչ կը սիրէ». 48 Եւ ըսաւ անոր. «Քու մեղքերդ ներուած են»: 49 Իրեն հետ սեղան նստողները սկսան ըսել իրենց մէջ. «Ո՛վ է ասիկա՝ որ մեղքերն ալ կը ներէ»: 50 Իսկ ինք ըսաւ կնոջ. «Հաւատաքո՛վ փրկեց քեզ, գնա՛ խաղաղութեամբ»:

8 Անկէ ետք, ինք կը քարոզէր՝ քաղաքէ քաղաք ու գիւղէ գիւղ շրջելով, եւ կ'աւետէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Տասներկուքը իրեն հետ էին, 2 նաեւ քանի մը կիներ՝ որոնք չար ոգիներէ ու հիւանդութիւններէ բուժուած էին.՝ Մարիամ՝ որ կը կոչուէր Մագդաղենացի եւ որմէ եօթը դէւ էլեր էր, 3 Յովաննա, 3երոզելի տան վերակացուին՝ Քուզայի կինը, Շուշան ու շատ ուրիշներ, որոնք կը սպասարկէին անոր իրենց ինչքով: 4 Երբ մեծ բազմութիւն հաւաքուեցաւ եւ ամէն քաղաքէ իրեն եկան, առակ մը ըսաւ անոնց. 5 «Սերմնացան մը գնաց իր հունտը ցանելու: Մինչ կը ցանէր, քանի մը հունտեր ինկան ճամբային եզերքը եւ կոխկռտուեցան, ու երկինքի թռչունները լափեցին զանոնք: 6 Ուրիշներ ինկան ժայռի վրայ, եւ հազիւ բուսած՝ չորցան, քանի բուսահող չկար: 7 Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մէջ, ու փուշերը բուսնելով անոնց հետ՝ խեղդեցին զանոնք: 8 Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հողի մէջ, ու բուսնելով՝ հարիւրապատիկ պտուղ տուին»: Երբ ըսաւ այս բաները՝ գոչեց. «Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 9 Իր աշակերտները հարցուցին իրեն. «Ի՞նչ է իմաստը այս առակին»: 10 Ան ալ ըսաւ. «Ձեզի՛ տրուած է հասկնալ Աստուծոյ թագաւորութեան խորհուրդները, բայց ուրիշներուն՝ առակներով կը խօսիմ. որպէսզի նայելով՝ չտեսնեն, ու լսելով՝ չհասկնան»: 11 «Ուրեմն սա՛ն է առակին իմաստը. հունտը՝ Աստուծոյ խօսքն է: 12 Ճամբային եզերքը եղողները անոնք են՝ որ կը լսեն. յետոյ Չարախօսը կու գայ եւ կը վերցնէ անոնց սիրտէն խօսքը, որպէսզի չհաւատան ու չփրկուին: 13 Ժայռի վրայիները անոնք են, որ երբ լսեն՝ ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը: Բայց արմատ չունին. ատեն մը կը հաւատան, եւ փորձութեան ժամանակ կը կեռանան: 14 Փուշերու մէջ ինկածները անոնք են, որ լսելէ ետք՝ կ'երթան, բայց կը խեղդուին այս կեանքին հոգերով, հարստութեամբ ու հաճոյքներով, եւ պտուղ չեն հասունցներ: 15 Իսկ լաւ հողի մէջ ցանուածները անոնք են, որ խօսքը լսելով՝ պարկեշտ ու բարի սիրտի մը մէջ կը պահեն զայն, եւ համբերութեամբ պտուղ կ'արտադրեն»: 16 «Ո՛չ մէկը՝ ճրագ մը վառելէ ետք՝ կը ծածկէ զայն անօթով մը, կամ կը

դնէ մահիճի մը ներքեւ. հապա կը դնէ աշտանակի մը վրայ, որպէսզի ներս մտնողները տեսնեն լոյսը: 17 Որովհետեւ չկայ զաղտնիք մը՝ որ բացայայտ պիտի չըլլայ, ո՛չ ալ պահուած բան մը՝ որ պիտի չգիտցուի ու երեւան չելլէ: 18 Ուրեմն զգուշացէ՛ք թէ ինչպէս կը լսէք. որովհետեւ ո՛վ որ ունի՝ պիտի տրուի անոր, իսկ ո՛վ որ չունի՝ անկէ պիտի առնուի նոյնիսկ ինչ որ ինք կը կարծէ թէ ունի»: 19 Անոր մայրն ու եղբայրները եկան իրեն, բայց բազմութեան չէին կրնար մօտենալ իրեն: 20 Անոր լուր տուին՝ ըսելով. «Քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայնած են եւ կ'ուզեն տեսնել քեզ»: 21 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ի՛մ մայրս ու եղբայրներս անոնք են, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը եւ կը գործադրեն զայն»: 22 Օր մը՝ ինք նաւ մտաւ իր աշակերտներուն հետ, եւ ըսաւ անոնց. «Ծովակին միւս եզերքը անցնի՛ք»: Մեկնեցան. 23 բայց մինչ կը նաւարկէին՝ ինք քնացաւ: Հովի փոթորիկ մը իջաւ ծովակին վրայ, նաւը կը լեցուէր ջուրով, եւ իրենք վտանգի մէջ էին: 24 Մօտեցան, արթնցուցին զինք ու ըսին. «Վարդապետ, վարդապետ, կը կորսուինք»: Ան ալ ոտքի ելաւ, սաստեց հովն ու այլքները. եւ անոնք հանդարտեցան ու խաղաղութիւն եղաւ: 25 Ըսաւ անոնց. «Ո՛րք է ձեր հաւատքը»: Անոնք՝ վախով համակուած՝ զարմացան, եւ կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք ո՛վ է ասիկա, որ կը հրամայէ նոյնիսկ հովերուն ու ջուրին, եւ կը հնազանդին իրեն»: 26 Նաւարկելով իջան Գաղարացիներուն երկիրը, որ Գալիլեայի դիմացն է: 27 Երբ ինք ցամաք ելաւ, քաղաքէն մարդ մը հանդիպեցաւ իրեն: Ան դէւեր ուներ ներսը՝ երկար ժամանակէ ի վեր. հանդերձ չէր հազներ, ո՛չ ալ տան մէջ կը բնակէր, հապա՛ գերեզմաններու մէջ: 28 Տեսնելով Յիսուսը՝ աղաղակեց, ինկաւ անոր առջեւ եւ ըսաւ բարձրաձայն. «Դուն ինչ գործ ունիս ինձի հետ, Յիսուս, Ամենաբարձր Աստուծոյ Որդի. կ'աղերսնեմ քեզի, մի՛ տանջեր զիս»: 29 (Որովհետեւ հրամայեց անմաքուր ոգիին՝ որ լիլէ այդ մարդէն. արդարեւ երկար ատեն էր որ գրաւած էր զայն, եւ ան կապուած կը պահուէր՝ շղթաներով ու ոտնակապերով, բայց կը կոտորէր կապերը եւ դէւէն կը բշուէր անապատը:) 30 Յիսուս հարցուց անոր. «Ի՞նչ է անուկդ»: Ան ալ ըսաւ. «Լեզբոն». որովհետեւ շատ դէւեր մտած էին անոր մէջ: 31 Անոնք կ'աղաչէին իրեն, որ չհրամայէ իրենց՝ անդունդը երթալ: (Abyssos ցէ) 32 Հոն խոզերու մեծ երամակ մը կար, որ լեռը կ'արածէր: Աղաչեցին անոր՝ որ արտօնէ իրենց անոնց մէջ մտնել. եւ արտօնեց իրենց: 33 Ուստի դէւերը՝ դուրս ելլելով մարդէն՝ մտան խոզերուն մէջ. ու երամակը զահալէժ տեղէն ծովակը վազեց եւ խեղդուեցաւ: 34 Խոզարածները տեսնելով պատահածը՝ փախան, ու պատմեցին քաղաքը եւ արտերը: 35 Մարդիկ դուրս ելան՝

պատահածը տեսնելու: Եկան Յիսուսի բով, ու գտան այն մարդը՝ որմէ դէւերը ելած էին, նստած Յիսուսի ոտքերուն բով, հագուած եւ սթափած. ու վախցան: **36** Անոնք որ տեսեր էին պատահածը, պատմեցին անոնց թէ ինչ կերպով դիւահարը բուժուեցաւ: **37** Գաղարացիներուն շրջակայքը եղող ամբողջ բազմութիւնը կը թախանձեր անոր՝ որ երթայ իրենցմէ, որովհետեւ մեծ վախով համակուած էին: Ան ալ նաւ մտնելով վերադարձաւ: **38** Մարդը՝ որմէ դէւերը ելած էին, կ'աղէսէր անոր որ ընկերանայ իրեն: Բայց Յիսուս արձակեց զայն եւ ըսաւ. **39** «Վերադարձի՛ր տունդ, ու պատմի՛ ամէն ինչ որ Աստուած ըրաւ քեզի»: Ան ալ գնաց, եւ ամբողջ քաղաքին մէջ հրապարակեց ամէն ինչ որ Յիսուս ըրաւ իրեն: **40** Երբ Յիսուս վերադարձաւ, բազմութիւնը ընդունեց զինք, որովհետեւ բոլորը կը սպասէին իրեն: **41** Եւ ահա Յայրոս անունով մարդ մը եկաւ, որ ժողովարանի պետ էր: Յիսուսի ոտքը իյնալով՝ կ'աղաչէր անոր որ իր տունը մտնէ, **42** որովհետեւ ունէր մէկ հասփի աղջիկ մը, գրեթէ տասներկու տարեկան, որ մահամերձ էր: Երբ Յիսուս կ'երթար, բազմութիւնը կը սեղմէր զինք: **43** Կին մը, որ արիւնահոսութիւն ունէր տասներկու տարիէ ի վեր, եւ իր ամբողջ ունեցածը ծախսած էր բժշկներուն, բայց ոչ մէկէն կրցած էր բուժուիլ, **44** ետեւէն մօտենալով՝ անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ, եւ իր արիւնահոսութիւնը անմիջապէս դադարեցաւ: **45** Ու Յիսուս ըսաւ. «Ո՛վ էր ան՝ որ դպաւ ինձի»: Երբ բոլորը կ'ուրանային, Պետրոս եւ իրեն հետ եղողները ըսին. «Վարդապետ, բազմութիւնը քեզ կը սեղմէ ու կը ճնշէ, եւ կ'ըսես. “Ո՛վ դպաւ ինձի”»: **46** Յիսուս ըսաւ. «Մէկը դպաւ ինձի, որովհետեւ գիտակցեցայ թէ զօրութիւն մը դուրս ելաւ ինձմէ»: **47** Երբ կինը տեսաւ թէ ըրածը անկէ թաքուն չմնաց, դողալով եկաւ, անոր առջեւ ինկաւ, եւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ յայտարարեց անոր թէ ինչ պատճառով դպեր էր անոր, եւ թէ ինչպէս անմիջապէս բժշկուեցաւ: **48** Յիսուս ըսաւ անոր. «Քաջալերուէ՛, աղջիկ, հաւատքդ բժշկեց քեզ. գնա՛ խաղաղութեամբ»: **49** Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովարանի պետին տունէն մէկը եկաւ եւ ըսաւ. «Աղջիկդ մեռաւ, ա՛յ մի՛ անհանգստացնէր վարդապետը»: **50** Բայց երբ Յիսուս լսեց ասիկա՝ ըսաւ անոր. «Մի՛ վախճար, միայն հաւատաւ, ու պիտի ապրի»: **51** Երբ տունը մտաւ, ոչ մէկուն թոյլ տուաւ որ մտնէ, բայց միայն՝ Պետրոսի, Յակոբոսի ու Յովհաննէսի, եւ աղջիկին հօր ու մօր: **52** Բոլորն ալ կու լային եւ կը հեծօծէին անոր վրայ. բայց ինք ըսաւ. «Մի՛ լաք. ան մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: **53** Անոնք ալ զինք ծաղրեցին, քանի գիտէին թէ մեռաւ: **54** Իսկ ինք բոլորն ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր ձեռքէն, ու գոչեց՝ ընելով. «Աղջիկ, ոտքի ելի՛ր»: **55** Անոր հոգին վերադարձաւ, եւ ան անմիջապէս

կանգնեցաւ: Յիսուս հրամայեց՝ որ անոր ուտելիք տան: **56** Անոր ծնողները զմայլած մնացին, եւ ինք պատուիրեց անոնց՝ որ պատահածը ոչ մէկուն ըսեն:

9 Իր տասներկու աշակերտները հաւաքելով՝ զօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ անոնց բոլոր դէւերուն վրայ, եւ ասխտեր բժշկելու: **2** Ու որկեց զանոնք՝ որ քարոզեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ բժշկեն հիւանդները: **3** Ըսաւ անոնց. «Ճամբորդութեան համար ոչինչ առէք, ոչ գաւազան եւ ոչ պարկ, ոչ հաց եւ ոչ դրամ. ոչ ալ կրկին բաճկոն ունեցէք»: **4** Որո՞ն տուն որ մտնէք՝ հոն մնացէք, ապա անկէ մեկնեցէք: **5** Իսկ անոնք որ չեն ընդունիր ձեզ, երբ դուրս ելլէք այդ քաղաքէն՝ թօթուեցէ՛ք ձեր ոտքերուն փոշին անգամ, իբր վկայութիւն անոնց դէմ»: **6** Անոնք ալ մեկնեցան եւ գիւղէ գիւղ կը շրջէին, ամենուրեք աւետարանելով ու բուժելով: **7** Յերովդէս չորրորդապետը՝ անոր բոլոր կատարածներուն մասին լսելով՝ տարակոյսի մէջ էր, որովհետեւ ոմանք ըսած էին. **8** «Յովհաննէս մեռելներէն յարութիւն առաւ», եւ ոմանք. «Եղիա յայտնուեցաւ», իսկ ուրիշներ ալ. «Նախկին մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ»: **9** Յերովդէս ըսաւ. «Յովհաննէսը են գիտատեցի, իսկ ո՞վ պիտի ըլլայ ասիկա՝ որուն մասին այսպիսի բաներ կը լսեմ»: Ու կը ջրանար տեսնել զայն: **10** Առաքեալները վերադարձան, ու պատմեցին անոր՝ ինչ որ ըրին. եւ ամենով զանոնք՝ մէկդի քաշուեցաւ ամայի տեղ մը, քաղաքի մը բով՝ որուն անունը Բեթսայիդա էր: **11** Երբ բազմութիւնները գիտցան՝ անոր հետեւեցան: Ինք ալ զանոնք ընդունելով՝ կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեան մասին, եւ կը բժշկէր անոնք՝ որ բուժումի պետք ունէին: **12** Երբ օրը սկսաւ մթննայ՝ տասներկուքը մօտեցան եւ ըսին անոր. «Արձակէ՛ բազմութիւնը, որպէսզի երթան շրջակայ գիւղերն ու արտերը, իջեւանին եւ ուտելիք գտնեն, որովհետեւ հոս ամայի տեղ մըն ենք»: **13** Ըսաւ անոնց. «Դուք անոնց կերակուր տուէք»: Անոնք ալ ըսին. «Մենք հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն աւելի բան չունինք, եթէ չերթանք այդ ամբողջ ժողովուրդին համար կերակուր չգնենք»: **14** (Արդարեւ հինգ հազարի չափ այր մարդիկ կային:) Ըսաւ իր աշակերտներուն. «Նստեցուցէ՛ք ատոնք՝ յիսունական շարքերով»: **15** Այդպէս ըրին, ու բոլորն ալ նստեցուցին: **16** Ինք ալ առաւ այդ հինգ նկանակներն ու երկու ձուկերը, դէպի երկինք նայելով՝ օրհնեց զանոնք, կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն բազմութեան: **17** Կերան, բոլորն ալ կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած բեկորները՝ տասներկու կողով լեցուցին: **18** Երբ ինք առանձին կ'աղօթէր, աշակերտները իրեն հետ էին, եւ

հարցուց անոնց. «Բազմութիւնները ինծի համար ինչ կ'ընեն, ի՞նչ են»: 19 Անոնք ալ պատասխանեցին. «Ոմանք՝ Յովհաննէս Մկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ նախկին մարգարէներէն մէկը, որ յարութիւն առած է»: 20 Ինք ըսաւ անոնց. «Իսկ որևէ ինչ կ'ընէք, ի՞նչ են»: Պետրոս պատասխանեց. «Աստուծոյ Քրիստոսը»: 21 Յիսուս ազարարեց անոնց, ու պատուիրեց որ ի՛նչ մէկուն ըսեն այս բանը: 22 Եւ ըսաւ. «Պէտք է որ մարդու Որդին շատ չարարանքներ կրէ, մերժուի երէցներէն, քահանայապետներէն եւ դպիրներէն, սպաննուի ու յարութիւն առնէ երրորդ օրը»: 23 Եւ կ'ըսէր բոլորին. «Եթէ մէկը ուզէ զալ իմ ետեւէս՝ թող ուրանայ ինքզինք, ամեն օր վերցնէ իր խաչը ու հետեւի ինծի. 24 որովհետեւ ի՞նչ որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ի՞նչ որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինծի համար, պիտի փրկէ զայն: 25 Քանի որ մարդ ինչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամբողջ աշխարհը բայց կորսնցնէ ինքզինք, կամ տուժէ: 26 Որովհետեւ ի՞նչ որ ամօթ սեպէ զիս եւ իմ խօսքերս դաւանիլը, մարդու Որդին ալ ամօթ պիտի սեպէ զայն դաւանիլը՝ երբ զայ իր ու Յօր եւ տուրք հրեշտակներուն փառքով: 27 Բայց ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Յոս կայնողներէն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը”»: 28 Այս խօսքերէն գրեթէ ութ օր ետք՝ ամենելով Պետրոսը, Յովհաննէսն ու Յակոբոսը՝ լեռը ելաւ աղօթելու: 29 Մինչ կ'աղօթէր, իր երեսին տեսքը փոխուեցաւ, եւ իր պատմունքն անընդհատ ու փայլուն եղաւ: 30 Եւ ահա՛ երկու մարդիկ կը խօսակցէին իրեն հետ. անոնք՝ Մովսէսն ու Եղիան, 31 փառքով երեւցած, եւ կը խօսէին անոր այս կեանքէն մեկնումին մասին, որ պիտի իրագործուէր Երուսաղէմի մէջ: 32 Պետրոս ու անոր հետ եղողները բռնով ծանրացած էին. երբ արթնցան, տեսան անոր փառքը եւ այդ երկու մարդիկը՝ որ անոր բով կեցած էին: 33 Երբ անոնք զատուեցան անոր բովէն, Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Վարդապետ, լաւ է որ կենանք հոս եւ շինենք երէք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի ու մէկը՝ Եղիայի»:

որովհետեւ չէր գիտեր թէ ինչ կը խօսէր: 34 Մինչ այսպէս կը խօսէր, ամպ մը եկաւ եւ հովանի եղաւ անոնց վրայ. ու երբ անոնք ամպին տակ մտան՝ վախցան: 35 Չայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով. «Այս է իմ սիրելի Որդիս, անոր մտիկ ըրէք»: 36 Երբ լսեցին այդ ձայնը՝ Յիսուս մինակ մնաց: Իրենք ալ լուռ կեցան, եւ այդ օրերը ի՛նչ մէկուն բան մը պատմեցին իրենց տեսածներէ: 37 Յետեւեալ օրը, երբ անոնք լեռնէն վար իջան, մեծ բազմութիւն մը դիմաւորեց զայն: 38 Բազմութենէն մարդ մը գոչեց. «Վարդապետ, կ'աղերսեմ քեզի, նայ՛ք որդիիս, քանի որ իմ մէկ հատիկս է: 39 Ահա՛ ռզի մը կը բռնէ զինք, ինք ալ յանկարծ կ'աղաղակէ. ռզին զինք ցնցելով կը փրփորցնէ, ու հագիւ կը

հեռանայ իրմէ՛ շախջախելով զինք: 40 Աղերսեցի բու աշակերտներուդ՝ որ դուրս հանեն զայն, բայց չկրցան: 41 Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛վ անհաւատ ու խտորեալ սերունդ, մինչեւ երբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ եւ ձեզի հանդուրժեմ: Յոս բեր որդիդ»: 42 Երբ կը մօտենար, դէրը գետին զարկաւ զայն ու սաստիկ ցնցեց: 43 Իսկ Յիսուս սաստեց անմաքուր ռզին, բժշկեց պատանին եւ տուաւ զայն իր օրը: 44 Բոլորը կ'ապշէին Աստուծոյ մեծամեծ գործերուն վրայ: Մինչ բոլորն ալ կը սքանչանային Յիսուսի բոլոր ըրածներուն վրայ, ան ըսաւ իր աշակերտներուն. «Դուք այս խօսքերը ձեր միտքը պահեցէք՝, որովհետեւ մարդու Որդին պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը»: 45 Բայց անոնք չէին հասկնար այս խօսքը, եւ անոնցմէ ծածկուած էր՝ որպէսզի չըմբռնեն. ու կը վախճային հարցնել իրեն այդ խօսքին մասին: 46 Մտածում մըն ալ ծագեցաւ անոնց մէջ, թէ արդեօք ի՞նչ է մեծագոյնը իրենց մէջ: 47 Յիսուս ըմբռնելով անոնց սիրտին մտածումը՝ ըսաւ մանուկ մը, կայնեցուց զայն իր բով, 48 ու ըսաւ անոնց. «Ո՛վ որ կ'ընդունի այս մանուկը իմ անունովս՝ զիս կ'ընդունի, եւ ի՞նչ որ զիս կ'ընդունի՝ զիս դրկորդ կ'ընդունի. որովհետեւ ան որ ամենէն պզտիկն է ձեր բոլորին մէջ, անիկա՛ պիտի ըլլայ մեծը»: 49 Յովհաննէս ըսաւ. «Վարդապետ, մէկը տեսանք որ դէներ կը հանէր բու անունովը, եւ արգիլեցինք զայն՝ քանի որ մեզի չի հետեւիր»: 50 Յիսուս ըսաւ անոր. «Մի՛ արգիլէք, որովհետեւ ան որ մեզի հակառակ չէ, մեր՝ կողմէն է»: 51 Երբ իր աշխարհէն վերանայու ժամանակը հասաւ՝, հաստատապէս որոշեց՝ Երուսաղէմ երթալ: 52 Եւ իր առջեւէն ղրկեց պատգամաւորներ, որոնք երբ գացին՝ մտան Սամարացիներուն մէկ գիւղը, որպէսզի պատրաստութիւն տեսնեն իրեն համար: 53 Բայց չընդունեցին զայն, որովհետեւ անոր երեսը դէպի Երուսաղէմ ուղղուած էր: 54 Երբ իր աշակերտները՝ Յակոբոս ու Յովհաննէս՝ տեսան ասիկա, ըսին անոր. «Տէր, կ'ուզեն որ ըստեք, որպէսզի երկինքէն կրակ իջնէ եւ սպառէ զանոնք, ինչպէս Եղիա ալ ըրաւ»: 55 Դարձաւ ու յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով. «Չէք գիտեր թէ ինչ հոգիի տէր էք. 56 որովհետեւ մարդու Որդին եկաւ ի՛նչ թէ մարդոց անձերը կորսնցնելու, հապա՛՜ փրկելու»:

Եւ ուրիշ գիւղ մը գացին: 57 Երբ անոնք ճամբան կ'երթային, մէկը ըսաւ անոր. «Տէր, պիտի հետեւիմ քեզի՛՝ ի՛նչ որ երթաս»: 58 Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղուէսները որջեր ունին, ու երկինքի թռչունները՝ բոյնէր, բայց մարդու Որդին տեղ մը չունի՛՝ ուր հանգչեցնէ իր գործը»: 59 Ուրիշի մըն ալ ըսաւ. «Յետեւէ՛ ինծի»: Իսկ ան ըսաւ. «Տէր, արտօնէ՛ ինծի, որ նախ երթամ՝ թաղեմ հայրս»: 60 Յիսուս ըսաւ անոր. «Թո՛ղ մեռելներուն՝ թաղել իրենց մեռելները, իսկ դուն զնա՛ ու քարոզէ՛ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 61 Ուրիշ մըն ալ ըսաւ. «Տէր, պիտի հետեւիմ քեզի. բայց արտօնէ՛

որ նախ հրաժեշտ անեն տան մեջ եղողներն»։ 62 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ո՛չ մէկը՝ որ կը դնէ ձեռքը մահին վրայ ու ետեւ կը նայի՝ յարմար է Աստուծոյ թագաւորութեան»։

10 Ասկէ ետք՝ Տերը ուրիշ եօթանասուն ալ որոշեց, եւ իր առջեւէն երկու-երկու դրկեց զանոնք բոլոր քաղաքներն ու տեղերը՝ ուր ինք պիտի երթայ։ 2 Եւ ըսաւ անոց. «Յունձքը իրապէս շատ է, բայց գործաւորները՝ քիչ. ուրեմն հունձքին Տերոջ աղերսեցէք, որ գործաւորներ ուղարկէ իր հունձքին։ 3 Գացէք. ահա ես կը դրկեմ ձեզ իբր գամուկներ՝ գայլերու մէջ։ 4 Ձեզի հետ մի ամնէք՝ ո՛չ քսակ, ո՛չ պարկ, ո՛չ ալ կօշիկներ, ու ճամբան ո՛չ մէկը բարեւեցէք։ 5 Որեւէ տուն որ մտնէք՝ նախ ըսէք. «Բարեւ այս տան»։ 6 Եթէ հոն բարեւի արժանի մարդ կայ, ձեր բարեւը պիտի հանգչի անոր վրայ. այլապէս՝ պիտի դառնայ ձեզի։ 7 Մնացէք այդ տան մէջ, եւ կերէք ու խմեցէք անոց քով, որովհետեւ գործաւորը արժանի է իր վարձքին. մի երթաք տունէ տուն։ 8 Որեւէ քաղաք որ մտնէք եւ ընդունին ձեզ, կերէք ինչ որ հրամանն է ձեզի։ 9 Բուժեցէք անոր մէջի հիւանդները եւ ըսէք անոց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է ձեզի»։ 10 Բայց որեւէ քաղաք որ մտնէք ու ընդունին ձեզ, երթալով անոր հրապարակները՝ ընէք. 11 «Այն փոշին ալ՝ որ մեր ոտքերուն վրակած է ձեր քաղաքէն, կը թօթունէք ձեզի. բայց սա գիտցէք, որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է ձեզի»։ 12 Կը յայտարարեմ ձեզի. «Այն օրը Սողոմոնի դատաստանը աւելի դիւրին պիտի ըլլայ, քան այդ քաղաքին»։ 13 «Վայ քեզի, Քորազին, վայ քեզի, Բեթսայիդայ. որովհետեւ եթէ Տիրոսի ու Սիդոնի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք կատարուեցան ձեր մէջ, շատոնց ապաշխարած պիտի ըլլային՝ բուրձով եւ մոխիրի մէջ նստելով։ 14 Բայց դատաստանին օրը՝ աւելի դիւրին պիտի ըլլայ Տիրոսի ու Սիդոնի, քան ձեզի։ 15 Եւ դո՛ւն, Կափառնայրում, որ բարձրացած ես մինչեւ երկինք, պիտի իջնես մինչեւ դժոխք։ (Hades 986) 16 Ա՛ն որ մտիկ կ'ընէ ձեզի՝ մտիկ կ'ընէ ինձի. իսկ ան որ կ'անարգէ ձեզ՝ կ'անարգէ զիս, եւ ան որ կ'անարգէ զիս՝ կ'անարգէ զիս դրկորդը»։ 17 Եօթանասուն աշակերտները վերադարձան ուրախութեամբ, եւ ըսին. «Տէր, բու անուտովդ՝ դեւերն ալ կը կատակէին մեզի»։ 18 Յիսուս ըսաւ անոց. «Կը տեսնէի Սատանան, որ վար կ'իյնար երկինքէն՝ փայլակի նման։ 19 Ահա ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ կոխելու օձերու, կարիճներու, եւ թշնամիին ամբողջ զօրութեան վրայ. բնաւ քան մը պիտի չվնասէ ձեզի։ 20 Բայց դուք մի՛ ուրախանաք՝ որ չար ոգիները կը հպատակին ձեզի. այլ մանաւանդ ուրախացէք՝ որ ձեր անունները գրուած են երկինքը»։ 21 Այդ նոյն ժամուն՝ Յիսուս Յոգիով ցնծաց եւ ըսաւ.

«Կը ներբողեմ քեզ, Հայր, Տեր երկինքի ու երկրի, որ այս բաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ խելացիներէն, ու յայտնեցիր երախաներն։ Այո, Հայր, որովհետեւ այսպէս հաճելի եղաւ քու առջեւը։ 22 Ամեն բան յանձնուեցաւ ինձի՝ իմ Հօրմէս, ու ո՛չ մէկը գիտէ թէ ո՛վ է Որդին, բայց միայն՝ Հայրը, եւ թէ ո՛վ է Հայրը, բայց միայն՝ Որդին, եւ ան՝ որուն Որդին փափաքի յայտնելը»։ 23 Աշակերտներուն դառնալով՝ առանձին ըսաւ. «Երանի՛ այն աչքերուն՝ որ կը տեսնեն ձեր տեսածները. 24 արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Շատ մարգարէներ ու թագաւորներ ուզեցին տեսնել ձեր տեսածները՝ բայց չտեսան, եւ լսել ձեր լսածները՝ բայց չլսեցին»։ 25 Ահա օրինական մը կանգնեցաւ, ու փորձելով զայն՝ ըսաւ. «Վարդապետ, ինչ ընեմ՝ որ ժառանգեմ յաւիտենական կեանքը»։ (aiōnios 9166) 26 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ինչ գրուած է Օրէնքին մէջ, ինչպէս կը կարդաս»։ 27 Ան պատասխանեց. «Սիր՛ Տերը՝ բու Աստուածը՝ ամբողջ սիրտովդ, ամբողջ անձովդ, ամբողջ զօրութեամբդ եւ ամբողջ միտքովդ, ու ընկերդ՝ բու անձիդ՝ պէս»։ 28 Ինք ալ ըսաւ անոր. «Շիտակ պատասխանեցիր, ըր՛ք առիկա՝ ու պիտի ապրիս»։ 29 Իսկ ան՝ ուզելով արդարացնել ինքզինք՝ ըսաւ Յիսուսի. «Բայց ո՛վ է իմ ընկերս»։ 30 Յիսուս պատասխանեց. «Մէկը Երուսաղէմէն Երիթով կ'իջնէր եւ աւազակներու ձեռքը ինկաւ, որոնք մերկացուցին զայն, վիրաւորելով կիսամտ թողուցին ու զացին։ 31 Պատահեցաւ որ քահանայ մը իջնէ այդ ճամբայէն. տեսնելով զայն՝ միւս կողմէն անցաւ։ 32 Նմանապէս Ղեւտացի մը հասնելով այդ տեղը՝ գնաց եւ տեսաւ, ու միւս կողմէն անցաւ։ 33 Բայց Սամարացի մը՝ որ կը ճամբորդէր, եկաւ անոր քով, եւ տեսնելով զայն՝ գթաց։ 34 Մօտեցաւ, փաթթեց անոր վերքերը, վրան ձեթ ու զինի թափելով եւ իր գրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ զայն պանդոկ մը, ու հոգ տարաւ անոր։ 35 Հետեւեալ օրը՝ երբ կը մեկնէր անկէ, հանցեց երկու դահեակն, տուաւ պանդոկապետին եւ ըսաւ անոր. «Հոգ տար ատոր, ու ինչ որ աւելի ծախսես՝ պիտի վճարեմ քեզի երբ վերադառնամ»։ 36 Ուրեմն այս երեքէն ո՛վ կը կարծես թէ ընկերը եղաւ աւազակներու ձեռքը ինկողին»։ 37 Ան ալ ըսաւ. «Ա՛ն որ կարեկցեցաւ անոր»։ Ուստի Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնա՛, դո՛ւն ալ նոյնպէս ըրէ»։ 38 Երբ անոնք կ'երթային՝ ինք զիւր մը մտաւ, եւ կին մը՝ Մարթա անունով՝ ընդունեց զայն իր տունը։ 39 Ան իոյր մը ունէր՝ որուն անունը Մարիամ էր. ան եկաւ, նստաւ Յիսուսի ոտքերուն քով, եւ մտիկ կ'ընէր անոր խօսքերը։ 40 Բայց Մարթա շատ զբաղած էր սպասարկութեամբ։ Եկաւ անոր քով ու ըսաւ. «Տէր, հոգ չնս ըներ՝ որ քոյրս միմակ ձգեց զիս սպասարկութեան մէջ. ուրեմն ըսէ՛ իրեն՝ որ օգնէ ինձի»։ 41 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Մարթայ, Մարթայ, դուն շատ բաներու համար կը

մտահոգուիս եւ իրար կ'անցնիս. 42 Բայց մէկ բան պէտք է, ու Մարիամ ընտրեց այդ լաւ բաժինը, որ պիտի չառնուի իրմէ»:

11 Երբ տեղ մը կ'աղօթէր, դադարելէն ետք իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. «Տէր, աղօթել տրովեցուր մեզի, ինչպէս Յովհաննէս տրովեցուց իր աշակերտներուն»: 2 Ուստի ըսաւ անոնց. «Երբ կ'աղօթէք՝ ըսէք. “Յայր մեր՝ որ երկինքն են”, որ անունդ տուրք ըլլայ. բոլ թագաւորութիւնդ գայ. բոլ կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ”: 3 Մեր ամենօրեայ հացը՝ տրւր մեզի օրէ օր. 4 ներք մեզի մեր մեղքերը, քանի որ մենք ալ կը ներենք բոլոր անոնց՝ որ պարտապան են մեզի. ու մի տանիք մեզ փորձութեան, հապա ազատէ մեզ Չարէն”»: 5 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Եթէ ձեզմէ մէկը՝ բարեկամ մը ունենայ, ու կէս գիշերին երթայ անոր եւ ըս. “Բարեկամ, ինծի երէք նկանակ փոխ տուր. 6 որովհետեւ մէկ բարեկամս ճամբորդած ատեն ինծի եկաւ, եւ ոչինչ ունիմ՝ անոր հրամանելու”, 7 ու եթէ ան ներսէն պատասխանէ. “Չիս մի անհանգստացներ. արդէն դուռը գոցուած է, ու զաւակներս իմ քովս՝ անկողինին մէջ են. չեմ կրնար կանգնիլ եւ քեզի հաց տալ”, 8 կը յայտարարեմ ձեզի. “Թէեւ բարեկամութեան համար ոտքի չելի՛՛ անոր տալու, անոր պատճառած տաղտուկին” համար պիտի կանգնի ու պէտք եղածը տայ անոր”: 9 Ես ալ կը յայտարարեմ ձեզի. “Ինչորեքէ՛ք՝ եւ պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէ՛ք՝ ու պիտի գտնէք. դուռը բացեցէ՛ք՝ եւ պիտի բացուի ձեզի: 10 Որովհետեւ ո՛վ որ խնդրէ՛ կը ստանայ, ո՛վ որ փնտռէ՛ կը գտնէ, եւ ո՛վ որ դուռը բացէ՛ պիտի բացուի անոր: 11 Եթէ որդի մը հաց ուզէ ձեզմէ ոճել մէկէն՝ որ հայր է, միթէ քմր պիտի տայ անոր. կամ եթէ ձուկ ուզէ, միթէ ձուկին տեղ ծծ պիտի տայ անոր. 12 կամ եթէ հաւկիթ ուզէ, միթէ կարիճ պիտի տայ անոր: 13 Ուրեմն եթէ դուք որ չար էք՝ գիտէք ձեր զաւակներուն բարի նուէրներ տալ, որչափ աւելի ձեր Յայրը երկինքէն Սուրբ Յոզիմ պիտի տայ անոնց՝ որ կը խնդրեն իրմէ”»: 14 Յիսուս կը հաներ դէ մը՝ որ համր էր: Երբ դէւը դուրս ելաւ՝ համրը խօսեցաւ, եւ բազմութիւնները սքանչաւան: 15 Բայց անոնցմէ ոմանք ըսին. «Ան դէւերո՞ւ Բեղզեբուդ իշխանին միջոցով կը հանէ դէւերո՞ք»: 16 Ուրիշներ ալ՝ փորձելու համար՝ կը խնդրէին իրմէ նշան մը երկինքէն: 17 Բայց ինք գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ անոնց. «Ինքնիդ դէմ բաժնուած որեւէ թագաւորութիւն՝ կ'աւերի, եւ տուն մը ինքնիդ դէմ բաժնուած՝ կը փլչի: 18 Յապա եթէ Սատանան ինքնիդ դէմ բաժնուած է, անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ. որովհետեւ կ'ըսէք թէ Բեղզեբուդով կը հանեմ դէւերը: 19 Իսկ եթէ ես Բեղզեբուդով

կը հանեմ դէւերը, ձեր որդիները ինչով կը հանեն. ուստի անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները: 20 Բայց եթէ ես Աստուծոյ մատով կը հանեմ դէւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ձեր վրայ: 21 Երբ ուժեղ մարդ մը՝ զենքերը վրան առած՝ պահպանէ իր տան գաւիթը, անոր ինչքը կը մնայ խաղաղութեան մէջ: 22 Բայց երբ իրմէ աւելի ուժեղը յարձակի վրան ու յաղթէ անոր, կը գրաւէ անոր զենքերը՝ որոնց ան վստահած էր, եւ կը բաշխէ իրմէ առած կողոպտուող: 23 Ա՛ն որ ինծի հետ չէ՛ ինծի հակառակ է, եւ ան որ ինծի հետ չի հաւաքեր՝ կը ցրուէ: 24 «Երբ անմաքուր ոգին դուրս ելլէ մարդէ մը, կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւն կը փնտռէ, ու եթէ չգտնէ՛ կ'ըսէ. “Վերադառնամ իմ տունս՝ ուրկէ ելայ”»: 25 Եւ կու գայ, զայն կը գտնէ աւլուած ու զարդարուած: 26 Այն ատեն կ'երթայ, եւ իրեն հետ կ'առնէ ուրիշ եօթը ոգիներ՝ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով՝ կը բնակին հոն, եւ այդ մարդուն վերջին վիճակը առաջինէն աւելի գէշ կ'ըլլայ»: 27 Երբ ան այս բաները կը խօսէր, բազմութեան մէջէն կին մը ձայնը բարձրացուց ու ըսաւ անոր. «Երանի՛ այն որովայնին՝ որ կրեց քեզ, եւ այն ծիծերուն՝ որոնք կաթ տուին քեզի»: 28 Իսկ ինք ըսաւ. «Մանաւանդ երանի՛ անոնց, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը ու կը պահեն»: 29 Երբ բազմութիւնները կը խռնուէին անոր շուրջ, ինք ըսաւ. «Այս սերունդը չար է, նշան կը խնդրէ. սակայն ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը: 30 Որովհետեւ ինչպէս Յովնան նշան եղաւ Նինուէցիներուն, այնպէս մարդու Որդին պիտի ըլլայ այս սերունդին: 31 Յարաւի թագուհին՝ դատաստանին օրը ոտքի պիտի ելլէ այս սերունդին մարդոց դէմ ու պիտի դատապարտէ ասոնք, որովհետեւ եկաւ երկրի ծայրերէն՝ լսելու Սողոմոնի իմաստութիւնը. եւ անիմ Սողոմոնէ մեծ մէկը կայ հոս: 32 Նինուէի մարդիկը դատաստանին օրը պիտի կանգնին այս սերունդին դէմ ու պիտի դատապարտեն զայն, որովհետեւ զոջացին Յովնանի բարոգութեամբ. եւ անիմ Յովնանէ մեծ մէկը կայ հոս»: 33 «Ո՛չ մէկը՝ ճրագը վառելէ ետք՝ կը դնէ ծածուկ տեղ մը, կամ ալ՝ գրուանի տակ, հապա՛՛ աշտանակի վրայ, որպէսզի ներս մտնողները տեսնեն փայլը: 34 Մարմինին ճրագը աչքն է. ուրեմն երբ աչքդ պարզ է՛՛ ամբողջ մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ, բայց երբ աչքդ չար է՛՛ մարմինդ ալ խաւարած կ'ըլլայ: 35 Ուստի ուշադիր եղիք, որ բոլ մեջդ եղած լույսը խաւար չըլլայ: 36 Ուրեմն եթէ ամբողջ մարմինդ լուսաւոր է ու մուշ մաս մը չունի, ամբողջովին լուսաւոր կ'ըլլայ, ինչպէս երբ ճրագ մը կը լուսաւորէ քեզ իր փայլով»: 37 Երբ այս բաները կը խօսէր, Փարիսեցի մը կը թախանձեր անոր՝ որ իր քով ճաշէ: Ան ալ մտաւ եւ սեղան նստաւ: 38 Երբ Փարիսեցին տեսաւ՝ զարմացաւ, որովհետեւ

ճաշէն առաջ չլուացուեցաւ: **39** Տերը ըսաւ անոր. «Յիմա դուք՝ Փարիսեցիներ, կը մաքրէք գաւաթին ու պնակին արտաքինը, բայց ձեր ներքինը լեցուն է յափշտակութեամբ եւ չարութեամբ: **40** Անմիտներ, ան որ արտաքինը ըրաւ, ներքինն ալ ինք չըրաւ: **41** Սակայն որդորմութիւն տուէք անոնց մէջ եղածներէն, եւ հաիւ ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ ձեզի»: **42** «Բայց վայ ձեզի՝ Փարիսեցիներուդ, որ կը վճարէք անասուխին, փեզենային եւ ամէն տեսակ բանջարեղէնի տասանորդը, բայց զանց կ'ընէք իրաւունքը եւ Աստուծոյ սերը. ասոնք պետք է ընէիք, ու զանոնք չթողուիք: **43** Վայ ձեզի՝ Փարիսեցիներուդ, որ կը սիրէք առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ բարեւները՝ հրապարակներուն վրայ: **44** Վայ ձեզի՝ կեղծաւոր դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որ նման էք անյայտ գերեզմաններու, որոնց վրայէն մարդիկ կը քայեն եւ չեն գիտեր»: **45** Օրինականներէն մէկը ըսաւ անոր. «Վարդապետ, այսպէս խօսելով՝ մեզ ալ կը նախատես»: **46** Իսկ ան ըսաւ. «Ձեզի ալ վայ՝ օրինականներուդ, որ դժուարակիր բեռներ կը բեռնցնէք մարդոց, բայց դուք՝ ձեր մէկ մատով չէք հպիր այդ բեռներուն: **47** Վայ ձեզի, որ գերեզմաններ կը կառուցանէք մարգարէներուն, մինչդեռ ձեր հայրերը սպաննեցին զանոնք: **48** Ուստի կը վկայէք եւ հաւանութիւն կու տաք ձեր հայրերուն գործերուն. որովհետեւ իսկապէս իրենք սպաննեցին զանոնք, ու դուք գերեզմաններ կը կառուցանէք անոնց: **49** Յետեւաբար՝ Աստուծոյ իմաստութիւնը նաեւ ըսաւ. «Անոնց պիտի դրկեն մարգարէներ եւ առաքեալներ: Անոնցմէ ոմանք պիտի սպաննեն ու ոմանք հալածեն, **50** որպէսզի աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր թափուած բոլոր մարգարէներուն արիւնը պահանջուի այս սերունդէն: **51** Աբելի արիւնէն մինչեւ Չաբաբիայի արիւնը, որ թափուեցաւ զոհասեղանին ու տաճարին մէջտեղ, այո՛ր, կը յայտարարեն ձեզի, պիտի պահանջուի այս սերունդէն»: **52** Վայ ձեզի՝ օրինականներուդ, որ վերցուցիք գիտութեան բանալին. որոք չմտաք, «Եւ մտնողներն ալ արգիլեցիք»: **53** Երբ այս բաները կ'ըսէր անոնց, դպիրներն ու Փարիսեցիները սկսան բռննկերպով ճնշել զինք, եւ խօսեցնել շատ բաներու մասին. **54** անոր դարան պատրաստելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս անոր բերանէն խօսք մը՝ որսան, որպէսզի ամբաստանեն զինք:

12 Այդ միջոցին, երբ բիւրաւոր բազմութիւններ հաւաքուեցան, - այնքան՝ որ զիրար կը կոխկռտէին, - սկսաւ նախ ըսել իր աշակերտներուն. «Չգուշացէք՝ Փարիսեցիներու խմորէն, որ կեղծաւորութիւնն է: **2** Որովհետեւ ոչինչ կայ ծածկուած՝ որ պիտի չյայտնուի, ոչ ալ գաղտնի՝ որ պիտի չգիտցուի: **3** Ուստի ինչ որ ըսիք խաւարին մէջ՝ պիտի լսուի լոյսին մէջ, եւ այն

որ կանանցին խօսեցաք ներքին սենեակներուն մէջ՝ պիտի հրապարակուի տանիքներուն վրայ»: **4** «Բայց ձեզի՝ իմ բարեկամներուս՝ կ'ըսեմ. «Մի վախնաք անոնցմէ՝ որ կը սպաննեն մարմինը, եւ կարողութիւն չունին անկէ աւելի բան մը ընելու: **5** Յապա ձեզի ցոյց տամ թէ որմէ՛ պետք է վախնաք: Վախցէք անկէ՛» որ սպաննելէ ետք իշխանութիւն ունի գեհեներ նետելու: Այո՛ր, կը յայտարարեն ձեզի, անկէ՛ վախցէք»: (Geenna g1067) **6** Հինգ ճնճուկ երկու դանգի չէն ծախուի. սակայն անոնցմէ ոչ մէկը մոռցուած է Աստուծոյ առջեւ: **7** Բայց ձեր գումարները բոլոր մագերն ալ համրուած են. ուրեմն մի՛ վախնաք, որովհետեւ դուք շատ ճնճուկներէ աւելի կ'արժէք: **8** «Կը յայտարարեն ձեզի. «Ո՛վ որ դաւանի զիս մարդոց առջեւ, մարդու Որդին ալ պիտի դաւանի զայն Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ: **9** Բայց ան որ ուրանայ զիս մարդոց առջեւ, ինք ալ պիտի ուրացուի Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ: **10** Ո՛վ որ խօսք մը ըսէ մարդու Որդին դէմ՝ պիտի ներուի անոր, բայց ան որ հայիոյ՛ Սուրբ Յոզիին դէմ՝ պիտի չներուի անոր»: **11** Երբ տանին ձեզ ժողովարաններու, իշխանութիւններու եւ պետութիւններու առջեւ, մի՛ մտահոգուիք թէ ինչպէս կամ ինչ բանով պիտի ջատագովէք դուք ձեզ, կամ ինչ պիտի ըսէք. **12** որովհետեւ Սուրբ Յոզիին պիտի սորվցնէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ պետք է խօսիլ»: **13** Բազմութեան մէջէն մէկը ըսաւ անոր. «Վարդապետ, ըսէ՛ երբօրս՝ որ ինծի հետ բաժնէ մեզի ինկած ժառանգութիւնը»: **14** Ան ալ ըսաւ անոր. «Մարդ, ո՛վ նշանակեց զիս իրաւարար կամ բաժնող՝ ձեր վրայ»: **15** Ապա ըսաւ անոնց. «Ուշադիր եղէք եւ զգուշացէք ազահութենէ. որովհետեւ մէկուն ստացուածքներուն առատութենէն կախուած չէ իր կեանքը»: **16** Առակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով. «Հարուստ մարդու մը արտերը տուին առատ բերքեր, **17** եւ ան կը մտածէր ինքնիրեն՝ ըսելով. «Ի՛նչ ընեմ, որովհետեւ տեղ չունիմ՝ ուր բերքերս ժողվեմ»: Եւ ըսաւ. **18** «Սա՛ պիտի ընեմ. պիտի քանդեմ ամբարներս, պիտի կառուցանեմ աւելի մեծերը, հոն պիտի ժողվեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս, **19** եւ պիտի ըսեմ անձիս. «Ո՛վ իմ անձս, շատ բարիքներ ունիս՝ դիզուած շատ տարիներու համար. հանգչէ՛, կեր, խմէ՛ եւ գուարճացիր»: **20** Բայց Աստուած ըսաւ անոր. «Ամմիտ, այս գիշեր անձդ պիտի պահանջուի քեզմէ. ուստի որո՛ւն պիտի ըլլան այդ պատրաստած բաներդ»: **21** Այսպէս է ան՝ որ զանձ կը դիզէ ինքնիրեն համար, բայց չի հարստանար Աստուծոյ մօտ»: **22** Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Ուստի կը յայտարարեն ձեզի. «Մի՛ մտահոգուիք ձեր անձին համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք, ոչ ալ մարմինին համար՝ թէ ինչ պիտի հագնիք. **23** որովհետեւ անձը կերակուրէն

աւելի է, ու մարմինը՝ հագուստն է: 24 Դիտեցէք ազաւանները, որոնք ո՛ր կը սերմանան եւ ո՛ր կը հնձեն, որոնք ո՛չ շտեմարաններ ունին, ո՛չ ալ ամբարներ, բայց Աստուած կը կերակրէ զանոնք. դուք ի՞նչպի աւելի կ'արժէք թռչուններէն: 25 Ձեզմէ ո՛վ կրնայ մտահոգուելով կանգուն մը աւելցնել հասակին վրայ: 26 Հապա եթէ չէք կրնար ամենափոքր բանը փոխել, ինչո՞ւ կը մտահոգուիք ուրիշ բաներու համար: 27 Դիտեցէք շուշանները, թէ ինչպէս կ'աճին: Ո՛չ կ'աշխատին եւ ո՛չ կը մանեն. բայց կը յայտարարեն ձեզի թէ Սողոմոն ալ իր ամբողջ փառաւորութեան մէջ՝ չհագուեցաւ անոնցմէ մէկուն պէս: 28 Ուստի եթէ խոտը, որ այսօր դաշտի մէջ է ու վաղը փուռը պիտի նետուի, Աստուած այդպէս կը հագուեցնէ, ի՞նչպի աւելի ձեզ, թերահաւատներ: 29 Ա՛յ դուք մի՛ փնտռէք թէ ինչ պիտի ուտէք եւ ինչ պիտի խմէք, ու մի՛ շփոթիք. 30 որովհետեւ աշխարհի ազգերը կը փնտռեն այդ բոլոր բաները, եւ ձեր Հայրը զիտէք թէ ասոնք պէտք են ձեզի: 31 Հապա դուք խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը, ու այդ բոլոր բաներն ալ պիտի տրուին ձեզի՞»: 32 «Մի՛ վախճար, պզտիկ հօտ, որովհետեւ ձեր Հայրը բարեհաճեցաւ՝ որ ձեզի տայ թագաւորութիւնը: 33 Ծախեցէք ձեր ինչքը եւ ողորմութիւն տուէք. չմաշող քսակներ պատրաստեցէք ձեզի համար, ու չպակսող գանձ մը՝ երկինքը, ուր ո՛չ գողը կը մօտենայ եւ ո՛չ ցեղը կ'ապականէ: 34 Որովհետեւ ո՛ր որ է ձեր գանձը, հոն պիտի ըլլայ նաեւ ձեր սիրտը»: 35 «Ձեր մէջքերը թող գօտեւորուած ըլլան, ու ճրագները՝ վառուած. 36 եւ դուք նման եղէք այն մարդոց, որ կը սպասեն իրենց տիրոջ թէ երբ պիտի վերադառնայ հարսանիքէն. որպէսզի երբ գայ ու դուռը բախէ՝ իսկոյն բանան անոր: 37 Երանի՛ այն ծառաներուն, որ տէրը արթուն պիտի գտնէ՝ երբ գայ: Եւ մարտապէս կը յայտարարեն ձեզի թէ ինք գօտին մէջքը պիտի կապէ, սեղան բազմեցնէ զանոնք, եւ առջեւ անցնելով՝ պիտի սպասարկէ անոնց: 38 Եթէ զիշեռուան երկրորդ պահուն գայ, կան երրորդ պահուն գայ եւ այնպէս գտնէ՝ երանելի են այդ ծառաները: 39 Բայց սա՛ հասկցէք. եթէ տանուտէրը գիտնար թէ գողը ի՞նչ ժամուն պիտի գայ, արթուն կը կենար ու թոյլ չէր տար՝ որ ծակէ իր տունը: 40 Ուրեմն դուք ալ պատրաստ կեցէք, բանի որ մարդու Որդին պիտի գայ այնպիսի ժամու մը՝ որ դուք չէք կարծեր»: 41 Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, այդ առակը մեզմէ կ'ըսես՝ թէ բողոքին ալ: 42 Տէրը ճաւ. «Ուրեմն ո՛վ է այն հաւատարիմ եւ իմաստուն տնտեսը, որ տէրը պիտի նշանակէ իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի ատենին տայ անոնց ուտելիքը: 43 Երանի՛ այդ ծառային, որուն տէրը՝ երբ գայ՝ պիտի գտնէ թէ այդպէս կ'ընէ: 44 Եւ մարտապէս կը յայտարարեն ձեզի թէ պիտի նշանակէ զայն իր ամբողջ ինչքին վրայ: 45 Հապա եթէ այդ ծառան

ընէ իր սիրտին մէջ. «Իմ տերս կ'ուշացնէ իր գայը», եւ սկսի ծեծել ծառաներն ու աղախիները, ուտել, խմել եւ արբենալ, 46 այդ ծառային տէրը պիտի գայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամու մը՝ որ չի գիտեր. երկուքի պիտի կտրէ զայն, ու պիտի դնէ անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետ: 47 Այն ծառան՝ որ գիտէ իր տիրոջ կամքը եւ չի պատրաստուիր, ո՛չ ալ կը գործէ անոր կամքին համաձայն, շատ պիտի ծեծուի: 48 Բայց սա՛ որ չի գիտեր ու ծեծի արժանի բաներ ընէ, քիչ պիտի ծեծուի: Որուն որ շատ տրուեցաւ՝ շատ պիտի պահանջուի անկէ, եւ որուն որ աւելի յանձնուեցաւ՝ ալ աւելի պիտի ուզուի անկէ»: 49 «Ես կրակ ձգելու եկայ երկրի վրայ, եւ ինչ կ'ուզեմ՝ եթէ արդէն բորբոքած է: 50 Բայց մկրտութիւնով մը պիտի մկրտուիմ, եւ ինչպէս կը կսկծիմ՝ մինչեւ որ կատարուի: 51 Կը կարծէք թէ ես եկայ՝ երկրի վրայ խաղաղութիւն տալու: Կ'ըսեմ ձեզի. «Ո՛չ, հապա՝ բաժանում»: 52 Որովհետեւ ասկէ ետք՝ մէկ տան մէջ հինգը բաժնուած պիտի ըլլան իրարմէ. երեքը՝ երկուքէն, ու երկուքը՝ երեքէն: 53 Հայրը պիտի բաժնուի որդիէն, ու որդին՝ հօրմէն. մայրը՝ աղջիկէն, եւ աղջիկը՝ մօրմէն. կեսուրը՝ իր հարսէն, ու հարսը՝ իր կեսուրէն»: 54 Նաեւ ըսաւ բազմութիւններուն. «Երբ տեսնէք ամպ մը՝ արեւմուտքէն ելած, իսկոյն կ'ըսէք. «Անձրեւ պիտի գայ», եւ այդպէս կ'ըլլայ: 55 Ու երբ հարաւային հովը փչէ, կ'ըսէք. «Տաք պիտի ըլլայ», եւ այդպէս կ'ըլլայ: 56 Կեղծաւորներ, զիտէք երկրի ու երկինքի երեսը բննել, հապա ինչպէս չէք բններ այս ժամանակը»: 57 «Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրաւունքը: 58 Երբ ոսոխիդ հետ երթաս իշխանին, ճամբան փութա՛ ազատիլ անկէ, որպէսզի դատաւորին առջեւ չբաշկուտէ քեզ, դատաւորը՝ ոստիկանին ցանձնէ քեզ, ու ոստիկանն ալ բանտը չնետէ: 59 Կը յայտարարեն ձեզի. «Դուրս պիտի չելլես անկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին լուծան»:»:

13 Այդ ատեն ներկայ եղողներն ոմանք պատմեցին անոր այն Գալիլեացիներուն մասին, որոնց արիւնը Պիղատոս խառնեց իրենց գրիերուն հետ: 2 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Կը կարծէք թէ այդ Գալիլեացիները աւելի մեղաւոր էին բոլոր Գալիլեացիներէն, բանի որ այսպիսի չարչարանքներ կրեցին: 3 Կ'ըսեմ ձեզի՛ ո՛չ: Հապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք: 4 Կամ թէ այն տասնութ հոգիները, որոնց վրայ Սելովամի աշտարակը ինկաւ եւ սպաննեց զանոնք, կը կարծէք թէ անոնք Երուսաղէմ բնակող բոլոր մարդոցմէ աւելի յանցաւոր էին: 5 Կ'ըսեմ ձեզի՛ ո՛չ: Հապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նմանապէս պիտի կորսուիք»: 6 Սա՛ առակն ալ ըսաւ. «Մէկը իր այգիին մէջ ուներ տնկուած թգենի մը. եկաւ պտուղ

փնտռելու անոր վրայ, բայց չգտաւ: 7 Ուստի ըսաւ այգեպանին. «Միւս երեք տարի է, որ կու գամ՝ պտուղ կը փնտռեմ այդ թօգնիին վրայ, ու չեմ գտներ. ա՛յ կտրե՛ գայն, ինչո՛ւ խափանե՛ գետինը»:⁸ Ան ալ պատասխանեց անոր. «Տէր, այս տարի ալ ձգե՛ գայն, մինչեւ որ բրեմ անոր շուրջը ու թրիք դնեմ: 9 Եթէ պտուղ տայ՝ լա՛ւ. այլապէս՝ յետագային կտրե՛ գայն»:¹⁰ Շաբաթ օրը՝ ինք կը սորվեցներ ժողովարաններէն մեկուն մէջ: ¹¹ Եւ ահա՛ կին մը կար հոն, որ տասնութ տարիէ ի վեր ունէր հիւանդութեան ոգի մը. կքած էր, եւ ամենեւին չէր կրնար շիտակ կայնիլ: ¹² Յիսուս տեսնելով գայն՝ կանչեց ու ըսաւ անոր. «Կին, արձակուած ես հիւանդութենէդ», ¹³ եւ ձեռքը դրաւ անոր վրայ: Ան անմիջապէս շտկուեցաւ, ու փառաբանեց Աստուած: ¹⁴ Քանի որ Յիսուս բուժեց Շաբաթ օրը, ժողովարանին պետը ընդվզելով ըսաւ բազմութեան. «Վեց օր կայ՝ որոնց մէջ պետք է գործէք. ուրեմն այդ օրերը եկէք ու բուժուեցէք, ոչ թէ Շաբաթ օրը»:¹⁵ Ուստի Տէրը պատասխանեց անոր. «Կեղծաւոր, ձեզմէ իւրաքանչիւրը Շաբաթ օրը իր եզը կամ էջը մտուրէն չ'մրձակեր, որպէսզի տանի՛ ջուր տայ: ¹⁶ Հապա ասիկա՛՝ որ Աբրահամի աղջիկ էր, եւ ահա՛ տասնութ տարի Սատանան կապած էր գայն, պետք չէր որ Շաբաթ օրը արձակուէր այդ կապէն»:¹⁷ Երբ այս բաները ըսաւ, իր բոլոր հակառակորդները ամօթաւար եղան. իսկ ամբողջ բազմութիւնը ուրախացաւ այն բոլոր փառաւոր գործերուն համար՝ որ ան կը կատարէր: ¹⁸ Եւ ըսաւ. «Ի՛նչ բանի նման է Աստուծոյ թագաւորութիւնը, կամ ինչ բանի նմանցնեմ գայն: ¹⁹ Նման է մանանեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտեզը ցանեց. եւ աճեցաւ, մեծ ծառ մը եղաւ, ու երկինքի թռչունները բնակեցան անոր ճիւղերուն վրայ»:²⁰ Դարձեալ ըսաւ. «Ի՛նչ բանի նմանցնեմ Աստուծոյ թագաւորութիւնը: ²¹ Նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու երեք գրիւ այլրի մէջ պահեց, մինչեւ որ ամբողջը խմորուեցաւ»:²² Եւ բաղաբաններն ու գիւղերը շրջելով՝ կը սորվեցներ, եւ դէպի Երուսաղէմ կը ճամբորդէր: ²³ Մէլը ըսաւ անոր. «Տէր, քիչու՞ր են անոնք՝ որ պիտի փրկուին»:²⁴ Ան ալ ըսաւ անոնց. «Պայթարեցէ՛ք՝ որ մտնէք նեղ դռներ. քանի որ կ'ըսեմ ձեզի թէ շատեր պիտի ջանան մտնել՝ բայց պիտի չկարողանան: ²⁵ Անկէ ետք՝ երբ տանուտերը ոտքի ելլէ, գոցէ դուռը եւ դուք մնաք դուրսը, ու սկսիք բախել դուռը եւ ըսել. «Տէր, Տէր, բաց մեզի», ան ալ պիտի պատասխանէ ձեզի. «Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկէ՛ էք»:²⁶ Այն ատեն պիտի սկսիք ըսել. «Մենք քու առջեւ կերանք ու խմեցինք, եւ դուն մեր հրապարակներուն մէջ սորվեցուցիր»:²⁷ Բայց ան պիտի ըսէ. «Կ'ըսեմ ձեզի. «Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկէ՛ էք. հեռացէ՛ք ինձմէ բոլորդ՝ անիրաւութիւն գործողներ»»:²⁸ Հոն պիտի ըլլայ լաց ու

ակոսներու կրճտում, երբ տեսնէք Աբրահամը, Իսահակը, Յակոբը եւ բոլոր մարգարէները՝ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ, իսկ դուք՝ դուրս հանուած: ²⁹ Այնտեղ պիտի գան արեւելքէն եւ արեւմուտքէն, հիւսիսէն ու հարաւէն, եւ պիտի բազմին Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ: ³⁰ Ու ահա՛ յետիններ կան՝ որոնք պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջիններ՝ որոնք պիտի ըլլան յետին»:³¹ Նոյն օրը քանի մը Փարիսեցիներ եկան բովը եւ ըսին իրեն. «Ելիր ու հեռացիր քեզէ, որովհետեւ Յերովդէս կ'ուզէ սպաննել ասկէ»:³² Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Գացէ՛ք, ըսէ՛ք այդ աղուէսին. «Միւս ես դէւեր դուրս կը հանեմ ու բժշկութիւններ կ'ընեմ այսօր եւ վաղը, ու երրորդ օրը աւարտած պիտի ըլլամ»:³³ Սակայն պետք է որ այսօր եւ վաղը ու միւս օր բալեմ, որովհետեւ կարելի չէ որ մարգարէ մը կորսուի Երուսաղէմէն դուրս: ³⁴ Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, դուն որ կը սպաննէիր մարգարէները եւ կը քարկոծէիր քեզի դրկուածները. քանի անգամ ուզեցի հաւաքել գաւակները, ինչպէս հաւը թելերուն տակ կը հաւաքէ իր ձագերը, բայց դուք չուզեցիք: ³⁵ Ահա՛ ձեր տունը ամայի պիտի մնայ ձեզի: Սակայն կ'ըսեմ ձեզի թէ ա՛յլ պիտի չտեսնէք զիս, մինչեւ որ գայ այն ժամանակը՝ երբ պիտի ըսէք. «Օրհնեա՛լ է ան՝ որ կու գայ Տէրոջ անունով»:

14 Երբ ինք Շաբաթ օր մը մտաւ Փարիսեցիներու պետերէն մեկուն տունը՝ հաց ուտելու, անոնք կը հսկէին իր վրայ: ² Եւ ահա՛ ջրգողեալ մարդ մը կար հոն՝ իր առջեւ: ³ Յիսուս խօսեցաւ օրինականներուն ու Փարիսեցիներուն՝ ըսելով. «Արտօնուած է Շաբաթ օրը բուժել»:⁴ Անոնք հանդարտ կեցան: Իսկ ինք բռնեց գայն, բժշկեց եւ դրկեց. ⁵ Ապա ըսաւ անոնց. «Ձեզմէ որոնք էջը կամ եզը եթէ հորը իյնայ, իսկոյն չի հաներ գայն՝ Շաբաթ օրը»:⁶ Այս մասին չկրցան դիմադարձել անոր: ⁷ Առակ մըն ալ ըսաւ հրաւիրեալներուն, երբ տեսաւ թէ ինչպէս կ'ընտրէին առաջին բազմոցները: Ըսաւ անոնց. ⁸ «Երբ մարդէ մը հրաւիրուիս հարսանիքի, մի՛ նստիր առաջին բազմոցին վրայ. որպէսզի եթէ քեզմէ աւելի պատուաւոր մէկը հրաւիրուած ըլլայ, ⁹ ան՝ որ քեզ ու գայն հրաւիրեց, չգայ եւ չըսէ քեզի. «Տե՛ղ տուր ասոր». ու անկէ ետք՝ սկսիս ամչնալով գրաւել յետին տեղը: ¹⁰ Հապա երբ հրաւիրուիս՝ գնա՛ եւ նստէ՛ յետին տեղը. որպէսզի երբ քեզ հրաւիրողը գայ՝ ըսէ քեզի. «Բարեկամ, վեր հրամմե՛. այն ատեն փառք կ'ունենաս քեզի հետ սեղան նստողներուն առջեւ: ¹¹ Որովհետեւ ո՛վ որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարհի, իսկ ո՛վ որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»:¹² Հինք հրաւիրողին ալ ըսաւ. «Երբ ճաշ կամ ընթրիք կը սարքես, մի՛ կանչեր բարեկամներդ, ոչ ալ եղբայրներդ. ոչ ազգականներդ, ոչ հարուստ

դրացիներդ, որպէսզի անոնք ալ փոխարենը չհրաւիրեն քեզ՝ ու հատուցում չըլլայ քեզի: 13 Զապա երբ կոչուուք կը սարքես՝ հրաւիրէ՛ աղքատները, պակասաւորները, կաղերը եւ կոյրերը, 14 ու երանելի՛ պիտի ըլլաս, որովհետեւ անոնք չեն կրնար փոխարենը հատուցանել քեզի. արդարեւ արդարներուն յարութիւն ամած ատենը փոխարենը պիտի հատուցանուի քեզի»: 15 Զետը սեղան նստողներէն մէկը, երբ լսեց ասիկա, ըսաւ անոր. «Երանի՛ անոր, որ հաց պիտի ուտէ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ»: 16 Ինք ըսաւ անոր. «Մարդ մը սարքեց մեծ ընթրիք մը, ու հրաւիրեց շատ մարդիկ: 17 Ընթրիքի ժամուն՝ դրկեց իր ծառան, որպէսզի ըսէ հրաւիրեալներուն. «Եկէ՛ք, որովհետեւ արդէն ամէն բան պատրաստ է»: 18 Բոլորն ալ միաբերան սկսան հրաժարիլ: Առաջինը ըսաւ անոր. «Ես արտ մը գնեցի, եւ հարկ է որ մեկնիմ ու տեսնեմ գայն. կը խնդրեմ քեզմէ, հրաժարած նկատէ զիս»: 19 Միւսը ըսաւ. «Զինգ գոյգ եզ գնեցի, եւ կ'երթամ որ փորձարկեմ գանոնք. կը խնդրեմ քեզմէ, հրաժարած նկատէ զիս»: 20 Միւսը ըսաւ. «Կնոջ մը հետ ամուսնացայ. ուստի չեմ կրնար գալ»: 21 Ծառան եկաւ ու պատմեց իր տիրոջ այս բաները: Այդ ատեն տանուտերը բարկացաւ եւ ըսաւ իր ծառային. «Շուտով՝ դուրս ելի՛ր՝ դէպի քաղաքին հրապարակներն ու փողոցները, եւ հին բեր աղքատները, պակասաւորները, կաղերն ու կոյրերը»: 22 Ծառան ալ ըսաւ. «Տէր, կատարուեցաւ ինչ որ հրամայեցիր, բայց տակաւին տեղ կայ»: 23 Տէրը ըսաւ ծառային. «Դուրս ելի՛ր դէպի ճամբաներուն գլուխներն ու ցանկապատերը, եւ հարկադրէ՛ գտածներդ՝ որ հոս մտնեն, որպէսզի տունս լեցուի»: 24 Որովհետեւ, կ'ըսեմ ձեզի, այդ հրաւիրուած մարդոցմէն ոչ մէկը պիտի ճաշակէ իմ ընթրիքս»: 25 Իրեն հետ մեծ բազմութիւններ կ'երթային. դառնալով անոնց՝ ըսաւ. 26 «Եթէ մէկը ինծի գայ՝ բայց չատէ իր հայրն ու մայրը, կինը եւ զաւակները, եղբայրներն ու քոյրերը, նաեւ իր անձը, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլալ: 27 Ո՛վ որ չի կրեր իր խաչը եւ չի գար իմ ետեւէս, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլալ: 28 Որովհետեւ ձեզմէ ո՛վ էթէ ուզէ կառուցանել աշտարակ մը՝ նախ չի նստիր ու հաշուեր ծախսը, թէ գայն լրացնելու կարողութիւն ունի. 29 որպէսզի երբ հիմը դնէ եւ չկարողանայ աւարտել, բոլոր տեսողները չսկսին ծաղրել զինք 30 ու ըսել. «Այս մարդը սկսաւ կառուցանել, բայց չկարողացաւ ամարտել»: 31 Կամ թէ ո՞ր թագաւորը՝ ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու երթալէ առաջ՝ չի նստիր ու խորհրդակցիր, թէ արդեօք տասը հազարով կրնայ դիմաւորել ան՝ որ քսան հազարով կու գայ իրեն դէմ: 32 Եթէ չի կրնար, քանի դեռ ան հեռու է՝ դեսպան դրկելով խաղաղութիւն կը խնդրէ: 33

Ահա՛ն այսպէս ալ ձեզմէ ան որ չհրաժարի իր ամբողջ ինչքէն, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլալ»: 34 «Աղը լաւ բան է. բայց եթէ աղը իր համը կորսնցնէ, ինչո՞վ պիտի համեմուի: 35 Ո՛չ հողի, ոչ ալ թրիքի յարմար կ'ըլլայ. ուստի դուրս կը նետեն գայն: Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»:

15 Բոլոր մաքսաւորներն ու մեղաւորները անոր կը մօտենային՝ զինք լսելու համար: 2 Իսկ Փարիսեցիները եւ դպիրները կը տրտնջէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա կ'ընդունի մեղաւորները եւ կ'ուտէ անոնց հետ»: 3 Ան ալ սա՛ն առակը խօսեցաւ անոնց. 4 «Ձեզմէ ո՞վ է այն մարդը, որ եթէ ունենայ հարիւր ոչխար ու կորսնցնէ անոնցմէ մէկը, չի ձգեր իննսունինը անապատին մէջ եւ երթար այդ կորսուածին ետեւէս, մինչեւ որ գտնէ գայն: 5 Ու երբ գտնէ, ուրախանալով կը դնէ գայն իր ուսերուն վրայ, 6 եւ տուն գալով՝ կը հրաւիրէ բարեկամներն ու դրացիներն: 7 Կը խոստանայ քեզմէ, կ'ըսէ անոնց. «Ուրախացէ՛ք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորսուած ոչխարս»: 7 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի համար՝ որ կ'ապաշխարէ, քան իննսունինը արդարներու համար՝ որոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ»: 8 «Կամ՝ ո՞վ է այն կինը, որ եթէ տասը դրամ ունենայ ու դրամ մը կորսնցնէ, ճրագ չի վառեր, տունը չ'աւլեր եւ ուշադրութեամբ փնտռեր, մինչեւ որ գտնէ: 9 Ու երբ գտնէ, կը հրաւիրէ բարեկամներն ու դրացիները, եւ կ'ըսէ. «Ուրախացէ՛ք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորսնցուցած դրամս»: 10 Ա՛յդպէս ալ, կը յայտարարեմ ձեզի, ուրախութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ մէկ մեղաւորի համար՝ որ կ'ապաշխարէ»: 11 Ապա ըսաւ. «Մարդ մը ունէր երկու որդի: 12 Անոնցմէ կրտսերը ըսաւ հօրը. «Զայր, տո՛ւր ինծի բու ունեցածդ ինծի վիճակուելիք բաժինը»: Ան ալ բաժնեց անոնց իր ունեցածը: 13 Շատ օրեր անցած՝ կրտսեր որդին ժողվեց բոլոր բաները, մեկնեցաւ հեռաւոր երկիր մը, ու հոն փճացուց իր ունեցածը՝ անառակութեամբ ապրելով: 14 Երբ ծախսեց ամենը՝ սաստիկ սով մը եղաւ այդ երկրին մէջ, եւ ինք սկսաւ կարօտութեան մէջ ըլլալ: 15 Ուստի գնաց՝ այդ երկրին քաղաքացիներէն մէկուն քով մտաւ. ան ալ իր արտը դրկեց գայն՝ խոզ արածելու համար: 16 Կը ցանկար խոզերուն կերած եղջիւրէն իր փորը լեցնել, բայց ոչ մէկը կու տար անոր: 17 Եւ ինքնիրեն գալով՝ ըսաւ. «Քանի վարձկաններ կան հօրս տունը՝ հացով լիացած, ու ես հոս սովամահ կը կորսուիմ: 18 Կանգնիմ, երթամ հօրս քով եւ ըսեմ անոր. «Զայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու բու առջեւդ, 19 եւ ան արժանի չեմ բու որդիդ կոչուելու. ըրէ՛ զիս վարձկաններդ մէկուն պէս»: 20 Ուստի կանգնեցաւ ու գնաց իր հօր քով: Մինչ ինք դեռ շատ հեռու էր՝ հայրը տեսաւ գայն եւ գթաց. վազելով՝ անոր վիզին վրայ ինկաւ

ու համբուրեց զայն: 21 Որդին ալ ըսաւ անոր. «Յայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու քու առջեւ, եւ ալ արժանի չեմ քու որդիդ կոչուելու»: 22 Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն. «Յանեցէք առաջին պարեգօտը եւ հազցուցէք անոր, մատանի դրէք անոր ձեռքը ու կօշիկներ՝ անոր ոտքերը: 23 Եւ բերէք պարարտ զուարակը, մորթեցէք, ուտենք ու զուարճանանք. 24 որովհետեւ այս որդիս մեռած էր՝ եւ վերապրեցաւ, կորսուած էր՝ ու գտնուեցաւ»: Եւ սկսան զուարճանալ: 25 Անոր երեց որդին արտն էր. երբ եկաւ ու մօտեցաւ տան, լսեց նուագարաններու եւ պարերու ծայնը, 26 ու իրեն կանչելով ծառաներէն մէկը՝ հարցափորձեց թէ ինչ էր այդ: 27 Ան ալ ըսաւ անոր. «Եղբայրդ եկաւ, ու հայրդ մորթեց պարարտ զուարակը, որովհետեւ ողջ առողջ վերստացաւ զայն»: 28 Իսկ ինք բարկացաւ եւ չէր ուզեր ներս մտնել. ուստի իր հայրը դուրս ելլելով՝ կ'աղաչէր անոր: 29 Ան ալ պատասխանեց իր հօր. «Միս այսչափ տարի է՝ որ կը ծառայեմ թեզի, ու բնաւ քու պատուիրանդ գանց չըրի. սակայն երբէք ու մը չտուիր ինձի՝ որ զուարճանայի բարեկամներուս հետ: 30 Բայց երբ եկաւ այդ որդիդ՝ որ լափեց քու ունեցածդ պոռնիկներու հետ, մորթեցի անոր պարարտ զուարակը»: 31 Ան ալ ըսաւ անոր. «Որդեակ, դուն միշտ ինձի հետ ես, ու ամբողջ ունեցածս քու կը: 32 Սակայն պետք էր զուարճանալ եւ ուրախանալ, որովհետեւ այս եղբայրդ մեռած էր՝ ու վերապրեցաւ, կորսուած էր՝ եւ գտնուեցաւ»:»:

16 Իր աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Յարուստ մարդ մը կար՝ որ տնտես մը ունէր. ասիկա ամբաստանուեցաւ անոր առջեմ՝ որպէս թէ կը փոճացնէ անոր ինչքը: 2 Ուստի կանչեց զայն եւ ըսաւ անոր. «Այս ինչ է՝ որ քու մասիդ կը լսեմ. տնտեսութեանդ հաշիւը տուր, որովհետեւ ալ չես կրնար տնտես ըլլալ»: 3 Տնտեսը ըսաւ ինքնիրեն. «Ի՞նչ ընեմ, որովհետեւ տէրս տնտեսութիւնը կ'առնէ ինձմէ. չեմ կրնար հողագործ ըլլալ», կ'ամչնամ մուրալ: 4 Գիտեմ ինչ պիտի ընեմ, որպէսզի երբ հեռացուիմ իմ տնտեսութենէ՝ ընդունին զիս իրենց տունը: 5 Եւ իրեն կանչելով իր տիրոջ պարտապաններէն իւրաքանչիւրը, ըսաւ առաջինին. «Դուն զորչափ կը պարտիս իմ տիրոջս»: 6 Ան ալ ըսաւ. «Յարիւր մը ձեթ»: Ըսաւ անոր. «Ա՛ն մուրհակդ, ու շուտով նստէ՝ «յիսուն» գրէ»: 7 Յետոյ ըսաւ միւսին. «Դուն զորչափ կը պարտիս»: Ան ալ ըսաւ. «Յարիւր քոռ ցորեն»: Ըսաւ անոր. «Ա՛ն մուրհակդ եւ «ուլթուն» գրէ»: 8 Երբ գովեց անիրաւ տնտեսը՝ որ ուշիմութեամբ վարուեցաւ. որովհետեւ այս աշխարհի որդիները ակելի ուշիմ են իրենց սերունդին մէջ՝ քան յոյսի որդիները: (aiōn g165) 9 Ես ալ կ'ըսեմ ձեզի. «Բարեկամներ ըրէք ձեզի անիրաւ մամոնայէն, որպէսզի երբ ան պակսի», ընդունին ձեզ յաւիտենական բնակարաններու մէջ»: (aiōnios g166) 10 Ա՛ն որ ամենափոքր բանին

մէջ հաւատարիմ է՝ շատին մէջ ալ հաւատարիմ կ'ըլլայ, եւ ան որ ամենափոքրին մէջ անիրաւ է՝ շատին մէջ ալ անիրաւ կ'ըլլայ: 11 Ուրեմն եթէ անիրաւ մամոնային մէջ հաւատարիմ չըլլաք, ճշմարիտ հարստութիւնը ո՞վ պիտի վստահի ձեզի: 12 Եթէ ուրիշին բանին մէջ հաւատարիմ չըլլաք, ձերը ո՞վ պիտի տայ ձեզի: 13 Ո՛չ մէկ ծառայ կրնայ ծառայել երկու տիրոջ. որովհետեւ կամ մէկը պիտի ստէ եւ միւսը սիրէ, կամ մէկուն պիտի յարի՝ ու միւսը արհամարհէ: Չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ մամոնային: 14 Փարիսեցիներն ալ՝ որոնք արծաթաւեր էին, այս բոլոր բաները լսելով՝ կը քամահրէին զայն: 15 Եւ ըսաւ անոնց. «Դուք էք որ մարդոց առջեւ կ'արդարացնէք դուք ձեզ, բայց Աստուծոյ գիտէ ձեր սիրտերը. որովհետեւ մարդոց մէջ բարձր գնահատուածը՝ զարշելի է Աստուծոյ առջեւ: 16 Օրէնքն ու Մարգարէները մինչեւ Յովհաննէս էին. այդ ատենէն ետք Աստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետուի, եւ ամէն մէկը կ'արտոյայ մտնել անոր մէջ: 17 Աւելի դիւրին է՝ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, քան Օրէնքէն մէկ նշանագիր իյնայ: 18 Ո՞վ որ կ'արձակէ իր կինը եւ կ'ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնութիւն կ'ընէ, եւ ո՞վ որ կ'ամուսնանայ իր ամուսինէն արձակուած կնոջ մը հետ՝ շնութիւն կ'ընէ»: 19 «Յարուստ մարդ մը կար՝ որ ծիրանի ու բեհեզ կը հագնէր, եւ ամէն օր փառահեղ խրախճանք կը սարքէր»: 20 Ղազարոս անունով աղբատ մըն ալ կար՝ պալարներով ծածկուած, որ պառկած էր անոր դրան թով, 21 ու կը ցանկար կշտանալ հարուստին սեղանէն ինկած փշրանքներէն. նաեւ շուներն ալ կու գային եւ կը լզէին անոր պալարները: 22 Այդ աղբատը մեռաւ, ու հրեշտակները Աբրահամի գոգը տարին զայն: Յարուստն ալ մեռաւ եւ թաղուեցաւ: 23 Մինչ դժոխքը՝ տանջանքի մէջ էր, իր աչքերը բարձրացնելով՝ հեռուէն տեսաւ Աբրահամը, ու Ղազարոսը՝ անոր գոգը հանգիստ նստած: (Hades g86) 24 Ուստի գոչեց. «Յայր Աբրահամ, որդրմէ՛ ինձի ու դրկէ՛ Ղազարոսը, որպէսզի ջուրի մէջ թաթիւէ իր մատին ծայրը եւ զովացնէ լեզուս, որովհետեւ կը տանջուիմ այս բոցին մէջ»: 25 Աբրահամ ըսաւ. «Որդեակ, յիշէ թէ դուն կենսաբան ընթացքին ստացար բարիքներդ, նմանապէս Ղազարոս՝ չարիքներ. հիմա ան (հոս) կը մխիթարուի, ու դուն կը տանջուիս: 26 Այս բոլորէն զատ՝ մեր եւ ձեր մէջտեղի հաստատուած մեծ անդունդ մը կայ, որպէսզի ասկէ ձեզի անցնի ու գողները չկարենան, ո՛չ ալ ասկէ մեզի գալ ու գողները՝ անցնին»: 27 Ան ալ ըսաւ. «Ուրեմն կը խնդրեմ թեզմէ, հայր, որ դրկես զայն հօրս տունը, 28 քանի որ հինգ եղբայր ունիմ. որպէսզի վկայէ անոնց, որ անոնք ալ չգան այս տանջանքի տեղը»: 29 Աբրահամ ըսաւ անոր. «Անոնք ունին Մովսէսն ու մարգարէները, թող անոնց մտիկ ընեն»: 30 Ան ալ

ըսաւ. “Ո՛հ, հայր Աբրահամ. հապա եթէ մեռելներէն մէկը երթայ անոնց՝ պիտի ապաշխարեն”: 31 Իսկ ան ըսաւ անոր. “Եթէ մտիկ չեն ըներ Մովսէսի եւ մարգարէներուն, պիտի չհամոզուին՝ նոյնիսկ եթէ մէկը մեռելներէն յարութիւն առնէ”»:

17 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Անկարելի է որ գայթակղութիւններ չգան. բայց վայ անոր, որուն միջոցով կու գան: 2 Աւելի օգտակար պիտի ըլլար անոր, որ իշու ջաղացքի քար մը կախուէր իր վիզէն ու ծովը ձգուէր, քան թէ գայթակղեցնէր այս պգտիկներէն մէկը: 3 Ուշադիր եղէք դուք ձեզի: Եթէ եղբայրդ մեղանչէ բեզի դէմ՝ յանդիմանէ՛ գայն. ու եթէ ապաշխարէ՛ ներէ՛ անոր: 4 Եթէ օրը եօթն անգամ մեղանչէ բեզի դէմ, եւ օրը եօթն անգամ վերադառնայ բեզի ու ըսէ՛ “Կ’ապաշխարեմ”, ներէ՛ անոր: 5 Առաքելները ըսին Տերոջ. «Աւելցնուր մեր հաւատքը: 6 Տերը ըսաւ. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատք ունենայիք, կրնայիք ըսել այս թթենիին. “Արմատախի՛ղ եղի՛ր եւ տնկու՛մ ծովուն մէջ”. ան ալ պիտի հնազանդէր ձեզի»: 7 «Բայց ձեզմէ ո՛վ, ունենալով երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը, երբ ան տուն մտնէ արտէն՝ իսկոյն կ’ըսէ անոր. “Գնա՛, սեղան նստէ”: 8 Յապա չ’ընտրէ անոր. “Պատրաստէ՛ իմ ընթրիքս, ու գօտիդ կապա՛ծ՝ սպասարկէ՛ ինծի, մինչեւ որ ես ուտեմ եւ խմեմ. յետոյ դուն ալ կեր ու խմէ”: 9 Միթէ շնորհապարտ կ’ըլլայ այդ ծառային՝ իրեն հրամայուած բաները ընելուն համար. չեմ կարծեր: 10 Նոյնպէս դուք, երբ ընէք ձեզի հրամայուած բոլոր բաները՝ ըսէք. “Մենք անպետ ծառաներ ենք. ըրինք ինչ որ պարտական էինք ընել”»: 11 Երբ ինք Երուսաղէմ կ’երթար՝ Սամարիայի եւ Գալիլէայի մէջտեղէն անցաւ: 12 Ու երբ գիւղ մը պիտի մտնէր՝ տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան անոր: Անոնք հեռուն կայնեցան, 13 իրենց ձայները բարձրացուցին եւ ըսին. «Յիսուս վարդապետ, ողորմէ՛ մեզի»: 14 Տեսնելով՝ ըսաւ անոնց. «Գացէ՛ք, ցոյց տուէք դուք ձեզ քահանաներուն»: Երբ կ’երթային՝ մաքրուեցան: 15 Անոնցմէ մէկը, երբ տեսաւ թէ բժշկուեցաւ, վերադարձաւ եւ բարձրաձայն Աստուած կը փառաբանէր, 16 ու երեսի վրայ անոր ոտքը իյնալով՝ շնորհակալ կ’ըլլար անկէ. եւ ինք Սամարացի էր: 17 Յիսուս ըսաւ. «Միթէ տանս ալ չմաքրուեցան. իսկ ո՛ր են միւս ինը: 18 Այս օտարազգիէն գատ չգտնուեցան ուրիշներ՝ որ վերադառնալով փառաբանէին Աստուած»: 19 Եւ ըսաւ անոր. «Կանգնէ՛ ու գնա՛. հաւատքդ բժշկեց բեզ»: 20 Երբ Փարիսեցիները հարցուցին իրեն. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը երբ պիտի գայ», պատասխանեց անոնց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը չի գար դուրսէն երեւցած բաներով: 21 Եւ պիտի չըսեն. “Ահա՛ հոս է”, կամ. “Ահա՛ հոն”. որովհետեւ անա՛ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսն է»: 22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Օրեր պիտի գան,

երբ դուք պիտի ցանկաք տեսնէ՛ մարդու Որդիին օրերէն մէկը, բայց պիտի չտեսնէք: 23 Ու եթէ ըսեն ձեզի. “Ահա՛ հոս է”, կամ. “Ահա՛ հոն”, մի՛ երթաք եւ հետամուտ մի՛ ըլլաք: 24 Որովհետեւ ինչպէս փայլակը՝ երկինքին տակ մէկ ծայրէն փայլատակելով՝ կը լուսաւորէ մինչեւ երկինքին տակ միւս ծայրը, նոյնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդին՝ իր գալուստին օրը: 25 Սակայն պետք է որ ինք նախ շատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի այս սերունդէն: 26 Ինչպէս պատահեցաւ Նոյի օրերուն, այնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին օրերուն ալ: 27 Կ’ուտէին, կը խմէին, կ’ամուսնանային, ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այն օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, ու ջրհեղեղը եկաւ եւ կորսնցուց բոլորը: 28 Նմանապէս՝ ինչպէս Ղովտի օրերուն ալ պատահեցաւ՝ կ’ուտէին, կը խմէին, կը գնէին, կը ծախէին, կը տնկէին, կը կառուցանէին: 29 Բայց այն օրը՝ երբ Ղովտ դուրս ելաւ Սոդոմէն, երկինքէն կրակ ու ծծու՛մք տեղաց եւ կորսնցուց բոլորը: 30 Նոյնպէս պիտի ըլլայ այն օրը՝ երբ մարդու Որդին յայտնուի: 31 Այդ օրը, ան որ տանիքին վրայ է եւ իր կարասիները՝ տան մէջ, թող չիջնէ՛՝ գանոնք առնելու. նմանապէս ան որ արտին մէջ է՝ թող չվերադառնայ: 32 Յիշեցէ՛ք Ղովտի կինը: 33 Ո՛վ որ ջանայ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ գայն, իսկ ո՛վ որ կորսնցնէ իր անձը՝ պիտի ապրեցնէ գայն: 34 Կը յայտարարեմ ձեզի. “Այդ գիշերը եթէ երկու անձեր մէկ մահիճի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ. 35 եթէ երկու կիներ միասին աղան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ, եթէ երկու մարդիկ արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ”»: 36 Անոնք պատասխանեցին անոր. «Տէր, ո՛ր պիտի ըլլայ այս բանը»: 37 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛ր մարմին կայ, հոն պիտի հաւաքուին արծիւները»:

18 Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց, որ գիտնան թէ պետք է ամէն ատեն աղօթել՝ առանց ձանձրանալու: 2 Ըսաւ. «Քաղաքի մը մէջ դատաւոր մը կար, որ Աստուծմէ չէր վախնար ու մարդ չէր յարգեր: 3 Նոյն քաղաքին մէջ այրի մըն ալ կար, որ կու գար անոր ել կ’ըսէր. “Պաշտպանէ՛ իմ իրաւունքս՝ ոսոխիս դէմ”: 4 Ան ժամանակ մը չէր ուզեր անոր մտիկ ընել. բայց յետոյ ըսաւ ինքնիրեն. “Թէպէտ Աստուծմէ չեմ վախնար ու մարդ չեմ յարգեր, 5 գոնէ պաշտպանեմ այս այրիին իրաւունքը՝ զիս անհանգստացնելուն համար, որպէսզի չգայ ամեն ատեն թախանձէ ինծի”»: 6 Եւ Տէրը ըսաւ. «Լսեցէ՛ք ինչ կ’ըսէ անիրաւ դատաւորը: 7 Յապա Աստուած պիտի չպաշտպանէ իր ընտրեալներուն իրաւունքը, որոնք կը գոչեն իրեն ցերեկ ու գիշեր, թէ եւ համբերատար ըլլայ անոնց հանդէպ: 8 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ շուտով պիտի պաշտպանէ անոնց իրաւունքը. բայց երբ մարդու Որդին գայ,

արդեօք հաւատք պիտի գտն՞ երկրի վրայ»: 9 Մն առակն ալ ըսաւ ոմանց, որոնք իրենք իրենց վրայ կը վստահէին թէ արդար են, եւ կ'անարգէին ուրիշները. 10 «Երկու մարդ տաճարը բարձրացաւ աղօթելու, մէկը՝ Փարիսեցի, ու միւսը՝ մաքսաւոր: 11 Փարիսեցին կայնած էր եւ սմայէ կ'արթօթէր ինքնիրեն. "Ո՛վ Աստուած, շնորհակալ եմ քեզմէ՝ որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ, յափշտակող, անիրաւ, շնացող, կամ ալ այս մաքսաւորին պէս. 12 հապա շաբաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ, եւ ամբողջ եկամտուսի տասանորոգը կու տամ": 13 Իսկ մաքսաւորը հեռուն կայնած էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ բարձրացնել երկինք, հապա՝ ծեծելով իր կուրծքը՝ կ'ըսէր. "Աստուած, ներէ ինծի՝ մեղաւորիս": 14 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ ասիկա այն միւսէն աւելի արդարացած իջաւ իր տունը. որովհետեւ ո՛վ որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարհի, իսկ ո՛վ որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 15 Երախաներ ալ բերին իրեն՝ որպէսզի դպչի անոնց: Աշակերտներու տեսնելով՝ կը յանդիմանէին գանոնք: 16 Բայց Յիսուս իրեն կանչելով գանոնք՝ ըսաւ. «Թո՛ղ տուէք այդ մանուկներուն՝ որ ինծի գան, եւ մի՛ արգիլէք գանոնք, որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսիներունն է: 17 Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. "Ո՛վ որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը չընդունի մանուկի մը պէս, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ": 18 Պետ մը հարցուց անոր. «Բարի վարդապետ, ինչ ընեմ որ ժառանգեմ յաւիտենական կեանքը»: (aiōnios g166)

19 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես գիս. Աստուծմէ գատ բարի չկայ: 20 Պատուիրանները գիտես. շնութիւն մի՛ ըներ, սպանութիւն մի՛ ըներ, գողութիւն մի՛ ըներ, սուտ վկայութիւն մի՛ տար, պատուհ հայրդ ու մայրդ»: 21 Ան ալ ըսաւ. «Պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենէս ի վեր»: 22 Լսելով ասիկա՝ Յիսուս ըսաւ անոր. «Տակաւին մէկ բան կը պակսի քեզի. ծախ՛ ամբողջ ունեցածդ եւ բաշխ՛ աղքատներուն, ու գանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա հետեւէ՛ ինծի»: 23 Ան ալ՝ երբ լսեց այս խօսքը՝ շատ տրտմեցաւ, որովհետեւ շատ հարուստ էր: 24 Երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ շատ տրտմած, ըսաւ. «Ո՛րչափ դժուար է մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը անոնց՝ որ դրամ ունին: 25 Որովհետեւ աւելի դիւրին է՝ որ ուղտը անցնի ասեղին ծակէն, քան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 26 Անոնք որ լսեցին՝ ըսին. «Ա՛լ ո՛վ կրնայ փրկուի»: 27 Իսկ ըսաւ. «Մարդոց բով անկարելի եղած բաները՝ Աստուծոյ բով կարելի են»: 28 Պետրոս ըսաւ. «Ահա մենք թողուցինք ամեն ինչ ու հետեւեցանք քեզի»: 29 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. "Չկայ մէկը՝ որ թողուցած ըլլայ տուն, ծնողներ, եղբայրներ, կին, կամ գաւակներ՝ Աստուծոյ թագաւորութեան համար,

30 եւ չստանայ բազմապատիկը այն ատեն, ու յաւիտենական կեանքը՝ գալիք աշխարհին մէջ"»: (aiōn g165, aiōnios g166)

31 Տասներկուքը իր բով ամենելով՝ ըսաւ անոնց. «Ահա մենք Երուսաղէմ կը բարձրանանք, ու մարգարէներուն միջոցով մարդու Որդիին մասին բոլոր գրուածները պիտի կատարուի: 32 Որովհետեւ հեթանոսներուն պիտի մատնուի եւ պիտի ծաղրուի, պիտի նախատուի ու պիտի թքնեն անոր վրայ, 33 պիտի խարազանեն եւ սպաննեն զայն. ու յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 34 Բայց անոնք այս բաներէն ոչ մէկը հասկցան. այս խօսքը ծածկուած էր անոնցմէ, եւ չէին հասկնար ըսած բաները: 35 Երբ ինք Երիթովի կը մօտենար, կոյր մը նստած էր ճամբային եզերքը՝ մուրալու: 36 Երբ լսեց բազմութեան անցնիլը, հարցափորձեց թէ ինչ էր այդ: 37 Լուր տուին իրեն թէ Յիսուս Նազովրեցին կ'անցնի: 38 Ան ալ գոչեց. «Յիսուս, Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 39 Անոնք որ առջեւէն կ'երթային՝ կը յանդիմանէին զայն, որպէսզի յոյ: Բայց ան ալ աւելի կ'աղաղակէր. «Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 40 Յիսուս կանգ ամենելով՝ հրամայեց որ իրեն բերեն զայն: Երբ ան մօտեցաւ, հարցուց անոր. 41 «Ինչ կ'ուզես՝ որ ընեմ քեզի»: Ան ալ ըսաւ. «Տէր, թող աչքերս բացուին»: 42 Յիսուս ըսաւ անոր. «Թող բացուին. հաւատքդ բուժեց քեզ»: 43 Անմիջապէս իր աչքերը բացուեցան, եւ կը հետեւէր անոր՝ փառաբանելով Աստուած: Ամբողջ ժողովուրդն ալ՝ երբ տեսաւ՝ գովաբանեց Աստուած:

19 Երիթով մտնելով՝ բաղաբին մէջէն կ'անցնէր, 2 երբ ահա հարուստ մարդ մը՝ Չաբէոս կոչուած, որ մաքսապետ էր, 3 կը ջանար տեսնել թէ ո՛վ է Յիսուսը. բայց բազմութեան պատճառով չէր կրնար, որովհետեւ կարճահասակ էր: 4 Ուստի յառաջ վազեց եւ ժանտաթգենի մը վրայ ելաւ՝ որպէսզի տեսնէ զայն, քանի որ անկէ պիտի անցնէր: 5 Երբ Յիսուս այդ տեղը եկաւ, վեր նայելով՝ տեսաւ զայն ու ըսաւ անոր. «Չաբէոս, աճապարէ, իջի՛ր ատկէ. որովհետեւ այսօր տունդ պէտք է մնամ»: 6 Ան ալ աճապարելով իջաւ, եւ ուրախութեամբ ընդունեց զայն: 7 Երբ բոլորն ալ տեսան, կը տրտնջէին ու կ'ըսէին. «Մեղաւոր մարդու բով գնաց՝ իջեւեւելու»: 8 Իսկ Չաբէոս կայնեցաւ եւ ըսաւ Տէրոջ. «Տէր, ահա ինչքիս կէտը կու տամ աղքատներուն. ու եթէ զրպարտութեամբ ոեւէ մէկը գրկած եմ, քառապատիկ կը հատուցանեմ անոր»: 9 Յիսուս ըսաւ անոր. «Այսօր փրկութիւն եղաւ այս տան, քանի որ ինք ալ Աբրահամի որդի է: 10 Արդարեւ մարդու Որդին եկաւ՝ որպէսզի փնտռէ կորսուածը եւ փրկէ»: 11 Երբ անոնք կը լսէին այս բաները՝ առակ մըն ալ ըսաւ, քանի որ ինք Երուսաղէմի կը մօտենար եւ անոնք կը կարծէին թէ Աստուծոյ

թագաւորութիւնը անմիջապէս պիտի երեւնար: 12 Ուրեմն ըսաւ. «Ազնուական մարդ մը գնաց հեռաւոր երկիր մը՝ իրեն թագաւորութիւն ստանալու եւ վերադառնալու: 13 Իր տասը ծառաները կանչելով՝ տասը մնաս տուաւ անոնց, ու ըսաւ անոնց. «Շահարկեցէ՛ք՝ մինչեւ որ գամ»»: 14 Անոր քաղաքացիները կ'ատէին զայն, եւ պատուիրակութիւն մը դրկեցին անոր ետեւէն՝ ըսելով. «Չենք ուզեր որ ասիկա թագաւորեմ մեր վրայ»: 15 Բայց երբ ան վերադարձաւ՝ թագաւորութիւնը ստանալով, իրեն կանչեց այն ծառաները՝ որոնց դրամ տուէր էր, որպէսզի գիտնայ թէ ո՞վ ինչպէս շահագործած էր: 16 Առաջինը եկաւ եւ ըսաւ. «Տէր, քու մնասդ՝ տասը մնաս վաստկեցաւ»: 17 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ապրիս, բարի ծառայ. որովհետեւ ամենափոքր բանին մէջ հաւատարիմ եղար, տասը քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունեցիր»: 18 Երկրորդը եկաւ ու ըսաւ. «Տէր, քու մնասդ՝ հինգ մնաս բերաւ»: 19 Եւ ըսաւ անոր. «Դուն ալ հինգ քաղաքի վրայ եղիր»: 20 Ուրիշ մը եկաւ ու ըսաւ. «Տէր, տաս մնասդ՝ որ կը պահէի թաշկինակի մը մէջ ծրարած, 21 քանի որ կը վախնայի քեզմէ. որովհետեւ դուն խիստ մարդ մըն ես, կը վերցնես չորած բանդ, եւ կը հնձես չսերմանածդ»: 22 Ան ալ ըսաւ անոր. «Բերանովդ պիտի դատեմ քեզ, չար ծառայ: Գիտէիր թէ ես խիստ մարդ մըն եմ, կը վերցնեմ չորած բանս ու կը հնձեմ չսերմանածս. 23 ուրեմն ինչո՞ւ չտուիր իմ դրամս սեղանաւորներուն, որպէսզի եկած ատենս՝ տոկոսով պահանջէի զայն»: 24 Զույր կայնողներուն ըսաւ. «Առէ՛ք ատկէ մնասը, եւ տուէ՛ք անոր՝ որ տասը մնաս ունի. 25 (Ըսին իրեն. «Տէր, ան տասը մնաս ունի».) 26 որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի թէ ամէն ունեցողի պիտի տրուի, ու չունեցողին՝ ունեցածն ալ պիտի առնուի իրմէ: 27 Բայց այդ թշնամիներս, որոնք չէին ուզեր որ իրենց վրայ թագաւորեմ, բերէ՛ք հոս եւ մեռցուցէ՛ք իմ առջես»»: 28 Այս բաները խօսելէն ետք, յառաջ գնաց՝ որ բարձրանայ Երուսաղէմ: 29 Երբ մօտեցաւ Բեթփազէի ու Բեթանիայի, այն լերան մօտ՝ որ Զիթենիներու լեռ կը կոչուի, իր աշակերտներէն երկուքը դրկեց 30 եւ ըսաւ. «Գացէ՛ք մեր դիմացի գիւղը. երբ մտնէք անոր մէջ՝ պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ բնան մարդ նստած չէ. արձակեցէ՛ք զայն ու բերէ՛ք: 31 Եթէ մէկը հարցնէ ձեզի. «Ինչո՞ւ կ'արձակէք», սս ըսէ՛ք անոր. «Տէրոջ պէտք է»»: 32 Դրկուածները գացին, եւ գտան ինչպէս ըսած էր իրենց: 33 Մինչ աւանակը կ'արձակէին, անոր տէրերը ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը»: 34 Անոնք ալ ըսին. «Տէրոջ պէտք է»: 35 Յիսուսի բերին զայն, եւ աւանակին վրայ ձգելով իրենց հանդերձները՝ հեծցուցին Յիսուսը: 36 Մինչ կ'երթար, մարդիկ իրենց հանդերձները կը փռէին ճամբային վրայ: 37 Երբ

ալ մօտեցաւ ու Զիթենիներու լերան զառիվայրէն կ'իջնէր, աշակերտներուն ամբողջ բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ բարձրածայն Աստուած գովաբանել՝ այն բոլոր հրաշքներուն համար, որ տեսեր էին: 38 Եւ կ'ըսէին. «Օրհնեալ է այդ թագաւորը, որ կու գայ Տէրոջ անունով. երկինքի մէջ խաղաղութիւն, ու փանթ՝ ամենաբարձր վայրերուն մէջ»: 39 Փարիսեցիներէն ոմանք բազմութեան մէջէն ըսին անոր. «Վարդապետ, յանդիմանէ՛ք քու աշակերտներդ»: 40 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ ատոնք լռեն՝ քարերը պիտի աղաղակեն»»: 41 Երբ մօտեցաւ, քաղաքը տեսնելով՝ լացաւ անոր վրայ եւ ըսաւ. 42 «Գո՞նէ այս օրուանդ մէջ զիտնայիր քու խաղաղութիւնդ. բայց հիմա ծածկուեցաւ աչքերէդ: 43 Որովհետեւ օրերը պիտի գան քու վրադ, երբ թշնամիներդ պատնշ պիտի շինեն շուրջդ, պիտի պաշարեն քեզ, ամէն կողմէ պիտի սեղմեն քեզ, 44 եւ հիմնայատակ պիտի ընեն քեզ ու մէջը եղած զաւակներդ. եւ ամենեւին քար մը քարի վրայ պիտի չջողուն մէջդ, քանի որ չգիտցար այցելութեանդ ատենը»: 45 Մտնելով տաճարը՝ սկսաւ դուրս հանել անոր մէջ ծախողներն ու գնողները, 46 եւ ըսաւ անոնց. «Գրուած է. «Իմ տունս աղօթքի տուն է», բայց դուք աւագակներու քարայր ըրիք զայն»: 47 Ամէն օր կը տրվեցներ տաճարին մէջ: Իսկ քահանայապետները, դպիրներն ու ժողովուրդին գլխաւորները կը փնտռէին թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն. 48 բայց չէին կրնար գտնել թէ ինչ ընեն, որովհետեւ ամբողջ ժողովուրդը շատ ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր անոր:

20 Այդ օրերէն մէկը, երբ տաճարին մէջ կը տրվեցներ ժողովուրդին եւ կ'աւետարանէր, քահանայապետներն ու դպիրները վրայ հասան՝ երէցներուն հետ, 2 եւ խօսեցան անոր՝ ըսելով. «Ըսէ՛ մեզի, ինչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները, կամ ո՞վ է այդ իշխանութիւնը քեզի տուողը»: 3 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի հարցնեմ քան մը, եւ ըսէ՛ք ինձի. 4 «Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկինքէն էր՝ թէ ամբողջմէն»: 5 Այստեք իրենց մէջ մտածեցին ու ըսին. 6 «Եթէ պատասխանենք. «Երկինքէն», պիտի ըսէ. «Յապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր»: Իսկ եթէ պատասխանենք. «Մարդոցմէն», ամբողջ ժողովուրդը պիտի քարկոծէ մեզ, որովհետեւ հաստատ համոզուած են թէ Յովհաննէս մարգարէ էր»: 7 Ուստի պատասխանեցին թէ չեն գիտեր ուրկէ՛ էր: 8 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաներդ»: 9 Եւ սկսաւ սս առակը ըսել ժողովուրդին. «Մարդ մը այգի տնկեց ու մշակներու յանձնեց զայն, եւ ճամբորդեց՝ երկար ժամանակի համար: 10 Ատենին՝ ծառայ մը դրկեց մշակներուն, որպէսզի այգիին պտուղէն

տան անոր. իսկ մշակները ծեծեցին զայն ու պարապ ճամբեցին: **11** Ուրիշ ծառայ մըն ալ դրկեց. անոնք ծեծեցին նաեւ զայն, անպատուեցին եւ պարապ ճամբեցին: **12** Երրորդ մը եւս դրկեց. անոնք վիրաւորեցին զայն ալ, ու դուրս հանեցին: **13** Ուստի այգիին տէրը ըսաւ. “Ինչ ընեն. որկեն սիրելի որդիս, թերեւս պատկառին՝ տեսնելով զայն”: **14** Բայց մշակները՝ երբ տեսան զայն, մտածեցին իրարու հետ՝ ըսելով. “Այս է ժառանգորդը. եկէ՛ք սպանենք զայն, որպէսզի ժառանգուիւնք մեզի մնայ”: **15** Եւ այգիէն դուրս հանեցին զայն ու սպանեցին: Ուրեմն այգիին տէրը ինչ պիտի ընէ անոնց. **16** պիտի զայ ու կորսնցնէ այդ մշակները, եւ այգին պիտի տայ ուրիշներու: **17** Երբ ասիկա լսեցին՝ ըսին. «Ամենեկին»: Ինք ալ նայեցաւ անոնց ու ըսաւ. «Յապա ինչ է սա՛ գրուածը. “Այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա՛ եղաւ անկիւնաքարը”: **18** Ո՛վ որ իյնայ այդ քարին վրայ՝ պիտի կոտորտի, եւ որո՛ն վրայ որ իյնայ՝ պիտի փտորէ զայն»: **19** Քահանայապետներն ու դպիրները կը ջանային նոյն ժամուն ձեռք բարձրացնել անոր վրայ, բայց կը վախճային ժողովուրդէն. քանի որ ըմբռնեցին թէ այդ առակը իստեցաւ իրենց դէմ: **20** Անոր վրայ հսկելով՝ դրկեցին քանի մը լրտեսներ, որոնք կեղծաւորութեամբ արդար կը ձեւացնէին իրենք զիրենք, որպէսզի խօսքով բռնեն զայն՝ տէրութեան ու կառավարիչին իշխանութեան մատնելու համար: **21** Յարցուցին անոր. «Վարդապետ, զիտենք թէ շիտակ կը խօսիս ու կը սորվեցնես, եւ աչառութիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան: **22** Մեզի արտօնումը է կայսրին տուրք տալ՝ թէ ոչ»: **23** Յիսուս՝ նշմարելով անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը փորձէք զիս: **24** Տո՛ղջ տուէք ինձի դահեկան մը. որո՞նն պատկերն ու գրութիւնը ունի վրան»: Անոնք պատասխանեցին. «Կայսրին»: **25** Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրինն է՝ տուէ՛ք կայսրին, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծո՛յ»: **26** Այսպէս՝ չկրցան իր խօսքերով բռնել զայն ժողովուրդին առջեւ, ու լռեցին՝ զարմանալով անոր պատասխանին վրայ: **27** Սաղոսկեցիներէն ոմանք եկան (որոնք կը հակաճառեն թէ յարութիւն չկայ,) եւ հարցուցին անոր. **28** «Վարդապետ, Մովսէս գրեց մեզի. “Եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի՝ կին մը ունենալով, բայց առանց զաւակի, անոր եղբայրը թող առնէ այդ կինը՝ ու զարմ տայ իր եղբոր”: **29** Ուրեմն եօթը եղբայրներ կային: Առաջինը կին մը առնելով՝ անզաւակ մեռաւ: **30** Երկրորդն ալ առաւ այդ կինը եւ ինք ալ անզաւակ մեռաւ: **31** Երրորդն ալ առաւ զայն. նոյնպէս եօթն ալ, ու զաւակ չձգեցին եւ մեռան: **32** Ամենէն ետք կինն ալ մեռաւ: **33** Ուրեմն

յարութեան ատեն՝ անոնցմէ որո՞նն կինը պիտի ըլլայ, որովհետեւ եօթն ալ ունեցան զայն իբր կին»: **34** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Այս աշխարհի որդիները կ’ամուսնանան եւ ամուսնութեան կը տրուին: (aiōn g165) **35** Բայց անոնք՝ որ պիտի արժանանան հասնիլ այն աշխարհին ու մեռելներէն յարութեան, ո՛չ պիտի ամուսնանան, ո՛չ ալ ամուսնութեան պիտի տրուին, (aiōn g165) **36** քանի որ ալ չեն կրնար մեռնիլ. արդարեւ իրեշտակներուն հաւասար են եւ Աստուծոյ որդիներ են, յարութեան որդիներ ըլլալով: **37** Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելը՝ Մովսէս ալ ցոյց տուաւ մորենիին պատմութեան մէջ, երբ կը կոչէ Տէրը՝ “Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը”: **38** Աստուած մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն, որովհետեւ անոր համար՝ բոլորը կ’ապրին»: **39** Դպիրներէն ոմանք ըսին. «Վարդապետ, ճիշդ ըսիր»: **40** Եւ ալ չէին յանդգնէր բան մը հարցնել անոր: **41** Ըսաւ անոնց. «Ինչպէս կ’ըսեն թէ “Քրիստոս Դաւիթի որդին է”: **42** Դաւիթ ինք Սաղմոսներու գիրքին մէջ կ’ըսէ. “Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Բազմէ՛ իմ աջ կողմս, **43** մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեն ոտքերուդ»”: **44** Ուրեմն Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ. հապա ինչպէս իր որդին կ’ըլլայ ան»: **45** Ամբողջ ժողովուրդին առջեւ ըսաւ իր աշակերտներուն. **46** «Չզուշացէ՛ք դպիրներէն, որոնք կ’ուզեն երկայն պարեգօտներով շրջիլ, կը սիրեն բարեւները՝ հրապարակներուն վրայ, առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ. **47** որոնք այրիներուն տուները կը լափեն, ու մարդոց երեւնալու համար՝ աղօթքը կ’երկարեն: Անոնք աւելի խստութեամբ պիտի դատուին”»:

21 Մինչ կը նայէր, տեսաւ հարուստները՝ որ գանձանակը կը ձգէին իրենց ընծաները: **2** Տնանկ այրի մըն ալ տեսաւ, որ երկու լումայ ձգեց հոն: **3** Ուստի ըսաւ. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ այս աղքատ այրին՝ բոլորէն աւելի ձգեց. **4** որովհետեւ անոնք իրենց առատութենէն ձգեցին Աստուծոյ ընծաներուն մէջ, բայց ասիկա ձգեց իր կարօտութենէն՝ իր ամբողջ ունեցած ապրուստը»: **5** Երբ ոմանք կ’ըսէին տաճարին մասին թէ “գարդարուած է գեղեցիկ բարեգով ու նուէրներով”, **6** ըսաւ. «Անոնք որ կը տեսնէք, օրերը պիտի գան, երբ քար քարի վրայ պիտի չմնայ. ամենը պիտի քակուի»: **7** Յարցուցին իրեն. «Վարդապետ, երբ պիտի ըլլայ ատիկա, եւ ինչ է նշանը՝ թէ այդ բաները պիտի ըլլան»: **8** Այլ ըսաւ. «Չզուշացէ՛ք որ չմոլորիք. որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անունովս՝ ըսելով. “Ես եմ Քրիստոսը, ու ժամանակը մօտեցած է”. ուրեմն մի՛ երթաք անոնց

ետեւէն: **9** Բայց երբ լւթք պատերազմներու եւ խառնակութիւններու մասին՝ մի սարսափիչ, որովհետեւ պետք է որ նախ այդ բաները ըլլան, բայց վախճանը իսկոյն չէ»: **10** Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. **11** տեղ-տեղ մեծ երկրաշարժներ պիտի ըլլան, սովեր ու ժանտախտներ. նաեւ երկինքէն սոսկայի բաներ եւ մեծ նշաններ պիտի ըլլան: **12** Բայց այս բաներէն առաջ՝ իրենց ձեռքերը պիտի բարձրացնեն ձեր վրայ ու հալածեն ձեզ. ժողովարաններու եւ բանտերու պիտի մատնեն, ու թագաւորներու եւ կառավարիչներու առջեւ պիտի տարուիք՝ իմ անունիս համար: **13** Եւ ասկա վկայութեան առիթի պիտի յանգի ձեզի համար: **14** Ուրեմն որոշեցէք որ նախապէս չմտածէք՝ թէ ինչպէս պիտի պաշտպանէք դուք ձեզ: **15** Որովհետեւ ես ձեզի բերան ու իմաստութիւն պիտի տամ, որուն պիտի չկարենան ընդդիմախօսել կամ դիմադրել ձեր բոլոր հակառակորդները: **16** Պիտի մատուռիք ծնողներէ, եղբայրներէ, ազգականներէ եւ բարեկամներէ, ու ձեզմէ ոմանք պիտի մեռցուն: **17** Բոլորին ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար. **18** բայց մազ մը պիտի չկորսուի ձեր գլուխէն: **19** Ձեր համբերութեամբ պիտի տիրանաք ձեր անձերուն»: **20** «Երբ տեսնէք Երուսաղէմը՝ չորս կողմէն զօրքերով շրջապատուած, այն ատեն գիտցէք թէ մօտ է անոր ւաւերումը: **21** Այն ատեն Յրեաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին, եւ անոր մէջ եղողները թող հեռանան, ու անոնք որ արտերն են՝ թող չմտնեն անոր մէջ. **22** որովհետեւ այդ օրերը՝ վրէժխնդրութեան օրեր են, որպէսզի իրագործուին բոլոր գրուածները: **23** Բայց վայ այդ օրերը յոյ եղողներուն եւ ծիծ տուողներուն, որովհետեւ մեծ հարկադրանք պիտի ըլլայ երկրի վրայ, ու բարկութիւն պիտի գայ այս ժողովուրդին վրայ: **24** Եւ սուրի բերանով պիտի իյնան, բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին, ու Երուսաղէմը հեթանոսներուն ոտքի կոխան պիտի ըլլայ՝ մինչեւ որ լրանան հեթանոսներուն ժամանակները»: **25** «Եւ արեւին, լուսինին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան, երկրի վրայ՝ ազգերը վարանումով պիտի կսկծին, եւ ծովն ու ալիքները պիտի գռռան: **26** Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին իրենց վախէն եւ երկրագունդին վրայ եկող բաներուն սպասելէն, որովհետեւ երկինքի զօրութիւնները պիտի սարսին: **27** Այն ատեն պիտի տեսնեն մարդու Որդին ամպի մէջ եկած՝ զօրութեամբ ու մեծ փառքով: **28** Երբ այս բաները սկսին ըլլալ, ելէք եւ վերցուցէք ձեր գլուխը, որովհետեւ ձեր ազատագրութիւնը կը մօտենայ»: **29** Առաջ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Տեսէք թզենին ու բոլոր ծառերը: **30** Երբ արդէն բողբոջին, տեսնելով դուք ձեզմէ կը զիտնաք թէ

արդէն ամառը մօտ է: **31** Նոյնպէս դուք՝ երբ եղած տեսնէք ասոնք, գիտցէք թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտ է: **32** Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլոր բաները ըլլան”»: **33** Երկինքն ու երկիրը պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնան պիտի չանցնին»: **34** «Ուշադիր եղէք դուք ձեզի, որպէսզի ձեր սիրտերը չծանրանան կերուխումով, արբեցութեամբ եւ այս կեանքին հոգերով, ու այդ օրը անակնկալօրէն չհասնի ձեր վրայ. **35** որովհետեւ վարմի մը պէս պիտի հասնի ամբողջ երկրի բոլոր բնակիչներուն վրայ: **36** Ուրեմն հսկեցէք եւ ամէն ատեն աղերսեցէք, որպէսզի արժանանաք զերծ մնալու այս բոլորէն՝ որոնք պիտի ըլլան, ու կայնելու մարդու Որդին առջեւ»: **37** Յիսուս ցերեկները կը սորվեցնէր տաճարին մէջ. իսկ զիշերները՝ դուրս կ’ելլէր ու կը կենար Ձիթենիներու կոչուած լեռը: **38** Ամբողջ ժողովուրդը առտուն կանուխ կ’երթար իրեն՝ տաճարին մէջ լսելու իր խօսքերը:

22 Բաղարջակերքի տօնը՝ որ Չատիկ կը կոչուէր մօտեցաւ, 2 եւ քահանայապետներն ու դպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս մեռցնեն զայն, քանի որ կը վախնային ժողովուրդէն: **3** Սատանան մտաւ Իսկարիովտացի մականուանեալ Յուդայի ներսը, որ տասներկուքէն մէկն էր, **4** եւ ան գնաց բանակցելու քահանայապետներուն ու մեծաւորներուն հետ՝ թէ ինչպէս մատնէ զայն անոնց: **5** Անոնք ուրախացան եւ միաձայնեցան դրամ տալ անոր: **6** Ինք ալ խոստացաւ, ու կը փնտռէր պատեհութիւն մը զայն մատնելու անոնց՝ առանց բազմութեան: **7** Բաղարջակերքի օրը եկաւ, երբ պետք էր մորթել զատիկը: **8** Ուստի որկեց Պետրոսն ու Յովհաննէսը՝ ըսելով. «Գացէք, պատրաստեցէք մեզի զատիկը՝ որպէսզի ուտենք»: **9** Անոնք ալ ըսին անոր. «Ո՛ր կ’ուզես որ պատրաստենք»: **10** Ըսաւ անոնց. «Ահա երբ մտնէք քաղաքը, մարդ մը պիտի հանդիպի ձեզի՝ որ ուսին վրայ ունի ջուրի սափոր մը. հետեւեցէք անոր մինչեւ այն տունը՝ ուր ինք կը մտնէ, **11** եւ ըսէք տանտիրոջ. «Վարդապետը կ’ըսէ քեզի. “Ո՛ր է իջեւանը, ուր պիտի ուտեմ զատիկը աշակերտներու հետ”»: **12** Այն ալ պիտի ցուցնէ ձեզի կախաւորուած մեծ վերնայարկ մը. հին պատրաստեցէք»: **13** Գացին, գտան ինչպէս ըսաւ իրենց, եւ պատրաստեցին զատիկը: **14** Երբ ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ, ու տասներկու առաքելները իրեն հետ: **15** Եւ ըսաւ անոնց. «Չափազանց ցանկացի որ այս զատիկը ուտեմ ձեզի հետ՝ իմ չարչարուելէս առաջ. **16** որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի. “Ա՛յ բնան պիտի չուտեմ ասկէ, մինչեւ որ իրագործուի Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ”»: **17** Ու բաժակը առաւ,

շնորհակալ եղաւ եւ ըսաւ. «Առէ՛ք ասիկա ու բաժնեցէ՛ք ձեր մէջ: 18 Արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. “Բնան որթատունկին բերքէն պիտի չիմեմ, մինչեւ որ գայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը”»: 19 Ապա հաց առաւ, շնորհակալ եղաւ, կտրեց ու տուաւ անոնց, եւ ըսաւ. «Այս է իմ մարմինս՝ որ կը տրուի ձեզի համար. ըրէ՛ք ասիկա՝ իմ յիշատակիս համար»: 20 Նոյնպէս ալ բաժակը առաւ ընթրիքէն ետք, եւ ըսաւ. «Այս բաժակը նոր ուխտն է՝ իմ արիւնովս, որ կը թափուի ձեզի համար»: 21 «Բայց ահա՛ զիս մատուողին ձեռքը ինծի հետ՝ այս սեղանին վրայ է: 22 Իրաւ է թէ մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս սահմանուած է. բայց վայ այն մարդուն՝ որուն միջոցով կը մատնուի ան»: 23 Անոնք ալ սկսան հարցնել իրարու թէ իրենցմէ ո՞վ էր՝ որ պիտի ըներ այդ բանը: 24 Վե՛ց մըն ալ եղաւ անոնց մէջ, թէ իրենցմէ ո՞վ պիտի համարուի մեծագոյնը: 25 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Յեթանոսներուն թագաւորները կը տիրեն իրենց, եւ անոնք որ կ'իշխեն իրենց վրայ՝ բարեբար կը կոչուին: 26 Բայց դուք այնպէս պետք չէ ըլլաք. հապա ան որ ձեր մէջ մեծագոյնն է՝ կրտսերին պէս թող ըլլայ, ու հրամայողը՝ սպասարկուին պէս: 27 Քանի որ ո՞վ է մեծը, սեղան նստողը՝ թէ սպասարկուն: Միթէ սեղան նստողը չէ. սակայն ես ձեր մէջ սպասարկուի մը պէս եմ: 28 Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ կը մնայիք փորձութիւններուս մէջ. 29 ես ալ թագաւորութիւն մը կը կտակեմ ձեզի, ինչպէս իմ Հայրս թագաւորութիւն մը կտակեց ինծի. 30 որպէսզի դուք ուտէք ու խմէք իմ սեղանէս՝ իմ թագաւորութեանս մէջ, եւ բազմիք գահերու վրայ՝ դատելու Իսրայէլի տասներկու տոհմերը»: 31 Տէրը ըսաւ. «Սիմոն, Սիմոն, ահա՛ Սատանան շատ ուզեց խարբայել ձեզ ցորենի պէս: 32 Բայց ես աղերսեցի քեզի համար, որպէսզի հաւատքը չպակսի. եւ դուն երբ դարձի գաս՝ եղբայրներդ ալ ամրացուր»: 33 Իսկ ինք ըսաւ անոր. «Տէր, ես պատրաստ եմ քեզի հետ թա՛նք բաներ երթայու, թէ՛ մեռնելու»: 34 Ան ալ ըսաւ. «Պետրոս, կը յայտարարեմ քեզի. “Այսօր աքաղաղը պիտի չկանչէ, մինչեւ որ դուն երեք անգամ ուրանաս՝ թէ զիս կը ճանչնաս”»: 35 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Երբ դրկեցի ձեզ առանց քսակի, պարկի ու կօշիկներու, որեւէ բան պակսեցան ձեզի»: 36 Անոնք ալ ըսին. «Ո՛չ մէկ բան»: Յետոյ ըսաւ. «Բայց հիմա՛ ան որ քսակ ունի՝ թող առնէ զայն, նմանապէս պարկը. եւ ան որ սուր չունի, թող ծախէ իր հանդերձը ու սուր մը գնէ իրեն: 37 Քանի որ կը յայտարարեմ ձեզի թէ պետք է որ սա՛ գրուածն ալ կատարուի իմ վրաս. “Անօրէններու հետ սեպուեցաւ”. որովհետեւ աւարտելու վրայ են ինծի վերաբերող բաները»: 38 Անոնք ալ ըսին. «Տէր, ահա՛ հոս երկու սուր կայ»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կը բաւէ»: 39 Յետոյ դուրս ելլելով՝ իր

սովորութեան համաձայն գնաց Ձիթենիներու լեռը. աշակերտներն ալ հետեւեցան իրեն: 40 Երբ հասաւ այդ տեղը՝ ըսաւ անոնց. «Առօթեցէ՛ք՝ որպէսզի փորձութեան մէջ չմտնէք»: 41 Ապա մեկուսացաւ անոնցմէ՝ քարընկեցի մը չափ, ու ծնրադրելով՝ կ'աղօթէր 42 եւ կ'ըսէր. «Հայր, եթէ փափաքիս՝ հեռացուր այս բաժակը ինձմէ. բայց ո՛չ թէ իմ կամքս՝ հապա քուկոյ թող ըլլայ»: 43 Երկինքէն հրեշտակ մը երեւցաւ իրեն, ու կը գօրացնէր զինք: Եզնաժամի մէջ ըլլալով՝ աւելի ջերմեռանդութեամբ կ'աղօթէր, 44 եւ իր քրտինքը՝ գետին ինկող արիւնի մեծ կաթիլներու պէս էր: 45 Աղօթքէն կանգնելով՝ եկաւ աշակերտներուն քով, ու գտաւ զանոնք՝ տրտմութենէն քնացած: 46 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը քնանաք. կանգնեցէ՛ք եւ աղօթեցէ՛ք, որպէսզի չմտնէք փորձութեան մէջ»: 47 Երբ դեռ կը խօսէր, ահա՛ բազմութիւն մը եկաւ. Յուդա կոչուածն ալ՝ տասներկուքէն մէկը՝ կ'երթար անոր առջեւէն, ու մօտեցաւ Յիսուսի՝ որպէսզի համբուրէ զայն: 48 Յիսուս ըսաւ անոր. «Յուդա, համբուրելով կը մատնես մարդու Որդին»: 49 Երբ անոր շուրջը եղողները տեսան ինչ որ պիտի ըլլար, ըսին անոր. «Տէր, զարնե՛ք սուրով»: 50 Եւ անոնցմէ մէկը զարկաւ քահանայապետին ծառային, ու խլեց անոր աջ ականջը: 51 Յիսուս ըսաւ. «Թոյլատրեցէ՛ք մինչեւ այդ տեղը»: Եւ դպաւ անոր ականջին ու բշշկեց զայն: 52 Յիսուս ըսաւ իրեն եկած քահանայապետներուն, տաճարին մեծաւորներուն եւ երեցներուն. «Իբր թէ աւագակի՞ դեմ եկաք՝ սուրբերով ու բիրտով: 53 Ամէն օր ձեզի հետ էի՝ տաճարին մէջ, եւ ձեռք չերկարեցիք իմ վրաս. բայց ասիկա՛ է ձեր ժամն ու խաւարին իշխանութիւնը»: 54 Բռնելով զայն՝ տարին եւ մտցուցին քահանայապետին տունը. Պետրոս ալ կը հետեւէր անոր հեռուէն: 55 Երբ կրակ վառեցին գաւիթին մէջտեղը ու նստան միասին, Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջ: 56 Աղայիսին մը տեսնելով զայն՝ որ նստած էր կրակին քով, ակնապիշ նայեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Ասիկա՛ ալ անոր հետ էր»: 57 Բայց Պետրոս ուրացաւ զայն՝ ըսելով. «Կի՞ն, չեմ ճանչնար զայն»: 58 Կարճ պահէ մը ետք՝ ուրիշ մը տեսաւ զինք եւ ըսաւ. «Դի՛ւն ալ անոնցմէ ես»: Պետրոս ըսաւ. «Մարդ, ես անոնցմէ չեմ»: 59 Գրեթէ ժամ մը ետք՝ ուրիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր. «Ճշմարտապէս ասիկա՛ ալ անոր հետ էր, որովհետեւ Գալիլեացի է»: 60 Բայց Պետրոս ըսաւ. «Մարդ, չեմ գիտեր ինչ կը խօսիս»: Անմիջապէս, մինչ ինք դեռ կը խօսէր, աքաղաղը կանչեց: 61 Տէրը դարձաւ ու նայեցաւ Պետրոսի: Պետրոս ալ մտաբերեց Տէրոջ խօսքը, որ ըսեր էր իրեն. «Դեռ աքաղաղը չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս»: 62 Պետրոս դուրս ելլելով՝ դառնապէս լացաւ: 63 Այն մարդիկը՝ որ բռնած էին Յիսուսը, կը ծաղրէին զայն ու կը

ծծեժին. 64 Ծածկելով անոր աչքերը՝ կը զարնէին անոր երեսին եւ կը հարցնէին իրեն. «Մարգարեացիք. ո՞վ է ան՝ որ զարկաւ քեզի»: 65 Ուրիշ շատ բաներ ալ կ'ըսէին անոր դեմ՝ հայիոյելով: 66 Երբ առտու եղաւ՝ ժողովուրդին երէցներու ժողովը, քահանայապետներն ու դպիրները հաւաքուեցան, տարին զայն իրենց ատենին առջեւ եւ ըսին. «Եթէ Քրիստոսը դրն էս, ըսէ՛ մեզի»: 67 Ըսաւ անոնց. «Եթէ ըսեմ ալ ձեզի՝ պիտի չհաւատաք. 68 ու եթէ հարցնեմ ձեզի բան մը՝ պիտի չպատասխանէք ինծի, ո՞չ ալ պիտի արձակէք գիւ: 69 Ասկէ ետք՝ մարդու Որդին պիտի բազմի Աստուծոյ զօրութեան աջ կողմը»: 70 Բոլորը ըսին. «Ուրեմն դուն Աստուծոյ Որդին ես»: Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Դուք կ'ըսէք թէ ես եմ»: 71 Եւ անոնք ըսին. «Ա՛յ ինչ պէտք ունիք վկայութեան, որովհետեւ մենք իսկ լսեցինք անոր բերանէն»:

23 Անոնց ամբողջ բազմութիւնը կանգնեցաւ, տարին զայն Պիղատոսի, 2 եւ սկսան ամբաստանել զինք ու ըսել. «Ասիկա գտանք, որ կը խտորեցնէր մեր ազգը, կ'արգիլէր կայսրին հարկ տալ, եւ կ'ըսէր իր մասին թէ ինք Քրիստոսն է՝ թագաւորը»: 3 Պիղատոս հարցուց անոր. «Դուն ես Յրեաններուն թագաւորը»: Ան ալ պատասխանեց անոր. «Դուն կ'ըսեմ»: 4 Ուստի Պիղատոս ըսաւ քահանայապետներուն եւ բազմութեան. «Ես ո՞չ մէկ յանցանք կը գտնեմ այս մարդուն վրայ»: 5 Բայց անոնք կը պնդէին ու կ'ըսէին. «Կը գրգռէ ժողովուրդը, եւ կը սորվեցնէ ամբողջ Յրեաստանի մէջ՝ Գալիլէայէն սկսած մինչեւ այստեղ»: 6 Պիղատոս՝ լսելով Գալիլէայի մասին՝ հարցուց թէ այդ մարդը Գալիլէացի է: 7 Երբ գիտցաւ թէ Յերովդէսի իշխանութեան կը պատկանի՝ որկեց զայն Յերովդէսի, բանի որ ան ալ Երուսաղէմ էր այդ օրերը: 8 Երբ Յերովդէս տեսաւ Յիսուսը՝ չափազանց ուրախացաւ, որովհետեւ շատոնց կ'ուզէր տեսնել զայն. քանի որ շատ բաներ լսած էր անոր մասին, ու կը յուսար տեսնել նշան մը՝ կատարուած անով: 9 Շատ խօսքերով հարցաքննեց զայն, բայց ան ոչինչ պատասխանեց անոր: 10 Քահանայապետներն ու դպիրներն ալ կեցած էին, եւ սաստիկ կ'ամբաստանէին զինք: 11 Յերովդէս ալ՝ իր զօրակներուն հետ՝ անարգեց զայն, ու ծաղրելէն ետք՝ հազցուց անոր փառահեղ տարագ մը եւ ետ որկեց Պիղատոսի: 12 Այդ օրը Պիղատոս ու Յերովդէս բարեկամ եղան իրարու հետ. որովհետեւ նախապէս թշնամութիւն կար իրենց միջեւ: 13 Պիղատոս հաւաքեց քահանայապետները, պետերն ու ժողովուրդը, 14 եւ ըսաւ անոնց. «Այս մարդը բերիք առջեւ՝ ժողովուրդը խտորեցնողի մը պէս, բայց ես՝ ձեր առջեւ հարցաքննելով՝ ձեր ամբաստանութիւններէն ո՞չ մէկ յանցանք գտայ այս մարդուն վրայ, 15 ո՞չ ալ Յերովդէս, որովհետեւ

անոր որկեցի ձեզ. եւ ահա՛ մահուան արժանի ոչինչ ըրած է: 16 Ուրեմն պատժեմ զայն, ու արձակեմ: 17 (Արդարեւ տօսին ատենը՝ հարկ էր որ մէկը արձակէր անոնց:) 18 Ամբողջ բազմութիւնը միասին աղաղակեց. «Վերցնուր ասիկա, եւ Բարաբբան արձակէ մեզի» 19 (որ բանտը նետուած էր՝ քաղաքին մէջ եղած ապստամբութեան մը ու մարդասպանութեան համար): 20 Իսկ Պիղատոս՝ ուզելով Յիսուսը արձակել՝ դարձեալ խօսեցաւ անոնց: 21 Բայց անոնք կը գոչէին. «Մտա՛հ, խաչէ՛ զայն»: 22 Ինք երորդը անգամ ըսաւ անոնց. «Բայց ինչ չարիք ըրած է. ես մահուան արժանի ո՞չ մէկ պատճառ գտայ անոր վրայ. ուրեմն պատժեմ զայն եւ արձակեմ»: 23 Իսկ անոնք կը պնդէին բարձրաձայն աղաղակներով ու կը պահանջէին որ խաչուի. եւ անոնց ու քահանայապետներուն ձայները յաղթեցին: 24 Ուստի Պիղատոս վճռեց որ անոնց պահանջածը ըլլայ: 25 Արձակեց անոնց՝ իրենց պահանջած մարդը, որ բանտը նետուած էր ապստամբութեան ու մարդասպանութեան համար, իսկ յանձնեց Յիսուսը անոնց կամքին: 26 Երբ կը տանէին զայն, բռնեցին Սիմոն Կիւրենացի կոչուած մէկը՝ որ արտէն կու գար, եւ դրին խաչը անոր վրայ, որպէսզի կրէ Յիսուսի ետեւէն: 27 Ժողովուրդը կը հետեւէր անոր՝ մեծ բազմութեամբ, նաեւ կիներ՝ որոնք կը հեծեծէին ու կ'ողբային անոր վրայ: 28 Յիսուս դարձաւ անոնց եւ ըսաւ. «Երուսաղէմի՛ աղջիկներ, մի՛ լաք իմ վրաս, հապա լացե՛ք դուք ձեր վրայ ու ձեր զաւակներուն վրայ: 29 Որովհետեւ ահա՛ կու գան օրերը՝ որոնց մէջ պիտի ըսեն. “Երանի՛ ամուլներուն եւ այն որովայններուն՝ որոնք չծնան, ու ծիծերուն՝ որոնք կայա՛ չտուին”»: 30 Այն ատեն պիտի սկսին ըսել լեռներուն. “Ինկէ՛ք մեր վրայ”, ու բլուրներուն. “Ծածկեցէ՛ք մեզ”: 31 Որովհետեւ եթէ այսպէս կ'ընեն դալար փայտին, հապա ինչ պիտի ընեն չորին»: 32 Երկու ուրիշներ ալ՝ չարագործներ՝ տարին անոր հետ, որպէսզի մեռցուին: 33 Երբ հասան Գազաթ կոչուած տեղը, հոն խաչեցին զայն եւ այդ չարագործներն ալ, մէկը աջ կողմը ու միւսը ձախ կողմը: 34 Յիսուս ըսաւ. «Յայր, ներ՛ անոնց, որովհետեւ չեն գիտեր թէ ինչ կ'ընեն»: Յետոյ անոր հանդերձները բաժնելու ատեն՝ վիճակ ձգեցին: 35 Ժողովուրդը կայնած՝ կը դիտէր. պետերն ալ անոնց հետ կը քամահրէին զայն ու կ'ըսէին. «Ուրիշները փրկեց, ինքզինքն ալ թող փրկէ, եթէ ինք է Քրիստոսը՝ Աստուծոյ ընտրեալը»: 36 Զինուորներն ալ կը ծաղրէին զայն. կու գային առջեւը, քացախ կը մատուցանէին անոր, 37 ու կ'ըսէին. «Եթէ դուն ես Յրեաններուն թագաւորը, փրկէ՛ դուն քեզ»: 38 Եւ գրուած էր անոր վրայ՝ յունարէն, լատիներէն ու եբրայերէն գիրերով. «Ա՛յս է Յրեաններուն թագաւորը»: 39 Այդ կախուած չարագործներէն մէկը կը հայիոյեր

անոր ու կ'ըսեր. «Եթէ որևէ ես Քրիստոսը, փրկվէ որևէ բեզ, նաեւ մեզ»: 40 Իսկ միւսը՝ յանդիմանելով զայն՝ ըսաւ. «Դուն չե՞ս վախճար Աստուծոյ, որովհետեւ նոյն դատապարտութեան մէջ ես: 41 Մենք՝ իսկապէս արդարաբար, բանի որ ահա կը ստանանք մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումը. բայց ասիկա անտեղի ո՛չ մէկ բան ըրաւ»: 42 Եւ ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, յի՞չ գիս՝ երբ զաս բու թագաւորութեամբդ»: 43 Յիսուս ալ ըսաւ անոր. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Դուն այսօր ինձի հետ պիտի ըլլաս դրախտին մէջ»»: 44 Գրեթէ վեցերորդ ժամն՝ Էր, երբ խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ՝ մինչեւ ժամը ինը. արեւը խաւարեցաւ, 45 ու տաճարին վարագոյրը պատռեցաւ մէջտեղէն: 46 Յիսուս բարձրաձայն գոչեց. «Հայր, բո՛ւ ձեռքերուդ մէջ կ'աւանդեմ իմ հոգիս»: Ու երբ ըսաւ ասիկա՝ հոգին տուաւ: 47 Հարիւրապետը՝ տեսնելով պատահածը՝ փառաբանեց Աստուած եւ ըսաւ. «Իրապէս այս մարդը արդար Էր»: 48 Այս տեսարանը դիտելու համար հաւաքուած ամբողջ բազմութիւնը՝ պատահածները տեսնելով՝ կը ծեծէր կոկոծքը ու կը վերադառնար: 49 Իր բոլոր ծանօթներն ալ հեռուն կայնած էին, նոյնպէս ալ կիները՝ որ ուղեկցեր էին իրեն Գալիլեայէն, եւ կը տեսնէին այս բաները: 50 Մարդ մը կար՝ Յովսէփ անունով, որ խորհրդական Էր, բարի եւ արդար մարդ մը, 51 (ասիկա հաւանութիւն տուած չէր անոնց ծրագիրին ու արարքին,) Հրեաներուն Արիմաթեա բաղաբէն. ինք ալ կը սպասէր Աստուծոյ թագաւորութեան: 52 Ասիկա գնաց Պիղատոսի քով եւ խնդրեց Յիսուսի մարմինը: 53 Ու խաչէն իջեցնելով զայն՝ փաթեց կտաւով եւ դրաւ վիմափոր գերեզմանի մը մէջ, ուր բնան մէկը դրուած չէր: 54 Այդ օրը Ուրբաթ Էր, ու Շաբաթը պիտի սկսէր: 55 Այն կիները՝ որ անոր հետ եկեր էին Գալիլեայէն՝ հետեւեցան ու տեսան գերեզմանը. եւ թէ ինչպէս հոն դրուեցաւ անոր մարմինը: 56 Ու վերադառնալով՝ բոլոր եւ օժանդիւքներ պատրաստեցին, ու Շաբաթ օրը հանգչեցան՝ պատուիրանին համաձայն:

24 ՄԷկշաբթի օրը՝ առտուն շատ կանուխ՝ եկան գերեզմանը, ու բերին այն բոլորը՝ որ պատրաստած էին. ուրիշ ոմանք ալ եկան անոնց հետ: 2 Գտան քարը՝ գերեզմանէն մէկդի գլորուած, 3 ու ներս մտնելով՝ հոն չգտան Տէր Յիսուսի մարմինը: 4 Երբ մեծ տարակոյսի մէջ էին այս մասին, ահա երկու մարդիկ՝ լուսափայլ տարազով՝ հասան անոնց: 5 Քանի վախցած ըլլալով՝ խոնարհեցուցին իրենց երեսները դէպի գետին, այդ մարդիկը ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ ողջ կը փնտռէք մեռելներուն մէջ: 6 Ան հոս չէ, հապա յարութիւն առաւ. յիշեցէ՛ք թէ ինչպէս խօսեցաւ ձեզի, երբ դեռ Գալիլեայի մէջ Էր,

ըսելով. 7 «Մարդու Որդին պետք է որ մատնուի մեղաւոր մարդոց ձեռքը, խաչուի, եւ յարութիւն առնէ երրորդ օրը»»: 8 Այն ատեն յիշեցին անոր խօսքերը, 9 ու վերադառնալով գերեզմանէն՝ պատմեցին այս բոլորը տասնմէկին եւ ուրիշներու: 10 Այս կիներն էին՝ Մարիամ Մագդաղենացին, Յովիաննա, Յակոբոսի մայրը՝ Մարիամ, եւ անոնց հետ ուրիշներ ալ, որոնք պատմեցին այս բաները առաքելներուն: 11 Սակայն ատոնց առջեւ զառանցանք թուեցան անոնց խօսքերը, ու չէին հաւատար անոնց: 12 Բայց Պետրոս կանգնեցաւ եւ վազեց դէպի գերեզմանը. ծռելով՝ տեսաւ թէ լաթերը առանձին դրուած էին, ու գնաց՝ ինքնիրեն զարմանալով այդ պատահածին վրայ: 13 Եւ ահա նոյն օրը աշակերտներէն երկուքը կ'երթային Էմմաուս անունով գիւղ մը, որ Երուսաղէմէն վաթսուն ասպարեզ հեռու Էր: 14 Անոնք կը խօսէին իրարու հետ այս բոլոր պատահարներուն մասին: 15 Մինչ անոնք կը խօսակցէին ու կը վիճարանէին, Յիսուս ինք ալ՝ մօտենալով՝ կ'երթար անոնց հետ. 16 բայց անոնց աչքերը ծածկուած էին, որպէսզի չճանչնան զինք: 17 Եւ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ մասին կը խօսակցիք՝ իրարու հետ քալելով, ու տրտում ալ էք»: 18 Անոնցմէ մէկը՝ որուն անունը Կղեովպաս Էր, պատասխանեց անոր. «Միայն որևէ ես որ՝ Երուսաղէմի մէջ պանդխտացած ըլլալով՝ չես գիտեր թէ ինչեր պատահեցան հոն, այս օրերս»: 19 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ինչ»: Անոնք ալ ըսին անոր. «Ինչ որ կը վերաբերի Նազովրեցի Յիսուսի, որ գործով ու խօսքով եղաւ զօրաւոր մարգարէ մը՝ Աստուծոյ եւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ. 20 ինչպէս քահանայապետներն ու մեր պետերը մահուան մատնեցին զայն, եւ խաչեցին: 21 Իսկ մենք կը յուսայինք թէ ինքն Էր որ պիտի ազատագրէր Իսրայէլը: Բացի այս բոլորէն՝ այս երրորդ օրն է, որ այս բաները պատահեցան: 22 Նոյնիսկ մեր մեջէն բանի մը կիներ շշմեցուցին մեզ. անոնք առտու կանուխ գացին գերեզմանը, 23 ու չգտնելով անոր մարմինը՝ եկան եւ ըսին թէ հրշտակներու տեսիլք ալ տեսան, որոնք ըսեր են թէ «ան ողջ է»: 24 Մեզմէ ոմանք ալ զացին գերեզմանը, ու այնպէս գտան՝ ինչպէս ըսին այդ կիները. սակայն չտեսան զինք»: 25 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛վ յիմարներ եւ դանդաղամիտներ՝ հաւատալու այն բոլոր բաներուն, որ մարգարէները խօսեցան: 26 Միթէ Քրիստոս պետք չէր այսպէս չարչարուէր, ու մտնէր իր փառքը»: 27 Եւ սկսելով Մովսէսէն ու բոլոր Մարգարէներէն՝, կը մեկնէր անոնց՝ ինչ որ գրուած Էր իր մասին բոլոր Գիրքերուն մէջ: 28 Երբ մօտեցան այն գիւղին՝ ուր կ'երթային, ինք կը ձեւացնէր թէ պիտի երթար աւելի հեռաւոր տեղ մը: 29 Բայց ստիպեցին զինք՝ ըսելով. «Մնացի՛ր մեր քով, որովհետեւ իրիկունը մօտ է եւ օրը՝ մթնցած»: Ու մտաւ՝ մնալու անոնց

հետ: **30** Երբ սեղան նստաւ՝ անոնց հետ, առաւ հացը, օրհնեց, եւ կտրելով տուաւ անոնց: **31** Այն ատեն անոնց աչքերը բացուեցան ու ճանչցան զինք, իսկ ինք աներեւոյթ եղաւ անոնցմէ: **32** Անոնք ալ ըսին իրարու. «Մեր սիրտերը չէին բորբոքեր մեր ներսը՝ երբ ինք կը խօսէր ճամբան մեզի հետ, ու Գիրքերը կը բացատրէր մեզի»: **33** Եւ կանգնեցան, նոյն ժամուռն վերադարձան Երուսաղէմ, ու համախմբուած գտան տասնմէկը եւ անոնց հետ եղողները, **34** որոնք կ'ըսէին. «Իրապէս Տէրը յարուսեալն առաւ ու երեւցաւ Սիմոնի»: **35** Իրենք ալ պատմեցին ինչ որ պատահեցաւ ճամբան, եւ թէ ինչպէս ինքզինք ճանչցուց իրենց՝ հացը կտրած ատեն: **36** Մինչ անոնք այսպէս կը խօսէին, Յիսուս ինք կայնեցաւ անոնց մէջտեղ ու ըսաւ անոնց. «Խաղաղութիւն ձեզի»: **37** Բայց անոնք՝ սարսափած եւ վախցած՝ կը կարծէին թէ ոգի մը կը տեսնեն: **38** Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ վրդոված էք, եւ ինչո՞ւ մտածումներ կը ծագին ձեր սիրտերուն մէջ: **39** Տեսէ՞ք ձեռքերս ու ոտքերս, որ ես ինքս եմ. շօշափեցէ՛ք զիս եւ տեսէ՛ք, որովհետեւ ոգին մարմին ու ոսկորներ չ'ունենար, ինչպէս կը տեսնէք զիս՝ որ ունիմ»: **40** Ասիկա ըսելով՝ ցուցուց անոնց ձեռքերն ու ոտքերը: **41** Երբ իրենց ուրախութենէն՝ տակաւին չէին հաւատար եւ զարմանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց. «Կերակուր մը ունի՞ք հոս»: **42** Անոնք ալ կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրախորիսխ տուին իրեն: **43** Առաւ, կերաւ անոնց առջեւ, **44** եւ ըսաւ անոնց. «Ահա՛նւասիկ այն խօսքերը՝ որ ըսի ձեզի, երբ դեռ ձեզի հետ էի. “Պէտք է որ իրագործուին բոլոր բաները՝ որոնք գրուած են իմ մասիս Մովսէսի Օրէնքին մէջ, Մարգարէներուն մէջ եւ Սաղմոսներուն մէջ”»: **45** Այն ատեն բացաւ անոնց միտքերը՝ որպէսզի հասկնան Գիրքերը, **46** ու ըսաւ անոնց. «Ա՛յս գրուած է, եւ այսպէս պէտք էր որ Քրիստոս չարչարուէր, ու մեռելներէն յարուսեալն առնէր երրորդ օրը. **47** եւ անոր անունով ապաշխարութիւն ու մեղքերու ներում քարոզուէր բոլոր ազգերուն մէջ՝ սկսելով Երուսաղէմէն: **48** Դի՛ւք էք այս բաներուն վկաները: **49** Եւ ահա՛ ես կը դրկեմ ձեր վրայ իմ Յօրս խոստումը. բայց դուք կեցէ՛ք Երուսաղէմ քաղաքին մէջ, մինչեւ որ բարձրեն դրկուած զօրութիւն հազնիք»: **50** Ու դուրս հանեց զանոնք՝ մինչեւ Բեթանիա, եւ իր ձեռքերը վերցնելով՝ օրհնեց զանոնք: **51** Մինչ կ'օրհնէր զանոնք՝ զատուեցաւ անոնցմէ, ու վերացաւ երկինք: **52** Անոնք ալ երկրպագելով անոր՝ վերադարձան Երուսաղէմ մեծ ուրախութեամբ: **53** Եւ ամէն ատեն տաճարին մէջ էին, ու կը զովաբանէին եւ կ'օրհնէին Աստուած: Ամէն:

ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

1 Սկիզբէն էր Խօսքը, ու Խօսքը Աստուծոյ բով էր, եւ Խօսքը Աստուած էր. **2** ան սկիզբէն Աստուծոյ բով էր: **3** Ամեն ինչ եղաւ անով. եղածներէն ո՛ր մէկը եղաւ առանց անոր: **4** Կեանքը անով էր, ու կեանքը մարդոց յոյսն էր. **5** յոյսը կը փայլէր խաւարի մէջ, բայց խաւարը չճանչցաւ զայն: **6** Աստուծմէ դրկուած մարդ մը կար՝ որուն անունը Յովհաննէս էր: **7** Ասիկա եկաւ վկայութեան համար՝ որ վկայէ Լոյսին մասին, որպէսզի բոլորը հաւատան անոր միջոցով: **8** Ինք չէր այդ Լոյսը, հապա եկաւ՝ որպէսզի վկայէ Լոյսին մասին: **9** Ճշմարիտ Լոյսը ան էր՝ որ կը լուսաւորէ աշխարհ եկող՝ ամեն մարդ: **10** Ինք աշխարհի մէջ էր, եւ աշխարհը եղաւ իրմով, բայց աշխարհը չճանչցաւ զինք: **11** Իրեններուն եկաւ, սակայն իրենները չընդունեցին զինք: **12** Բայց անոնց՝ որ ընդունեցին զինք՝ անոնց՝ որ կը հաւատան իր անունին՝ իրաւասութիւն տուաւ Աստուծոյ զաւակներ ըլլալու: **13** Անոնք ո՛չ արիւն են ո՛ր մարմինի կամքէն ծնան, ո՛չ ալ մարդու կամքէն, հապա՝ Աստուծմէ: **14** Եւ Խօսքը մարմին եղաւ ու մեր մէջ բնակեցաւ, (եւ դիտեցինք անոր փառքը՝ Յօրը միածինի փառքին պէս,) շնորհքով ու ճշմարտութեամբ լեցուն: **15** Յովհաննէս վկայեց անոր մասին, եւ աղաղակեց. «Ասիկա է ան՝ որուն մասին կ'ըսէի. "Ան որ իմ ետեւէս կու գայ՝ իմ առջեւ եղաւ, որովհետեւ ինձմէ առաջ էր": **16** Եւ անոր լիութենէն մենք բոլորս ստացանք շնորհք շնորհքի վրայ: **17** Որովհետեւ Օրէնքը տրուեցաւ Մովսէսի միջոցով, բայց շնորհքն ու ճշմարտութիւնը եղան Յիսուս Բրիստոսի միջոցով: **18** Ո՛չ մէկը երբեք տեսած է Աստուած. բայց միածին Որդին՝ որ Յօրը ծոցն է, ինք պատմեց անոր մասին»: **19** Սա է Յովհաննէսի վկայութիւնը, երբ Յրեաները Երուսաղէմէն դրկեցին քահանաներ ու Ղեւտացիներ, որպէսզի հարցնեն անոր. «Դուն ո՞վ ես»: **20** Ան խոստովանեցաւ ու չուրացաւ, հապա յայտարարեց. «Ես Բրիստոսը չեմ»: **21** Հարցուցին անոր. «Հապա ո՞վ. Եղիամն ես»: Ըսաւ. «Չեմ»: Հարցուցին. «Այն մարգարէն ես»: Պատասխանեց. «Ո՛չ»: **22** Ուրեմն ըսին անոր. «Դուն ո՞վ ես. ըսէ՛ մեզի, որպէսզի պատասխան մը տանինք մեզ դրկողներուն. ինչ կ'ըսես քու մասիդ»: **23** Ըսաւ. «Ես անոր ձայնն եմ՝ որ կը գոչէ անապատին մէջ. "Շուկեցէք Տէրոջ ճամբան", ինչպէս Եսայի մարգարէն ըսաւ»: **24** Այդ դրկուածները Փարիսեցիներէն էին, **25** ու հարցուցին իրեն. «Հապա ինչո՞ւ կը մկրտես, եթէ դուն ո՛չ Բրիստոսն ես, ո՛չ Եղիամ, ո՛չ ալ մարգարէն»: **26** Յովհաննէս պատասխանեց անոնց. «Ես ջուրով կը մկրտեմ, բայց մէկը կայ ձեր մէջ՝ որ դուք չէք ճանչնար. **27** ինք է իմ ետեւէս եկողը՝ որ իմ

առջեւս եղաւ, որուն կօշիկին կապը քակելու արժանի չեմ»: **28** Այս բաները պատահեցան Բեթաբարայի մէջ՝ Յորդանանի միւս կողմը, ուր Յովհաննէս կը կենար ու կը մկրտէր: **29** Հետեւեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուսը՝ որ իրեն կու գար, եւ ըսաւ. «Ահա՛ Աստուծոյ Գառը՝ որ կը բաւէ աշխարհի մեղքը: **30** Ասիկա է ան՝ որուն մասին կ'ըսէի. "Իմ ետեւէս մարդ մը կու գայ՝ որ իմ առջեւս եղաւ, որովհետեւ ինձմէ առաջ էր": **31** Ես չէի ճանչնար զայն. բայց եկայ ջուրով մկրտելու, որպէսզի ան յայտնուի Իսրայէլի»: **32** Ու Յովհաննէս վկայելով ըսաւ. «Տեսա՛ Յօրին, որ աղանիի պէս կ'իջնէր երկինքէն եւ կը մնար անոր վրայ: **33** Ես չէի ճանչնար զայն, բայց ան որ դրկեց զիս ջուրով մկրտելու, ինք ըսաւ ինձի. "Որուն վրայ որ տեսնես թէ Հօգին կ'իջնէ ու կը մնայ, անիկա է՝ որ Սուրբ Հօգինով կը մկրտէ": **34** Ես ալ տեսայ, եւ վկայեցի թէ այս է Աստուծոյ Որդին»: **35** Հետեւեալ օրը Յովհաննէս դարձեալ կայնած էր, եւ իր աշակերտներէն երկուքը: **36** Նայելով Յիսուսի՝ որ կը բալէր, ըսաւ. «Ահա՛ Աստուծոյ Գառը»: **37** Երկու աշակերտները լսեցին անկէ՝ երբ կը խօսէր, ու հետեւեցան Յիսուսի: **38** Երբ Յիսուս դարձաւ եւ տեսաւ թէ անոնք կը հետեւէին իրեն, ըսաւ անոնց. «Ինչ կը փնտռէք»: Անոնք ալ ըսին իրեն. «Ռաբբի՛, (որ թարգմանուելով՝ վարդապետ ըսել է,) ո՛ր կը բնակիս»: **39** Ըսաւ անոնց. «Եկէ՛ք եւ տեսէ՛ք»: Գացին ու տեսան թէ ո՛ր կը բնակէր. եւ այդ օրը մնացին անոր բով, որովհետեւ գրեթէ տասներորդ ժամն՝ էր: **40** Սիմոն Պետրոսի եղբայրը՝ Անդրէաս մէկն էր այն երկուքէն, որ լսեցին Յովհաննէսէ ու հետեւեցան անոր: **41** Ան նախ գտաւ իր եղբայրը՝ Սիմոնը, եւ ըսաւ անոր. «Գտանք Մեսիան» (որ կը թարգմանուի՝ Բրիստոս). **42** ապա տարաւ զայն Յիսուսի բով: Յիսուս նայելով անոր՝ ըսաւ. «Դուն Սիմոնն ես, Յովնանի որդին. դուն Կեփաս պիտի կոչուիս», որ կը թարգմանուի՝ Պետրոս: **43** Հետեւեալ օրը՝ Յիսուս ուզեց Գալիլէա երթալ, եւ գտնելով Փիլիպպոսը՝ ըսաւ անոր. «Հետեւէ՛ ինձի»: **44** Փիլիպպոս Բեթսայիդայէն էր. Անդրէասի ու Պետրոսի քաղաքէն: **45** Փիլիպպոս գտաւ Նաթանայէլը եւ ըսաւ անոր. «Գտանք ան՝ որուն մասին Մովսէս գրեց Օրէնքին մէջ, ու մարգարէներն այ, այսինքն՝ Յիսուս Նազովիեցին, Յովսէփի որդին»: **46** Նաթանայէլ ըսաւ անոր. «Կարելի է որ Նազարեթէն բարի բան մը ելլէ»: Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Եկնու՛ ու տես՛: **47** Յիսուս, երբ տեսաւ Նաթանայէլը՝ որ իրեն կու գար, ըսաւ անոր մասին. «Ահա՛ ճշմարտապէս Իսրայէլացի մը՝ որուն ներսը նենգութիւն չկայ»: **48** Նաթանայէլ ըսաւ անոր. «Ուրկէ՛ կը ճանչնաս զիս»: Յիսուս պատասխանեց անոր. «Դեռ Փիլիպպոս քեզ չկանչած, դուն՝ որ թգեմիին տակն էիր, ես տեսայ քեզ»: **49** Նաթանայէլ պատասխանեց անոր. «Ռաբբի՛, դուն ես Աստուծոյ Որդին, դուն ես

Իսրայելի թագաւորը»: 50 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Կը հաւատամ՝ քանի որ ըսի թեզի թէ տեսայ թեզ թզենիին ներքեւ: Ասկէ աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես»: 51 Նաեւ ըսաւ անոր. «Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ասկէ ետք պիտի տեսնէք երկինքը բացուած, եւ Աստուծոյ հրեշտակները՝ որ կ'ելլեն ու կ'իջնեն մարդու Որդիին վրայ»»:

2 Երրորդ օրը հարսանիք մը կար Գալիլեայի Կանա քաղաքը, եւ Յիսուսի մայրը հոն էր: 2 Յիսուս ալ հրաւիրուեցաւ այդ հարսանիքին, նաեւ՝ իր աշակերտները: 3 Երբ զինին պակեցաւ, Յիսուսի մայրը ըսաւ անոր. «Գինի չունիին»: 4 Յիսուս ըսաւ անոր. «Կին, դուն ինչ ունիս ինծի հետ. իմ ժամն դեռ հասած չէ»: 5 Իր մայրը ըսաւ սպասարկուներուն. «Ինչ որ ըսէ ձեզի՝ ըրէք»: 6 Յոն վեց քարէ կարաս դրուած էր՝ Յրեաներուն մաքրուելու սովորութեան համաձայն. իւրաքանչիւրը կը պարունակէր երկու կամ երեք մար: 7 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Լեցուցէք այդ կարասները ջուրով», ու լեցուցին զանոնք՝ մինչեւ բերանը: 8 Եւ ըսաւ անոնց. «Յիմա հանեցէ՛ք ու տարէ՛ք սեղանապետին». անոնք ալ տարին: 9 Երբ սեղանապետը համտեսեց զինի դարձած ջուրը՝ չէր գիտեր ուրկէ՛ ըլլալը (բայց սպասարկուները՝ որոնք հաներ էին ջուրը՝ գիտէին): Սեղանապետը կանչեց փեսան 10 եւ ըսաւ անոր. «Ամեն մարդ նախ կը մատուցանէ լաւ գինին, ու երբ արբեցած ըլլան՝ այն ատեն ցածորակը. բայց դուն լաւ գինին պահեցիր մինչեւ հիմա»: 11 Յիսուս իր նշաններուն սկիզբը ըրաւ ասիկա՝ Գալիլեայի Կանա քաղաքին մէջ, եւ ցոյց տուաւ իր փառքը. ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն: 12 Յետոյ Յիսուս Կափառնայում իջաւ, ինք, իր մայրն ու իր եղբայրները, եւ իր աշակերտները. բայց շատ օրեր չմնացին հոն: 13 Յրեաներուն Չատիկը մօտ էր, ուստի Յիսուս բարձրացաւ Երուսաղէմ: 14 Տաճարին մէջ գտաւ արջառ, ոչխար եւ աղաւնի ծախողներ, նաեւ լումայափոխներ՝ որոնք նստած էին: 15 Եւ չուանէ խարազան մը շինելով՝ տաճարէն դուրս հանեց բոլորը, ոչխարներն ու արջառներն ալ. թափեց լումայափոխներուն լումաները, տապալեց սեղանները, 16 եւ ըսաւ աղաւնի ծախողներուն. «Վերցուցէք ատոնք ասկէ. ամբաստանողն ունի մի ընէք իմ Յօս տունը»: 17 Եւ իր աշակերտները յիշեցին՝ որ գրուած է. «Քու տանդ նախանձախնդրութիւնը կ'անեց զիս»: 18 Յետեւաբար Յրեաները ըսին անոր. «Ինչ նշան ցոյց կու տաս մեզի՝ քանի կ'ընես այդ բաները»: 19 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Քակեցէ՛ք այս տանքը, ու երեք օրուան մէջ պիտի կանգնեցնեմ զայն»: 20 Իսկ Յրեաները ըսին. «Քառասունվեց տարուան մէջ շինուեցաւ այս տաճարը, եւ դուն երեք օրուան մէջ պիտի կանգնեցնես զայն»: 21

Բայց ինք կը խօսեր իր մարմինին տաճարին մասին: 22 Ուստի երբ ինք մեռելներէն յարութիւն առաւ, իր աշակերտները յիշեցին թէ ըսած էր ասիկա, ու հաւատացին Գիրքին եւ Յիսուսի ըսած խօսքին: 23 Երբ Չատիկի տօնին ատենը Երուսաղէմ էր, շատ մարդիկ հաւատացին անոր անունին՝ տեսնելով անոր ըրած նշանները: 24 Բայց ինք՝ Յիսուս՝ չէր հաւատար անոնց, որովհետեւ կը ճանչնար ամեն մարդ. 25 պետք չունէր՝ որ մէկը ուրիշ մարդու մասին վկայէր իրեն, քանի որ ինք գիտէր թէ ինչ կայ մարդուն մէջ:

3 Փարիսեցիներէն մարդ մը կար՝ Նիկողեմոս անունով, որ Յրեաներու պետ մըն էր: 2 Ասիկա գիշերուան մէջ եկաւ Յիսուսի բով եւ ըսաւ անոր. «Ռաբբի, գիտե՞ք թէ դուն Աստուծմէ վարդապետ ելած ես. որովհետեւ մէկը չի կրնար ընել այն նշանները՝ որ դուն կ'ընես, եթէ Աստուած իրեն հետ չըլլայ»: 3 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ թեզի. “Եթէ մէկը վերստին չծնի՝ չի կրնար տեսնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը»»: 4 Նիկողեմոս ըսաւ անոր. «Ինչպէս կրնայ ծնիլ մարդ մը՝ որ ծերացած է: Կարելի է, որ երկրորդ անգամ մտնէ իր մօր որովայնը եւ ծնի»: 5 Յիսուս պատասխանեց. «Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ թեզի. “Եթէ մէկը ջուրէն ու Յոգիէն չծնի՝ չի կրնար մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը»»: 6 Մարմինէն ծնածը՝ մարմին է, եւ Յոգիէն ծնածը՝ հոգի է: 7 Դուն մի գարմանար որ ըսի թեզի. “Դուք պետք է վերստին ծնիք”: 8 Յովը կը փչէ ուր որ ուզէ. կը լսես անոր ձայնը, բայց չես գիտեր ուրկէ՛ կու գայ, կամ ուր կ'երթայ: Ո՛վ որ Յոգիէն կը ծնի՝ այնպէս է»: 9 Նիկողեմոս ըսաւ անոր. «Ինչպէս կրնայ ըլլալ ատիկա»: 10 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Դուն Իսրայելի մէջ վարդապետ մըն եւ, ու չնս գիտեր այս բաները: 11 Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ թեզի թէ ինչ որ գիտե՞ք՝ կը խօսինք, եւ ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք, ու չէք ընդունիր մեր վկայութիւնը: 12 Եթէ երկրային բաներու մասին խօսեցայ ձեզի եւ չէք հաւատար, ինչպէս պիտի հաւատաք՝ եթէ երկնային բաներու մասին խօսիմ ձեզի: 13 Ո՛չ մէկը երկինք բարձրացաւ, բացի անկէ՝ որ երկինքէն իջաւ, մարդու Որդին՝ որ երկինքէն է: 14 Եւ ինչպէս Մովսէս բարձրացուց օձը անապատին մէջ, այնպէս պէտք է որ բարձրանայ մարդու Որդին. 15 որպէսզի ո՛վ որ հաւատայ անոր՝ չկորսուի, հապա ունենայ յաւիտենական կեանքը: (aiōnios g166) 16 Որովհետեւ Աստուած այնպէս սիրեց աշխարհը, որ մինչեւ անգամ տուաւ իր միածին Որդին, որպէսզի ո՛վ որ հաւատայ անոր՝ չկորսուի, հապա ունենայ յաւիտենական կեանքը: (aiōnios g166) 17 Քանի որ Աստուած աշխարհի դրկեց իր Որդին՝ ո՛չ թէ աշխարհը դատապարտելու, հապա՝ որպէսզի աշխարհը փրկուի անով: 18 Ա՛ն որ կը

հաւատայ անոր՝ չի դատապարտուիր, իսկ ան որ չի հաւատար՝ անիկա արդէն դատապարտուած է, որովհետեւ չհաւատաց Աստուծոյ միածին Որդիին անուհին: 19 Սա է դատապարտութիւնը, որ լոյսը աշխարհ եկաւ, բայց մարդիկ սիրեցին խաւարը՝ փոխանակ լոյսին, քանի որ իրենց գործերը չար էին: 20 Որովհետեւ ո՛վ որ չարիք կը գործէ, անիկա կ'ատէ լոյսը եւ չի գար լոյսին քով, որպէսզի չկշտամբուի իր գործերը: 21 Բայց ան որ կը կիրարկէ ճշմարտութիւնը՝ կու գայ լոյսին քով, որպէսզի իր գործերը յայտնաբերուին թէ գործուեցան Աստուծո՛ով»: 22 Ասէ ետք՝ Յիսուս եւ իր աշակերտները եկան Յրեաստանի երկիրը. հոն կը կենար՝ անոնց հետ, ու կը մկրտէր: 23 Յովհաննէս ալ կը մկրտէր Այեննի մէջ՝ Սաղմի մօտ, որովհետեւ հոն շատ ջուր կար. կու գային եւ կը մկրտուէին, 24 որովհետեւ Յովհաննէս դեռ բանտը նետուած չէր: 25 Ուստի վիճաբանութիւն մը եղաւ Յովհաննէսի աշակերտներէն ոմանց եւ Յրեաստերուն միջեւ՝ մաքրութեան մասին: 26 Ու եկան Յովհաննէսի քով եւ ըսին անոր. «Ռաբբի, ան որ քեզի հետ՝ Յորդանանի միւս կողմն էր, որուն մասին դուն վկայեցիր, ահա ինք կը մկրտէ ու բոլորը կ'երթան անոր»: 27 Յովհաննէս պատասխանեց. «Մարդ մը ոչինչ կրնայ ստանալ՝ թէ երկինքէն տրուած չըլլայ իրեն: 28 Դուք ձեզմէ կը վկայէք ինծի համար՝ թէ ըսի. «Ես Քրիստոսը չեմ, հապա դրկուած եմ անոր առջեւէն»: 29 Ա՛ն որ ունի հարսը՝ անիկա է փեսան. բայց փեսային բարեկամը, որ կը կենայ եւ կը յաւ գայն, մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար: Ուրեմն ահա լիացած է իմ ուրախութիւնս: 30 Պէտք է որ ան մեծնայ, իսկ ես՝ պզտիկնամ»: 31 Ա՛ն որ կու գայ վերէն՝ բոլորէն վեր է: Ա՛ն որ երկրէն է՝ երկրաւոր է, ու կը խօսի երկրէն. ան որ կու գայ երկինքէն՝ բոլորէն վեր է, 32 եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց՝ կը վկայէ անոնց մասին, եւ ո՛չ մէկը կ'ընդունի անոր վկայութիւնը: 33 Ա՛ն որ կ'ընդունի անոր վկայութիւնը, կը կնքէ թէ Աստուած ճշմարտախօս է. 34 որովհետեւ ան որ Աստուած դրկեց՝ կը քարոզէ Աստուծոյ խօսքերը, քանի որ Աստուած անոր չափով չի տար Յոգին: 35 Հայրը կը սիրէ Որդին, եւ ամէն բան տուած է անոր ձեռքը: 36 Ա՛ն որ կը հաւատայ Որդիին՝ ունի յաւիտենական կեանքը. իսկ ան որ չ'անսար Որդիին՝ պիտի չտեսնէ կեանքը, հապա Աստուծոյ բարկութիւնը կը մնայ անոր վրայ: (aïōnios g166)

4 Ուրեմն երբ Տէրը գիտցաւ թէ Փարիսեցիները լսեր են՝ թէ Յիսուս Յովհաննէսէ աւելի աշակերտներ կ'ընէ ու կը մկրտէ, 2 (թէպէտ՝ ո՛չ թէ Յիսուս ինք կը մկրտէր, հապա իր աշակերտները,) 3 թողու Յրեաստանը եւ դարձեալ Գալիլեա գնաց. 4 ու պիտէ էր որ անցնէր Մամարիայի մէջէն: 5 Ուստի եկաւ Մամարացիներուն մէկ

քաղաքը՝ որ Սուբար կը կոչուէր, այն վայրին մօտ՝ որ Յակոբ տուաւ իր որդիին՝ Յովսէփի: 6 Հոն կար Յակոբի մէկ աղբիւրը. ուրեմն Յիսուս՝ ճամբորդութենէն յոգնած ըլլալով՝ նստաւ այդ աղբիւրին քով: Գրեթէ վեցերորդ ժամն՝ Էր: 7 Մամարիայէն կին մը եկաւ ջուր քաշելու: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինծի ջուր տուր՝ խմելու»: 8 (քանի որ իր աշակերտները քաղաքը գացեր էին՝ կերակուր գնելու համար:) 9 Ուստի սամարացի կինը ըսաւ անոր. «Դուն՝ որ Յրեայ ես, ինչպէս կ'ուզես ջուր խմել ինձմէ՝ սամարացի կնոջմէ մը». որովհետեւ Յրեաները չեն հաղորդակցիր Մամարացիներուն հետ: 10 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ դուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, եւ թէ ո՛վ է ան՝ որ կ'ընէ քեզի. «Ինծի ջուր տուր խմելու», դուն պիտի ուզէիր իրմէ, ու ինք կենարար ջուր պիտի տար քեզի»: 11 Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, դուն ոչինչ ունիս՝ ջուր քաշելու համար, եւ այս հորը խորունկ է. ուրեմն ուրկէ՞ պիտի ունենաս այդ կենարար ջուրը: 12 Միթէ դուն աւելի մեծ ես քան մեր հայրը՝ Յակոբ, որ տուաւ մեզի այս հորը, ու ասկէ խմեցին ինք, իր որդիները եւ իր անասունները»: 13 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ո՛վ որ խմէ այս ջուրէն՝ դարձեալ պիտի ծարաւնայ, 14 բայց ո՛վ որ խմէ այն ջուրէն՝ որ ես պիտի տամ անոր, յաւիտեան պիտի չծարաւնայ: Հապա այն ջուրը՝ որ ես պիտի տամ անոր, պիտի ըլլայ անոր մէջ ջուրի աղբիւր մը՝ որ կը բխի յաւիտենական կեանքի համար»: (aïōn g165, aïōnios g166) 15 Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, տուր ինծի այդ ջուրը, որպէսզի չծարաւանամ, եւ հոս չգամ՝ ջուր քաշելու»: 16 Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնա, կանչէ՛ ամուսինդ ու հոն եկուր»: 17 Կինը պատասխանեց. «Ես ամուսին չունիմ»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ե՛րբ ըսիր. «Ամուսին չունիմ», 18 որովհետեւ դուն ինիզ ամուսին ունեցեր ես, եւ ան որ հիմա ունիս՝ ամուսինդ չէ. ճիշդ ըսիր ատիկա»: 19 Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, կը նշմարեմ թէ դուն մարգարէ մըն ես: 20 Մեր հայրերը երկրպագեցին այս լեռան վրայ. բայց դուք կ'ընէք թէ Երուսաղէմ է միակ տեղը՝ ուր պէտք է երկրպագէք: 21 Յիսուս ըսաւ անոր. «Կին, հաւատա՛ ինծի, որ ժամը պիտի գայ, երբ ո՛չ այս լեռան վրայ եւ ո՛չ Երուսաղէմի մէջ պիտի երկրպագէք Յօրը: 22 Դուք կ'երկրպագէք անոր՝ որ չէք ճանչնար. մենք կ'երկրպագենք անոր՝ որ կը ճանչնանք. որովհետեւ փրկութիւնը Յրեաներէն է: 23 Բայց ժամը պիտի գայ եւ հիմա ալ է, երբ ճշմարիտ երկրպագողները պիտի երկրպագեն Յօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութեամբ, որովհետեւ Հայրն ալ կ'ուզէ այդպիսիներ՝ իրեն երկրպագելու համար: 24 Աստուած Հօգի է, եւ իրեն երկրպագողներն ալ պէտք է որ երկրպագեն հոգիով ու ճշմարտութեամբ»: 25 Կինը ըսաւ անոր. «Գիտեմ թէ Մեսիան պիտի գայ, (Քրիստոս կոչուածը,) երբ ինք գայ՝ պիտի հաղորդէ մեզի ամէն բան»: 26 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես՝ որ

քեզի հետ կը խօսիմ՝ ան՝ եմ»: 27 Այդ ատեն իր աշակերտները եկան, ու զարմացան որ կը խօսակցեր այդ կնոջ հետ, բայց անոնցմէ ոչ մէկը ըսաւ. «Ինչ կ'ուզես», կամ. «Ինչ կը խօսիս անոր հետ»: 28 Ուստի կինը թողուց իր սափորը եւ գնաց քաղաքը, ու ըսաւ քաղաքացիներուն. 29 «Եկէ՛ք, տեսէ՛ք մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի ամէն ինչ որ գործեր եմ. արդեօք ան է Քրիստոսը»: 30 Անոնք ալ ելան քաղաքէն եւ կու գային անոր: 31 Այդ միջոցին աշակերտները իրեն կը թախանձէին ու կ'ըսէին. «Ռաբբի, կեր»: 32 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ես՝ ուտելու համար՝ ունիմ կերակուր մը, որ դուք չէք գիտեր»: 33 Ուրեմն աշակերտները կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք մէկը ուտելիք բերաւ իրեն»: 34 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իմ կերակուրս՝ գործադրել է զիս դրկողին կամօք, եւ աւարտել անոր գործը: 35 Դուք չէք ըսեր. “Տակաւին չորս ամիս կայ՝ որ հունձքի ատենը գայ”: Ահա՛ ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Բարձրացուցէ՛ք ձեր աչքերը եւ դիտեցէ՛ք արտերը. արդէն ճերմկած ու հնձուելու պատրաստ են”: 36 Ան որ կը հնձէ՝ վարձք կը ստանայ, եւ պտուղ կը ժողվէ յաւիտենական կեանքի համար, որպէսզի սերմանողն ու հնձողը ուրախանան միասին: (aiōnios 9166) 37 Որովհետեւ այս բանին մէջ ճշմարիտ է այն խօսքը. “Մէկը կը սերմանէ, եւ ուրիշ մը կը հնձէ”: 38 Ես որկեցի ձեզ հնձելու գայն՝ որուն համար չաշխատեցաք. ուրիշները աշխատեցան, ու դրո՛ք մտաք անոնց աշխատանքին մէջ»: 39 Այդ քաղաքէն շատ Սամարացիներ հաւատացին իրեն՝ այդ կնոջ խօսքին համար, որ վկայեց. «Ինչ որ գործեր էի՝ ամէնը ըսաւ ինծի»: 40 Երբ Սամարացիները եկան իրեն, կը թախանձէին որ մնայ իրենց քով. ու մնաց հոն երկու օր: 41 Շատեր իրեն հաւատացին՝ իր խօսքին համար, 42 եւ կ'ըսէին կնոջ. «Ա՛յ կը հաւատանք՝ ոչ թէ քու խօսքիդ համար, այլ մենք իսկ լսեցինք, ու գիտենք թէ այն է ճշմարտապէս աշխարհի Փրկիչը՝ Քրիստոսը»: 43 Երկու օր ետք՝ մեկնեցաւ անկէ եւ գնաց Գալիլեա, 44 որովհետեւ Յիսուս ինք վկայեց թէ “մարգարէ մը պատիւ չ'ունենար իր բնագաւառին մէջ”: 45 Ուրեմն երբ Գալիլեա հասաւ՝ Գալիլեացիները ընդունեցին զինք, քանի որ տեսած էին այն բոլոր հրաշքները, որ ինք ըրաւ տօսին ատենը՝ Երուսաղէմի մէջ. որովհետեւ իրենք ալ գացեր էին այդ տօսին: 46 Յիսուս դարձեալ եկաւ Գալիլեայի Կանա քաղաքը, ուր շուրջ փոխած էր զինի: 3ոն պալատական մը կար, որուն որդին հիւանդ էր՝ Կափառնայումի մէջ: 47 Ասիկա՛ լսելով թէ Յիսուս 3րեաստանէն եկած է Գալիլեա, եկաւ անոր ու կը թախանձէր՝ որ իջնէ եւ բժշկէ իր որդին, որովհետեւ մեռնելու մօտ էր: 48 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ նշաններ ու սքանչելիքներ չտեսնէ՛ք՝ բնաւ պիտի չհաւատաք»: 49 Պալատականը ըսաւ անոր. «Տէր, իջիր, քանի

դեռ տղաս մեռած չէ»: 50 Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնա՛, որդիդ կ'ապրի»: Մարդն ալ հաւատաց այն խօսքին՝ որ Յիսուս ըսաւ իրեն, ու գնաց: 51 Երբ արդէն կ'իջնէր, իր ծառաները դիմաւորեցին զինք եւ լուր տուին՝ ըսելով. «Որդիդ ո՞րջ է»: 52 Ուստի հարցափորձեց զանոնք թէ ո՞ր ժամուն սկսաւ լաւանալ: Ըսին իրեն. «Երէկ եօթներորդ ժամուն՝ տենդը թողուց գայն»: 53 Ուստի անոր հայրը գիտցաւ թէ այն ժամն էր՝ երբ Յիսուս ըսաւ իրեն. «Որդիդ կ'ապրի», ու հաւատաց՝ ինք եւ իր ամբողջ տունը: 54 Յիսուս դարձեալ ըրաւ այս երկրորդ նշանը՝ երբ 3րեաստանէն Գալիլեա եկաւ:

5 Ասկէ ետք 3րեաներուն տօսն էր, ու Յիսուս Երուսաղէմ բարձրացաւ: 2 Երուսաղէմի մէջ՝ Ոչխարներու դրան քով աւազան մը կայ, որ երբայրէն Բեթեզդա կը կոչուի եւ հինգ սրահ ունի: 3 Անոնց մէջ պառկած էր հիւանդներու մծ բազմութիւն մը՝ կոյրեր, կաղեր, չորցածներ, որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն. 4 որովհետեւ հրեշտակ մը ատեն-ատեն կ'իջնէր աւազանը ու կը խառնէր ջուրերը, եւ ո՛վ որ ջուրին խառնուելէն ետք անոր մէջ ամառջինը մտնէր՝ կ'ամողջանար, ինչ ախտ ալ ունենար: 5 3ոն մարդ մը կար, որ հիւանդութիւն մը ունէր երեսուներորդ տարիէ ի վեր: 6 Երբ Յիսուս տեսաւ գայն՝ պառկած, ու գիտցաւ թէ արդէն շատ ժամանակէ ի վեր հիւանդ էր, ըսաւ անոր. «Կ'ուզես ամողջանալ»: 7 3իւանդը պատասխանեց անոր. «Տէր, մարդ մը չունիմ, որ երբ ջուրերը խառնուին՝ ձգէ զիս աւազանը. հապա՛ մինչ կ'երթամ՝ ինձմէ ամառջ ուրիշ մը կ'իջնէ»: 8 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ոտքի ելիր, առ մահիճդ ու քալ»: 9 Իսկոյն մարդը ամողջացաւ, եւ առնելով իր մահիճը՝ կը քալէր. իսկ այդ օրը Շաբաթ էր: 10 Ուրեմն 3րեաները ըսին բժշկուած մարդուն. «Շաբաթ է, եւ արտօճուած չէ՝ որ վերցնես մահիճդ»: 11 Պատասխանեց անոնց. «Ան որ բժշկեց զիս, ինք ըսաւ ինծի. “Ա՛ռ մահիճդ ու քալ”»: 12 Ուրեմն հարցուցին անոր. «Ո՞վ է այն մարդը, որ ըսաւ քեզի. “Ա՛ռ մահիճդ ու քալ”»: 13 Եւ բժշկուողը չէր գիտեր թէ ո՛վ է ան, որովհետեւ Յիսուս մէկդի քաշուեցաւ՝ այնտեղ բազմութիւն ըլլալուն համար: 14 Անկէ ետք Յիսուս՝ գտնելով գայն տաճանին մէջ՝ ըսաւ անոր. «Ահա՛ բժշկուեցար. ա՛յ մի մեղանչեր, որ աւելի գէշ բան մը չպատասխի քեզի»: 15 Մարդը գնաց ու հաղորդեց 3րեաներուն թէ Յիսուս էր՝ որ բժշկեց զինք: 16 Ուստի 3րեաները կը հալածէին Յիսուսը եւ կը ջանային սպաննել գայն՝ քանի որ Շաբաթ օրը կ'ընէր այս բաները: 17 Բայց Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իմ 3այրս մինչեւ հիմա կը գործէ, եւ ալ կը գործեմ»: 18 Ուստի 3րեաները ալ աւելի կը ջանային սպաննել գայն, քանի որ ոչ միայն Շաբաթ օրը կը լուծէր, հապա նաեւ Աստուած իր 3այրը կը կոչէր, եւ

այսպէս՝ ինքզինք Աստուծոյ հաւասար կ'ընէր: 19 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ըշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Որդին ինքնիրմէ ոչինչ կրնայ ընել, հապա միայն ինչ որ տեսնէ՝ որ Յայրը կ'ընէ. որովհետեւ ինչ որ ան կ'ընէ, նմանապէս Որդին ալ կ'ընէ այդ բաները»»: 20 Քանի որ Յայրը կը սիրէ Որդին, եւ ամէն բան ցոյց կու տայ անոր՝ ինչ որ ինք կ'ընէ: Ասոնցմէ ակելի մեծ գործեր ալ ցոյց պիտի տայ անոր, որպէսզի դուք գարմանք. 21 որովհետեւ ինչպէս Յայրը մեռելները կը յարուցանէ եւ կեանք կու տայ, նոյնպէս ալ Որդին կեանք կու տայ՝ անոնց որ ուզէ: 22 Քանի որ Յայրը ոչ մէկը կը դատէ, հապա ամէն դատաստան Որդիին տուաւ. 23 որպէսզի բոլորը պատուեն Որդին, ինչպէս կը պատուեն Յայրը: Ան որ չի պատուեր Որդին, չի պատուեր Յայրը՝ որ դրկեց գայն: 24 Ըշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ան որ մտիկ կ'ընէ իմ խօսքս, ու կը հաւատայ անոր՝ որ դրկեց զիս, ունի յաւիտենական կեանքը, եւ չ'իյնար դատապարտութեան տակ, հապա անցած է մահէն դէպի կեանք»»: (aiōnios g166) 25 Ըշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ժամը պիտի գայ ու հիմա ալ է, երբ մեռելները պիտի լսեն Աստուծոյ Որդիին ձայնը. եւ անոնք որ կը լսեն՝ պիտի ապրին»»: 26 Որովհետեւ ինչպէս Յայրը ինքնիր մէջ կեանք ունի, այնպէս ալ Որդիին տուաւ՝ որ ինքնիր մէջ կեանք ունենայ. 27 նաեւ անոր տուաւ դատաստան կիրարկելու իշխանութիւն, քանի որ ան մարդու Որդին է: 28 Մի գարմանաբ ասոր վրայ, որովհետեւ ժամը պիտի գայ՝ երբ բոլոր գերեզմաններու մէջ եղողները պիտի լսեն անոր ձայնը, 29 ու դուրս պիտի գան. անոնք որ բարիք գործեր են՝ կեանքի յարութեան համար, եւ անոնք որ չարիք գործեր են՝ դատապարտութեան յարութեան համար»»: 30 «Ես ինձմէ ոչինչ կրնամ ընել. ինչպէս կը լսեմ՝ այնպէս կը դատեմ, եւ իմ դատաստան արդար է. որովհետեւ ոչ թէ իմ կամքս կը փնտռեմ, հապա անոր կամքը՝ որ դրկեց զիս: 31 Եթէ ես վկայեմ իմ մասիս՝ իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ: 32 Ուրիշ մըն է՝ որ կը վկայէ իմ մասիս. ու ես գիտեմ թէ ճշմարիտ է այն վկայութիւնը՝ որ ինք վկայեց իմ մասիս: 33 Դուք մարդ դրկեցիք Յովհաննէսի, եւ ինք վկայ եղաւ ճշմարտութեան: 34 Բայց ես ոչ թէ մարդոցմէ վկայութիւն կը ստանամ, հապա այս բաները կ'ընեմ՝ որպէսզի դուք փրկուիք: 35 Ան ճրագ մըն էր՝ որ կը վառեր ու կը փայլէր, եւ դուք ուզեցիք ծամանակ մը ցնծալ անոր լոյսով: 36 Սակայն ես ունիմ ակելի մեծ վկայութիւն՝ քան Յովհաննէսիին. որովհետեւ այն գործերը որ Յայրը տուաւ ինձի՝ որպէսզի աւարտեմ զանոնք, այդ նոյն գործերը որ ես կ'ընեմ՝ կը վկայեն իմ մասիս թէ Յայրը դրկեց զիս: 37 Եւ Յայրը, որ դրկեց զիս, ինք վկայեց իմ մասիս: Դուք բնաւ լսած չէք անոր

ձայնը, ոչ ալ տեսած անոր կերպարանքը. 38 անոր խօսքն ալ բնականօրէն չէ ձեր մէջ, որովհետեւ դուք չէք հաւատար անոր՝ որ ինք դրկեց: 39 Զննեցէք Գիրքերը, որովհետեւ դուք կը կարծէք անոնցմով ունենալ յաւիտենական կեանքը. բուն անոնք են՝ որ կը վկայեն իմ մասիս: (aiōnios g166) 40 Դուք չէք ուզեր ինձի գալ՝ որ կեանք ունենաք: 41 Ես փառք չեմ ստանար մարդոցմէ: 42 Բայց գիտեմ ձեզ, որ չունիք ձեր մէջ Աստուծոյ սէրը: 43 Ես եկայ իմ Յօրս անուճով՝ ու չէք ընդունիր զիս. եթէ ուրիշ մէկը գայ ինքնիր անունով՝ պիտի ընդունիք զինք: 44 Ինչպէս կրնաք հաւատալ, որք որ փառք կը ստանաք իրարմէ, եւ չէք փնտռեր այն փառքը՝ որ կու գայ միայն Աստուծմէ: 45 Մի կարծէք թէ ես պիտի ամբաստանեմ ձեզ Յօրը առջեւ: Կայ մէկը՝ որ կ'ամբաստանէ ձեզ, Մովսէս՝ որուն կը յուսաք: 46 Որովհետեւ եթէ Մովսէսի հաւատայիք, ինձի ալ պիտի հաւատայիք, քանի որ ան գրեց իմ մասիս: 47 Բայց եթէ չէք հաւատար անոր գրածներուն, ինչպէս պիտի հաւատաք իմ խօսքերուն»:

6 Ասկէ ետք, Յիսուս գնաց Գալիլէայի՝ այսինքն Տիրեիայի ծովուն միւս կողմը: 2 Մեծ բազմութիւն մը կը հետեւէր անոր, որովհետեւ կը տեսնէին այն նշանները՝ որ կ'ընէր հիւանդներուն վրայ: 3 Յիսուս լեռը ելաւ ու նստաւ ին՝ իր աշակերտներուն հետ: 4 Հրեաներուն Չատիկի տօնը մօտ էր: 5 Երբ Յիսուս աչքերը բարձրացուց ու տեսաւ թէ մեծ բազմութիւն մը կու գար իրեն, ըսաւ Փրիլպպոսի. «Ուրկէ՞ հաց գնենք՝ որպէսզի ասոնք ուտեն»: 6 (Ասիկա կ'ըսէր՝ գայն փորձելու համար, քանի որ ինք գիտէր թէ ինչ պիտի ընէր:) 7 Փրիլպպոս պատասխանեց անոր. «Երկու հարիւր դահեկանի հաց չի բաւեր անոնց, որպէսզի իւրաքանչիւրը քիչ մը առնէ»: 8 Իր աշակերտներէն մէկը, Սիմոն Պետրոսի եղբայրը՝ Անդրէաս, ըսաւ իրեն. 9 «Հոս պատանի մը կայ, որ ունի հինգ գարիէ նկանակ ու երկու ձուկ. քայց ինչ են անոնք՝ այդչափ մարդոց համար»: 10 Յիսուս ըսաւ. «Նստեցուցէք այդ մարդիկը»: Հոն առաւ խոտ կար, ու մարդիկը նստան՝ թիւով հինգ հազարի չափ: 11 Յիսուս առաւ նկանակները, շնորհակալ եղաւ եւ բաշխեց աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ նստողներուն. նմանապէս ձուկներն՝ որչափ որ ուզեցին: 12 Երբ կշտացան՝ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Ժողովեցէք ակեցած բեկորները, որպէսզի ոչինչ կորսուի»: 13 Ուստի ժողովեցին, եւ տասներկու կողով լեցուցին այդ հինգ գարիէ նկանակներէն մնացած բեկորներով, որոնք ուտողներէն ակեցան: 14 Իսկ մարդիկը, երբ տեսան Յիսուսի ըրած նշանը, կ'ըսէին. «Ըշմարտապէս ասիկա՞ն է այն մարգարէն, որ աշխարհ պիտի գար»: 15 Ուրեմն Յիսուս, գիտնալով թէ պիտի գան յափշտակելու զինք՝ որպէսզի թազաւոր ընեն զինք, դարձեալ լեռը

գնաց՝ առանձին: 16 Երբ իրիկուն եղա՛ւ իր աշակերտները իջան ծովագերքը, 17 ու նաւ մտնելով կ'երթային ծովուն միւս կողմը՝ Կափառնայում: Արդէն մթնցած էր, բայց դեռ Յիսուս եկած չէր իրենց: 18 Ծովն ալ ալեկոծ էր՝ սաստիկ փչող հովէն: 19 Երբ թի վարելով բսանինգ կամ երեսուն ասպարեզի չափ զացին՝ տեսան Յիսուսը, որ կը մօտենար նաւուն՝ ծովուն վրայ քալելով, ու վախցան: 20 Բայց ինք ըսաւ անոնց. «Ես եմ, մի՛ վախճու: 21 Ուստի ուզեցին ընդունիլ զինք նաւուն մէջ, եւ նաը իսկոյն հասաւ այն երկիրը՝ ուր կ'երթային: 22 Զետեւայ օրը՝ բազմութիւնը, որ ծովուն միւս եզերքն էր, տեսաւ թէ ուրիշ նաւակ չկար այն մէկէն գատ՝ որուն մէջ անոր աշակերտները մտած էին, եւ թէ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մտած չէր նաւակը, այլ անոր աշակերտները առանձին գացեր էին 23 Բայց Տիբերիայէն ուրիշ նաւակներ եկան այն տեղին մօտ, ուր կերեր էին հացը՝ Տերոջ շնորհակալ ըլլալէն ետք): 24 Ուրեմն բազմութիւնը՝ տեսնելով թէ ո՛ր Յիսուս հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ նաւ մտան եւ զացին Կափառնայում՝ փնտռելու Յիսուսը: 25 Երբ գտան զինք՝ ծովուն միւս եզերքը, ըսին իրեն. «Ռաբբի՛, էրբ եկար հոս»: 26 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ըշմարտապէս, ըշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Դուք զիս կը փնտռէք՝ ոչ թէ քանի որ նշաններ տեսաք, հապա՛ որովհետեւ նկանակներէն կերաք ու կտացաք”: 27 Գացէք, գործեցէք ոչ թէ կորստական կերակուրին համար, որ կը մնայ յաւիտենական կեանքին մէջ, եւ մարդու Որդին պիտի տայ ձեզի, որովհետեւ Զայրը՝ Աստուած զինք կնքեց»: (aiōnios g166) 28 Ուրեմն ըսին իրեն. «Ի՞նչ ընենք՝ որպէսզի կատարենք Աստուծոյ գործերը»: 29 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Սա՛ է Աստուծոյ գործը, որ հաւատաք անոր որկածին»: 30 Ուստի ըսին իրեն. «Բայց դուն ի՞նչ նշան կ'ընես, որ տեսնենք ու հաւատանք քեզի. ի՞նչ կը գործես: 31 Մեր հայրերը անապատին մէջ մանանան կերան, ինչպէս գրուած է. “Երկինքէն հաց տուաւ անոնց՝ որպէսզի ուտեն”: 32 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ըշմարտապէս, ըշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Մովսէս չտուաւ ձեզի երկնային հացը, բայց իմ Զայրս կու տայ ձեզի ըշմարիտ երկնային հացը”. 33 որովհետեւ Աստուծոյ հացը ան է, որ կ'իջնէ երկինքէն եւ կեանք կու տայ աշխարհի»: 34 Ուրեմն ըսին իրեն. «Տէր, ամէն ատեն տուր մեզի այդ հացը»: 35 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես եմ կեանքի հացը. ան որ կու գայ ինծի՝ երբեք պիտի չամոթենայ, եւ ան որ կը հաւատայ ինծի՝ պիտի չծարաւնայ: 36 Բայց ես ըսի ձեզի. “Դուք զիս տեսաք ալ, ու չէք հաւատար”: 37 Բոլոր անոնք որ Զայրը կու տայ ինծի՝ պիտի գան ինծի, եւ ան որ կու գայ ինծի՝ բնաւ պիտի չվտարեմ: 38 Որովհետեւ

ես իջայ երկինքէն՝ գործարդերու ոչ թէ իմ կամքս, հապա անոր կամքը՝ որ որկեց զիս: 39 Եւ զիս որկող Զօրը կամքը սա՛ է, որ ոչ մէկը կորսնցնեն բոլոր անոնցմէ՝ որ ինք տուաւ ինծի, հապա յարուցանեմ զանոնք՝ վերջին օրը: 40 Որովհետեւ զիս որկողին կամքը սա՛ է, որ ո՛վ որ տեսնէ Որդին ու հաւատայ իրեն՝ ունենայ յաւիտենական կեանքը. Ես ալ պիտի յարուցանեմ զայն՝ վերջին օրը»: (aiōnios g166) 41 Ուստի Զրեաները կը տրտնջէին իրեն դէմ, որովհետեւ ըսաւ. «Ես եմ երկինքէն իջած հացը», 42 եւ կ'ըսէին. «Ասիկա Յովսէփի որդին՝ Յիսուսը չէ՞, որուն հայրն ու մայրը կը ճանչնանք. հապա ինչպէս ասիկա կ'ըսէ. “Ես իջայ երկինքէն”: 43 Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Մի՛ տրտնջէք ձեր մէջ: 44 Ո՛չ մէկը կրնայ զալ ինծի՝ եթէ զիս որկող Զայրը չքաշէ զայն. ու ես պիտի յարուցանեմ զայն՝ վերջին օրը: 45 Մարգարէներուն մէջ գրուած է. “Բոլորն ալ տորված պիտի ըլլան Աստուծոմ”: Ո՛վ որ կը լսէ Զօրմէն ու կը տորվի՝ ինծի կու գայ: 46 Ո՛չ մէկը տեսած է Զայրը, բացի անկէ՝ որ Աստուծոմ է. անիկա՛մ տեսած է Զայրը: 47 Ըշմարտապէս, ըշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ա՛ն որ կը հաւատայ ինծի՝ ունի՛ յաւիտենական կեանքը”: (aiōnios g166) 48 Ես եմ կեանքի հացը: 49 Ձեր հայրերը կերան մանանան անապատին մէջ, բայց մեռան: 50 Ա՛յս է այն հացը՝ որ կ'իջնէ երկինքէն, որպէսզի եթէ մէկը ուտէ ասկէ՝ չմեռնի: 51 Ես եմ կենարար հացը՝ որ իջայ երկինքէն: Եթէ մէկը ուտէ այս հացէն՝ պիտի ապրի յաւիտեան. եւ այն հացը որ ես պիտի տամ՝ իմ մարմինս է, որ պիտի տամ աշխարհի կեանքին համար»: (aiōn g165) 52 Ուստի Զրեաները կը վիճէին իրարու հետ եւ կ'ըսէին. «Ի՞նչպէս ասիկա կրնայ տալ մեզի իր մարմինը՝ ուտելու»: 53 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ըշմարտապէս, ըշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ չուտէք մարդու Որդին մարմինը ու չխմէք անոր արիւնը, կեանքը չէք ունենար ձեր մէջ”: 54 Ո՛վ որ կ'ուտէ իմ մարմինս եւ կը խմէ իմ արիւնս՝ ունի՛ յաւիտենական կեանքը, ու ես պիտի յարուցանեմ զայն՝ վերջին օրը. (aiōnios g166) 55 որովհետեւ իմ մարմինս ըշմարտապէս կերակուր է, եւ իմ արիւնս՝ ըշմարտապէս խմելիք: 56 Ա՛ն որ կ'ուտէ իմ մարմինս ու կը խմէ իմ արիւնս՝ անիկա՛մ կը բնակի իմ մէջս, եւ ես՝ անոր մէջ: 57 Ինչպէս ասարող Զայրը որկեց զիս, ու ես կ'ասարիմ Զօրը միջոցով, այնպէս ալ ան որ կ'ուտէ զիս՝ ինք ալ պիտի ապրի ինձմով: 58 Ա՛յս է այն հացը՝ որ իջած է երկինքէն: Ա՛ն որ ուտէ այս հացը՝ պիտի ապրի յաւիտեան. ոչ թէ ձեր հայրերուն պէս, որոնք կերան մանանան՝ բայց մեռան»: (aiōn g165) 59 Այս բաները խօսեցաւ ժողովարանին մէջ, երբ կը տորվեցնէր Կափառնայումի մէջ: 60 Իսկ աշակերտներէն շատերը՝ երբ լսեցին՝ ըսին. «Խիստ է այդ խօսքը, ո՛վ կրնայ մտիկ ընել զայն»: 61 Երբ Յիսուս ինքնիրեն հասկցաւ թէ

իր աշակերտները կը տրտնջեն ատոր համար, ըսաւ անոնց. «Ատիկա կը գայթակղեցնմ' ձեզ: 62 Հապա քին՝ պիտի մտածէք, եթէ տեսնէք մարդու Որդիին բարձրանալը հոն՝ ուր նախապէս էր: 63 Հոգին է կեանք տուողը. մարմինը օգնուտ մը չունի: Այն խօսքերը որ կ'ըսեն ձեզի՝ Հոգի ու կեանք են: 64 Բայց ձեր մէջ կան ոմանք՝ որ չեն հաւատար:՝ Որովհետեւ Յիսուս սկիզբէն գիտէր թէ որոնք են անոնք՝ որ չեն հաւատար, եւ ո՛վ է ան՝ որ պիտի մատնէ զինք: 65 Ու ըսաւ. «Անոր համար ըսի ձեզի. “Ո՛չ մէկը կրնայ գալ ինծի, եթէ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր”»:

66 Այս պատճառով իր աշակերտներէն շատեր հեռացան, եւ ակ չէին շրջեր իրեն հետ: 67 Ուստի Յիսուս ըսաւ տասներկուքին. «Միթէ դո՛ւք ալ կ'ուզէք երթալ»: 68 Սիմոն Պետրոս պատասխանեց անոր. «Տէր, որո՞նք պիտի երթանք. դո՞նք ունիս յաւիտենական կեանքի խօսքերը: (aiōnios g166) 69 Մենք հաւատացինք ու զիտցանք թէ դո՞նք եւ Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին»: 70 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես չընտրեցիմ ձեզ՝ տասներկուքը. բայց ձեզմէ մէկը չարախօս է»: 71 Ան կը խօսէր Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդայի մասին, որովհետեւ անիկա էր որ պիտի մատնէր զինք, թէպէտ տասներկուքէն մէկն էր:

7 Ասկէ ետք Յիսուս կը շրջէր Գալիլէայի մէջ, քանի որ չէր ուզեր շրջիլ Հրեաստանի մէջ, որովհետեւ Հրեաները կը ջանային սպաննել զինք: 2 Հրեաներուն Տաղաւարներու տօնը մօտ էր. 3 ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն. «Մեկնմ' ասկէ ու գնա՛ Հրեաստան, որպէսզի աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործերդ՝ որ կ'ընես: 4 Որովհետեւ ո՛չ մէկը գաղտնի կ'ընէ որեւէ բան, երբ կը ջանայ բացորոշապէս ճանչցնել ինքզինք. եթէ կ'ընես այդ բաները, դուն թե՛գ բացայայտե՛ալ աշխարհի»: 5 Քանի որ իր եղբայրներն ալ չէին հաւատար իրեն: 6 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իմ ժամանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր ժամանակը պատրաստ է ամէն ատեն: 7 Աշխարհը չի կրնար ատել ձեզ, բայց կ'ատէ զիս, որովհետեւ ես կը վկայեմ անոր մասին թէ իր գործերը չար են: 8 Դո՛ւք բարձրացէք այս տօնին. ես (դեռ) չեմ բարձրանար այս տօնին, որովհետեւ ժամանակս դեռ լրացած չէ»: 9 Ասիկա ըսելով անոնց՝ ինք մնաց Գալիլէա: 10 Բայց երբ իր եղբայրները բարձրացան, ինքն ալ բարձրացաւ տօնին. ո՛չ թէ բացայայտօրէն, հապա՛ գաղտնի: 11 Իսկ Հրեաները կը փնտռէին զինք տօնին ատենը, ու կ'ըսէին. «Ո՛ր է ան»: 12 Բազմութեան մէջ շատ տրտունջ կար անոր մասին: Ոմանք կ'ըսէին. «Քարի մարդ է»: Ուրիշներ կ'ըսէին. «Ո՛չ, այլ ընդհակառակը՝ բազմութիւնը կը մոլորեցնէ»: 13 Սակայն ո՛չ մէկը բացորոշապէս կը խօսէր անոր մասին՝ Հրեաներու վախէն: 14 Իսկ երբ տօնը կէս եղաւ՝ Յիսուս բարձրացաւ

տաճարը, եւ կը սորվեցնէր: 15 Հրեաները կը զարմանային ու կ'ըսէին. «Ինչպէս ասիկա գիտէ Գիրքերը, քանի բնան տրված չէ զանոնք»: 16 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իմ ուսուցումն՝ իմն չէ, հապա զիս դրկողինն է: 17 Եթէ մէկը ուզէ գործադրել անոր կամքը, պիտի գիտնայ թէ այս ուսուցումը Աստուծմէ է, թէ ես ինձմէ կը խօսիմ: 18 Ա՛ն որ կը խօսի ինքնիրմէ՝ կը փնտռէ իր իսկ փառքը, բայց ան որ կը փնտռէ զինք՝ դրկողին փառքը՝ անիկա՛ ճշմարտախօս է, եւ անոր թով անիրաւութիւն չկայ: 19 Մովսէս չտուան ձեզի Օրէնքը. բայց ձեզմէ ո՛չ մէկը կը գործադրէ Օրէնքը: 20 Ինչո՞ւ կը ջանաք սպաննել զիս»: Բազմութիւնը պատասխանեց. «Դե՛ կայ քու ներսդ. ո՛վ կը ջանայ սպաննել քեզ»: 21 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գործ մը ըրի, եւ բոլորդ ալ կը զարմանաք: 22 Մովսէս տուաւ ձեզի թլփատութիւնը, (որ ո՛չ թէ Մովսէս էր՝ հապա նախնիքներէն,) ու մարդ կը թլփատէ Ծաբաթ օրը: 23 Եթէ մարդ կը թլփատուի Ծաբաթ օրը՝ որպէսզի Մովսէսի Օրէնքը չլուծուի, կը դառնանա՞ք ինձի դէմ՝ որ ամբողջ մարդ մը բժշկեցի Ծաբաթ օրը: 24 Մի՛ դատէք երեւոյթին համեմատ, հապա դատեցէք արդարութեամբ»: 25 Ուստի Երուսաղէմացիներէն ոմանք կ'ըսէին. «Ասիկա չ'է ան՝ որ կը ջանան սպաննել: 26 Ահա՛ համարձակօրէն կը խօսի, ու ոչինչ կ'ըսեն անոր. միթէ պետերը զիտցան թէ ճշմարտապէս այս է Քրիստոսը: 27 Սակայն մենք զիտենք թէ ասիկա ուրկէ՛ է. բայց երբ Քրիստոս գայ, ո՛չ մէկը պիտի գիտնայ անոր ուրկէ՛ ըլլալը»: 28 Իսկ Յիսուս՝ սորվեցնելու ատեն՝ տաճարին մէջ աղաղակեց. «Չի՛ս ալ կը ճանչնաք, եւ ուրկէ՛ ըլլալս ալ գիտէք: Ես ինձմէ եկած չեմ, հապա ան որ դրկեց զիս՝ ճշմարիտ է: Դուք չէք ճանչնար զայն. 29 բայց ես կը ճանչնամ զայն, որովհետեւ ես անկէ եմ, եւ ան դրկեց զիս»: 30 Ուստի կը ջանային ձերբակալել զինք. բայց ո՛չ մէկը ձեռք բարձրացուց իր վրայ, որովհետեւ իր ժամը դեռ հասած չէր: 31 Բազմութենէն շատեր հաւատացին իրեն, ու կ'ըսէին. «Երբ Քրիստոս գայ, միթէ ատելիմ նշաններ պիտի ընէ՝ քան անոնք որ ասիկա ըրաւ»: 32 Փարիսեցիները լսեցին բազմութեան այս տրտունջը անոր մասին. եւ Փարիսեցիներն ու քահանայապետները սպասաւորներ դրկեցին՝ որպէսզի ձերբակալեն զայն: 33 Իսկ Յիսուս ըսաւ. «Քիչ մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ, ապա կ'երթամ անոր՝ որ դրկեց զիս: 34 Դուք պիտի փնտռէք զիս՝ բայց պիտի չգտնէք, եւ չէք կրնար գալ իմ եղած տեղս»: 35 Ուրեմն Հրեաները ըսին իրարու. «Ո՛ր պիտի երթայ, որ մենք պիտի չգտնենք զինք. միթէ հեթանոսներուն մէջ ցրուածներուն պիտի երթայ, եւ հեթանոսներուն պիտի սորվեցնէ: 36 Ի՛նչ է այն խօսքը՝ որ ըսաւ. “Դուք պիտի փնտռէք զիս բայց պիտի չգտնէք, եւ չէք կրնար գալ իմ եղած տեղս”»: 37 Տօնին վերջին մեծ օրը՝ Յիսուս

կայնած էր ու կ'աղաղակէր. «Եթէ մէկը ծարաւ է, թող գայ ինծի եւ խմէ: 38 Ան որ հաւատայ ինծի, կենարար ջուրի գետեր պիտի բխին անոր փորէն, ինչպէս Գիրքը կ'ըսէ»: 39 Ասիկա ըսաւ 3-րդին մասին՝ որ իրեն հաւատացողները պիտի ընդունէին. որովհետեւ Սուրբ 3-րդին տրուած չէր տակաւին, քանի որ Յիսուս փառաւորուած չէր տակաւին: 40 Բազմութենէն շատեր՝ երբ լսեցին այս խօսքը՝ կ'ըսէին. «Ճշմարտապէս այն է մարգարէն»: 41 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Այս է Քրիստոսը»: Ուրիշներ ալ կ'ըսէին. «Միթէ Քրիստոս Գալիլեայէն պիտի գայ: 42 Միթէ Գիրքը չ'ըսէր թէ Քրիստոս պիտի գայ Դաւիթի գարմէն ու Դաւիթի եղած գիւղէն՝ Բեթլեհեմէն»: 43 Ուստի պառակտում եղաւ բազմութեան մէջ՝ անոր պատճառով: 44 Անոնցմէ ոմանք ուզեցին ձերբակալել զայն, բայց ոչ մէկը ձեռք բարձրացուց անոր վրայ: 45 Ուստի սպասաւորները եկան քահանայապետներուն եւ Փարիսեցիներուն բով, որոնք ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ հոս չեբրիք զայն»: 46 Սպասաւորները պատասխանեցին. «Ո՛չ մէկը երբեք խօսած է այս մարդուն պէս»: 47 Ուստի Փարիսեցիները պատասխանեցին անոնց. «Միթէ դո՞ւք ալ մոլորեցաք: 48 Պետերէն կամ Փարիսեցիներէն մէկը հաւատամք անոր. 49 բայց այս բազմութիւնը՝ որ չի գիտեր Օրէնքը՝ անիծեալ է»: 50 Նիկողոճոս ըսաւ անոնց, (որ նախապէս՝ զիշերուան մէջ զացեր էր իրեն, եւ անոնցմէ մէկն էր.) 51 «Միթէ մեր Օրէնքը կը դատէ մարդ մը, եթէ նախապէս չլսէ զայն, եւ չգիտնայ թէ ինչ կ'ընէ»: 52 Պատասխանեցին անոր. «Միթէ դո՞ւն ալ Գալիլեայէն ես. գննէ ու նայէ, որ Գալիլեայէն մարգարէ չ'էլեր»: 53 Ապա իւրաքանչիւրը գնաց իր տունը:

8 Յիսուս գնաց Ձիթնիներու լեռը: 2 Երբ առտուն կանուխ դարձեալ եկաւ տաճարը՝ ամբողջ ժողովուրդը կու գար իրեն, եւ ինք՝ նստած կը սորվեցներ անոնց: 3 Դպիրներն ու Փարիսեցիները բերին անոր շնուքեան մէջ բռնուած կին մը, եւ մէջտեղ կայնեցնելով զայն՝ 4 ըսին իրեն. «Վարդապետ, այս կինը շնուքեան մէջ բռնուեցաւ՝ այս մեղքը գործած ատեն: 5 Օրէնքին մէջ՝ Մովսէս պատուիրեց մեզի քարկոծել այսպիսիները. իսկ դո՞ւն ինչ կ'ըսես»: 6 Ասիկա կ'ըսէին՝ զայն փորձելու համար, որպէսզի առիթ ունենան զինք ամբաստանելու. բայց Յիսուս՝ վար ծռած՝ մատով կը գրէր գետինին վրայ: 7 Սակայն երբ շարունակեցին հարցնել իրեն, վեր նայեցաւ եւ ըսաւ անոնց. «Ձեզմէ անմեղ եղողը՝ դառաջ ինք թող քար նետէ ատոր վրայ»: 8 Ու դարձեալ վար ծռելով՝ գետինին վրայ կը գրէր: 9 Իսկ անոնք՝ լսելով տակիւս եւ կշտամբուելով իրենց խղճմտանքէն՝ դուրս կ'էլլին մէկ առ մէկ, ամենէն տարեցներէն սկսեալ՝ մինչեւ յետինները. ու Յիսուս մինակ մնաց, եւ կինը՝ մէջտեղ կայնած:

10 Յիսուս վեր նայելով ու կնոջմէն գատ ոչ մէկը տեսնելով՝ ըսաւ անոր. «Կի՛ն, ո՛ր ես անոնք՝ որ կ'ամբաստանէին քեզ. ոչ մէկը դատապարտեց քեզ»: 11 Ան ալ ըսաւ. «Ո՛չ մէկը, Տէր»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ. գնա՛, եւ ասկէ ետք ալ մի՛ մեղանչէր»: 12 Յիսուս դարձեալ խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. «Ես եմ աշխարհի լոյսը. ան որ կը հետեւի ինծի՝ պիտի չբայլէ խաւարի մէջ, հապա պիտի ունենայ կեանքի լոյսը»: 13 Իսկ Փարիսեցիները ըսին անոր. «Դո՛ւն կը վկայես բու մասիդ. բու վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ»: 14 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Թէպէտ ես կը վկայեմ իմ մասիս, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է, որովհետեւ գիտեմ ուրկէ՛ եկայ եւ ո՛ր կ'երթամ. իսկ դուք չէք գիտեր ուրկէ՛ կու գամ կամ ո՛ր կ'երթամ: 15 Դուք կը դատէք մարմինիս համաձայն. ես ոչ մէկը կը դատեմ: 16 Նոյնիսկ եթէ դատեմ՝ իմ դատաստանս ճշմարիտ է, որովհետեւ ես մինակ չեմ, հապա՛՛ ես եւ Յայրը՝ որ դրկեց զիս: 17 Ձեր Օրէնքին մէջ ալ գրուած է թէ երկու մարդու վկայութիւնը ճշմարիտ է: 18 Ես եմ՝ որ կը վկայեմ իմ մասիս, ու Յայրն ալ՝ որ դրկեց զիս՝ կը վկայէ իմ մասիս»: 19 Ուստի ըսին անոր. «Ո՛ր է բու Յայրդ»: Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛չ զիս կը ճանչնաք, եւ ոչ՝ իմ Յայրս. եթէ ճանչնայիք զիս, պիտի ճանչնայիք նաեւ իմ Յայրս»: 20 Յիսուս ըսաւ այս խօսքերը՝ զանձատուը, երբ կը սորվեցներ տաճարին մէջ, ու ոչ մէկը ձերբակալեց զայն, որովհետեւ դեռ անոր ժամը հասած չէր: 21 Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Ես կ'երթամ ու պիտի փնտռեք զիս, եւ պիտի մեռնիք ձեր մեղքերուն մէջ. ո՛ր ես կ'երթամ՝ դուք չէք կրնար գալ»: 22 Ուրեմն Յրեաները կ'ըսէին. «Միթէ ինքզինք պիտի սպաննէ, քանի որ կ'ըսէ. “Ո՛ր ես կ'երթամ՝ դուք չէք կրնար գալ”»: 23 Ըսաւ անոնց. «Դուք վարէն էք, ես վերէն եմ. դուք այս աշխարհէն էք, ես այս աշխարհէն չեմ: 24 Ուստի ըսի ձեզի թէ պիտի մեռնիք ձեր մեղքերուն մէջ. արդարեւ եթէ չհաւատաք թէ ես եմ՝ պիտի մեռնիք ձեր մեղքերուն մէջ»: 25 Ուրեմն ըսին անոր. «Դո՛ւն ո՞վ ես»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ի՛նչ որ սկիզբէն կ'ըսեմ ձեզի: 26 Շատ բաներ ունիմ ձեր մասին խօսելու եւ դատելու. բայց ան որ դրկեց զիս՝ ճշմարտախօս է, ու ես ինչ որ լսեցի իրմէ՝ զայն կը խօսիմ աշխարհի մէջ»: 27 Անոնք չհասկցան թէ Յօրը մասին կը խօսէր իրենց: 28 Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Երբ բարձրացնէք մարդու Որդին, այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես եմ, եւ թէ ես ինձմէ ոչինչ կ'ընեմ, հապա կը խօսիմ այս բաները՝ ինչպէս Յայրը սորվեցուց ինծի: 29 Ու զիս դրկողը ինծի հետ է. Յայրը մինակ չթողուց զիս, որովհետեւ ես ամեն ատեն կ'ընեմ իրեն հաճելի եղած բաները»: 30 Երբ այսպէս խօսեցաւ՝ շատ մարդիկ հաւատացին իրեն: 31 Ուստի Յիսուս ըսաւ իրեն հաւատացող Յրեաներուն. «Եթէ իմ խօսքիս մէջ մնաք, ճշմարտապէս իմ

աշակերտներս կ'ըլլաք. **32** ու ճշմարտութիւնը պիտի գիտնաք, եւ այդ ճշմարտութիւնը պիտի ազատէ ձեզ»: **33** Պատասխանեցին իրեն. «Մենք Աբրահամի զարմն ենք, ու երբեք ստրուկ չենք եղած ոեւէ մէկուն: Դուս ինչպէս կ'ըսես. “Ազատ պիտի ըլլաք”»: **34** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՛վ որ մեղք կը գործէ, անիկա մեղքին ստրուկն է”»: **35** Եւ ստրուկը տան մէջ յաւիտեան չի կենար, բայց որդին յաւիտեան կը կենայ: **(աւօճ g165)** **36** Ուրեմն եթէ Որդին ազատէ ձեզ, իրապէս ազատ պիտի ըլլաք: **37** Գիտեմ թէ Աբրահամի զարմն էք. բայց կը ջանաք սպաննել զիս, որովհետեւ իմ խօսքս տեղ չունի ձեր մէջ: **38** Ես ինչ որ տեսայ իմ Յօրս բով՝ զայն կը խօսիմ, ու դուք ալ ինչ որ տեսաք ձեր հօր բով՝ զայն կ'ընէք»: **39** Պատասխանեցին անոր. «Մեր հայրը՝ Աբրահամն է»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ Աբրահամի որդիները ըլլայիք, Աբրահամի գործերը պիտի ընէիք: **40** Բայց հիմա կը ջանաք սպաննել զիս, այնպիսի մարդ մը՝ որ խօսեցաւ ձեզի ճշմարտութիւնը, որ լսեցի Աստուծոմէ. Աբրահամ չըրաւ այդ բանը: **41** Դուք կ'ընէք ձեր հօր գործերը»: Անոնք ալ ըսին անոր. «Մենք պոռնկութենէ ծնած չենք. մենք ունինք մէկ Յայր, որ Աստուած է»: **42** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ Աստուած ըլլար ձեր Յայրը՝ պիտի սիրէիք զիս, որովհետեւ ես Աստուծոմէ ելայ ու եկայ. ոչ թէ ես ինձմէ եկայ, հապա ինք դրկեց զիս: **43** Ինչո՞ւ չէք հասկնար իմ խօսածս. քանի որ չէք կրնար մտիկ ընել իմ խօսքս: **44** Դուք ձեր հօրմէն՝ Զարախօսէն էք, եւ կ'ուզէք ձեր հօր ցանկութիւնները գործադրել. ան սկիզբէն մարդասպան էր, ու ճշմարտութեան մէջ չկեցաւ՝ որովհետեւ անոր մէջ ճշմարտութիւն չկայ: Երբ ան սուտ խօսի՝ կը խօսի բո՛ւն իր Էութենէն, քանի որ ան ստախօս է՝ եւ սուտին հայրը: **45** Բայց որովհետեւ ես կը խօսիմ ճշմարտութիւնը՝ չէք հաւատար ինծի: **46** Ձեզմէ ո՞վ կրնայ կշտամբել զիս՝ մեղքի համար. իսկ եթէ ես կը խօսիմ ճշմարտութիւնը, ինչո՞ւ չէք հաւատար ինծի: **47** Ան որ Աստուծոմէ է՝ մտիկ կ'ընէ Աստուծոյ խօսքերը. ուստի դուք մտիկ չէք ըներ, քանի որ Աստուծոմէ չէք»: **48** Հրեաները պատասխանեցին անոր. «Մենք ճիշդ չենք ըսեր թէ դուս Սամարացի ես, ու դեւ կայ բու ներսդ»: **49** Յիսուս պատասխանեց. «Իմ ներսս դեւ չկայ, հապա ես կը պատուեմ իմ Յայրս. բայց դուք՝ կ'անպատուէք զիս: **50** Իսկ ես չեմ փնտռեր իմ փառքս: Կայ մէկը որ կը փնտռէ ու կը դառնէ: **51** Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ մէկը պահէ իմ խօսքս, մահ պիտի չտեսնէ յաւիտեան”»: **(աւօճ g165)** **52** Ուստի Հրեաները ըսին անոր. «Հիմա գիտցանք թէ դեւ կայ բու ներսդ: Աբրահամ մեռաւ, ու մարգարէներն ալ, իսկ դուս կ'ըսես. “Եթէ մէկը պահէ իմ խօսքս՝ մահ պիտի չհամտեսէ յաւիտեան”»: **(աւօճ g165)** **53** Միդէ

դուն աւելի մեծ ես՝ քան մեր հայրը՝ Աբրահամ, որ մեռաւ, ու մարգարէներն ալ մեռան. դուս թեզ ո՞վ կ'ընես»: **54** Յիսուս պատասխանեց. «Եթէ ես զիս փառաւորեմ՝ իմ փառքս ոչինչ է: Իմ Հայրս է՝ որ կը փառաւորէ զիս, որուն համար դուք կ'ըսէք թէ “մեր Աստուածն է”, **55** բայց չէք ճանչնար զայն: Իսկ ես կը ճանչնամ զայն, ու եթէ ըսէի թէ “չեմ ճանչնար զայն”, ձեզի պէս ստախօս կ'ըլլայի. մինչդեռ ես կը ճանչնամ զայն, եւ կը պահեմ անոր խօսքը: **56** Ձեր հայրը՝ Աբրահամ՝ ցանկաց տեսնել իմ օրս, ու տեսաւ եւ ցնծաց»: **57** Իսկ Հրեաները ըսին անոր. «Դուս տակաւին յիսուս տարեկան չես. Աբրահամն ալ տեսար»: **58** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Աբրահամի ըլլալէն առաջ՝ ես եմ”»: **59** Ուստի քարեր վերցուցին՝ որպէսզի նետեն անոր վրայ. բայց Յիսուս ինքզինք ծածկեց անոնց աչքերէն, ու անոնց մէջէն անցնելով՝ դուրս ելաւ տաճարէն, եւ այսպէս գնաց:

9 Երբ կ'անցնէր՝ տեսաւ մարդ մը, կոյր ծնած: **2** Իր աշակերտները հարցուցին իրեն. «Ռաբբի, ո՞վ մեղանչեց, ասիկա՞ թէ անոր ծնողները, որ ան կոյր ծնաւ»: **3** Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛չ ասիկա մեղանչած է, ոչ ալ անոր ծնողները, հապա՝ որպէսզի Աստուծոյ գործերը յայտնաբերուին իր վրայ: **4** Մինչ ցերեկ է, պէտք է որ գործեմ զիս որկողին գործերը. գիշերը կու գայ, երբ ոչ մէկը կրնայ գործել: **5** Այնքան ատեն որ ես աշխարհի մէջ եմ՝ աշխարհի յոյսն եմ»: **6** Երբ ըսաւ ասիկա՝ թքնեց գետին, կաւ շինեց թուղով, այդ կաւով ծեփեց կոյրին աչքերը **7** եւ ըսաւ անոր. «Գնա՛, լուացու՛՛ մէլովամի աւազանին մէջ» (որ կը թարգմանուի՝ դրկուած): Ան ալ գնաց եւ լուացուեցաւ, եկաւ՝ ու կը տեսնէր: **8** Իսկ դրացիները, եւ անոնք որ նախապէս տեսած էին զինք՝ թէ կոյր էր, կ'ընէին. «Ասիկա չէր ան՝ որ կը նստեր ու կը մուրար»: Ոմանք կ'ընէին. «Անիկա է»: **9** Ուրիշներ կ'ընէին. «Անոր նման մէկն է»: Իսկ ինք կ'ըսէր. «Ես եմ»: **10** Ուրեմն ըսին իրեն. «Հապա ինչպէս աչքերդ բացուեցան»: **11** Ինք պատասխանեց. «Յիսուս կոչուած մարդ մը կաւ շինեց, ծեփեց աչքերս ու ըսաւ ինծի. “Գնա՛ Մելովամի աւազանը եւ լուացու՛՛”»: Ես ալ գացի, լուացուեցայ, ու կը տեսնեմ»: **12** Ուստի ըսին իրեն. «Ո՛ր է ան»: Ըսաւ անոնց. «Չեմ գիտեր»: **13** Փարիսեցիներուն տարին զայն՝ որ ժամանակին կոյր էր, **14** ու Շաբաթ օր էր՝ երբ Յիսուս շինեց կաւը եւ բացաւ անոր աչքերը: **15** Ուստի Փարիսեցիներն ալ դարձեալ կը հարցնէին իրեն թէ ինչպէս աչքերը բացուեցան: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կաւ դրաւ աչքերուս վրայ, ու լուացուեցայ եւ կը տեսնեմ»: **16** Ուստի Փարիսեցիներէն ոմանք կ'ընէին. «Այդ մարդը Աստուծոմէ չէ, որովհետեւ չի պահեր Շաբաթ օրը»: Ուրիշներ կ'ընէին. «Մեղաւոր մարդ

մը ինչպէս կրնայ ընել այսպիսի նշաններ»։ Եւ պատակաւորաբար եղաւ անոնց մէջ։ 17 Դարձեալ ըսին կոյրին. «Դուն ինչ կ'ըսես անոր մասին՝ որ բացաւ աչքերդ»։ Ան ալ ըսաւ. «Մարգարէ մըն է»։ 18 Իսկ 3րեաները չէին հաւատար թէ ան կոյր էր եւ աչքերը բացուեցան, մինչեւ որ կանչեցին այդ աչքերը բացուած մարդուն ծնողները, 19 ու հարցուցին անոնց. «Ա՛յս է ձեր որդին, որուն մասին դուք կ'ըսէք թէ կոյր ծնաւ. հապա ինչպէս հիմա կը տեսնէ»։ 20 Անոր ծնողները պատասխանեցին անոնց. «Գիտենք թէ այս է մեր որդին, եւ թէ ինք կոյր ծնաւ։ 21 Բայց հիմա ինչ կերպով կը տեսնէ՝ չենք գիտեր, կամ թէ ո՞վ բացաւ ատոր աչքերը՝ մենք չենք գիտեր. ինք չափահաս է, իրեն հարցուցէք, ինք թող խօսի իր մասին»։ 22 Անոր ծնողները ըսին ասիկա, որովհետեւ կը վախճային 3րեաներէն. քանի որ 3րեաները արդէն միաձայնած էին, որ եթէ մէկը դաւանի զայն որպէս «Քրիստոս»՝ վնասուի ժողովարանէն։ 23 Ուստի անոր ծնողները ըսին. «Ինք չափահաս է, իրեն հարցուցէք»։ 24 Ուրեմն կրկին կանչեցին այդ մարդը՝ որ կոյր էր, եւ ըսին անոր. «Փա՛նք տուր Աստուծոյ. մենք գիտենք թէ այդ մարդը մեղաւոր է»։ 25 Ան ալ պատասխանեց. «Չեմ գիտեր թէ մեղաւոր է՝ թէ ոչ. մէկ բան գիտեմ, թէ կոյր էի՝ ու հիմա կը տեսնեմ»։ 26 Դարձեալ ըսին անոր. «Ի՛նչ ըրաւ քեզի, ինչպէս բացաւ աչքերդ»։ 27 Պատասխանեց անոնց. «Արդէն ըսի ձեզի, ու չլսեցիք. ինչո՞ւ կ'ուզէք դարձեալ լսել միթէ դո՞ւք ալ կ'ուզէք ըլլալ անոր աշակերտները»։ 28 Իսկ անոնք հեզմեցան զայն՝ ըսին. «Դուն ես անոր աշակերտը, իսկ մենք՝ Մովսէսի աշակերտներն ենք։ 29 Մենք գիտենք թէ Աստուած խօսեցաւ Մովսէսի. բայց չենք գիտեր թէ ասիկա ուրկէ՞ է»։ 30 Մարդը պատասխանեց անոնց. «Ա՛յդ է զարմանալին, որ դուք չէք գիտեր թէ ուրկէ՞ է ան, թէպէտ ինք բացաւ իմ աչքերս։ 31 Գիտենք թէ Աստուած մտիկ չ'ըներ մեղաւորներուն. բայց եթէ մէկը աստուածապաշտ ըլլայ եւ անոր կամքը գործադրէ՝ մտիկ կ'ընէ անոր։ 32 Դարձեալ սկիզբէն ի վեր ստուած չէ, որ մէկը բացած ըլլայ ծնունդով կոյրի մը աչքերը։ (աւո՞ր ց 165) 33 Եթէ անիկա Աստուծոյ չ'ըլլար, ոչինչ կրնար ընել»։ 34 Պատասխանեցին անոր. «Դուն ամբողջովին մեղքերու մէջ ծնած ես, ու մեզի կը սորվեցնես», եւ վտարեցին զայն։ 35 Յիսուս լսեց թէ վտարեցին զայն. երբ գտաւ զայն՝ ըսաւ անոր. «Դուն կը հաւատամ Աստուծոյ Որդիին»։ 36 Ան պատասխանեց. «Տէր, ո՞վ է՝ որ հաւատամ անոր»։ 37 Յիսուս ըսաւ անոր. «Թե՛ տեսար զայն, թե՛ ալ ինքն է քեզի հետ խօսողը»։ 38 Ան ալ ըսաւ. «Կը հաւատամ, Տէր», ու երկրպագեց անոր։ 39 Յիսուս ըսաւ. «Ես այս աշխարհը եկայ՝ դատաստանի համար, որպէսզի չտեսնողները՝ տեսնեն, իսկ տեսնողները՝ կուրաման»։ 40 Փարիսեցիներէն ոմանք, որ իրեն հետ էին, լսելով ասիկա՝ ըսին

իրեն. «Միթէ մենք ալ կոյր ենք»։ 41 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ կոյր ըլլալիք՝ մեղք չէիք ունենար. բայց հիմա կ'ըսէք. “Կը տեսնենք”. ուրեմն ձեր մեղքը կը մնայ ձեր վրայ»։

10 «Եւ մարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ան որ դռնէն չի մտնէր ոչխարներուն բակը՝ հապա ուրիշ տեղէ կը բարձրանայ, անիկա գող եւ աւագակ է. 2 բայց ան որ դռնէն կը մտնէ՝ ոչխարներուն հովիւն է”։ 3 Դռնապանը կը բանայ անոր, եւ ոչխարները կը լսեն անոր ձայնը. իր ոչխարները կը կանչէ իրենց անուտով ու դուրս կը հանէ զանոնք։ 4 Երբ հանէ իր ոչխարները՝ կ'երթայ անոնց առջեւէն, ու ոչխարները կը հետեւին իրեն՝ որովհետեւ կը ճանչնան իր ձայնը։ 5 Սակայն չեն հետեւիր օտարի մը՝ հապա կը փախչին անկէ, որովհետեւ չեն ճանչնար օտարներու ձայնը»։ 6 Յիսուս ըսաւ անոնց այս առակը, բայց անոնք չէին հասկնար թէ ինչ էր՝ որ կը խօսէր իրենց։ 7 Ուրեմն Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Եւ մարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ես եմ ոչխարներուն դուռը”։ 8 Բոլոր անոնք՝ որ եկան ինձմէ առաջ, գող եւ աւագակ էին, բայց ոչխարները մտիկ չ'ըրին անոնց։ 9 “Ես եմ դուռը”. եթէ մէկը ներս մտնէ ինձմէ՝ պիտի փրկուի. պիտի մտնէ ու չիլէ, եւ արօտ գտնէ։ 10 Գողը ուրիշ բանի համար չի գար, բայց միայն՝ գողնալու, սպաննելու եւ կորսնցնելու համար։ Ես եկայ որ կեանք ունենան, եւ ճոխութեամբ ունենան։ 11 “Ես եմ բարի հովիւր”. բարի հովիւր կ'ընծայէ իր անձը ոչխարներուն համար։ 12 Բայց վարձկանը՝ որ հովիւ չէ եւ ոչխարները իր սեփականը չեն, երբ տեսնէ թէ գայլը կու գայ՝ կը թողու ոչխարները ու կը փախչի. եւ գայլը կը յափշտակէ ոչխարները ու կը ցրուէ զանոնք։ 13 Եւ վարձկանը կը փախչի՝ որովհետեւ ինք վարձկան է, ու չի հոգար ոչխարները։ 14 “Ես եմ բարի հովիւր”. կը ճանչնամ իմիններս ու կը ճանչցուիմ իմիններէս։ 15 Ինչպէս 3այրը կը ճանչնայ զիս՝ ես ալ կը ճանչնամ 3այրը, եւ իմ անձս կ'ընծայեմ ոչխարներուն համար։ 16 Ուրիշ ոչխարներ ալ ունիմ՝ որոնք այս բակէն չեն. զանոնք ալ պետք է բերեմ. ու իմ ձայնս պիտի լսեն, եւ ըլլան մէկ հօտ ու մէկ հովիւ։ 17 Իմ 3այրս կը սիրէ զիս՝ քանի որ ես իմ անձս կ'ընծայեմ, որպէսզի դարձեալ առնեմ զայն։ 18 Ո՛չ մէկը կ'առնէ զայն ինձմէ, հապա ես ինձմէ կ'ընծայեմ զայն։ Իշխանութիւն ունիմ ընծայելու զայն, եւ իշխանութիւն ունիմ դարձեալ առնելու զայն. այս պատուէրը ստացայ իմ 3օրմէս»։ 19 Այս խօսքերուն համար՝ դարձեալ պառակտում եղաւ 3րեաներուն մէջ։ 20 Անոնցմէ շատեր կ'ըսէին. «Դե՛ւ կայ ատոր մէջ, ու խելագարած է. ինչո՞ւ մտիկ կ'ընէք ատոր»։ 21 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Այս խօսքերը դիւահարի խօսքեր չեն. միթէ դեռ

կրնայ բանալ կոյրերու վաշերը»: 22 Այդ ատեն Երուսաղէմի մէջ Նաւակատիքի տօնը կը կատարուէր¹, ու ձմեռ էր. 23 Յիսուս կը քայլեր տաճարին մէջ՝ Սողոմոնի սրահը: 24 Ուստի Յրեաները շրջապատեցին զինք եւ ըսին իրեն. «Մինչեւ երբ պիտի մտատանջես մեզ. եթէ Քրիստոսը դրն էս՝ բացորոշապէս ըսէ՛ մեզի»: 25 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ըսի՛ ձեզի, ու չէք հաւատար: Այն գործերը՝ որ ես կ'ընեմ իմ Յօրս անուկով, անոնք կը վկայեն իմ մասին: 26 Բայց դուք չէք հաւատար՝ որովհետեւ իմ ոչխարներէն չէք, ինչպէս ըսի ձեզի»: 27 Իմ ոչխարներէն կը լսեն իմ ձայնս, ես ալ կը ճանչնամ զանոնք, եւ կը հետեւին ինծի: 28 Ես կու տամ անոնց յաւիտենական կեանքը, ու յաւիտեան պիտի չկորսուին, եւ ոչ մէկը պիտի յափշտակէ զանոնք իմ ձեռքէս: (aion g165, aionios g166) 29 Իմ Յայրս՝ որ ինծի տուաւ զանոնք՝ բոլորէն մեծ է, ու ոչ մէկը կրնայ յափշտակել իմ Յօրս ձեռքէն: 30 Ես եւ Յայրը մէկ ենք: 31 Ուստի Յրեաները դարձեալ քարեր վերցուցին՝ որպէսզի քարկոծեն զինք: 32 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Շատ բարի գործեր ցոյց տուի ձեզի՝ իմ Յօրմէս. անոնցմէ ո՞ր գործին համար կը քարկոծէք զիս»: 33 Յրեաները պատասխանեցին անոր. «Քեզ չենք քարկոծեր բարի գործի համար, հապա՛ հայհոյութեան համար. որովհետեւ դրն՝ որ մարդ ես, դուն քեզ Աստուած կ'ընես»: 34 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Միթէ՛ ձեր Օրէնքին մէջ գրուած չ'է. "Ես ըսի. "Դուք աստուածներ էք":» 35 Եթէ աստուածներ կը կոչէ անոնք՝ որոնց տրուեցաւ Աստուծոյ խօսքը, (ու կարելի չէ որ այդ գրուածը աւրուի,) 36 հապա զայն՝ որ Յայրը սրբացուց եւ աշխարհի որկեց, դուք ինչպէս կ'ըսէք անոր. "Կը հայհոյեն", որովհետեւ ըսի. "Աստուծոյ Որդի եմ":» 37 Եթէ չեմ ըներ իմ Յօրս գործերը՝ մի՞ հաւատաք ինծի: 38 Իսկ եթէ կ'ընեմ, թէպէտ չէք հաւատար ինծի՝ զոնէ գործերուն հաւատացէք, որպէսզի գիտնաք եւ հաւատաք թէ Յայրը իմ մէջ է, ու ես՝ անոր մէջ: 39 Դարձեալ կը ջանային ձերբակալել զայն. բայց զնաց անոնց ձեռքէն, 40 եւ դարձեալ մեկնեցաւ Յորդանանի միւս կողմը, այն տեղը՝ ուր Յովհաննէս նախապէս կը մկրտէր, ու մնաց հոն: 41 Շատեր զացին անոր եւ ըսին. «Իրան Յովհաննէս նշան մը չըրաւ. 42 բայց ինչ որ Յովհաննէս ըսաւ ասոր մասին՝ ամենը ճշմարիտ էր»: Ու հոն շատեր հաւատացին անոր:

11 Մարիամի եւ անոր քրոջ՝ Մարթայի գիւղէն, Բեթանիայէն, Ղազարոս անուկով մէկը հիւանդ էր: 2 (Ասիկա այն Մարիամն էր՝ որ օծեց Տէրը օծանելիքով ու սրբեց անոր ոտքերը իր մէզերով. անոր եղբայրը՝ Ղազարոս հիւանդ էր:) 3 Ուրեմն իր քոյրերը մտրդ որկեցին անոր եւ ըսին. «Տէր, ահա՛ ան՝ որ դուն կը սիրես՝ հիւանդ

է»: 4 Երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ. «Այս հիւանդութիւնը մահուան համար չ'է՛ հապա Աստուծոյ փառքին համար, որպէսզի Աստուծոյ Որդին փառաւորուի անով»: 5 Արդարեւ Յիսուս կը սիրէր Մարթան եւ անոր քոյրն ու Ղազարոսը: 6 Ուրեմն երբ լսեց թէ հիւանդ է, եղած տեղը երկու օր ալ մնաց. 7 յետոյ ըսաւ աշակերտներուն. «Եկէ՛ք, դարձեալ Յրեաստան երթանք»: 8 Աշակերտները ըսին իրեն. «Ռաբբի, Յրեաները հիմա կը փնտռէին քեզ՝ քարկոծելու համար, ու դարձեալ հոն կ'երթանք»: 9 Յիսուս պատասխանեց. «Օրը տասներկու ժամ չ'է: Եթէ մէկը ցերեկ քայլ՝ չի սայթաքիր, որովհետեւ այս աշխարհի լոյսը կը տեսնէ. 10 բայց եթէ մէկը զիշերուան մէջ քայլ՝ կը սայթաքի, որովհետեւ իրեն հետ լոյս չկայ»: 11 Այս բաները խօսելէ ետք՝ ըսաւ անոնց. «Ղազարոս՝ մեր բարեկամը՝ քնացած է. բայց կ'երթամ՝ որպէսզի արթնցնեմ զայն»: 12 Իր աշակերտները ըսին. «Տէր, եթէ քնացած է՝ պիտի առողջանայ»: 13 Յիսուս կը խօսէր անոր մահուան մասին, բայց անոնք կը կարծէին թէ բուժումը հանգստանալուն մասին կը խօսէր: 14 Այն ատեն Յիսուս բացորոշապէս ըսաւ անոնց. «Ղազարոս մեռաւ. 15 ու ես ուրախ եմ ձեզի համար՝ որ հոն չէի, որպէսզի դուք հաւատաք. բայց եկէ՛ք՝ երթանք անոր»: 16 Թո՛վմաս, որ Երկուորեակ կը կոչուէր, ըսաւ աշակերտակիցներուն. «Մենք ալ երթանք՝ որպէսզի մեռնինք անոր հետ»: 17 Երբ Յիսուս եկաւ, զտաւ որ ան արդէն չորս օրէ ի վեր գերեզմանը դրուած էր: 18 Բեթանիա Երուսաղէմի մօտ էր՝ տասնհինգ ասպարեզի չափ. 19 եւ Յրեաներէն շատեր եկած էին Մարթայի ու Մարիամի, որպէսզի սփոփեն զանոնք իրենց եղբօր համար: 20 Ուստի՝ երբ Մարթա լսեց թէ Յիսուս կու գայ՝ զնաց դիմաւորելու զայն. բայց Մարիամ նստած էր տան մէջ: 21 Մարթա ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, եթէ հոս ըլլայիր, եղբայրս չէր մեռներ. 22 Բայց զիտեմ թէ հիմա ալ՝ դուն ինչ որ ինորդես Աստուծմէ, Աստուած պիտի տայ քեզի»: 23 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եղբայրդ յարութիւն պիտի առնէ»: 24 Մարթա ըսաւ անոր. «Գիտեմ թէ յարութեան ժամանակը՝ վերջին օրը՝ յարութիւն պիտի առնէ»: 25 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես եմ յարութիւն ու կեանք: Մն որ կը հաւատայ ինծի, թէեւ մեռնի՝ պիտի ապրի. 26 Եւ ո՞վ որ կ'ապրի եւ կը հաւատայ ինծի, յաւիտեան պիտի չմեռնի: Դուն կը հաւատամ ասոր»: (aion g165) 27 Ըսաւ անոր. «Այո, Տէր, ես կը հաւատամ թէ դուն եւ Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին, որ աշխարհ պիտի գար»: 28 Երբ ըսաւ ասիկա՝ զնաց, ու ծածկաբար կանչեց իր քոյրը՝ Մարիամը, ըսելով. «Վարդապետը եկած է, եւ կը կանչէ քեզ»: 29 Երբ ան լսեց՝ շուտով ոտքի ելաւ ու եկաւ անոր քով: 30 Յիսուս դեռ եկած չէր գիւղը, հապա այն տեղն էր՝ ուր Մարթա դիմաւորեց զինք: 31 Բայց Յրեաները, որ տան

մէջ էին անոր հետ եւ կը սփոփէին զայն, երբ տեսան թէ Մարիամ շուտով կանգնեցաւ ու գնաց, իրենք ալ հետեւեցան անոր՝ ըսելով. «Գերեզմանը կ'երթայ՝ որպէսզի հոն լայ»: 32 Իսկ Մարիամ, երբ հասաւ Յիսուսի եղած տեղը ու տեսաւ զինք, անոր ոտքը իյնալով՝ ըսաւ անոր. «Տէր, եթէ հոս ըլլայիր՝ եղբայրս չէր մեռներ»: 33 Ուրեմն երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ որ կու լար, եւ անոր հետ եկող Յրեաները՝ որոնք կու լային, սրողեցաւ իր հոգիին մէջ ու վրոզվեցաւ, 34 եւ ըսաւ. «Ո՛րք դրած էք զայն»: Ըսին իրեն. «Տէր, եկրն ու տէն»: 35 Յիսուս լացաւ: 36 Ուստի Յրեաները կ'ըսէին. «Նայեցէ՛ք, ի՞նչպիսի կը սիրէր զայն»: 37 Անոնցմէ ոմանք ալ կ'ըսէին. «Ասիկա՛ որ կոյրին աչքերը բացաւ, չէր կրնար այնպէս ընել՝ որ այն ալ չմեռներ»: 38 Ուրեմն Յիսուս՝ դարձեալ սրողեցով ինքնիր մէջ՝ գնաց գերեզման. ան քարայր մըն էր, որուն վրայ քար մը դրուած էր: 39 Յիսուս ըսաւ. «Վերցուցէ՛ք այդ քարը»: Մեռելիս քոյրը՝ Մարթա՛ ըսաւ անոր. «Տէր, արդէն նեխած պիտի ըլլայ, որովհետեւ չորս օրուան է»: 40 Յիսուս ըսաւ անոր. «Բեզի չըսի՛ թէ պիտի տեսնես Աստուծոյ փառքը՝ եթէ հաւատաս»: 41 Ուստի վերցուցին քարը: Յիսուս բարձրացուց իր աչքերը եւ ըսաւ. «Հայր, շնորհակալ եմ քեզմէ՝ որ լսեցիր զիս: 42 Ու ես գիտէի թէ ամէն ատեն կը լսես զիս. բայց ըսի շուրջս կայնող բազմութեան համար, որպէսզի հաւատան թէ դուն ղրկեցիր զիս»: 43 Ասիկա ըսելէն ետք՝ բարձրածայն պողոտայ. «Ղազարոս, դուրս եկուր»: 44 Մեռելն ալ ելաւ. ոտքերն ու ձեռքերը պատանքով կապուած, եւ դէմքը՝ վարշամակով պատուած: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Արձակեցէ՛ք զինք, ու թոյլ տուէք որ երթայ»: 45 Յրեաներէն շատեր՝ որ եկած էին Մարիամի քով, երբ տեսան Յիսուսի ըրածը՝ հաւատացին իրեն: 46 Բայց անոնցմէ ոմանք զացին Փարիսեցիներուն ու պատմեցին անոնց Յիսուսի ըրածը: 47 Ուստի քահանայապետներն ու Փարիսեցիները ժողով գումարեցին՝ եւ ըսին. «Ի՞նչ ընենք, քանի որ այս մարդը բազմաթիւ նշաններ կ'ընէ: 48 Եթէ թոյլ տանք անոր՝ որ այսպէս շարունակէ, բոլորն ալ պիտի հաւատան անոր, ու Հռոմայեցիները պիտի գան եւ կործանեն մեր տեղն ու ազգը»: 49 Անոնցմէ մէկը՝ Կայիափա անունով, որ այդ տարուան քահանայապետն էր, ըսաւ անոնց. 50 «Դուք ոչինչ զիտէք, ու չէք ալ մտածեր թէ աւելի օգտակար է մեզի՝ որ մէկ մարդ մեռնի ժողովուրդին համար, եւ ամբողջ ազգը չկորուսի»: 51 Բայց այս բանը ոչ թէ ինքնիրմէ ըսաւ, հապա այդ տարուան քահանայապետը ըլլալով՝ մարգարեացաւ թէ Յիսուս պիտի մեռներ ազգին համար. 52 եւ ոչ միայն ազգին համար, այլ նաեւ հաւաքելով միացնելու համար Աստուծոյ ցրուած որդիները: 53 Ուրեմն այդ օրէն ետք խորհրդակցեցան՝ որ սպաննեն զայն: 54 Ուստի ալ Յիսուս բացորոշապէս չէր շրջեր Յրեաներուն

մէջ, հապա անկէ գնաց անապատին մօտ երկրամաս մը, քաղաք մը՝ որ Եփրայիմ կը կոչուէր, եւ հոն կեցաւ իր աշակերտներուն հետ: 55 Երբ Յրեաներուն Չատիկը մօտեցաւ, այդ երկրամասէն շատեր Երուսաղէմ բարձրացան Չատիկէն առաջ՝ որպէսզի մաքրագործեն իրենք զիրենք: 56 Ուստի կը փնտռէին Յիսուսը, ու տաճարին մէջ կեցած ատեն՝ կ'ըսէին իրարու. «Ի՞նչ է ձեր կարծիքը. արդեօք բնաւ պիտի չգայ այս տօսին»: 57 Իսկ քահանայապետներն ու Փարիսեցիները պատուիրէր էին, որ եթէ մէկը գիտնայ անոր ո՛ր ըլլալը՝ ցոյց տայ, որպէսզի ձերբակալեն զայն:

12 Իսկ Յիսուս Չատիկէն վեց օր առաջ եկաւ Բեթանիա, ուր կը գտնուէր մեռած Ղազարոսը՝ որ ինք մեռելներէն յարուցանեց: 2 Հոն՝ ընթրիք մը սարքեցին անոր. Մարթա կը սպասարկէր, ու Ղազարոս անոր հետ սեղան նստողներէն՝ մէկն էր: 3 Իսկ Մարիամ՝ առնելով մէկ լիտր թանկագին նարդոսի օծանելիք՝ օծեց Յիսուսի ոտքերը, եւ սրբեց անոր ոտքերը իր մազերով. ու տունը լեցուցաւ օծանելիքին հոտով: 4 Ուստի աշակերտներէն մէկը՝ Իսկարիովտացի Սիմոնէս Յուդա, որ պիտի մատնէր զինք, ըսաւ. 5 «Ինչո՞ւ այդ օծանելիքը չծախուցաւ երեք հարիւր դահեկանի՝ որ տրուէր աղքատներուն»: 6 Ասիկա ըսաւ՝ ոչ թէ աղքատները հոգալուն համար, հապա՝ քանի որ գող էր եւ ինք ունէր գանձանակը, ու կը կրէր ինչ որ ձգուէր: 7 Իսկ Յիսուս ըսաւ. «Թոյլ տուր անոր. այդ բանը պահեց իմ թաղումիս օրուան համար: 8 Որովհետեւ աղքատները ամէն ատեն ունիք ձեզի հետ, բայց զիս ամէն ատեն չունիք»: 9 Ուստի Յրեաներէն մեծ բազմութիւն մը զիտեցաւ անոր հոն ըլլալը, ու եկաւ՝ ոչ միայն Յիսուսի համար, այլ նաեւ տեսնելու Ղազարոսը՝ որ մեռելներէն յարուցանած էր: 10 Իսկ քահանայապետները խորհրդակցեցան՝ որ սպաննեն Ղազարոսն ալ. 11 որովհետեւ Յրեաներէն շատեր անոր պատճառով կ'երթային ու կը հաւատային Յիսուսի: 12 Հետեւեալ օրը՝ մեծ բազմութիւն մը, որ եկած էր տօսին, երբ լսեց թէ Յիսուս կու գայ Երուսաղէմ, 13 առաւ արմատենիի ոստեր, դուրս ելաւ զայն դիմաւորելու, եւ կ'աղաղակէր. «Ովսաննա՛, օրհնեալ է Իսրայէլի թագաւորը՝ որ կու գայ Տերոջ անունով»: 14 Յիսուս՝ գտնելով աւանակ մը՝ նստաւ անոր վրայ, ինչպէս գրուած է. 15 «Մի՛ վախճար, Սիոնի՛ առջիկ. ահա՛ Թագաւորդ կու գայ՝ նստած իշու աւանակի վրայ»: 16 Անոր աշակերտները նախապէս չհասկցան այդ բաները. բայց երբ Յիսուս փառաւորուցաւ, այն ատեն յիշեցին թէ ատոնք գրուած էին անոր մասին, եւ թէ իրենք ըրին անոր այդ բաները: 17 Իրեն հետ եղող բազմութիւնը կը վկայէր թէ գերեզմանէն դուրս կանչեց Ղազարոսը ու

մեռելներեն յարուցանեց զայն: 18 Այս պատճառով
ալ բազմութիւնը դիմաւորեց զինք, որովհետեւ
լսեցին թէ ինք ըրած էր այս նշանը: 19 Իսկ
Փարիսեցիները կ'ըսէին իրարու. «Կը նշմարէ՞ք
թէ անօգուտ է. ահա՛ ամբողջ աշխարհը կը
հետեւի անոր»»: 20 Հոն՝ տօնին երկրպագելու
բարձրացողներուն մէջ՝ քանի մը Յոյներ կային:
21 Ասոնք մօտեցան Փիլիպպոսի, որ Գալիլեայի
Բեթսայիղայէն էր, ու կը թախանձէին անոր՝
ըսելով. «Տէր, կ'ուզենք Յիսուսը տեսնել»:
22 Փիլիպպոս եկաւ եւ ըսաւ Անդրէասի, ապա
դարձեալ Անդրէաս ու Փիլիպպոս միասին ըսին
Յիսուսի: 23 Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց.
«Ժամը հասաւ՝ որ մարդու Որդին փառաւորուի:
24 Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ
ձեզի. «Եթէ ցորենին հատիկը հողին մէջ իյնալով
չմեռնի՝ ինք մինակ կը մնայ. բայց եթէ մեռնի՝ շատ
պտուղ կը բերէ»:
25 Ան որ կը սիրէ իր անձը՝ պիտի
կորսնցնէ զայն, եւ ան որ կ'ատէ իր անձը այս
աշխարհի մէջ՝ յաւիտենական կեանքին համար
պիտի պահէ զայն: (aiōnios g166) 26 Եթէ մէկը կը
սպասարկէ ինծի՝ թող հետեւի ինծի. ու ես ո՛ր
որ եմ, իմ սպասարկուս ալ հոն պիտի ըլլայ. եթէ
մէկը կը սպասարկէ ինծի, Հայրը պիտի պատուէ
զինք»:
27 «Հիմա իմ անձս վրդոված է, եւ ինչ
ըսեմ. «Հայր, ազատէ՛ զիս այս ժամն»»: Բայց ես
եկած եմ ասոր համար՝ այս ժամու: 28 «Հայր,
փառաւորե՛քու անուող»»: Ուստի ձայն մը եկաւ
երկինքէն. «Փառաւորեցի՛ ալ, ու դարձեալ պիտի
փառաւորես»:
29 Բազմութիւնը՝ որ կայնած էր
ու կը լսէր, կ'ըսէր. «Որոտում կ'ըլլայ»:
Ոմանք ալ կ'ըսէին. «Հրեշտակ մը խօսեցաւ իրեն հետ»:
30 Յիսուս պատասխանեց. «Այս ձայնը եկաւ ոչ
թէ ինծի համար, հապա՛՜ ձեզի համար: 31 Հիմա
է այս աշխարհի դատաստանը, հիմա պիտի
վտարուի այս աշխարհի իշխանը: 32 Ես ալ, երբ
բարձրանամ երկրէն, բոլորդ ալ պիտի բաշտեմ
ինծի»:
33 Այս բանը կ'ըսէր՝ մատնանշելով թէ ինչ
տեսակ մահով պիտի մեռնէր: 34 Բազմութիւնը
պատասխանեց անոր. «Մենք լսեցինք Օրէնքէն
թէ Քրիստոս յաւիտեան կը մնայ: Դուն ինչպէս
կ'ըսես. «Մարդու Որդին պէտք է բարձրանայ»:
Ո՞վ է այդ մարդու Որդին»:
(aiōn g165) 35 Ուստի Յիսուս
ըսաւ անոնց. «Քիչ մը ատեն ալ լոյսը ձեզի հետ է.
քալեցէ՛ք՝ մինչ տակաւին լոյսը ունիք, որպէսզի
խաւարը չհասնի ձեր վրայ. որովհետեւ խաւարի
մէջ քալողը չի գիտեր թէ ո՛ր կ'երթայ: 36 Մինչ լոյսը
ունիք՝ հաւատացէ՛ք այդ լոյսին, որպէսզի լոյսի
որդիներ ըլլաք»:
37 Յիսուս այս բաները խօսեցաւ,
ապա գնաց՝ ինքզինք ծածկելով անոնց աչքերէն:
37 Թէպէտ այնքան նշաններ ըրած էր անոնց
առջեւ, անոնք չէին հաւատար իրեն. 38 որպէսզի
իրագործուի Եսայի մարգարէին խօսքը՝ որ ըսած
էր. «Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր տուած լուրին, ու
Տէրոջ բազուկը որո՞նէ յայտնուեցաւ»:
39 Ըլին

կրնար հաւատալ՝ քանի որ Եսայի դարձեալ ըսած
է. 40 «Կուրցուց անոնց աչքերը եւ կարծրացուց
անոնց սիրտը, որպէսզի չտեսնեն իրենց աչքերով,
չհասկնան իրենց սիրտով ու դարձի չզան, եւ
ես չքժշկեմ զանոնք»:
41 Եսայի ըսաւ ասիկա՝
երբ տեսաւ անոր փառքը ու խօսեցաւ անոր
մասին: 42 Սակայն միաժամանակ՝ պետերէն ալ
շատեր հաւատացին իրեն. բայց չէին դաւաներ
զայն՝ Փարիսեցիներուն պատճառով, որպէսզի
չվնասուին ժողովարանէն: 43 որովհետեւ ևսելի
սիրեցին մտրոց փառքը՝ քան Աստուծոյ փառքը:
44 Յիսուս կ'աղաղակէր. «Ան որ կը հաւատայ ինծի,
կը հաւատայ ոչ թէ ինծի, հապա՛՜ զիս դրկողին: 45
Եւ ան որ կը տեսնէ զիս, կը տեսնէ զիս դրկողը:
46 Ես աշխարհ եկայ իբր լոյս, որպէսզի ո՞վ որ
հաւատայ ինծի՝ չմնայ խաւարի մէջ: 47 Եթէ մէկը
լսէ իմ խօսքերս ու չհաւատայ՝ ես չեմ դատեր
զինք, քանի որ ես եկայ՝ ոչ թէ դատելու աշխարհը,
հապա՛՜ փրկելու աշխարհը: 48 Ան որ կ'անարգէ
զիս եւ չընդունիր իմ խօսքերս, ունի մէկը՝ որ
կը դատէ զինք. այն խօսքը՝ որ ես ըսի, անիկա՛
պիտի դատէ զինք՝ վերջին օրը: 49 Որովհետեւ ես
ինձմէ չխօսեցայ, հապա Հայրը՝ որ դրկեց զիս, ինք
պատուիրեց ինծի թէ ինչ պիտի ըսեմ եւ ինչ պիտի
խօսիմ: 50 Եւ գիտեմ թէ անոր պատուիրածը՝
յաւիտենական կեանքն է. ուրեմն ինչ որ կը խօսիմ,
այնպէս կը խօսիմ՝ ինչպէս Հայրը ըսաւ ինծի»:
(aiōnios g166)

13 Չատիկի տօնէն առաջ՝ Յիսուս, գիտնալով
թէ իր ժամը հասած է՝ որ մեկնի այս
աշխարհէն Հօրը բով, սիրած ըլլալով իրենները՝
դրոնք աշխարհի մէջ էին, սիրեց զանոնք մինչեւ
վախճանը: 2 Երբ ընթրիքը կ'ըլլար, (Չարախօսը
արդէն Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուզարս
դրոնք էր՝ որ մտնէ զայն,) 3 Յիսուս՝ գիտնալով
թէ Հայրը ամբէն բան տուաւ իր ձեռքը, եւ թէ ինք
եկաւ Աստուծմէ ու կ'երթայ Աստուծոյ բով, 4
ոտքի ելաւ ընթրիքէն, մեկդի դրաւ հանդերձները,
եւ առնելով դէնջակ մը՝ կապեց մէջքին: 5
Յետոյ ջուր լեցուց կոնքին մէջ, եւ սկսաւ լուալ
աշակերտներուն ոտքերը ու սրբել մէջքին կապած
դէնջակով: 6 Ուստի եկաւ Սիմոն Պետրոսի. ան ալ
ըսաւ իրեն. «Տէր, դո՞նէ պիտի լուաս իմ ոտքերս»:
7 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ինչ որ ես
կ'ընեմ՝ դուն հիմա չես ըմբռներ, բայց յետոյ պիտի
ըմբռնես»:
8 Պետրոս ըսաւ անոր. «Դուն բնաւ
պիտի չլուաս իմ ոտքերս»:
Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ չլուամ քեզ, դուն բաժին չունիս ինծի
հետ»:
(aiōn g165) 9 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր,
ոչ միայն ոտքերս, այլ նաեւ՝ ձեռքերս ու գլուխս»:
10 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ան որ լոգցած է՝ միայն
ոտքերը լուալու պէտք ունի, որ ամբողջովին
մաքուր ըլլայ. եւ դուք մաքուր էք, բայց ոչ բոլորդ»:
11 Արդարեւ գիտեր թէ ո՞վ պիտի մատնէր զինք:

Ուստի ըսաւ. «Բողոք մաքուր չէք»: 12 Երբ լուաց անոնց ոտքերը, եւ առնելով իր հանդերձները՝ դարձեալ սեղան նստաւ, ըսաւ անոնց. «Գիտէ՞ք ինչ ըրի ձեզի: 13 Դուք Վարդապետ ու Տէր կը կոչէք զիս, եւ ճիշդ կ'ըսէք, որովհետեւ այնպէս եմ: 14 Ուստի եթէ ես՝ Տէրս ու Վարդապետս՝ լուացի ձեր ոտքերը, դուք ալ պարտաւոր էք լուայ իրարու ոտքերը: 15 Որովհետեւ օրինակ մը տուի ձեզի, որպէսզի ինչպէս ես ըրի ձեզի՝ դուք ալ ընէք: 16 Եզմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ճառապէս իր տիրոջմէն մեծ չէ, ո՛ր ալ որկուածը՝ զինք որկողէն մեծ է»: 17 Եթէ գիտէք այս բաները, երանելի՛ էք՝ եթէ ընէք զանոնք: 18 Ես կը խօսիմ՝ ո՛չ թէ ձեր բոլորին համար, որովհետեւ ես կը ճանչնամ իմ ընտրածներս. հապա՛ որպէսզի իրագործուի այն գրուածը. «Ան որ հաց կ'ուտէր ինծի հետ՝ կ'ուռնկ վերցուց ինծի դէմ»: 19 Այժմէն կ'ըսեմ ձեզի՝ ըլլալէն առաջ, որպէսզի երբ ըլլայ՝ հաւատաք թէ ես ան եմ: 20 Եզմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ ընդունի ան՝ որ ես կը որկեմ, կ'ընդունի զիս, եւ ո՛վ որ կ'ընդունի զիս՝ կ'ընդունի զիս որկողը»: 21 Երբ Յիսուս ըսաւ ասիկա՝ վրդովեցաւ իր հոգիին մէջ, եւ վկայեց՝ ըսելով. «Եզմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ զիս»: 22 Ուստի աշակերտները իրարու կը նայէին, վարանած՝ թէ որուն մասին կը խօսէր: 23 Աշակերտներէն մէկը կար՝ Յիսուսի բով նստած, որ Յիսուս կը սիրէր: 24 Ուրեմն Սիմոն Պետրոս նշան կ'ըներ անոր, հարցափորձելու թէ ո՛վ պիտի ըլլայ ան՝ որուն մասին կը խօսէր: 25 Ան ալ՝ ինչալով Յիսուսի կուրծքին վրայ՝ ըսաւ անոր. «Տէր, ո՛վ է անիկա»: 26 Յիսուս պատասխանեց. «Ան է՝ որուն թաթիւելով կու տամ այս պատառը»: Եւ թաթիւելով պատառը՝ տուաւ Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդայի: 27 Պատահէն ետք՝ Սատանան մտաւ անոր ներսը. ուստի Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինչ որ պիտի ընես՝ շուտով ըրէ»: 28 Բայց սեղան նստողներէն ո՛չ մէկը հասկցաւ թէ ինչն ըսաւ անոր ասիկա. 29 որովհետեւ ոմանք կը կարծէին թէ քանի որ Յուդայ ուներ զանձանակը՝ Յիսուս կ'ըսէր անոր. «Գնէ ինչ որ պէտք է մեզի այս տօսին». կամ որպէսզի բան մը տայ աղքատներուն: 30 Ան ալ՝ ստանալով պատառը՝ իսկոյն դուրս ելաւ. սակայն գիշեր էր: 31 Երբ ան դուրս ելաւ՝ Յիսուս ըսաւ. «Հիմա մարդու Որդին փառաւորուեցաւ, եւ Աստուած փառաւորուեցաւ անով: 32 Եթէ Աստուած փառաւորուեցաւ անով, Աստուած ալ իրմով պիտի փառաւորէ զայն, ու շուտով պիտի փառաւորէ զայն: 33 Որդեակներ, քիչ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ. պիտի փնտռէք զիս, եւ ինչպէս Յրեաներուն ըսի. «Դուք չէք կրնար գալ ուր որ ես կ'երթամ», հիմա ձեզի ալ կ'ըսեմ: 34 Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի. «Սիրեցէ՛ք զիրար».

ինչպէս ես սիրեցի ձեզ, դուք ալ սիրեցէ՛ք զիրար: 35 Ասով բոլորը պիտի գիտնան թէ իմ աշակերտներս էք, եթէ մեր ունենաք իրարու հանդէպ»: 36 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, ո՛ր կ'երթամ»: Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ուր որ ես կ'երթամ՝ դուն հիմա չես կրնար հետեւիլ ինծի. բայց յետոյ պիտի հետեւիս ինծի»: 37 Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, ինչո՞ն հիմա չեմ կրնար հետեւիլ քեզի. ես իմ անձս ալ պիտի ընծայեմ քեզի համար»: 38 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Բու անձդ պիտի ընծայես ինծի համար: Եզմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Աքաղաղը պիտի չկանչէ՛՝ մինչեւ որ դուն երեք անգամ ուրանաս զիս»»:

14 «Ձեր սիրտը թող չվրդովի. հաւատացէ՛ք Աստուծոյ, հաւատացէ՛ք նաեւ ինծի: 2 Շատ բնակարաններ կան իմ Յօրս տան մէջ. եթէ այդպէս չըլլար, միթէ պիտի ըսէի՞ ձեզի թէ կ'երթամ՝ որ տեղ պատրաստեմ ձեզի: 3 Երբ երթամ եւ տեղ պատրաստեմ ձեզի, դարձեալ պիտի գամ ու բովս ընդունիմ ձեզ, որպէսզի ո՛ր ես եմ՝ դուք ալ հոն ըլլաք: 4 Գիտէ՛ք ո՛ր կ'երթամ, գիտէ՛ք նաեւ ճամբան»: 5 Թոյմաս ըսաւ անոր. «Տէր, չենք գիտեր ո՛ր կ'երթաւ, եւ ինչպէս կրնանք գիտնալ ճամբան»: 6 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես եմ ճամբան, ճշմարտութիւն ու կեանքը. ո՛չ մէկը կու գայ Յօրը բով՝ բայց միայն ինձմով: 7 Եթէ ճանչնայիք զիս՝ պիտի ճանչնայիք նաեւ իմ Յայրս. եւ այժմէն իսկ կը ճանչնաք զայն, ու տեսած էք զայն»: 8 Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Տէր, ցոյց տուր մեզի Յայրը, ու կը բաւէ մեզի»: 9 Յիսուս ըսաւ անոր. «Այսքան ժամանակ ես ձեզի հետ եմ, եւ չճանցար զիս, Փիլիպպոս: Ան որ տեսաւ զիս՝ տեսաւ Յայրը. դուն ինչպէս կ'ըսես. «Տոյց տուր մեզի Յայրը»: 10 Ընես հաւատար թէ ես Յօրը մէջն եմ, ու Յայրը իմ մէջս է: Այն խօսքերը՝ որ կ'ըսեմ ձեզի, ես ինձմէ չեմ ըսեր. հապա Յայրը՝ որ բնակած է իմ մէջս, անիկա կ'ընէ այդ գործերը: 11 Հաւատացէ՛ք ինծի, թէ ես Յօրը մէջն եմ, ու Յայրը իմ մէջս է: 12 Այլապէս՝ զոնէ գործերուն համար հաւատացէ՛ք ինծի: Եզմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ան որ կը հաւատայ ինծի, ինք ալ պիտի ընէ այն գործերը՝ որ ես կ'ընեմ, եւ անոնցմէ անելի մեծ գործեր պիտի ընէ, որովհետեւ ես կ'երթամ Յօրս բով»: 13 Ինչ որ ինդրէք իմ անունովս՝ պիտի ընեմ զայն, որպէսզի Յայրը փառաւորուի Որդիով: 14 Եթէ որեւէ բան խնդրէք իմ անունովս, պիտի ընեմ»: 15 «Եթէ կը սիրէք զիս՝ պահեցէ՛ք իմ պատուիրաններս: 16 Ես ալ պիտի թախանձեմ Յօրը, եւ ուրիշ Միսիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որպէսզի յաւիտեան բնակի ձեզի հետ. - (aiōn g165) 17 Եզմարտութեան Յոգին, որ այս աշխարհը չի կրնար ընդունիլ, որովհետեւ չի տեսներ զայն ու չի ճանչնար զայն. բայց դուք կը ճանչնաք զայն, որովհետեւ կը բնակի ձեր բով եւ պիտի ըլլայ ձեր մէջ: 18 Ձեզ որք պիտի

չթողում. պիտի գամ ձեզի: **19** Քիչ մը ատենէն ետք աշխարհը ալ պիտի չտեսնէ զիս. բայց դուք պիտի տեսնէք զիս, որովհետեւ ես կ'ապրիմ, եւ դուք ալ պիտի ապրիք: **20** Այն օրը պիտի գիտնաք թէ ես իմ Յօրս մէջ եմ, ու դուք՝ իմ մէջս, ես ալ՝ ձեր մէջ: **21** Ան որ ունի իմ պատուիրաններս եւ կը պահէ զանոնք, անկիւմ է զիս սիրողը: Ան որ կը սիրէ զիս՝ պիտի սիրուի իմ Յօրմէն. ու ես պիտի սիրեմ զայն, եւ զիս պիտի յայտնեմ անոր»: **22** Յուդա (ոչ Իսկարիովտացին) ըսաւ անոր. «Տէր, ինչպէս կ'ըլլայ՝ որ դուն բէգ պիտի յայտնես մեզի, բայց ոչ՝ աշխարհին»: **23** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ մէկը սիրէ զիս՝ պիտի պահէ իմ խօսքս, ու իմ Յայրս պիտի սիրէ զայն. եւ պիտի գանձէ անոր ու բնակիիք անոր հետ: **24** Ան որ չի սիրեր զիս՝ չի պահեր իմ խօսքերս: Այն խօսքը որ կը լսէք՝ իմն չէ, հապա Յօրս՝ որ դրկեց զիս: **25** Այս բաները խօսեցայ ձեզի, քանի դեռ կը մնամ ձեր բով: **26** Բայց Միսիթարիչը՝ Սուրբ Յոգին, որ Յայրը պիտի դրկէ իմ անունովս, անկիւմ պիտի սորվեցնէ ձեզի ամենը, եւ ինչ որ ըսի ձեզի՝ պիտի յիշեցնէ ձեզի: **27** Խաղաղութիւն կը թողում ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի. ես չեմ տար ձեզի այնպէս՝ ինչպէս աշխարհը կու տայ: Ձեր սիրտը թող չվրդովի ու չերկնչի: **28** Լսեցիք թէ ըսի ձեզի. “Ես կ'երթամ, բայց դարձեալ պիտի գամ ձեզի”: Եթէ սիրելիք զիս, պիտի ուրախանայիք՝ որ ես կ'երթամ Յօրը բով, որովհետեւ իմ Յայրս ինձմէ մեծ է: **29** Եւ այժմէն՝ դեռ չեղած՝ ըսի ձեզի, որպէսզի երբ ըլլայ՝ հաւատաք: **30** Ա՛յ շատ պիտի չխօսիմ ձեզի հետ, որովհետեւ այս աշխարհի իշխանը կու գայ. բայց ոչ մէկ հեղինակութիւն ունի իմ վրաս: **31** Սակայն աշխարհը թող գիտնայ թէ ես կը սիրեմ Յայրը, եւ կ'ընեմ այնպէս՝ ինչպէս Յայրը պատուիրեց ինձի: Ուրբի ելէք, երթամք ասկէ»:

15 «Ես եմ ճշմարիտ որթատունկը, եւ իմ Յայրս՝ մշակն է: **2** Ամեն ճիւղ՝ որ իմ վրաս է ու պտուղ չի բերեր, կը վերցնէ զայն. իսկ ամեն ճիւղ որ պտուղ կը բերէ՝ կը մաքրէ զայն, որպէսզի ալ անկի պտուղ բերէ: **3** Դուք արդէն մաքուր էք այն խօսքով՝ որ ըսի ձեզի: **4** Ի՛մ մէջս մնացէք, ու ես՝ ձեր մէջ. ինչպէս ճիւղը չի կրնար ինքնիրմէ պտուղ բերել՝ եթէ որթատունկին վրայ չմնայ, նոյնպէս ալ դուք չէք կրնար՝ եթէ իմ մէջս չմնաք: **5** Ես որթատունկն եմ, եւ դուք ճիւղերն էք. ան որ իմ մէջս կը մնայ, ու ես՝ անոր մէջ, անկիւմ շատ պտուղ պիտի բերէ, որովհետեւ առանց ինձի ոչինչ կրնաք ընել: **6** Եթէ մէկը իմ մէջս չմնայ, ան դուրս կը նետուի՝ ճիւղի մը պէս, եւ կը չորնայ. զանոնք կը ժողվեն ու կրակը կը նետեն, եւ անոնք կ'ապրին: **7** Եթէ դուք մնաք իմ մէջս, ու իմ խօսքերս ալ մնան ձեր մէջ, ինչ որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք, եւ պիտի ըլլայ ձեզի: **8** Ի՛մ Յայրս կը փառաւորուի՝ երբ դուք շատ պտուղ բերէք. այսպէս՝ իմ աշակերտներս

կ'ըլլաք: **9** Ինչպէս Յայրը սիրեց զիս, ես ալ սիրեցի ձեզ. մնացէք իմ սիրոյս մէջ: **10** Եթէ պահէք իմ պատուիրաններս՝ պիտի մնաք իմ սիրոյս մէջ, ինչպէս ես պահեցի իմ Յօրս պատուիրանները եւ կը մնամ անոր սիրոյս մէջ: **11** Այս բաները խօսեցայ ձեզի՝ որպէսզի իմ ուրախութիւնս մնայ ձեր մէջ, ու ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: **12** Սա՛ է իմ պատուիրանս՝ որ սիրէք զիրար, ինչպէս ես սիրեցի ձեզ: **13** Ո՛չ մէկը ունի անկի մեծ սեր, քան այն՝ երբ մէկը կ'ընծայէ իր անձը իր բարեկամներուն համար: **14** Դուք իմ բարեկամներս էք, եթէ ընէք ինչ որ ես կը պատուիրեմ ձեզի: **15** Այլեւս ծառայ չեմ կոչեր ձեզ, որովհետեւ ծառան չի գիտեր թէ իր տէրը ինչ կ'ընէ. հապա ես բարեկամ կոչեցի ձեզ, որովհետեւ ամեն ինչ որ լսեցի իմ Յօրմէս՝ գիտցուցի ձեզի: **16** Ո՛չ թէ դուք ընտրեցիք զիս, հապա ես ընտրեցի ձեզ, ու նշանակեցի ձեզ՝ որպէսզի երթաք եւ պտուղ բերէք, ու ձեր պտուղը մնայ. որպէսզի ինչ որ խնդրէք Յօրմէն՝ իմ անունովս, տայ ձեզի: **17** Ասիկա՛ կը պատուիրեմ ձեզի, որ սիրէք զիրար»: **18** «Եթէ աշխարհը կ'ատէ ձեզ, զիտեք թէ ատեց զիս ձեզմէ առաջ: **19** Եթէ աշխարհէն եղած ըլլայիք՝ աշխարհը կը սիրեր իրենները. բայց քանի որ աշխարհէն չէք, հապա ես ձեզ ընտրեցի աշխարհէն, աշխարհը կ'ատէ ձեզ: **20** Յիշեցէ՛ք այն խօսքը՝ որ ըսի ձեզի. “Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ”. եթէ հալածեցին զիս, պիտի հալածեն նաեւ ձեզ. եթէ պահեցին իմ խօսքս, պիտի պահեն նաեւ ձերը: **21** Բայց այս բոլոր բաները պիտի ընեն ձեզի՝ իմ անունիս համար, որովհետեւ չճանչցան ան՝ որ դրկեց զիս: **22** Եթէ ես եկած եւ խօսած չըլլայի անոնց՝ մեղք չէին ունենար. բայց հիմա պատրուակ մը չունին իրենց մեղքին: **23** Ան որ կ'ատէ զիս՝ կ'ատէ նաեւ իմ Յայրս: **24** Եթէ իրենց մէջ ըրած չըլլայի այն գործերը, որ ուրիշ ոչ մէկը ըրած է, անոնք մեղք չէին ունենար. բայց հիմա տեսան եւ ատեցին զին ալ, իմ Յայրս ալ: **25** Սակայն ատիկա եղաւ, որպէսզի իրագործուի այն խօսքը՝ որ գրուած է իրենց Օրէնքին մէջ. “Չուր տեղը ատեցին զիս”: **26** Բայց երբ Միսիթարիչը գայ՝ որ ես Յօրմէն պիտի դրկեմ ձեզի, ճշմարտութեան Յոգին՝ որ կը բխի Յօրմէն, անկիւմ պիտի վկայէ իմ մասին: **27** Եւ դուք ալ կը վկայէք, որովհետեւ սկիզբէն ի վեր ինձի հետ էք»:

16 «Այս բաները խօսեցայ ձեզի՝ որպէսզի չզայթակդիք: **2** Իրենց ժողովարաններէն պիտի վռնտեն ձեզ. նոյնիսկ ժամը պիտի գայ, երբ ո՛վ որ սպաննէ ձեզ՝ այնպէս պիտի կարծէ թէ պաշտամունք կը կատարէ Աստուծոյ: **3** Եւ այս բաները պիտի ընեն ձեզի, որովհետեւ ոչ Յայրը ճանչցան, ոչ ալ՝ զիս: **4** Բայց այս բաները խօսեցայ ձեզի, որպէսզի երբ ժամը գայ՝ յիշէք թէ ես ըսի ձեզի: Ասոնք սկիզբէն չըսի ձեզի, որովհետեւ ձեզի հետ էի»: **5** «Սակայն հիմա

կ'երթամ զիս դրկողին քով, եւ ձեզմէ ոչ մէկը կը հարցնէ ինծի. “Ո՛րք կ'երթամ”: 6 Բայց քանի որ այս բաները խօսեցայ ձեզի, ձեր սիրտը տրտմութեամբ լեցուեցաւ: 7 Սակայն ես ճշմարտութիւնը կ'ըսեմ ձեզի. “Աւելի օգտակար է ձեզի՝ եթէ ես երթամ”: Որովհետեւ եթէ չերթամ՝ Միսիթարիչը չի գար ձեզի. իսկ եթէ մեկնիմ՝ զինք պիտի դրկեն ձեզի: 8 Ու երբ ինք գայ՝ պիտի կշտանք աշխարհը մեղքի համար, արդարութեան համար ու դատաստանի համար: 9 Մեղքի համար՝ քանի որ չեմ հաւատար ինծի: 10 արդարութեան համար՝ որովհետեւ ես կ'երթամ իմ Յօրս քով, եւ ան պիտի չտեսնէք զիս: 11 դատաստանի համար՝ քանի որ այս աշխարհի իշխանը դատուած է: 12 Տակաւին շատ բաներ ունիմ՝ ձեզի ըսելու, բայց հիմա չէք կրնար հանդուրժել: 13 Իսկ երբ ինք՝ Ճշմարտութեան Յօգին գայ, ամբողջ ճշմարտութեան պիտի առաջնորդէ ձեզ. որովհետեւ պիտի չխօսի ինքնիրմէ, հապա ինչ որ լսէ՝ զայն պիտի ըսէ, ու գալիքները պիտի հաղորդէ ձեզի: 14 Ինք պիտի փառաւորէ զիս, որովհետեւ պիտի ստանայ իմինսն ու հաղորդէ ձեզի: 15 Ամեն ինչ որ Յայրը ունի՝ իմս է. ուստի ըսի ձեզի թէ պիտի առնէ իմինսն ու հաղորդէ ձեզի»: 16 «Բիչ մը ատենէն՝ ան պիտի չտեսնէք զիս. եւ քիչ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս, քանի որ ես կ'երթամ Յօրը քով»: 17 Ուստի աշակերտներէն ոմանք կ'ըսէին իրարու. «Ինչ է ասիկա, որ կ'ըսէ մեզի. “Բիչ մը ատենէն՝ ան պիտի չտեսնէք զիս. եւ քիչ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս”: Մաեւ. “Քանի որ ես կ'երթամ Յօրը քով»»: 18 Ուրեմն կ'ըսէին. «Ինչ է ասիկա՞ որ կ'ըսէ. “Բիչ մը ատենէն՝. չենք գիտեր ինչ կը խօսի»: 19 Ուստի Յիսուս, գիտնալով թէ կ'ուզեն հարցնել իրեն, ըսաւ անոնց. «Զիրար կը հարցապիտրձէք, քանի որ ըսի. “Բիչ մը ատենէն՝ ան պիտի չտեսնէք զիս. եւ քիչ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս»: 20 Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Դուք պիտի լսեք ու ողբաք, բայց աշխարհը պիտի ուրախանայ. դուք պիտի տրտմիք, սակայն ձեր տրտմութիւնը պիտի փոխուի ուրախութեան»: 21 Կին մը տրտմութիւն կ'ունենայ ծննդաբերութեան ատեն, որովհետեւ իր ժամը հասած է. բայց երբ ծնանի մանուկը՝ ան չի յիշեր տառապանքը, ուրախանալով որ մարդ մը ծնաւ աշխարհի մէջ: 22 Ուրեմն դուք ալ տրտմութիւն ունիք հիմա. բայց ես դարձեալ պիտի տեսնեմ ձեզ ու ձեր սիրտը պիտի ուրախանայ. եւ ոչ մէկը ձեզմէ պիտի յափշտակէ ձեր ուրախութիւնը: 23 Այդ օրը՝ ոչինչ պիտի հարցնէք ինծի: Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ինչ որ խնդրէք Յօրմէն՝ իմ անունովս, պիտի տայ ձեզի: 24 Մինչեւ հիմա՝ ոչինչ խնդրեցիք իմ անունովս. խնդրեցէք՝ ու պիտի ստանաք, որպէսզի ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ»»: 25 «Այս բաները

առակներով խօսեցայ ձեզի. բայց ժամը պիտի գայ, երբ ան առակներով պիտի չխօսիմ ձեզի, հապա բացորոշապէս պիտի հաղորդեմ ձեզի Յօրը մասին: 26 Այդ օրը՝ իմ անունովս պիտի խնդրէք: Չեմ ըսեր ձեզի թէ պիտի թախանծեմ Յօրը՝ ձեզի համար. 27 քանի որ ինք՝ Յայրը կը սիրէ ձեզ, որովհետեւ դուք սիրեցիք զիս ու հաւատացիք թէ ես Աստուծմէ ելայ: 28 Յօրմէն ելայ եւ աշխարհ եկայ. դարձեալ կը թողում աշխարհը ու կ'երթամ Յօրը քով: 29 Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Ահա բացորոշապէս կը խօսիս հիմա, եւ առան մըն ալ չես ըսեր: 30 Գիտնէք հիմա՞ թէ դուս գիտես ամեն բան, եւ պետք չունիս՝ որ մէկը հարցնէ քեզի որեւէ բան. ասով կը հաւատանք թէ Աստուծմէ ելար»: 31 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Կը հաւատամք հիմա: 32 Ահա ժամը պիտի գայ ու հասած ալ է, երբ պիտի ցուիք՝ իւրաքանչիւրը իր տեղը, եւ մինակ պիտի թողուք զիս. բայց ես մինակ չեմ, որովհետեւ Յայրը ինծի հետ է: 33 Այս բաները խօսեցայ ձեզի, որպէսզի խաղաղութիւն ունենանք ինձմով. աշխարհի մէջ տառապանք պիտի ունենանք, բայց քաջալերուեցէք, եւ յաղթեցի աշխարհին»:

17 Երբ Յիսուս խօսեցաւ ասոնք, բարձրացուց իր աչքերը դէպի երկինք եւ ըսաւ. «Յայր, ժամը հասած է. փառաւորէ քու Որդիդ, որպէսզի քու Որդիդ ալ փառաւորէ քեզ, 2 քանի իշխանութիւն տուիր իրեն ամեն մարմնի վրայ, որ տայ յաւիտենական կեանքը բոլոր անոնց՝ որ տուիր իրեն: (aiōnios g166) 3 Եւ սա՛ է յաւիտենական կեանքը. ճանչնալ քեզ՝ միմիայն ճշմարիտ Աստուածը, ու Յիսուս Քրիստոսը՝ որ դուն զրկեցիր: (aiōnios g166) 4 Ես փառաւորեցի քեզ երկրի վրայ, աւարտեցի այն գործը՝ որ տուիր ինծի ընելու: 5 Եւ հիմա, Յայր, փառաւորէ զիս քու բոլոր այն փառքով՝ որ ունէի քեզի աշխարհի ըլլալէն առաջ: 6 Բացայայտեցի քու անունդ այն մարդոց՝ որ տուիր ինծի աշխարհէն: Բուկդ Էին՝ եւ ինծի տուիր զանոնք, ու պահեցին քու խօսքը: 7 Յիմա գիտցան թէ ամեն ինչ որ տուիր ինծի՝ քեզմէ է. 8 որովհետեւ այն խօսքերը որ տուիր ինծի՝ ես տուի անոնց, անոնք ալ ընդունեցին եւ ճշմարտապէս գիտցան թէ ես քեզմէ ելայ, ու հաւատացին թէ դուն զրկեցիր զիս: 9 Ես կը թախանծեմ անոնց համար. ոչ թէ կը թախանծեմ աշխարհին համար, այլ անոնց համար՝ որ դուն տուիր ինծի, որովհետեւ անոնք բուկդ են: 10 Եւ ամեն ինչ որ իմս է՝ բուկդ է, եւ ինչ որ քուկդ է՝ իմս է, ու ես փառաւորուած եմ անոնցմով: 11 Այ՛ն ես աշխարհի մէջ չեմ. բայց անոնք աշխարհի մէջ են, ու ես կու գամ քեզի: Մնորք Յայր, պահէ քու անունովդ անոնք՝ որ դուն տուիր ինծի, որպէսզի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մէկ ենք: 12 Մինչ անոնց հետ էի աշխարհի մէջ, զանոնք կը պահէի քու անունովդ: Անոնք որ դուն տուիր ինծի՝ ես պահեցի, եւ անոնցմէ ոչ մէկը կորսուեցաւ, բայց

միայն՝ այն կորուստի որդին, որպէսզի գրուածը իրագործուի: 13 Այլ հիմա կու գամ բեզի, եւ այս բաները կը խօսիմ աշխարհի մէջ, որպէսզի իմ ուրախութիւնս լման ըլլայ իրենց մէջ: 14 Զու խօսքդ տուի անոնց, եւ աշխարհը ատեց զանոնք՝ որովհետեւ աշխարհէն չեն, ինչպէս ես աշխարհէն չեմ: 15 Չեմ թախանծեր որ վերցնես զանոնք աշխարհէն, հապա՛ որ պահես զանոնք չարէն: 16 Անոնք աշխարհէն չեն, ինչպէս ես աշխարհէն չեմ: 17 Սրբազնը զանոնք քու ճշմարտութեամբդ. քու խօսքդ ճշմարտութիւն է: 18 Ինչպէս դուն աշխարհի որկեցիդ գիս, ես ալ աշխարհի որկեցի գանոնք: 19 Անոնց համար ես գիս կը սրբացնեմ, որպէսզի իրենք ալ սրբացած ըլլան ճշմարտութեամբ: 20 Բայց կը թախանծեմ ո՛չ միայն ասոնց համար, այլ նաեւ անոնց համար՝ որ պիտի հաւատան ինծի իրենց խօսքով: 21 Որպէսզի բոլորն ալ մէկ ըլլան, ինչպէս դուն՝ Յայր՝ իմ մէջս, ու ես՝ քու մէջդ. որ անոնք ալ մէկ ըլլան մեր մէջ, որպէսզի աշխարհը հաւատայ թէ դուն որկեցիդ գիս: 22 Այն փառքը՝ որ դուն տուիր ինծի, ես տուի անոնց, որպէսզի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մէկ ենք. 23 (ես՝ անոնց մէջ, ու դուն՝ իմ մէջս.) որպէսզի իրենք կատարելապէս մէկ ըլլան, եւ աշխարհը գիտնայ թէ դուն որկեցիդ գիս, ու սիրեցիդ զանոնք՝ ինչպէս սիրեցիդ գիս: 24 Յայր, անոնք որ տուիր ինծի, կ'ուզեմ որ իրենք ալ ըլլան ինծի հետ՝ ո՛ր որ ես եմ, որպէսզի տեսնեն իմ փառքս՝ որ տուիր ինծի. որովհետեւ դուն սիրեցիդ գիս աշխարհի հիմնադրութենէն առաջ: 25 Արդար Յայր, աշխարհը չճանչցաւ բեզ. բայց ես ճանչցայ բեզ, եւ ասոնք գիտցան թէ դուն որկեցիդ գիս: 26 Զու անունդ ճանչցուցի անոնց, ու պիտի ճանչցնեմ. որպէսզի այն սերը՝ որով դուն սիրեցիդ գիս՝ ըլլայ անոնց մէջ, ու ես ալ անոնց մէջ»:

18 Ասոնք ըսելէն ետք՝ Յիսուս գնաց իր աշակերտներուն հետ Կեղորն վտակին միւս կողմը, ուր պարտեզ մը կար, որուն մէջ մտան ինք եւ իր աշակերտները: 2 Յուդա ալ՝ որ պիտի մատնէր զինք՝ գիտէր այդ տեղը, որովհետեւ Յիսուս յաճախ հաւաքուած էր հոն՝ իր աշակերտներուն հետ: 3 Ուստի Յուդա, ասնելով իրեն հետ զինուորներուն գունդը, եւ սպասաւորներ՝ քահանայապետներէն ու Փարիսեցիներէն, եկաւ հոն՝ ջահերով, լապտերներով եւ զէնքերով: 4 Իսկ Յիսուս, գիտնալով իրեն պատահելիք բոլոր բաները, գնաց եւ ըսաւ անոնց. «Ո՛վ կը փնտռէք»: 5 Պատասխանեցին անոր. «Նագովրեցի Յիսուսը»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես եմ»: Յուդա ալ՝ որ պիտի մատնէր զինք՝ կայնած էր անոնց հետ: 6 Երբ ըսաւ. «Ես եմ», նահանջեցին ու գետին ինկան: 7 Ուստի դարձեալ հարցուց անոնց. «Ո՛վ կը փնտռէք»: Անոնք ալ ըսին. «Նագովրեցի Յիսուսը»: 8 Յիսուս պատասխանեց. «Ձեզի ըսի՞ թէ «Ես եմ». ուրեմն եթէ գիս կը փնտռէք, ասոնց թո՛յլ տուէք՝ որ երթան».

9 որպէսզի իրագործուի այն խօսքը՝ որ ըսեր էր. «Ո՛չ մէկը կորսնցուցի անոնցմէ՝ որ դուն տուիր ինծի»: 10 Իսկ Սիմոն Պետրոս՝ որ ունէր սուր մը՝ քաշեց զայն, ու զարնելով քահանայապետին ծառային՝ կտրեց անոր աջ ականջը. այդ ծառային անունը Մաղթոս էր: 11 Յետեւաբար Յիսուս ըսաւ Պետրոսի. «Դի՛ր սուրդ իր պատեանը. միթէ պիտի չխմեմ այն բաժակը՝ որ Յայրը տուաւ ինծի»: 12 Ուստի զինուորներուն գունդը, հազարապետն ու Յրեաներուն սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը, կապեցին, 13 եւ տարին զայն նախ Աննայի, քանի որ ինք աներն էր այդ տարուան քահանայապետին՝ Կայիափայի: 14 Այս Կայիափան էր՝ որ թելադրեց Յրեաներուն. «Աւելի օգտակար է որ մէկ մարդ մեռնի ժողովուրդին համար»: 15 Սիմոն Պետրոս եւ ուրիշ աշակերտ մը կը հետեւէին Յիսուսի: Այդ աշակերտը ծանօթ էր քահանայապետին, ու մտաւ Յիսուսի հետ քահանայապետին գաւիթը: 16 Բայց Պետրոս կը կենար դուրսը՝ դրան քով. ուստի միւս աշակերտը՝ որ ծանօթ էր քահանայապետին՝ դուրս ելաւ, խօսեցաւ դռնապանին, ու ներս բերաւ Պետրոսը: 17 Իսկ դռնապան աղջիկը ըսաւ Պետրոսի. «Միթէ դուն ալ այդ մարդուն աշակերտներէն ես»: Ան ալ ըսաւ. «Չեմ»: 18 Ծառաներն ու սպասաւորները կայնած էին հոն, եւ կրակ վառած՝ կը տաքնային, քանի որ ցուրտ էր: Պետրոս ալ կայնած էր անոնց հետ, ու կը տաքնար: 19 Քահանայապետը հարցուց Յիսուսի՝ իր աշակերտներուն եւ ուսուցումին մասին: 20 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ես բացորոշապէս խօսեցայ աշխարհին. ամէն ատեն սորվեցուցի ժողովարաններուն մէջ ու տաճարին մէջ, ուր բոլոր Յրեաները կը համախմբուէին, եւ ոչինչ խօսեցայ զաղտնի: 21 Ինչո՞ւ ինծի կը հարցնես, լողներուն հարցուր թէ ի՞նչ խօսեցայ իրենց. անի իրենք գիտեն ինչ որ խօսեցայ»: 22 Երբ ըսաւ ասիկա, սպասաւորներէն մէկը՝ որ քովը կայնած էր, պատակ մը զարկաւ Յիսուսի՝ ըսելով. «Ա՛յդպէս կը պատասխանես քահանայապետին»: 23 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ գէշ խօսեցայ, վկայէ գէշին մասին. իսկ եթէ լաւ խօսեցայ, ինչո՞ւ կը զարնես ինծի»: 24 Յետոյ Աննա կապուած որկեց զայն Կայիափա քահանայապետին: 25 Սիմոն Պետրոս կայնած էր հոն, ու կը տաքնար: Ուրեմն ըսին իրեն. «Միթէ դուն ալ անոր աշակերտներէն ես»: Ան ուրացաւ՝ ըսելով. «Չեմ»: 26 Զահանայապետին ծառաներէն մէկն ալ, ազգականը անոր՝ որուն ականջը Պետրոս կտրեր էր, ըսաւ. «Ես չտեսայ թե՛զ պարտեզին մէջ՝ անոր հետ»: 27 Ուստի Պետրոս դարձեալ ուրացաւ. եւ իսկոյն աբաղադը կանչեց: 28 Կայիափայի տունէն տարին Յիսուսը կառավարիչին պալատը. եւ սկ առտու էր: Իրենք չմտան պալատը՝ որպէսզի չպիծուին, այլ կարենան ուստի զատիկը: 29 Ուստի

Պիղատոսն դուրս ելաւ՝ անոնց բով, եւ ըսաւ. «Ինչ ամբաստանութիւն կը ներկայացնէք այս մարդուն դէմ»: 30 Պատասխանեցին իրեն. «Եթէ ան չարագործ մը չըլլար՝ քեզի չէինք մատներ գայն»: 31 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դուք առէք գայն, ու դատեցէ՛ք ձեր Օրէնքին համաձայն»: Իսկ Յրեաները ըսին իրեն. «Մեզի արտօնուած չէ մեռցնել ոեւէ մէկը»: 32 որպէսզի իրագործուի Յիսուսի խօսքը՝ որ ըսեր էր, մատնանշելով թէ ինչ մահով պիտի մեռնէր: 33 Իսկ Պիղատոս դարձեալ մտաւ պալատը, կանչեց Յիսուսը եւ ըսաւ անոր. «Դիւն ես Յրեաներուն թագաւորը»: 34 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ասիկա դուն քեզմէ կ'ըսես, թէ ուրիշներ ըսին քեզի՝ իմ մասիս»: 35 Պիղատոս պատասխանեց. «Միթէ ես Յրեայն եմ. քոն ազգոյ եւ քահանայապետները մատնեցին քեզ ինծի. դուն ինչ ըրած ես»: 36 Յիսուս պատասխանեց. «Իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհին չէ: Եթէ իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհին ըլլար, իմ սպասաւորներս կը պայքարէին՝ որ ես չմատնուիմ Յրեաներուն ձեռքը: Բայց հիմա՝ իմ թագաւորութիւնս ասկէ չէ»: 37 Յետեւաբար Պիղատոս ըսաւ անոր. «Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես»: Յիսուս պատասխանեց. «Դիւն կ'ըսես թէ թագաւոր եմ: Ես սա՛ նպատակով ծնած եմ, սա՛ նպատակով աշխարհ եկած եմ, որպէսզի վկայեմ ճշմարտութեան համար. ով որ ճշմարտութենէն է՝ կը լսէ իմ ձայնս»: 38 Պիղատոս ըսաւ անոր. «Ինչ է ճշմարտութիւնը»: Երբ ըսաւ ասիկա՝ դարձեալ դուրս ելաւ Յրեաներուն քով, եւ ըսաւ անոնց. «Ես ո՛չ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ: 39 Բայց քանի սովորութիւն ունիք՝ որ մարդ մը արձակեմ ձեզի Չատիկին, կը փափաքի՞ք որ արձակեմ ձեզի Յրեաներուն թագաւորը»: 40 Այն ատեն բոլորն ալ դարձեալ պոռագին. «Ո՛չ ասիկա, հապա՛ Բարաբբան», մինչդեռ Բարաբբա աւազակ մըն էր:

19 Այն ատեն Պիղատոս առաւ Յիսուսը եւ խարազանեց: 2 Չինուորներն ալ հիւսեցին փուշէ պսակ մը ու դրին անոր գլուխը, եւ հազցուցին անոր ծիրանի հանդերձ մը 3 ու կ'ըսէին. «Ողջոյն, Յրեաներու թագաւոր», եւ կպտակներ կը զարնէին անոր: 4 Պիղատոս դարձեալ դուրս ելաւ ու ըսաւ անոնց. «Ահա՛ դուրս կը բերեմ գայն ձեզի, որպէսզի գիտնաք թէ ես ո՛չ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ»: 5 Ուստի Յիսուս դուրս ելաւ՝ կրելով փուշէ պսակն ու ծիրանի հանդերձը, եւ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ահա՛ այդ մարդը»: 6 Երբ քահանայապետներն ու սպասաւորները տեսան գայն, պոռագին. «Խաչէ, խաչէ գայն»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դուք առէք գայն ու խաչեցէ՛ք, որովհետեւ ես ո՛չ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ»: 7 Յրեաները պատասխանեցին իրեն. «Մենք Օրէնք մը ունինք, եւ մեր Օրէնքին համաձայն՝

պարտաւոր է մեռնիլ, որովհետեւ Աստուծոյ Որդի ըրաւ ինքզինք»: 8 Իսկ երբ Պիղատոս լսեց այս խօսքը՝ ալ ակեյի վախցաւ, 9 ու դարձեալ մտնելով պալատը՝ ըսաւ Յիսուսի. «Դուն ուրկէ՛ ես»: Բայց Յիսուս պատասխան չտուաւ անոր: 10 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոր. «Ձեռ խօսիլ ինծի հետ. չնս գիտեր թէ իշխանութիւն ունիմ խաչելու քեզ, եւ իշխանութիւն ունիմ արձակելու քեզ»: 11 Յիսուս պատասխանեց. «Դուն ո՛չ մէկ իշխանութիւն կ'ունենայիլ իմ վրաս, եթէ վերէն տրուած չըլլար քեզի: Ուստի ա՛ն որ մատնեց զիս քեզի՝ ակեյ մեծ մեղք ունի»: 12 Ատկէ ետք Պիղատոս կը ջանար արձակել գայն. բայց Յրեաները կ'աղաղակէին. «Եթէ արձակես ատիկա՛՝ կայսրին բարեկամը չես. ով որ թագաւոր կ'ընէ ինքզինք՝ կը խօսի կայսրին դէմ»: 13 Ուրեմն Պիղատոս՝ երբ լսեց այս խօսքը՝ դուրս հանեց Յիսուսը, բազմեցաւ. դատարանը, այն տեղը՝ որ Քարայատակ կը կոչուէր, իսկ երբայերէն՝ Կապպաթա, 14 (Չատիկի Ուրբաթն էր, գրեթէ վեցերորդ ժամը՝), եւ ըսաւ Յրեաներուն. «Ահա՛ ձեր թագաւորը»: 15 Բայց անոնք պոռագին. «Վերցնր, վերցնր, խաչէ՛ գայն»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ձեր թագաւորը խաչեմ»: Քահանայապետները պատասխանեցին. «Մենք թագաւոր չունինք՝ կայսրէն գատ»: 16 Այն ատեն յանձնեց գայն անոնց՝ որպէսզի խաչուէր: 17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու տարին. եւ ինք՝ վերցնելով իր խաչը՝ գնաց Գանկ կոչուած տեղը, որ երբայերէն Գողգոթա կը կոչուի: 18 Յոն խաչեցին գայն, ու երկու ուրիշներ ալ անոր հետ՝ մէկ կողմէն եւ միւս կողմէն, իսկ մէջտեղը՝ Յիսուսը: 19 Պիղատոս գրեց տիտղոս մը ու դրաւ խաչին վրայ. գրուած էր. «Յիսուս Նազովրեցի՝ Յրեաներուն թագաւորը»: 20 Ուստի Յրեաներէն շատեր կարդացին այդ տիտղոսը, որովհետեւ այն տեղը՝ ուր Յիսուս խաչուեցաւ՝ մօտ էր քաղաքին. գրուած էր երբայերէն, յունարէն ու լատիներէն: 21 Իսկ Յրեաներուն քահանայապետները ըսին Պիղատոսի. «Մի՛ գրեր. “Յրեաներուն թագաւորը”, հապա գրէ՛ թէ ինք ըսաւ. “Յրեաներուն թագաւորն եմ”»: 22 Պիղատոս պատասխանեց. «Ինչ որ գրեցի՛ գրեցի»: 23 Երբ զինուորները խաչեցին Յիսուսը, առին անոր հանդերձները ու բաժնեցին չորսի, իւրաքանչիւր զինուորի՝ բաժին մը. նաեւ բաճկոնը: Բաճկոնը առանց կարի էր, ամբողջովին հիւսուած՝ վերէն վար: 24 Ուստի ըսին իրարու. «Չպատռենք պալատ, հապա վիճակ ձգենք անոր վրայ՝ թէ որոն պիտի ըլլայ». որպէսզի իրագործուի այն գրուածը՝ որ կ'ըսէ. «Իմ հանդերձներս բաժնեցին իրենց մեջ, եւ իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ ձգեցին»: Ուրեմն զինուորները ըրին այս բաները: 25 Յիսուսի խաչին բով կայնած էին իր մայրը եւ իր մօր բոյրը, Մարիամ՝ Կղեովպասի կինը, ու Մարիամ Մագդաղենացին: 26 Ուրեմն երբ Յիսուս տեսաւ իր մայրը, եւ այն աշակերտը որ կը

սիրեր՝ քովը կայնած, ըսաւ իր մօր. «Կին, ահա՛ քու որդիդ»: 27 Յետոյ ըսաւ աշակերտին. «Անի՛ս քու մայրդ»: Եւ այդ ժամէն ետք՝ աշակերտը ընդունեց զայն իր քով: 28 Անկէ ետք՝ Յիսուս, գիտնալով թէ արդէն ամեն բան կատարուած է, (որպէսզի գրուածը ամբողջանայ,) ըսաւ. «Շարսւ եմ»: 29 Հոն անօթ մը դրուած էր՝ լի քացախով, անոնք ալ լեցուցին սպունգ մը քացախով, անցուցին զոպայի մշտիկի մը եւ մատուցանեցին անոր բերանին: 30 Ուստի երբ Յիսուս առաւ քացախը՝ ըսաւ. «Ամէն բան կատարուեցաւ». ու խոնարհեցնելով գլուխը՝ աւանդեց հոգին: 31 Քանի որ Ուրբաթ էր, Հրեաները թախանձեցին Պիղատոսի՝ որ անոնց սրունքները կտորուէին ու վերցուէին, որպէսզի մարմինները չմնան խաչին վրայ մինչեւ Շաբաթ (որովհետեւ այդ Շաբաթը մեծ օր էր): 32 Ուստի գիտուորները եկան եւ կտորեցին առաջինին սրունքները. նսեւ միւսին՝ որ խաչուած էր անոր հետ: 33 Բայց երբ եկան Յիսուսի, ու տեսան թէ արդէն մեռած էր, չկտորեցին անոր սրունքները: 34 հապա գիտուորներէն մէկը՝ գեղարդով խոցեց անոր կողը, եւ իսկոյն արիւն ու ջուր դուրս ելան: 35 Ան որ տեսաւ այս բաները՝ վկայեց, եւ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է, ու ինք գիտէ թէ կ'ըսէ ճշմարտութիւնը, որ դրկ (այ) հաւատաք: 36 Արդարեւ այս բաները կատարուեցան, որպէսզի իրագործուի այն գրուածը. «Անոր ոչ մէկ ոսկորը պիտի կտորուի»: 37 Եւ դարձեալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ. «Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին»: 38 Անկէ ետք՝ Յովսէփ Արիմաթեացին, (որ Յիսուսի աշակերտ եղած էր, բայց գաղտնի՝ Հրեաներէն վախնալով,) թախանձեց Պիղատոսի՝ որ վերցնէ Յիսուսի մարմինը: Պիղատոս ալ արտօնեց. ուրեմն եկաւ ու վերցուց Յիսուսի մարմինը: 39 Նիկողեմոս ալ եկաւ (որ նախապէս՝ զիշերուան մէջ զացեր էր Յիսուսի), եւ բերաւ զմուշի ու հալուէի խառնուրդ մը՝ հարիւր լիտրի չափ: 40 Ուրեմն առին Յիսուսի մարմինը, եւ փաթեցին զայն բոյրերուն հետ՝ լաթերու մէջ, ինչպէս Հրեաները սովորութիւն ունին թաղելու: 41 Այն տեղը ուր խաչուեցաւ՝ պարտեզ մը կար, եւ պարտեզին մէջ՝ նոր գերեզման մը, որուն մէջ ամենեւին մարդ դրուած չէր: 42 Ուստի հոն դրին Յիսուսը՝ Հրեաներու Ուրբաթին պատճառով, որովհետեւ գերեզմանը մօտ էր:

20 ՄԵԿԶԱՐԹԻ ՕՐը՝ Մարիամ Մագդաղենացին, առտուն՝ դեռ չլուսցած՝ կ'երթայ գերեզման, եւ կը տեսնէ թէ քարը վերցուած է գերեզմանին դռնէն: 2 Ուստի կը վազէ՝ կու գայ Սիմոն Պետրոսի, ու միւս աշակերտին՝ որ Յիսուս կը սիրէր, եւ կ'ըսէ անոնց. «Վերցուցած են Տէրը գերեզմանէն, ու չենք գիտեր ո՞ր դրած են զայն»: 3 Ուրեմն Պետրոս եւ միւս աշակերտը մեկնեցան, ու կ'երթային դէպի գերեզմանը: 4 Երկուքն ալ կը վազէին միասին. սակայն միւս աշակերտը՝

Պետրոսէն աւելի արագ վազելով՝ անկէ առաջ հասաւ գերեզմանը, 5 ծռելով նայեցաւ, եւ տեսաւ թէ լաթերը դրուած էին հոն. բայց ներս չմտաւ: 6 Սիմոն Պետրոս ալ՝ որ կը հետեւէր անոր՝ հասաւ, մտաւ գերեզմանը, ու տեսաւ լաթերը՝ որոնք դրուած էին հոն. 7 իսկ վարշամակը՝ որ անոր գլուխն էր՝ միւս լաթերուն հետ դրուած չէր, հապա ծալուած՝ զմտ տեղ մըն էր: 8 Այն ատեն միւս աշակերտն ալ՝ որ աւելի առաջ եկած էր գերեզմանը՝ ներս մտաւ, տեսաւ եւ հաւատաց: 9 Որովհետեւ դեռ չէին գիտեր գրուածը, թէ պէտք է որ ան յարութիւն առնէ մեռելներէն: 10 Ուստի աշակերտները վերադարձան իրենց տունը: 11 Բայց Մարիամ կայնած էր գերեզմանին դուրսը, եւ կու լար: Մինչ կու լար, ծեցաւ դէպի գերեզմանը՝ նայելու, 12 ու տեսաւ երկու հրեշտակներ՝ ճերմակ հանդերձներով, որ նստած էին հոն՝ ուր Յիսուսի մարմինը դրուած էր, մէկը գլուխին կողմը, եւ միւսը՝ ոտքին: 13 Անոնք ըսին իրեն. «Կին, ինչո՞ւ կու լաս»: Ըսաւ անոնց. «Որովհետեւ վերցուցած են իմ Տէրս գերեզմանէն, ու չեմ գիտեր ո՞ր դրած են զայն»: 14 Երբ ըսաւ ասիկա՝ տես դարձաւ, եւ տեսաւ Յիսուսը՝ որ կայնած էր, ու չէր գիտեր թէ Յիսուսն է: 15 Յիսուս ըսաւ անոր. «Կին, ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը փնտռես»: Ինք՝ կարծելով թէ ան պարտիզպանն է, ըսաւ անոր. «Տէր, եթէ դրն տեղափոխեցիր զայն, ըսէ ինձի՝ ո՞ր դրի զայն, որպէսզի վերցնեմ զայն»: 16 Յիսուս ըսաւ անոր. «Մարիամ»: Ան ալ դարձաւ եւ ըսաւ անոր (եբրայերէն). «Ռաբբուլի», որ ըսել է՝ Վարդապետ: 17 Յիսուս ըսաւ անոր. «Մի՛ դաչիր ինձի, որովհետեւ դեռ բարձրացած չեմ Հօրս քով. հապա զ՞ամ եղբայրներուս եւ ըսէ անոնց. “Ես կը բարձրանամ իմ Հօրս քով ու ձեր Հօր քով, իմ Աստուծոյս քով եւ ձեր Աստուծոյն քով”»: 18 Մարիամ Մագդաղենացին զնայ, ու պատմեց աշակերտներուն թէ ինք տեսաւ Տէրը, եւ թէ ան ըսաւ իրեն այս բաները: 19 Նոյն օրը, ՄԵԿԶԱՐԹԻ իրիկուն, աշակերտներուն հաւաքուած տեղին դռները զոց էին՝ քանի որ կը վախնային Հրեաներէն: Յիսուս եկաւ, կայնեցաւ անոնց մէջտեղ եւ ըսաւ անոնց. «Խաղաղութիւն ձեզի»: 20 Ասիկա ըսելով՝ ցուցուց անոնց իր ձեռքերն ու կողը. աշակերտներն ալ ուրախացան՝ երբ տեսան Տէրը: 21 Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Խաղաղութիւն ձեզի. ինչպէս Հայրը դրկեց զիս, ես ալ կը դրկեմ ձեզ»: 22 Ասիկա ըսելով՝ փչեց անոնց վրայ եւ ըսաւ անոնց. «Հնդունեցէ՛ք Սուրբ Հոգին: 23 Որոնց մեղքերը որ ներէք՝ ներուած ըլլան անոնց, եւ որոնց մեղքերը որ պահէք՝ պահուած ըլլան»: 24 Բայց տասներկուքն մէկը, Երկուորեակ կոչուած Թովմաս, անոնց հետ չէր՝ երբ Յիսուս եկաւ: 25 Ուրեմն միւս աշակերտները ըսին անոր. «Տէրը տեսանք»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Պիտի չհաւատամ, եթէ

չտեսնեմ զամերուն տիպը՝ իր ձեռքերուն վրայ, ու չմխեմ մատս զամերուն տիպին մեջ, եւ չմխեմ ձեռքս անոր կողին մեջ»: 26 Ութ օր ետք՝ դարձեալ աշակերտները ներսն էին, Թովմաս ալ՝ անոնց հետ: Յիսուս եկաւ՝ թեպէտ դռները գոց էին, կայնեցաւ անոնց մեջտեղ եւ ըսաւ. «Խաղաղութիւն ձեզի»: 27 Յետոյ ըսաւ Թովմասի. «Յոն բեր մատդ ու տես ձեռքերս, բեր ձեռքդ եւ մխեմ կողիս մեջ, ու մի ըլլար անհաւատ, հապա՛ հաւատաւոցիդ»: 28 Թովմաս պատասխանեց անոր. «Իմ Տէրն եւ Աստուծո՛ւ»: 29 Յիսուս ըսաւ անոր. «Դուն հաւատացիր՝ որովհետեւ տեսար զիս. երանի՛ անոնց որ կը հաւատան՝ առանց տեսնելու»: 30 Յիսուս ըրաւ ուրիշ բազմաթիւ նշաններ ալ իր աշակերտներուն առջեւ, որոնք գրուած չեն այս գիրքին մեջ: 31 Բայց ասոնք գրուեցան, որպէսզի հաւատաք թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է, Աստուծոյ Որդին, եւ հաւատալով կեանք ունենաք՝ անոր անունով:

21 Ասկէ ետք՝ Յիսուս դարձեալ բացայայտեց ինքզինք իր աշակերտներուն, Տիբերիայի ծովուն եզերքը. եւ սակաւ բացայայտեց: 2 Սիմոն Պետրոս, Թովմաս՝ Երկուորեակ կոչուածը, Նաթանայէլ՝ որ Գալիլեայի Կանա քաղաքէն էր, Չեբեդեոսի որդիները, նաեւ աշակերտներէն երկու ուրիշներ միասին էին: 3 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց. «Ես կ'երթամ ձուկ որսալու»: Ըսին անոր. «Մենք ալ կու գանք քեզի հետ»: Դուրս ելան եւ իսկոյն նաւ մտան. բայց այդ գիշեր ոչինչ բռնեցին: 4 Երբ արդէն առտու եղաւ՝ Յիսուս կայնած էր ծովեզերքը, բայց աշակերտները չճանչցան թէ Յիսուսն է: 5 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Չաւակներ, ունիք ուտելիք քան մը»: Պատասխանեցին իրեն. «Ո՛չ»: 6 Ըսաւ անոնց. «Նետեցէ՛ք ուռկանը նաւուն աջ կողմը, ու պիտի գտնէք»: Ուրեմն նետեցին, եւ ձուկերուն շատութենէն՝ ալ կարող չէին քաշել զայն: 7 Ուստի այն աշակերտը որ Յիսուս կը սիրէր՝ ըսաւ Պետրոսի. «Անիկա Տէրն է»: Երբ Սիմոն Պետրոս լսեց թէ Տէրն է, վրան առաւ բաճկոնը՝ որովհետեւ մերկ էր, ու նետուեցաւ ծովը: 8 Իսկ միւս աշակերտները եկան նաւակով, (որովհետեւ ցամաքէն հեռու չէին, միայն երկու հարիւր կանգունի չափ,) եւ կը քաշէին ուռկանը՝ ձուկերով լեցուն: 9 Երբ ցամաք ելան՝ հոն տեսան վառուած կրակ մը, ու վրան դրուած ձուկ, եւ հաց: 10 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բերէ՛ք այդ ձուկերէն՝ որ բռնեցիք հիմա»: 11 Սիմոն Պետրոս նաւ մտաւ եւ ցամաք քաշեց ուռկանը՝ լի հարիւր յիսուներեք խոշոր ձուկերով. թեպէտ այդքան քան կար, ուռկանը չպատռեցաւ: 12 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եկէ՛ք, ճաշեցէ՛ք»: Աշակերտներէն ո՛չ մէկը կը յանդգներ հարցնել անոր. «Դուն ո՞վ ես», որովհետեւ գիտէին թէ Տէրն է: 13

Ուստի Յիսուս եկաւ, առաւ հաց եւ տուաւ անոնց, նմանապէս՝ ձուկը: 14 Այս արդէն երրորդ անգամն էր, որ Յիսուս բացայայտեց ինքզինք իր աշակերտներուն՝ մտելներէն յարութիւն առնելէն ետք: 15 Երբ ճաշեցին՝ Յիսուս ըսաւ Սիմոն Պետրոսի. «Սիմոն, Յովնանի՛ որդի, կը սիրես զիս ասոնցմէ աւելի»: Ան ըսաւ անոր. «Այո, Տէր, դուն զիտես թէ կը սիրեմ քեզ»: Ըսաւ անոր. «Արածէ՛ իմ գամուկներս»: 16 Դարձեալ երկրորդ անգամ ըսաւ անոր. «Սիմոն, Յովնանի՛ որդի, կը սիրես զիս»: Ըսաւ անոր. «Այո, Տէր, դուն զիտես թէ կը սիրեմ քեզ»: Ըսաւ անոր. «Յովուէ՛ իմ ոչխարներս»: 17 Ըսաւ անոր երրորդ անգամ. «Սիմոն, Յովնանի՛ որդի, կը սիրես զիս»: Պետրոս տրտմեցաւ որ երեք անգամ ըսաւ իրեն. «Կը սիրես զիս», եւ ըսաւ անոր. «Տէր, դուն ամէն քան զիտես, դուն զիտես թէ կը սիրեմ քեզ»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Արածէ՛ իմ ոչխարներս: 18 Եւ մարտապէս, Եւ մարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Երբ դեռատի էիր, ինքնիրմէդ գօտի կը կապէիր, եւ ո՛ր ուզէիր՝ կ'երթայիր. բայց երբ ծերանաս՝ պիտի երկարես ձեռքերդ, ուրիշը գօտի պիտի կապէ քեզի, ու պիտի տանի հոն՝ ուր չես ուզեր»»: 19 Ասիկա խօսեցաւ՝ մատնանշելով թէ ան ինչ մահով պիտի փառաւորէր Աստուծո՛ւ: Երբ խօսեցաւ ասիկա՝ ըսաւ անոր. «Յետե՛ւ ինծի»: 20 Պետրոս տես զարձաւ, ու տեսաւ թէ իրեն կը հետեւէր այն աշակերտը՝ որ Յիսուս կը սիրէր. (ան նաեւ ինկեր էր անոր կուրծքին վրայ՝ ընթրիքին ատենը, եւ ըսեր էր. «Տէր, ո՞վ է ան՝ որ պիտի մատնէ քեզ».) 21 Պետրոս՝ տեսնելով զայն՝ ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, հապա ասիկա ինչ պիտի ըլլայ»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ ես ուզեմ, որ ան մնայ՝ մինչեւ որ գամ, քու ինչ հոգդ է. դուն հետե՛ւ ինծի»: 23 Ուստի սա խօսքը տարածուեցաւ եղբայրներուն մեջ՝ թէ այդ աշակերտը պիտի չմեռնի: Սակայն Յիսուս չըսաւ անոր. «Պիտի չմեռնի», հապա. «Եթէ ես ուզեմ, որ ան մնայ՝ մինչեւ որ գամ, քու ինչ հոգդ է»: 24 Այս աշակերտն է՝ որ կը վկայէ այս բաներուն մասին, եւ գրեց ասոնք. ու գիտենք թէ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է: 25 Ուրիշ շատ բաներ ալ կան՝ որ Յիսուս ըրաւ. եթէ անոնք մեկ առ մեկ գրուած ըլլային, կարծեմ թէ նոյնիսկ աշխարհն ալ բաւական պիտի չըլլար՝ պարունակելու այն գիրքերը, որ գրուած պիտի ըլլային: Ամէն:

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

1 Առաջին պատմութիւնը գրեցի, ո՛վ Թեոփիլոս, ամէն ինչի մասին՝ որ Յիսուս սկսաւ ընել եւ սորվեցնել, 2 մինչեւ այն օրը՝ երբ Սուրբ Յոզիմ միջոցով պատուէրներ տուաւ իր ընտրած առաքեալներուն, ու համբարձաւ: 3 Լաեւ ինքզինք ողջ ցոյց տուաւ անոնց իր չարչարանքներէն ետք՝ շատ ապացոյցներով, քառասուն օր տեսնուելով անոնցմէ եւ խօսելով Աստուծոյ թագաւորութեան մասին: 4 Անոնց հետ եղած ատեն հրամայեց անոնց՝ որ Երուսաղէմէն չհեռանան, հապա սպասեն Յօրը խոստումին՝ «որ ինձմէ լսեցիք», ըսաւ: 5 «որովհետեւ իրաւ է թէ Յովհաննէս մկրտեց ջուրով, բայց դուք՝ շատ օրեր չանցած՝ պիտի մկրտուիք Սուրբ Յոզիմով»: 6 Անոնք ալ համախմբուելով՝ հարցուցին իրեն. «Տէր, այս ժամանակին պիտի վերահաստատես Իսրայէլի թագաւորութիւնը»: 7 Ըսաւ անոնց. «Ձեզի չի վերաբերի գիտնալ ժամանակներն ու ատենները, որ Յայրը իր իշխանութեան մէջ դրաւ: 8 Բայց Սուրբ Յոզիմ ձեր վրայ եկած ատենը՝ զօրութիւն պիտի ստանաք, եւ ինծի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի մէջ, ամբողջ Յրեաստանի ու Սամարիայի մէջ, եւ մինչեւ երկրի ծայրերը»: 9 Երբ խօսեցաւ այս բաները, մինչ կը նայէին՝ համբարձաւ, եւ ամպ մը վերցուց զայն անոնց աչքերէն: 10 Մինչ ակնապիշ կը նայէին դէպի երկինք՝ երբ ան վեր կ'ելլէր, ահա՛ երկու մարդիկ՝ ճեքմակ տարագով՝ կայնեցան իրենց թով 11 եւ ըսին. «Գալիլեացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայնած՝ կը նայիք դէպի երկինք. այս Յիսուսը՝ որ երկինք համբարձաւ ձեզմէ, նոյնպէս պիտի զայ՝ ինչպէս տեսաք անոր երկինք երթալով»: 12 Այն ատեն Երուսաղէմ վերադարձան Ձիթենիներու կոչուած լեռնէն, որ Շաբաթ օրուան ճամբայի չափ մօտ է Երուսաղէմի: 13 Երբ մտան քաղաքը՝ բարձրացան վերնատունը, ուր կը բնակէին Պետրոս ու Յակոբոս, Յովհաննէս եւ Անդրէաս, Փիլիպպոս ու Թովմաս, Բարթողոմէոս եւ Մատթէոս, Յակոբոս Ալիւտեան ու Սիմոն Լախանձայոյզ եւ Յուդա Յակոբեան: 14 Ասոնք բոլորը միաբանութեամբ կը յարատեւէին աղօթքի եւ աղերսանքի մէջ՝ կիներուն հետ, ու Յիսուսի մօր՝ Մարիամի եւ անոր եղբայրներուն հետ: 15 Այդ օրերը՝ Պետրոս կանգնեցաւ աշակերտներուն մէջ, (հաւաքուած բազմութիւնը հարիւր քսան հոգիի չափ էր,) եւ ըսաւ. 16 «Մարդիկ եղբայրներ, պէտք էր որ իրագործուէր այն գրուածը, որ նախապէս Սուրբ Յոզիմ ըսեր էր Դաւիթի բերանով՝ Յուդայի մասին, որ առաջնորդ եղաւ Յիսուսը բռնողներուն. 17 որովհետեւ ան մեզի հետ՝ մեր

համբանքէն էր, եւ բաժին վիճակուած էր անոր այս սպասարկութենէն: 18 Ուրեմն ասիկա տիրացաւ ազարակի մը՝ անիրաւութեան վարձքով, ու գլխավայր իյնալով՝ մէջտեղէն ճեղքուեցաւ, եւ իր բոլոր աղիքները դուրս թափեցան: 19 Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները գիտցան այս բանը, այնպէս որ այդ ազարակը կոչուեցաւ իրենց բարբառով Ալեղդամա, այսինքն՝ Արիւնի ազարակ: 20 Որովհետեւ գրուած է Սաղմոսներու գիրքին մէջ. «Անոր բնակարանը ամալի թող ըլլայ, եւ անոր մէջ ոչ մէկը բնակի», նաեւ. «Անոր պաշտօնը ուրիշը առնէ»: 21 Ուրեմն պէտք է որ այս մարդցմէն՝ որոնք մեզի հետ էին այն ամբողջ ժամանակը, երբ Տէր Յիսուս մտաւ ու ելաւ մեր մէջ, 22 Յովհաննէսի մկրտութենէն սկսեալ մինչեւ այն օրը՝ երբ համբարձաւ մեզմէ, ասոնցմէ մէկը մեզի հետ վկայ ըլլայ անոր յարութեան»: 23 Ուստի երկու հոգի կայնեցուցին, Յովսէփը՝ որ Բարսաբա կը կոչուէր եւ Յուստոս մականուանուեցաւ, ու Մատթթիան, 24 եւ աղօթելով՝ ըսին. «Տէր, դուս որ կը ճանչնաս բոլորին սիրտերը, յայտնէ՛ մեզի թէ ո՞ր մէկը ընտրեցիր այս երկուքէն. 25 որպէսզի բաժին առնէ այս սպասարկութենէն ու առաքելութենէն, որմէ Յուդա ինկաւ՝ երթալու համար իր տեղը»: 26 Եւ անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը ելաւ Մատթթիայի. եւ ան համրուեցաւ տասնմէկ առաքեալներուն հետ:

2 Երբ Պենտեկոստէի տօնը հասաւ, բոլորն ալ միաբան՝ մէկ տեղ էին: 2 Յանկարծ շառաչ մը եղաւ երկինքէն՝ սաստկաշունչ հովի մը ձայնին պէս, ու լեցուց ամբողջ տունը՝ ուր նստած էին: 3 Եւ բաժնուած լեզուներ երեւցան իրենց՝ որպէս թէ կրակէ, ու հանգչեցան անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ: 4 Բոլորն ալ լեցուեցան Սուրբ Յոզիմով եւ սկսան խօսիլ ուրիշ լեզուներով, ինչպէս Յոզիմ իրենց խօսիլ կու տար: 5 Երուսաղէմ բնակող Յրեաներ կային, բարեպաշտ մարդիկ՝ երկինքի տակ եղած ամէն ազգէ: 6 Երբ այս ձայնը եղաւ, բազմութիւնը համախմբուեցաւ ու շփոթեցաւ, որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին իրենցմէ իւրաքանչիւրին սեփական բարբառով: 7 Բոլորն ալ զմայլած էին եւ կը զարմանային՝ իրարու ըսելով. «Ահա՛ ասոնք բոլորն ալ՝ որ կը խօսին, միթէ Գալիլեացի չնէ: 8 Ուրեմն ինչպէս կը լսենք՝ մեր իւրաքանչիւրին սեփական բարբառով, այն երկրին՝ որուն մէջ ծնած ենք. 9 Պարթեւներ, Մարեր ու Եղամացիներ, եւ անոնք որ կը բնակին Միջագետքի, Յրեաստանի, Կապադովկիայի, Պոնտոսի, Ասիայի, 10 Փռիզիայի, Պամփիլիայի ու Եգիպտոսի մէջ, եւ Կիւրենէի մօտ՝ Լիպիայի կողմերը, նաեւ Յռոմէն գաղթած Յրեաներ ու նորահաւատներ, 11 Կրետացիներ եւ Արաբներ, կը լսենք թէ անոնք կը խօսին Աստուծոյ մեծամեծ գործերուն մասին՝ մեր լեզուներով»:

12 Բոլորն ալ զմայլած էին, ու տարակուսած՝ կ'ըսէին իրարու. «Ինչ կրնայ ըլլալ ասիկա»: 13 Ոմանք ալ ծաղրելով կ'ըսէին. «Անոնք յի են անոյշ գինիով»: 14 Բայց Պետրոս կանգնեցաւ տասնմէկին հետ, բարձրացուց ձայնը եւ ըսաւ անոնց. «Ո՛րք Յրեաստանցիներ, ու դուք բոլորդ՝ որ կը բնակիք Երուսաղէմ, սա՛ն գիտցէք եւ մտիկ ըրէք իմ խօսքերս. 15 որովհետեւ ասոնք ո՛չ թէ արբեցած են՝ ինչպէս դուք կ'ենթադրէք, քանի դեռ օրուսն երրորդ ժամն՝ է, 16 հաւաքալ ասիկա այն է՝ որ ըսուեցաւ Յովէ մարգարէին միջոցով. 17 “Վերջին օրերը, - կ'ըսէ Աստուած, - իմ Յոզիէս պիտի թափեմ ամեն մարմինի վրայ, եւ ձեր որդիներն ու աղջիկները պիտի մարգարեանան, ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի տեսնեն, ու ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն: 18 Իմ ծառաներուս եւ աղախիններուս վրայ ալ այդ օրերը իմ Յոզիէս պիտի թափեմ, ու պիտի մարգարեանան: 19 Վերը՝ երկինքը՝ սքանչելիքներ ցոյց պիտի տամ, եւ վարը՝ երկիրը՝ նշաններ, արիւն, կրակ ու ծուխի մառախուղ. 20 արեւը պիտի փոխուի խաւարի, եւ լուսինը՝ արիւնի, դեռ Տէրոջ մեծ ու երեւելի օրը չեկած: 21 Եւ ո՛րք որ կանչէ Տէրոջ անունը՝ պիտի փրկուի”: 22 Իսրայելացի մարդիկ, լսեցէք սա՛ խօսքերը. Յիսուս Նազովիեցին, Աստուծմէ՛ ձեզի ցոյց տրուած մարդ մը՝ հրաշքներով, սքանչելիքներով ու նշաններով - որ Աստուած անոր միջոցով ըրաւ ձեր մէջ, ինչպէս դուք ալ գիտէք -, 23 Աստուծոյ որոշած ծրագիրով եւ կանխագիտութեամբ մատնուած ըլլալով՝ առիթ եւ սպաննեցիք անօրէններու ձեռքով՝ փայտի վրայ գամելով: 24 Բայց Աստուած յարուցանեց զայն՝ քակելով մահուան ցաւերը, քանի որ կարելի չէր որ ան բռնուէր անկէ: 25 Որովհետեւ Դաւիթ կ'ըսէ անոր մասին. “Ամեն ատեն կը տեսնեմ Տէրը իմ առջեւ, քանի որ իմ աջ կողմս է՝ որպէսզի չսասանիմ: 26 Ուստի իմ սիրտս ուրախացաւ եւ իմ լեզուս ցնծաց. նաեւ իմ մարմինս ալ պիտի հանգստանայ յոյսով. 27 որովհետեւ իմ անձն պիտի չթողուս դժոխքին մէջ, ու պիտի չթոյլատրես որ քու Սուրբդ ապականութիւն տեսնէ: (Habes 986) 28 Կեանքի ճամբաները գիտցուցիր ինձի. քու երեսիդ ուրախութեամբ պիտի լեցնես զիս”: 29 Մարդիկ եղբայրներ, արտօնուած է ինձի համարձակութեամբ խօսիլ ձեզի Դաւիթ նահապետին մասին, որ վախճանեցաւ ու թաղուեցաւ, եւ անոր գերեզմանը մինչեւ այսօր մեր մէջ է: 30 Ուրեմն, որովհետեւ ան մարգարէ էր, - եւ գիտեր թէ Աստուած երդումով իրեն խոստացաւ, թէ պիտի յարուցանէ մարմինի համեմատ իր մէջքին պտուղէն եղող Քրիստոսը՝ որ բազմի իր գահին վրայ, - 31 ինք կանխատեսութեամբ խօսեցաւ Քրիստոսի յարութեան մասին, թէ անոր անձը դժոխքը չմնաց եւ անոր մարմինը ապականութիւն չտեսաւ: (Habes

986) 32 Աստուած այս Յիսուսը յարուցանեց, որուն մենք բոլորս ալ վկայ ենք: 33 Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռքով բարձրանալով ու Յօրմէն ստանալով Սուրբ Յոզիին խոստումը՝ թափեց ասիկա, որ դուք հիմա կը տեսնէք ու կը լսէք: 34 Որովհետեւ Դաւիթ երկինք չելաւ, բայց ինք կ'ըսէ. “Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Բազմ՛ իմ աջ կողմս, 35 մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուդ»”: 36 Ուրեմն Իսրայելի ամբողջ տունը ստուգապէս թող գիտնայ թէ Աստուած զայն Տէր ալ ըրաւ, Օծեմալ ալ, այդ Յիսուսը՝ որ դուք խաչեցիք: 37 Երբ լսեցին ասիկա, զոջացին իրենց սիրտին մէջ եւ ըսին Պետրոսի ու միւս առաքեալներուն. «Մարդիկ եղբայրներ, ինչ ընենք»: 38 Պետրոս ըսաւ անոնց. «Ապաշխարեցէ՛ք, ու ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունով՝ մեղքերու ներումին համար, եւ պիտի ստանաք Սուրբ Յոզիին պարգէլը: 39 Որովհետեւ խոստումը ձեզի համար է, նաեւ ձեր զաւակներուն, ու բոլոր հեռու եղողներուն, որ Տէրը՝ մեր Աստուածը պիտի կանչէ»: 40 Եւ ուրիշ շատ խօսքերով կը վկայէր, կը յորդորէր զանոնք ու կ'ըսէր. «Ազատեցէ՛ք դուք ձեզ այս կամակոր սերունդէն»: 41 Ուստի անոնք՝ որ սիրայօժար ընդունեցին անոր խօսքերը՝ մկրտուեցան. եւ այդ օրը երեք հազար անձի չափ աւելցան եկեղեցիին թիւին վրայ: 42 Անոնք միշտ կը յարատեւէին առաքեալներուն ուսուցումին ու հաղորդութեան, հաց կտրելու եւ աղօթելու մէջ: 43 Վախը համակեց ամեն անձ՝, եւ շատ սքանչելիքներ ու նշաններ կատարուեցան առաքեալներուն միջոցով: 44 Բոլոր հաւատացեալները միասին էին, եւ բոլոր բաները հասարակաց էին: 45 Կը ծախէին իրենց ստացուածքներն ու ինչքերը, եւ անոնց գինը կը բաժնէին բոլորին, որոնք որ պետք ըլլար: 46 Ամեն օր կը յարատեւէին միաբանութեամբ տաճարը երթալու մէջ, եւ հաց կտրելով իրենց տուններուն մէջ՝ իրենց կերակուրը կ'ուտէին ցնծութեամբ ու պարգամութեամբ: 47 Աստուած կը գովաբանէին եւ շնորհք կը գտնէին ամբողջ ժողովուրդին առջեւ. ու Տէրը օրէ օր փրկուածներ կ'աւելցնէր եկեղեցիին թիւին վրայ:

3 Պետրոս ու Յովհաննէս իններորդ ժամու՝ աղօթքին ատենը միասին տաճարը կը բարձրանային: 2 Իր մօր որովայնէն կաղ ծնած մարդ մը կը բերուէր եւ ամեն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան քով կը դրուէր, որպէսզի տաճարը մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ: 3 Ան, տեսնելով Պետրոսն ու Յովհաննէսը՝ որոնք տաճարը պիտի մտնէին, ողորմութիւն խնդրեց: 4 Իսկ Պետրոս՝ Յովհաննէսի հետ աչքերը անոր վրայ սեւեռելով՝ ըսաւ. «Նայ՛ մեզի»: 5 Ան ալ ուշադրութիւն դարձուց անոնց, եւ կ'ակնկալէր բան մը ստանալ անոնցմէ: 6 Պետրոս ըսաւ. «Արծաթ ու ոսկի չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ՝

զայն կու տամ բեզի. Նագովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունով՝ ոտքի ելիր ու քալէ: 7 Եւ բռնելով անոր աջ ձեռքէն՝ ոտքի հանեց զայն: Անմիջապէս անոր ոտքերուն ներքաններն ու կոճերը ամրացան, 8 եւ վեր ցատկելով՝ կայնեցաւ, քալեց ու անոնց հետ տաճարը մտաւ, քալելով, ցատկելով եւ Աստուած գովաբանելով: 9 Ամբողջ ժողովուրդը տեսաւ զայն՝ որ կը քալէր ու Աստուած կը գովաբանէր: 10 Գիտէին թէ ան կը նստէր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան քով՝ ողորմութեան համար. ուստի այլայլեցան եւ հիացունով լեցուեցան անոր պատահածին համար: 11 Քանի որ ան կառչած էր Պետրոսի ու Յովհաննէսի, ամբողջ ժողովուրդը՝ այլայլած՝ միասին վազեց անոնց քով, Սողոմոնի կոչուած սրահը: 12 Պետրոս՝ տեսնելով ասիկա՝ ըսաւ ժողովուրդին. «Իսրայելացի մարդիկ, ինչո՞ւ զարմացած էք ասոր վրայ, կամ ինչո՞ւ այդպէս ակնապիշ կը նայիք մեզի, իբր թէ մենք մեր զօրութեամբ կամ բարեպաշտութեամբ քալել տուինք ատոր: 13 Աբրահամի, Իսահակի ու Յակոբի Աստուածը, մեր հայրերուն Աստուածը, փառաւորեց իր Որդին՝ Յիսուսը, որ դուք մատնեցիք եւ ուրացաք Պիղատոսի առջեւ՝ երբ ինք վճռեց որ արձակէ: 14 Բայց դուք ուրացաք այդ Սուրբը եւ Արդարը, ու խնդրեցիք որ մարդասպան մը շնորհուի ձեզի, 15 եւ սպաննեցիք կեանքի Ռահվիրան: Իսկ Աստուած մեռելներէն յարուցանեց զայն, ու մենք վկայ ենք ատոր: 16 Անոր անունին հաւատքով՝ անոր անունը ամրացուց ասիկա, որ դուք կը տեսնէք եւ կը ճանչնաք: Անով եղած հաւանութն է՝ որ առողջացուց զայն ձեր բոլորին առջեւ: 17 Եւ հիմա, եղբայրներ, գիտե՛մ թէ անգիտութեամբ ըրիք, ինչպէս ձեր պետերն ալ: 18 Բայց ինչ որ Աստուած նախապէս՝ իր բոլոր մարգարէներուն բերանով՝ ծանուցանած էր Քրիստոսի չարչարուելուն մասին, այսպէս իրագործեց: 19 Ուրեմն ապաշխարեցէ՛ք ու դարձի եկէ՛ք, որպէսզի ձեր մեղքերը ջնջուին. 20 որպէսզի կազդուրումի ատենները զան Տէրոջ ներկայութենէն, եւ դրկէ նախապէս ձեզի բարոզուած՝ Յիսուս Քրիստոսը: 21 Երկինքը պետք է ընդունի զայն մինչեւ այն ժամանակները՝ երբ բոլոր բաները վերահաստատուին, որոնց մասին Աստուած խօսած է իր սուրբ մարգարէներուն բերանով՝ դարերու սկիզբէն ի վեր: (aiōn g165) 22 Մովսէս ըսաւ մեր հայրերուն. «Տէրը՝ ձեր Աստուածը՝ ձեր եղբայրներէն պիտի հանէ ձեզի մարգարէ մը՝ ինծի նման. անոր մտիկ ըրէ՛ք՝ ամէն ինչ որ խօսի ձեզի: 23 Եւ ամէն անձ որ մտիկ չընէ այդ մարգարէին՝ պիտի բնաջնջուի ժողովուրդին մէջէն»: 24 Ու բոլոր մարգարէները, բոլոր անոնք որ յաջորդաբար խօսեցան Մամուլէ՛ սկսեայ, նախապէս ծանուցանեցին այս օրերն ալ: 25 Դիւք

էք որդիները մարգարէներուն եւ այն ուխտին՝ որ Աստուած հաստատեց մեր հայրերուն հետ ու ըսաւ Աբրահամի. «Քու զարմնով պիտի օրհնուին երկրի բոլոր գերդաստանները»: 26 Աստուած իր Որդին յարուցանելով՝ նախ ձեզի դրկեց զայն, որպէսզի օրհնէ ձեզ, իւրաքանչիւրդ դարձնելով ձեր չարութիւններէն»:

4 Երբ անոնք կը խօսէին ժողովուրդին, քահանաները, տաճարին մեծաւորն ու Սաղուկեցիները հասան անոնց վրայ, 2 նեղանալով որ անոնք կը սորվեցնէին ժողովուրդին եւ կը հռչակէին Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յարութիւն առնելը: 3 Ձեռք բարձրացուցին անոնց վրայ ու արգելարան դրին զանոնք մինչեւ հետեւեալ օրը, որովհետեւ արդէն իրիկուն էր: 4 Բայց այդ խօսքը խողովներէն շատեր հաւատացին, եւ մարդոց թիւը հասաւ գրեթէ հինգ հազարի: 5 Յետեւեալ օրը՝ Երուսաղէմի մէջ հաւաքուեցան անոնց պետերը, երեցներն ու դպիրները, 6 նաեւ Աննա քահանայապետը եւ Կայիափա, Յովհաննէս ու Աղեքսանդրոս, եւ բոլոր անոնք՝ որ քահանայապետի ընտանիքներէ էին: 7 Չանոնք մէջտեղ կայնեցուցած՝ կը հարցաքննէին. «Ինչ զօրութեամբ կամ ինչ անունով ըրիք այս բանը»: 8 Այն ատեն Պետրոս՝ Սուրբ Յոզիով լեցուած՝ ըսաւ անոնց. «Ժողովուրդի պետեր եւ Իսրայելի երեցներ, 9 եթէ մենք կը հարցաքննուինք այսօր՝ տկար մարդու մը եղած բարիքին համար, թէ ինչ կերպով բժշկուեցաւ, 10 գիտցէ՛ք դուք բոլորդ եւ ամբողջ Իսրայելի ժողովուրդը, թէ Նագովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ դուք խաչեցիք բայց Աստուած մեռելներէն յարուցանեց, ահա անով ասիկա բժշկուած կեցած է հոս՝ ձեր առջեւ: 11 Այս է այն բարը, ձեզմե՛կ կառուցանողներդ անարգուած, որ անկիւնաբարը եղաւ: 12 Եւ ուրիշ ոչ մէկով փրկութիւն կայ. որովհետեւ անկէ զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի տակ՝ մարդոց մէջ տրուած, որով կարենանք փրկուիլ»: 13 Իսկ անոնք, նայելով Պետրոսի ու Յովհաննէսի համարձակութեան, եւ ըմբռնելով թէ անուս ու տգէտ մարդիկ են՝ զարմացան, եւ գիտցան թէ անոնք Յիսուսի հետ էին: 14 Տեսնելով այդ բուժուած մարդը՝ որ կայնած էր անոնց հետ, ոչինչ կրցան խօսիլ անոնց դէմ: 15 Ուստի հրամայելով անոնց՝ որ դուրս ելլեն ատեանէն, խորհրդակցեցան իրարու հետ 16 եւ ըսին. «Ի՞նչ ընենք այս մարդոց. որովհետեւ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն բացայայտ է թէ իսկապէս երեւելի նշան մը կատարուեցաւ ասոնց միջոցով, ու մենք չենք կրնար ուրանալ: 17 Սակայն՝ որպէսզի ժողովուրդին մէջ ալ աւելի չտարածուի՝ սաստիկ սպառնանք անոնց, որ այլեւ ոչ մէկուն խօսին այդ անունով»: 18 Ապա կանչելով զանոնք՝

պատուիրեցին անոնց որ ամենեւին չխօսին եւ չտրվեցնեն Յիսուսի անունով: 19 Բայց Պետրոս ու Յովհաննէս պատասխանեցին անոնց. «Եթէ Աստուծոյ առջեւ իրաւացի է՝ որ Աստուծմէ աւելի ձեզի մտիկ ընենք, դուք դատեցէք. 20 որովհետեւ մենք չենք կրնար չխօսիլ մեր տեսածին ու լսածին մասին»: 21 Իսկ անոնք դարձեալ սպառնալէ ետք՝ արձակեցին զանոնք, առանց զիրենք պատուհասելու կերպ մը գտնելու, ժողովուրդին պատճառով, բանի որ բոլորն ալ կը փառաբանէին Աստուած կատարուածին համար. 22 որովհետեւ այն մարդը՝ որուն վրայ այս բժշկութեան նշանը եղաւ՝ բառատուն տարեկանէն աւելի էր: 23 Երբ արձակուեցան՝ զացին իրենց խումբին բով, ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետները եւ երեցները ըսած էին իրենց: 24 Անոնք ալ, երբ լսեցին, միաբանութեամբ իրենց ձայնը բարձրացուցին Աստուծոյ՝ ըսելով. «Տէր, դուն ես այն Աստուածը՝ որ ստեղծեցիր երկինքն ու երկիրը, ծովը եւ բոլոր անոնց մէջ եղածները, 25 որ ըսիր բոլ ծառայիդ՝ Դաւիթի բերանով. “Ինչո՞ւն հեթանոսները մոլեգնեցան ու ժողովուրդները ունայն բաներ խոկացին. 26 երկրի թագաւորները իրարու բով կայնեցան ու պետերը հաւաքուեցան՝ Տէրոջ դէմ եւ անոր Օծեալին դէմ”: 27 Որովհետեւ ճշմարտապէս (այս բաղաբնի մէջ) հաւաքուեցան բոլ սուրբ Որդիիդ՝ Յիսուսի դէմ, որ դուն օծեցիր, Յերովդէս ու Պոնտացի Պիղատոս, հեթանոսներուն հետ եւ Իսրայէլի ժողովուրդին հետ, 28 ընելու այն՝ ինչ որ բոլ ձեռքդ ու ծրագիրդ նախապէս որոշած էին՝ որ կատարուին: 29 Եւ հիմա, Տէր, նայէ՛ անոնց սպառնալիքներուն, ու շնորհէ՛ բոլ ծառաներուդ՝ որպէսզի լնան համարձակութեամբ քարոզենք բոլ խօսքդ, 30 երկարելով բոլ ձեռքդ՝ որ բժշկութիւններ, նշաններ եւ սքանչելիքներ կատարուին բոլ սուրբ Որդիիդ՝ Յիսուսի անունով»: 31 Երբ անոնք աղերսեցին, սարսեցաւ այն տեղը՝ ուր հաւաքուած էին, ու բոլորը լեցուեցան Սուրբ Յոգիով եւ համարձակութեամբ կը քարոզէին Աստուծոյ խօսքը: 32 Հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ սիրտ ու մէկ հոգի էր: Անոնցմէ ոչ մէկը կ'ըսէր իր որեւէ ստացուածքին համար թէ “իրն է”. հապա իրենց բոլոր բաները հասարակաց կը սեպէին: 33 Առաքեալները մեծ զօրութեամբ կը վկայէին Տէր Յիսուսի յարութեան մասին, եւ մեծ շնորհք կար անոնց բոլորին վրայ: 34 Անոնց մէջ ոչ մէկ կարօտեալ կար. որովհետեւ անոնք որ տէր էին արտերու կամ տուներու՝ կը ծախէին, կը բերէին ծախուածներուն հասոյթները 35 ու կը դնէին առաքեալներու տրամադրութեան տակ”, եւ իւրաքանչիւրին կը բաշխուէր իր կարիքին համեմատ: 36 Յովսէս, որ առաքեալներէն Բառնաբաս մականուանուեցաւ, (որ կը

թարգմանուի՝ Միսիթարութեան որդի,) Ղեւտացի, ծնունդով՝ Կիպրացի, 37 ազարակ մը ունենալով՝ ծախեց, բերաւ դրամը ու դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ:

5 Բայց մարդ մը՝ Անանիա անունով, իր կնոջ՝ Սափիրայի հետ ստացուածք մը ծախեց, 2 անոր հասոյթէն խորեց իր կնոջ գիտակցութեամբ, ու մաս մը բերելով՝ դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ”: 3 Պետրոս ըսաւ. «Անանիա, ինչո՞ւ Սատանան լեցուց սիրտդ, որ ստես Սուրբ Յոգիին եւ խորես արտին հասոյթէն: 4 Քուկդ չէր ան՝ քանի կեցած էր, ու ծախուած ալ՝ իշխանութեանդ տակ էր: Ինչո՞ւն այս բանը դիր սիրտիդ մէջ. դուն ստեցիր ոչ թէ մարդոց, հապա՝ Աստուծոյ»: 5 Անանիա՝ լսելով այս խօսքերը՝ ինկաւ եւ շունչը փչեց. ու մեծ վախ համակեց բոլոր անոնք” որ լսեցին ափիկա: 6 Երիտասարդները կանգնեցան, պատանքով փաթթեցին զայն, եւ դուրս հանելով թաղեցին: 7 Գրեթէ երեք ժամ ետք՝ անոր կինը ներս մտաւ, չգիտնալով պատահածը: 8 Պետրոս ըսաւ անոր. «Ըսէ՛ ինձի, արտը միդ գիտով ծախեցիք: Ան ալ ըսաւ. «Այո՛, այդ գիտով»: 9 Ուստի Պետրոս ըսաւ անոր. «Այդ ինչ է, որ դուք համաձայնեցաք՝ Տէրոջ Յոգին փորձելու. ահա անուսինդ թաղողներուն ոտքերը դրան բով են, բե՛զ ալ պիտի հաննեն դուրս: 10 Եւ անմիջապէս կինը ինկաւ անոր ոտքերուն բով ու շունչը փչեց: Երիտասարդները՝ ներս մտնելով՝ մեռած գտան զայն, եւ դուրս հանելով՝ թաղեցին իր ամուսինին բով: 11 Մեծ վախ մը համակեց ամբողջ եկեղեցին, ու բոլոր անոնք՝ որ լսեցին այս բաները: 12 Շատ նշաններ եւ սքանչելիքներ կը գործուէին առաքեալներուն ձեռքով՝ ժողովուրդին մէջ, ու բոլորը միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին մէջ էին: 13 Ուրիշներէն ոչ մէկը կը յանդէսը յարիլ անոնց, բայց ժողովուրդը կը մեծաբեր գտնոնք: 14 Տէրոջ հաւատացողները ալ աւելի կը շատնային, այր մարդիկ ու կիներ՝ բազմութեամբ. 15 այնպէս որ հիւանդները կը հանէին հրապարակները եւ կը դնէին պատգարակներով ու մախիճներով, որպէսզի Պետրոսի անցնելու ատեն՝ գոնէ անոր շուքը իյնայ անոնցմէ մէկուն վրայ: 16 Շրջակայ քաղաքներուն բազմութիւնը Երուսաղէմ կը համախմբուէր՝ հիւանդներ եւ անաբուր ոգիներ տանջուողներ բերելով, որոնք բոլորն ալ կը բուժուէին: 17 Իսկ քահանայապետն ու բոլոր իրեն հետ եղողները, որոնք Սաղուկեցիներու աղանդէն էին, կանգնեցան՝ նախանձով լեցուած, 18 ձեռք բարձրացուցին առաքեալներուն վրայ եւ դրին զանոնք հանրային արգելարանը: 19 Բայց Տէրոջ հրեշտակը զիշերուան մէջ բացաւ բանտին դռները, ու դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ. 20 «Գացէ՛ք, եւ տաճարին մէջ կայնելով՝ ժողովուրդին քարոզեցէ՛ք այս կեանքին բոլոր խօսքերը»: 21 Երբ

լսեցին ասիկա, տաճարը մտան առտուն կանուխ, եւ կը սորվեցնէին: Իսկ քահանայապետը եկաւ, նաեւ իրեն հետ եղողները, ժողովի կանչեցին ատենանը եւ Իսրայելի որդիներուն ամբողջ ծերակոյտը, ու մարդ որկեցին բանտը՝ որպէսզի բերեն զանոնք: 22 Երբ սպասաւորները գացին, չգտնելով զանոնք բանտին մէջ՝ վերադարձան, պատմեցին 23 եւ ըսին. «Իրաւ է թէ գտանք բանտը՝ ամեն պահովութեամբ զոցուած, ու պահապանները՝ դռներուն առջեւ կայնած. բայց բանալով՝ ո՛չ մէկը գտանք ներսը»: 24 Երբ մեծ քահանան եւ տաճարին մեծաւորն ու քահանայապետները լսեցին այս խօսքերը, կը տարակուսէին թէ ինչ եղած էր անոնց: 25 Մէկը եկաւ եւ պատմեց իրենց. «Ահա այն մարդիկը՝ որ բանտը դրած էիք, տաճարը կայնած են ու ժողովուրդին կը սորվեցնեն»: 26 Այն ատեն մեծաւորը գնաց սպասաւորներուն հետ եւ բերաւ զանոնք առանց բռնութեան, որովհետեւ կը վախնային ժողովուրդէն՝ որ չբարկոծուին: 27 Երբ բերին զանոնք՝ ներկայացուցին ատենանին, ու քահանայապետը հարցուց անոնց. 28 «Սաստիկ չպատուիրեցի՞նք ձեզի, որ չսորվեցնէք այդ անունով. բայց դուք Երուսաղէմը լեցուցիք ձեր ուսուցումով, եւ կը փափաքիք մեր վրայ բերել այն մարդուն արիւնը»: 29 Պետրոս եւ միւս առաքեալները պատասխանեցին. «Աստուծոյ պետք է հնազանդիլ՝ փոխանակ մարդոց: 30 Մեր հայրերուն Աստուածը Յիսուսը յարուցանեց, որ դուք սպաննեցիք՝ փայտէն կախելով: 31 Աստուած իր աջ ձեռքով բարձրացուց զայն՝ իբր Ահիլիրայ ու Փրկիչ, որպէսզի ապաշխարութիւն ու մեղքերու ներում տայ Իսրայելի: 32 Եւ մենք անոր վկաններն ենք՝ այս բաներուն համար, նաեւ Սուրբ Յոզիմ՝ որ Աստուած տուաւ իրեն հնազանդ եղողներուն»: 33 Իսկ անոնք լսելով ասիկա՝ սաստիկ զրգռուեցան, ու խորհրդակցեցան որ սպաննեն զանոնք: 34 Բայց փարիսեցի մը՝ որուն անունը Գամաղիէլ էր, Օրէնքի վարդապետ մը, պատուաւոր մէկը՝ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ, կանգնեցաւ ատենանին մէջ, եւ հրամայեց որ առաքեալները կարճ պահ մը դուրս հանեն. 35 ապա ըսաւ. «Իսրայելացի մարդիկ, դուք ձեզի ուշադիր եղէք թէ ինչ պիտի ընէք այս մարդոց հանդէպ: 36 Զանի որ այս օրերէն առաջ Թելդաս ելաւ, իր մասին ըսելով թէ երեւելի մէկն է, ու թիւով չորս հարիւրի չափ մարդիկ յարեցան իրեն. ինք սպանուեցաւ, եւ բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան ու ոչնչացան: 37 Անկէ ետք Յուդա Գալիլեացին ելաւ՝ աշխարհագիր եղած օրերը, եւ շատ ժողովուրդ քաշեց իր ետեւէն. ինք ալ կորսուեցաւ, ու բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան: 38 Եւ իմա կ'ըսեմ ձեզի. "Յեռն մնացէք"՝ այդ մարդոցմէն, ու թողուցէք զանոնք. որովհետեւ եթէ այդ ծրագիրը կամ

գործը մարդոցմէ Է՝ պիտի քանդուի, 39 իսկ եթէ Աստուծմէ Է՝ չէք կրնար քանդել ասիկա. որպէսզի Աստուծոյ դէմ իսկ կռուող չգտնուիք"»: 40 Անոնք ալ անսացին անոր. եւ առաքեալները կանչելով՝ ձեծեցին, ու պատուիրելով որ այլեւս Յիսուսի անունով չխօսին՝ արձակեցին զանոնք: 41 Իրենք ալ մեկնեցան ատենանին առջեւէն, ուրախասալով որ արժանացան Տերոջ անունին համար անպատուուելու: 42 Ու ամեն օր տաճարը եւ տուներուն մէջ չէին դադար սորվեցնել Է Յիսուս Քրիստոսը ակետել:

6 Այդ օրերը, երբ աշակերտները շատցան, Յելլենացիներուն կողմէն տրտունջ մը եղաւ Եբրայեցիներուն դէմ. որովհետեւ իրենց այրիները կ'անտեսուէին ամեն օրուան ողորմութեան սպասարկութեան ատեն: 2 Տասներկուքը կանչեցին աշակերտներուն բազմութիւնը եւ ըսին. «Մեզի չի վայել ձեզի Աստուծոյ խօսքը, եւ սպասարկել սեղաններու: 3 Ուրեմն, եղբայրներ, փնտռեցէք ձեր մէջ եօթը հոգի՝ բարի վկայուած, Սուրբ Յոզիմ ու իմաստութեամբ լեցուն, որպէսզի նշանակենք զանոնք այս զբաղումին համար, 4 իսկ մենք յարատեւենք աղօթքի եւ Աստուծոյ խօսքին սպասարկութեան մէջ»: 5 Այս խօսքը հաճեցուց ամբողջ բազմութիւնը. ուստի ընտրեցին Ստեփանոսը, հաւատքով ու Սուրբ Յոզիմ լեցուն մարդ մը, Փիլիպպոսը, Պրոքորոնը, Նիկանովրան, Տիմոթէան, Պարմենեան եւ Նիկողայոս նորահաւատ Անտիոքցին: 6 Անոնք ներկայացուցին առաքեալներուն. անոնք ալ աղօթելով՝ իրենց ձեռքերը դրին անոնց վրայ: 7 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճեր, աշակերտներուն թիւը չափազանց կը շատնար Երուսաղէմի մէջ, ու քահանաներէն մեծ բազմութիւն մը կը հնազանդէր նոր հաւատքին: 8 Ստեփանոս, որ հաւատքով ու օրոքութեամբ լեցուած մարդ մըն էր, մեծ սքանչելիքներ եւ նշաններ կ'ըներ ժողովուրդին մէջ: 9 Բայց ոմանք, այն ժողովարանէն՝ որ կը կոչուէր Ազատագրուածներուն, Կիւրենացիներուն ու Աղէքսանդրացիներուն ժողովարանը, եւ ոմանք՝ որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն էին, կանգնեցան եւ կը վիճաբանէին Ստեփանոսի հետ. 10 բայց կարող չէին դիմադրել այն իմաստութեան ու հոգիին, որով ան կը խօսէր: 11 Այն ատեն կաշառեցին քանի մը մարդիկ, որպէսզի ըսեն. «Մենք լսեցինք թէ ան հայիոյական խօսքեր կ'արտասանէր Մովսէսի եւ Աստուծոյ դէմ»: 12 Այսպէս՝ զրգռեցին ժողովուրդը, երէցներն ու դպիրները, եւ հասնելով անոր վրայ՝ յափշտակեցին զինք ու տարին ատենանին առջեւ: 13 Սուտ վկաներ ներկայացուցին, որոնք կ'ըսէին. «Այս մարդը չի դադարի հայիոյական խօսքեր արտասանել այս

սուրբ տեղին եւ Օրէնքին դէմ: 14 Որովհետեւ լսեցինք իրմէ, որ կ'ըսէր թէ "այս Նագովորեցի Յիսուսը պիտի բալկէ այս տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսի մեզի աւանդած սովորութիւնները": 15 Բոլոր ատեանին մէջ բազմո՞ղները երբ ակնապիշ նայեցան անոր, անոր երեսը տեսան՝ հրեշտակի երեսի պէս:

7 Քահանայապետը ըսաւ. «Այդ բաները մյոզպէս են իրապէս»: 2 Ան ալ ըսաւ. «Մարդիկ եղբայրներ ու հայրեր, մտիկ ըրէք. փառքի Աստուածը երեւցաւ մեր հօր՝ Աբրահամի, երբ Միջագետքի մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չբնակած, եւ ըսաւ անոր. 3 "Ելիր քու երկրէդ ու ազգականներէդ, եւ գնա՛ այն երկիրը՝ որ ես պիտի ցուցնեմ քեզի": 4 Այն ատեն՝ ելլելով Քաղդէացիներու երկրէն՝ բնակեցաւ Խառանի մէջ, եւ անոր հօր մեռնելէն ետք՝ անկէ փոխադրեց զայն այս երկիրը, ուր դուք կը բնակիք հիմա: 5 Ո՛չ մէկ ժառանգութիւն տուաւ անոր այս երկրին մէջ, ո՛չ իսկ ոտքի քայի մը չափ տեղ. բայց խոստացաւ ասիկա իբր կալուած տալ իրեն, եւ իրմէ ետք՝ իր զարմին, երբ դեռ ինք գաւակ չուներ: 6 Աստուած սնայէս խօսեցաւ. "Անոր զարմը պանդուխտ պիտի ըլլայ օտար երկրի մը մէջ, ու զայն ստրուկ պիտի ընեն եւ չարչարեն չորս հարիւր տարի: 7 Բայց ե՛ս պիտի դատեմ այն ազգը՝ որուն ստրուկ պիտի ըլլան, - ըսաւ Աստուած, - եւ անկէ ետք պիտի ելլեն ու այս տեղին մէջ պիտի պաշտեն զիս": 8 Անոր տուաւ թլփատութեան ուխտը, եւ յետոյ Աբրահամ ծնաւ Իսահակը, ու թլփատեց զայն ութերորդ օրը: Իսահակ ծնաւ Յակոբը, Յակոբ ալ՝ տասներկու նահապետները: 9 «Նահապետները նախանձելով Յովսէփի՝ ծախեցին զայն Եգիպտոս տարուելու համար. բայց Աստուած անոր հետ էր, 10 ու ազատեց զայն իր բոլոր տառապանքներէն: Ծնորիք եւ իմաստութիւն տուաւ անոր Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին առջեւ. ան ալ կառավարիչ նշանակեց զայն Եգիպտոսի ու իր ամբողջ տան վրայ: 11 Երբ Եգիպտոսի եւ Քանանի ամբողջ երկրին մէջ սով եղաւ, ու մեծ տառապանք, մեր հայրերը ուտելիք չէին գտներ: 12 Յակոբ՝ երբ լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի՝ առաջին անգամ ճամբեց մեր հայրերը: 13 Երկրորդ անգամ՝ Յովսէփի ճանչցուց ինքզինք իր եղբայրներուն, եւ Յովսէփի ցեղը յայտնի եղաւ Փարաւոնի: 14 Յովսէփ մարդ դրկեց ու կանչեց իր հայրը՝ Յակոբը, եւ բոլոր ազգականները՝ եօթանասունհինգ անձ: 15 Յակոբ իջաւ Եգիպտոս, ուր վախճանեցան ինք ու մեր հայրերը, 16 եւ փոխադրուելով Միւբէմ՝ դրուեցան այն գերեզմանին մէջ, որ Աբրահամ արծաթով գնած էր Միւբէմի հօր՝ Ենովիի որդիներէն: 17 Երբ մօտեցաւ ժամանակը խոստումին՝ որուն համար Աստուած երդում ըրած էր Աբրահամի, ժողովուրդը աճեցաւ ու

բազմացաւ Եգիպտոսի մէջ՝ 18 մինչեւ որ ուրիշ թագաւոր մը ելաւ, որ չէր ճանչնար Յովսէփը: 19 Ան խորամանկութեամբ վարուեցաւ մեր ցեղին դէմ եւ չարչարեց մեր հայրերը, մինչեւ անգամ անոնց երախաները դուրս նետել տալով, որպէսզի չհայրեցնէ: 20 «Այդ ատեն Մովսէս ալ ծնաւ, որ գեղեցիկ էր Աստուծոյ առջեւ, ու երեք ամիս մեծցաւ իր հօր տունը: 21 Երբ ան դուրս դրուեցաւ, Փարաւոնի աղջիկը տարաւ զայն եւ մեծցուց իբր իր որդին: 22 Մովսէս կրթուեցաւ Եգիպտացիներուն ամբողջ իմաստութեամբ, ու զօրաւոր էր իր խօսքերով եւ գործերով: 23 Երբ լման քառասուն տարեկան եղաւ, իր սիրտը փափաքեցաւ այցելել իր եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որդիներուն: 24 Անիրաւուած տեսնելով Իսրայէլացիներէն մէկը՝ պաշտպանեց զայն, եւ ընկճուածին վրէժը առաւ՝ զարնելով Եգիպտացին: 25 Կը կարծէր թէ իր եղբայրները պիտի հասկնային թէ Աստուած իրենց փրկութիւն պիտի տար իր ձեռքով. բայց անոնք չհասկցան: 26 Յետեւեալ օրը հանդիպեցաւ անոնց՝ երբ կը կռուէին, եւ ուզեց հաշտեցնել զանոնք՝ ըսելով. "Մարդիկ, դուք եղբայրներ էք. ինչո՞ւ կ'անիրաւէք զիրար": 27 Բայց ան որ կ'անիրաւէր ընկերը՝ վանեց զինք ու ըսաւ. "Ո՞վ քեզ պետ եւ իրաւարար նշանակեց մեր վրայ: 28 Չիս կ'ուզես սպաննել, ինչպէս երէկ սպաննեցիր Եգիպտացին": 29 Այս խօսքէն ետք Մովսէս փախաւ ու պանդխտացաւ Մադիամի երկրին մէջ, ուր ծնաւ երկու որդի: 30 Երբ քառասուն տարին լրացաւ, Տերոջ հրեշտակը երեւցաւ անոր Սինա լեռան անապատին մէջ՝ մորենիի կրակի բոցով: 31 Մովսէս ալ՝ երբ նշմարեց՝ զարմացաւ այդ տեսիլքին վրայ, ու երբ մօտեցաւ դիտելու՝ Տերոջ ձայնը եկաւ անոր, որ կ'ըսէր. 32 "Ես եմ քու հայրերուդ Աստուածը, Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը": Մովսէս ալ՝ վախէն դողալով՝ չէր յանդգնէր դիտել: 33 Տերը ըսաւ անոր. "Յանձն առ երեւոյ կօշիկները, որովհետեւ սուրբ երկիր է այն տեղը՝ ուր կայնած ես: 34 Իրապէս տեսայ Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչարանքը, լսեցի անոնց հառաչանքը, եւ իջայ զանոնք ազատելու. ու հիմա եկնուր, քեզ դրկեմ Եգիպտոս": 35 «Այս Մովսէսը, որ ուրացան՝ ըսելով. "Ո՞վ պետ եւ իրաւարար նշանակեց քեզ", զայն դրկեց Աստուած իբր պետ եւ ազատարար՝ այն հրեշտակին ձեռքով, որ երեւցաւ անոր մորենիին մէջ: 36 Անկէպէս դուրս հասնեց զանոնք, սքանչելիքներ ու նշաններ ցոյց տալով Եգիպտոսի երկրին եւ Կարմիր ծովուն, ու քառասուն տարի՝ անապատին մէջ: 37 Այս Մովսէսն է որ ըսաւ Իսրայէլի որդիներուն. "Տերը՝ ձեր Աստուածը՝ ձեր եղբայրներէն պիտի հանէ ձեզի մարգարէ մը՝ ինձի նման. մտիկ ըրէք անոր": 38 Ասիկա ան է որ համախմբումին մէջ էր՝ անապատը,

Սինա լեռան վրայ իրեն խօտող հրեշտակին եւ մեր հայրերուն հետ: Ան կենարար պատգամներ ընդունեց՝ մեզի տալու: **39** Բայց մեր հայրերը չուզեցին անոր հնազանդի, հապա գայն վանեցին իրենցմէ ու Եգիպտոս դարձան իրենց սիրտին մէջ՝ **40** ըսելով Ահարոնի. «Աստուածներ շինէ մեզի, որպէսզի երթան մեր առջեւ. որովհետեւ այդ Մովսէսը՝ որ հանեց մեզ Եգիպտոսի երկրէն, չենք գիտեր թէ ինչ եղաւ անոր»: **41** Այն օրերը շինեցին հորթ մը, գոհ մատուցանեցին կուռքին, եւ կ'ուրախանային իրենց ձեռքերուն գործերով: **42** Աստուած ալ երես դարձուց ու մատնեց զանոնք պաշտելու երկինքի աստղերը, ինչպէս գրուած է Մարգարէներու գիրքին մէջ. «Միթէ ինձի մատուցանեցիք մորթուած անասուններ եւ զոհեր՝ բառասուն տարի անապատին մէջ, ո՛վ Իսրայելի տունը: **43** Հապա կրեցիք Մողոթի վրանը ու ձեր Հռեմփա աստուծոյն աստղը, ձեր կերտած պատկերները՝ անոնց երկրպագելու համար: Ես ալ պիտի տարագրեմ ձեզ Բաբելոնի միւս կողմը»: **44** «Անապատին մէջ՝ մեր հայրերը ունեին վկայութեան խորանը, ինչպէս Մովսէսի հետ խօսողը պատուիրած էր որ շինէ գայն՝ տեսած տիպարին պէս: **45** Անոնց յաջորդող մեր հայրերն ալ՝ գայն ստանալով՝ Յեսուի հետ մտցուցին կալուածը այն հեթանոսներուն, որ Աստուած վանեց մեր հայրերուն առջեւ: Հոն մնաց մինչեւ Դաւիթի օրերը, **46** որ Աստուծոյ առջեւ շնորհք գտաւ եւ ուզեց բնակարան մը կառուցանել Յակոբի Աստուծոյն. **47** բայց Մողոմոն տուն մը կառուցանեց անոր: **48** Սակայն Ամենաբարձրը չի բնակիր ձեռակերտ տաճարներու մէջ, ինչպէս մարգարէն կ'ըսէ. **49** «Երկինքը իմ գահս է, ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդանն է. ինչպիսիք տուն պիտի կառուցանեք ինձի, - կ'ըսէ Տէրը, - կամ ինչպէս պիտի ըլլայ իմ հանգստավայրիս տեղը. **50** միթէ իմ ձեռքս չ'է շիներ այս բոլորը»: **51** «Խստապարանոցներ ու սիրտով եւ ականջով անթլփատներ, դուք միշտ կ'ընդդիմանաք Սուրբ Հոգիին, ինչպէս ձեր հայրերը՝ այնպէս ալ դուք: **52** Մարգարէներէն ո՞րը չհալածեցին ձեր հայրերը, ու չսպաննեցին անոնք՝ որ նախապէս ծանուցանեցին այն Արդարին զայլուստը: Անոր մատնիչները եւ սպաննողները եղաք հիմա, **53** որով՝ որ ստացաք Օրէնքը հրեշտակներու կարգադրութեամբ, բայց չպահեցիք գայն»: **54** Այս բաները լսելով՝ անոնք կը մոլեգնեին իրենց սիրտերուն մէջ եւ կը կրճուէին իրենց ականջները անոր դէմ: **55** Բայց ան՝ լեցուած Սուրբ Հոգիով՝ ականալիչ նայեցաւ դէպի երկինք, տեսաւ Աստուծոյ փառքը ու Յիսուսն ալ՝ որ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած էր, եւ ըսաւ. **56** «Անի կը տեսնեմ երկինքը բացուած, ու մարդու Որդին՝ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած»: **57** Իսկ անոնք բարձրաձայն

աղաղակելով՝ գոցեցին իրենց ականջները, եւ բոլորը միաբանութեամբ խուժեցին անոր վրայ, **58** ու քաղաքէն դուրս հանելով՝ քարկոծեցին գայն. եւ վկաները իրենց հանդերձները պահ դրին երիտասարդի մը ոտքերուն քով, որ կը կոչուէր Սօդոս: **59** Ու կը քարկոծէին Ստեփանոսը, որ կը գոչէր. «Տէր Յիսուս, ընդունէ իմ հոգիս»: **60** Եւ ծնրադրելով՝ բարձրաձայն աղաղակեց. «Տէր, այս մեղքը մի՛ սեպեր ատոնց»: Ասիկա ըսելով՝ ննջեց:

8 Սօդոս ալ կամակից էր անոր սպաննուելուն: Այդ օրը մեծ հալածանք եղաւ Երուսաղէմի մէջ եղող եկեղեցիին դէմ: Առաքելներէն զատ՝ բոլորն ալ ցրուեցան Հրեաստանի ու Սամարիայի երկրամասերուն մէջ: **2** Բարեպաշտ մարդիկ վերցուցին Ստեփանոսը, եւ մեծապէս հեծեծեցին անոր վրայ: **3** Իսկ Սօդոս կ'աւերէր եկեղեցին. կը մտնէր տունները, կը բաշկոտէր այր մարդիկ ու կիներ, եւ կը մատնէր զանոնք՝ բանտ նետուելու: **4** Ուրեմն անոնք որ ցրուած էին՝ կը շրջէին խօսքը աւետելով: **5** Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քաղաքը իջնելով՝ Քրիստոսը կը քարոզէր անոնց: **6** Եւ բազմութիւնը՝ միաբան՝ ուշադիր էր Փիլիպպոսի ըսածներուն, լսելով ու տեսնելով անոր ըրած նշանները: **7** Ռովփետեւ անաբոլու ոգիները բարձրաձայն գոռալով դուրս կ'ելլէին բազմաթիւ դիւստարներէ, **8** եւ շատ անդամալոծներ ու կաղեր կը բուժուէին: **9** Ուստի մեծ ուրախութիւն եղաւ այդ քաղաքին մէջ: Բայց մարդ մը կար՝ Սիմոն անունով, որ նախապէս մոզուութիւն կ'ընէր այդ քաղաքին մէջ եւ կը շմեցնէր Սամարիայի ազգը, իր մասին ըսելով թէ մեծ մէկն է: **10** Բոլորն ալ, պզտիկէն մինչեւ մեծը, ուշադիր էին անոր ու կ'ըսէին. «Ասիկա Աստուծոյ մեծ (կոչուած) զօրութիւնն է»: **11** Ուշադրութիւն կը դարձնէին իրեն, որովհետեւ կը շմեցնէր զիրենք մոզուութիւններով՝ երկար ժամանակէ ի վեր: **12** Բայց երբ հաւատացին Փիլիպպոսի՝ որ կ'աւերէր Աստուծոյ թագաւորութեան ու Յիսուս Քրիստոսի անունին մասին, մկրտուեցան թէ՛ այդ մարդիկ եւ թէ կիներ: **13** Սիմոն ինք ալ հաւատաց, ու մկրտուելով՝ չէր թողուր Փիլիպպոսը՝, եւ կը զմայլէր՝ տեսնելով կատարուած հրաշքներն ու եղծ նշանները: **14** Երբ Ստուսաղէմի մէջ երող առաքելները լսեցին թէ Սամարացիները ընդունած են Աստուծոյ խօսքը, որկեցին անոնց Պետրոսն ու Յովհաննէսը, **15** որոնք հոն հասնելով՝ աղօթեցին անոնց համար, որպէսզի ստանան Սուրբ Հոգին: **16** (Ռովփետեւ դեռ անոնցմէ ռեւէ մէկուն վրայ իջած չէր, հապա միայն մկրտուած էին Տէր Յիսուսի անունով:) **17** Այն ատեն իրենց ձեռքերը դրին անոնց վրայ, ու կը ստանային Սուրբ Հոգին: **18** Սիմոն, տեսնելով թէ Սուրբ Հոգին կը տրուի՝ առաքելներուն ձեռնադրութեամբ, դրամ մատուցանեց անոնց

ել ըսաւ. **19** «Ինծի՛ ալ տուէք այս իշխանութիւնը, որպէսզի որո՛ն վրայ որ ձեռք դնե՛մ ստանայ Սուրբ Հոգին»: **20** Պետրոս ըսաւ անոր. «Զու արծաթդ թող կորսուի քեզի հետ, որովհետեւ կարծեցիր թէ Աստուծոյ պարգեւը կը ստացուի դրամով: **21** Դուն մաս ու բաժին չունիս այդ բանին մէջ, որովհետեւ սիրտդ ուղիղ չէ Աստուծոյ առջեւ: **22** Ուրեմն՝ զոչս՛ այդ չարամտութենէդ եւ աղերսէ՛ Աստուծոյ, թերեւս ներուի քեզի սիրտիդ չար մտածումը: **23** Որովհետեւ կը տեսնեմ քեզ մաղծի դառնութեան եւ անիրաւութեան կապին մէջ»: **24** Սիմոն պատասխանեց. «Դո՛ւք աղերսեցէք Տէրոջ ինծի համար, որպէսզի այդ ձեր ըսածներէն ոչինչ պատահի ինծի՛»: **25** Անոնք ալ՝ վկայելէ ու Տէրոջ խօսքը քարոզելէ ետք՝ վերադարձան Երուսաղէմ, աւետարանելով Սամարացիներու բազմաթիւ գիւղերուն մէջ: **26** Տէրոջ հրեշտակը խօսեցաւ Փիլիպպոսի՛ ըսելով. «Կանգնէ՛ ու գնա՛ հարաւային կողմը, այն ճամբան՝ որ կ'իջնէ Երուսաղէմէն դէպի Գազա եւ ամայի է»: **27** Ան ալ կանգնեցաւ ու գնաց: Եւ ահա՛ եթովպիացի ներքինի մը, Եթովպիացիներու Կանդակա թագուհիին մէկ պալատականը, - որ անոր բոլոր գանձերուն վերակացուն էր ու Երուսաղէմ եկած էր երկրպագելու, - **28** կը վերադառնար եւ իր կառքը նստած՝ կը կարդար Եսայի մարգարէին գիրքը: **29** Հոգին ըսաւ Փիլիպպոսի. «Մօտեցիր՛ ու գնա՛ այդ կառքին բով»: **30** Փիլիպպոս ալ վազելով գնաց մօտը, լսեց թէ կը կարդար Եսայի մարգարէին գիրքը, **31** եւ ըսաւ. «Արդեօք կը հասկնամ կարդացածդ»: Ան ալ ըսաւ. «Ինչպէս կրնամ հասկնալ, եթէ մէկը չառաջնորդէ զիս»: Եւ աղաչեց Փիլիպպոսի՛ որ ելլէ իր բով նստի: **32** Գիրքին մէջ կարդացած հատուածը սա՛ էր. «Ոչխարի պէս սպանդանոց տարուեցաւ, ու զինք խուզողին առջեւ մունջ կեցող գառի պէս՝ իր բերանը չբացաւ: **33** Իր նուաստացումին մէջ՝ իր իրաւունքը առնուեցաւ, եւ ի՛վ պիտի պատմէ անոր սերունդին մասին. որովհետեւ անոր կեանքը երկրէն վերցուած է»: **34** Ներքինին հարցուց Փիլիպպոսի. «Կ'աղերսեմ քեզի, մարգարէն որո՞ն համար կ'ըսէ ասիկա. ինքնիրեն համար՝ թէ ուրիշի մը համար»: **35** Ուստի Փիլիպպոս բացաւ իր բերանը, եւ սկսելով Գիրքին այդ խօսքէն՝ Յիսուսը աւետեց անոր: **36** Մինչ կ'երթային իրենց ճամբան, եկան ջուրի մը բով: Ներքինին ըսաւ. «Ահա՛ ջուր, ա՛լ ինչ կ'արգիլէ զիս մկրտուելէ»: **37** (Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Եթէ կը հաւատաս ամբողջ սիրտովդ՝ արտօնուած է»: Ան ալ պատասխանեց. «Կը հաւատամ թէ Յիսուս Զրիստոս՝ Աստուծոյ Որդին է»:) **38** Ու հրամայեց որ կայնեցնեն կառքը: Երկուքն ալ իջան ջուրը, թէ՛ Փիլիպպոս, թէ՛ ներքինին. ու մկրտեց զայն: **39** Երբ դուրս ելան ջուրէն, Տէրոջ Հոգին յափշտակեց Փիլիպպոսը. ներքինին ա՛լ չտեսաւ.

զայն, եւ գնաց իր ճամբան ուրախութեամբ: **40** Իսկ Փիլիպպոս գտնուեցաւ Ազովոսոսի մէջ, ու շրջելով աւետարանեց բոլոր քաղաքներուն մէջ՝ մինչեւ որ հասաւ Կեսարիա:

9 Բայց Սօդոս տակաւին սպառնալիք եւ սպանութիւն կը փչէր Տէրոջ աշակերտներուն դէմ: Քահանայապետին բով գնաց 2 ու նամակներ ուզեց անկէ՝ Դամասկոսի ժողովարանները տանելու, որպէսզի՛ եթէ գտնէ այդ ճամբային հետեւողներ՝ այր մարդիկ կամ կիներ, կապած բերէ Երուսաղէմ: **3** Երբ կ'երթար ու մօտեցաւ Դամասկոսի, յանկարծ երկինքէն լոյս մը փայլատակեց իր շուրջը, **4** եւ ինք գետին ինչալով՝ լսեց ձայն մը որ կ'ըսէր իրեն. «Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ կը հալածես զիս»: **5** Ան ալ ըսաւ. «Դուն ո՞վ ես, Տէր»: Ու Տէրը ըսաւ. «Ես Յիսուսն եմ, որ դուն կը հալածես. տաժանելի է քեզի՛ աքացել խթանի դէմ»: **6** Ան ալ՝ դողալով եւ այլալձ՝ ըսաւ. «Տէր, ինչ կ'ուզես որ ընեմ»: **7** Տէրը ըսաւ անոր՝. «Կանգնէ՛ ու մտի՛ր քաղաքը, եւ պիտի ըսուի քեզի թէ ինչ պետք է ընես»: Այն մարդիկը՝ որ իրեն կ'ուղեկցէին՝ անխօս կեցած էին. միայն ձայնը կը լսէին, բայց ոչ մէկը կը տեսնէին: **8** Սօդոս գետինէն ոտքի ելաւ, սակայն ոչ մէկը կը տեսնէր բաց աչքերով. ուստի բռնեցին անոր ձեռքէն ու մտցուցին Դամասկոս: **9** Երեք օր կեցաւ՝ առանց տեսնելու. ոչ կերաւ, ոչ ալ խմեց: **10** Աշակերտ մը կար Դամասկոսի մէջ՝ Անանիա անունով: Տէրը ըսաւ անոր տեսիլքի մէջ. «Անանիա՛: Ան ալ ըսաւ. «Տէր, ահա՛ հոս եմ»: **11** Տէրը ըսաւ անոր. «Կանգնէ՛ ու գնա՛ այն փողոցը՝ որ Ուղիղ կը կոչուի, եւ հոն՝ Յուդայի տան մէջ փնտռէ՛ Սօդոս անունով Տարսուցի մը. որովհետեւ ահա՛ ան կ'աղօթէ, **12** ու տեսիլքի մէջ տեսաւ մարդ մը՝ Անանիա անունով, բովը մտած եւ ձեռքը դրած իր վրայ՝ որպէսզի վերստին տեսնէ»: **13** Անանիա ալ պատասխանեց. «Տէր, շատերէ լսեցի այդ մարդուն մասին թէ որչափ չարիք ըրաւ քու սուրբերուդ՝ Երուսաղէմի մէջ. **14** եւ հոն ալ քահանայապետներէն իրաւասութիւն ունի կապելու բոլոր անոնք՝ որ կը կանչեն քու անունդ»: **15** Տէրը ըսաւ անոր. «Դուն գնա՛, որովհետեւ ան ինձմէ ընտրուած անօթ մըն է՝ իմ անունս կրելու հեթանոսներուն, թագաւորներուն եւ Իսրայէլի որդիներուն առջեւ, **16** ու ես ցոյց պիտի տամ անոր թէ որչափ պէտք է չարչարուի իմ անունիս համար»: **17** Ուստի Անանիա գնաց, մտաւ այդ տունը, եւ դնելով ձեռքերը անոր վրայ՝ ըսաւ. «Սաւուղ եղբայր, Տէրը դրկեց զիս, այն Յիսուսը՝ որ ճամբան երեցաւ քեզի երբ կու գայիր, որպէսզի վերստին տեսնես ու Սուրբ Հոգիով լեցուիս»: **18** Իսկոյն թեփերու պէս բաներ ինկան անոր աչքերէն, եւ անմիջապէս տեսողութիւնը վերստացաւ. կանգնեցաւ, մկրտուեցաւ, **19** ու կերակուր ուտելով՝ զօրացաւ, եւ բանի մը օր

կեցաւ Դամասկոսի մէջ եղող աշակերտներուն հետ: 20 Իսկոյն ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր Յիսուսը, թէ ան է Աստուծոյ Որդին: 21 Բոլոր լսողները մեծապէս գմայլած էին ու կ'ըսէին. «Ասիկա չ'է ան՝ որ Երուսաղէմի մէջ կը տապալէր այս անունը կանչողները. հոս ալ եկած էր ասոր համար, որպէսզի զանոնք կապած՝ քահանայապետներուն տանի»: 22 Բայց Սողոս ալ աւելի կը զօրանար եւ կը շփոթեցնէր Դամասկոս բնակող շրեանները, ապացուցանելով թէ այն է Քրիստոսը: 23 Շատ օրեր անցնելէն ետք՝ Յրեաները խորհրդակցեցան որ սպաննեն զայն. 24 բայց Սողոսի յայտնուեցաւ անոնց դաւադրութիւնը: Տերեկ ու գիշեր կը հսկէին դռները, որպէսզի սպաննեն զայն: 25 Իսկ աշակերտները գիշերուան մէջ առին զայն եւ պարիսպէն վար իջեցուցին՝ գամբիւղի մը մէջ: 26 Երբ Սողոս եկաւ Երուսաղէմ՝ կը ձգտէր միանալ աշակերտներուն. բայց բոլորն ալ կը վախնային իրմէ, չհաւատալով թէ ան աշակերտ էր: 27 Բայց Բառնաբաս՝ ամենելով զայն՝ տարաւ առաքելներուն ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս ճամբան տեսաւ Տէրը՝ որ խօսեցաւ իրեն հետ, եւ թէ ինչպէս համարձակութեամբ քարոզեց Յիսուսի անունով Դամասկոսի մէջ: 28 Ուստի կը մտնէր ու կ'ելլէր անոնց հետ Երուսաղէմի մէջ, համարձակութեամբ քարոզելով Տէր Յիսուսի անունով: 29 Նաեւ կը խօսէր եւ կը վիճաբանէր Յելլենացիներուն հետ. անոնք ալ կը ձգտէին սպաննել զինք: 30 Իսկ եղբայրները՝ ասիկա գիտնալով՝ զինք իջեցուցին Կեսարիա, եւ անկէ ճամբեցին Տարսոն: 31 Ուրեմն եկեղեցիները խաղաղութիւն ունեցան ամբողջ Յրեաստանի, Գալիլէայի ու Սամարիայի մէջ, եւ կը շինուէին ու կը բազմանային՝ ընթանալով Տէրոջ վախով եւ Սուրբ Յովհաննի մխիթարութեամբ: 32 Քանի Պետրոս ամեն կողմ կը շրջէր, Լիւղղեա բնակող սուրբներուն թով ալ իջաւ: 33 Յոն գտաւ մարդ մը՝ Ենես անունով, որ մահիճը պառկած էր ուրիշ տարիէ ի վեր՝ անդամալոյծ ըլլալով: 34 Պետրոս ըսաւ անոր. «Ենես, Յիսուս Քրիստոս կը բժշկէ քեզ. կանգնէ եւ շտկէ անկողինը»: Ան ալ իսկոյն կանգնեցաւ: 35 Լիւղղեայի ու Սարոնի բոլոր բնակիչները տեսան զայն, եւ դարձան Տէրոջ: 36 Աշակերտ եղած կին մը կար Յոպպէի մէջ՝ Տաքիթա անունով, որ թարգմանութեամբ Այծեմնիկ կը կոչուի. ասիկա վեցուած էր իր ըրած բարի գործերով ու ողորմութիւններով: 37 Այդ օրերը հիւանդացաւ ու մեռաւ: Լուսցին զինք, եւ դրին վերնատուն մը: 38 Լիւղղեա մօտ էր Յոպպէի. ուստի աշակերտները՝ լսելով թէ Պետրոս հոն է՝ դրկեցին անոր երկու մարդ, աղաչելով որ յամենայ եւ զայ իրենց թով: 39 Պետրոս ալ կանգնեցաւ ու գնաց անոնց հետ: Երբ հասաւ, հանեցին զինք վերնատունը: Բոլոր այրիները կայնեցան անոր

շուրջ, կու լային եւ կը ցուցնէին այն բաճկոններն ու հանդերձները, որ Այծեմնիկ կը շինէր՝ երբ իրենց հետ էր: 40 Պետրոս ալ՝ դուրս հանելով բոլորը՝ ծնրադրեց, աղօթեց, եւ դառնալով դէպի մարմինը՝ ըսաւ. «Տաքիթա, կանգնէ»: Ան ալ բացաւ իր աչքերը, ու տեսնելով Պետրոսը՝ ուղիղ նստաւ: 41 Ինք ալ ձեռքը տուաւ անոր, կանգնեցուց զայն, եւ կանչելով սուրբերն ու այրիները՝ ողջ ներկայացուց զայն անոնց առջեւ: 42 Այս բանը գիտցուեցաւ ամբողջ Յոպպէի մէջ, ու շատեր հաւատացին Տէրոջ: 43 Եւ ինք շատ օրեր մնաց Յոպպէ՝ Սիմոն անունով կաշեգործի մը թով:

10 Մարդ մը կար Կեսարիայի մէջ՝ Կոռնելիոս անունով, հարիւրապետ՝ Իտալական կոչուած գունդին մէջ, 2 բարեպաշտ, եւ աստուածածկախի՝ իր ամբողջ տունով. ան շատ ողորմութիւններ կու տար ժողովուրդին ու ամեն ատեն կ'աղերսէր Աստուծոյ: 3 Գրեթէ օրուան իններորդ ժամուն՝ տեսիլքի մէջ ան բացայայտօրէն տեսաւ Աստուծոյ հրեշտակը, որ մտաւ իր թով եւ ըսաւ իրեն. «Կոռնելիոս»: 4 Երբ ականապիչ նայեցաւ անոր՝ վախցած ըսաւ. «Բնչ է, Տէր»: Իսկ ան ըսաւ անոր. «Քու աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ բարձրացան Աստուծոյ առջեւ՝ յիշատակի համար: 5 Յիմ մարդիկ դրկէ Յոպպէ, եւ կանչէ Սիմոն անունով մէկը՝ որ Պետրոս մականունանեալ է: 6 Ան հիւրընկալուած է Սիմոն անունով կաշեգործի մը թով, որուն տունը ծովուն մօտ է»: 7 Երբ իրեն հետ խօսող հրեշտակը մեկնեցաւ, կանչեց իր տան ծառաներէն երկուքը, նաեւ իրեն տրամադրուած զինուորներէն բարեպաշտ մէկը՝, 8 եւ ամեն բան պատմելով՝ դրկեց զանոնք Յոպպէ: 9 Յետեւեալ օրը, մինչ անոնք կը ճամբորդէին ու կը մօտենային բաղաքին, Պետրոս՝ վեցերորդ ժամուն՝ ատենները՝ տանիքը բարձրացաւ աղօթելու: 10 Շատ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշակել. մինչ ճաշը կը պատրաստուէր, վերացոււ ունեցաւ: 11 Տեսաւ երկինքը բացուած, ու չորս ծայրերէն կապուած անօթ մը՝ մեծ լաթի մը պէս՝ որ իջաւ երկրի վրայ. 12 անոր մէջ կային երկրի ամեն տեսակ չորքոտանիները, զազաններն ու սողունները, նաեւ երկինքի թռչունները: 13 Եւ ձայն մը եկաւ իրեն. «Կանգնէ, Պետրոս, մտրթէ ու կեր»: 14 Բայց Պետրոս ըսաւ. «Ամենեւին, Տէր. որովհետեւ ես բնաւ չեմ կերեր պիղծ կամ անմաքուր բան»: 15 Դարձեալ ձայնը կրկին եկաւ իրեն. «Բնչ որ Աստուած մաքրեց, դուն պիղծ մի՛ սեպեր»: 16 Ասիկա պատահեցաւ երեք անգամ, յետոյ անօթը դարձեալ վերացաւ երկինք: 17 Մինչ Պետրոս ինքնիրեն կը տարակուսէր թէ ինչ կրնար ըլլալ իր տեսած այս տեսիլքը, ասի Կոռնելիոսէ դրկուած մարդիկը՝ հարցնելով Սիմոնի տան մասին՝ կայնեցան դրան առջեւ, 18

եւ կանչելով հարցափորձեցին. «Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է, հին հիւրընկալուած է»: 19 Մինչ Պետրոս կը մտածէր տեսիլքին մասին, Սուրբ Յոզիան ըսաւ անոր. «Ահա երեք մարդիկ քեզ կը փնտռեն: 20 Յետեւաբար կանգնէ, իջիր, ու զնա անոնց հետ՝ առանց տատամսելու, որովհետեւ ես դրկեցի զանոնք»: 21 Պետրոս ալ իջաւ այդ մարդոց քով՝ եւ ըսաւ. «Ահա ես եմ ան՝ որ կը փնտռէք. ինչո՞ւ եկած էք»: 22 Անոնք ալ ըսին. «Կոռնելիոս հարիւրապետը, արդար ու աստուածավախ մարդ մը՝ բարի վկայուած ամբողջ Յրեաներու ազգէն, պատգամ ստացաւ. սուրբ հրեշտակէ մը՝ որ կանչէ քեզ իր տունը եւ լսէ բու խօսքերդ»: 23 Ուստի ներս կանչեց զանոնք ու հիւրընկալեց: Յետեւեալ օրը՝ Պետրոս ելաւ եւ մեկնեցաւ անոնց հետ. իրեն հետ զացին նաեւ Յոպպէէն եղող բանի մը եղբայրներ: 24 Յաջորդ օրը մտան Կեսարիա. Կոռնելիոս ալ կը սպասէր անոնց՝ հրաւիրած ըլլալով իր ազգականներն ու մտերիմ բարեկամները: 25 Երբ Պետրոս ներս մտաւ, Կոռնելիոս դիմաւորեց զայն, եւ անոր ոտքը իյնալով կ'երկրպագէր: 26 Բայց Պետրոս ոտքի հանեց զայն՝ ըսելով. «Կանգնէ, ես ինքս ալ մարդ եմ»: 27 Ու անոր հետ խօսակցելով ներս մտաւ, շատեր զտաւ՝ համախմբուած, 28 եւ ըսաւ անոնց. «Դուք գիտէք թէ օրինաւոր չէ հրեայ մարդու մը՝ հաղորդակցիլ օտարազգիի մը հետ կամ մօտենալ անոր. բայց Աստուած ցոյց տուաւ ինծի որ մարդոցմէ ո՛չ մէկը պիտի կամ անմաքուր կոչեմ: 29 Ուստի երբ կանչուեցայ՝ եկայ առանց հակաճառութեան. ուրեմն կը հարցնեմ, ինչ բանի համար կանչեցիք զիս»: 30 Կոռնելիոս ալ ըսաւ. «Չորս օր առաջ՝ մինչեւ այս ժամը ծոմ կը պահէի, ու իններորդ ժամուն տանս մէջ կ'աղօթէի. եւ անի փայլուն տարագով մարդ մը կայնեցաւ առջեւս ու ըսաւ. 31 «Կոռնելիոս, բու աղօթքդ ընդունուեցաւ, եւ ողորմութիւններդ Աստուծոյ առջէլ յիշուեցան: 32 Ուրեմն մարդ որկէ Յոպպէ ու կանչէ Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է. ան ծովուն մօտ՝ Սիմոն անունով կաշեգործի մը տան մէջ հիւրընկալուած է. երբ զայ՝ պիտի խօսի քեզի»: 33 Ուստի անյապաղ մարդ որկեցի քեզի, եւ գոհ եմ՝ որ եկար: Ուրեմն հիմա մենք բոլորս ներկայ ենք Աստուծոյ առջէլ՝ լսելու ամէն ինչ որ Աստուծմէ հրամայուած է քեզի»: 34 Պետրոս բացաւ իր բերանը ու ըսաւ. «Ճշմարտապէս կ'ըմբռնեմ թէ Աստուծոյ քով աչառութիւն չկայ, 35 հապաւ ամէն ազգի մէջ իրեն ընդունելի է ան՝ որ իրմէ կը վախճայ եւ արդարութիւն կը գործէ: 36 Այն խօսքը՝ որ Աստուած որկեց Իսրայելի որդիներուն, աւետելու խաղաղութիւնը՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, (ան է բոլորին Տէրը), 37 դուք լաւ գիտէք այդ խօսքը, որ եղաւ ամբողջ Յրեաստանի մէջ՝ Գալիլեայէն սկսելով, այն մկրտութենէն ետք՝ որ Յովհաննէս քարոզեց: 38

Նազարէթէն եղող Յիսուսը, որ Աստուած օծեց Սուրբ Յոզիով եւ զօրութեամբ, շրջեցաւ բարիք գործելով ու բժշկելով բոլոր Չարախօսէն ճշուածները, բանի որ Աստուած իրեն հետ էր. 39 եւ մենք վկայ ենք այն բոլոր բաներուն՝ որ ըրաւ Յրեաստանի ու Երուսաղէմի մէջ: Չայն սպաննեցին՝ փայտէն կախելով: 40 Աստուած յարուցանեց զայն երրորդ օրը, եւ բացայայտեց զայն 41 ո՛չ թէ ամբողջ ժողովուրդին, հապա՝ մեզի-նախապէս Աստուծմէ ընտանաւածներուս՝ վկայ ըլլալու - , որ կերանք ու խմեցինք իրեն հետ՝ իր մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետք: 42 Եւ ինք պատուիրեց մեզի, որ քարոզենք ու վկայենք ժողովուրդին թէ ինք է Աստուծմէ սահմանուած Դատաւորը ողջերուն եւ մեռելներուն: 43 Բոլոր մարգարէները կը վկայեն անոր մասին թէ ո՛վ որ հաւատայ անոր՝ պիտի ստանայ մեղքերու ներում անոր անունով»: 44 Մինչ Պետրոս կ'ըսէր այս խօսքերը, Սուրբ Յոզիան իջաւ բոլոր անոնց վրայ՝ որ կը լսէին խօսքը: 45 Թիվատուածներէն եղող բոլոր հաւատացեալները, որ եկած էին Պետրոսի հետ, զմայլեցան որ հեթանոսներուն վրայ ալ թափուեցաւ Սուրբ Յոզիան պարգեւը. 46 որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին ուրիշ լեզուներով եւ կը մեծարէին Աստուած: 47 Այն ատեն Պետրոս ըսաւ. «Կ'ընայ մէկը արգիլել, որ ջուրով մկրտուին ասոնք՝ որոնք ստացան Սուրբ Յոզիան մեզի պէս»: 48 Ու հրամայեց որ մկրտուին Տէրոջ անունով: Այն ատեն խնդրեցին իրմէ՝ որ հոն մնայ բանի մը օր:

11 Առաքեալներն ու եղբայրները, որոնք Յրեաստանի կողմերն էին, լսեցին թէ հեթանոսներն ալ ընդունած են Աստուծոյ խօսքը: 2 Երբ Պետրոս Երուսաղէմ բարձրացաւ, թիվատուածները կը վիճէին անոր հետ 3 ու կ'ըսէին. «Դուս անթիվատ մարդոց քով մտար եւ անոնց հետ հաց կերար»: 4 Պետրոս ալ սկսաւ դէպքը կարգով բացատրել անոնց՝ ըսելով. 5 «Ես կ'աղօթէի Յոպպէ քաղաքը, երբ՝ վերացումի մէջ՝ տեսայ տեսիլք մը. անօթ մը՝ մեծ լաթի պէս, չորս ծայրերէն կախուած, իջաւ երկինքէն ու հասաւ մինչեւ ինծի: 6 Մինչ կը դիտէի՝ աչքերս սեւեռած անոր վրայ, տեսայ երկրի չորքոտանիները, զազաններն ու սողունները, նաեւ երկինքի թռչունները: 7 Ու լսեցի ձայն մը՝ որ կ'ըսէր ինծի. «Կանգնէ, Պետրոս, մորթէ եւ կեր»: 8 Բայց ես ըսի. «Ամենեւին, Տէր. որովհետեւ պիտի կամ անմաքուր բան մը բնաւ մտած չէ բերանս»: 9 Կրկին այդ ձայնը երկինքէն պատասխանեց ինծի. «Ինչ որ Աստուած մաքրեց, դուս պիտի մի սեպեր»: 10 Ասիկա պատահեցաւ երեք անգամ, ու ամէն ինչ դարձեալ վեր քաշուեցաւ՝ դէպի երկինք: 11 Եւ անի անյապաղ երեք մարդիկ՝ Կեսարիայէն դրկուած ինծի՝ եկան ու կեցան այն տան առջեւ,

ուր հիւրընկալուած էի: 12 Յոգին ալ ըսաւ ինծի՝ որ երթամ անոնց հետ առանց տատամետելու: Այս վեց եղբայրներն ալ գացին ինծի հետ, ու մտանք այդ մարդուն տունը: 13 Ան ալ պատմեց մեզի թէ ինչպէս իր տան մէջ տեսաւ հրեշտակ մը, որ կայնած էր եւ կ'ըսէր իրեն. «Մարդ որկէ Յոպպէ ու կանչէ՛ Միմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է: 14 Ան խօսքեր պիտի ըսէ քեզի, որպէսզի փրկուիք՝ դուն եւ ամբողջ տունդ»: 15 Երբ սկսայ խօսիլ, Սուրբ Յոգին իջաւ անոնց վրայ, ինչպէս նախապէս մեր վրայ ալ: 16 Եւ յիշեցի Տերոջ ըսած խօսքը. «Արդարեւ Յովհաննէս մկրտեց ջուրով, բայց դուք պիտի մկրտուիք Սուրբ Յոգիով»: 17 Ուրեմն եթէ Աստուած տուաւ անոնց միեւնոյն պարգեւը՝ ինչպէս մեզի, երբ հաւատացին Տէր Յիսուս Քրիստոսի, ես ո՛վ էի՝ որ կարենայի արգիլել Աստուած»: 18 Այս բաները յետոյ՝ հանդարտեցան, ու փառաբանեցին Աստուած՝ ըսելով. «Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ ապաշարութիւն շնորհեց՝ կեանքի համար»: 19 Ստեփանոսի մահէն ետք եղած հայածանքէն ցրուածները՝ հասան նաեւ մինչեւ Փիլնիկէ, Կիպրոս եւ Անտիոք, քարոզելով Աստուծոյ խօսքը ո՛չ մէկուն՝ բայց միայն Յրեաներուն: 20 Անոնցմէ ոմանք կիպրացի ու կիւրենացի մարդիկ էին, որոնք երբ մտան Անտիոք՝ կը խօսէին Յելլենացիներուն հետ, աւետելով Տէր Յիսուսը: 21 Տէրոջ ձեռքը անոնց դէտ էր, եւ բազմաթիւ մարդիկ հաւատացին ու դարձան Տէրոջ: 22 Այս բաներուն լուրը հասաւ Երուսաղէմի եկեղեցիին ականջը, եւ ճամբեցին Բառնաբասը՝ որ երթայ մինչեւ Անտիոք: 23 Երբ ան եկաւ ու տեսաւ Աստուծոյ շնորհքը՝ ուրախացաւ, եւ կը յորդորէր բոլորն ալ՝ որ յարին Տէրոջ յօժար սիրտով: 24 (Քանի որ ինք բարի մարդ էր, Սուրբ Յոգիով ու հաւատքով լցուն.) եւ մեծ բազմութիւն մը աւելցաւ Տէրոջ եկեղեցիին թիւին վրայ: 25 Յետոյ Բառնաբաս մեկնեցաւ Տարսոս՝ փնտռելու Սօղոնը, ու գտնելով զայն՝ բերաւ Անտիոք: 26 Անոնք լման տարի մը եկեղեցիին հետ հաւաքուելով՝ մեծ բազմութեան մը ստրվեցուցին, եւ Անտիոքի մէջ աշակերտները Քրիստոնէայ կոչուեցան առաջին անգամ: 27 Այդ օրերը՝ Երուսաղէմէն մարգարէներ իջան Անտիոք: 28 Անոնցմէ մէկը, Ազարոս անունով, կանգնեցաւ եւ մատնանշեց Յոգիին գօրութեամբ՝ թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ ամբողջ երկրագունդին մէջ. ան իրապէս եղաւ Կոդդոսի օրերը: 29 Ուստի աշակերտները որոշեցին օգնութիւն որկել Յրեաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն, իւրաքանչիւրը իր եկամուտին համեմատ: 30 Այդպէս ալ ըրին, որկելով զայն երեցներուն՝ Բառնաբասի ու Սօղոսի ձեռքով:

12 Այդ ատենները Յերոզոմէս թագաւորը ձեռք դրաւ եկեղեցիէն ոմանց վրայ՝ չարչարելու

համար: 2 Սուրով սպաննեց Յովհաննէսի եղբայրը՝ Յակոբոսը, 3 եւ տեսնելով թէ հաճելի է Յրեաներուն, շարունակելով բռնեց նաեւ Պետրոսը: (Բաղարջակերքի օրերն էին:) 4 Երբ ձերբակալեց զայն՝ բանտը դրաւ, ու յանձնեց չորսական զինուորէ բաղկացած չորս ջոկատի՝ որպէսզի պահեն. եւ կը փափաքէր ներկայացնել զայն ժողովուրդին՝ Չատիկէն ետք: 5 Ուստի Պետրոս պահուած էր բանտին մէջ, բայց եկեղեցին ջերմեռանդութեամբ կ'աղօթէր Աստուծոյ՝ անոր համար: 6 Երբ Յերոզոմէս պիտի ներկայացնէր զայն դատարանին, այդ օրուան նախորդ գիշերը՝ Պետրոս կը բնանար երկու զինուորներու մէջտեղ՝ կրկին շղթաներով կապուած. իսկ պահապանները կը պահէին բանտը՝ դրան առջեւ: 7 Յանկարծ Տէրոջ հրեշտակը անոր վրայ հասաւ, ու լոյս մը փայլեցաւ տան մէջ: Ապա Պետրոսի կողը խթելով՝ արթնցուց զայն եւ ըսաւ. «Կանգնէ՛ շուտով»: Շղթաները վար ինկան անոր ձեռքերէն, 8 ու հրեշտակը ըսաւ անոր. «Կապէ՛ գօտիդ ու հագիր հողաթափներդ»: Ան ալ ըրաւ այսպէս: Յետոյ ըսաւ անոր. «Կրա՛դ առ հանդերձդ ու հետեւէ՛ ինծի»: 9 Ան ալ դուրս ելլելով՝ հետեւեցաւ անոր. բայց չէր գիտեր թէ հրեշտակին կատարածը իրական է, հապա կը կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ: 10 Երբ անոնք անցան առաջին ու երկրորդ պահապաններէն, եկան մինչեւ երկաթէ դուռը, որ քաղաքը կը տանէր եւ ինքնիրեն բացուեցաւ անոնց առջեւ: Անկէ դուրս ելլելով՝ փողոց մը անցան, ու հրեշտակը իսկոյն հեռացաւ անկէ: 11 Պետրոս ինքնիրեն գալով՝ ըսաւ. «Հիմա ճշմարտապէս գիտեմ թէ Տէրը որկեց իր հրեշտակը եւ ազատեց զիս Յերոզոմէսի ձեռքէն ու Յրեաներու ժողովուրդին ամբողջ ականկալութենէն»: 12 Եւ գիտակից ըլլալով՝ գնաց Մարկոս մականուանեալ Յովհաննէսի մօր Մարիամի տունը, ուր շատեր համախմբուած կ'աղօթէին: 13 Երբ բախեց տան դուրսի դուռը, Յոռովէ անունով աղայիին մը մօտեցաւ՝ մտիկ ընելու: 14 Ճանչնալով Պետրոսի ձայնը՝ ուրախութենէն չբացաւ դուռը, հապա ներս վազելով՝ լուր տուաւ թէ Պետրոս կայնած է դրան առջեւ: 15 Իսկ անոնք ըսին անոր. «Խելագարած ես»: Բայց ինք կը պնդէր թէ այդպէս է: Անոնք ալ կ'ըսէին. «Անոր հրեշտակն է»: 16 Սակայն Պետրոս կը շարունակէր բախել, ու երբ բացին՝ շշմեցան զինք տեսնելով: 17 Իսկ ան ձեռքը շարժեց՝ որ անոնք լռեն, ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս Տէրը հանեց զինք բանտէն, եւ ըսաւ. «Պատմեցէ՛ք այս բաները Յակոբոսի ու եղբայրներուն»: Յետոյ մեկնեցաւ եւ գնաց ուրիշ տեղ մը: 18 Երբ առտու եղաւ, մեծ խլրտում կար զինուորներուն մէջ, թէ արդեօք Պետրոս ի՞նչ եղած էր: 19 Իսկ Յերոզոմէս, երբ փնտռեց զայն ու չգտաւ, հարցաքննեց պահապանները եւ հրամայեց որ մեռցուին:

Ապա Յրեաստանէն իջաւ Կեսարիա, ու հոն կը կենար: 20 Յերովդէտ չափագանց զայրացած էր Տիւրացիներուն եւ Սիրոնացիներուն դէմ: Անոնք ալ միաբանութեամբ եկան իրեն, ու հաշտութիւն խնդրեցին՝ համոզելով թագաւորին Բղաստոս սենեկապետը. որովհետեւ իրենց երկիրը կը կերակրուէր թագաւորին երկրէն: 21 Որոշուած օր մը, Յերովդէտ՝ հագած թագաւորական տարազը եւ բազմած դատարանը՝ կը ճառագայտէր անոնց: 22 Ամբոխն ալ կ'աղաղակէր. «Ատիկա Աստուծոյ ձայն է, ոչ չէ մարդոս»: 23 Անմիջապէս Տէրոջ հրէշտակը զարկաւ զայն՝ փառքը Աստուծոյ չտալուն համար. ու որդնայից ըլլալով՝ շունչը փչեց: 24 Իսկ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը բազմանար: 25 Բառնաբաս եւ Սօդոս՝ երբ գործադրեցին իրենց յանձնուած սպասարկութիւնը՝ վերադարձան Երուսաղէմէն, իրենց հետ առնելով նաեւ Յովհաննէսը՝ որ Մարկոս մականուանեալ էր:

13 Քանի մը մարգարէներ ու վարդապետներ կային Աստիոք եղող եկեղեցիին մէջ: Բառնաբաս, Շմաւոն՝ որ Նիգեթ կը կոչուէր, Ղուկիոս Կիւրենացի, Մանայէն՝ Յերովդէտ չորրորդապետին սննդակիցը, եւ Սօդոս: 2 Մինչ անոնք Տէրոջ պաշտօն կը կատարէին ու ծոմ կը պահէին, Սուրբ Յովնի ըսաւ. «Հատեցէք ինծի Բառնաբաս եւ Սօդոսը՝ այն գործին համար, որուն ես կանչած եմ զանոնք»: 3 Ուստի՝ ծոմ պահելով ու աղօթելով՝ ձեռք դրին անոնց վրայ եւ ուղարկեցին: 4 Անոնք ալ Սուրբ Յովնիէն դրկուած՝ Սելեւկիա իջան, եւ անկէ նաւարկեցին դէպի Կիպրոս: 5 Հասնելով Սաղամինա՝ կը հռչակէին Աստուծոյ խօսքը Յրեաներու ժողովարաններուն մէջ. Յովհաննէս ալ կը սպասաւորէր իրենց: 6 Շրջելով այդ (ամբողջ) կղզին մինչեւ Պափոս՝ գտան մոզ մը, Յրեայ սուտ մարգարէ մը, որուն անունը Բարեյեսու էր. 7 ան փոխ-հիւպատոսին հետ էր, որ կը կոչուէր Սերգիոս Պօղոս, խելացի մարդ մը: Ասիկա՝ կանչելով Բառնաբասը եւ Սօդոսը՝ ուզեց լսել Աստուծոյ խօսքը: 8 Սակայն անոնց ընդդիմացաւ Եղիմաս մոզը (որովհետեւ այսպէս կը թարգմանուի անոր անունը), որ կը ջանար խտորեցնել փոխ-հիւպատոսը հաւատքէն: 9 Բայց Սօդոս, որ Պօղոս ալ կը կոչուի, Սուրբ Յովնիով լեցուած՝ ակնապիշ նայեցաւ անոր: 10 ու ըսաւ. «Ո՛րկ ամէն նենգութեամբ եւ ամէն չարագործութեամբ լեցուն Չարախօսի որդի, թշնամի ամբողջ արդարութեան, պիտի չդադրիս խեղաթիւրելէ Տէրոջ ուղիղ ճամբաները: 11 Ահա հիմա Տէրոջ ձեռքը քու վրայ է. կոյր պիտի ըլլաս եւ ատեն մը պիտի չտեսնես արեւը»: Անմիջապէս մթութիւն ու խաւար իջաւ անոր վրայ, եւ շրջելով մէկը կը փնտռէր՝ որ ձեռքէն բռնելով տանէր գինք: 12 Այն ատեն փոխ-հիւպատոսը հաւատաց՝ երբ տեսաւ կատարուածը, մեծապէս ապշելով Տէրոջ

ուսուցումին վրայ: 13 Պօղոս եւ իր ընկերակիցները նաւարկեցին Պափոսէն, ու զացին Պամփիլիայի Պերգէն. բայց Յովհաննէս՝ գատուելով անոնցմէ՝ վերադարձաւ Երուսաղէմ: 14 Անոնք ալ զացին Պերգէն եւ հասան Պիսիդիայի Անտիոքը, ու Շաբաթ օրը մտնելով ժողովարանը՝ նստան: 15 Օրէնքին եւ Մարգարէներուն կարդացուելէն ետք՝ ժողովարանին պետերը մարդ որկեցին իրենց ու ըսին. «Մարդիկ եղբայրներ, եթէ դուք յորդորական խօսք մը ունիք ժողովուրդին՝ ըսէք»: 16 Ուստի Պօղոս կանգնեցաւ, եւ շարժելով ձեռքը՝ ըսաւ. «Իսրայելացի մարդիկ, ու դուք՝ որ կը վախնաք Աստուծմէ, մտիկ ըրէք: 17 Այս ժողովուրդին՝ Իսրայելի Աստուածը ընտրեց մեր հայրերը, բարձրացուց ժողովուրդը՝ երբ անոնք պանդխտացած էին Եգիպտոսի երկրին մէջ, եւ զօրակոր բազուկով դուրս հանեց զանոնք: 18 Գրեթէ քառասուն տարի կերակրեց զանոնք անապատին մէջ: 19 Քանանի երկրին մէջ, բնաջնջելով էօթը ազգ, անոնց երկիրը տուաւ իրենց՝ որ ժառանգեն: 20 Անկէ ետք՝ գրեթէ չորս հարիւր յիսուն տարի՝ դատաւորներ տուաւ իրենց, մինչեւ Սամուէլ մարգարէն: 21 Յետոյ թագաւոր ուզեցին, եւ Աստուած տուաւ իրենց Կիսի որդին՝ Մաւուդը, Բենիամինի տոհմէն մարդ մը, քառասուն տարի: 22 Երբ պաշտօնէ հեռացուց զայն, Դաւիթը նշանակեց իրենց վրայ իբր թագաւոր, որուն մասին վկայելով՝ ըսաւ. «Յեսսէի որդին՝ Դաւիթը գտայ, իմ սիրտիս համաձայն մարդ մը, որ պիտի գործադրէ իմ ամբողջ կամքս»: 23 Ատրդ գարմէն Աստուած՝ իր խոստումին համաձայն՝ հանեց Իսրայելի Փրկիչ մը, Յիսուսը: 24 Դեռ ան չեկած, Յովհաննէս նախապէս քարոզեց ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ Իսրայելի ամբողջ ժողովուրդին: 25 Երբ Յովհաննէս կը լրացներ իր ընթացքը՝ ըսաւ. «Ո՛րկ կը կարծէք՝ թէ եմ. ես Քրիստոսը չեմ, հապա ահա՛ իմ ետեւէս կու գայ մէկը՝ որուն նոթերուն եօշիկները քակելու արժանի չեմ»: 26 Մարդիկ եղբայրներ, Աբրահամի ցեղին որդիներ, այս փրկութեան խօսքը դրկուեցաւ ձեզի, եւ անոնց՝ որ ձեր մէջ աստուածավախ են: 27 Քանի որ Երուսաղէմ բնակողները եւ անոնց պետերը՝ ոչ զայն ճանչցան, ոչ ալ մարգարէներուն ձայները՝ որոնք կը կարդացուին ամէն Շաբաթ օր. բայց իրագործեցին գրուածները՝ դատելով զայն: 28 Թէպէտ չգտան մահուան արժանի պատճառ մը, խնդրեցին Պիղատոսէն՝ որ ան սպանուուի: 29 Երբ գործադրեցին ամէն ինչ որ գրուած էր անոր մասին, վար իջեցնելով փայտէն՝ դրին գերեզմանի մը մէջ: 30 Բայց Աստուած մեռելներէն յարուցանեց զայն: 31 Ան շատ օրեր երեւցաւ անոնց՝ որ Գալիլեայէն Երուսաղէմ ելեր Էին իրեն հետ. անոնք են հիմա իր վկաները ժողովուրդին առջեւ: 32 Մենք ալ կ'աւետենք ձեզի այն խոստումը՝ որ

եղած էր հայրերուն. 33 Աստուած իրագործեց զայն մեզի համար՝ որ անոնց զաւակներն ենք, յարուցանելով Յիսուսը՝ ինչպէս գրուած ալ է երկրորդ Սաղմոսին մէջ. “Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ քեզ”։ 34 Ան սա կ’ըսէ զինք մեռելներէն յարուցանելու մասին՝ որ անգամ մըն ալ ապականութեան չվերադառնայ. “Ձեզի պիտի տամ Դաւիթի մնայուն կարեկցութիւնները”։ 35 Այս մասին ուրիշ Սաղմոսի մը մէջ ալ կ’ըսէ. “Պիտի չտոյլատրես որ քու Սուրբը ապականութիւն չտեսնէ”։ 36 Որովհետեւ Դաւիթ ննջեց՝ Աստուծոյ ծրագիրով սպասաւորելէ ետք իր սերունդին, դրուեցաւ իր հայրերուն քով եւ ապականութիւն տեսաւ։ 37 Բայց ան՝ որ Աստուած յարուցանեց, ապականութիւն չտեսաւ։ 38 Ուրեմն զիտցէք, մարդիկ եղբայրներ, թէ ասոր միջոցով մեղքերուն երում կը հռչակուի ձեզի, 39 եւ թէ իրմով ամէն հաւատացեալ կ’արդարանայ այն բոլոր բաներէն՝ որոնցմէ չկրցաք արդարանալ Մովսէսի Օրէնքով։ 40 Ուրեմն զգուշացէք, որպէսզի ձեզի չպատահի՝ ինչ որ քունաւ է Մարգարէներուն մէջ. 41 “Տեսէք, արհամարհողներ, եւ զարմացէք ու ոչնչացէք. որովհետեւ պիտի կատարեմ արարք մը՝ ձեր օրերուն մէջ, այնպիսի արարք մը, որ եթէ մէկը պատմէ ձեզի՝ պիտի չհաւատաք”։ 42 Երբ անկէ դուրս ելան՝ կ’աղաչէին, որ հետեւեալ Շաբաթ ալ բարոզն իրենց նոյն խօսքերը։ 43 Երբ ժողովուրդը արծակուեցաւ, Հրեաներէն եւ բարեպաշտ նորահաւատներէն շատեր հետեւեցան Պօղոսի ու Բառնաբասի, որոնք կը խօսէին անոնց հետ եւ կը յորդորէին զանոնք, որ յարատեւէն Աստուծոյ շնորհքին մէջ։ 44 Հետեւեալ Շաբաթ օրը, գրեթէ ամբողջ քաղաքը հաւաքուեցաւ՝ լսելու Աստուծոյ խօսքը։ 45 Իսկ Հրեաները՝ երբ տեսան բազմութիւնները՝ լեցուեցան նախանձով, ու դէմ կը խօսէին Պօղոսի ըսածներուն՝ հակաճառելով եւ հայիոյելով։ 46 Ուստի Պօղոս ու Բառնաբաս համարձակելով ըսին. «Հարկ էր որ Աստուծոյ խօսքը բարոզուէր նախ ձեզի. բայց բանի որ կը վանէք զայն ձեզմէ, եւ դուք ձեզ արժանի չէք սեպեր յաւիտեանական կեանքի, ահա մենք կը դառնանք հեթանոսներուն։ (aiōnios g166) 47 Որովհետեւ Տէրը սա պատուիրած է մեզի. “Քեզ իբր լոյս դրի հեթանոսներուն, որպէսզի դուն փրկութեան պատճառ ըլլաս՝ մինչեւ երկրի ծայրերը”»։ 48 Լսելով ասիկա՝ հեթանոսները կ’ուրախանային ու կը փառաւորէին Աստուծոյ խօսքը, եւ անոնք որ սահմանուած էին յաւիտեանական կեանքին՝ հաւատացին։ (aiōnios g166) 49 Տէրոջ խօսքը կը տարածուէր ամբողջ երկրամասին մէջ։ 50 Բայց Հրեաները զրգոցեցին բարեպաշտ եւ մեծայարգ կիներն ու քաղաքին գլխաւորները, եւ Պօղոսի ու Բառնաբասի դէմ իսլամանք հանելով՝ իրենց հողամասէն դուրս դրին զանոնք։ 51 Անոնք ալ՝ իրենց ոտքերուն փոշին թօթուելով անոնց դէմ՝

զացին Իկոնիոն. 52 իսկ աշակերտները լեցուած էին ուրախութեամբ եւ Սուրբ Հոգիով”։

14 Իկոնիոնի մէջ՝ անոնք միասին մտան Հրեաներուն ժողովարանը, ու այնպէս խօսեցան՝ որ Հրեաներու եւ Յոյներու մեծ բազմութիւն մը հաւատաց։ 2 Բայց չինգանդող Հրեաները՝ որդեցին հեթանոսները, եւ անոնց անձերը չարութեան զրգոցեցին եղբայրներուն դէմ։ 3 Իսկ անոնք երկար ժամանակ հոն կենայով՝ համարձակութեամբ կը բարոզէին Տէրոջմով, որ իր շնորհքի խօսքին վկայութիւն կու տար՝ թոյլատրելով որ նշաններ եւ սքանչելիքներ կատարուին անոնց ձեռքով։ 4 Քաղաքին բազմութիւնը բաժնուեցաւ. մաս մը բռնեց Հրեաներուն կողմը, մաս մըն ալ՝ առաքեալներուն։ 5 Երբ հեթանոսներն ու Հրեաները՝ իրենց պետերով՝ յարձակեցան, որ նախատեն եւ բարկոծեն զանոնք, 6 իրենք ալ՝ գիտակցելով՝ փախան Լիկայոնիայի քաղաքները, Լիւստրա ու Դերբէ եւ շրջակայքը, 7 ու հոն կ’աւետարանէին։ 8 Մարդ մը նստած էր Լիւստրայի մէջ՝ անգոր ոտքերով, իր մօր որովայնէն կաղ ծնած, որ բնաւ քայլած չէր։ 9 Ասիկա մտիկ կ’ըներ Պօղոսի խօսքերը, որ անկապիշ նայելով անոր ու նշմարելով թէ բուժուելու հաւատք ունի՝ 10 բարձրածայն ըսաւ. «Ուղիղ կանգնե ոտքերուդ վրայ»։ Ան ալ ցատկեց եւ քայլեց։ 11 Երբ բազմութիւնը տեսաւ Պօղոսի ըրածը, բարձրացնելով իրենց ձայնը՝ ըսին լիկայոններէն. «Աստուածները իջած են մեզի՝ մարդոց նմանութեամբ»։ 12 Բառնաբասը կը կոչէին Դիոս, ու Պօղոսը՝ Հերմէս, քանի որ ան էր գլխաւոր խօսողը։ 13 Իսկ Դիոսի բուրմը՝ որ քաղաքին առջէն էր, ցուլեր եւ ծաղկեպալակներ բերելով դռներուն քով՝ կ’ուզէր զոն մատուցանել բազմութեան հետ։ 14 Բայց երբ առաքեալները՝ Բառնաբաս ու Պօղոս՝ լսեցին, պատռեցին իրենց հանդերձները եւ դուրս ցատկեցին բազմութեան մէջ՝ աղաղակելով. 15 «Մարդիկ, ինչո՞ւ այդ բաները կ’ընէք։ Մենք ալ մարդիկ ենք՝ կիրքերու եկեղակայ ձեզի նման, ու կ’աւետարանենք ձեզի՝ որպէսզի այդ ունայն բաներէն դառնաք ապրող Աստուծոյ, որ ստեղծեց երկինքը, երկիրը, ծովն ու բոլոր անոնց մէջ եղածները։ 16 Անցեալ սերունդներուն մէջ ան թոյլատրեց բոլոր ազգերուն՝ որ երթան իրենց ճամբաներէն։ 17 Սակայն ինքզինք չձողուց առանց վկայութեան, բարիք ընելով, անձրեւ տալով մեզի երկինքէն, նաեւ պտղաբեր եղանակներ, ու մեր սիրտերը լեցնելով կերակուրներով եւ ուրախութեամբ»։ 18 Այս բաները ըսելով՝ հագիւ կրցան հանգստացնել բազմութիւնը, որ զոն չհատուցանէ իրենց։ 19 Սակայն Հրեաները անասան Կնտիոքէն եւ Իկոնիոնէն, համոզեցին բազմութիւնը,

քարկոծեցին Պօղոսը ու քաղաքէն դուրս քաշկռտեցին՝ կարծելով թէ մեռած է: 20 Բայց երբ աշակերտները շրջապատեցին զինք՝ կանգնեցաւ, մտաւ քաղաքը, ու հետեւեալ օրը մեկնեցաւ Դերբէ՝ Բառնաբասի հետ: 21 Այդ քաղաքին մեջ աւետարանելէ ու շատերը աշակերտելէ ետք՝ անոնք վերադարձան Լիւստրա, Իկոնիոն եւ Անտիոք, 22 ամրացնելով աշակերտներուն անձերը եւ յորդորելով՝ որ յարատեւեն հաւատքին մէջ, ըստով: «Շատ տառապանքով պէտք է մտնենք Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 23 Երբ երեցներ ձեռնադրեցին անոնց՝ ամեն եկեղեցիի մէջ, ծոմապահութեամբ աղօթելով յանձնեցին զանոնք Տէրոջ՝ որուն հաւատացած էին: 24 Եւ անցնելով Պիսիդիայի մէջէն՝ զացին Պամփիլիա: 25 Պերգէի մէջ ալ Տէրոջ խօսքը քարոզելէ ետք՝ իջան Ատալիա, 26 անկէ ալ նաւարկեցին դէպի Անտիոք, ուրկէ Աստուծոյ շնորհքին յանձնարարուած էին այն գործին համար՝ որ կատարեցին: 27 Երբ եկան, հաւաքելով եկեղեցին՝ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց հետ, եւ թէ հաւատքի դուռը բացեր էր հեթանոսներուն: 28 Ու իոն երկար ժամանակ կեցան աշակերտներուն հետ:

15 Ոմանք՝ իջնելով Զրեաստանէն՝ կը սորվեցնէին եղբայրներուն ու կ'ըսէին. «Եթէ Մովսէսի աւանդած սովորութեան համաձայն չթլիատուիք, չէք կրնար փրկուիլ»: 2 Ուստի, երբ Պօղոս ու Բառնաբաս սաստիկ ընդվզեցան եւ վիճաբանեցան անոնց հետ, վճռեցին որ Պօղոս ու Բառնաբաս, նաեւ անոնցմէ քանի մը ուրիշներ, բարձրանան Երուսաղէմ՝ առաքեալներուն ու երէցներուն թով՝ այս հարցին համար: 3 Անոնք ալ՝ եկեղեցիէն ուղարկուած՝ անցան Փիւնիկէն եւ Սամարիայէն, ու պատմելով հեթանոսներուն դարձի գալը՝ մեծապէս ուրախացուցին բոլոր եղբայրները: 4 Երբ հասան Երուսաղէմ, ընդունուեցան եկեղեցիէն, առաքեալներէն ու երէցներէն, եւ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց հետ: 5 Բայց Փարիսեցիներու աղանդէն քանի մը հաւատացեալներ կայնեցան եւ ըսին. «Պէտք է թլիատել զանոնք, ու պատուիրել՝ որ պահեն Մովսէսի Օրէնքը»: 6 Ուստի առաքեալներն ու երէցները հաւաքուեցան՝ նկատի առնելու համար այս բանը: 7 Շատ վիճաբանութիւն ըլլալէ ետք, Պետրոս կանգնեցաւ եւ ըսաւ անոնց. «Մարդիկ եղբայրներ, դուք զիտք թէ առաջին օրերէն ի վեր Աստուած ընտրեց զիս մեր մէջէն, որպէսզի իմ բերանովս հեթանոսները լսեն աւետարանին խօսքը, ու հաւանան: 8 Մրտազէտն Աստուած վկայեց անոնց՝ Սուրբ Զոգին տալով անոնց, ինչպէս մեզի ալ, 9 ու ոչ մէկ խտրութիւն դրաւ մեր եւ անոնց միջեւ՝ մաքրելով անոնց սիրտերը հաւատքով: 10 Ուստի հիմա

ինչն կը փորձէք Աստուած, աշակերտներուն վիզին վրայ դնելով այնպիսի լուծ մը, որ ոչ մեր հայրերը, ոչ ալ մենք կարողացանք կրել: 11 Բայց կը հաւատանք թէ Տէր Յիսուսի շնորհքով կը փրկուինք մենք, ինչպէս նաեւ անոնք»: 12 Ամբողջ բազմութիւնը լռեց, ու մտիկ կ'ընէր Բառնաբասի եւ Պօղոսի, որոնք կը պատմէին թէ Աստուած որչափ նշաններ եւ սքանչելիքներ գործած էր հեթանոսներուն մէջ՝ իրենց միջոցով: 13 Երբ անոնք լռեցին, Յակոբոս ըսաւ. «Մարդիկ եղբայրներ, ինձի մտիկ ըրէք: 14 Շմաւոն պատմեց թէ ինչպէս Աստուած առաջին անգամ այցելեց հեթանոսներուն, որպէսզի անոնց մէջէն առնէ ժողովուրդ մը՝ կրելու համար իր անունը: 15 Այս բանին հետ կը համաձայնին մարգարէներուն խօսքերն ալ, ինչպէս գրուած է. 16 «Ասկէ ետք պիտի վերադառնամ ու պիտի վերակառուցանեմ Դաւիթի փլած խորանը. պիտի վերակառուցանեմ անոր աւերակները եւ վերականգնեմ զայն, 17 որպէսզի մնացած մարդիկը փնտռեն Տէրը, նաեւ բոլոր հեթանոսները՝ որոնք իմ անունովս կոչուած են», - կ'ըսէ Տէրը՝ որ կ'ընէ այս բոլոր բաները»: 18 Աստուած զիտէ իր բոլոր գործերը՝ դարբերու սկիզբէն ի վեր: (aiōn g165) 19 Ուստի ես յարմար կը դատեմ չնեղել անոնք՝ որ հեթանոսներէն կը դառնան Աստուծոյ. 20 հապա նամակ մը գրել անոնց՝ որ ետ կենան կուռքերու պղծութիւններէն, պոռնկութենէ, խեղդուածէ եւ արիւնէ: 21 Որովհետեւ Մովսէս նախկին սերունդներէն ի վեր ունի զինք բարոզողներ ամեն քաղաքի մէջ, ու կը կարողացուի ժողովարաններու մէջ ամեն Շաբաթ օր»: 22 Այն տոնէն առաքեալներուն ու երէցներուն՝ ամբողջ եկեղեցիին հետ՝ հաճելի թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրեն իրենցմէ եւ Անտիոք դրկեն՝ Պօղոսի ու Բառնաբասի հետ. Բարսաբա մականունանեալ Յուդան եւ Շիդան, որոնք կառավարող մարդիկ էին եղբայրներուն մէջ: 23 Անոնց միջոցով դրկեցին նամակ մը՝ սանպէ գրուած. «Առաքեալներէն, երէցներէն ու եղբայրներէն՝ ողջոյն Անտիոքի, Սուրիայի եւ Կիլիկիայի մէջ եղող եղբայրներուն, որոնք հեթանոսներէն դարձած են: 24 Քանի լսեցինք թէ մեր մէջէն ելած ոմանք՝ վրդոված են ձեզ խօսքերով, ու ցնցած ձեր անձերը՝ ըսելով թէ պէտք է թլիատուիլ եւ Օրէնքը պահել, - որոնց մենք այսպէս չպատուիրեցինք, - 25 մեզի՝ միաբանութեամբ հաւատաւորներուն՝ յարմար թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրելով դրկենք ձեզի, մեր սիրելիներուն՝ Բառնաբասի ու Պօղոսի հետ, 26 որոնք մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Բրիստոսի անունին համար իրենց անձերը ընծայած մարդիկ են: 27 Ուստի դրկեցինք Յուդան եւ Շիդան, որպէսզի իրենք ալ բերանով նոյն բաները պատմեն ձեզի: 28 Որովհետեւ յարմար թուեցաւ Սուրբ Զոգիին ու մեզի ալ՝ աւելի ծանրութիւն

չդնել ձեր վրայ, սա՛ հարկաւոր բաներէն զատ.- 29 Ետ կենալ կուռքերու զոհուածէ, արիւնէ, խեղդուածէ եւ պոռնկութենէ: Գոհ կ'ըլլաք՝ եթէ հեռու մնաք՝ ատոնցմէ: Ո՛ղջ եղէք»: 30 Անոնք ալ՝ բաժնուելով՝ զացին Անտիոք, ու հաւաքելով բազմութիւնը՝ տուին նամակը: 31 Երբ կարդացին ուրախացան տրուած մխիթարութեան համար: 32 Իսկ Յուդա եւ Շիղա, իրենք ալ մարգարէ ըլլալով, շատ խօսքերով յորդորեցին եղբայրները, ու ամրացուցին: 33 Շամանակ մը հոն կենալէ ետք՝ եղբայրներէն խաղաղութեամբ ուղարկուեցան, եւ առաքելներուն դարձան: 34 Բայց Շիղայի հաճելի թուեցաւ հոն մնալ: 35 Պօղոս ու Բառնաբաս ալ Անտիոքի մէջ կը կենային, եւ ուրիշ շատերու հետ կը սորվեցնէին ու կ'աւետէին Տէրոջ խօսքը: 36 Քանի մը օր ետք՝ Պօղոս ըսաւ Բառնաբասի. «Վերադառնա՛նք եւ այցելե՛նք եղբայրներուն՝ այն բոլոր քաղաքներուն մէջ, ուր Տէրոջ խօսքը հռչակեցինք, ու տեսնե՛նք թէ ի՛նչպէս են: 37 Բառնաբաս կ'ուզէր ամէնէլ Յովհաննէսն այ, որ Մարկոս կը կրչուէր. 38 Բայց Պօղոս մտածեց թէ լաւ չէ իրենց հետ ամէնէլ Պամփիլիայի մէջ իրենցմէ հեռացողը եւ իրենց հետ գործի չգացողը: 39 Այսպէս՝ տարակարծութիւն եղաւ անոնց միջեւ, այն աստիճան՝ որ զատուեցան իրարմէ: Բառնաբաս առաւ Մարկոսը եւ նաւարկեց դէպի Կիպրոս: 40 Պօղոս ալ ընտրեց Շիղան ու մեկնեցաւ, եղբայրներէն յանձնարարուած ըլլալով Աստուծոյ շնորհքին, 41 եւ կը շրջէր Մուրիայի ու Կիլիկիայի մէջ՝ ամրացնելով եկեղեցիները:

16 Յետոյ հասաւ Դերքէ ու Լիւսորա: Եւ ահա՛ աշակերտ մը կար հոն՝ Տիմոթէոս անունով, որ որդին էր հաւատացեալ հրեայ կնոջ մը, իսկ հայրը Յոյն էր: 2 Ան բարի վկայուած էր նաեւ Լիւսորայի եւ Իկոնիայի եղբայրներէն: 3 Պօղոս ուզեց որ ան երթայ իրեն հետ. ուստի առաւ ու թլփատեց զայն՝ այնտեղ եղող Յրեաներուն պատճառով, որովհետեւ բոլորն ալ զիտէին թէ անոր հայրը Յոյն էր: 4 Երբ կ'անցնէին քաղաքներէն, կ'աւանդէին անոնց Երուսաղէմ եղած առաքելներէն ու երեցներէն պատուիրուած հրամանները, որպէսզի պահեն: 5 Եկեղեցիներն ալ կ'ամրանային հաւատքի մէջ, եւ անոնց թիւը կը բազմանար օրէ օր: 6 Երբ շրջեցան Փռիւզիա ու Գաղատիայի երկիրը, Սուրբ Յովն արգիլեց քարոզել Աստուծոյ խօսքը Ասիայի մէջ: 7 Հասնելով Միւսիայի կողմերը՝ կը փորձէին երթալ դէպի Բիւթանիա. բայց (Յիսուսի) Յովն չթոյլատրեց անոնց: 8 Ուստի՝ անցնելով Միւսիայի բովէն՝ իջան Տրովպոս: 9 Հոն՝ զիշերը տեսիլք մը երևեցաւ Պօղոսի. Մակեդոնացի մը կայնած էր ու կ'աղաչէր իրեն՝ ըսելով. «Ա՛նցի՛ր Մակեդոնիա եւ օգնէ՛ մեզի»: 10 Երբ տեսաւ այդ տեսիլքը՝ իսկոյն

ջանացինք մեկնիլ Մակեդոնիա, եզրակացնելով թէ Տէրը կը կանչէ մեզ անոնց աւետարանելու: 11 Ուստի Տրովպոսայէն նաւարկելով՝ ուղիղ ընթացքով զացինք Սամոթրակէ, ու հետեւեալ օրը՝ Նէապոլիս. 12 անկէ ալ՝ Փիլիպպէ, որ Մակեդոնիայի մէկ մասին գլխաւոր քաղաքն է, նաեւ՝ զաղուք: Քանի մը օր կեցանք այդ քաղաքին մէջ: 13 Շաբաթ օրը դուրս ելանք քաղաքէն՝ գետեզերքը, ուր սովորութիւն ունէին աղօթելու. նստանք եւ խօսեցանք համարմբուած կիներուն: 14 Աստուածապաշտ կին մը՝ Լիդիա անունով, որ ծիրանածաճառ էր՝ Թիււատիր քաղաքէն, մտիկ կ'ընէր. Տէրը բացաւ անոր սիրտը՝ որ ուշադիր ըլլալ Պօղոսի ըսածներուն: 15 Երբ ինք եւ իր ընտանիքը մկրտուեցան, աղաչեց՝ ըսելով. «Եթէ Տէրոջ հաւատարիմ կը սեպէք զիս, իմ տո՛նսս մտէք ու հո՛ն մնացե՛ք»: Եւ ստիպելով՝ տարաւ մեզ: 16 Մինչ աղօթքի կ'երթայինք, մեզի հանդիպեցաւ աղախին մը՝ որ հարցուկ ոգի ունէր եւ գուշակութեամբ շատ վաստակ կը բերէր իր տներուն: 17 Ասիկա կը հետեւէր Պօղոսի ու մեզի, եւ կ'աղաղակէր. «Այս մարդիկը Ամենաբարձր Աստուծոյ ծառաներն են, ու կը քարոզեն մեզի փրկութեան ճամբան»: 18 Շատ օրեր կ'ընէր այս բանը. Պօղոս ալ՝ նեղանալով՝ դարձաւ եւ ըսաւ այդ ոգիին. «Յիսուս Քրիստոսի անունով կը հրամայեմ քեզի, ելի՛ր ատկէ»: Ու նոյն ժամուն ելաւ: 19 Երբ անոր տները տեսան թէ իրենց վաստակին յոյսը զնաց, բռնեցին Պօղոսը եւ Շիղան, ու քաշեցին հրապարակը՝ պետերուն առջեւ: 20 Ապա տարին զանոնք մեծաւորներուն քով եւ ըսին. «Այս մարդիկը՝ որ Յրեայ են, իրար կ'անցընեն մեր քաղաքը, 21 ու կը քարոզեն այնպիսի սովորութիւններ՝ որ արտօնուած չէ մեզի ընդունիլ, ո՛չ ալ գործադրել, որովհետեւ Հռոմայեցի ենք»: 22 Բազմութիւնը խնուեցաւ անոնց շուրջ. մեծաւորներն ալ բռնութեամբ հանեցին անոնց հանդերձները, եւ հրամայեցին խարազանել զանոնք: 23 Շատ հարուածներ տալէ ետք անոնց՝ բանտը նետեցին զանոնք, պատուիրելով բանտապահին՝ որ ապահովութեամբ պահէ զանոնք: 24 Ան ալ՝ այսպիսի պատուէր ստանալով՝ ներսի բանտը նետեց զանոնք, ու կոճի մէջ ամրացուց անոնց ոտքերը: 25 Կէս զիշերին՝ Պօղոս եւ Շիղա կ'աղօթէին ու կ'օրհնէրգէին Աստուծոյ. բանտարկեալներն ալ մտիկ կ'ընէին անոնց: 26 Յանկարծ հօօր երկրաշարժ մը եղաւ, այնպէս որ բանտին հիմերը տարտեցան. անմիջապէս բոլոր դռները բացուեցան եւ բոլորին կապերը քակուեցան: 27 Բանտապահը, երբ արթնցաւ ու բացուած տեսաւ բանտին դռները, քաշեց սուրը եւ պիտի սպաննէր ինքզինք, կարծելով թէ բանտարկեալները փախած են: 28 Բայց Պօղոս բարձրաձայն գոչեց. «Մի՛ վնասեր դու՛ն քեզի, որովհետեւ բոլորս ալ հոս ենք»: 29 Ան ալ՝

ճրագ մը ուզելով՝ վագեց ներս, դողալով ինկաւ Պօղոսի եւ Շիղայի առջեւ, 30 ու դուրս բերելով զանոնք՝ ըսաւ. «Տերն, ինչ պէտք է ընեմ՝ որ փրկուիմ»: 31 Անոնք ալ ըսին. «Հաւատա՛մ Տէր Յիսուս Քրիստոսի, ու պիտի փրկուիս, դուն եւ տունդ»: 32 Ու Տէրոջ խօսքը քարոզեցին անոր եւ բոլոր անոնց՝ որ անոր տան մէջ էին: 33 Ինք ալ՝ գիշերուան նոյն ժամուն՝ առաւ զանոնք, լուաց անոնց վերքերը եւ անմիջապէս մկրտուեցաւ, ինք ու բոլոր իրենները: 34 Ապա իր տունը տանելով զանոնք՝ սեղան դրաւ անոնց առջեւ, եւ ցնծաց ամբողջ ընտանիքով՝ հաւատալով Աստուծոյ: 35 Երբ առտու եղաւ, մեծաւորները յիսնապետներ դրկեցին եւ ըսին. «Արձակէ՛ այդ մարդիկը»: 36 Բանտապահն ալ հաղորդեց Պօղոսի այդ խօսքերը՝ ըսելով. «Մեծաւորները մարդ դրկեցին՝ որ արձակուիք. ուստի հիմա դճուր ելէք ու մեկնեցէ՛ք խաղաղութեամբ»: 37 Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց. «Թէպէտ չդատապարտուած Հռոմայեցիներ ենք, հրապարակաւ ծեծելով մեզ՝ բանտը նետեցին, եւ հիմա ծածկաբար կը հանեն մեզ: Ո՛չ այդպէս, հապա իրենք թող զան ու դուրս տանին մեզ»: 38 Յիսնապետները մեծաւորներուն հաղորդեցին այս խօսքերը: Անոնք ալ, երբ լսեցին թէ Հռոմայեցի են՝ վախցան, ու եկան, աղաչեցին անոնց, 39 եւ դուրս հանելով՝ կը թախանձէին որ մեկնին այդ քաղաքէն: 40 Անոնք ալ ելան բանտէն ու մտան Լիդիայի տունը, եւ տեսնելով եղբայրները՝ յորդորեցին զանոնք ու մեկնեցան:

17 Ամփիպոլիսէն եւ Ապոդոնիայէն անցնելով՝ Թեսաղոնիկէ եկան, ուր Յրեաներուն ժողովարանը կար: 2 Պօղոս ալ՝ իր սովորութեան համաձայն՝ մտաւ անոնց մէջ, ու երեք Շաբաթօրեր խօսեցաւ անոնց հետ Գիրքերուն մասին, 3 բացատրելով եւ փաստարկելով անոնց թէ Քրիստոս պէտք է չարչարուէր ու մեռելներէն յարութիւն առնէր. եւ ըսաւ. «Այս Յիսուսը՝ որ ես կը հռչակեմ ձեզի, Քրիստոսն է»: 4 Անոնցմէ ոմանք անսացին ու միացան Պօղոսի եւ Շիղայի, նաեւ՝ բարեպաշտ Յոյներէն մեծ բազմութիւն մը. առաջնակարգ կիններն հաւատացողներն ալ սակաւաթիւ չէին: 5 Բայց չանսացող Յրեաները նախանձեցան, եւ քանի մը դատարկապորտ, գռեհիկ մարդիկ առնելով՝ բազմութիւն ժողովեցին, ամբողջ քաղաքին մէջ աղմուկ հանեցին, ու Յասոնի տան վրայ յարձակելով կը փնտռէին զանոնք՝ որ ամբոխին տանին: 6 Երբ չգտան զանոնք, Յասոնը եւ քանի մը եղբայրներ քաշկռտելով տարին քաղաքապետներուն առջեւ՝ գոռալով. «Անոնք որ երկրագունդը տակնուվրայ ըրին՝ հոս ալ հասած են, 7 ու Յասոն ընդունած է զանոնք: Անոնք բոլորը կը գործեն կայսրին հրամաններուն դէմ, ըսելով թէ ուրիշ թագաւոր մը կայ՝ Յիսուս անունով»: 8 Բազմութիւնն ու քաղաքապետները վրդովեցան՝ լսելով այս

բաները: 9 Բայց երբ երաշխիք առին Յասոնէն եւ միւսներէն՝ արձակեցին զանոնք: 10 Եղբայրներն ալ իսկոյն՝ գիշերուան մէջ՝ Բերիա դրկեցին Պօղոսն ու Շիղան, որոնք հոն հասնելով՝ զացին Յրեաներուն ժողովարանը: 11 Անոնք աւելի ազնիւ էին՝ քան Թեսաղոնիկէի մէջ եղողները. Աստուծոյ խօսքը ընդունեցին լման յօժարութեամբ, եւ ամէն օր կը զննէին Գիրքերը, տեսնելու թէ այդպէս են այդ բաները: 12 Ուստի անոնցմէ շատերը հաւատացին, ու մեծայարգ յոյն կիներէն եւ այդ մարդոցմէն հաւատացողներն ալ սակաւաթիւ չէին: 13 Բայց երբ թեսաղոնիկեցի Յրեաները գիտցան թէ Բերիայի մէջ ալ Պօղոս հռչակեց Աստուծոյ խօսքը, հոն ալ եկան ու գրգռեցին բազմութիւնը: 14 Այն ատեն եղբայրները իսկոյն Պօղոսը ճամբեցին՝ որ երթայ մինչեւ ծովեզերքը, բայց Շիղա եւ Տիմոթէոս մնացին հոն: 15 Անոնք որ կը տանէին Պօղոսը՝ հասցուցին զայն մինչեւ Աթէնք, ապա մեկնեցան՝ պատուէր ստանալով Շիղայի ու Տիմոթէոսի համար, որ շուտով գան իրեն: 16 Մինչ Աթէնքի մէջ Պօղոս կը սպասէր անոնց, իր հոգին գրգռուած էր իր մէջ, տեսնելով քաղաքը՝ լեցուած կուռքերով: 17 Ուստի ժողովարանին մէջ կը խօսէր Յրեաներուն ու բարեպաշտ մարդոց, նաեւ ամէն օր հրապարակներուն մէջ՝ անոնց որ հանդիպէր: 18 Քանի մը Եպիկուրեան եւ Ստոյկիեան փիլիսոփաներ ալ կը խորհրդակցէին իրեն հետ: Ոմանք կ'ըսէին. «Ինչ ըսել կ'ուզէ այս սերմնաբաղը»: Ուրիշներ ալ կ'ըսէին. «Կը թուի թէ օտար աստուածներու քարոզիչ է». որովհետեւ կ'աւետէր անոնց Յիսուսը եւ յարութիւնը: 19 Ուստի առնելով զայն՝ տարին Արիսպագոս ու կ'ըսէին. «Կրնանք գիտնալ թէ ինչ է այդ նոր ուսուցումը՝ որ դուն կը քարոզես, 20 որովհետեւ քանի մը տարօրինակ բաներ լսել կու տաս մեզի»: Ուրեմն կ'ուզէնք գիտնալ թէ ինչ կրնան ըլլալ ատոնք»: 21 (Որովհետեւ բոլոր Աթենացիներուն եւ հոն գաղթած օտարականներուն ժամանցը ուրիշ ոչինչ է, քան նոր բան ըսել կամ լսել:) 22 Հետեւաբար Պօղոս կայնեցաւ Արիսպագոսի մէջ եւ ըսաւ. «Աթենացի մարդիկ, կը նշմարեմ թէ ամէն ինչով չափազանց կրօնասէր էք: 23 Քանի որ ես շրջելով ու ձեր պաշտամունքը զննելով՝ գտայ գոհասեղան մը, որուն վրայ գրուած էր. «Անծանօթ Աստուծոյն»: Ուստի ան՝ որմէ դուք կ'ակնածիք առանց ճաննալու, ես զայն կը հռչակեմ ձեզի: 24 Աստուած՝ որ ստեղծեց աշխարհը եւ անոր մէջ եղած բոլոր բաները, ինք՝ որ Տէրն է երկինքի ու երկրի, ո՛չ կը բնակի ձեռակերտ տաճարներու մէջ, 25 ո՛չ ալ կը խնամուի մարդոց ձեռքով՝ իբր թէ որեւէ բանի կարօտ ըլլար. քանի որ ինք կու տայ բոլորին կեանք, շունչ, եւ ամէն ինչ: 26 Մէկ արիւնէ ստեղծեց մարդոց բոլոր ազգերը՝ որպէսզի

բնակին ամբողջ երկրի մակերեսին վրայ, ու սահմանեց նախապէս որոշուած ժամանակները եւ անոնց բնակարանի սահմանները՝ որ փնտռեն Տէրը, 27 ու թերեւս գտնեն զինք խարխափելով, թէպէտ մեզմէ իւրաքանչիւրէն ալ հեռու չէ: 28 Արդարեւ անով կ'ապրինք, կը շարժինք եւ կանք, ինչպէս ձեր բանաստեղծներէն ոմանք ալ ըսին. «Քանի որ մենք անոր ցեղէն իսկ ենք»: 29 Ուրեմն՝ Աստուծոյ ցեղէն ըլլալով՝ պէտք չէ կարծենք՝ թէ աստուածութիւնը նման է ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, քանդակուած մարդկային արուեստով ու երեւակայութեամբ»: 30 Եւ հիմա Աստուած, անտեսելով այս անգիտութեան ժամանակները, ամենուրեք կը պատուիրէ բոլոր մարդոց՝ որ ապաշխարեն: 31 Որովհետեւ սահմանած է օր մը, երբ պիտի դատէ երկրագունդը արդարութեամբ՝ իր որոշած մարդուն միջոցով. եւ այս մասին հաւաստիք տուաւ բոլորին՝ մեռելներէն յարուցանելով զայն»: 32 Երբ լսեցին մեռելներու յարութեան մասին՝ ոմանք ծաղրեցին, իսկ ուրիշներ ըսին. «Այս մասին դարձեալ մտիկ պիտի ընենք քեզի»: 33 Այսպէս Պօղոս մեկնեցաւ անոնց մէջէն: 34 Սակայն քանի մը մարդիկ յարեցան իրեն, ու հաւատացին. անոնց մէջ էին Դիոնեսիոս Արիսպագացին, Դամարիս անունով կին մը, եւ իրենց հետ ուրիշներ:

18 Ասկէ ետք Պօղոս՝ հեռանալով Աթենքէն՝ եկաւ Կորնթոս, 2 գտաւ Զրեայ մը՝ Ակիւղաս անունով, ծնունդով՝ Պոնտացի, որ իր Պրիսկիլիա կնոջ հետ նոր եկած էր Իտալիայէն (քանի որ Կղօղիոս պատուիրած էր բոլոր Զրեաներուն՝ հեռանալ Զոռմէն), եւ զնաց անոնց քով: 3 Քանի ինք արհեստակից էր, անոնց քով բնակեցաւ. եւ աշխատեցաւ, որովհետեւ արհեստով վրանագործ էին: 4 Իսկ ամէն Շաբաթ օր կը խօսէր ժողովարանին մէջ, եւ կը համոզէր Զրեաներն ու Յոյները: 5 Երբ Շիդա եւ Տիմոթէոս իջան Մակեդոնիայէն, Պօղոս հոգիի կսկիծով կը վկայէր Զրեաներուն թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է: 6 Բայց երբ անոնք ընդդիմացան ու կը հայհոյէին, իր հանդերձները թօթոյնելով՝ ըսաւ անոնց. «Ձեր արիւնը ձեր գրկիսը ըլլայ, ես անպարտ եմ. ասկէ ետք՝ հեռանումներուն պիտի երթամ»: 7 Եւ մեկնելով անկէ՝ մտաւ Յուստոս անունով մեկու մը տունը, որ աստուածապաշտ էր. անոր տունը ժողովարանին կից էր: 8 Ժողովարանին պետը՝ Կրիսպոս՝ հաւատաց Տէրոջ իր ամբողջ ընտանիքով: Կորնթացիներէն շատեր ալ լսելով հաւատացին ու մկրտուեցան: 9 Գիշերը տեսիլքի մէջ Տէրը ըսաւ Պօղոսի. «Մի վախճար, հապա խօսէ՛ եւ լուս մի կենար. 10 որովհետեւ ես քեզի հետ եմ, ու ո՛չ մէկը ձեռքը վրադ պիտի դնէ՛՝ քեզի վնասելու համար. քանի որ ես շատ ժողովուրդ ունիմ այս քաղաքին մէջ»: 11 3ոն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, եւ Աստուծոյ

խօսքը կը սորվեցնէր անոնց մէջ: 12 Աքայիայի փոխ-հիւպատոսին՝ Գաղիոնի օրերը, Զրեաները միաբանելով՝ ըմբոստացան Պօղոսի դէմ, եւ դատարանը տարին զայն՝ 13 ըսելով. «Ասիկա կը համոզէ մարդիկը՝ որ պաշտեն Աստուած Օրէնքին հակառակ կերպով»: 14 Երբ Պօղոս պիտի բանար իր բերանը, Գաղիոն ըսաւ Զրեաներուն. «Եթէ անիրաւութեան մը կամ չար լրբութեան մը համար ըլլար, ո՛վ Զրեաներ, կ'արժէր որ հանդուրժէի ձեզի. 15 բայց եթէ հարցը՝ խօսքի, անուններու եւ ձեր Օրէնքին մասին է, դուք ձեզմէ տեսէք դատը. որովհետեւ ես չեմ փափաքիր այդպիսի բաներու դատաւոր ըլլալ». 16 ու զանոնք վճռեց դատարանէն: 17 Ուստի բոլոր Յոյները բռնեցին Սոսթենէսը, ժողովարանին պետը, եւ ծծծեցին դատարանին առջեւ: Բայց Գաղիոն բնաւ հոգ չէր ըներ այս մասին: 18 Իսկ Պօղոս, տակաւին շատ օրեր հոն մնալէ ետք, հրաժեշտ առաւ եղբայրներէն ու նաւարկեց դէպի Սուրիա - Պրիսկիլիա եւ Ակիւղաս ալ իրեն հետ -, նախապէս իր գրուիչը խուզած ըլլալով Կենքրեայի մէջ, որովհետեւ ուխտ ըրած էր: 19 Երբ հասաւ Եփեսոս՝ հոն ձգեց զանոնք, իսկ ինք մտնելով ժողովարանը՝ կը խօսէր Զրեաներուն հետ: 20 Իրեն թախանծեցին որ աւելի երկար ժամանակ մնայ իրենց քով. բայց չհաւանեցաւ, 21 հապա հրաժեշտ առաւ անոնցմէ՝ ըսելով. «Պէտք է որ անպատճառ այս յառաջիկայ տօնը կատարեմ Երուսաղէմի մէջ, բայց՝ Աստուծոյ կամքով դարձեալ պիտի վերադառնամ ձեզի»: Ու Եփեսոսէն նաւարկեց 22 եւ Կեսարիա հասնելով՝ Երուսաղէմ բարձրացաւ, բարեւեց եկեղեցին, ու յետոյ իջաւ Անտիոք: 23 Ժամանակ մը հոն կենալէ ետք՝ մեկնեցաւ, եւ կարգով Գաղատացիներուն երկիրն ու Փռիւզիա կը շրջէր՝ բոլոր աշակերտները ամրացնելով: 24 Ապողոս անունով Զրեայ մը, ծնունդով՝ Աղեքսանդրացի, ճարտասան մարդ մը՝ որ հմուտ էր Սուրբ Գիրքերուն, եկաւ հասաւ Եփեսոս: 25 Ան կրթուած էր Տերոջ ճամբային մէջ, ու եռանդուն հոգիով՝ կը խօսէր եւ ճշգրտութեամբ կը սորվեցնէր Տէրոջ մասին. բայց ինք գիտէր միայն Յովհաննէսի մկրտութիւնը: 26 Ան սկսաւ ժողովարանին մէջ քարոզել համարձակութեամբ: Երբ Ակիւղաս ու Պրիսկիլիա լսեցին զայն՝ իրենց քով առին զինք, եւ աւելի ճշգրտութեամբ բացատրեցին իրեն Աստուծոյ ճամբան: 27 Երբ ան փափաքեցաւ իրթալ Աքայիա, եղբայրները նամակ գրեցին ու խորխուսեցին այնտեղի աշակերտները՝ որ ընդունին զինք: Եւ հոն հասնելով՝ Աստուծոյ շնորհքով շատ օգտակար եղաւ հաւատացեալներուն. 28 քանի որ հրապարակաւ ուժգնօրէն կը համոզէր Զրեաները, Սուրբ Գիրքերէն ցոյց տալով թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է:

19 Մինչ Ապողոս Կորնթոսի մէջ էր, Պօղոս՝ վերի երկրամասերը շրջելէ ետք՝ հասաւ Եփեսոս, եւ գտնելով բանի մը աշակերտներ՝ 2 ըսաւ անոնց. «Երբ հաւատացիք, արդէօք ստացմբ Սուրբ Յոզիմ»: Անոնք պատասխանեցին իրեն. «Բայց մենք յսած իսկ չենք՝ թէ Սուրբ Յոզի մը կայ»: 3 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Հապա ինչնով մկրտուեցաք»: Անոնք պատասխանեցին. «Յովհաննէսի մկրտութեամբ»: 4 Պօղոս ալ ըսաւ. «Յովհաննէս մկրտեց ապաշխարութեան մկրտութեամբ, ըսելով ժողովուրդին որ հաւատան անոր՝ որ պիտի գար իրմէ ետք, այսինքն՝ Քրիստոս Յիսուսի»: 5 Երբ ասիկա լսեցին՝ մկրտուեցան Տէր Յիսուսի անունով. 6 ու երբ Պօղոս ձեռք դրաւ անոնց վրայ՝ Սուրբ Յոզիմ եկաւ անոնց վրայ, եւ լեզուներ կը խօսէին ու կը մարգարէանային: 7 Բոլորը գրեթէ տասներկու մարդ էին: 8 Ապա ժողովարանը մտնելով՝ երեք ամիս համարձակութեամբ կը խօսէր Աստուծոյ թագաւորութեան մասին, եւ կը համոզէր: 9 Բայց երբ ոմանք կը յամաճէին ու չէին անսարձ անիծելով այդ ճամբան բազմութեան առջեւ, հեռացաւ անոնցմէ, գատեց աշակերտները, եւ ամէն օր կը խօսէր Տիւրքան անունով մէկու մը դպրանոցին մէջ: 10 Ասիկա տեսեց երկու տարի, այնպէս որ ամբողջ Ասիայի մէջ բնակող Յրեաներն ու Յոյները լսեցին Տէրոջ խօսքը: 11 Աստուած արտասովոր հրաշքներ կը գործէր Պօղոսի ձեռքով. 12 մինչեւ իսկ անոր մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոցներ կը տարուէին հիւանդներուն, որոնք կ'ազատէին իրենց խտտերէն ու չար ոգիները դուրս կ'ելլէին: 13 Ուստի թափառաշրջիկ Յրեաներէն ոմանք, որոնք ոգիներ կը հանէին, փորձեցին Տէր Յիսուսի անունը կանչել չար ոգիներ ունեցողներուն վրայ՝ ըսելով. «Կ'երդմնեցնենք ձեզ Յիսուսով՝ որ Պօղոս կը քարոզէ»: 14 Այս բանը ընողները՝ Սկեւա կոչուած հրեայ քահանայապետի մը եօթը որդիներն էին: 15 Չար ոգին պատասխանեց անոնց. «Կը ճանչնամ Յիսուսը ու գիտեմ Պօղոսը, բայց դուք ո՞վ էք»: 16 Եւ այդ մարդը՝ որուն մէջ էր չար ոգին, ցատկեց անոնց վրայ, տիրապետեց ու յաղթեց անոնց, այնպէս որ դուրս փախան այդ տունէն՝ մերկ եւ վիրաւոր: 17 Եփեսոս բնակող բոլոր Յրեաներն ու Յոյները գիտցան այս բանը. վախը համակեց զանոնք բոլորը, եւ Տէր Յիսուսի անունը կը մեծարուէր: 18 Հաւատացեալներէն շատեր կու գային, կը խառտովանէին ու կը յայտարարէին իրենց արարքները: 19 Դիւթուօթիկ կիրարկողներէն շատեր՝ միասին կը բերէին իրենց գիրքերը, ու կ'այրէին բոլորին առջեւ: Երբ հաշուեցին անոնց գինը, գտան թէ յիսուն հազար կտոր արծաթ կ'արժէր: 20 Այսպէս՝ Տէրոջ խօսքը մեծապէս կ'աճէր ու կը զօրանար: 21 Երբ այս բաները կատարուեցան, Պօղոս հոգիին մէջ որոշեց

Երուսաղէմ երթալ՝ Մակեդոնիայէն եւ Աքայիայէն անցնելով, ու կ'ըսէր. «Հոն ըլլալէս ետք՝ պետք է Հռոմն ալ տեսնեմ»: 22 Իրեն սպասարկողներէն երկուքը, Տիմոթէոսն ու Երաստոսը, դրկեց Մակեդոնիա, եւ ինք ժամանակ մըն ալ Ասիա մնաց: 23 Այդ ատեն մեծ խորտու մեղա՝ Տէրոջ ճամբային համար: 24 Որովհետեւ Դեմետրիոս անունով արծաթագործ մը, որ կը շինէր Արտեմիսի փոքրիկ արծաթէ տաճարներ ու մեծ վաստակ կը բերէր արհեստաւորներէն, 25 համախմբեց զանոնք՝ նոյն արհեստին գործաւորներուն հետ, եւ ըսաւ. «Մարդիկ, դուք գիտէք թէ այս գործէն է մեր եկամուտը. 26 ու կը տեսնէք եւ կը լսէք թէ այս Պօղոսը ո՞չ միայն Եփեսոսի մէջ, այլ նաեւ գրեթէ ամբողջ Ասիայի մէջ մեծ բազմութիւն մը համոզեց ու մոլորեցուց, ըսելով թէ “ձեռքով շինուածները աստուածներ չեն”: 27 Ուստի վտանգ կայ, որ ո՞չ միայն այս մեր կողմը անարգուի, այլ մեծ աստուածուհիին՝ Արտեմիսի տաճարն ալ ոչինչ սեպուի, եւ խորտակուի մեծափառութիւնը անոր՝ որ ամբողջ Ասիան ու երկրագունդը կը պաշտեն»: 28 Երբ լսեցին ասիկա, զայրոյթով լեցուած կ'աղաղակէին. «Մե՛ծ Ե Եփեսացիներուն Արտեմիսը»: 29 Ամբողջ քաղաքը լեցուեցաւ խառնաշփոթութեամբ, ու յափշտակելով Գայիոս եւ Արիստարքոս Մակեդոնացիները՝ Պօղոսի ճամբորդակիցները՝ բոլորը միաբանութեամբ վազեցին թատրոնը: 30 Իսկ երբ Պօղոս ուզեց մտնել ամբոխին մէջ, աշակերտները ջրոյլատրեցին իրեն: 31 Ասիապետներէն ոմանք ալ, որ իր բարեկամներն էին, մարդ դրկելով իրեն՝ կ'աղաչէին որ ջանդգնի երթալ թատրոնը: 32 Ուստի ոմանք բան մը կ'աղաղակէին, ուրիշներ՝ ուրիշ բան, որովհետեւ համախմբումը շփոթած էր. շատեր ալ չէին գիտեր թէ ինչն համախմբուած են: 33 Ապա բազմութեան մեջէն դուրս քաշեցին Աղէքսանդրոսը, որ Յրեաները յառաջ քշեցին. Աղէքսանդրոս ալ՝ ձեռքը շարժելով՝ կ'ուզէր շտապգով ինքզինք ամբոխին առջեւ: 34 Երբ գիտցան թէ ան Յրեայ է, բոլորը միաբերան՝ գրեթէ երկու ժամ աղաղակեցին. «Մե՛ծ Ե Եփեսացիներուն Արտեմիսը»: 35 Սակայն ատենադպիրը՝ հանդարտեցնելով բազմութիւնը՝ ըսաւ. «Եփեսացի մարդիկ, ո՞վ է այն մարդը որ չի գիտեր թէ Եփեսացիներուն քաղաքը՝ պահապանն է մեծ Արտեմիսի ու Դիոսէ ինկած կուռքին տաճարին: 36 Ուրեմն, նկատելով որ այս բաները անվիճելի են, դուք պետք է հանդարտ կենաք եւ յանգնութեամբ ոչինչ ընէք: 37 Քանի որ դուք հոս բերիք այդ մարդիկը, որոնք ո՞չ տաճար կողոպտողներ են, ո՞չ ալ ձեր աստուածուհիին հայիոյողներ: 38 Ուրեմն, եթէ Դեմետրիոս եւ իրեն հետ եղող արհեստաւորները բան մը ունին ո՞նէ մէկուն դէմ, դատի օրեր կան ու փոխ-հիւպատոսներ. թող ամբաստանեն զիրար: 39 Իսկ

երթէ ձեր պահանջը ուրիշ բանի մը մասին է, թող բացատրուի օրինաւոր համախմբումի մէջ: 40 Որովհետեւ մենք ալ այսօրուան եղածին համար՝ իբր ապստամբ ամբաստանուելու վտանգին մէջ ենք, քանի որ պատճառ մը չկայ՝ որով կարենանք հաշիւ տալ այս խառնիճադանճին համար»: 41 Ու երբ այսպէս խօսեցաւ՝ արձակեց համախմբումը:

20 Աղմուկին դադրելէն ետք՝ Պօղոս իրեն կանչեց աշակերտները, ու բարեւելով զանոնք՝ մեկնեցաւ որ Մակեդոնիա երթայ: 2 Այդ վայրերը շրջելէ եւ շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէ ետք՝ Յունաստան գնաց, 3 ու երեք ամիս հոն կեցաւ: Երբ պիտի նաւարկեր դէպի Սուրիա՝ Յրեաները դաւադրեցին իրեն դէմ. ուստի որոշեց վերադառնալ՝ Մակեդոնիայէն անցնելով: 4 Բերիացի (Պիռոսի որդին) Սոպատրոս՝ մինչեւ Ասիա իրեն հետ գնաց, նաեւ Թեսաղոնիկեցիներէն՝ Արիստարքոս ու Սեկունդոս, Գայիոս Դերբացին, Տիմոթէոս, իսկ Ասիայէն՝ Տիւբիկոս եւ Տրոփիմոս: 5 Ասոնք նախապէս զացին ու Տրոփաղայի մէջ սպասեցին մեզի: 6 Մենք ալ՝ Բաղարջակերթի օրերէն ետք՝ Փիլիպպէն նաւարկեցինք, հինգ օրուան մէջ հասանք Տրոփաղա՝ անոնց բով, ու հոն կեցանք եօթը օր: 7 Մէջաբոյժի օրը, երբ հաւաքուած էինք՝ հաց կտրելու, Պօղոս կը բարոզեր անոնց, որովհետեւ հետեւեալ օրը պիտի մեկնէր. ու խօսքը երկարեց մինչեւ կէս գիշեր: 8 Շատ լապտերներ կային այն վերնատունը՝ ուր մենք հաւաքուած էինք: 9 Երիտասարդ մը՝ Եւտիփոս անունով, որ պատուհանին մէջ նստած էր, մտաւ խորունկ քունի մէջ: Երբ Պօղոս երկարեց բարոզը, ան՝ տարուած քունէն՝ ինկաւ երրորդ յարկէ վար, ու մտած վերցունցին զայն: 10 Պօղոս վար իջաւ, ինկաւ անոր վրայ, գրկեց զայն եւ ըսաւ. «Մի՛ վրդովի՛ր, որովհետեւ անոր հոգին իր մէջն է»: 11 Ուստի՛՛ երբ վեր ելաւ՝ կտրեց հացը, ճաշակեց, ու երկար խօսեցաւ՝ մինչեւ առտու յետոյ մեկնեցաւ: 12 Իսկ այդ պատանին ողջ բերին, եւ չափազանց մխիթարուեցան: 13 Իսկ մենք՝ նախապէս նաւ մտնելով՝ մեկնեցանք դէպի Ասոս, ուրկէ պիտի աննէինք Պօղոսը, որովհետեւ այդպէս պատուիրած էր. քանի որ ինք պիտի երթար ցամաքով: 14 Երբ Ասոսի մէջ միացաւ մեզի, առինք զինք եւ զացինք Միտիլինէ: 15 Անկէ ալ նաւարկելով՝ հետեւեալ օրը հասանք Զիոսի դիմաց. միւս օրը հասանք Սամոս, ու գիշերը մնալով Տրոփիլիոն՝ յաջորդ օրը զացինք Միլետոս: 16 Արդարեւ Պօղոս որոշած էր նաւարկել Եփեսոսի բովէն, որովհետեւ չէր ուզեր ժամանակ անցընել Ասիայի մէջ, քանի որ կ'աճապարէր Երուսաղէմ ըլլալ Պենտեկոստէի օրը՝ եթէ կարելի ըլլար իրեն: 17 Ուստի Միլետոսէն մարդ որկեց Եփեսոս, ու կանչեց եկեղեցիին երեցները:

18 Երբ եկան իր բով, ըսաւ անոնց. «Դուք գիտէք թէ ինչպէս վարուեցայ ձեզի հետ ամբողջ ժամանակը, առաջին օրէն ի վեր երբ Ասիա եկա, 19 ծառայելով Տէրոջ ման խոնարհութեամբ, եւ շատ արցունքով ու փորձութիւններով՝ որոնք պատահեցան ինծի Յրեաներուն դաւադրութիւններով. 20 ինչպէս չընկրկեցայ օգտակար բաներէն որեւէ մէկը հաղորդելէ եւ սորվեցնելէ ձեզի՝ հրապարակաւ ու տուներու մէջ, 21 վկայելով թէ Յրեաներուն եւ թէ Յոյներուն՝ դէպի Աստուած ապաշխարութեան ու մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Զրիստոսի հանդէպ հաւատքին մասին: 22 Եւ հիմա ահա կ'երթամ Երուսաղէմ՝ հոգիով կապուած, ու չեմ գիտեր թէ հոն ինչ պիտի պատահի ինծի. 23 սակայն Սուրբ Յոզիմ կը վկայէ ամէն քաղաքի մէջ, եւ կ'ըսէ թէ կապեր ու տառապանքներ կը սպասեն ինծի: 24 Բայց ես ոչ մէկ բան կը հաշուեմ, ոչ ալ ինծի համար պատուական կը նկատեմ՝ իմ անձս, որպէսզի ուրախութեամբ աւարտեմ ընթացքս, նաեւ այն սպասարկութիւնը որ ստացայ Տէր Յիսուսէն՝ վկայ ըլլալու Աստուծոյ շնորհքի աւետարանին: 25 Ու հիմա ահա ես գիտեմ թէ դուք բոլորդ՝ որոնց մէջ շրջեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը բարոզելով, ալ իմ երեսս պիտի չտեսնէք: 26 Ուստի այսօր կը վկայեմ ձեզի թէ ես անպարտ եմ բոլորին արիւնէն. 27 որովհետեւ չընկրկեցայ Աստուծոյ ամբողջ ծրագիրը հաղորդելէ ձեզի: 28 Ուրեմն ուշադիր եղէք դուք ձեզի եւ ամբողջ հօտին, որուն վրայ Սուրբ Յոզիմ տեսուչ դրաւ ձեզ՝ հովուելու Աստուծոյ եկեղեցին, որ ստացաւ իր արիւնով: 29 Քանի որ գիտեմ թէ իմ մեկնումես ետք՝ ձեր մէջ պիտի մտնեն յափշտակող զայլեր, որոնք պիտի չխնայեն հօտին: 30 Ու ձեզմէ ալ պիտի ելլեն այնպիսի մարդիկ, որոնք պիտի խօսին խտտոր բաներ՝ քաշելու համար աշակերտները իրենց տեսէն: 31 Ուստի արթուն կեցեք, եւ յիշեցէք թէ երբ տարի, գիշեր ու ցերեկ, չդադրեցայ ձեզմէ իւրաքանչիւրը արցունքով խրատելէ: 32 Եւ հիմա, եղբայրներ, կը յանձնեմ ձեզ Աստուծոյ ու անոր շնորհքի խօսքին, որ կարող է շինել եւ ձեզի ժառանգութիւն տալ՝ բոլոր սրբացածներուն հետ: 33 Ոչ մէկուն արծաթին, կամ ոսկիին, կամ պատմունանին ցանկացի: 34 Դուք ձեզմէ գիտէք թէ այս ձեռքերս հոգացին իմ ու ինծի հետ եղողներուն կարիքները: 35 Ամեն բան ցոյց տուի ձեզի, թէ այսպէս պէտք է աշխատիլ եւ օգնել տկարներուն, ու յիշել Տէր Յիսուսի խօսքը՝ որ ինք ըսաւ. «Աւելի՛ երանելի է տալը՝ քան ստանալը»»: 36 Երբ այսպէս խօսեցաւ, ծնրադրեց եւ բոլորին հետ աղօթեց: 37 Բոլորն ալ շատ լացին, ու Պօղոսի վիզին վրայ իննալով՝ համբուրեցին զայն: 38 Կը մորմոքէին մամաւանդ այն խօսքին համար, որ ըսաւ թէ ալ պիտի

չտեսնէին իր երեսը: Եւ ուղեկցեցան անոր մինչեւ նաւը:

21 Երբ անջատուեցանք անոնցմէ ու մեկնեցանք, ուղիղ ընթացքով զացինք Կով, ու միւս օրը՝ Յոռոդոն, անկէ ալ՝ Պատարա: **2** Եւ գտնելով նաւ մը՝ որ կ'երթար Փիւնիկէ, մտանք անոր մէջ ու մեկնեցանք: **3** Երբ Կիպրոս երեւցաւ, թողուցինք զայն ձախ կողմը, նաւարկեցինք դէպի Սուրիա ու հասանք Տիւրոս, որովհետեւ նաւը հին պիտի պարպէր իր ապրանքը: **4** Գտնելով աշակերտները՝ եօթը օր մնացինք հոն. անոնք Սուրբ Յոգիով կ'ըսէին Պոզոսի՝ որ չբարձրանայ Երուսաղէմ: **5** Բայց երբ այդ օրերը լրացան, մեկնեցանք. երբ կ'երթայինք՝ բոլորն ալ, կիներով ու զաւակներով, ուղեկցեցան մեզի մինչեւ բաղաքէն դուրս, եւ ծնրադրելով ծովեզերքը՝ աղօթեցինք: **6** Այա հրաժեշտ առնելով իրարմէ՝ մենք նաւ ելանք, անոնք ալ վերադարձան իրենց տուները: **7** Իսկ մենք՝ աւարտելով Տիւրոսէն սկսած նաւարկութիւնը՝ հասանք Պտողեմայիս, բարեւեցինք եղբայրները, եւ օր մը մնացինք անոնց թով: **8** Հետեւեալ օրը՝ մեկնեցանք ու եկանք Կեսարիա, եւ մտնելով Փրիլպպոս աւետարանիչին տունը՝ որ եօթը սարկաւազներէն մէկն էր՝ մնացինք անոր թով: **9** Ան ունէր չորս կոյս աղջիկներ, որոնք կը մարգարէանային: **10** Բանի որ շատ օրեր մնացինք հոն, Հրեաստանէն մարգարէ մը իջաւ՝ Ազաբոս անունով. **11** երբ եկաւ մեզի, առաւ Պոզոսի գօտին, կապեց իր ձեռքերն ու ռոքերը, եւ ըսաւ. «Մա՛ կը յայտարարէ Սուրբ Յոգին. «Երուսաղէմի մէջ, Հրեաները այսպէս պիտի կապեն այն մարդը՝ որունն է այս գօտին, ու պիտի մատնեն հեթանոսներուն ձեռքը»»: **12** Երբ լսեցինք այս բաները, աղաչեցինք՝ մենք ալ, տեղացիներն ալ, որ չբարձրանայ Երուսաղէմ: **13** Իսկ Պոզոս պատասխանեց. «Ինչ կ'ընէք. ինչո՞ւ կու լաք ու կը ճմլէք իմ սիրտս. քանի որ ես պատրաստ եմ Երուսաղէմի մէջ ոչ միայն կապուելու, հապա նաեւ մեռնելու՝ Տէր Յիսուսի անունին համար»: **14** Երբ ինք չհամոզուեցաւ, հանդարտ կեցանք եւ ըսինք. «Տէրոջ կամքը թող ըլլայ»: **15** Այդ օրերէն ետք՝ պատրաստուեցանք ու բարձրացանք Երուսաղէմ: **16** Կեսարացի աշակերտներէն ալ ոմանք եկան մեզի հետ, ու տարին մեզ առաջին օրերէն աշակերտ եղած՝ Կիպրացի Մնասոնի, որուն թով պիտի հիւրընկալուէինք: **17** Երբ մտանք Երուսաղէմ, եղբայրները ուրախութեամբ ընդունեցին մեզ: **18** Հետեւեալ օրը Պոզոս մեզի հետ գնաց Յակոբոսի թով, ու բոլոր երէցներն ալ եկան: **19** Բարեւելէ ետք զանոնք՝ մէկ առ մէկ կը պատմէր ինչ որ Աստուած ըրաւ հեթանոսներուն մէջ՝ իր սպասարկութեամբ: **20** Անոնք ալ լսելով՝ փառաւորեցին Տէրը, եւ ըսին իրեն. «Կը տեսնես,

եղբայր, քանի՞ բիւրաւոր հաւատացեալ Հրեաներ կան: Բոլորն ալ Օրէնքին նախանձախնդիր են, **21** բայց տեղեկացան թու մասիդ՝ թէ հեթանոսներուն մէջ եղող բոլոր Հրեաներուն կը սորվեցնես հրաժարիլ Մովսէսէն, ըսելով որ չթլփատեն իրենց զաւակները եւ չընթանան սովորութիւններուն համաձայն: **22** Ուրեմն ինչ պիտի ըլլայ. անշուշտ բազմութիւն պիտի համախմբուի, որովհետեւ պիտի լսեն թէ եկած ես: **23** Ուստի ըրէ՛ ինչ որ կ'ըսենք քեզի: Մեր թով չորս մարդիկ կան՝ որոնք ուխտ ըրած են. **24** ան զանոնք, մաքրագործէ՛ դուն քեզ՝ իրենց հետ, եւ վճարէ՛ անոնց ծախսը՝ որ ածիլեն իրենց գլուխը. որպէսզի բոլորն ալ գիտնան թէ սխալ են թու մասիդ իրենց ստացած տեղեկութիւնները, հապա դուն ալ մեզի հետ կ'ընթանաս՝ պահելով Օրէնքը: **25** Բայց հաւատքը ընդունող հեթանոսներուն մասին՝ մենք գրեցինք, եզրակացնելով որ անոնք բնաւ չպահեն այսպիսի բաներ, բայց միայն գոլշանան կուռքերու գոհուածէ, արիւնէ, խեղդուածէ ու պոռնկութենէ»: **26** Այն ատեն Պոզոս առաւ այդ մարդիկը, եւ հետեւեալ օրը՝ անոնց հետ մաքրագործուելէ ետք՝ մտաւ տաճարը իրենց մաքրագործումի օրերուն ամբողջացումը յայտարարելու համար, թէ էրք ընծայ պիտի մատուցանուէր իրենցմէ իւրաքանչիւրին համար: **27** Եօթը օրերը լրանալու մօտ էին, երբ ասիացի Հրեաները՝ տեսնելով զայն տաճարին մէջ՝ խառնակեցին ամբողջ բազմութիւնը, եւ անոր վրայ ձեռք բարձրացնելով՝ կ'աղաղակէին. **28** «Ի՛նչպէս լաքի մարդիկ, օգնութեան հասէք: Ա՛յս է այն մարդը, որ ամենուրեք կը սորվեցնէ բոլորին՝ ժողովուրդին, Օրէնքին եւ այս տեղին դէմ. նոյնիսկ Յոյներ ալ մտցուց տաճարին մէջ ու պղծեց այս սուրբ տեղը» **29** (որովհետեւ նախապէս տեսեր էին Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ՝ բաղաքին մէջ, ու կը կարծէին թէ՛ Պոզոս տաճարը մտցուցած էր զայն): **30** Ամբողջ բաղաքը շարժեցաւ ու ժողովուրդը խռնուեցաւ. Պոզոսը բռնելով՝ քաշեցին տաճարէն դուրս, եւ իսկոյն դռները զոցուեցան: **31** Երբ անոնք կը ջանային սպաննել զայն, լուր հասաւ գունդին հազարապետին թէ ամբողջ Երուսաղէմը խառնաշփոթութեան մէջ է: **32** Ան ալ անյապաղ զինուորներ եւ հարիւրապետներ առած՝ վազեց անոնց թով: Անոնք ալ տեսնելով հազարապետն ու զինուորները՝ դադարեցան Պոզոսը ձեծելէ: **33** Այն ատեն հազարապետը մօտեցաւ, բռնեց զայն, ու հրամայեց որ կապեն կրկին շղթայով. ապա հարցափորձեց թէ ո՞վ էր ան եւ ինչ ըրած էր: **34** Սակայն բազմութեան մէջէն՝ մէկը բան մը կը գոռար, միւսը՝ ուրիշ բան: Երբ չկրցաւ գիտնալ ստոյգը աղմուկին մասին, հրամայեց որ բերդը տանին զայն: **35** Երբ սանդուխը հասաւ, այնպէս

պատահեցաւ որ զինուորները կրեցին զայն՝ բազմութեան բռնութեան համար. 36 որովհետեւ ժողովուրդին բազմութիւնը կը հետեւէր՝ աղաղակելով. «Վերցնուր զայն»: 37 Երբ Պօղոս կը մտնէր բերդը՝ ըսաւ հազարապետին. «Արդեօք արտօնուած է որ բան մը ըսեմ քեզի»: Ան ալ ըսաւ. «Յունարէն գիտնա՛: 38 Դուն չեմ այն Եգիպտացին, որ ասկէ օրեր առաջ չորս հազար սրիկայ մարդիկ ապստամբեցուց եւ դուրս տարաւ՝ անապատը»: 39 Պօղոս ալ ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ Կիլիկիայի Տարսոսնէն, ոչ աննշան քաղաքի մը քաղաքացի. կ'աղերսնեմ քեզի, արտօնէ՛ ինծի՝ որ խօսիմ ժողովուրդին»: 40 Երբ ան արտօնեց, Պօղոս՝ սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին: Երբ խոր լռութիւն եղաւ, երբայական բարբառով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ.

22 «Մարդիկ եղբայրներ եւ հայրեր, լսեցէք՝ հիմա իմ ջատագովականս՝ ուղղուած ձեզի»: 2 (Երբ լսեցին թէ երբայական բարբառով կը խօսէր իրենց, ալ աւելի հանդարտ կեցան:) 3 Եւ ան ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ ծնած Կիլիկիայի Տարսոսին մէջ, բայց մեծցած հոս՝ այս քաղաքին մէջ՝ Գամաղիէի ոտքը, եւ ճշգրտապէս կիրթուած մեր հայրերու Օրէնքին համաձայն: Նախանձախնդիր էի Աստուծոյ, ինչպէս այսօր դուք բոլորը: 4 Այր մարդիկ ու կիներ կապելով եւ բանտերու մատնելով՝ այս ճամբան հալածեցի մինչեւ մահ, 5 ինչպէս քահանայապետն ալ կը վկայէ իմ մասին, եւ ամբողջ երէցներու ժողովը. նաեւ անոնցմէ նամակներ ընդունելով՝ Դամասկոս կ'երթայի, որպէսզի հոն եղածներն ալ կապուած բերեմ Երուսաղէմ՝ որ պատժուին»: 6 «Մինչ կ'երթայի ու մօտեցայ Դամասկոսի, կեսօրուան ատեննոր յանկարծ երկինքէն մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ շուրջը, 7 եւ գետին ինկայ ու լսեցի ձայն մը՝ որ կ'ըսէր ինծի. «Սաւուր, Սաւուր, ինչո՞ւ կը հալածես զիս»: 8 Ես ալ պատասխանեցի. «Դուն ո՞վ ես, Տէր»: Ան ալ ըսաւ ինծի. «Ես Յիսուս Նազովրեցին եմ, որ դուն կը հալածես»: 9 Անոնք որ ինծի հետ էին՝ արդարեւ տեսան լոյս ու վախցան, սակայն չլսեցին ինծի խօսողին ձայնը: 10 Իսկ ես ըսի. «Ի՞նչ ընեմ, Տէր»: Տէրը ըսաւ ինծի. «Կանգնէ, գնա՛ Դամասկոս, ու հոն պիտի խօսուի քեզի այն բոլոր բաներուն մասին, որոնք որոշուած են քեզի համար՝ որպէսզի ընես»: 11 Զանի չէի տեսներ՝ այդ լոյսին փառաւորութեան պատճառով, ինծի հետ եղողներուն ձեռքէն բռնելով՝ մտայ Դամասկոս: 12 Անանիա անունով մարդ մը, Օրէնքին համեմատ բարեպաշտ, եւ բարի վկայուած Դամասկոս բնակող բոլոր Յրեաներէն, 13 եկաւ ինծի ու կայնելով քովս՝ ըսաւ ինծի. «Սաւուր եղբայր, վերստացիր տեսողութիւնդ»: 14 Նոյն ժամուս վերստացայ տեսողութիւնս եւ նայեցայ իրեն. ինք

ալ ըսաւ. «Մեր հայրերուն Աստուածը նախապէս սահմանեց քեզ որ գիտնաս իր կամքը, տեսնես այն Արդարը եւ լսես անոր ձայնը՝ իր բերանէն. 15 քանի որ բոլոր մարդոց առջեւ պիտի ըլլաս իր վկան այն բաներուն մասին՝ որ տեսար ու լսեցիր: 16 Եւ հիմա ալ ինչո՞ւ կը յամենաս. կանգնէ, մըրտով ու լուս մեղքերդ՝ կանչելով իր անունը»: 17 Երբ վերադարձայ Երուսաղէմ, մինչ կ'աղօթէի տաճարին մէջ՝ վերացում ունեցայ 18 ու տեսայ զինք՝ որ կ'ըսէր ինծի. «Աճապարէ՛, շուտով դուրս ելիր Երուսաղէմէն, որովհետեւ պիտի չընդունին բու վկայութիւնդ՝ իմ մասին»: 19 Ես ալ ըսի. «Տէր, իրենք լաւ գիտեն թէ ես էի՝ որ կը բանտարկէի քեզի հաւատացողները եւ կը ծեծէի ժողովարաններուն մէջ. 20 երբ քու Ստեփանոս վկայիդ արիւնը կը թափուէր՝ ես ինքս ալ ներկայ էի, կամակից ըլլալով անոր սպաննուելուն», ու ես կը պահէի զայն սպաննողներուն հանդերձները»: 21 Բայց ըսաւ ինծի. «Գնա՛, որովհետեւ ես պիտի որկեմ քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն»: 22 Անոնք մտիկ ըրին իրեն մինչեւ այս խօսքը, յետոյ բարձրաբարեցին իրենց ձայները եւ ըսին. «Վերցնուր աշխարհէն այդպիսի մարդ մը, քանի որ չի պատշաճիր անոր ապրի»: 23 Մինչ կը պոռային, իրենց հանդերձները կը նետէին ու փոշի կը ցանէին օդին մէջ, 24 հազարապետը հրամայեց որ բերդը մտցնեն զայն, եւ ըսաւ որ խարազանելով հարցաքննեն զայն, որպէսզի գիտնայ թէ ինչո՞ւ այդպէս կը գոչէին անոր դէմ: 25 Երբ կապեցին զինք փոկերով, Պօղոս ըսաւ վերակացու հարիւրապետին. «Արտօնուած է ձեզի՛ խարազանել մարդ մը, որ Յռոմայեցի է ու դատաւարտուած ալ չէ»: 26 Երբ հարիւրապետը լսեց ասիկա, մօտեցաւ ու պատմեց հազարապետին՝ ըսելով. «Ի՞նչ պիտի ընես, որովհետեւ այս մարդը Յռոմայեցի է»: 27 Ուստի հազարապետը գնաց անոր քով եւ ըսաւ. «Ըսէ՛ ինծի, դուն Յռոմայեցի ես»: Ան ալ ըսաւ. «Այո՛: 28 Յազարապետը պատասխանեց. «Ես մեծ գումարով տիրապետ այս քաղաքացիութեան»: Պօղոս ըսաւ. «Իսկ ես ծնունդով եմ»: 29 Ուստի անոնք որ պիտի հարցաքննէին զինք՝ իսկոյն հեռացան իրմէ. հազարապետն ալ վախցաւ՝ երբ գիտցաւ թէ Յռոմայեցի է, որովհետեւ կապած էր զայն: 30 Յետեւեալ օրը, ուզելով գիտնալ ստոյգը՝ թէ ինչո՞ւ ան ամբաստանուած էր Յրեաներէն, արձակեց զայն եւ հրամայեց որ քահանայապետներն ու ամբողջ ատենը գան. եւ իջեցնելով Պօղոսը՝ ներկայացուց անոնց:

23 Պօղոս՝ ակնապիշ նայելով ատենանին՝ ըսաւ. «Մարդիկ եղբայրներ, ես մինչեւ այսօր բոլորովին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր եմ Աստուծոյ առջեւ»: 2 Անանիա քահանայապետն ալ հրամայեց իր քով կայնողներուն՝ որ զարնեն անոր բերանին: 3 Այն ատեն Պօղոս ըսաւ

անոր. «Աստուած պիտի զարնէ քեզի, ծեփուած պատ: Դուն բազմած ես՝ դատելու զիս Օրէնքին համաձայն, եւ կը հրամայեմ Օրէնքին հակառակ՝ որ զարնեն ինծի»: 4 Ծուրը կայնողները ըսին. «Աստուծոյ քահանայապետը կը հեզնես»: 5 Պօղոս ալ ըսաւ. «Եղբայրներ, չէի գիտեր թէ քահանայապետ է, որովհետեւ գրուած է. «Քու ժողովուրդիդ պետին դէմ չարախօսութիւն մի ըներ»»: 6 Երբ Պօղոս գիտցաւ թէ մէկ մասը Սաղուկեցիներ էին, ու միւսը՝ Փարիսեցիներ, աղաղակեց ատենանի մէջ. «Մարդիկ եղբայրներ, ես Փարիսեցի եմ, Փարիսեցիի որդի. կը դատուիմ մեռելներու յարութեան յոյսին համար»: 7 Երբ ըսաւ ասիկա, ընդվզում մը ծագեցաւ Փարիսեցիներուն եւ Սաղուկեցիներուն միջեւ, ու բազմութիւնը բաժնուեցաւ. 8 քանի որ Սաղուկեցիները կ'ըսեն թէ ոչ յարութիւն կայ, ոչ ալ հրեշտակ կամ հոգի, իսկ Փարիսեցիները կը դաւանին երկուքն ալ: 9 Զօր գոչիւն մը բարձրացաւ, եւ Փարիսեցիներու կողմէն եղող դպիրները կանգնեցան ու մաքառեցան՝ ըսելով. «Մենք ոչ մէկ չարութիւն կը գտնենք այս մարդուն վրայ. հապա եթէ հոգի մը կամ հրեշտակ մը խօսած է անոր, ինչ կրնանք ընել»»: 10 Երբ աղմուկը սաստկացաւ, հազարապետը՝ վախնալով որ Պօղոս բզբառուի անոնցմէ՝ հրամայեց զօրքերուն որ իջնեն, յափշտակեն զայն անոնց մէջէն ու բերեն բերդը: 11 Զետեւեալ գիշերը Տերը կայնեցաւ անոր բով եւ ըսաւ. «Քաջալերուէ, Պօղոս, որովհետեւ ինչպէս վկայեցիր ինծի համար Երուսաղէմի մէջ, այնպէս ալ պետք է վկայես Զոմօի մէջ»: 12 Երբ առտու եղաւ, Զրեաներէն ոմանք միաբանեցան եւ նզովեցին իրենք զիրենք, ըսելով թէ ոչ պիտի ուտեն, ոչ ալ խմեն՝ մինչեւ որ սպաննեն Պօղոսը: 13 Այս երդումը ընողները՝ քառասունէ աւելի էին: 14 Անոնք գացին քահանայապետներուն ու երեցներուն, եւ ըսին. «Սաստիկ նզովեցինք մենք մեզ, որ ոչ մէկ բան ճաշակենք՝ մինչեւ որ սպաննենք Պօղոսը: 15 Ուստի դուք հիմա՝ ատենանի հետ՝ խնդրանք յայտնեցէք հազարապետին, որ վաղը իջեցնէ զայն ձեզի, իբր թէ կ'ուզէք աւելի ճշգրիտ տեղեկութիւն ունենալ անոր մասին. իսկ մենք՝ անոր մօտենալէն առաջ՝ պատրաստ ենք սպաննել զայն»: 16 Բայց Պօղոսի բորջ որդին՝ լսելով այս դարանակալութիւնը՝ զնաց, մտաւ բերդը, ու պատմեց Պօղոսի: 17 Պօղոս ալ կանչեց հարիւրապետներէն մէկը եւ ըսաւ. «Տար այս երիտասարդը հազարապետին, որովհետեւ լուր մը ունի՝ տալու անոր»: 18 Ան ալ առաւ զայն, տարաւ հազարապետին եւ ըսաւ. «Բանտարկեալ Պօղոսը կանչեց զիս ու խնդրեց՝ որ բերեմ քեզի այս երիտասարդը, քանի որ ըսելիք ունի քեզի»: 19 Զազարապետը անոր ձեռքէն բռնելով՝ մէկդի քաշուեցաւ եւ հարցուց. «Ինչ լուր ունիս՝ տալու

ինծի»: 20 Ան ալ ըսաւ. «Զրեաները միաձայնեցան թախանծել քեզի՝ որ վաղը ատենանի առջեւ իջեցնես Պօղոսը, որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճշգրտութեամբ հարցաքննել զայն: 21 Բայց դուն մտիկ մի ըներ անոնց, որովհետեւ անոնցմէ քառասունէ աւելի մարդիկ դարան մտած են անոր համար, եւ իրենք զիրենք նզոված՝ որ ոչ ուտեն, ոչ ալ խմեն, մինչեւ որ սպաննեն զայն. ու հիմա պատրաստ են, եւ կը սպասեն քու խոստումիդ»: 22 Զետեւաբար հազարապետը արձակեց երիտասարդը՝ պատուիրելով անոր. «Ոչ մէկուն ըսէ թէ այս բաները յայտնեցիր ինծի»: 23 Ապա կանչելով հարիւրապետներէն երկուքը՝ ըսաւ. «Պատրաստեցէք երկու հարիւր զինուոր, եօթանասուն ձիաւոր ու երկու հարիւր զեղարդաւոր, որպէսզի երթան մինչեւ Կեսարիա՝ գիշերուան երրորդ ժամուն»։ 24 Անաւ հայթայթեցէք գրաստներ, որպէսզի հեծցնեն Պօղոսը եւ ապահովութեամբ տանին Փելիքս կառավարիչին»: 25 Նամակ մըն ալ գրեց՝ սմ տիպարին համաձայն. 26 «Կողոզիոս Լիւսիա»՝ պատուական Փելիքս կառավարիչին. ողջոյն: 27 Այս մարդը բռնուած էր Զրեաներէն եւ պիտի սպաննուէր անոնցմէ. իսկ ես վրայ հասայ զօրքերով եւ ազատեցի զայն, հասկնալով որ Զոմայեցի է: 28 Ուզելով գիտնալ պատճառը՝ որուն համար կ'ամբաստանէին զինք, տարի զինք անոնց ատենանի առջեւ, 29 եւ գտայ թէ ամբաստանուած էր իրենց Օրէնքին վերաբերեալ հարցերու համար, բայց մահուան կամ կապերու արժանի ոչ մէկ յանցանք ունէր: 30 Երբ տեղեկացայ թէ Զրեաները կը դաւադրեն այդ մարդուն դէմ, անյապաղ դրկեցի քեզի, պատուիրելով ամբաստանողներուն ալ՝ որ խօսին քու առջեւ անոր դէմ: Ողջ եղիր»: 31 Զինուորներն ալ առին Պօղոսը եւ գիշերուան մէջ տարին Անտիպատրոս, իրենց հրամայուածին համաձայն: 32 Զետեւեալ օրը՝ թողուցին ձիաւորները որ երթան անոր հետ, իսկ իրենք վերադարձան բերդը: 33 Անոնք ալ մտան Կեսարիա, տուին նամակը կառավարիչին ու ներկայացուցին Պօղոսը անոր: 34 Երբ կարդաց, հարցուց թէ ո՞ր գաւառէն է, եւ հասկնալով թէ Կիլիկիայէն է՝ 35 ըսաւ. «Մտիկ պիտի ընեմ քեզի՝ երբ գան քեզ ամբաստանողներն ալ»: Ու հրամայեց որ պահեն զայն Զերովդէսի պալատին մէջ:

24 Զինգ օր ետք, Անանիա քահանայապետը՝ երեցներուն եւ Տերտիլղոս անունով ճարտասանի մը հետ իջաւ, ու յայտնեցին կառավարիչին իրենց ամբաստանութիւնը՝ Պօղոսի դէմ: 2 Երբ կանչեցին զայն, Տերտիլղոս սկսաւ ամբաստանել եւ ըսել. «Որովհետեւ խոր խաղաղութիւն կը վայելենք քու միջոցովդ, ու բարեբաստիկ կարգադրութիւններ եղած են այս

ազգին՝ քու կանխամտածութեամբդ, 3 ամէն ատեն եւ ամէն տեղ կ'ընդունի՞նք զանոնք ամբողջ շնորհակալութեամբ, պատուական Փեյլիքս: 4 Բայց որպէսզի ան աւելի չճանճրացնենք քեզ, կ'աղաչեն, քու ներողամտութեամբդ մտիկ ըրէ մեզի. համառօտաբար պիտի խօսինք: 5 Մենք գտանք թէ այս մարդը ժանտախտ մըն է. ապստամբութեան կը մղէ ամբողջ երկրագունդին բոլոր Յրեաները, ու պարագլուխն է Նազովրեցիներու աղանդին: 6 Ան նոյնիսկ վարձեց տաճարը սրբապղծել. ուստի բռնեցինք զայն եւ ուզեցինք դատել մեր Օրէնքին համաձայն: 7 Բայց Լիւսիաս հազարապետը եկաւ, մեծ բռնութեամբ առաւ զայն մեր ձեռքէն, 8 ու հրամայեց զայն ամբաստանողներուն որ զան քեզի: Դուն ինքդ հարցաքննելով զինք՝ պիտի կարենաս գիտնալ այն բոլոր բաները, որոնց համար մենք կ'ամբաստանենք զայն»: 9 Յրեաներն ալ միաձայնեցան, հաւաստելով թէ այդ բաները այդպէս են: 10 Երբ կառավարիչը նշան ըրաւ իրեն՝ որ խօսի, Պօղոս պատասխանեց. «Գիտնալով որ շատ տարիներ է վեր դուն այս ազգին դատաւորն ես, աւելի սիրայօժարութեամբ կը ջատագովեմ զիս. 11 որովհետեւ կրնան գիտնալ թէ ես տասներկու օրէն աւելի չէ որ բարձրացայ Երուսաղէմ՝ երկրպագելու: 12 Չիս երբեք չգտան՝ ո՞նէ մէկուն հետ վիճաբանելու կամ բազմութիւն մէկտեղելու ատեն, ո՞չ տաճարին, ո՞չ ժողովարաններուն, 13 ո՞չ բաղաբին մէջ. ո՞չ ալ կրնան ապացուցանել այն բաները, որոնց համար հիմա կ'ամբաստանեն զիս: 14 Բայց սա՛ կը դաւանիմ քու առջեղ՞, թէ կը պաշտեմ իմ հայրերուս Աստուածը այն ճամբային համաձայն՝ որ իրենք կը կոչեն հերձուած, հաւատալով Օրէնքին ու Մարգարէներուն մէջ գրուած բոլոր բաներուն: 15 Յոյս ունիմ Աստուծոյ վրայ, ինչպէս ասոնք ալ ակնկալութիւն ունին, թէ մեռելներուն յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ արդարներուն եւ թէ անարդարներուն: 16 Ուստի այս բանին համար ես ճիշդ կը թափեմ, որ ամէն ատեն ունենամ անսայթաք խղճմտանք մը՝ Աստուծոյ ու մարդոց առջեւ: 17 Ուրեմն ես՝ շատ տարիներ ետք՝ եկայ ողորմութիւններ բերելու իմ ազգիս, նաեւ ընծաներ: 18 Այսպէս՝ քանի մը ասիացի Յրեաներ գտան զիս տաճարին մէջ՝ մաքրագործուած, առանց բազմութեան կամ աղմուկի. 19 պէտք էր որ անոնք զային առջեղ եւ ամբաստանէին, եթէ ունէին ինծի դէմ ըսելիք բան մը: 20 Կամ թէ ասոնք՝ իրենք թող ըսեն, ինչ անիրաւութիւն գտան իմ վրաս՝ երբ կայնած էի ատեանին առջեւ: 21 Թերեւս միայն սա՛ մէկ աղաղակս, որ բարձրացուցի երբ իրենց մէջ կայնած էի. «Մեռելներու յարութեան համար ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ»: 22 Փեյլիքս յետաձգեց անոնց հարցը, որովհետեւ ճշգրիտ տեղեկութիւն ունէր

այդ ճամբային մասին, եւ ըսաւ. «Երբ Լիւսիաս հազարապետը հոս իջնէ, պիտի քննեմ ձեր գործը»: 23 Ու հրամայեց հարիւրապետին որ պահէ զայն, բայց անդորրութիւն տայ եւ իրեններէն ո՞չ մէկը արգիլէ՝ սպասաւորելու անոր կամ երթալու անոր քով: 24 Քանի մը օր ետք, Փեյլիքս եկաւ իր Դրուսիդա կնոջ հետ՝ որ Յրեայ էր, կանչեց Պօղոսը, եւ լսեց անկէ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքի մասին: 25 Երբ ան կը խօսէր արդարութեան, ժուժկալութեան ու զայիք դատաստանին մասին, Փեյլիքս՝ ահաբեկած՝ պատասխանեց. «Գնա՛ հիմա, ու երբ ատեն ունենամ՝ կը կանչեմ քեզ»: 26 Նաեւ յոյս ունէր որ Պօղոս իրեն դրամ տայ. ուստի յաճախ կը կանչէր զայն եւ կը խօսակցէր անոր հետ: 27 Բայց երբ երկու տարի անցաւ, Փեյլիքսի յաջորդեց Պորկիոս Փեստոս. Փեյլիքս ալ՝ ուզելով շնորհք ընել Յրեաներուն՝ կապուած ձգեց Պօղոսը:

25 Երբ Փեստոս հասաւ իր իշխանութեան գաւառը, երեք օր ետք բարձրացաւ Կեսարիայէն Երուսաղէմ: 2 Քահանայապետն ու Յրեաներուն գլխաւորներն ալ յայտնեցին անոր իրենց ամբաստանութիւնը՝ Պօղոսի դէմ, 3 եւ աղաչեցին իրեն ու շնորհք խնդրեցին անոր դէմ՝ որ Երուսաղէմ կանչէ զայն. մինչ իրենք դարան կը պատրաստէին՝ ճամբան սպաննելու համար զայն: 4 Սակայն Փեստոս պատասխանեց թէ Պօղոս պահուելու էր Կեսարիա, եւ թէ ինք շուտով պիտի մեկնէր հոն: 5 Ուստի ըսաւ. «Ձեզմէ անոնք որ կարող են՝ թող իջնեն ինծի հետ, ու եթէ յանցանք մը կայ այդ մարդուն վրայ՝ թող ամբաստանեն զինք»: 6 Յոն ուլք կամ տար օրէ աւելի չկեցաւ՝, յետոյ իջաւ Կեսարիա. հետեւեալ օրը դատարանը բազմեցաւ եւ հրամայեց որ բերեն Պօղոսը: 7 Երբ ան եկաւ, Երուսաղէմէն իջնող Յրեաները անոր շուրջը կայնեցան ու Պօղոսի վրայ բարդեցին բազմաթիւ եւ ծանր ամբաստանութիւններ, որ չէին կրնար ապացուցանել: 8 Արդարեւ Պօղոս կը ջատագովէր ինքզինք՝ ըսելով. «Ես ո՞չ Յրեաներու Օրէնքին, ո՞չ տաճարին, ո՞չ ալ կայսրին դէմ մեղանչած եմ»: 9 Բայց Փեստոս, ուզելով Յրեաներուն շնորհք ընել, պատասխանեց Պօղոսի. «Կ'ուզեմ բարձրանալ Երուսաղէմ ու հոն դատուիլ իմ առջեւ՝ այդ բաներուն համար»: 10 Պօղոս ալ ըսաւ. «Կայսրին դատարանը կայնած եմ, ուր պէտք է դատուիմ: Յրեաները անիրաւած են, ինչպէս դուն ալ լաւ գիտես: 11 Արդարեւ եթէ անիրաւած եմ կամ ըրած եմ մահուան արժանի բան մը, չեմ մերժեր մեռնիլ: Բայց եթէ իմ վրաս ո՞չ մէկը կայ այն բաներէն՝ որոնց համար ասոնք կ'ամբաստանեն զիս, ո՞չ մէկը կրնայ յանձնել զիս ատոնց: Կայսրին կը բողոքեմ»: 12 Այն ատեն Փեստոս՝ խօսակցելէ ետք խորհրդականներուն հետ՝ պատասխանեց. «Կայսրին բողոքեցիր.

կայսրին պիտի երթաս: 13 Քանի մը օր անցնելէ ետք, Ագրիպպաս թագաւորը եւ Բերինիկէ եկան Կեսարիա՝ բարեւելու Փետտոսը: 14 Երբ շատ օրեր մնացին հոն, Փետտոս ներկայացուց թագաւորին Պօղոսի պարագան՝ ըսելով. «Յոս մարդ մը կայ՝ որ Փեղիքս բանտարկուած ձգած է: 15 Երբ Երուսաղէմ գացի, քահանայապետներն ու Յրեաներուն երէցները յայտնեցին ինծի իրենց ամբաստանութիւնը, դատապարտութեան վճիռ խնդրելով անոր դէմ: 16 Անոց պատասխանեցի թէ Յոնայեցիներուն սովորութիւնը չէ մահուան մատնել մարդ մը, մինչեւ որ ամբաստանեալը իր դիմաց չունենայ ամբաստանողները, եւ պատեհութիւն չտրուի իրեն՝ ջատագովելու ինքզինք այդ յանցանքին դէմ: 17 Ուստի երբ անոնք համախմբուեցան հոս, առանց որեւէ յետաձգումի՝ հետեւեալ օրը դատարանը բազմելով հրամայեցի որ բերեն մարդը: 18 Անոր ամբաստանողներն ալ ներկայանալով՝ իմ ենթադրած ամբաստանութիւններէս ոչ մէկը յառաջ բերին. 19 Յապա անոր հետ ունէին բանի մը հարցեր՝ իրենց կրօնին վերաբերեալ, ու Յիսուս անունով մեռածի մը մասին, որուն համար Պօղոս կը հաւատէր թէ ողջ է: 20 Մինչ կը վարանէի այսպիսի հարցերու քննութեան համար, ըսի իրեն թէ կ'ուզէի երթալ Երուսաղէմ եւ հոն դատուիլ այս բաներուն համար: 21 Բայց երբ Պօղոս բողոքեց որ վերապահուի՝ Օգոստափառ կայսրին դիմաց ելելու, հրամայեցի որ պահեն զինք՝ մինչեւ որ դրկեմ կայսրին»: 22 Ագրիպպաս ըսաւ Փետտոսի. «Ես ալ կ'ուզէի մտիկ ընել այդ մարդուն»: Ան ալ ըսաւ. «Վաղը մտիկ կ'ընես»: 23 Հետեւեալ օրը, երբ Ագրիպպաս ու Բերինիկէ եկան մեծ հանդէսով եւ մտան ունկնդրութեան տեղը՝ հազարապետներուն ու բաղաքին պատուաւոր մարդոց հետ, Փետտոս հրամայեց որ Պօղոսը բերուի: 24 Փետտոս ըսաւ. «Ագրիպպայ թագաւոր, եւ դրժք ալ՝ բոլոր մարդիկ՝ որ մեզի հետ ներկայ էք, կը տեսնէք ասիկա՞ որուն մասին Յրեաներուն ամբողջ բազմութիւնը զանգատեցաւ ինծի Երուսաղէմի մէջ եւ հոս ալ, ու կը գոռային թէ “այլ պետք չէ որ ան ապրի”»: 25 Բայց ես ըմբռնեցի թէ ան մահուան արժանի ոչինչ ըրած է. եւ բանի որ ինք բողոքեց Օգոստափառ կայսր ին, որոշեցի որ դրկեմ զայն: 26 Անոր մասին ստոյգ բան մը չունիմ գրելու իմ տիրոջս. ուստի ներկայացուցի զայն ձեզի, եւ մանաւանդ քեզի, Ագրիպպայ թագաւոր, որպէսզի ունենամ գրելիք բան մը՝ հարցաքննելէ ետք. 27 որովհետեւ ինծի անտրամաբանական կը թուի դրկել բանտարկեալ մը՝ առանց նաեւ մատնանշելու անոր վրայ բարդուած յանցանքները»:

26 Այն ատեն Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսի. «Արտօնուած է քեզի՝ խօսիլ դուն քեզի

համար»: Պօղոս ալ՝ երկարելով ձեռքը՝ ջատագովեց ինքզինք. 2 «Ագրիպպայ թագաւոր, ես երանելի կը համարեմ զիս, որ այսօր քու առջեւ պիտի ջատագովեմ զիս՝ Յրեաներուն ինծի դէմ ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն համար. 3 մանաւանդ որ դուն լաւ գիտես Յրեաներուն բոլոր սովորութիւններն ու հարցերը: Ուստի կ'աղէքսեմ որ համբերատարութեամբ մտիկ ընես ինծի: 4 Բոլոր Յրեաները տեղեակ են իմ կենցաղիս՝ պատանութենէս ի վեր, սկիզբէն Երուսաղէմ՝ իմ ազգիս մէջ ըլլալու համար. 5 անոնք սկիզբէն ի վեր կը ճանչնան զիս, (եթէ ուզեն վկայել,) գիտնալով թէ ապրած եմ մեր կրօնին ամենէն խիստ աղանդին համաձայն՝ իբր Փարիսեցի: 6 Եւ հիմա դատարան ներկայացած եմ ու կը դատուիմ՝ Աստուծոյ մեր հայրերուն եղած խոստումի յոյսին համար, 7 որուն կը յուսան հասնիլ մեր տասներկու տոհմերը՝ ջերմեանդութեամբ պաշտելով Աստուած զիշեր ու ջերեկ: Ես կ'ամբաստանուիմ Յրեաներէն այս յոյսին համար, Ագրիպպայ թագաւոր: 8 Ինչո՞ւ անհաւատալի կը թուի ձեզի՝ թէ Աստուած կը յարուցանէ մեռելները: 9 Ես ինքս ալ կը կարծեի թէ շատ բաներ պետք էր ընել Յիսուս Նազովրեցիի անունին դէմ. 10 եւ ըրի ալ Երուսաղէմի մէջ, ու քահանայապետներէն իրաւասութիւն ստացած՝ բանտարկեցի սուրբերէն շատերը, եւ հաւանութիւն տուի անոնց մեռցուած ատենը: 11 Բոլոր ժողովարաններուն մէջ յաճախ պատժելով զանոնք՝ կը հարկադրէի որ հայոյն, եւ սաստիկ խելագարած անոնց դէմ՝ կը հալածեի զանոնք մինչեւ անգամ օտար քաղաքներու մէջ»: 12 «Այսպէս, երբ Դամասկոս ալ կ'երթայի՝ քահանայապետներուն իրաւասութեամբ ու հրահանգով, 13 կ'եսօրին, ո՞վ թագաւոր, ճամբան տեսայ արեւէն աւելի պայծառ լոյս մը՝ որ երկինքէն փայլեցաւ իմ շուրջս, նաեւ ինծի հետ զացողներուն շուրջը: 14 Երբ մենք բոլորս գետին ինկանք, լսեցի ձայն մը՝ որ կ'ըսէր ինծի եքրայական բարբառով. “Սաւրու, Սաւրու, ինչո՞ւ կը հալածես զիս. տաժանելի է քեզի՝ աբացել խթանի դէմ”»: 15 Ես ալ ըսի. “Դուն ո՞վ ես, Տէր”: Եւ ան ըսաւ. “Ես Յիսուսն եմ, որ դուն կը հալածես: 16 Բայց կանգնէ ու կեցի՞ր ոտքերուդ վրայ. որովհետեւ երեւցայ քեզի՝ որպէսզի կարգեմ քեզ սպասաւոր եւ վկայ թէ այն բաներուն՝ որ տեսար, թէ ալ այն բաներուն՝ որոնցմով պիտի երեւնամ քեզի: 17 Պիտի ազատեմ քեզ այդ ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն, որոնց հիմա կը դրկեմ քեզ: 18 անոնց աչքերը բանալու, խաւարէն՝ լոյսի, եւ Սատանայի իշխանութենէն՝ Աստուծոյ դարձնելու, որպէսզի անոնք ստանան մեղքերու ներում, նաեւ ժառանգութիւն անոնց հետ՝ որ սրբացած են հաւատալով ինծի»: 19 «Ուստի,

Ագրիպպան թագաւոր, ես անհնազանդ չեղայ այդ երկնային տեսիլքին: 20 Յապա՝ նախ Դամասկոս եղողներուն, յետոյ Երուսաղէմ, ամբողջ Յրեաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քարոզեցի որ ապաշխարեն, դառնան Աստուծոյ, եւ ապաշխարութեան արժանավայել գործեր կատարեն: 21 Այս պատճառով Յրեաները բռնեցին զիս տաճարին մէջ, ու կը ձգտէին սպաննել: 22 Սակայն Աստուծմէ հասած օգնութեամբ՝ մինչեւ այսօր ողջ մնացի, պտիկին թէ մեծին վկայելով, ոչինչ ըսելով այն բաներէն դուրս՝ որ մարգարէները եւ Մովսէս խօսեցան թէ պիտի ըլլային. 23 թէ Քրիստոս պիտի չարչարուէր, ինք պիտի ըլլար առաջինը՝ որ մեռելներէն յարութիւն պիտի առնէր, ու յոյս պիտի քարոզէր ժողովուրդին եւ հեթանոսներուն»: 24 Մինչ ան այսպէս կը ջատագովէր ինքզինք, Փետտոս բարձրաձայն ըսաւ. «Կը գնորին, Պօղոս. շատ կարդացած ըլլալդ քեզ կը խելագարեցնէ»: 25 Պօղոս ալ ըսաւ. «Ես չեմ խելագարիր, պատուական Փետտոս, հապա կ'ըսեմ ճշմարտութեան ու խոհեմութեան խօսքեր. 26 քանի որ թագաւորը զիտ այս բաները, եւ անոր առջեւ ալ համարձակութեամբ կը խօսիմ: Արդարեւ համոզուած եմ թէ ասոնցմէ ոչինչ թաքուն մնացած է իրմէ, որովհետեւ այս բանը անկիւնի մը մէջ եղած չէ: 27 Մարգարէներուն կը հաւատամ, Ագրիպպան թագաւոր: Գիտեմ թէ կը հաւատաս: 28 Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսի. «Քիչ մնաց որ համոզես զիս քրիստոնէայ ըլլալու»: 29 Պօղոս ալ ըսաւ. «Աստուծմէ պիտի խնդրէի որ ինչ միայն դուն, այլ նաեւ բոլոր անոնք՝ որ այսօր կը լսեն զիս, բոլորովին ինծի պէս ըլլան, այս կապերէն զատ»: 30 Թագաւորը, կառավարիչը, Բերինիկէ, եւ անոնք՝ որ բազմած էին իրենց հետ՝ կանգնեցան. 31 ու երբ առանձնացան՝ իրարու հետ խօսակցեցան եւ ըսին. «Այս մարդը մահուան կամ կապերու արժանի ոչինչ կ'ընէ»: 32 Ագրիպպաս ալ ըսաւ Փետտոսի. «Կարելի էր արձակել այս մարդը, եթէ բողոքած չըլլար կայսրին»:

27 Երբ որոշուեցաւ նաւարկել դէպի Իտալիա, Պօղոսը եւ ուրիշ քանի մը բանտարկեալներ յանձնեցին հարիւրապետի մը՝ որուն անունը Յուլիոս էր, Սեբաստեան գունդէն: 2 Մտնելով ադրամինտական նաւ մը՝ մեկնեցանք, եւ պիտի նաւարկէինք Ասիայի ծովեզերքէն. մեզի հետ էր նաեւ Արիստարքոս Մակեդոնացին՝ Թեսաղոնիկէէն: 3 Յետեւեալ օրը իջանք Սիդոն. Յուլիոս՝ մարդապիրութեամբ վարուելով Պօղոսի հետ՝ արտօնեց որ երթայ բարեկամներուն եւ վայելէ անոնց խնամքը: 4 Մեկնելով անկէ՝ նաւարկեցինք Կիպրոսի վարի կողմէն, քանի որ հովերը հակառակ էին: 5 Յետոյ՝ նաւարկելով

Կիլիկիայի ու Պամփիլիայի ծովուն մէջէն՝ իջանք Լիկիայի Միււռա քաղաքը: 6 Յարիւրապետը գտաւ հոն աղէքսանդրիական նաւ մը՝ որ կ'երթար Իտալիա, ու մեզ մտցուց անոր մէջ: 7 Շատ օրեր դանդաղօրէն նաւարկելէ ետք՝ հազիւ հասանք Կնիդոսի դիմաց. քանի հովը չէր թոյլատրեր, Կրետէի վարի կողմէն՝ Սաղմոնայի դիմացէն նաւարկեցինք, 8 եւ դժուարութեամբ անկէ անցնելով՝ եկանք տեղ մը, որ կը կոչուէր Գեղեցիկ Նաւահանգիստ. անոր մօտ էր Ղասեա քաղաքը: 9 Երբ բաւական ժամանակ անցաւ, ու նաւարկութիւնը արդէն վտանգաւոր էր՝ քանի որ ծովին առեւն ալ արդէն անցած էր, Պօղոս յորդորեց զանոնք՝ 10 ըսելով. «Մարդիկ, ես կը նշմարեմ թէ այս նաւարկութիւնը պիտի ըլլայ վնասով ու կորուստով, ոչ միայն բեռին եւ նաւուն՝ հապա մեր անձերուն ալ»: 11 Բայց հարիւրապետը կ'անսար աւելի նաւավարին ու նաւատիրոջ՝ քան Պօղոսի խօսքերուն: 12 Եւ քանի որ այդ նաւահանգիստը անյարմար էր ձմերկոյ, շատեր կը թելադրէին մեկնիլ անկէ, որպէսզի ջանային հասնիլ Փիւնիկէ, որ Կրետէի մէկ նաւահանգիստն է ու կը նայի դէպի հարաւ-արեւմուտք եւ հիւսիս-արեւմուտք, ու հոն ձմերկոյ: 13 Երբ հարաւային հովը մեղմութեամբ փչեց, կարծելով թէ հասած են իրենց առաջադրութեան՝ թուլցուցին խարիսխը ու նաւարկեցին Կրետէի քովէն: 14 Բայց քիչ ետք՝ անոր դէմ ելաւ սրբկայից հով մը, որ կը կոչուէր Եւրակիկիլոն: 15 Երբ նաւը յափշտակուեցաւ եւ չկրցաւ դիմադրել հովին, թողուցինք որ քշուի: 16 Սուրայով Կիօզա կոչուող փոքր կղզիի մը վարի կողմէն՝ հազիւ կրցանք բռնել մակոյկը: 17 Երբ վերցուցին զայն, օգնութեան միջոցներ գործածելով՝ տակէն կապեցին նաւը: Վախնալով որ իննստ յորձանուտը՝ իջեցուցին առազաստը, եւ սնդպէս կը քշուէին: 18 Քանի սաստիկ մրրիկի մէջ էինք, յաջորդ օրը դուրս նետեցին բեռները: 19 Իսկ երրորդ օրը՝ մենք մեր ձեռքերով դուրս նետեցինք նաւուն գործիքները: 20 Երբ շատ օրեր՝ ինչ արեւ, ինչ ալ սասողէր երեւցան, ու սաստիկ մրրիկ կար մեզի դէմ, ալ փրկուելու ամեն յոյս կտրուեցաւ մեզմէ: 21 Քանի որ շատ օրերէ ի վեր անօթի էին, Պօղոս՝ կայնելով անոնց մէջ՝ ըսաւ. «Մարդիկ, պէտք էր որ մտիկ ընէիք ինծի ու չնաւարկէիք Կրետէն, եւ չկրէիք այս վնասն ու կորուստը: 22 Իսկ հիմա կը յորդորեմ ձեզ որ ոգեւորուիք, քանի որ ձեզմէ ոչ մէկուն անձը պիտի կորուսի, բայց միայն նաւը: 23 Արդարեւ այս գիշեր բովս կայնեցաւ իրշտալով այն Աստուծոյն, որուն կը պատկանիմ եւ որ կը պաշտեմ, 24 ու ըսաւ. “Մի վախնար, Պօղոս. դուն պէտք է որ կայսրին ներկայանաս. եւ անի Աստուած շնորհեց քեզի բոլոր անոնք՝ որ կը նաւարկեն քեզի հետ”:

ըստեցաւ ինծի: 26 Սակայն պետք է որ նաւը կղզիի մը առջեւ խրի»: 27 Երբ տասնչորրորդ գիշերն էր՝ որ կը տարուբերուէինք Ադրիական ծովուն մէջ, կէս գիշերին նաւաստիները ենթադրեցին թէ մօտեցած են ցամաքի մը: 28 Ձգելով խորաչափը՝ գտան քսան գրկաչափ. քիչ մը յառաջ երթալով՝ դարձեալ ձգեցին, ու գտան տասնհինգ գրկաչափ: 29 Վախնալով որ գուցէ զարնուինք խաբակներու՝, ետեւի կողմէն ձգեցին չորս խարիսիս, եւ կ'ընծային որ առտու ըլլայ: 30 Իսկ նաւաստիները կը ջանային փախչիլ նաւէն, ու ծովը իջեցուցին մակոյկը՝ պատրուակելով թէ առջեւի կողմէն ալ պիտի ձգեն խարիսիսներ: 31 Բայց Պօղոս ըսաւ հարիւրապետին ու զինուորներուն. «Եթէ ասոնք չման նաւուն մէջ՝ դուք չէք կրնար փրկուիլ»: 32 Այն ատեն զինուորները կտրեցին մակոյկին չուանները, եւ թողուցին որ դուրս իյնայ: 33 Մինչ առտուն կը մօտենար, Պօղոս կ'աղաչէր բոլորին որ կերակուր ուտեն՝ ըսելով. «Այսօր տասնչորս օր է՝ որ դուք սպասելով անօթի մնացած էք, ու ոչինչ կերած էք: 34 Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի՝ որ կերակուր ուտէք, որովհետեւ ասիկա ալ ձեր փրկութեան համար է. քանի որ ձեզմէ ոչ մէկուն գլուխէն մահ մը պիտի իյնայ»: 35 Այսպէս խօսելէ ետք՝ հաց առաւ, բոլորին առջեւ շնորհակալ եղաւ Աստուծմէ, ու կտրելով սկսաւ ուտել: 36 Բոլորն ալ ոգեւորուեցան, եւ իրենք ալ կերակուր կերան: 37 Նաւուն մէջ՝ բոլորս երկու հարիւր եօթանասուևից անձ էինք: 38 Երբ կշտացան կերակուրով, թեթեւուցին նաւը՝ ծովը թափելով ցորենը: 39 Երբ առտու եղաւ՝ չէին ճանչնար ցամաքը. բայց նշմարելով ծոց մը՝ որ ծովեզերք ունէր, ծրագրեցին նաւը խրել անոր մէջ՝ եթէ կարելի ըլլար: 40 Ուստի ծովը թողուցին խարիսիսները՝ կտրելով պարանները, թուլցուցին դէկերուն պարանները, եւ հովին բանալով առագաստը՝ ուղղուեցան դէպի այդ ծովեզերքը: 41 Չարնուելով աւազակոյտի մը՝, խրեցին նաւը. առջեւի կողմը մխրճուելով՝ մնաց անշարժ, իսկ ետեւի կողմը կը քակուէր այլթներուն սաստկութենէն: 42 Զինուորներն ալ ծրագրեցին սպաննել բանտարկեալները, որպէսզի անոնցմէ ոչ մէկը լողալով փախչի: 43 Բայց հարիւրապետը, որ կը փափաքէր փրկել Պօղոսը, արգելք եղաւ անոնց ծրագրին: Հրամայեց որ լողալ գիտցողները նախ ծով նետուին ու ցամաք ելլեն. 44 իսկ միւսները հետեւին՝ ոմանք տախտակներով, եւ ոմանք՝ նաւուն ուրիշ բաներով: Այսպէս՝ բոլորը ազատելով ցամաք հասան:

28 Երբ փրկուեցան, գիտցան թէ այդ կղզիին անունը Մելիտէ էր: Բնիկ ժողովուրդը արտասովոր մարդասիրութիւն ցոյց տուաւ մեզի. 2 որովհետեւ կրակ վառեցին եւ մեզ բոլորս ալ ընդունեցին՝ եկած անձրեւին ու

ցուրտին պատճառով: 3 Երբ Պօղոս առաւ խնիւ ժողովեց եւ դրաւ կրակին վրայ, ջերմութենէն իժ մը ելաւ ու կառչեցաւ անոր ձեռքին: 4 Երբ բնիկները տեսան այդ անասունը՝ կախուած անոր ձեռքէն, ըսին իրարու. «Անշուշտ ասիկա մարդասպան մըն է. թէպէտ փրկուեցաւ ծովէն, արդարութիւնը չըռոյտարեց որ ան ապրի»: 5 Իսկ ինք թօթուեց անասունը կրակին մէջ, եւ ոչ մէկ վնաս կրեց: 6 Անոնք ալ կը սպասէին որ ան ուռի, կամ յանկուծ մեռած իյնայ. բայց երբ շատ սպասեցին ու տեսան թէ ոչ մէկ անտեղի բան եղաւ անոր, իրենց կարծիքը փոխելով ըսին թէ “աստուած մըն է”: 7 Այդ տեղին շրջակայքը կը գտնուէին ազարակները կղզիին գլխաւոր մարդուն, որուն անունը Պոպղիոս էր: Ան ընդունեց մեզ, եւ բարեսրտութեամբ հիւրընկալեց մեզ երեք օր: 8 Պոպղիոսի հայրը կը պառկէր՝ տենդով ու թանջքով հիւանդացած: Պօղոս մտաւ անոր քով, եւ աղօթելով՝ ձեռքերը դրաւ անոր վրայ ու բժշկեց զայն: 9 Երբ ասիկա պատահեցաւ, ուրիշ հիւանդներ ալ՝ որ այդ կղզիին մէջ կը գտնուէին՝ եկան եւ բուժուեցան: 10 Անոնք ալ մեծապէս պատուեցին մեզ, ու երբ կը մեկնէինք՝ հայթայթեցին մեզի պետք եղած բաները: 11 Երեք ամիս ետք՝ մեկնեցանք աղէքսանդրիական նաւով մը, որ ձմեռած էր այդ կղզին եւ ունէր Դիոսկուրացիներուն զինանշանը: 12 Սիրակուսա իջնելով՝ երեք օր մնացինք հոն. 13 անկէ ալ շրջագայելով՝ հասանք Յռեզին: Մէկ օր ետք, երբ հարաւային հովը փչեց, երկրորդ օրը հասանք Պատեռոս: 14 Հոն գտանք եղբայրներ, որոնք աղաչեցին որ եօթը օր մնանք իրենց քով. եւ այսպէս զացինք Յռոմ: 15 Երբ եղբայրները լսեցին մեր մասին, անկէ եկան մինչեւ Ապփիոսի Հրապարակը ու Երեք Պանդոկները՝ դիմաւորելու մեզ: Պօղոս ալ տեսնելով զանոնք՝ շնորհակալ եղաւ Աստուծմէ եւ քաջալերուեցաւ: 16 Երբ մտանք Յռոմ, հարիւրապետը յանձնեց բանտարկեալները զօրագլուխին. իսկ Պօղոսի արտօնուեցաւ որ առանձին բնակի՝ զինք պահող զինուորի մը հետ: 17 Երեք օր ետք ան հրաւիրեց Յռեաներուն գլխաւորները, ու երբ համախմբուեցան՝ ըսաւ անոնց. «Մարդիկ եղբայրներ, թէպէտ ես ժողովուրդին կամ հայրենական սովորութիւններուն դէմ ոչինչ ըրեր էի, Երուսաղէմի մէջ Յռոմայեցիներուն ձեռքը մատնուեցայ իբր բանտարկեալ: 18 Երբ անոնք հարցաքննեցին զիս՝ ուզեցին արձակել, որովհետեւ իմ վրաս մահուան արժանի ոչ մէկ պատճառ կար: 19 Բայց երբ Յռեաները հակաճառեցին, հարկադրուեցայ բողոքել կայսրին, սակայն առանց որեւէ ամբաստանութիւն ունենալու ազգիս դէմ: 20 Ուրեմն ասոր համար կանչեցի ձեզ՝ որպէսզի տեսնեմ ձեզ եւ խօսիմ ձեզի. որովհետեւ Իսրայէլի

ոյսին համար կը կրեմ այս շղթան»։ 21 Անոնք ալ ըսին իրեն. «Մենք քու մասիդ Հրեաստանէն ո՛չ գրութիւն ընդունեցինք, ո՛չ ալ եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝ չարութիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ քու մասիդ։ 22 Բայց արժանավայել է լսել քեզմէ թէ դուն ինչ կը մտածես. որովհետեւ մենք տեղեկացած ենք այդ աղանդին մասին՝ թէ ամենուրեք ատոր դէմ կը խօսին»։ 23 Երբ որոշեցին օր մը անոր հետ, շատեր զացին անոր քով՝ իր հիւրանոցը։ Անոնց կը բացատրէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ կը վկայէր անոր մասին. առտուընէ մինչեւ իրիկուն կը համոզէր զանոնք՝ փաստարկելով Յիսուսի մասին թէ Մովսէսի Օրէնքէն, թէ՛ ալ Մարգարէներէն։ 24 Ոմանք անսացին ըսածներուն, ոմանք ալ չհաւատացին։ 25 Իրարու հետ չհամաձայնած՝ բաժնուեցան, երբ Պօղոս խօսք մըն ալ ըսաւ. «Սուրբ Հոգին ճիշդ խօսեցաւ մեր հայրերուն՝ Եսայի մարգարէին միջոցով, 26 ըսելով. “Գնա՛ այս ժողովուրդին եւ ըսէ՛. «Շատ պիտի լսէք՝ բայց պիտի չհասկնաք, շատ պիտի տեսնէք՝ բայց պիտի չըմբռնէք։ 27 Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ. իրենց ականջներով ծանր լսեցին եւ իրենց աչքերը գոցեցին, որպէսզի իրենց աչքերով չտեսնեն, ականջներով չլսեն, սիրտով չհասկնան եւ դարձի չգան, ու ես չբժշկեմ զանոնք»”։ 28 Ուրեմն գիտցէ՛ք թէ Աստուծոյ փրկութիւնը դրկուեցաւ հեթանոսներուն, եւ անոնք մտիկ պիտի ընեն»։ 29 Ու երբ ըսաւ ասիկա, Հրեաները մեկնեցան՝ սաստիկ վիճաբանելով իրարու հետ։ 30 Պօղոս լման երկու տարի բնակեցաւ իր վարձած տունը, 31 ու կ’ընդունէր բոլոր իրեն եկողները՝ քարոզելով Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ սորվեցնելով Տէր Յիսուս Քրիստոսի մասին՝ ամբողջ համարձակութեամբ, ամանց արգելքի։

ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

1 Պօղոս, ծառայ Յիսուս Բրիստոսի, կանչուած՝ առաքեալ ըլլալու, նշանակուած՝ բարոզելու Աստուծոյ աւետարանը, **2** որ նախապէս խոստացած էր իր մարգարէներուն միջոցով՝ Սուրբ գիրքերուն մէջ,) **3** որ իր Որդիին՝ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Բրիստոսի մասին է - ան մարմինի համեմատ՝ եղաւ Դաւիթի զարմէն, **4** ու սրբութեան Յոգիին համեմատ՝ զօրութեամբ սահմանուեցաւ իբր Աստուծոյ Որդի՝ մեռելներէն յարութիւն առնելով - **5** որուն միջոցով շնորհք եւ առաքելութիւն ստացանք՝ որպէսզի բոլոր ազգերը առաջնորդենք իր անունին հաւատքի հնազանդութեան **6** (անոց մէջ որմք ալ կանչուած էք Յիսուս Բրիստոս): **7** ձեր բոլորին՝ որ Հռոմի մէջ էք, Աստուծոյ սիրելիներուդ ու սուրբ ըլլալու կանչուածներուդ, շնորհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծոմ՝ մեր Հօրմէն, ու Տէր Յիսուս Բրիստոս: **8** Նախ շնորհակալ եմ ձեր բոլորին համար իմ Աստուծոմէս՝ Յիսուս Բրիստոսի միջոցով, որ ձեր հաւատքը կը պատմուի ամբողջ աշխարհի մէջ: **9** Քանի որ վկայ է ինծի Աստուած, որ ես կը պաշտեմ հոգիով՝ անոր Որդիին աւետարանը բարոզելով, **10** թէ ինչպէս անդադար կը յիշեմ ձեզ ամէն ատեն՝ աղօթքներուս մէջ, աղերսելով որ վերջապէս անգամ մը յաջողիմ զալ ձեզի Աստուծոյ կամբով: **11** Որովհետեւ կը տեսնչամ տեսնել ձեզ՝ որ փոխանցեմ ձեզի հոգեւոր շնորհ մը, որպէսզի ամրանաք: **12** այսինքն ես ալ մխիթարուիմ ձեզի հետ՝ ձեր եւ իմ փոխադարձ հաւատքին միջոցով: **13** Սակայն չեմ ուզեր որ անգիտանաք, եղբայրներ, որ յաճախ առաջադրեցի զալ ձեզի, (եւ մինչեւ իմա արգիլուեցայ,) որպէսզի ձեր մէջ ալ պտուղ մը ունենամ, ինչպէս միւս հեթանոսներուն մէջ: **14** Ես պարտական եմ թէ Յոյներուն եւ թէ օտարներուն, թէ՛ իմաստուններուն եւ թէ անմիտներուն: **15** Ուստի, ինչ կը վերաբերի ինծի, յօժար եմ աւետարանելու նաեւ ձեզի՝ որ Հռոմի մէջ էք: **16** Արդարեւ ես ամօթ չեմ սեպել աւետարանը, քանի որ ան Աստուծոյ զօրութիւնն է՝ ամէն հաւատացեալի փրկութեան համար, նախ Հրեային եւ ապա Յոյնին: **17** որովհետեւ անով Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ հաւատքով է՝ կը յայտնուի հաւատքի համար, ինչպէս գրուած է. «Արդարը պիտի ապրի հաւատքով»: **18** Արդարեւ Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը յայտնուի մարդոց ամբողջ ամբարշտութեան եւ անիրաւութեան վրայ, քանի անոնք անիրաւութեամբ գերի բռնած են ճշմարտութիւնը: **19** Որովհետեւ ինչ որ կարելի է գիտնալ Աստուծոյ մասին՝ բացայայտ է իրենց մէջ, քանի Աստուած

բացայայտեց զայն անոնց: **20** Արդարեւ անոր անտեսանելի բաները, այսինքն՝ իր յաւերժական զօրութիւնը եւ աստուածութիւնը, կը տեսնուին աշխարհի արարչութենէն ի վեր ու կը հասկցուին անոր ստեղծածներով, որպէսզի անարդարանալի ըլլան: (aidios g126) **21** Թէպէտ իրենք կը ճանչնային Աստուած, Աստուծոյ պէս չփառաւորեցին կամ շնորհակալ չեղան. հասպա ունայնացան իրենց մտածումներուն մէջ, եւ իրենց սիրտը անխելութեամբ՝ խաւարեցաւ: **22** Հաւաստելով թէ իրենք իմաստուն են՝ յիմարացան, **23** ու փոխեցին անեղծ Աստուծոյ փառքը՝ նմանցնելով եղծանելի մարդու, թռչուններու, չորքոտանիներու եւ սողուններու պատկերին: **24** Հետեւաբար Աստուած ալ մատնեց զանոնք անմաքութեան՝ իրենց սիրտի ցանկութիւններուն համաձայն, որպէսզի իրենց մարմինները անպատուէն իրենք իրենց մէջ: **25** քանի որ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը փոխեցին սուտի հետ, եւ ակնածեցան արարածէն ու պաշտեցին զայն՝ քան Արարիչը, որ օրինեալ է յաւիտեան: Ամէն: (aion g165) **26** Այս պատճառով Աստուած մատնեց զանոնք անպատիւ կիրքերու. քանի որ իրենց էգերն անգամ բնական յարաբերութիւնը փոխեցին բնութեան դէմ եղող յարաբերութեան: **27** Նմանապէս արուններն ալ՝ թողուցած էին բնական յարաբերութիւնը՝ իրենց տոփանքով վառեցան իրարու հետ. արունները արուններու հետ անվայելչութիւն կը գործադրէին, եւ իրենց մոլորութեան արժանի հատուցումը կը ստանային իրենց վրայ: **28** Քանի չգնահատեցին պահել Աստուած իրենց գիտակցութեան մէջ, Աստուած ալ մատնեց զանոնք խոտելի միտքի մը՝ ընելու անպատշաճ բաներ: **29** Լեցուած ամէն տեսակ անիրաւութեամբ, պոռնկութեամբ, չարութեամբ, ազահուութեամբ եւ չարամտութեամբ, յի նախանձով, մարդասպանութեամբ, հակամարտութեամբ, նենգութեամբ ու չարասրտութեամբ, եւ ըլլալով բանսարկու, **30** բամբասող, Աստուած ստող, նախատող, ամբարտաւան, պոռոտախոս, չար բաներ հնարող, ծնողներու անհնազանդ, **31** անխելք, ուխտադրուծ, անգութ, անհաշտ եւ անողորմ, **32** անոնք՝ գիտնալով հանդերձ Աստուծոյ դատավճիռը, թէ այսպիսի բաներ ընողները արժանի են մահուան, ոչ միայն կ'ընեն այդ բաները, այլ նաեւ բարեացակամ կ'ըլլան զանոնք ընողներուն հանդէպ:

2 Ուստի, ճիշդ մարդ, ճիշդ ալ ըլլաս, դուն որ կը դատես՝ չունիս արդարացում. քանի որ ինչ բանով որ կը դատես ուրիշը, անով կը դատապարտես դուն թեզ. որովհետեւ դուն որ կը դատես՝ կ'ընես նոյն բաները: **2** Բայց գիտենք թէ Աստուծոյ դատաստանը կը

կիրարկուի ճշմարտութեամբ անոնց հանդէպ՝ որ կ'ընեն այսպիսի բաներ: 3 Ուստի, ո՛ր մարդ, դուն որ կը դատես այսպիսի բաներ ընողները, բայց կ'ընես նոյն բաները, կը կարծես թէ գերծ պիտի մնաս Աստուծոյ դատաստանէն: 4 Կամ թէ կ'արհամարհեն անոր քաղցրութեան, հանդուրժողութեան ու համբերատարութեան ճոխութիւնը, անգիտանալով թէ Աստուծոյ քաղցրութիւնը կ'առաջնորդէ քեզ ապաշխարութեան: 5 Բայց դուն՝ խստութեամբդ եւ անգեղջ սիրտովդ՝ բարկութիւն կը կուտակես բու վրադ բարկութեան օրուան համար, երբ Աստուծոյ արդար դատաստանը յայտնուի: 6 Ան պիտի հատուցանէ իւրաքանչիւրին՝ իր գործերուն փոխարէնը: 7 յաւիտենական կեանք անոնց՝ որ համբերութեամբ յարատեւելով բարի գործերու մէջ՝ կը փնտռեն փառք, պատիւ եւ անմահութիւն. (aiōnios g166) 8 իսկ սրդողում ու բարկութիւն անոնց՝ որ հակառակող են, չեն անսար ճշմարտութեան բայց կ'անսան անիրաւութեան. 9 տառապանք եւ տագնապ ամեն մարդու անձին վրայ՝ որ չարիք կը գործէ, 10 նախ Յրեային, ապա՝ Յոյնին. իսկ փառք, պատիւ ու խաղաղութիւն ամեն մէկուն՝ որ բարիք կը գործէ, նախ Յրեային, ապա՝ Յոյնին. 11 որովհետեւ Աստուծոյ բով աչառութիւն չկայ: 12 Բոլոր անոնք որ մեղանչեցին առանց Օրէնքի՝ պիտի կորսուին առանց Օրէնքի, եւ անոնք որ մեղանչեցին Օրէնքի տակ՝ պիտի դատուին Օրէնքով, 13 (որովհետեւ Աստուծոյ առջեւ ո՛չ թէ Օրէնքը լսողները արդար են, հապա Օրէնքը գործադրողները պիտի արդարանան. 14 քանի որ հեթանոսները՝ որոնք Օրէնք չունին, երբ բնութեամբ կը գործադրեն Օրէնքին պարունակած բաները, Օրէնք չունենալով՝ բուն իրենք կ'ըլլան իրենց Օրէնքը. 15 անոնք ցոյց կու տան թէ Օրէնքին գործը իրենց սիրտին մէջ գրուած է, իրենց խղճմտանքին միաժամանակ վկայութեամբ, ու իրենց մտածումներուն գիրար ամբաստանելով եւ կամ ջատագովելով,) 16 այն օրը՝ երբ Աստուած պիտի դատէ մարդոց գաղտնիքները Տիտու Քրիստոսի միջոցով, իմ բարոգած աւետարանիս համաձայն: 17 Ահա դուն Յրեայ կը կոչուիս, կոթնած ես Օրէնքին, եւ կը պարծենաս Աստուծով. 18 գիտես անոր կամքը, կը գատորոշես տարբեր բաները՝ խրատուած ըլլալով Օրէնքէն, 19 ու համոզուած ես՝ թէ առաջնորդ ես կոյրերուն, լոյս՝ խաւարի մէջ եղողներուն, 20 կրթիչ՝ անփնտրուին եւ վարժապետ՝ երախաններուն, Օրէնքին մէջ ունենալով գիտութեան ու ճշմարտութեան արտայայտութիւնը: 21 Ուրեմն դուն՝ որ ընկերիդ կը սորվեցնես՝ դուն քեզի չես սորվեցնիր: Կը քարոզես չգողնայ, բայց դուն կը գողնաս: 22 Կ'ըսես՝ շնութիւն մի՛ ըներ, սակայն դուն շնութիւն

կ'ընես: Կը գգուիս կուռքերէն, բայց դուն տաճար կը կողոպտես: 23 Օրէնքով կը պարծենաս, եւ դուն Օրէնքը բեկանելով՝ Աստուած կ'անպատուես: 24 Որովհետեւ ձեր պատճառով Աստուծոյ անունը կը հայհոյուի հեթանոսներուն մէջ, ինչպէս գրուած է: 25 Արդարեւ թլփատութիւնը շահ կ'ունենայ՝ եթէ կիրարկես Օրէնքը. իսկ եթէ յանցաւոր ես Օրէնքին դէմ, բու թլփատութիւնը կ'ըլլայ անթլփատութիւն: 26 Ուրեմն եթէ անթլփատը պահէ Օրէնքին արդարութիւնը, միթէ թլփատութիւն պիտի չեցալովի անոր անթլփատութիւնը, 27 եւ բնիկ անթլփատը՝ Օրէնքը գործադրելով՝ պիտի շղատապարտե՛ք եզ, որ գիրով ու թլփատութեամբ զանց կ'ընես Օրէնքը: 28 Որովհետեւ Յրեայ չէ ան՝ որ երեւոյթով է, եւ թլփատութիւն չէ ան՝ որ երեւոյթով է, մարմինով: 29 Յապա Յրեայ է ան՝ որ ծածուկ է, ու իսկական թլփատութիւնը՝ սիրտինն է, հոգիով եւ ո՛չ թէ գիրով. ու անոր գովեստը ո՛չ թէ մարդոցմ է, հապա՝ Աստուծմէ:

3 Ուրեմն ինչ առաւելութիւն ունի Յրեան, կամ ինչ շահ կայ թլփատութենէն. 2 շատ՝ ամէն կերպով: Նախ այն՝ որ Աստուծոյ պատգամները վստահուեցան անոնց: 3 Ուրեմն ինչ. եթէ անոնցմ ո՛նմանք հաւատարիմ չեղան, միթէ անոնց անհաւատարմութիւնը ոչնչացուց Աստուծոյ հաւատարմութիւնը. ամենեւին: 4 Յապա Աստուած ճշմարտախօս պիտի ճանչցուի՞, եւ բոլոր մարդիկ՝ ստախօս. ինչպէս գրուած է. «Յետեւաբար դուն արդար պիտի ըլլաս խօսքերուդ մէջ, եւ յաղթես՝ երբ դատուիս»: 5 Ուրեմն եթէ մեր անիրաւութիւնը կ'ապացուցանէ Աստուծոյ արդարութիւնը, ինչ ըսենք. միթէ անիրաւի է Աստուած, որ բարկութիւն կը ցուցաբերէ 6 (մարդկօրէն կ'ըսես), ամենեւին: Այլապէս՝ Աստուած ինչպէս պիտի դատէ աշխարհը: 7 Որովհետեւ եթէ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը կը ճոխանայ իմ ստութեամբս՝ իր փառքին համար, սկ ես ինչո՛ւ կը դատուիմ իբր մեղաւոր: 8 Եւ ինչո՛ւ պատշաճ չէ ըսել. «Զարիք գործենք՝ որ բարիք յառաջ գայ», ինչպէս ո՛մանք մեզի հայհոյելով կը զրպարտեն՝ թէ մենք այդպէս կ'ըսենք: Ատոնց դատապարտութիւնը արդարացի է: 9 Ուրեմն սկ ինչ ըսենք, գերազմնց ենք հեթանոսներէն: Ո՛չ մէկ կերպով. որովհետեւ նախապէս մեղադրեցինք Յրեաները եւ Յոյները, թէ բոլորը մեղքի տակ են, 10 ինչպէս գրուած է. «Ո՛չ մէկ արդար կայ, ո՛չ իսկ մէկ հատ: 11 Ո՛չ մէկը կայ որ հասկնայ, ո՛չ մէկը կայ որ փնտռէ Աստուած: 12 Բոլորը խտորեցան, միասին անպետ դարձան. ո՛չ մէկ բարիք ընող կայ, ո՛չ իսկ մէկ հատ»: 13 «Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է, իրենց լեզուով նենգաւոր եղան»: «Ի՛ժերու թոյն կայ անոնց շրջունքներուն

տակ»: 14 «Անոնց բերանը լեցուն է անծթով ու դառնութեամբ»: 15 «Անոնց ութերը կ'անճապարեն արիւն թափելու. 16 կործանում է թշուառութիւն կայ անոնց ճամբաներուն մէջ: 17 Չճանչցան խաղաղութեան ճամբան»: 18 «Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչքերուն առջեւ»: 19 Բայց գիտենք թէ ինչ որ կ'ըսէ Օրէնքը, կ'ըսէ անոնց՝ որ Օրէնքին տակ են, որպէսզի ամէն բերան գոցուի եւ ամբողջ աշխարհը դատապարտուի Աստուծոյ առջեւ: 20 Ուստի ո՛չ մէկ մարմին պիտի արդարանայ անոր առջեւ Օրէնքին գործերով, քանի որ Օրէնքին միջոցով կ'ըլլայ մեղքի գիտակցութիւնը: 21 Բայց հիմա՝ առանց Օրէնքին՝ Աստուծոյ արդարութիւնը բացայայտ եղած է, վկայուած ըլլալով Օրէնքէն ու Մարգարէներէն. 22 այսինքն Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ Յիսուս Զրիստոսի վրայ եղած հաւատքով է բոլոր հաւատացողներուն համար, քանի որ խտրութիւն չկայ: 23 Արդարեւ բոլորը մեղանչեցին, եւ զրկուած են Աստուծոյ փառքէն. 24 բայց ձրի կ'արդարանան անոր շնորհքով, Զրիստոս Յիսուսով եղած ազատագրութեամբ: 25 Աստուած նախապէս սահմանեց զայն՝ քառութիւն ըլլալու անոր արիւնին հաւատացողներուն, որպէսզի ցոյց տայ իր արդարութիւնը՝ ներելով նախապէս - Աստուծոյ հանդուրժողութեան ժամանակ - գործուած մեղքերը: 26 Այսինքն՝ իր արդարութիւնը այս ատեն ցոյց տալու համար, որպէսզի ինք արդար ըլլայ եւ արդարացնէ Յիսուսի հաւատացողը: 27 Ուրեմն ո՛ր մնաց պարծանքը բացառուեցաւ: Ո՛ր Օրէնքէն, գործերնու Օրէնքէն: Ո՛չ, հապա հաւատքի Օրէնքէն. 28 որովհետեւ մենք կը հետեւցնենք թէ մարդ կ'արդարանայ հաւատքով՝ առանց Օրէնքին գործերուն: 29 Միթէ Աստուած միայն Յրեաներնուն է ու հեթանոսներունը չէ՞. այո՛, նաեւ հեթանոսներունը: 30 Զանի որ մէկ Աստուած կայ, որ թլփատութիւնը կ'արդարացնէ հաւատքով, նաեւ անթլփատութիւնը՝ նոյն հաւատքով: 31 Ուստի մենք կ'ոչնչացնենք Օրէնքը հաւատքով: Ամենեւին. նոյնիսկ կը հաստատենք Օրէնքը:

4 Ուրեմն ինչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Աբրահամ՝ մարմինի համեմատ մեր նախահայրը. 2 որովհետեւ եթէ Աբրահամ արդարացած ըլլար գործերով՝ պիտի պարծենար անոնցմով, բայց ո՛չ Աստուծոյ առջեւ: 3 Արդարեւ ինչ կ'ըսէ Գիրքը. «Աբրահամ հաւատաց Աստուծոյ, եւ ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ իրեն»: 4 Բայց ան որ կը գործէ, անոր վարձատրութիւնը շնորհքէ եղած չի սեպուիր, հապա՝ պարտքէ: 5 Իսկ ան որ չի գործեր, բայց կը հաւատայ անոր՝ որ կ'արդարացնէ ամբարիշտը, իր հաւատքը արդարութիւն կը սեպուի իրեն: 6 Ինչպէս Դաւիթ ալ կը խօսի երանութեան մասին այն մարդուն,

որուն Աստուած արդարութիւն կը սեպէ՝ առանց գործերու: 7 «Երանի՛ անոնց, - կ'ըսէ, - որոնց անօրէնութիւնները ներուեցան, եւ որոնց մեղքերը ծածկուեցան: 8 Երանի՛ այն մարդուն, որուն մեղք չի սեպեր Տէրը»: 9 Ուրեմն այս երանութիւնը միայն թլփատուածներն են համար է, թէ անթլփատներուն համար ալ. քանի որ կ'ըսենք թէ “հաւատքը արդարութիւն սեպուեցաւ Աբրահամի”: 10 Ուրեմն ինչպէս սեպուեցաւ. թլփատութեան մէջ եղած ատենը, թէ անթլփատութեան մէջ: Ո՛չ թէ թլփատութեան մէջ, հապա՝ անթլփատութեան: 11 Յետոյ թլփատութեան նշանը ստացաւ՝ իբր կնիք անթլփատութեան ատենը ունեցած հաւատքին արդարութեան, որպէսզի ինք ըլլայ հայրը այն բոլոր հաւատացողներուն՝ որոնք անթլփատ են (անոնց ալ արդարութիւն սեպուելու համար), 12 նաեւ հայրը թլփատութեան՝ անոնց համար, որոնք ո՛չ միայն թլփատուած են, այլ նաեւ կ'ընթանան մեր հօր Աբրահամի անթլփատութեան ատեն ունեցած հաւատքին հետքերով: 13 Արդարեւ Աբրահամի եւ անոր զարմին՝ աշխարհը ժառանգելու համար տրուած խոստումը ո՛չ թէ Օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին արդարութեամբ: 14 Զանի որ եթէ Օրէնքէն եղողները ժառանգորդ ըլլային, հաւատքը պիտի փճանար, եւ խոստումը ոչնչանար: 15 Որովհետեւ Օրէնքը բարկութիւն կը գործադրէ. քանի որ ուր Օրէնք չկայ, օրինազանցութիւն ալ չկայ: 16 Ուստի ժառանգորդ ըլլալը հաւատքէն է, որ շնորհքով եղած ըլլայ, որպէսզի խոստումը մնայուն ըլլայ ամբողջ զարմին. ո՛չ միայն անոր՝ որ Օրէնքէն է, այլ նաեւ անոր՝ որ Աբրահամի հաւատքէն է: Ան մեր բոլորին հայրն է 17 (ինչպէս գրուած է. “Քեզ շատ ազգերու հայր ըրի”) Աստուծոյ առջեւ՝ որուն ինք հաւատաց, որ կենսք կու տայ մեռելներուն ու չեղած բաները կը կոչէ եղածներու պէս: 18 Չյուսացուած բանին՝ յոյսով հաւատաց, թէ ինք շատ ազգերու հայր պիտի ըլլայ (ինչպէս ըսուեցաւ ալ թէ “քու զարմո՞ղ այսպէս պիտի ըլլայ”). 19 եւ հաւատքի մէջ չտկարանալով՝ ուշադիր չեղաւ իր մարմինին, որ արդէն մեռածի պէս էր, (որովհետեւ ինք հարիւր տարեկանի չափ էր,) ո՛չ ալ Սառայի արգանդին մեռած ըլլալուն: 20 Անհաւատութեամբ չտատամսեցաւ Աստուծոյ խոստումին հանդէպ, հապա հաւատքով զօրացած՝ փառք տուաւ Աստուծոյ, 21 եւ լման համոզուեցաւ թէ ինչ որ ան խոստացաւ՝ կարող է նաեւ իրագործել: 22 Ուստի արդարութիւն սեպուեցաւ իրեն: 23 Բայց գրուեցաւ ո՛չ միայն անոր համար՝ թէ “սեպուեցաւ իրեն”, 24 այլ նաեւ մեզի համար, որոնց պիտի սեպուի՝ քանի որ կը հաւատանք անոր՝ որ մեռելներէն յարուցանեց Յիսուսը՝ մեր Տէրը, 25 որ մատնուեցաւ մեր

յանցանքներուն համար ու յարութիւն առաւ մեզ արդարացնելու համար:

5 Ուրեմն մենք՝ հաւատքով արդարացած ըլլալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: **2** Անով նաեւ արտօնութիւն ունեցանք հաւատքով մօտենալու այս շնորհքին՝ որուն մէջ կեցած ենք, եւ կը պարծենանք Աստուծոյ փառքին յոյսով: **3** Ոչ միայն այսքան, հապա կը պարծենանք տառապանքներու մէջ ալ. որովհետեւ գիտենք թէ տառապանքը կ'իրագործէ համբերութիւն, **4** համբերութիւնը՝ փորձառութիւն, ու փորձառութիւնը՝ յոյս. **5** եւ յոյսը ամօթահար չ'ընէր, որովհետեւ Աստուծոյ սէրը մեր սիրտերուն մէջ սփռուած է Սուրբ Յոգիին միջոցով՝ որ տրուեցաւ մեզի: **6** Արդարեւ մինչ մենք տակաւին տկար էինք, յարմար ժամանակին՝ Քրիստոս մեռաւ ամբարիշտներուն համար. **7** հագիւ թէ արդարի մը համար մէկը ուզէ մեռնի, (թերեւս բարի մարդու մը համար մէկը յօժարի մեռնի,) **8** մինչդեռ Աստուած մեզի հանդէպ ունեցած իր սէրը ապացուցանեց այն իրողութեամբ, որ երբ տակաւին մեղաւոր էինք՝ **9** Քրիստոս մեռաւ մեզի համար. ուրեմն հիմա որ արդարացանք իր արիւնով, որչափ աւելի բարկութենէ պիտի փրկուինք իրմով: **10** Որովհետեւ եթէ մեր թշնամի եղած ատենը հաշտուեցանք Աստուծոյ հետ իր Որդիին մահով, որչափ աւելի մեր հաշտուած ատենը պիտի փրկուինք անոր կեանքով: **11** Եւ ոչ միայն ասիկա, այլ նաեւ կը պարծենանք Աստուծոմով՝ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որով հիմա ստացանք հաշտութիւնը: **12** Ուստի ինչպէս մէկ մարդով մեղքը աշխարհի մտաւ, ու մեղքով՝ մահը, եւ այնպէս՝ մահը փոխանցուեցաւ բոլոր մարդոց, բանի որ բոլորն ալ մեղանչեցին. **13** (որովհետեւ մինչեւ Օրէնքին տրուիլը՝ աշխարհի մէջ մեղք կար, բայց մեղք չ'էր վերագրուէր՝ երբ Օրէնք չկար: **14** Սակայն մահը թագաւորեց Ադամէն մինչեւ Մովսէս, նոյնիսկ Ադամի օրինազանցութեան նման չմեղանչողներուն վրայ. ինք նախատիպն էր անոր՝ որ յետոյ պիտի գար: **15** Բայց շնորհը յանցանքին պէս չէ. որովհետեւ եթէ մէկին յանցանքով շատեր մեռան, ալ որչափ աւելի շատերուն վրայ առատացաւ Աստուծոյ շնորհքը, եւ պարգեւը՝ որ շնորհուեցաւ մէկ մարդու՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: **16** Եւ պարգեւը այնպէս չէ, ինչպէս մէկ մեղանչողին պատահածը. որովհետեւ դատաստանը մէկին մեղքով դատապարտութեան մատնեց, բայց շնորհը շատ յանցանքներէ արդարութեան առաջնորդեց: **17** Զանի որ եթէ մէկ մարդու յանցանքով՝ մահը թագաւորեց այդ մէկով, որչափ աւելի անոնք՝ որ կը տանան շնորհքի ու

արդարութեան պարգեւին առատութիւնը, կեանքի մէջ պիտի թագաւորեն միակ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով:) **18** Ուրեմն, ինչպէս բոլոր մարդոց դատապարտութեան վճիռ տրուեցաւ մէկին յանցանքով, այնպէս ալ բոլոր մարդոց կեանք տուող արդարութիւն շնորհուեցաւ մէկին արդարութեամբ: **19** Որովհետեւ ինչպէս շատեր մեղաւոր եղան մէկ մարդու անհնազանդութեամբ, այնպէս շատեր արդար պիտի ըլլան մէկին հնազանդութեամբ: **20** Սակայն Օրէնքը ներս սպրդեցաւ՝ որպէսզի յանցանքը աւելնայ. բայց հոն՝ ուր մեղքը աւելցաւ, շնորհքը չափազանց առատացաւ: **21** Որպէսզի՝ ինչպէս մեղքը թագաւորեց մինչեւ մահ, այնպէս ալ շնորհքը թագաւորէ արդարութեամբ՝ մինչեւ յաւիտենական կեանք, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: (*aiōnios g166*)

6 Ուրեմն ինչ պիտի ըսենք. արդեօք յարատւեւնք մեղքի մէջ՝ որպէսզի շնորհքը աւելնայ: **2** Ամենեւին: Մենք՝ որ մեռած ենք մեղքին հանդէպ, ինչպէս տակաւին ապրինք անոր մէջ: **3** Չէք գիտեր թէ մենք բոլորս՝ որ մկրտուեցանք Յիսուս Քրիստոսով, մկրտուեցանք անոր մահով: **4** Ուրեմն անոր հետ թաղուեցանք մկրտութեամբ՝ մահուան համար. որպէսզի ինչպէս Քրիստոս մեռելներէն յարուբիւն առաւ՝ Յօրը փառքով, այնպէս ալ մենք ընթանանք նոր կեանքի մէջ: **5** Որովհետեւ եթէ մենք տնկակից եղանք անոր մահուան նմանութեամբ, նաեւ կցորդ պիտի ըլլանք անոր յարութեան նմանութեամբ: **6** Սակայն զիտնանք՝ թէ մեր հին մարդը խաչուեցաւ անոր հետ, որ մեղքի մարմինը ոչնչանայ, որպէսզի այլեւս մեղքին ստրուկը չ'ըլլանք: **7** Որովհետեւ ան որ մեռած է մեղքին, արդարացած է մեղքէն: **8** Ուրեմն եթէ մենք մեռանք Քրիստոսի հետ, կը հաւատանք թէ պիտի ապրինք ալ անոր հետ: **9** Զանի որ գիտենք թէ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած ըլլալով՝ այլեւս չի մեռնիր. ալ մահը չի տիրէր անոր վրայ: **10** Որովհետեւ երբ ան մեռաւ, մեղքի համար մեռաւ՝ մէկ անգամ ընդմիշտ, եւ հիմա որ կ'ապրի՝ Աստուծոյ համար կ'ապրի: **11** Նոյնպէս դուք ձեզ մեռած սեպեցէք մեղքին, բայց ողջ՝ Աստուծոյ, մեր Տէրոջ՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով: **12** Ուրեմն ալ մեղքը թող չթագաւորէ ձեր մահկանացու մարմինին վրայ, որ հնազանդիք անոր ցանկութիւններուն. **13** ու ձեր մարմինին անդամները մի՛ յանձնէք մեղքին՝ անիրաւութեան գործիք ըլլալու: Հապա դուք ձեզ ընծայեցէք Աստուծոյ՝ որպէս մեռելներէն վերապրողներ, եւ ձեր անդամները ընծայեցէք Աստուծոյ՝ իբր արդարութեան գործիքներ: **14** Արդարեւ մեղքը պիտի չիշխէ ձեր վրայ. որովհետեւ ոչ թէ Օրէնքի տակ էք, հապա՝ շնորհքի տակ: **15** Ուրեմն ինչ. մեղանչեմք, բանի որ Օրէնքի

տակ չենք, հապա՛ շնորհքի տակ: Ամենեւին: 16 Չէք գիտեր թէ որո՞նն որ դուք ձեզ իբր ստրուկ յանձնէք՝ հնազանդելու համար, ստրուկ կ'ըլլաք անոր՝ որուն կը հնազանդիք, թէ մեղքին՝ որ կ'առաջնորդէ մահուան, եւ թէ հնազանդութեան՝ որ կ'առաջնորդէ արդարութեան: 17 Բայց շնորհակալութիւնն Աստուծոյ, որ մեղքին ստրուկ ըլլալէ ետք՝ սրտանց հնազանդեցաք այն ուսուցումի տիպարին՝ որ աւանդուեցաւ ձեզի: 18 Ուստի դուք՝ ազատած ըլլալով մեղքէն՝ ստրուկ եղաք արդարութեան. 19 (մարդկային կերպով կը խօսիմ՝ ձեր մարմինին տկարութեան պատճառով,) քանի որ ինչպէս յանձնեցիք ձեր անդամները անօրէնութեան՝ ստրուկ ըլլալու անմաքութեան եւ անօրէնութեան, այնպէս ալ հիմա ընծայեցէք ձեր անդամները սրբութեան՝ ստրուկ ըլլալու արդարութեան: 20 Որովհետեւ երբ դուք ստրուկ էիք մեղքին՝ ազատ էիք արդարութենէ: 21 Ուրեմն այն ատեն ինչ պտուղ ունէիք այն բաներէն՝ որոնց համար հիմա կ'ամսնաք. որովհետեւ անոնց վախճանը մահ է: 22 Իսկ հիմա, մեղքէն ազատած եւ Աստուծոյ ստրուկ եղած ըլլալով, ձեր պտուղը ունիք՝ սրբութեամբ, ու վախճանը՝ յաւիտենական կեանքը: (aiōnios g166) 23 Որովհետեւ մեղքին վարձատրութիւնը մահ է, բայց Աստուծոյ շնորհը՝ յաւիտենական կեանք է, Յիսուս Քրիստոսի՝ մեր Տէրոջ միջոցով: (aiōnios g166)

7 Միթէ չէք գիտեր, եղբայրներ, (քանի որ ես Օրէնքը գիտողներուն կը խօսիմ,) թէ Օրէնքը կը տիրէ մարդուն վրայ՝ այնքան ատեն որ ան կ'ապրի: 2 Որովհետեւ ամուսին ունեցող կինը Օրէնքով կապուած է իր ամուսինին՝ քանի դեռ ան կ'ապրի. բայց եթէ ամուսինը մեռնի, արձակուած է ամուսինին Օրէնքէն: 3 Ուրեմն, քանի դեռ ամուսինը կ'ապրի, շնացող պիտի կոչուի՝ եթէ ուրիշ մարդու մը կին ըլլայ. բայց եթէ ամուսինը մեռնի՝ ազատ կ'ըլլայ այդ Օրէնքէն, այնպէս որ շնացող չ'ըլլար՝ եթէ ուրիշ մարդու մը կին ըլլայ: 4 Հետեւաբար դուք ալ, եղբայրներս, Օրէնքին մեռաք Քրիստոսի մարմինով, որպէսզի ըլլաք ուրիշի մը, անոր՝ որ մեռելներէն յարութիւն առաւ, որպէսզի պտուղ արտադրենք Աստուծոյ: 5 Քանի որ երբ մենք մարմինով էինք, մեղքերու կիրքերը՝ որոնք կը դրդուէին Օրէնքէն՝ կը ներգործէին մեր անդամներուն մէջ, որպէսզի պտուղ արտադրենք մահուան: 6 Իսկ հիմա արձակուեցանք Օրէնքէն. որովհետեւ մենք մեռանք անոր՝ որ գերի բռնած էր մեզ, որպէսզի ծառայենք նորոգուած հոգիով, եւ ոչ թէ հնամազ գիրին համաձայն: 7 Ուրեմն ինչ ըսենք. Օրէնքը մեղք է: Ամենեւին: Նոյնիսկ ես պիտի չգիտնայի մեղքը, եթէ Օրէնքը չըլլար. նաեւ պիտի չգիտնայի ցանկութիւնը, եթէ Օրէնքը ըսած չըլլար. «Մի ցանկար»: 8 Բայց մեղքը՝ առիթ առնելով պատուիրանէն՝ մեջս իրագործեց

ամեն տեսակ ցանկութիւն, որովհետեւ մեղքը մեռած էր առանց Օրէնքին: 9 Արդարեւ ես ժամանակ մը ողջ էի՝ առանց Օրէնքին. բայց երբ պատուիրանը եկաւ՝ մեղքը վերապրեցաւ, 10 ու ես մեռայ. եւ այն պատուիրանը՝ որ կեանքի համար էր, նոյնը ինծի մահուան համար եղաւ: 11 Որովհետեւ մեղքը՝ պատուիրանէն առիթ առնելով՝ խաբեց զիս, եւ սպաննեց անով: 12 Հետեւաբար Օրէնքը սուրբ է, ու պատուիրանը՝ սուրբ, արդար եւ բարի: 13 Ուրեմն ինչ որ բարի է՝ մահ պատճառեց ինծի: Ամենեւին: Հապա մեղքն էր որ մահ իրագործեց իմ մէջս՝ բարիին միջոցով, որպէսզի մեղքը գերազանցօրէն մեղաւոր երեւնայ՝ պատուիրանին միջոցով: 14 Արդարեւ գիտենք թէ Օրէնքը հոգեւոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ ծախուած մեղքին հպատակութեան. 15 որովհետեւ ինչ որ կը գործադրեմ՝ չեմ ըմբռնէր: Ո՛չ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝ զայն կ'ընեմ, հապա ինչ որ կ'ատեմ՝ զայն կ'ընեմ: 16 Ուրեմն եթէ չուզածս կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ Օրէնքին՝ թէ բարի է: 17 Իսկ հիմա՝ ոչ թէ ես կը գործադրեմ զայն, հապա մեղքը՝ որ կը բնակի իմ մէջս: 18 Քանի որ գիտեմ թէ իմ մէջս, այսինքն մարմինս մեջ, ոչ մէկ բարի բան կը բնակի. որովհետեւ կամենալը քովս է, բայց չեմ գտներ բարին գործադրելը: 19 Արդարեւ բարին որ կ'ուզեմ՝ չեմ ընէր, հապա չարը որ չեմ ուզեր՝ զայն կ'ընեմ: 20 Իսկ եթէ կ'ընեմ ինչ որ չեմ ուզեր, ալ ոչ թէ ես կը գործադրեմ զայն, հապա մեղքը՝ որ իմ մէջս կը բնակի: 21 Ուրեմն ես կը գտնեմ օրէնք մը, որ երբ կամենամ բարին ընելը, չարը քովս կ'ըլլայ: 22 Որովհետեւ ներքին մարդուն համաձայն՝ կը հաւնիմ Աստուծոյ Օրէնքը. 23 բայց անդամներուս մէջ կը տեսնեմ ուրիշ օրէնք մը, որ կը մարտնչի միտքիս Օրէնքին դէմ եւ գերի կը դարձնէ զիս մեղքի օրէնքին՝ որ անդամներուս մէջ է: 24 Ինչ թշուառ մարդ եմ. ո՛վ պիտի ազատէ զիս այս մահկանացու մարմինէ: 25 Շնորհակալութիւնն Աստուծոյ՞, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: Ուրեմն ես ինքս միտքով կը ծառայեմ Աստուծոյ Օրէնքին, իսկ մարմինով՝ մեղքի օրէնքին:

8 Ուրեմն հիմա դատապարտութիւն չկայ Քրիստոս Յիսուսով եղողներուն, որոնք մարմինին համաձայն չեն ընթանար. 2 քանի որ կեանքի Յոգիին Օրէնքը՝ Քրիստոս Յիսուսով ազատեց զիս մեղքի եւ մահուան օրէնքէն: 3 Արդարեւ ինչ որ Օրէնքը անկարող էր ընել, որովհետեւ մարմինը տկարացուցած էր զայն, Աստուած իրագործեց. իր Որդին դրկեց՝ մեղանչական մարմինն նմանութեամբ եւ մեղքին պատճառով, ու դատապարտեց մեղքը այդ մարմինին մէջ, 4 որպէսզի Օրէնքին արդարութիւնը գործադրուի մեր մէջ՝ որ չենք ընթանար մարմինին համաձայն, այլ՝ Յոգիին:

5 Արդարեւ մարմինին համաձայն ապրողները՝ կը մտածեն մարմինին բաները, իսկ Յոգիին համաձայն ապրողները՝ Յոգիին բաները. 6 նաեւ մարմնաւոր մտածումը մահ է, իսկ հոգեւոր մտածումը՝ կեանք ու խաղաղութիւն: 7 Արդարեւ մարմնաւոր մտածումը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է, քանի Աստուծոյ Օրէնքին չի հպատակիր. մանաւանդ չի կրնար այ, 8 որովհետեւ մարմինին համաձայն ապրողները չեն կրնար հաճեցնել Աստուած: 9 Բայց դուք չէք ապրիր մարմինին համաձայն, հապա՞ Յոգիին համաձայն, եթէ իսկապէս Աստուծոյ Յոգին բնակած է ձեր մէջ. իսկ եթէ մէկը Քրիստոսի Յոգին չունի, ինք անորը չէ: 10 Սակայն եթէ Քրիստոս ձեր մէջ է, մարմինը մեռած է մեղքին պատճառով, իսկ Յոգին կեանք կը պարգեւէ արդարութեան պատճառով: 11 Ու եթէ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Յոգին բնակած է ձեր մէջ, ուրեմն ան՝ որ մեռելներէն յարուցանեց Քրիստոսը, կեանք պիտի տայ նաեւ ձեր մահկանացու մարմիններուն՝ իր Յոգով, որ կը բնակի ձեր մէջ: 12 Ուրեմն, եղբայրներ, պարտական ենք, բայց ոչ մարմինին՝ մարմինին համաձայն ապրելու համար: 13 Որովհետեւ եթէ մարմինին համաձայն ապրիք՝ պիտի մեռնիք, իսկ եթէ Յոգով մարմինին գործերը մեռցնէք՝ պիտի ապրիք: 14 Արդարեւ բոլոր անոնք որ կ'առաջնորդուին Աստուծոյ Յոգով, անոնք են Աստուծոյ որդիները. 15 քանի որ դուք չստացաք ստրկութեան հոգին՝ դարձեալ վախճալու համար, հապա ստացաք որդեգրութեան Յոգին, որուն միջոցով կը գոչենք՝. «Աբբա, Յայր»: 16 Նոյնինքն Յոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին հետ թէ մենք Աստուծոյ զաւակներն ենք. 17 ու եթէ զաւակներ՝ ուրեմն ժառանգորդներ, Աստուծոյ ժառանգորդներ եւ Քրիստոսի ժառանգակիցներ, որպէսզի եթէ չարչարուինք իրեն հետ, նաեւ փառաւորուինք իրեն հետ: 18 Արդարեւ ես այնպէս կը սեպեմ թէ այս ներկայ ժամանակին չարչարանքները՝ արժանի չեն բաղդատուելու զալիք փառքին հետ, որ պիտի յայտնուի մեր մէջ: 19 Քանի որ արարածները եռանդուն ակնկալութեամբ կը սպասեն Աստուծոյ որդիներուն յայտնութեան: 20 Որովհետեւ արարածները հպատակեցան ունայնութեան, (ոչ թէ իրենց կամքով, հապա անոր պատճառով՝ որ հպատակեցուց զիրենք,) 21 այն յոյսով՝ որ արարածները իրենք այ, ազատելով ապականութեան ստրկութենէն, հասնին Աստուծոյ զաւակներուն փառաւոր ազատութեան: 22 Քանի որ զիտենք թէ բոլոր արարածները միասին կը հառաչեն ու երկունքի ցաւ կը քաշեն մինչեւ հիմա: 23 Եւ ոչ միայն անոնք, հապա մենք ալ՝ որ ունինք Յոգիին երախտալիքը, նոյնիսկ մենք մեր մէջ կը հառաչենք՝ սպասելով որդեգրութեան,

այսինքն մեր մարմինին ազատագրութեան: 24 Որովհետեւ մենք յոյսով փրկուեցանք. բայց այն յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս չէ. քանի որ ինչո՞ւ մէկը տակաւին յուսայ այն բանին՝ որ արդէն կը տեսնէ: 25 Իսկ եթէ կը յուսանք մեր չտեսած բանին, ալ համբերութեամբ սպասենք անոր: 26 Նոյնպէս Յոգին ալ կ'օգնէ մեր տկարութիւններուն մէջ. քանի որ չենք զիտեր ինչ բանի համար աղօթելու ենք՝ ինչպէս պետք է. բայց Յոգին ինք կը բարեխօսէ մեզի համար՝ անբարբառ հառաչանքներով: 27 Եւ ան՝ որ կը գննէ սիրտերը, գիտէ Յոգիին ինչ մտածելը, քանի որ կը բարեխօսէ սուրբերուն համար Աստուծոյ կամքին համաձայն: 28 Նաեւ զիտենք թէ բոլոր բաները բարիին գործակից կ'ըլլան անոնց՝ որ կը սիրեն Աստուած, անոնց՝ որ կանչուած են իր առաջադրութեան համաձայն: 29 Որովհետեւ անոնք՝ որ նախապէս ճանչցաւ, նաեւ նախասահմանեց՝ կերպարանակից ըլլալու իր Որդիին պատկերին, որպէսզի ան ըլլայ անդրանկիլը բազմաթիւ եղբայրներու մէջ: 30 Եւ անոնք որ նախասահմանեց՝ նաեւ կանչեց, անոնք որ կանչեց՝ նաեւ արդարացուց, եւ անոնք որ արդարացուց՝ նաեւ փառաւորեց: 31 Ուրեմն ինչ ըսենք այս բաներուն մասին. եթէ Աստուած մեր կողմն է, ո՞վ հակառակ է մեզի: 32 Ան՝ որ չիմայեց իր իսկ Որդիին, հապա մատնեց զայն մեր բոլորին համար, ինչպէս անոր հետ նաեւ պիտի չպարգեւէ մեզի բոլոր բաները: 33 Ո՞վ պիտի մեղադրէ Աստուծոյ քնտրածները. Աստուած է արդարացնողը: 34 Ուրեմն ո՞վ է դատապարտողը. Քրիստոս՝ որ մեռաւ, մանաւանդ յարութիւն առաւ եւ Աստուծոյ աջ կողմն է, ան կը բարեխօսէ մեզի համար: 35 Ուրեմն ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն. տառապանքը, կամ տազմամպը, կամ հալածանքը, կամ սովը, կամ մերկութիւնը, կամ վտանգը, կամ սովորը: 36 (Ինչպէս գրուած է. «Զեզի համար ամբողջ օրը կը մեռցուինք. սպանդանոցի ոչխարի պէս կը սեպուինք»:) 37 Նոյնիսկ այս բոլոր բաններուն մէջ աւելի քան յաղթող կ'ըլլանք անով՝ որ սիրեց մեզ: 38 Որովհետեւ ես համոզուած եմ թէ ոչ մահը, ոչ կեանքը, ոչ հրեշտակները, ոչ իշխանութիւնները, ոչ զօրութիւնները, ոչ ներկայ բաները, ոչ զալիք բաները, 39 ոչ բարձրութիւնը, ոչ խորունկութիւնը, ոչ ալ ռեւէ ուրիշ արարած պիտի կարենայ զատել մեզ Աստուծոյ սէրէն, որ Քրիստոս Յիսուսով՝ մեր Տէրոջմով է:

9 Շշմարտութիւնը կ'ըսեմ Քրիստոսով ու չեմ ստեր, (իմ խղճմտանքս ալ կը վկայէ ինծի Սուրբ Յոգով,) 2 թէ մեծ տրտմութիւն ունիմ, եւ սիրտիս մէջ՝ յարատեւ ցաւ: 3 Քանի որ կ'ըղձայի ես ինք նզովուած ըլլալ Քրիստոսէ, իմ եղբայրներուս՝ մարմինի կողմէն ազգականներուն համար, 4 որոնք Իսրայելացի

են: Ամոնցն են որդեգրութիւնը, փառքը, ուխտերը, օրէնադրութիւնը, պաշտամունքն ու խոստումները: **5** Իրենցն են նախահայրերը. իրենցմէ ալ մարմինի կողմէն եկաւ Քրիստոս, որ բոլորին վրայ է, յաւիտեան օրինեալ Աստուած: Ամէն: (aion g165) **6** Բայց Աստուծոյ խօսքը ապարդիւն նկատուելու չէ. քանի որ բոլոր Իսրայելէ եղողները Իսրայելացի չեն, **7** ո՛ր ալ բոլորը զաւակներ են՝ քանի որ Աբրահամի զարմն են. հապա ըսուեցաւ. «Իսահակի՛ անունը՛ պիտի կոչուի թու զարմոյ»: **8** Այսինքն անոնք որ մարմինի զաւակներն են՝ Աստուծոյ զաւակները չեն. հապա խոստումին զաւակները զարմ կը սեպուին: **9** Որովհետեւ խոստումին խօսքը սա՛ էր. «Այս ատեն պիտի գամ, ու Սառա որդի մը պիտի ունենայ»: **10** Եւ ո՛չ միայն այդ, այլ նաեւ երբ Ռեբեկա յղացաւ մէկէն՝ մեր Իսահակ հօրմէն, **11** (քանի որ զաւակները դեռ չծնած, ո՛չ ալ որեւէ բարիք կամ չարիք գործած, որպէսզի Աստուծոյ ամառադրութիւնը հաստատ մնայ՝ ընտրութեան համաձայն, **12** այսինքն ո՛չ թէ գործերէն ըլլայ, հապա անկէ՛ որ կանչեց,) անոր ըսուեցաւ. **13** «Երեցը պիտի ծառայէ կրտսերին», ինչպէս գրուած է. «Յակոբը սիրեցի, իսկ Եսաւը ատեցի»: **14** Ուրեմն ինչ ըսենք. միթէ Աստուծոյ թով անիրաւութիւն կայ: Ամենեւին: **15** Որովհետեւ ան Մովսէսի կ'ըսէ. «Անոր որ պիտի ողորմիմ՝ կ'ողորմիմ, եւ անոր վրայ որ պիտի գթամ՝ կը գթամ»: **16** Ուրեմն ո՛չ մարդուն ուզելէն, ո՛չ ալ վազելէն՝ կախեալ է, հապա Աստուծոմէ՛ որ կ'ողորմի: **17** Քանի որ Գիրքը կ'ըսէ Փարաւոնի. «Բարձրացուցի քեզ, որպէսզի իմ գօրութիւնս ցոյց տամ թու միջոցովդ, եւ իմ անունս հռչակուի ամբողջ երկրին մէջ»: **18** Ուրեմն կ'ողորմի որուն որ ուզէ, եւ կը խստացնէ զայն որ ուզէ: **19** Յետեւաբար դուն պիտի ըսես ինծի թէ “ալ ինչո՞ւ կը մեղադրէ, որովհետեւ ո՞վ կրնայ ընդդիմանալ անոր ծրագիրին”: **20** Բայց դուն ո՞վ ես, ո՞վ մարդ, որ կը դիմադարձես Աստուծոյ: Միթէ կերտուած ը կրնամ ըսել զինք կերտողին. «Ինչո՞ւ այսպէս շինեցիր զիս»: **21** Միթէ բրուտը իրաւասութիւն չունի՞ կաւին վրայ, որ նոյն զանգուածէն շինէ անօթ մը՝ պատիւի համար, իսկ ուրիշ մը՝ անպատուութեան համար: **22** Ի՞նչ կրնանք ըսել՝ եթէ Աստուած, ուզելով ցոյց տալ իր բարկութիւնը եւ գիտցնել իր գօրութիւնը, շատ համբերատարութեամբ տոկաց կորսուելու պատրաստուած բարկութեան անօթներուն, **23** որպէսզի գիտցնէ իր փառքին ճոխութիւնը՝ ողորմութիւն գտնող անօթներուն, որ նախապէս պատրաստեց փառքի համար, **24** այսինքն՝ մեզի, որ կանչեց ո՛չ միայն Յրեաներէն, այլ նաեւ հեթանոսներէն, **25** ինչպէս Ովսէի մէջ ալ կ'ըսէ. «Իմ ժողովուրդս չեղողը՝ “իմ ժողովուրդս” պիտի կոչեն, ու սիրելի չեղողը՝ “սիրելի”: **26** Եւ այն տեղը՝

ուր անոնց ըսուած էր. “Դուք իմ ժողովուրդս չէք”, հոն անոնք պիտի կոչուին “ապրող Աստուծոյ որդիները”»: **27** Եսայի ալ Իսրայելի մասին կ'աղաղակէ. «Նոյնիսկ եթէ Իսրայելի որդիներուն թիւը ծովու աւազին չափ ըլլայ, միայն մնացորդ մը պիտի փրկուի: **28** Քանի որ ան պիտի կատարէ իր խօսքը, կտորուկ կերպով եւ արդարութեամբ. Տերը կտորուկ կերպով պիտի իրագործէ իր խօսքը երկրի վրայ»: **29** Եւ ինչպէս Եսայի նախապէս ըսաւ. «Եթէ գօրքերու Տերը զարմ մը թողուցած չըլլար մեզի, մենք պիտի ըլլայինք Սոդոմի պէս, ու պիտի նմանէինք Գոմորին»: **30** Ուրեմն ինչ ըսենք: Յետեւեանը, թէ հեթանոսները՝ որոնք հետամուտ չէին արդարութեան՝ հասան արդարութեան, այն արդարութեան՝ որ հաւատքէն է. **31** իսկ Իսրայել՝ որ հետամուտ էր արդարութեան Օրէնքին՝ չհասաւ արդարութեան Օրէնքին: **32** Ինչո՞ւ. որովհետեւ ուզեց արդարանալ ո՛չ թէ հաւատքով, հապա որպէս թէ Օրէնքին գործերով: Արդարեւ անոնք գայթեցան սայթաքումի բարին վրայ, **33** ինչպէս գրուած է. «Ահա Սիոնի մէջ կը դնեմ սայթաքումի բար մը ու գայթակղութեան ժայռ մը, եւ ո՞վ որ հաւատայ անոր՝ ամօթահար պիտի չըլլայ»:

10 Եղբայրներ, սիրտիս բաղձանքն է, նաեւ Աստուծոյ ուղղած աղերսանքս՝ Իսրայելի համար, որ անոնք փրկուին: **2** Որովհետեւ ես անոնց համար կը վկայեմ թէ նախանձխնդրութիւն ունին Աստուծոյ հանդէպ, բայց ո՛չ թէ գիտակցութեամբ: **3** Քանի որ՝ անգիտանալով Աստուծոյ արդարութիւնը եւ ջանալով հաստատել իրենց արդարութիւնը՝ անոնք չհպատակեցան Աստուծոյ արդարութեան: **4** Որովհետեւ Քրիստոսն է Օրէնքին վախճանը՝ ամէն հաւատացեալի արդարութեան համար: **5** Արդարեւ Մովսէս Օրէնքէն եղող արդարութեան մասին կը գրէ. «Այն մարդը որ կը գործադրէ այդ բաները՝ պիտի ապրի անոնցմով»: **6** Բայց հաւատքէն եղող արդարութիւնը սա՛ կ'ըսէ. «Մի՛ ըսեր սիրտիդ մէջ. “Ո՞վ պիտի բարձրանայ երկինքը”, (այսինքն՝ Քրիստոսը վար իջեցնելու.) **7** կ'ըս. “Ո՞վ պիտի իջնէ անդունդը” (այսինքն՝ Քրիստոսը մտնելներէն վեր հանելու):» (Abyssos g12) **8** Հապա ինչ կ'ըսէ ան. «Խօսքը մօտ է քեզի, բերանիդ եւ սիրտիդ մէջ է». այսինքն հաւատքին խօսքը՝ որ մենք կը բարոզենք: **9** Որովհետեւ եթէ բերանովդ Տեր դաւանիս Յիսուսը, ու սիրտիդ մէջ հաւատաս թէ Աստուած մտնելներէն յարուցանեց զայն՝ պիտի փրկուիս. **10** (որովհետեւ սիրտով կը հաւատայ մէկը՝ արդարանալու համար, ու բերանով կը դաւանի՝ փրկուելու համար:) **11** Քանի որ Գիրքը կ'ըսէ. «Ո՞վ որ անոր հաւատայ՝ ամօթահար պիտի չըլլայ»: **12** Արդարեւ խտրութիւն չկայ Յրեային ու Յոնիին միջեւ, որովհետեւ բոլորին վրայ եղող նոյն

Տերը ճոխութեամբ կը հասնի բոլոր անոնց՝ որ զինք կը կանչեն: **13** Քանի որ “ով որ Տերոջ անունը կանչէ՝ պիտի փրկուի”։ **14** Ուրեմն ինչպէս պիտի կանչեն զայն՝ որուն հաւատացած չեն. կամ ինչպէս պիտի հաւատան անոր՝ որուն մասին լսած չեն. կամ ինչպէս պիտի լսեն՝ առանց բարոզիչի: **15** Կամ ինչպէս պիտի բարոզեն՝ եթէ չորկուին, ինչպէս գրուած է. «Ինչ գեղեցիկ են ոտքերը անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ’աւետեն, բարի բաներ կ’աւետեն»: **16** Բայց բոլորը չհնազանդեցան աւետարանին, բանի որ Եսայի կ’ըսէ. «Տէր, ով հաւատաց մեր տուած լուրին»: **17** Ուրեմն հաւատքը կու գայ լսելէն, ու լսելը՝ Աստուծոյ խօսքէն: **18** Բայց կ’ըսեմ. «Միթէ չլսեցիք: Անկասկած. “Անոնց հնչիւնը զնաց ամբողջ երկիրը, եւ անոնց խօսքը՝ մինչեւ երկրագունդին ծայրերը”։ **19** Բայց կ’ըսեմ. «Միթէ Իսրայել չզգիտցան»: Նախ Մովսէս կ’ըսէ. «Ես պիտի գրգռեմ ձեր նախանձը անպիտան ազգով՝ մը, պիտի բարկացնեմ ձեզ անխելք ազգով մը»: **20** Բայց Եսայի շատ յանդուգն է, ու կ’ըսէ. «Ես գտնուեցայ անոնցմե՝ որոնք չէին փնտռեր զիս, յայտնուեցայ անոնց՝ որոնք չէին հարցնել իմ մասիս»: **21** Սակայն Իսրայելի համար կ’ըսէ. «Ամբողջ օրը երկարեցի իմ ձեռքերս՝ չանսացող եւ հակաճառող ժողովուրդի մը»:

11 Ուրեմն կ’ըսեմ. «Միթէ Աստուած վանեց իր ժողովուրդը»: Ամենեւին. որովհետեւ ես ալ Իսրայելացի եմ, Աբրահամի զարմէն, Բենիամինի տոհմէն: **2** Աստուած չվանեց իր ժողովուրդը, որ նախապէս ճանչցած էր: Միթէ չէք գիտեր թէ Գիրքը ինչ կ’ըսէ Եղիայի մասին, թէ ինչպէս ան կը գանգատէր Աստուծոյ՝ Իսրայելի դէմ, ըսելով. **3** «Տէր, բոլ մարգարէները սպաննեցին ու բոլ գոհասեղաններդ փլցուցին. ես մինակ մնացած եմ, եւ իմ անձս ալ կը փնտռեն»: **4** Բայց ինչ կ’ըսէ անոր Աստուծոյ պատգամը. «Ինծի պահեցի եօթը հազար մարդ, որոնք Բահաղի չծնրադրեցին»: **5** Նոյնպէս ալ այս ներկայ ատենը մնացորդ մը կայ՝ շնորհքի ընտրութեան համաձայն: **6** Եւ եթէ շնորհքով է, ուրեմն ալ գործերէն չէ. այլապէս՝ շնորհքը ալ շնորհք չ’ըլլար: Իսկ եթէ գործերէն է, ալ շնորհք չէ. այլապէս՝ գործը ալ գործ չ’ըլլար: **7** Ուրեմն ինչ. Իսրայել չհասաւ այն բանին՝ որ կը փնտռէր. սակայն ընտրուածները հասան անոր, իսկ միւսները կուրցան **8** (ինչպէս գրուած է. «Աստուած անոնց տուաւ թմրութեան ոգի. աչքեր՝ որ չտեսնեն, եւ ականջներ՝ որ չլսեն») մինչեւ այսօր: **9** Ու Դաւիթ կ’ըսէ. «Անոնց սեղանը վարմ, որոգայթ, գայթակղութիւն եւ հատուցում թող ըլլայ իրենց: **10** Անոնց աչքերը թող խաւարին՝ որպէսզի չտեսնեն, եւ անոնց կռնակը ամէն ատեն վար ծռէ»: **11** Ուրեմն կ’ըսեմ. «Միթէ անոնք սայթաքեցան՝ որպէսզի իյնան»: Ամենեւին: Յապա՝ փրկութիւնը հասաւ հեթանոսներուն անոնց

անկումով, որպէսզի գրգռէ անոնց նախանձը: **12** Ուստի եթէ անոնց անկումը աշխարհի հարստութիւն եղաւ, եւ անոնց նուաստացումը՝ հեթանոսներուն հարստութիւն, ալ որչափ աւելի՝ անոնց լիութիւնը: **13** Բայց ձեզի՝ հեթանոսներուդ կ’ըսեմ. «Քանի որ հեթանոսներուն առաքեալն եմ՝ կը փառաւորեմ իմ սպասարկութիւնս, **14** յուսալով բարի նախանձը գրգռել իմ մարմինես եղողներուն, եւ փրկել անոնցմէ ոմանք»: **15** Որովհետեւ եթէ անոնց մեկուսացուիլը աշխարհի հաշտութիւն եղաւ, հապա ինչ պիտի ըլլայ անոնց վերստին ընդունուիլը, եթէ ոչ՝ կեանք մեռելներէն: **16** Ուրեմն՝ եթէ երախայրիքը սուրբ է, նոյնն է նաեւ զանգուածը. ու եթէ արմատը սուրբ է, ուրեմն ճիւղերն ալ: **17** Եթէ այդ ճիւղերէն ոմանք կտրուեցան, ու դրն՝ որ վայրի ձիթենի էր, պատուաստուեցար անոնց մէջտեղ եւ հաղորդակից եղար անոնց հետ ձիթենիին արմատին ու պարարտութեան, **18** մի պարծենար ճիւղերուն դէմ: Իսկ եթէ պարծենաս, գիտցիր թէ որն չէս որ կը կրես արմատը, հապա արմատը՝ քեզ: **19** Ուրեմն պիտի քսես. «Ճիւղերը կտրուեցան՝ որպէսզի ես պատուաստուիմ»: **20** Լամ. անոնք կտրուեցան անհաւատութեան պատճառով, ու դուն հաստատ մնացած ես հաւատքով: Մեծամիտ մի ըլլար, հապա վախցիր. **21** որովհետեւ եթէ Աստուած չխնայեց բնական ճիւղերուն, գուցէ չխնայէ նաեւ քեզի: **22** Ուրեմն տես Աստուծոյ բաղցրութիւնն ու խստութիւնը. խստութիւն՝ ինկածներուն հանդէպ, իսկ բարութիւն՝ քեզի հանդէպ, եթէ յարատեւես անոր բաղցրութեան մէջ. այլապէս՝ դրն ալ պիտի կտրուիս: **23** Իսկ անոնք ալ պիտի պատուաստուին՝ եթէ չմնան իրենց անհաւատութեան մէջ, որովհետեւ Աստուած կարող է դարձեալ պատուաստել զանոնք: **24** Քանի որ եթէ դուն կտրուեցար այն ձիթենիէն՝ որ բնութեամբ վայրի էր, եւ հակառակ բնութեան՝ պատուաստուեցար լաւ ձիթենիի մը վրայ, ալ որչափ աւելի ատնք՝ որ բնական ճիւղերն են, պիտի պատուաստուին իրենց սեփական ձիթենիին վրայ: **25** Որովհետեւ չեմ ուզեր, եղբայրներ, որ անգիտանաք սա խորհուրդին, (որպէսզի դուք ձեզ իմաստուն չսեպէք,) թէ մասնակի կուրութիւն պատահեցաւ. Իսրայելի, մինչեւ որ ներս մտնէ հեթանոսներուն լիութիւնը: **26** Եւ այսպէս՝ ամբողջ Իսրայելը պիտի փրկուի, ինչպէս գրուած է. «Ազատարարը Միսնէս պիտի գայ, ու Յակոբէն պիտի հեռացնէ ամբարշտութիւնը: **27** Եւ այս է իմ ուխտս անոնց հետ, երբ քաւեմ անոնց մեղքերը»: **28** Աւետարանին համաձայն՝ անոնք թշնամիներ են ձեր պատճառով. բայց ընտրութեան համաձայն՝ սիրելի են իրենց հայրերուն պատճառով, **29** բանի որ Աստուծոյ շնորհներն ու կոչումը անդառնալի են: **30** Որովհետեւ ինչպէս ժամանակին դուք

ալ չէիք հնազանդեր Աստուծոյ, բայց հիմա ողորմութիւն գտաք անոնց անհնազանդութեամբ, **31** նոյնպէս անոնք ալ հիմա չհնազանդեցան, որպէսզի անոնք ալ ողորմութիւն գտնեն ձեր գտած ողորմութեամբ: **32** Որովհետեւ Աստուած ներփակեց բոլորը անհնազանդութեան մէջ, որպէսզի ողորմի բոլորին: **(eleēse g1653)** **33** «Ով Աստուծոյ ճոխութեան, իմաստութեան ու գիտութեան խորութիւնը, ինչպէս անքննելի են իր դատաստանները, եւ անզննելի՝ իր ճամբաները: **34** Որովհետեւ ով գիտցաւ Տէրոջ միտքը, կամ ով անոր խորհրդատու եղաւ: **35** Կամ ով նախապէս անոր տուաւ բան մը, որ հատուցանուի իրեն»: **36** Որովհետեւ անկէ, անով եւ անորն են բոլոր բաները, որուն փանջը յաւիտեան: Ամէն: **(aiōn g165)**

12 Ուրեմն կ'աղաչեն ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ կարեկցութեամբ, որ ձեր մարմինները ներկայացնէք որպէս ապրող զոհ մը՝ սուրբ, աստուածահաճոյ. այդ է ձեր բանական պաշտամունքը: **2** Եւ մի համակերպիք այս աշխարհին, հապա փոխակերպուեցէք ձեր միտքին նորոգութեամբ, որպէսզի քննէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը, որ բարի, հաճելի եւ կատարեալ է: **(aiōn g165)** **3** Զանի որ ինծի տրուած շնորհքով կ'ըսեմ ձեզմէ ամէն մէկուն, որ իր մասին ւաւելի բարձր համարում չունենայ՝ քան ինչ որ պետք է մտածէ, հապա խոհեմութեամբ մտածէ, հաւատքի չափին համեմատ՝ որ Աստուած բաշխած է իւրաքանչիւրին: **4** Որովհետեւ ինչպէս մէկ մարմինի մէջ ունինք շատ անդամներ, եւ այդ բոլոր անդամները միեւնոյն պաշտօնը չունին, **5** նոյնպէս մենք՝ շատ ըլլալով՝ մէկ մարմին ենք Զրիստոսով, եւ իւրաքանչիւրս՝ իրարու անդամներ: **6** Ուստի՝ ունենալով շնորհներ, որոնք կը տարբերին այն շնորհքին համեմատ՝ որ մեզի տրուած է, եթէ մարգարէութիւն է՝ մարգարէանանք հաւատքին համեմատութեամբ, **7** եթէ սպասարկութիւն՝ սպասարկենք. ան որ կը սորվեցնէ՝ թող յարատեւէ սորվեցնելով, **8** ան որ կը յորդորէ՝ յորդորելով. ան որ կը բաշխէ՝ թող յարատեւէ պարգամտութեամբ, ան որ վերակացու է՝ փութաշանութեամբ, ան որ կ'ողորմի՝ ուրախութեամբ: **9** Մերը թող ըլլայ առանց կեղծիքի. չարէն զգուցեցէք, բարիին յարեցէք: **10** Իրարու հանդէպ գորովայնց եղէք՝ եղբայրական սիրով. պատուելու մէջ՝ զիրար գերադասեցէք: **11** Փութաշանութեան մէջ ծոյլ մի ըլլաք. եռանդուն հոգիով Տէրոջ ծառայեցէք: **12** Յոյսով ուրախացէք. տառապանքի մէջ համբերեցէք. աղօթքի մէջ յարատեւեցէք: **13** Սուրբերու կարիքներուն հաղորդակից եղէք. հիւրասիրութեան հետամուտ եղէք: **14** Ձեզ հալածողները օրհնեցէք. օրհնեցէք եւ մի անիծէք: **15** Ուրախացողներուն հետ ուրախացէք, ու

լացողներուն հետ լացէք: **16** Իրարու հանդէպ միեւնոյն մտածումը ունեցէք: Բարձր բաներու վրայ մի մտածէք, հապա խոնարհեցէք դէպի նուաստները. դուք ձեզ իմաստուն մի սեպէք: **17** Չարիքի փոխարէն չարիք մի հատուցանեցէք ոեւէ մէկուն. մտադրեցէք ընել ինչ որ պարկեշտ է բոլոր մարդոց առջեւ: **18** Որչափ կարելի է ձեզի՝ խաղաղութիւն պահեցէք ամէն մարդու հետ: **19** Սիրելիներ, վրեժխնդիր մի ըլլաք դուք ձեզի համար, հապա տեղ տուէք Աստուծոյ բարկութեան. որովհետեւ գրուած է. «Վրեժխնդրութիւնը իմն է, եւ պիտի հատուցանեմ, - կ'ըսէ Տէրը»: **20** Ուրեմն «եթէ բու թշնամիդ անօթեցած է՝ սնուցանէ զայն, ու եթէ ծարաւցած է՝ խմցնուր անոր. քանի որ այսպէս ընելով՝ կրակի կայծեր պիտի կուտակես անոր գլուխին վրայ»: **21** Չարէն մի յաղթուիր, հապա բարիով յաղթէ չարին:

13 Ամէն անձ թող հպատակի իր վրայ եղած իշխանութիւններուն. որովհետեւ չկայ իշխանութիւն մը՝ որ Աստուծմէ չըլլայ, եւ անոնք որ կան՝ կարգուած են Աստուծմէ: **2** Յետեւաբար ով որ կ'ընդդիմանայ իշխանութեան, կը դիմադրէ Աստուծոյ կարգադրութեան. եւ անոնք որ կը դիմադրեն՝ իրենք զիրենք կը դատապարտեն: **3** Զանի որ իշխանները՝ բարի գործերու համար վախ չեն ազդեր, հապա՝ չար գործերու: Ուստի կ'ուզեն չվախնալ իշխանութենէն. բարին գործէ, եւ գովեստ պիտի ընդունիս անկէ: **4** Որովհետեւ ան Աստուծոյ սպասարկուն է քեզի համար՝ որ բարին գործես. բայց եթէ չարը գործես՝ վախցիր, քանի որ գուր տեղը չէ որ սուր կը կրէ մէջքը. որովհետեւ Աստուծոյ սպասարկուն է, եւ վրեժխնդիր՝ բարկութիւն հասցնելու անոր վրայ՝ որ չարիք կը գործէ: **5** Ուստի հարկ է հպատակիլ. ոչ միայն բարկութեան համար, այլ նաեւ խղճմտանքի համար: **6** Այս պատճառով է որ տուրք ալ կը վճարէք. որովհետեւ Աստուծոյ պաշտօնեաներն են՝ բուն այս բանին յատկացուած: **7** Ուրեմն հատուցանեցէք բոլորին ինչ որ կը պարտիք. որուն որ տուրք տրուելու է՝ տուրքը, որուն որ մաքս՝ մաքսը, որուն որ վախ՝ վախը, որուն որ պատուին՝ պատուը: **8** Ո՛չ մէկ պարտք ունեցէք ոեւէ մէկուն, բացի զիրար սիրելէ. որովհետեւ ով որ կը սիրէ ընկերը՝ գործադրած կ'ըլլայ Օրէնքը: **9** Արդարեւ այն ըստածը. «Շնութիւն մի ըներ, սպանութիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուտ վկայութիւն մի տար, մի ցանկար», եւ եթէ կայ ուրիշ որեւէ պատուիրան՝ համառօտաբար կը բովանդակուի սա խօսքին մէջ. «Սիրէ ընկերդ բու անձիդ՝ պէս»: **10** Մերը ոչ մէկ չարիք կը գործէ իր ընկերին. ուրեմն սէրն է Օրէնքին գործադրութիւնը: **11** Նաեւ գիտանաք ատենը՝ թէ արդէն ժամն է բունէն արթննալու, որովհետեւ հիմա մեր փրկութիւնը աւելի մօտ է՝ քան երբ հաւատացինք: **12** Գիշերը

շատ յառաջացած է, ու ցերեկը՝ մօտեցած. ուրեմն թօթափենք խաւարին գործերը, ու հագնինք լոյսին գրահը: **13** Վայելչութեամբ ընթանանք, ինչպէս ցերեկ ատեն, ոչ թէ զեխութեամբ ու արբեցութեամբ, ոչ թէ խառնակ անկողինով եւ ցովութեամբ, ոչ թէ կռիւով ու նախանձով. **14** հապա հագէք Տէր Յիսուս Քրիստոսը, եւ մի մտադրէք մարմինին ցանկութիւնները գոհացնել:

14 Ընդունեցէք հաւատքի մէջ տկար եղողը՝ առանց քննադատելու կարծիքները. **2** քանի որ մէկը կը հաւատայ թէ ամեն բան կրնայ ուտել, իսկ ուրիշ մը՝ որ տկար է՝ բանջարեղէն կ'ուտէ: **3** Ան որ կ'ուտէ՝ թող չանարգէ չուտողը, եւ ան որ չ'ուտէր՝ թող չդատէ ուտողը, որովհետեւ Աստուած ընդունած է զայն: **4** Դուն ո՞վ ես՝ որ կը դատես ուրիշին ծառան. հաստատուն կենայ կամ ինչայ՝ իր իսկական Տէրոջ համար է: Բայց կանգուն պիտի պահուի, որովհետեւ Աստուած կարող է կանգուն պահել զայն: **5** Մէկը կը նկատէ օր մը ուրիշէ մը գերադաս, միւսն ալ կը նկատէ բոլոր օրերը հաւասար. իւրաքանչիւրը լման համոզուած թող ըլլայ իր միտքին մէջ: **6** Ան որ համարում կ'ընծայէ մէկ օրուան՝ Տէրոջ համար համարում կ'ընծայէ, իսկ ան որ համարում չ'ընծայեր մէկ օրուան, Տէրոջ համար համարում չ'ընծայեր: Ան որ կ'ուտէ՝ Տէրոջ համար կ'ուտէ, քանի որ Աստուծմէ շնորհակալ կ'ըլլայ. իսկ ան որ չ'ուտէր, Տէրոջ համար չ'ուտէր, բայց Աստուծմէ շնորհակալ կ'ըլլայ: **7** Արդարեւ մեզմէ ոչ մէկը ինքնիրեն համար կ'ապրի, կամ ինքնիրեն համար կը մեռնի. **8** քանի որ եթէ ապրինք՝ Տէրոջ համար կ'ապրինք, ու եթէ մեռնինք՝ Տէրոջ համար կը մեռնինք: Ուրեմն թէ՛ ապրինք եւ թէ՛ մեռնինք՝ մենք Տէրոջն ենք: **9** Որովհետեւ Քրիստոս սան պատակով մեռաւ ու վերապրեցաւ, որպէսզի Տէր ըլլայ թէ՛ մեռելներուն եւ թէ՛ ողջերուն: **10** Իսկ դուն ինչո՞ւ կը դատես եղբայրդ, կամ ինչո՞ւ կ'անարգես եղբայրդ, քանի բոլորս ալ պիտի ներկայանանք Քրիստոսի դատարանը: **11** Արդարեւ գրուած է. «Ես կ'ապրիմ, - կ'ըսէ Տէրը.- ամեն ծունկ պիտի կքի իմ առջեւ, եւ ամեն լեզու պիտի դաւանի զիս իբր Աստուած»: **12** Ուրեմն մեզմէ իւրաքանչիւրը հաշիւ պիտի տայ Աստուծոյ՝ ինքնիրեն համար: **13** Ուստի ա՛լ չդատենք զիրար. այլ մանաւանդ սան վճռեցէք, որ ոչ մէկը սայթաքում կամ զայթակողութիւն դնէ իր եղբոր առջեւ: **14** Գիտե՛մ, ու համոզուած եմ Տէր Յիսուսով, թէ ոչինչ ինքնիրմէ պիղծ է. բայց ո՞վ որ պիղծ կը սեպէ որեւէ բան, անոր համար պիղծ է ատիկա: **15** Սակայն եթէ եղբայրդ տրտմի կերակուրի համար, ա՛լ սիրով չես ընթանար. բու կերակուրովդ մի կորսնցներ ան՝ որուն համար Քրիստոս մեռաւ: **16** Ուրեմն հայիոյութիւն թող չըլլայ ձեր բարիին համար, **17** քանի որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ, հապա արդարութիւն,

խաղաղութիւն եւ ուրախութիւն՝ Սուրբ Հոգիով: **18** Արդարեւ ո՞վ որ այս կերպով Քրիստոսի կը ծառայէ՝ Աստուծոյ հաճելի ու մարդոցմէ գնահատուած է: **19** Ուրեմն հետամուտ ըլլանք այն բաներուն՝ որոնք խաղաղութիւն կը հայթայթեն, եւ այն բաներուն՝ որոնցմով շինութիւն կ'ըլլայ իրարու: **20** Մի՛ բանդէք Աստուծոյ գործը կերակուրի համար: Արդարեւ բոլոր բաները մաքուր են. սակայն զէջ են այն մարդուն համար՝ որ կ'ուտէ զայթակեցնելով: **21** Լաւ է ոչ միս ուտել, ոչ զինի խմել, ոչ ալ որեւէ բան ընել՝ որով եղբայրդ կը սայթաքի, կը զայթակողի կամ կը տկարանայ: **22** Դուն հաւամտք ունիս. քեզի վերապահէ զայն՝ Աստուծոյ առջեւ. երանի՛ անոր, որ չի դատապարտեր ինքզինք անով՝ որ ինք կը գնահատէ՞: **23** Բայց ան որ կը տատամսի, եթէ ուտէ՝ կը դատապարտուի, քանի որ հաւատքով չէ որ կ'ուտէ. արդարեւ ամեն ինչ որ հաւատքով չէ՝ մեղք է:

15 Ուստի մենք, որ զօրաւոր ենք, պարտաւոր ենք կրել տկարներուն տկարութիւնը, եւ ոչ թէ հաճեցնել մենք մեզ: **2** Մեզմէ իւրաքանչիւրը թող հաճեցնէ իր ընկերը՝ շինութեան համար, անոր բարիքին համար: **3** Քանի որ Քրիստոս ալ չհաճեցուց ինքզինք, հապա՛ ինչպէս գրուած է. «Եզ անարգողներուն նախադիմները ինկան իմ վրաս»: **4** Որովհետեւ նախապէս գրուած ամեն ինչ՝ գրուեցաւ որ մենք սորվինք, որպէսզի յոյս ունենանք՝ համբերութեամբ ու Գիրքերուն միխթարութեամբ: **5** Ուրեմն համբերութեան ու միխթարութեան Աստուածը թող շնորհէ ձեզի համախոհ ըլլալ իրարու հետ՝ Քրիստոս Յիսուսի համաձայն, **6** որպէսզի միաբան ու միաբերան փառաբանէք Աստուած, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Հայրը: **7** Ուստի ընդունեցէք զիրար, ինչպէս Քրիստոս ալ ընդունեց մեզ՝ Աստուծոյ փառքին համար: **8** Արդարեւ կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիստոս սպասարկու եղաւ թլփատութեան՝ Աստուծոյ ճշմարտութեան համար, որպէսզի հաստատէ նախահայրերուն տրուած խոստումները **9** եւ հեթանոսները Աստուած փառաբանեն՝ իր ողորմութեան համար, ինչպէս գրուած է. «Ատոր համար պիտի ներբողէմ քեզ հեթանոսներուն մէջ, եւ սաղմոս պիտի երգեմ բու անունիդ»: **10** Դարձեալ կ'ըսէ. «Հեթանոսներ, ուրախացէք անոր ժողովուրդին հետ»: **11** Եւ դարձեալ. «Գովաբանեցէք Տէրը, բոլոր հեթանոսներ, ու գովեցէք զայն, բոլոր ժողովուրդներ»: **12** Դարձեալ Եսայի կ'ըսէ. «Յեսսէի մէկ արմատը պիտի ըլլայ, եւ կանգնելով՝ հեթանոսներուն վրայ պիտի իշխէ. անոր պիտի յուսան հեթանոսները»: **13** Ուրեմն յոյսի Աստուածը թող լցնէ՛ ձեզ ամեն ուրախութեամբ ու խաղաղութեամբ՝ ձեր հաւատքին համեմատ, որպէսզի ձեր յոյսը առատանայ Սուրբ Հոգիին զօրութեամբ: **14** Ես ինքս ալ համոզուած եմ ձեր

մասին, իմ եղբայրներս, թե՛ դրևք ալ լի էք բարութեամբ, ամէն գիտութեամբ լեցուած, եւ կրնաք զիրար խրատել: 15 Սակայն, եղբայրներ, կերպով մը աւելի՛ յանդգնութեամբ գրեցի ձեզի, իբր թէ յիշեցնելով ձեզի, Աստուծոյն ինծի տրուած շնորհքին պատճառով՝ 16 որ Յիսուս Քրիստոսի պաշտօնեան ըլլամ հեթանոսներուն մէջ, Աստուծոյ աւետարանին քահանայութիւնը կատարելով, որպէսզի հեթանոսները ըլլան ընդունելի ընծայ՝ Սուրբ Յովնով սրբացած: 17 Ուրեմն Քրիստոս Յիսուսի միջոցով պատճառ ունիմ պարծենալու Աստուծոյ վերաբերող բաներուն մէջ: 18 Բայց չեմ յանդգնիր խօսիլ այն բաներէն որեւէ մէկուն մասին, որ Քրիստոս ինձմով գործադրած չէ հեթանոսները հնազանդեցնելու համար, խօսքով ու գործով, 19 զօրաւոր նշաններով ու սքանչելիքներով, Աստուծոյ Յոգիին զօրութեամբ. այնպէս որ, սկսելով Երուսաղէմէն եւ անոր շրջակայքէն՝ մինչեւ Իլլիւրիկոս, լիովին քարոզեցի Քրիստոսի աւետարանը: 20 Այսպէս, պատիւ համարեցի աւետարանել հոն՝ ուր Քրիստոս քարոզուած չէր, որպէսզի ուրիշի մը դրած հիմին վրայ չկառուցանեմ, հապա՝ ինչպէս գրուած է. 21 «Անոնք՝ որոնց չէր պատմուած անոր մասին՝ պիտի տեսնեն, եւ անոնք որ չէին յած՝ պիտի հասկնան»: 22 Ատոր համար ալ շատ անգամ կարգիլուեցայ ձեզի գալ: 23 Իսկ հիմա, այս կողմերը այլեւս քարոզելու տեղ չունենալով, ու շատ տարիներէ ի վեր տենչալով ձեզի գալ, 24 երբ դէպի Սպանիա ճամբորդեմ՝ կը յուսամ ճամբորդութեանս ընթացքին ձեզի հանդիպիլ, ու ձեզմէ ուղարկուած հոն երթալ, անշուշտ նախ ձեզմով մասամբ յագնալէ ետք: 25 Իսկ հիմա Երուսաղէմ կ'երթամ՝ սուրբերուն սպասարկելու: 26 Որովհետեւ Մակեդոնացիներն ու Աթալիացիները բարեհաճեցան հաղորդակից ըլլալ Երուսաղէմ եղող աղքատ սուրբերու կարիքներուն: 27 Իսկապէս բարեհաճեցան, եւ անոնց պարտական ալ են: Որովհետեւ եթէ հեթանոսները հաղորդակցեցան անոնց հոգեւոր բաներուն, պարտաւոր են նաեւ օգնել անոնց՝ մարմնաւոր բաներուն մէջ: 28 Ուրեմն երբ կատարեմ ասիկա եւ կնքեմ անոնց այս պտուղը, Սպանիա պիտի երթամ ձեր քովէն անցնելով: 29 Եւ զիտեմ թէ երբ գամ ձեզի՝ պիտի գամ Քրիստոսի աւետարանին օրհնութեան լիութեամբ: 30 Կ'աղայնեմ ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէրոջմով՝ Յիսուս Քրիստոսով ու Յոգիին սիրով, որ պայքարիք ինծի հետ ձեր աղօթքներուն մէջ՝ որոնք Աստուծոյ ուղղուած են ինծի համար, 31 որպէսզի ազատիմ Յրեաստանի անհնազանդներէն, եւ սուրբերէն ընդունուի Երուսաղէմի մէջ ընելիք իմ սպասարկութիւնս, 32 ու ես ուրախութեամբ գամ ձեզի Աստուծոյ

կամքով, եւ հանգստանամ ձեզի հետ: 33 Խաղաղութեան Աստուածը ձեր բոլորին հետ: Ամէն:

16 Ձեզի կը յանձնարարեմ մեր Փրբէ քոյրը, որ Կենքբեայի եկեղեցիին սարկաւազուհին է. 2 որպէսզի ընդունիք զինք Տէրոջմով՝ ինչպէս արժանապայել է սուրբերուն, եւ օգնէք անոր՝ ինչ բանի մէջ որ պէտք ունենայ ձեզի. բանի որ ինք շատերու հոգատար եղաւ, նաեւ ինծի: 3 Բարեւեցէք Պրիսկէն եւ Ակիլոսը՝ Քրիստոս Յիսուսով իմ գործակիցներս, 4 (որոնք վտանգի մէջ դրին իրենց վիզերը՝ իմ անձիս համար. որոնցմէ ոչ միայն են շնորհակալ եմ, հապա նաեւ հեթանոսներուն բոլոր եկեղեցիները,) 5 նմանապէս եկեղեցին՝ որ անոնց տան մէջ է: Բարեւեցէք Եպենետոսը՝ իմ սիրելիս, որ Աթալիայի երախտարիքն է Քրիստոսի համար: 6 Բարեւեցէք Մարիամը, որ շատ աշխատեցաւ ձեզի համար: 7 Բարեւեցէք Անդրոնիկոսն ու Յունիան, իմ ազգականներս ու գերութեան ընկերներս, որոնք երեւելի են առաքելներուն մէջ եւ Քրիստոսի պատկանեցան ինձմէ ալ առաջ: 8 Բարեւեցէք Ամադիան՝ իմ սիրելիս Տէրոջմով: 9 Բարեւեցէք Ուրբանոսը՝ մեր գործակիցը Քրիստոսով, եւ Ստաքսը՝ իմ սիրելիս: 10 Բարեւեցէք Ապղէտը, որ գնահատուած է Քրիստոսով: 11 Բարեւեցէք անոնք՝ որ Արիստաբոլոսի տունէն են: Բարեւեցէք Յերովդիոնը՝ իմ ազգականս: Բարեւեցէք Նարկէսի տունէն եղողները՝ որոնք Տէրոջն են: 12 Բարեւեցէք Տրիփոնը եւ Տրիփոսը, որոնք կ'աշխատին Տէրոջմով: Բարեւեցէք սիրելի Պերսիդէն, որ շատ աշխատեցաւ Տէրոջմով: 13 Բարեւեցէք Ռուփոսը՝ Տէրոջմով ընտրեալը, եւ անոր մայրը՝ որ իմ ալ է: 14 Բարեւեցէք Ասիկրիտոսը, Փղեգոնը, Յերոնը, Պատրոբան, Յերմէսն ու անոնց հետ եղող եղբայրները: 15 Բարեւեցէք Փիղոդոզոսը եւ Յուլիան, Ներէոսն ու անոր քոյրը, Ողիմպասը եւ անոնց հետ եղող բոլոր սուրբերը: 16 Բարեւեցէք զիրար սուրբ համբոյրով: Քրիստոսի (բոլոր) եկեղեցիները կը բարեւեն ձեզ: 17 Կ'աղայնեմ ձեզի, եղբայրներ, ուշադիր եղէք անոնց՝ որ կը գոյացնեն բաժանումներ եւ զայթակողութիւններ, հակառակ ձեր սորված ուսուցումին, ու հեռացէք անոնցմէ: 18 Որովհետեւ այդպիսիները կը ծառայեն ոչ թէ մեր Տէրոջ՝ Քրիստոսի, հապա իրենց որովայնին, եւ անմեղներուն սիրտերը կը խաբեն բարի խօսքերով ու գովեստներով: 19 Զանի որ ձեր հնազանդութիւնը բոլորին ծանօթ է, ես ալ ձեզի համար ուրախ եմ. բայց նաեւ կ'ուզեմ՝ որ դուք իմաստուն ըլլաք բարիին հանդէպ, եւ աննենձ՝ չարին: 20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը շուտով պիտի ջախջախէ Սատանան ձեր ոտքերուն

տակ: Մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ: 21 Տիմոթէոս՝ իմ գործակիցս, եւ Ղուկիոս, Յասոն ու Սոսիպատրոս՝ իմ ազգականներս, կը բարեւեն ձեզ: 22 (Եւ ալ՝ Տերտիոս, որ գրեցի այս նամակը, կը բարեւեն ձեզ Տէրոջմով:) 23 Գայիոս՝ իմ եւ ամբողջ եկեղեցիին հիւրընկալը՝ կը բարեւէ ձեզ: Երաստոս՝ քաղաքին զանձապետը՝ կը բարեւէ ձեզ, նաեւ Կուարտոս եղբայրը: 24 Մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին հետ: Ամեն: 25 Եւ հիմա՝ անհր, որ կարող է ձեզ ամրացնել՝ իմ աւետարանիս ու Յիսուս Քրիստոսի բարոզութեան համաձայն, այն խորհուրդին յայտնութեան համաձայն՝ որ լռութեան մէջ մնացած էր դարերու ժամանակներէն ի վեր, (aiōnios g166) 26 բայց հիմա բացայայտ եղաւ ու Մարգարէներուն գիրքերով - յաւիտենական Աստուծոյ հրամանին համաձայն - բոլոր հեթանոսներուն գիտցուեցաւ՝ հաւատքի հնազանդութեան համար, (aiōnios g166) 27 միակ իմաստուն Աստուծոյ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով փանօք յաւիտեան: Ամեն: (aiōn g165)

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՅԻՍ

1 Պօղոս, կանչուած Աստուծոյ կամբով՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ ըլլալու, ու Սոսթենէս եղբայրը, 2 Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին, անոնց՝ որ Քրիստոս Յիսուսով սրբացած են, կանչուած՝ սուրբեր ըլլալու բոլոր անոնց հետ, որ ամէն տեղ կը կանչեն մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի անունը, թէ՛ իրենց եւ թէ՛ մեր Տէրոջ. 3 շնորհք ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսէ: 4 Ամէն ատեն շնորհակալ կ'ըլլամ իմ Աստուծմէս ձեզի համար, քանի որ Աստուծոյ շնորհքը տրուած է ձեզի Քրիստոս Յիսուսով, 5 ու դուք ամէն քանի մէջ հարստացած էք անով՝ ամէն խօսքով եւ ամէն գիտութեամբ: 6 Այսպէս՝ Քրիստոսի վկայութիւնը հաստատուեցաւ ձեր մէջ, 7 որպէսզի ոչ մէկ շնորհ պակսի ձեզի, մինչ կը սպասէք մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան: 8 Ինք նաեւ պիտի հաստատէ ձեզ մինչեւ վախճանը, որ անմեղադրելի ըլլաք մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի օրը: 9 Հաւատարիմ է Աստուած, որու միջոցով կանչուեցաք հաղորդակից ըլլալու իր Որդիին, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի: 10 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ դուք բոլորդ ունենաք նոյն խօսքը, ու պառակտումներ չըլլան ձեր մէջ. հապա հաստատուած ըլլաք նոյն միտքով ու նոյն դատումով: 11 Որովհետեւ, եղբայրներս, ձեր մասին բացայայտուեցաւ ինծի Քրուէի տունէն եղողներէն՝ թէ կռիւներ կան ձեր մէջ: 12 Յիւս սա՛ կ'ըսեմ ձեզի. իբր թէ ձեզմէ իւրաքանչիւրը կ'ընէ. «Ես Պօղոսեան եմ», կամ. «Ես Ապոլոսեան եմ», կամ. «Ես Կեփասեան եմ», կամ. «Ես Քրիստոսեան եմ»: 13 Միթէ Քրիստոս բաժնուած է. միթէ Պօղոսն իսպառուեցաւ ձեզի համար, կամ թէ Պօղոսն անունով մկրտուեցաք: 14 Ծնորհակալ կ'ըլլամ Աստուծմէ, որ ձեզմէ ոչ մէկը մկրտեցի, բայց միայն Կրիսպոսը եւ Գայիոսը. որպէսզի ոչ մէկը ըսէ՝ 15 թէ ես մկրտած եմ իմ անունով: 16 Ստեփանոսի ընտանիքն ալ մկրտեցի: Չեն գիտեր ամենեւին՝ թէ ալ ուրիշ մէկը մկրտեցի: 17 Որովհետեւ Քրիստոս որկեց զիս ոչ թէ մկրտելու, հապա աւետարանելու. բայց ոչ խօսքերու իմաստութեամբ, որպէսզի Քրիստոսի իսպառ ընդունայն չըլլայ: 18 Արդարեւ իսպառ քարոզութիւնը յիմարութիւն է անոնց համար՝ որ կը կորսուին, իսկ մեզի համար՝ որ փրկուած ենք՝ Աստուծոյ զօրութիւնն է: 19 Որովհետեւ գրուած է. «Իմաստուններուն իմաստութիւնը պիտի կորսնցնեն, ու խելացիներուն խելքը պիտի ջնջեն»: 20 Ո՛ր է իմաստունը, ո՛ր է

դպիրը, ո՛ր է այս աշխարհի վիճաբանողը. միթէ Աստուած չիմարացնուց այս աշխարհի իմաստութիւնը: (աւթ 9165) 21 Արդարեւ՝ քանի աշխարհը իր իմաստութեամբ չճանչցաւ Աստուած՝ անոր իմաստութեան մէջ, Աստուած բարեհաճեցաւ քարոզութեան յիմարութեամբ փրկել անոնք՝ որ կը հաւատան. 22 որովհետեւ Յրեաները նշան կը պահանջեն, եւ Յոյները իմաստութիւն կը փնտռեն, 23 իսկ մենք կը քարոզենք խաչեալ Քրիստոսը, գայթակղութիւն՝ Յրեաներուն, ու յիմարութիւն՝ Յոյներուն. 24 բայց անոնց որ կանչուած են, թէ՛ Յրեաներուն եւ թէ՛ Յոյներուն, Քրիստոսը՝ Աստուծոյ զօրութիւնը եւ Աստուծոյ իմաստութիւնը. 25 որովհետեւ Աստուծոյ յիմարութիւնը մարդոցմէ աւելի իմաստուն է, եւ Աստուծոյ տկարութիւնը մարդոցմէ աւելի ուժեղ է: 26 Արդարեւ դուք կը տեսնէք ձեր կոչումը, եղբայրներ, թէ ինչպէս ոչ թէ շատ իմաստուններ՝ մարմինի համեմատ, շատ զօրաւորներ, շատ ազնուականներ կանչուեցան, 27 հապա Աստուած ընտրեց աշխարհի յիմարները՝ որպէսզի ամօթահար ընէ իմաստունները: Աստուած ընտրեց աշխարհի տկարները՝ որպէսզի ամօթահար ընէ հզօրները. 28 Աստուած ընտրեց աշխարհի ստորինները, անարգաւածներն ու քան մը չեղողները, որպէսզի ոչնչացնէ քան մը եղողները. 29 որպէսզի ոչ մէկ մարմին պարծենայ Աստուծոյ առջեւ: 30 Բայց դուք Քրիստոս Յիսուսով անկէ՛ք, որ Աստուծմէ մեզի համար իմաստութիւն, արդարութիւն, սրբութիւն եւ ազատագրութիւն եղաւ. 31 որպէսզի, ինչպէս գրուած է. «Ո՛վ որ պարծենայ, թող պարծենայ Տէրոջմով»:

2 Ու ես, եղբայրներ, երբ եկայ ձեզի, չեկայ խօսքի կամ իմաստութեան գերազանցութեամբ՝ հռչակելու ձեզի Աստուծոյ վկայութիւնը. 2 որովհետեւ որոշեցի ուրիշ որեւէ քան չգիտնալ ձեր մէջ, բայց միայն Յիսուս Քրիստոսը, եւ զայն՝ իսպառ: 3 Ես ձեզի հետ եղայ տկարութեամբ, ահով ու շատ դողով. 4 եւ իմ խօսքս ու քարոզութիւնս՝ ոչ թէ մարդկային իմաստութեան համոզիչ խօսքերով էին, հապա՝ Յոգիին եւ զօրութեան ապացոյցով. 5 որպէսզի ձեր հաւատքը ըլլայ ոչ թէ մարդոց իմաստութեամբ, հապա՝ Աստուծոյ զօրութեամբ: 6 Սակայն կատարեալներուն կը խօսինք իմաստութեան մասին. բայց ոչ այս աշխարհի, ոչ ալ այս աշխարհի ոչնչացող իշխաններուն իմաստութեան մասին, (աւթ 9165) 7 հապա՝ Աստուծոյ խորհրդաւոր եւ ծածկուած իմաստութեան մասին կը խօսինք, որ Աստուած դարբերն առաջ սահմանեց մեր փառքին համար: (աւթ 9165) 8 Այս աշխարհի իշխաններէն ոչ մէկը ճանչցաւ զայն. քանի որ եթէ ճանչցած ըլլային, չէին խաչեր փառքի Տէրը: (աւթ

g165) 9 Բայց ինչպես գրուած է. «Աչք չէ տեսեր, ականջ չէ լսեր, ո՛ր ալ մարդու սիրտին մէջ մտեր են այն բաները, որ Աստուած պատրաստած է զինք սիրողներուն»: 10 Սակայն Աստուած զանոնք յայտնած է մեզի իր Յոզիով, որովհետեւ Յոզին կը զննէ բոլոր բաները, մինչեւ անգամ Աստուծոյ խորունկ բաները: 11 Արդարեւ ո՞վ գիտէ մարդուն բաները, բայց միայն մարդուն հոգին՝ որ իր մէջն է. նոյնպէս ալ ո՛ր մէկը գիտէ Աստուծոյ բաները, այլ միայն Աստուծոյ Յոզին: 12 Իսկ մենք ստացանք ո՛ր թէ ալ աշխարհի հոգին, հապա այն Յոզին՝ որ Աստուծմէ է. որպէսզի մենք գիտնանք այն բաները՝ որ Աստուած շնորհեց մեզի. 13 նաեւ անոնց մասին կը խօսինք, ո՛ր թէ այն խօսքերով՝ որ մարդկային իմաստութիւնը կը սորվեցնէ, հապա Յոզիին սորվեցուցածներով, համեմատելով հոգեւոր բաները հոգեւորի հետ: 14 Իսկ շնչաւոր մարդը չ'ընդունիր Աստուծոյ Յոզիին բաները, որովհետեւ անոնք իրեն համար յիմարութիւն են, ո՛ր ալ կրնայ հասկնալ, քանի որ կը զննուին հոգեւոր կերպով: 15 Բայց ան որ հոգեւոր է՝ կը զննէ ամէն բան, սակայն ինք կը զննուի ո՛ր մէկէն: 16 Որովհետեւ ո՞վ գիտցաւ Տէրոջ միտքը, որ սորվեցնէ անոր. բայց մենք ունինք Քրիստոսի միտքը:

3 Բայց ես, եղբայրներ, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս հոգեւորներու, հապա որպէս մարմնաւորներու, նոյնիսկ որպէս Քրիստոսով երախաներու: 2 Ձեզ սնուցանեցի կաթով, ո՛ր թէ կերակուրով. որովհետեւ մինչեւ հիմա չէիք կրնար հանդուրժել, եւ ո՛ր իսկ ներկայիս կրնաք, քանի որ տակաւին մարմնաւոր էք: 3 Արդարեւ, քանի տակաւին նախանձ, կռիւ եւ բաժանումներ կան ձեր մէջ, միթէ մարմնաւոր չէք ու մարդկօրէն չէք ընթանար: 4 Որովհետեւ երբ ձեզմէ մէկը ըսէ. «Ես Պօղոսեան եմ», եւ միւրը. «Ես Ապողոսեան եմ», միթէ մարմնաւոր չէք: 5 Իսկ ո՞վ է Պօղոս, կամ ո՞վ է Ապողոս. լոկ սպասարկուներ, որոնցմով դուք հաւատացիք՝ ինչպէս Տէրը տուաւ անոնցմէ իւրաքանչիւրին: 6 Ես տնկեցի, Ապողոս ջրեց, բայց Աստուած աճեցուց: 7 Ուստի ո՛ր տնկողը բան մըն է, եւ ո՛ր ջրողը, հապա Աստուած՝ որ աճեցուց: 8 Ուրեմն տնկողն ու ջրողը մէկ են, եւ իւրաքանչիւրը պիտի ստանայ իր վարձատրութիւնը՝ իր աշխատանքին համեմատ. 9 որովհետեւ մենք Աստուծոյ գործակից ենք. դուք Աստուծոյ մշակութիւնն էք, Աստուծոյ շինուածքն էք: 10 Աստուծոյ շնորհքին համեմատ՝ որ տրուեցաւ ինծի, հիմ դրի իմաստուն ճարտարապետի մը պէս, բայց ուրիշ մը կը շինէ անոր վրայ. սակայն իւրաքանչիւրը թող զգուշանայ թէ ինչպէս կը շինէ անոր վրայ: 11 Արդարեւ ո՛ր մէկը ան ուրիշ հիմ կրնայ դնել՝ որուածէն զատ, որ Յիսուս Քրիստոսն է: 12 Եթէ

մէկը այս հիմին վրայ շինէ ոսկիով, արծաթով, պատուական քարերով, փայտով, խարով, խոզանով, 13 իւրաքանչիւրին գործը բացայայտ պիտի ըլլայ. քանի որ օրը պիտի բացայայտէ, որովհետեւ կրակով պիտի յայտնուի եւ իւրաքանչիւրին գործին ինչպէս ըլլալը կրանկը պիտի փորձարկէ: 14 Եթէ մէկուն գործը՝ որ շինած է անոր վրայ՝ մնայ, ինք վարձատրութիւն պիտի ստանայ. 15 եթէ մէկուն գործը այրի՝ պիտի կորսնցնէ, իսկ ինք պիտի փրկուի, սակայն իբր թէ կրակի մէջէն: 16 Չէք գիտեր թէ դուք Աստուծոյ տաճարն էք, եւ Աստուծոյ Յոզին կը բնակի ձեր մէջ: 17 Եթէ մէկը ապականէ Աստուծոյ տաճարը, Աստուած ալ պիտի քանդէ զինք. որովհետեւ Աստուծոյ տաճարը սուրբ է, եւ դուք էք այդ տաճարը: 18 Ո՛ր մէկը թող խաբէ ինքզինք: Եթէ ձեզմէ մէկը կը կարծէ իմաստուն ըլլալ այս աշխարհի մէջ, թող յիմար դառնայ՝ որպէսզի իմաստուն ըլլայ: (aiōn g165) 19 Որովհետեւ այս աշխարհի իմաստութիւնը՝ Աստուծոյ բով յիմարութիւն է. քանի որ գրուած է. «Ան իմաստունները կը բռնէ իրենց խորամանկութեան մէջ»: 20 Եւ դարձեալ. «Տէրը գիտէ իմաստուններուն մտածումները՝ որ փուճ են»: 21 Յետեւաբար ո՛ր մէկը թող պարծենայ մարդոցմով. 22 որովհետեւ ամէն բան ձերն է. թէ Պօղոս, թէ Ապողոս, թէ Կեփաս, թէ աշխարհը, թէ կեանքը, թէ մահը, թէ ներկայ բաները եւ թէ զայիքները: Ամէն բան ձերն է. 23 դուք ալ Քրիստոսինն էք, ու Քրիստոս՝ Աստուծոյ:

4 Մարդիկ թող սեպեն մեզ՝ որպէս Քրիստոսի սպասաւորներն ու Աստուծոյ խորհուրդներուն տնտեսները: 2 Իսկ տնտես մը կը պահանջուի որ հաւատարիմ գտնուի: 3 Բայց ինծի համար չնչին բան է որ դատուիմ ձեզմէ, կամ մարդոց դատաստանէն. նոյնիսկ ես չեմ դատեր զիս. 4 (որովհետեւ ես ոչինչով գիտակից եմ իմ մասիս. բայց ո՛ր թէ ասով կ'արդարանամ.) հապա զիս դատողը՝ Տէրն է: 5 Յետեւաբար ատենէն առաջ մի՛ դատէք՝ մինչեւ որ Տէրը գայ. ինք պիտի լուսաւորէ խաւարին զաղտնիքը ու երեւան պիտի հանէ սիրտերուն ծրագիրները, եւ այն ատեն իւրաքանչիւրը զովեստ պիտի ունենայ Աստուծմէ: 6 Այս բաները, եղբայրներ, օրինակով մը կիրարկեցի՝ ինծի եւ Ապողոսի՝ ձեզի համար, որ դուք մեզմով սորվիք գրուածէն անելի բան մը չմտածել մարդոց մասին, որպէսզի ձեզմէ ո՛ր մէկը հպարտանայ մէկուն համար ուրիշի մը դէմ: 7 Որովհետեւ ո՞վ է ան՝ որ տարբեր կ'ընէ քեզ ուրիշներէն, եւ ինչ ունիս՝ որ չես ստացած. ու եթէ ստացար, ինչո՞ն կը պարծենաս՝ իբր թէ ստացած չըլլաս: 8 Արդէն յագեցած էք, արդէն հարուստ էք, առանց մեզի թագաւորեցիք. ու երանի՛ թէ թագաւորեիք, որպէսզի մենք ալ

թագաւորէինք ձեզի հետ, 9 քանի որ կը կարծեն թէ Աստուած յետիններ ըրաւ մեզ՝ առաքեալներս, մահապարտներու պէս. որովհետեւ տեսարան եղանք աշխարհին, հրեշտակներուն ու մարդոց: 10 Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, իսկ դուք՝ իմաստուններ Քրիստոսով: Մենք՝ տկար, բայց դուք՝ ուժեղ: Դուք՝ փառաւորուած, իսկ մենք՝ անպատուուած: 11 Մինչեւ այս ժամը թէ կ'անօթենանք, թէ կը ծարաւնանք, թէ մերկ կ'անանք, թէ կը կռիւհարաւորինք, թէ որոշ բնակավայր չունինք, 12 թէ ալ կը տքնինք՝ մեր ձեռքերով գործելով: Երբ մեզ հեզնեն՝ կ'օրհնենք. երբ հալածեն՝ կը հանդուրժենք. 13 երբ հայիոյն՝ կ'աղաչենք: Աշխարհի աղտեղութիւնը դարձանք, բոլորին աւելցուքը՝ մինչեւ հիմա: 14 Այս բաները կը գրեմ՝ ոչ թէ ձեզ ամչնցնելու համար, հապա կը խրատեմ ձեզ՝ սիրելի գաւազներուս պէս: 15 Որովհետեւ՝ նոյնիսկ եթէ դուք տասը հազար վարժապետներ ունենաք Քրիստոսով, ոչ թէ շատ հայրեր ունիք. քանի որ Քրիստոս Յիսուսով են ծնայ ձեզ՝ աւետարանին միջոցով: 16 Ուրեմն կ'աղաչեմ ձեզի, նմանեցէք ինձի: 17 Ասոր համար ձեզի դրկեցի Տիմոթէոսը, որ սիրելի գաւազս է, ու հաւատարիմ է Տէրոջմով. ան պիտի վերոյիջեցնէ ձեզի իմ ճամբաներս՝ որ Քրիստոսի մէջ են, ինչպէս ամենուրեք բոլոր եկեղեցիներուն մէջ կը սորվեցնեն: 18 Ոմանք հայարտացան, որպէս թէ ես պիտի չգամ ձեզի: 19 Բայց շուտով պիտի գամ ձեզի, եթէ Տէրը կամենայ, եւ պիտի հասկնամ ոչ թէ հպարտացողներուն խօսքերը, հապա գորովութիւնը: 20 Որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ոչ թէ խօսքով է, հապա գորովութեամբ: 21 Ինչպէս կ'ուզէք. գաւազանով գամ ձեզի, թէ սիրով եւ հեզութեան հոգիով:

5 Առհասարակ կը լսուի թէ ձեր մէջ պոռնկութիւն կայ. եւ այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն մէջ իսկ չկայ, որպէս թէ մէկը ունենայ իր հօր կինը: 2 Ու դուք հպարտացած էք, փոխանակ սգալու, որպէսզի ձեր մէջէն վերցուի ան՝ որ այս արարքը կատարեց: 3 Արդարեւ ես - թեպէտ մարմինով բացակայ եմ, բայց հոգիով՝ ներկայ - արդէն իսկ դատեցի այսպիսի արարք գործողը, որպէս թէ ներկայ ըլլալով: 4 Մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով, երբ հաւաքուիք՝ դուք եւ իմ հոգիս, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի գորովութեամբ, 5 մասնեցէք այդպիսի մէկը Սատանային՝ մարմինին աւերումին համար, որպէսզի հոգին փրկուի Տէր Յիսուսի օրը: 6 Այդ ձեր պարծանքը լաւ չէ: Չէք գիտեր թէ թիչ մը խմորը՝ կը խմորէ ամբողջ գանգուածը: 7 Ուրեմն մաքրուեցէք ինի խմորէն՝ որպէսզի ըլլաք նոր գանգուած մը, քանի որ անխոր է: Որովհետեւ Քրիստոս՝ մեր գաղտիկ՝ զոհուեցաւ մեզի համար. 8 հետեւաբար տօն կատարենք՝ ոչ թէ ինի խմորով, ոչ ալ չարամտութեան եւ չարութեան խմորով,

հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացով: 9 Գրեցի ձեզի նամակին մէջ, որ չարաբերիք պոռնկողներուն հետ: 10 Սակայն ոչ անշուշտ այս աշխարհի պոռնկողներուն, կամ ազահներուն, կամ յափշտակողներուն, կամ կռապաշտներուն հետ. այլապէս՝ պարտաւոր պիտի ըլլայիք աշխարհէն դուրս ելլել: 11 Իսկ հիմա գրեցի ձեզի որ չարաբերիք, եթէ ոեւէ մէկը՝ որ եղբայր կը կոչուի՝, ըլլայ պոռնկող, կամ ազահ, կամ կռապաշտ, կամ հեզնող, կամ արբեցող, կամ յափշտակող. այդպիսի մարդու հետ մի ուտէք անգամ: 12 Որովհետեւ ինչ պէտք ունիմ դատելու դուրսինները. միթէ դուք չէք դատեր ներսինները: 13 իսկ Աստուած պիտի դատէ դուրսինները: Ուստի վերցուցէք չարը ձեր մէջէն:

6 Եթէ ձեզմէ մէկը խնդիր մը ունենայ ուրիշի մը հետ, միթէ կը յանդգնի անարդարներուն առջեւ դատուիլ, եւ ոչ թէ սուրբերուն առջեւ: 2 Չէք գիտեր թէ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը. ու եթէ աշխարհը կը դատուի ձեզմէ, դուք արժանի չէք դատելու չնչին խնդիրները: 3 Չէք գիտեր թէ մենք պիտի դատենք հրեշտակները, հապա որչափ աւելի այս կեանքին բաները: 4 Ուրեմն եթէ դատեր ունիք՝ այս կեանքի բաներուն համար, դատաւոր նշանակեցէք եկեղեցիին անարգները: 5 Ձեզ ամչնցնելու համար կ'ըստեմ. իրան իմաստուն մը չկայ ձեր մէջ, ոչ իսկ մէկ հատ, որ կարենայ վճռել իր եղբայրներուն միջեւ: 6 Յապա եղբայր՝ եղբօր հետ դատ կը վարէ, այն ալ՝ անհաւատներուն առջեւ: 7 Ուրեմն արդէն ծանր յանցանք մը կայ ձեր մէջ, քանի որ իրարու հետ դատեր ունիք. ինչո՞ւ փոխարէնը դուք չէք անխրաւուիր. ինչո՞ւ փոխարէնը դուք զրկանք չէք կրեր: 8 Նոյնիսկ որք կ'անիրաւէք ու կը զրկեք, այն ալ՝ եղբայրներուն. 9 չէք գիտեր թէ անիրաւները պիտի չժառանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Մի՛ մոլորիք. ոչ պոռնկողները, ոչ կռապաշտները, ոչ շնացողները, 10 ոչ իզագեալները, ոչ արուագետները, ոչ գողերը, ոչ ազահները, ոչ արբեցողները, ոչ հեզնողները, ոչ ալ յափշտակողները պիտի ժառանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 11 Եւ ձեզմէ ոմանք այդպիսիներ էին. բայց լուացուեցաք, բայց սրբացաք, բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունով ու մեր Աստուծոյն Յոգիով: 12 Ամէն բան ինձի արտօնուած է, բայց ամէն բան օգտակար չէ: Ամէն բան ինձի արտօնուած է, բայց ես ոչ մէկուն իշխանութեան տակ պիտի ըլլամ: 13 Կերակուրները փորին համար են, փորն ալ՝ կերակուրներուն. բայց Աստուած ասիկա՛ն ալ, անոնք ալ պիտի ոչնչացնէ: Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ, հապա՝ Տէրոջ, ու Տէրը՝ մարմինին համար: 14 Եւ Աստուած՝ որ յարուցանեց Տէրը, պիտի յարուցանէ նաեւ մեզ՝ իր գորովութեամբ: 15 Չէք գիտեր թէ ձեր մարմինները

Քրիստոսի անդամներն են: Ուրեմն Քրիստոսի անդամները անելով պոռնիկի անդամներն են: Ամենեւին: 16 Չ՛էք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը միանայ, անոր հետ մէկ մարմին կ'ըլլայ. քանի որ Գիրքը կ'ըսէ. «Երկուքը պիտի ըլլան մէկ մարմին»: 17 Իսկ ան որ Տէրոջ կը միանայ, անոր հետ մէկ հոգի կ'ըլլայ: 18 Փախէ՛ք պոռնկութենէ: Ամէն մեղք՝ որ մարդ կը գործէ, իր մարմինէն դուրս է. բայց ան որ կը պոռնկի, կը մեղանչէ իր մարմինին դէմ: 19 Չ՛էք գիտեր թէ ձեր մարմինը տաճարն է Սուրբ Յոգիին՝ որ ձեր մէջն է. զայն Աստուծոյ ստացաք, եւ դուք ձեզի չէք պատկանիր, 20 քանի որ մեծ զինով մը գնուեցաք. ուստի փառաւորեցէ՛ք Աստուած ձեր մարմինին ու ձեր հոգիին մէջ, որոնք կը պատկանին Աստուծոյ:

7 Ուրեմն, ինչ կը վերաբերի այն բաներուն՝ որոնց մասին գրեցիք ինծի, լաւ է մարդուն համար՝ որ կնոջ չմերձենայ: 2 Բայց պոռնկութենէ խուսափելու համար՝ իւրաքանչիւրը թող ունենայ իր կինը, եւ ամէն կին թող ունենայ իր ամուսինը: 3 Ամուսինը թող հատուցանէ կնոջ ինչ որ կը պարտի, նմանապէս կինն ալ՝ իր ամուսինին: 4 Կինը իշխանութիւն չունի իր մարմինին վրայ, հապա՛ւ ամուսինը. նմանապէս ամուսինն ալ իշխանութիւն չունի իր մարմինին վրայ, հապա՛ւ կինը: 5 Մի՛ գրկէք գիրար, բայց միայն համաձայնութեամբ՝ ատենի մը համար, որ դուք ձեզ աղօթքի յատկացնէք ու դարձեալ գաք իրարու քով, որպէսզի Սատանան չփորձէ ձեզ՝ ձեր անժուժկայութեան համար: 6 Ասիկա կ'ըսեմ՝ արտօնելով, ո՛չ թէ հրամայելով: 7 Որովհետեւ կ'ուզէի որ բոլոր մարդիկ ըլլային ինծի պէս. բայց իւրաքանչիւրը ունի իր յատուկ շնորհը Աստուծոյ, մէկը՝ այսպէս, իսկ միւսը՝ այնպէս: 8 Ուստի կ'ըսեմ ամուսիններուն եւ այրիներուն. «Լաւ կ'ըլլայ անոնց համար՝ եթէ մնան ինծի պէս»: 9 Բայց եթէ ժուժկայութիւն չունին՝ թող ամուսնանան. որովհետեւ ակեյի լաւ է ամուսնանալ՝ քան բորբոքի: 10 Իսկ ամուսնացածներուն կը հրամայեմ, ո՛չ թէ ես, հապա՛ւ Տէրը. «Կինը թող չգատուի իր ամուսինէն, 11 (իսկ եթէ գատուի ալ՝ թող մնայ անամուսին, կամ հաշտուի իր ամուսինին հետ,) եւ ամուսինը թող չձգէ իր կինը»: 12 Բայց միւսներուն եւ կ'ըսեմ, ո՛չ թէ Տէրը. «Եթէ եղբայր մը ունենայ անհաւատ կին մը եւ անոր հաճելի ըլլայ բնակիլ իրեն հետ, թող չձգէ զայն: 13 Եւ կին մը որ ունի անհաւատ ամուսին մը, եթէ անոր հաճելի ըլլայ բնակիլ իրեն հետ, թող չձգէ զայն»: 14 Որովհետեւ անհաւատ ամուսինը սրբացած է կնոջմով, եւ անհաւատ կինը սրբացած է ամուսինով: Այլապէս՝ ձեր զաւակները անմաքուր պիտի ըլլային. բայց հիմա սուրբ են: 15 Իսկ եթէ անհաւատը զատուի՝ թող զատուի: Եղբայր մը կամ քոյր մը ստրուկ չէ այդպիսի

պարագաներու մէջ. սակայն Աստուած կանչեց մեզ խաղաղութեան: 16 Որովհետեւ դուն ինչ գիտես, կ'ին. թերեւս պիտի փրկես ամուսինդ: Կամ դուն ինչ գիտես, մարդ. թերեւս պիտի փրկես կինդ: 17 Այլապէս՝ ինչպէս Տէրը բաշխեց իւրաքանչիւրին, ինչպէս Աստուած կանչեց իւրաքանչիւրը, այնպէս թող ընթանայ: Ես այսպէս կը պատուիրեմ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ: 18 Եթէ թլփատուած մէկը կանչուեցաւ հաւատքի, թող անթլփատ չդառնայ: Եթէ մէկը կանչուեցաւ անթլփատութեան մէջ, թող չթլփատուի: 19 Որովհետեւ թլփատութիւնը բան մը չէ, եւ անթլփատութիւնն ալ բան մը չէ, հապա Աստուծոյ պատուիրաններուն պահպանումն է Էականը: 20 Իւրաքանչիւրը ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցաւ, թող մնայ անոր մէջ: 21 Ստորակ էիր երբ կանչուեցար. հոգ մի՛ ընէր այդ մասին. բայց եթէ կրնաս ազատագրուիլ, առաւելապէս օգտուէ՛ առիթն: 22 Որովհետեւ ո՛վ որ կանչուած է Տէրոջմով՝ ստրուկ ըլլալով, Տէրոջ ազատագրեալն է. նմանապէս ո՛վ որ կանչուած է՝ ազատ ըլլալով, Քրիստոսի ստրուկն է: 23 Դուք գնուեցաք մեծ զինով մը. մի՛ ըլլաք մարդոց ստրուկ: 24 Եղբայրներ, իւրաքանչիւրը ինչ վիճակի մէջ որ կանչուեցաւ, թող մնայ անոր մէջ՝ Աստուծոյ հետ: 25 Կոյսերուն մասին Տէրոջմէն հրաման մը չունիմ. սակայն կը յայտնեմ իմ դատումս, իբր մէկը՝ որ ողորմութիւն գտած է Տէրոջմէն՝ հաւատարիմ ըլլալու: 26 Ուրեմն ես կը կարծեմ թէ սա լաւ է ներկայ հարկադրանքին պատճառով, այսինքն լաւ է մարդու մը՝ որ մնայ ինչպէս որ է՞: 27 Կապումն ես կնոջ. մի՛ ջանար արձակուիլ: Արձակումն ես կնոջմէն մը. մի՛ փնտռեր կին: 28 Իսկ եթէ ամուսնանաս՝ չես մեղանչեր. ու եթէ կոյսը ամուսնանայ՝ չի մեղանչեր: Բայց այդպիսիները մարմինի մէջ տառապանք պիտի ունենան. իսկ ես կ'ուզեմ ինչայել ձեզի: 29 Բայց սա կ'ըսեմ, եղբայրներ, թէ ժամանակը կարճ է: Ա՛լ անոնք որ կին ունին, այնպէս ըլլան՝ որպէս թէ չունին. 30 անոնք որ կու լան՝ որպէս թէ չեն լար. անոնք որ կ'ուրախանան՝ որպէս թէ չեն ուրախանար. անոնք որ կը գնեն՝ որպէս թէ ո՛չ մէկ բանի տիրացած են. 31 եւ անոնք որ այս աշխարհը կ'օգտագործեն՝ որպէս թէ չեն չարաշահեր. որովհետեւ այս աշխարհի կերպարը կ'անցնի: 32 Բայց ես կ'ուզեի որ դուք անհոգ ըլլաք. որովհետեւ ամուսին կը հոգայ Տէրոջ բաները, թէ ինչպէս հաճեցնէ Տէրը: 33 Իսկ ամուսնացածը կը հոգայ աշխարհի բաները, թէ ինչպէս հաճեցնէ իր կինը: 34 Նոյնպէս տարբերութիւն կայ ամուսնացած կնոջ եւ կոյսին միջեւ. չամուսնացած կինը կը հոգայ Տէրոջ բաները, որպէսզի ինք սուրբ ըլլայ մարմինով ու հոգիով. իսկ ամուսնացած կինը կը հոգայ աշխարհի բաները, թէ ինչպէս հաճեցնէ իր ամուսինը: 35 Ասիկա կ'ըսեմ ձեր օգուտին համար. ո՛չ թէ ծուղակ ձգելու ձեր վրայ՝ հապա վայելչութեան համար, որպէսզի

ծեր ուշադրութիւնը դարձնէք Տերոջ՝ առանց մտացիր ըլլալու: **36** Իսկ եթէ մէկը կը կարծէ թէ անվայելչութեամբ կը վերաբերի իր կոյսին հանդէպ, եթէ անցնի անոր ամուսնութեան տարիքը, եւ պարտաւոր է, թող ընէ ինչ որ կ'ուզէ, չի մեղանչեր. թող ամուսնանան: **37** Սակայն ան որ հաստատ կը կենայ իր սիրտին մէջ ու հարկադրանք չունի, հապա կ'իշխէ ինքնիր կամքին վրայ եւ վճռած է իր սիրտին մէջ՝ որ պահէ իր կոյսը, լաւ կ'ընէ: **38** Ուստի ան որ կ'ամուսնացնէ իր կոյսը՝, լաւ կ'ընէ. իսկ ան որ չ'ամուսնացներ, աւելի լաւ կ'ընէ: **39** Կ'ինը կապուած է այնքան ատեն որ իր ամուսինը կ'ապրի. բայց եթէ իր ամուսինը մեռնի, ազատ է ամուսնանալու՝ որով հետ որ ուզէ, միայն թէ՛ Տերոջմով: **40** Սակայն իմ դատողմովս՝ ան աւելի երջանիկ կ'ըլլայ եթէ մնայ այդպէս. եւ կը կարծեմ թէ Ես ալ ունիմ Աստուծոյ Յոգին:

8 Այժմ, ինչ կը վերաբերի կուռքերուն գոհուած բաներուն, գիտենք թէ բոլորս ալ գիտութիւն ունինք: Գիտութիւնը կը հպարտացնէ, բայց սերը կը շինէ: **2** Եթէ մէկը կը կարծէ թէ բան մը գիտէ, դեռ ոչինչ գիտէ այնպէս՝ ինչպէս պետք է գիտալ: **3** Սակայն եթէ մէկը կը սիրէ Աստուած, ինք ճանաչուած է անկէ: **4** Ուրետն, ինչ կը վերաբերի կուռքերուն գոհուած բաները ուսելու, գիտենք թէ կուռքը ոչինչ է աշխարհի մէջ, եւ թէ ուրիշ ոեւէ Աստուած չկայ՝ մէկէն գատ: **5** Քանի որ՝ թէեւ ըլլան աստուած կոչուածներ, թէ՛ երկինքը եւ թէ՛ երկրի վրայ, (ինչպէս կան շատ աստուածներ ու շատ տէրեր,) **6** մենք ունինք մէկ Աստուած՝ Հայրը, որմէ են բոլոր բաները, եւ մենք՝ անոր կը պատկանինք՝, ու մէկ Տեր՝ Յիսուս Քրիստոս, որով գոյութիւն ունին՝՝ բոլոր բաները, եւ մենք՝ անով կանք: **7** Բայց բոլորը չունին այս գիտութիւնը. որովհետեւ ոմանք՝ մինչեւ հիմա խղճմտանքի հարց ունենալով կուռքի մասին՝ կ'ուտեն զանոնք որպէս կուռքի գոհուած բան. եւ իրենց խղճմտանքը կը պոծուի՝ քանի որ տկար է: **8** Սակայն կերակուրը չէ որ կը մօտեցնէ մեզ Աստուծոյ՝. քանի որ ոչ առատութեան մէջ կ'ըլլանք՝ եթէ ուտենք, ոչ ալ կարօտութեան մէջ կ'ըլլանք՝ եթէ չուտենք: **9** Բայց գոռւացքք որ ձեր այս ազատութիւնը տկարներուն սայթաքուն չըլլայ: **10** Քանի որ եթէ մէկը տեսնէ քեզ՝ որ գիտութիւն ունիս, սեղան նստած՝՝ կռատունի մէջ, այդ տկար եղողին խղճմտանքը պիտի չխրախուսուի ուսել այն բաները՝ որ կուռքերուն գոհուած են. **11** եւ քու գիտութեամբդ՝ այդ տկար եղբայրը պիտի կորսուի, որուն համար Քրիստոս մեռաւ: **12** Իսկ երբ այսպէս կը մեղանչէք եղբայրներուն դէմ ու կը վիրաւորէք անոնց տկար խղճմտանքը, կը մեղանչէք Քրիստոսի դէմ: **13** Ուստի եթէ կերակուրը կը գայթակղեցնէ

եղբայրս, յաւէտ միս պիտի չուտեմ՝ որպէսզի չգայթակղեցնեմ եղբայրս: (aion g165)

9 Միթէ ես առաքեալ չեմ. միթէ ես ազատ չեմ. միթէ աչքերովս չտեսայ Յիսուս Քրիստոսը՝ մեր Տերը. դուք իմ գործս չէք Տերոջմով: **2** Նոյնիսկ եթէ ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ, գոնէ ձեզի համար՝ եմ. որովհետեւ իմ առաքելութեանս կնիքը որնք էք Տերոջմով: **3** Սա է իմ ջատագովականս անոնց՝ որ կը հարցաքննեն զիս. **4** «Միթէ մենք իրաւունք չունինք ուսելու եւ խմելու: **5** Միթէ մենք իրաւունք չունինք Քրիստոսով քոյր եղող կին մը մեզի հետ տանելու, ինչպէս միւս առաքեալները, Տերոջ եղբայրներն ու Կեփիս կ'ընեն: **6** Կամ միայն ես ու Բառնաբան իրաւունք չունինք աշխատելէ զերծ ըլլալու: **7** Ո՞վ երբեք մարտնչելու կ'երթայ իր սեփական ծախսով. ո՞վ այգի կը տնկէ եւ անոր պտուղէն չ'ուտեր. կամ ո՞վ կը հովուէ ու հօտին կաթով չի սնանիր»: **8** Միթէ մարդկօրէն կ'ըսեմ այս բաները, կամ արդեօք Օրէնքս ալ նոյնը չ'ընտր: **9** Քանի որ Մովսէսի Օրէնքին մէջ գրուած է. «Մի կապեր կայի մէջ աշխատող՝՝ եզին դունչը»: Միթէ Աստուած եզները կը հոգայ, **10** թէ ոչ՝ անշուշտ մեզի համար կ'ըսէ: Անկասկած մեզի համար գրուած է. որովհետեւ ան որ կը հերկէ՝ պարտաւոր է յոյսով հերկել, եւ ան որ կը կամենէ՝ բաժին առնելու յոյսով»: **11** Եթէ մենք ձեր մէջ հոգեւոր բաներ սերմանեցինք, մեծ բան է՝ եթէ ձեզմէ մարմնաւոր բաներ հնձենք: **12** Եթէ ուրիշներ բաժին ունին այս իրաւունքին՝՝ ձեր վրայ, առաւելապէս մենք չունինք. բայց մենք այս իրաւունքը չօգտագործեցինք, հապա ամեն բանի կը դիմանանք, որպէսզի արգելք չըլլանք Քրիստոսի աւետարանին: **13** Չէք գիտեր թէ սուրբ բաներուն պաշտօնատները՝ տաճարէն կ'ուտեն, եւ անոնք որ գոհասեղանին կը սպասաւորեն՝՝ գոհասեղանէն բաժին կ'առնեն: **14** Նոյնպէս ալ Տերը պատուիրեց որ աւետարանը հռչակողները՝ աւետարանէն ապրին: **15** Բայց ես ասոնցմէ ոչ մէկը օգտագործեցի, ոչ ալ այս բաները գրեցի՝ որ անդպէս ըլլայ ինծի հանդէպ. որովհետեւ աւելի լաւ է ինծի՝ որ մեռնիմ, քան թէ մէկը իմ պարծանքս ոչնչացնէ: **16** Արդարեւ եթէ աւետարանեմ՝ պարծենալիք ոչինչ ունիմ, որովհետեւ իմ վրաս դրուած հարկ մըն է. մանաւանդ վայն է ինծի՝ եթէ չաւետարանեմ: **17** Քանի որ եթէ ասիկա կամովին ընեմ, վարձատրութիւն կ'ունենամ. իսկ եթէ ակամայ՝ այդ ինծի վստահուած տնտեսութիւն մըն է: **18** Ուրեմն ինչ է իմ վարձատրութիւնս. այն՝ որ աւետարանելու ատենս ձրի տամ Քրիստոսի աւետարանը, որպէսզի չարաչար չգործածեմ աւետարանէն ստացած իմ իրաւունքս: **19** Քանի որ՝ թէպէտ բոլորէն ազատ էի՝ ես զիս բոլորին ծառայ ըրի, որպէսզի շատերը շահին: **20** Հրեաներուն հետ Հրեայի պէս եղայ, որպէսզի

Հրեաները շահին: 21 Օրէնքի տակ եղողներուն հետ՝ իբր թէ Օրէնքի տակ, (նչ թէ ես Օրէնքի տակ էի,) որպէսզի Օրէնքի տակ եղողներն ալ շահին: Առանց Օրէնքի եղողներուն հետ՝ իբր թէ առանց Օրէնքի, (նչ թէ ես Աստուծմէ օրէնք չունէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակ էի,) որպէսզի առանց Օրէնքի եղողներն ալ շահին: 22 Տկարներուն հետ տկարի պէս եղայ, որպէսզի տկարները շահին. բոլորին հետ ամէն ինչ եղայ, որպէսզի ամապաման ոմանք փրկեմ: 23 Եւ ասկից կ'ընեմ անտարանին համար, որ հաղորդակից ըլլամ անոր: 24 Չ'էք գիտեր թէ ասպարեզին մէջ վազողները՝ բոլորը կը վազեն, բայց մէկը կը ստանայ մրցանակը: Ուստի այնպէս վազեցէք՝ որ ստանա՛ք: 25 Ո՛վ որ կը մրցի՝ չափաւորութիւն կը պահէ ամէն բանի մէջ. անոնք՝ եղծանելի պսակը ստանալու համար, իսկ մենք՝ անեղծանելին: 26 Ուստի ես այդպէս կը վազեմ, ոչ թէ անստուգութեամբ. ես այդպէս կռփամարտ կ'ընեմ, ոչ թէ հովը ծեծելով: 27 Բայց կը ճնշեմ ու կը նուաճեմ մարմինս, որպէսզի՝ ուրիշներուն բարոզելէ տք՛ Ես ինքս խոտելի չըլլամ:

10 Եղբայրներ, չեմ ուզեր որ անգիտանաք թէ մեր հայրերը՝ բոլորն ալ ամպին տակ էին, բոլորն ալ ծովէ անցան, 2 ու բոլորն ալ Մովսէսով մկրտուեցան ամպին եւ ծովուն մէջ: 3 Բոլորն ալ կերան նոյն հոգեւոր կերակուրը, 4 ու բոլորն ալ խմեցին նոյն հոգեւոր խմելիքը, որովհետեւ կը խմէին այն հոգեւոր վեմէն՝ որ իրենց կը հետեւէր, եւ այդ վեմը՝ Քրիստոսն էր: 5 Բայց անոնցմէ շատերը հաճելի չեղան Աստուծոյ, բանի որ անապատին մէջ փռուած ինկան: 6 Ուրեմն այդ բաները մեզի տիպար եղան, որպէսզի չցանկանք բար բաներու, ինչպէս անոնք ցանկացին: 7 Ո՛չ ալ կռապաշտ ըլլաք՝ անոնցմէ ոմանց պէս, ինչպէս գրուած է. «Ժողովուրդը նստաւ ուտելու եւ խմելու, յետոյ կանգնեցան զքօսնելու»: 8 Ո՛չ ալ պոռնկիւնք՝ ինչպէս անոնցմէ ոմանք պոռնկեցան, ու մէկ օրուան մէջ բասներեք հազար հոգի ինկան: 9 Ո՛չ ալ փորձենք Քրիստոսը՝ ինչպէս անոնցմէ ոմանք փորձեցին, եւ օձերէն ջարդուեցան: 10 Ո՛չ ալ տրտնջեցէք՝ ինչպէս անոնցմէ ոմանք տրտնջեցին, ու ջարդուեցան բնաջնջողէն: 11 Իսկ այդ բոլոր բաները կը պատահէին անոնց՝ իբր տիպար, եւ գրուեցան խրատելու համար մեզ՝ որ հասած ենք դարերու վախճանին: (աւո՛ր ց165) 12 Հետեւաբար ան որ կը կարծէ թէ հաստատուն կեցած է, թող զգուշանայ՝ որ չիյնայ: 13 Ձեզի պատահած չէ փորձութիւն մը՝ որ մարդկային չըլլայ. բայց Աստուած հաւատարիմ է, եւ պիտի չթոյլատրէ որ փորձուիք ձեր կարողութենէն անելի, հապա փորձութեան հետ ելք մըն ալ պիտի տայ, որպէսզի կարենաք կրել: 14 Ուստի, սիրելիներս, փախէ՛ք կռապաշտութենէն: 15 Կը խօսիմ որպէս թէ իմաստուններու հետ. որևէ դատեցէք ինչ որ կ'ըսեմ: 16 Օրինութեան բաժակը՝

որ մենք կ'օրհնենք, միթէ Քրիստոսի արևունին հաղորդութիւնը չ'է. հացը՝ որ մենք կը կտրենք, միթէ Քրիստոսի մարմինին հաղորդութիւնը չ'է: 17 Արդարեւ մենք՝ շատ ըլլալով՝ մէկ հաց, մէկ մարմին ենք, որովհետեւ բոլորս ալ բաժնեկից ենք այդ մէկ հացին: 18 Նայեցէ՛ք մարմնաւոր Իսրայէլին. անոնք որ գոհերէն կ'ուտեն՝ զոհասեղանին հաղորդակից չ'են ըլլար: 19 Ուրեմն ինչ կ'ըսեմ. կուռքը բան մըն է, կամ կուռքերու գոհուածը բան մըն է: 20 Բայց սա՛ կ'ըսեմ, թէ այն բաները՝ որ հեթանոսները կը գոհեն, կը գոհեն դեւերուն, եւ ոչ թէ Աստուծոյ. ուստի չեմ ուզեր որ դուք հաղորդակից ըլլաք դեւերուն: Չ'էք կրնար խմել Տէրոջ բաժակը ու դեւերուն բաժակը. 21 չ'էք կրնար բաժնեկցիլ Տէրոջ սեղանին եւ դեւերու սեղանին: 22 Նախանձի գրգռեք Տէրը. միթէ մենք իրմէ ուժեղ ենք: 23 Ամէն բան ինծի արտօնուած է, բայց ամէն բան օգտակար չ'է. ամէն բան ինծի արտօնուած է, բայց ամէն բան շինիչ չ'է: 24 Ո՛չ մէկը թող փնտռէ միայն իր շահը, հապա ամէն մէկը՝ ուրիշին ալ: 25 Կերէ՛ք ամէն ինչ որ կը ծախուի վաճառամտօք, առանց զննելու՝ խղճմտանքի պատճառով. 26 որովհետեւ «Տէրոջն է երկիրը եւ անոր լիութիւնը»: 27 Եթէ անհաւատներէն մէկը ճաշի հրաւիրէ ձեզ ու տրամադիր ըլլաք երթալու, կերէ՛ք ամէն ինչ՝ որ կը հրամցուի ձեզի, առանց հարցնելու՝ խղճմտանքի պատճառով: 28 Բայց եթէ մէկը ըսէ ձեզի. «Ատիկա կուռքերու գոհուած է», անոր պատճառով՝ որ ցոյց տուա՛ւ ձեզի, եւ խղճմտանքի պատճառով՝ մի՛ ուտէ: 29 Սակայն երբ խղճմտանք կ'ըսեմ՝ ոչ թէ քուկդ է, հապա՝ ուրիշինը: Բայց ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս կը դատուի ուրիշի մը խղճմտանքէն: 30 Եթէ ես շնորհակալութեամբ կը բաժնեկցիմ, ինչո՞ւ հայիոյուիմ այն բանին պատճառով՝ որուն համար ես շնորհակալ կ'ըլլամ: 31 Ուրեմն՝ թէ ուտէք, թէ խմէք, եւ թէ ինչ որ ընէք, ամէնը ըրէ՛ք Աստուծոյ փառքին համար: 32 Մի՛ սայթաքեցնէք ոչ Հրեաները, ոչ Յոյները, ոչ ալ Աստուծոյ եկեղեցին: 33 Ինչպէս ես ալ կը հաճեցնեմ բոլորը՝ ամէն բանի մէջ, փնտրելով ոչ թէ իմ օգուտս, հապա՝ շատերունը, որպէսզի փրկուին:

11 Ինծի նմանեցէ՛ք, ինչպէս ես ալ՝ Քրիստոսի: 2 Կը գովեմ ձեզ, եղբայրներ, որ ամէն բանի մէջ կը յիշէք զիս ու կը պահէք սորվեցուցածներս՝ ինչպէս ես անհնդեցի ձեզի: 3 Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ամէն այր մարդու գլուխը Քրիստոսն է, ու կնոջ գլուխը՝ այր մարդը, եւ Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուած: 4 Ամէն այր մարդ՝ որ կ'աղօթէ կամ կը մարգարեանայ ծածկուած գլուխով, կ'անպատուէ իր գլուխը: 5 Իսկ ամէն կին՝ որ կ'աղօթէ կամ կը մարգարեանայ չծածկուած գլուխով, կ'անպատուէ իր գլուխը. բանի որ միեւնոյնն է՝ որպէս թէ ածիլուած ըլլար: 6 Որովհետեւ եթէ կինը չի ծածկուիր, թող կտրէ

իր մազերն ալ իսկ եթէ ամօթ է կնոջ մը՝ իր մազերը կտրելը կամ ածխոլիլը, թող ծածկուի: 7 Արդարեւ այր մարդը պարտաւոր չէ ծածկել գլուխը, քանի որ Աստուծոյ պատկերն ու փառքն է. բայց կինը՝ մարդուն փառքն է: 8 Որովհետեւ ոչ թէ այր մարդը կնոջմէն է, հապա՛ կինը այր մարդէն. 9 ոչ ալ այր մարդը ստեղծուեցաւ կնոջ համար, հապա՛ կինը մարդուն համար: 10 Հետեւաբար կինը պարտաւոր է շուք դնել իր գլուխին՝ հրեշտակներուն պատճառով: 11 Սակայն ոչ այր մարդը առանց կնոջ է, ոչ ալ կինը առանց այր մարդով՝ Տէրոջմով: 12 Որովհետեւ ինչպէս կինը այր մարդէն է, նոյնպէս ալ այր մարդը կնոջ միջոցով. բայց ամէն բան՝ Աստուծմէ: 13 Դուք ձեզմէ դատեցէք. պատշաճ է որ կին մը աղօթէ Աստուծոյ՝ չծածկուած գլուխով: 14 Նոյնիմանքնութիւնն ալ չի սորվեցներ ձեզի, թէ այր մարդ մը եթէ երկար մազեր ունի, ատիկա անպատուութիւն է իրեն: 15 Իսկ կին մը եթէ երկար մազեր ունի, ատիկա փառք է իրեն. որովհետեւ մազերը ծածկոցի տեղ տրուած են իրեն: 16 Սակայն եթէ մէկուն յարմար թուի հակառակիլ, ոչ մենք այդպիսի սովորութիւն ունինք, ոչ ալ Աստուծոյ եկեղեցիները: 17 Բայց ասիկա պատուիրելով՝ չեմ գովեր ձեզ, որովհետեւ ձեր համախմբումը ոչ թէ ակելիլա՛՝ հապա ակելի գէշ արդիւնք կ'ունենայ. 18 քանի որ նախ՝ երբ կը համախմբուիք եկեղեցիին մէջ, կը լսեմ թէ պառակտումներ կ'ըլլան ձեր մէջ, եւ մասամբ կը հաւատամ: 19 Արդարեւ պէտք է որ հերձուածներ ալ ըլլան ձեր մէջ, որպէսզի երեւան ելլեն անոնք՝ որ գնահատելի են ձեր մէջ: 20 Ուրեմն երբ դուք կը համախմբուիք տեղ մը, ատիկա Տէրոջ ընթրիքը ուտել չէ. 21 որովհետեւ՝ ուտելու ատեն՝ իւրաքանչիւրը նախ կ'ուտէ իր ընթրիքը. մէկը անօթի կը մնայ, իսկ միւսը կ'արբենայ: 22 Միթէ տուն չունիք՝ ուտելու եւ խմելու համար. կամ կ'արհամարհէք Աստուծոյ եկեղեցին, եւ կ'անջնէք չբաւորները: Ինչ ըստ ձեզի, գովեմ ձեզ այս բանին համար. չեմ գովեր: 23 Արդարեւ ես Տէրոջմէն ընդունեցի գայն՝ որ ձեզի ալ աւանդեցի, թէ Տէր Յիսուս՝ իր մատնուած գիշերը՝ հաց առաւ, 24 ու շնորհակալ ըլլալէ ետք՝ կտրեց եւ ըսաւ. «Աճէք ու կերէք, այն է իմ մարմինս՝ որ կը կտրուի ձեզի համար. ըրէք ասիկա՛՝ իմ յիշատակիս համար»: 25 Նոյնպէս ալ՝ ընթրիքէն ետք՝ բաժակը առաւ ու ըսաւ. «Այս բաժակը նոր ուխտն է՝ իմ արիւնովս. ըրէք ասիկա՛՝ քանի անգամ որ խմէք՝ իմ յիշատակիս համար: 26 Որովհետեւ քանի անգամ որ ուտէք այս հացը եւ խմէք այս բաժակը, Տէրոջ մահը կը պատմէք՝ մինչեւ որ ինք գայ»: 27 Հետեւաբար ո՞վ որ ուտէ այս հացը կամ խմէ Տէրոջ բաժակը անարժանաբար, պարտապան պիտի ըլլայ Տէրոջ մարմինին եւ արիւնին: 28 Ուրեմն իւրաքանչիւրը թող քննէ ինքզինք, ու այդպէս ուտէ հացէն եւ խմէ բաժակէն: 29 Որովհետեւ

ան որ կ'ուտէ ու կը խմէ անարժանաբար, կ'ուտէ ու կը խմէ ինքնիր դատապարտութիւնը, քանի որ չի գատորոշեր Տէրոջ մարմինը: 30 Այս պատճառով շատեր ձեր մէջ տկար եւ հիւանդ են, ու շատեր ալ կը ննջեն: 31 Որովհետեւ եթէ մենք մեզ դատէինք՝ չէինք դատուեր: 32 Իսկ երբ կը դատուինք՝ կը պատժուինք Տէրոջմէն, որպէսզի չդատապարտուինք աշխարհի հետ: 33 Հետեւաբար, եղբայրներս, երբ կը համախմբուիք ուտելու համար՝ սպասեցէք իրարու: 34 Իսկ եթէ մէկը անօթի է՝ թող ուտէ իր տան մէջ, որպէսզի չհամախմբուիք դատապարտութեան համար: Մնացածը պիտի պատուիրեմ՝ երբ գամ:

12 Հոգեւոր պարգեւներուն մասին չեմ ուզեր որ անգետ ըլլաք, եղբայրներ: 2 Դուք գիտէք թէ երբ հեթանոս էիք, կը տարուէիք դէպի մունջ կուռքերը՝ ինչպէս որ կ'առաջնորդուէիք: 3 Ուստի սա՛ կը հասկցնեմ ձեզի, թէ Աստուծոյ Հոգիով խօսող ոչ մէկը կ'ըսէ. «Լզովեմ ըլլայ Յիսուս»: Եւ ոչ մէկը կրնայ ըսել. «Յիսուս Տէր է», բայց միայն՝ Սուրբ Հոգիով: 4 Ուրեմն շնորհները զանազան են՝ բայց նոյն Հոգին է, 5 սպասարկութիւնները զանազան են՝ բայց նոյն Տէրն է, 6 ներգործութիւնները զանազան են՝ բայց նոյն Աստուծն է որ կը ներգործէ ամէն ինչ՝ բոլորին մէջ: 7 Սակայն Հոգիին յայտնաբերումը իւրաքանչիւրին տրուած է՝ բոլորին օգուտին համար: 8 Մէկուն տրուած է իմաստութեան խօսք՝ Հոգիով. ուրիշին՝ գիտութեան խօսք, նոյն Հոգիով. 9 ուրիշին՝ հաւատք, նոյն Հոգիով. ուրիշին՝ բժշկելու շնորհներ, նոյն Հոգիով. 10 ուրիշին՝ հրաշագործութիւններ, ուրիշին՝ մարգարեութիւն, ուրիշին՝ հոգիներու գատորոշութիւն, ուրիշին՝ զանազան լեզուներու տեսակներ, ուրիշին՝ լեզուներու թարգմանութիւն: 11 Այս ամէնը՝ միեւնոյն Հոգին կը ներգործէ, եւ իւրաքանչիւրին կը բաժնէ զատ-զատ՝ ինչպէս որ ինք փափաքի: 12 Արդարեւ՝ ինչպէս մարմինը մէկ է բայց շատ անդամներ ունի, եւ այն մարմինին բոլոր անդամները՝ թէպէտ շատ՝ մէկ մարմին են, նոյնպէս ալ Քրիստոս: 13 Քանի որ մենք բոլորս մկրտուեցանք մէկ Հոգիով՝ մէկ մարմին ըլլալու, թէ՛ Յրեաներ, թէ՛ Յոյներ, թէ՛ ստրուկներ, թէ՛ ազատներ, եւ բոլորս ալ մէկ Հոգիէն խմեցինք: 14 Որովհետեւ մարմինը մէկ անդամ չէ, հապա՛ շատ: 15 Եթէ ոտքը ըսէ. «Քանի ես ձեռք չեմ՝ մարմինէն չեմ», հետեւաբար ա՛յ մարմինէն չէ: 16 Ու եթէ ականջը ըսէ. «Քանի ես աչք չեմ՝ մարմինէն չեմ», հետեւաբար ա՛յ մարմինէն չէ: 17 Եթէ ամբողջ մարմինը աչք ըլլար, ո՞ր պիտի ըլլար լսելիքը. եւ եթէ ամբողջը լսելիք ըլլար, ո՞ր պիտի ըլլար հոտոտելիքը: 18 Բայց Աստուած անդամներ դրաւ մարմինին մէջ, անոնցմէ իւրաքանչիւրը՝ ինչպէս ինք կամեցաւ: 19 Եթէ ամբողջը ըլլար միայն մէկ անդամ, ո՞ր պիտի ըլլար մարմինը:

20 Բայց անդամները շատ են, իսկ մարմինը՝ մեկ: 21 Աչքը չի կրնար ըսել ձեռքին. «Պէտք չունիմ բեզի», եւ ոչ ալ գլուխը՝ ոտքերուն. «Պէտք չունիմ ձեզի»: 22 Նոյնիսկ մարմինին այն անդամները՝ որ աւելի տկար կը թուին, շատ աւելի հարկաւոր են. 23 ու մարմինին այն անդամները՝ որ նուազ պատուաւոր կը համարենք, անոնց աւելի մեծ պատիւ կ'ընծայենք: Այսպէս՝ մեր անվայելուչ անդամները աւելի շատ վայելչութիւն ունին. 24 իսկ մեր վայելուչ անդամներուն բան մը պէտք չէ: Բայց Աստուած մարմինը յորինեց՝ աւելի մեծ պատիւ տալով անկէ գրկուածին, 25 որպէսզի պառակտում չըլլայ մարմինին մեջ, հապա անդամները միեւնոյն խնամքը տանին իրարու: 26 Եթէ մէկ անդամը չարչարուի, բոլոր անդամները կը չարչարուին անոր հետ, ու եթէ մէկ անդամը պատուուի, բոլոր անդամները կ'ուրախանան անոր հետ: 27 Ուրեմն դուք Քրիստոսի մարմինն էք, եւ անհատաբար՝ անոր անդամները: 28 Աստուած նշանակեց ձեզմէ ոմանք եկեղեցիին մեջ, նախ՝ ամաքեալներ, երկրորդ՝ մարգարէներ, երրորդ՝ վարդապետներ, յետոյ՝ հրաշքներ գործողներ, ապա՝ բժշկելու, օգնելու, ղեկավարելու, զանազան լեզուներու շնորհներ ունեցողներ: 29 Միթէ բոլորը ամաքեալ են. միթէ բոլորը մարգարէ են. միթէ բոլորը վարդապետ են. միթէ բոլորը հրաշքներ կը գործեն. 30 միթէ բոլորը բժշկելու շնորհներ ունին. միթէ բոլորը լեզուներ կը խօսին. միթէ բոլորը կը թարգմանեն: 31 Բայց դուք նախանձախնդիր եղէք լաւագոյն շնորհներուն, ու եւ տակաւին ցոյց պիտի տամ ձեզի գերազանց ճամբայ մը:

13 Եթէ խօսիմ մարդոց եւ հրեշտակներուն լեզուները՝ բայց սեր չունենամ, ես հնչող պղինձի պէս կ'ըլլամ, եւ որդ ղոհանջող ծնծղայի պէս: 2 Ու եթէ ունենամ մարգարէութեան պարգեւը, հասկնամ բոլոր խորհուրդները եւ ամբողջ գիտութիւնը, ու եթէ ունենամ ամբողջ հաւատքը՝ որ կարենամ լեռներ տեղափոխել, բայց սեր չունենամ, ես ոչինչ եմ: 3 Եւ եթէ սնուցանեմ աղքատները՝ իմ ամբողջ ինչքովս, ու մարմինս այրուելու ընծայեմ, բայց սեր չունենամ, ես օգուտ մը չեմ ունենար: 4 Մերը համբերատար է, քաղցր է. սերը չի նախանձիր. սերը չի գռռզանար, չի հպարտանար. 5 անվայել վարքմունք չ'ունենար, իրենք չի փնտռեր, չի գրգռուիր, չարութիւն չի մտածեր. 6 անիրաւութեան համար չ'ուրախանար, հապա ճշմարտութեան ուրախակից կ'ըլլայ. 7 ամէն բանի կը հանդուրժէ, ամէն բանի կը հաւատայ, ամէն բանի կը յուսայ, ամէն բանի կը տոկայ: 8 Մերը բնաւ չ'իյնար. բայց եթէ մարգարէութիւններ ըլլան՝ պիտի ոչնչանան, եթէ լեզուներ՝ պիտի դադրին, եթէ գիտութիւն՝ պիտի ոչնչանայ: 9 Արդարեւ իիմա մասամբ գիտենք ու մասամբ կը մարգարէանանք. 10 բայց երբ

կատարեալը գայ, մասնակին պիտի ոչնչանայ: 11 Երբ մանուկ էի, մանուկի պէս կը խօսէի, մանուկի պէս կը մտածէի, մանուկի կարծիք ունէի. բայց երբ այր մարդ եղայ, մանկական բաները մէկ կողմ դրի: 12 Հիմա կը տեսնենք հայելիի մը մեջէն՝ աղօտ կերպով, բայց այն ատեն՝ պիտի տեսնենք երես ամ երես: Հիմա ես մասամբ կը ճանչնամ, բայց այն ատեն պիտի ճանչնամ այնպէս՝ ինչպէս ես ճանչցուած եմ: 13 Իսկ իիմա սա երեքը կը մնան՝ հաւատքը, յոյսը, սերը. բայց սէրն է ատոնց մեծագոյնը:

14 Սիրոյ հետամուտ եղէք, ու նախանձախնդիր եղէք հոգեւոր պարգեւներու, մանաւանդ՝ մարգարէանալու: 2 Որովհետեւ ան որ կը խօսի անծանօթ լեզուով, կը խօսի ոչ թէ մարդոց՝ հապա Աստուծոյ, քանի որ ոչ մէկը կը հասկնայ զինք. սակայն ան խորհուրդներ կ'արտայայտէ հոգիով: 3 Իսկ ան որ կը մարգարէանայ, կը խօսի մարդոց՝ շինութիւն, յորդոր եւ սփոփանք տալու: 4 Ան որ անծանօթ լեզուով կը խօսի՝ ինքզինք կը շինէ. բայց ան որ կը մարգարէանայ՝ եկեղեցին կը շինէ: 5 Կ'ուզեմ որ դուք բոլորդ լեզուներ խօսիք, մանաւանդ՝ մարգարէանաք. որովհետեւ ան որ կը մարգարէանայ, աւելի մեծ է քան ան որ լեզուներ կը խօսի, բացի եթէ ինք թարգմանէ՝ որպէսզի եկեղեցին շինութիւն ստանայ: 6 Իսկ իիմա, երբայրներ, եթէ ես գամ ձեզի՝ լեզուներ խօսելով, ինչ օգուտ պիտի ստանաք ինձմէ, եթէ չխօսիմ ձեզի կամ յայտնութեամբ, կամ գիտութեամբ, կամ մարգարէութեամբ եւ կամ ուսուցումով: 7 Ձայն տուող անշունչ բաներն անգամ, ըլլայ սրինգ թէ քնար, եթէ հնչիւններու զանազանութիւն չտան, ինչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ քնարով նուագուածը: 8 Որովհետեւ եթէ փողն ալ անորոշ ձայն տայ, ո՞վ պիտի պատրաստուի պատերազմի: 9 Նոյնպէս ալ դուք, եթէ լեզուով դիւրահասկնալի խօսքեր չարտաբերէք, ինչպէս պիտի հասկցուի խօսուածը. որովհետեւ խօսած պիտի ըլլաք օդին: 10 Ձայներու ո՞րքան տեսակներ ալ ըլլան աշխարհի մեջ, անոնցմէ ոչ մէկը անըմբռնելի է: 11 Ուրեմն եթէ չգիտնամ ձայնին իմաստը, ես օտարական մը պիտի ըլլամ խօսողին, խօսողն ալ օտարական մը պիտի ըլլայ ինծի: 12 Նոյնպէս ալ դուք, քանի նախանձախնդիր էք հոգեւոր պարգեւներու, ջանացէք գերազանց ըլլալ՝ եկեղեցիին շինութեան համար: 13 Ուստի ան որ կը խօսի անծանօթ լեզուով, թող աղօթէ՝ որ կարենայ թարգմանել: 14 Քանի որ եթէ ես աղօթեմ անծանօթ լեզուով, հոգին կ'աղօթէ, բայց միտքս անպտուղ է: 15 Ուրեմն ինչ ընելու եմ: Պիտի աղօթեմ հոգիով, պիտի աղօթեմ միտքով ալ. սաղմոս պիտի երգեմ հոգիով, սաղմոս պիտի երգեմ միտքով ալ: 16 Այլապէս, երբ դուն օրինաբանս հոգիով, ինչպէս ան որ

տգետի տեղը գրաւած է՝ «ամէն» պիտի ըստ քու շնորհակալութեանդ ատեն, քանի որ չի հասկնար քու ըսածոյ: 17 Արդարեւ դուն լաւ շնորհակալ կ'ըլլաս, բայց միւսը չի շինուիր: 18 Շնորհակալ եմ Աստուծմէ, որ ձեր բոլորէն ատելի լեզուներ կը խօսիմ. 19 սակայն կը նախընտրեմ եկեղեցիին մէջ հինգ խօսք ըսել միտքովս, որպէսզի ուրիշներուն ալ սորվեցնեմ, քան բիւրաւոր խօսքեր՝ անծանօթ լեզուով: 20 Եղբայրներ, ըմբռնուով մանուկ մի՛ ըլլաք, հապա չարամտութեան մէջ մանուկ եղէք, իսկ ըմբռնուով՝ չարահաւ: 21 Օրէնքին մէջ գրուած է. «Ուրիշ լեզուներով եւ ուրիշ շրջուններով պիտի խօսիմ այս ժողովուրդին, սակայն այդպէս ալ մտիկ պիտի չընեն ինծի, - կ'ըսէ Տէրը»: 22 Հետեւաբար լեզուները նշանի համար են, ոչ թէ հաւատացեալներուն՝ հապա անհաւատներուն. իսկ մարգարէութիւնը՝ ոչ թէ անհաւատներուն, հապա՝ հաւատացեալներուն: 23 Ուրեմն, եթէ ամբողջ եկեղեցին համախմբուի տեղ մը եւ բոլորն ալ խօսին անծանօթ լեզուներ, ուս ինչ մտնեն տգետներ կամ անհաւատներ, պիտի չըսեն թէ դուք խելագարած էք: 24 Իսկ եթէ բոլորն ալ մարգարեանան, ուս ինչ մտնէ անհաւատ մը կամ տգետ մը, բոլորէն ալ կը կշտամբուի, բոլորէն ալ կը դատուի: 25 Եւ այսպէս՝ անոր սիրտին գաղտնիքները երեւան կ'ելլեն, ու երեսի վրայ իյնալով պիտի երկրպագէ Աստուծոյ, եւ յայտարարէ թէ իրապէս Աստուած ձեր մէջ է: 26 Ուրեմն ինչ, եղբայրներ: Երբ կը համախմբուիք, եթէ ձեզմէ իւրաքանչիւրը ունի սաղմոս մը, ուսուցում մը, լեզու մը, յայտնութիւն մը, մեկնութիւն մը՝, ամէն բան թող ըլլայ շինութեան համար: 27 Եթէ մէկը խօսի անծանօթ լեզուով, երկու, կամ ամենէն շատը՝ երեք հոգի թող ըլլան, եւ խօսին կարգով. մէկն ալ թող թարգմանէ: 28 Բայց եթէ թարգմանող չըլլայ, թող լռէ եկեղեցիին մէջ, ու թող խօսի ինքնիրեն եւ Աստուծոյ հետ: 29 Մարգարէները թող խօսին՝ երկու կամ երեք հոգի, ու միւսները վճռեն: 30 Իսկ եթէ ուրիշի մը՝ որ նստած է՝ բան մը յայտնուի, առջիկը թող լռէ: 31 Որովհետեւ բոլորդ ալ կրնաք մէկ առ մէկ մարգարեանալ, որպէսզի բոլորն ալ սորվին, եւ բոլորն ալ միխթարուին: 32 Եւ մարգարէներուն հոգիները մարգարէներուն կը հպատակին. 33 քանի որ Աստուած խառնակութեան Աստուած չէ, հապա՝ խաղաղութեան, ինչպէս սուրբերուն բոլոր եկեղեցիներուն մէջ: 34 Եկեղեցիներուն մէջ՝ ձեր կիները թող լռեն, որովհետեւ անոնց արտօնուած չէ խօսիլ, հապա՝ հպատակիլ, ինչպէս կ'ըսէ Օրէնքն ալ: 35 Իսկ եթէ ուզեն որեւէ բան սորվիլ, թող հարցնեն տան մէջ՝ իրենց ամուսիններուն. քանի որ կիներուն ամօթ է եկեղեցիին մէջ խօսիլ: 36 Միթէ Աստուծոյ խօսքը ձեզմէ ելաւ, կամ միայն ձեզի հասաւ: 37 Եթէ մէկը կը կարծէ թէ ինք մարգարէ է, կամ հոգեւոր, թող զիտակցի թէ ձեզի

գրած բաներս՝ Տէրոջ պատուիրաններն են: 38 Բայց եթէ մէկը անգետ է՝ թող անգետ ըլլայ: 39 Հետեւաբար, եղբայրներ, նախանձախնդիր եղէք մարգարեանալու, ու մի՛ արգիլէք լեզուներ խօսիլն ալ: 40 Ամէն բան թող ըլլայ վայելչութեամբ եւ կարգով:

15 Եղբայրներ, կը գիտցնեմ ձեզի այն ատետարանը՝ որ քարոզեցի ձեզի, ու դուք ալ ընդունեցիք եւ անոր մէջ հաստատ կը կենաք: 2 Անով նաեւ կը փրկուիք, եթէ յիշողութեան մէջ պահէք ինչ որ ատետեցի ձեզի. այլապէս՝ գուր տեղը հաւատացած կ'ըլլաք: 3 Որովհետեւ նախ ատետեցի ձեզի այն՝ որ ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեռաւ մեր մեղքերուն համար՝ Գիրքերուն համաձայն, 4 թաղուեցաւ, յարուջիւն առաւ երրորդ օրը՝ Գիրքերուն համաձայն, 5 ու երեւցաւ Կեփաիսի, ապա տասներկուքին: 6 Յետոյ միաժամանակ երեւցաւ ինձ հարիւրէ ատելի եղբայրներու, որոնց մեծ մասը կը մնայ մինչեւ այժմ, իսկ ոմանք ալ ննջեցին: 7 Ապա երեւցաւ Յակոբոսի, յետոյ՝ բոլոր առաքեալներուն: 8 Բոլորէն ետք՝ երեւցաւ նաեւ ինծի, որպէս թէ վիժածի մը: 9 Որովհետեւ ես առաքեալներուն փոքրագոյնն եմ, եւ արժանի ալ չեմ առաքեալ կոչուելու, քանի որ հալածեցի Աստուծոյ եկեղեցին: 10 Բայց Աստուծոյ շնորհովն եմ՝ ինչ որ եմ: Եւ անոր շնորհքը՝ որ իմ վրաս է, ընդունայն չեղաւ. հապա ես անոնց բոլորէն շատ ատելի աշխատեցայ. սակայն ոչ թէ ես, հապա Աստուծոյ շնորհքը՝ որ ինծի հետ էր: 11 Ուստի՝ թէ՛ ես, թէ՛ անոնք այսպէս կը քարոզենք, ու դուք այսպէս հաւատացիք: 12 Ուրեմն եթէ կը քարոզուի թէ Քրիստոս մեռելներէն յարուջիւն առած է, ինչպէս ձեզմէ ոմանք կ'ըսեն թէ՛ «մեռելներու յարուջիւն չկայ»: 13 Բայց եթէ մեռելներու յարուջիւն չկայ, ուրեմն Քրիստոսն ալ յարուջիւն առած չէ: 14 Ու եթէ Քրիստոս յարուջիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը ունայն է, ու ձեր հաւատքն ալ ունայն է: 15 Իսկ մենք ալ Աստուծոյ սուտ վկաները կ'ըլլանք, որովհետեւ Աստուծոյ համար վկայեցինք թէ մեռելներէն յարուջանեց Քրիստոսը. մինչդէռ յարուջանած չէ զայն, եթէ իրապէս մեռելները յարուջիւն չեն առներ: 16 Բանի որ եթէ մեռելները յարուջիւն չեն առներ, Քրիստոս ալ յարուջիւն առած չէ. 17 ու եթէ Քրիստոս յարուջիւն առած չէ, ձեր հաւատքը փուռ է, եւ տակաւին ձեր մեղքերուն մէջ էք. 18 ուրեմն Քրիստոսով ննջեցեալներն ալ կորսուած են: 19 Եթէ միայն այս կենսքին համար Քրիստոսի յուսացած ենք, մենք բոլոր մարդոցմէն ատելի խղճալի ենք: 20 Իսկ հիմա՝ Քրիստոս մեռելներէն յարուջիւն առած է, ու եղած երախայրիքը անոնց՝ որ ննջեցին: 21 Որովհետեւ՝ քանի մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ եղաւ մեռելներու յարուջիւնը:

22 Որովհետև ինչպես Ադամով բոլորը կը մեռնին, նոյնպես ալ Քրիստոսով բոլորը կենանք պիտի ստանան: 23 Բայց իւրաքանչիւրը իր կարգով. նախ երախայրիքը՝ Քրիստոս, յետոյ Քրիստոսի պատկանողները՝ իր գալուստին: 24 Ապա պիտի գայ վախճանը, երբ թագաւորութիւնը պիտի յանձնէ Աստուծոյ՝ Յօրը, ոչնչացնելէ ետք ամէն պետութիւն, ամէն իշխանութիւն ու գորութիւն: 25 Որովհետև ան պետք է թագաւորէ, մինչեւ որ բոլոր թշնամիները դնէ իր ոտքերուն տակ: 26 Վերջին թշնամին որ պիտի ոչնչացուի՝ մահն է, որովհետև Գիրքը կ'ընէ. «Ամէն բան դրաւ անոր ոտքերուն տակ»: 27 Բայց երբ կ'ըսէ թէ «ամէն բան դրուած է անոր տակ», բացայայտ է թէ բացի անկէ՝ որ ամէն բան դրաւ անոր տակ: 28 Ու երբ ամէն բան հպատակի անոր, այն ատեն Որդին՝ ինք ալ՝ պիտի հպատակի անոր՝ որ ամէն բան դրաւ իրեն տակ, որպէսզի Աստուած ըլլայ ամէն ինչ՝ բոլորին մէջ: 29 Այլապէս, ինչ պիտի ընեն անոնք՝ որ կը մկրտուին մեռելներուն համար, եթէ մեռելները երբեք յարութիւն չեն առներ: Ուրեմն ինչո՞ւ կը մկրտուին անոնց համար. 30 եւ ինչո՞ւ մենք ալ վտանգի մէջ ենք ամէն ժամ: 31 Ես ամէն օր կը մեռնիմ. վկայ կը բերեմ այն պարծանքը՝ որ ունիմ ձեր վրայ Քրիստոս Յիսուսով՝ մեր Տէրոջմով: 32 Եթէ Եփեսոսի մէջ կռուած ըլլայի գազաններու դէմ՝ մարդոց նման, ինչ օգուտ էր ինձի, եթէ մեռելները յարութիւն չեն առներ. ուտենք՝ ու խմենք, որովհետև վաղը պիտի մեռնինք: 33 Մի՛ մոլորիք. չար ընկերակցութիւնները կ'ապականեն բարի բարքը: 34 Սթափեցէք արդարութեամբ ապրելու համար, ու մի՛ մեղանչէք. որովհետև ձեզմէ ոմանք չունին Աստուծոյ գիտութիւնը. ասիկա կ'ըսեն՝ ձեզ ամբողջով համար: 35 Բայց մէկը պիտի ըսէ. «Ինչպէս մեռելները յարութիւն կ'առնեն, եւ ինչ մարմինով կու գան»: 36 Անմիտ, ինչ որ դուն կը սերմանես՝ կենանք չի ստանար եթէ չմեռնի: 37 Իսկ ինչ որ կը սերմանես, ոչ թէ այն մարմինը որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես, հապա մերկ հատիկը, ըլլայ ան ցորենի թէ ուրիշ սերմի. 38 բայց Աստուած մարմին կու տայ անոր՝ ինչպէս կը կամենայ, եւ իւրաքանչիւր սերմին՝ իր յատուկ մարմինը: 39 Ամէն մարմին նոյն մարմինը չէ. հապա ուրիշ է մարդոց մարմինը, ուրիշ՝ անասուններուն մարմինը, ուրիշ՝ ձուկերունը, եւ ուրիշ՝ թռչուններունը: 40 Կան նաեւ երկնաւոր մարմիններ ու երկրաւոր մարմիններ. բայց երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է, երկրաւորներունը՝ ուրիշ: 41 Արեւին փառքը ուրիշ է, լուսինին փառքը՝ ուրիշ, եւ աստղերուն փառքը՝ ուրիշ. որովհետև մէկ աստղը փառքով կը տարբերի միւս աստղէն: 42 Այսպէս է նաեւ մեռելներուն յարութիւնը: Մարմինը կը սերմանուի ապականութեամբ, եւ յարութիւն

կ'առնէ անապականութեամբ. 43 կը սերմանուի անպատուութեամբ, ու յարութիւն կ'առնէ փառքով. կը սերմանուի տկարութեամբ, եւ յարութիւն կ'առնէ զօրութեամբ: 44 Կը սերմանուի իբր շնչաւոր մարմին, ու յարութիւն կ'առնէ իբր հոգեւոր մարմին: Շնչաւոր մարմին կայ, նաեւ հոգեւոր մարմին կայ, 45 եւ սմ գրուած է. «Առաջին մարդը՝ Ադամ՝ եղաւ ապրող անձ». իսկ վերջին Ադամը՝ ապրեցնող հոգի: 46 Բայց ոչ թէ նախ հոգեւորը, հապա՝ շնչաւորը, ու յետոյ՝ հոգեւորը: 47 Առաջին մարդը երկրէն է՝ հողեղէն, բայց երկրորդ մարդը Տէրն է՝ երկինքէն: 48 Ինչպէս հողեղէնն է՝ նոյնպէս ալ հողեղէններն են, եւ ինչպէս երկնաւորն է՝ նոյնպէս ալ երկնաւորներն են: 49 Ինչպէս կը կրենք հողեղէնին պատկերը, նաեւ պիտի կրենք երկնաւորին պատկերը: 50 Ուրեմն սա կ'ըսեմ, եղբայրներ, թէ մարմին եւ արիւն չեն կրնար ժառանգել Աստուծոյ թագաւորութիւնը, ոչ ալ ապականութիւնը կը ժառանգէ անապականութիւն: 51 Ահա՛ կը յայտնեմ ձեզի խորհուրդ մը. «Բոլորս պիտի չննջենք, բայց բոլորս ալ պիտի փոխուինք. 52 անմիջապէս, ակնթարթի մը մէջ, վերջին փողին հնչելու ատենը. որովհետև փողը պիտի հնչէ, մեռելները յարութիւն պիտի առնեն՝ առանց ապականութեան, ու մենք ալ պիտի փոխուինք»: 53 Որովհետև պետք է որ այս ապականացու մարմինը հազնի անապականութիւն, եւ այս մահկանացուն հազնի անմահութիւն: 54 Ուստի երբ այս ապականացու մարմինը հազնի անապականութիւն, եւ այս մահկանացուն հազնի անմահութիւն, այն ատեն պիտի իրագործուի այն խօսքը՝ որ գրուեցաւ. «Մահը ընկղմեցաւ յաղթութեան մէջ»: 55 «Մահ, ո՞ւր է խայթոցդ. դժոխք, ո՞ւր է յաղթութիւնդ»: (Հածես 86)

16 Ինչ կը վերաբերի սուրբերուն համար ըլլալիք հանգանակութեան, ինչպէս պատուիրեցի Գաղատացիներու եկեղեցիներուն, դուք ալ այնպէս ըրէք: 2 Ամէն ՄԵԼՉԱՐՅՈՒՅ՝ ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող մեկոյի դնէ իր բով ինչ որ յաջողած է խնայել, 3 որպէսզի հանգանակութիւններ չըլլան երբ ես գամ: Ու երբ գամ, անոնք որ գատորոշէք՝ զիրենք պիտի դրկեն նամակներով՝, որպէսզի Երուսաղէմ տանին ձեր պարգեւները: 4 Եթէ իմ երթալս ալ արժանավայել

ըլլայ, անոնք պիտի երթան ինծի հետ: **5** Ուրեմն ես պիտի գամ ձեզի՝ երբ անցնիմ Մակեդոնիայէն. (քանի որ պիտի անցնիմ Մակեդոնիայէն.) **6** Եւ թերեւս մնամ ձեր քով ու ձմերեմ ալ ձեզի հետ. որպէսզի դուք ուղարկէք զիս՝ ուր որ երթամ: **7** Որովհետեւ չեմ ուզեր տեսնել ձեզ հիմա՝ անցած ատենս, բայց կը յուսամ որ ժամանակ մը մնամ ձեր քով, եթէ Տէրը արտօնէ: **8** Սակայն Եփեսոս պիտի մնամ մինչեւ Պենտեկոստէ: **9** որովհետեւ մեծ եւ արդիւնաւոր դուռ մը բացուած է ինծի, ու բազմաթիւ հակառակորդներ կան: **10** Ուրեմն եթէ Տիմոթէոս գայ, ուշադիր եղէք որ մնայ ձեր քով առանց վախի. քանի որ ան կ'ընէ Տէրոջ գործը, ինչպէս ես այ: **11** Ուստի ոչ մէկը թող անարգէ զայն. հապա խաղաղութեամբ ուղարկեցէք զայն՝ որ ինծի գայ, որովհետեւ անոր կը սպասեմ եղբայրներուն հետ: **12** Իսկ ինչ կը վերաբերի Ապողոս եղբօր, շատ աղաչեցի անոր՝ որ ձեզի գայ եղբայրներուն հետ, բայց բնաւ փափաք չունեցաւ որ հիմա գայ. սակայն պիտի գայ՝ երբ պատենութիւն ունենայ: **13** Արթնն մնացէք, հաւատքի մէջ հաստատուն կեցէք, քաջ եղէք, զօրացէք: **14** Ձեր բոլոր բաները սիրով ըլլան: **15** Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, (դուք կը ճանչնաք Ստեփանասի ընտանիքը, որ Աքայիայի երախայրիքն է, եւ իրենք զիրենք նուիրեցին սուրբերուն սպասարկութեան,) **16** որ հպատակիք այդպիսիներուն եւ բոլորին՝ որ կը գործակցին մեզի ու կ'աշխատին: **17** Ուրախ եմ Ստեփանասի, Փորտունատոսի եւ Աքայիկոսի գալուստին համար, որովհետեւ իրենք լրացուցին ձեր պակասը, **18** քանի որ հանգստացուցին իմ հոգիս ու ձերը. ուրեմն ճանչցէք այդպիսիները: **19** Ասիայի եկեղեցիները կը բարեւեն ձեզ. Տէրոջմով շատ կը բարեւեն ձեզ Ակիւղաս եւ Պրիսկիղա՝ իրենց տան մէջ եղող եկեղեցիին հետ: **20** Բոլոր եղբայրները կը բարեւեն ձեզ. բարեւեցէք զիրար սուրբ համբոյրով: **21** Ես՝ Պօղոս, իմ ձեռքովս կը գրեմ այս բարեւը: **22** Եթէ մէկը չի սիրեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը, նզովեմք ըլլայ երբ մեր Տէրը գայ՝: **23** Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ: **24** Իմ սէրս ձեր բոլորին հետ՝ Քրիստոս Յիսուսով: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

1 Պօղոս, Աստուծոյ կամբով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը, ու Տիմոթէոս մեր եղբայրը, Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին եւ Աթալիայի մէջ եղող բոլոր սուրբերուն. **2** շնորհք ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծոմ՝ մեր Յօրմէն, եւ Տէր Յիսուս Քրիստոս: **3** Օրհնելի ըլլայ Աստուած, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, արգահատանքի Յայրը եւ ամէն միախորութեան Աստուածը, **4** որ կը միախորտ մեզ մեր ամբողջ տառապանքին մէջ, որպէսզի մենք կարենանք միախորտել անոնք՝ որ որեւէ տառապանքի մէջ են, այն միախորտութեամբ՝ որով մենք կը միախորտուինք Աստուծոմ. **5** որովհետեւ ինչպէս Քրիստոսի չարչարանքները կ'առատանան մեր մէջ, նմանապէս մեր միախորտութիւնն ալ կ'առատանայ Քրիստոսի միջոցով: **6** Եթէ տառապի՞նք՝ ձեր միախորտութեան եւ փրկութեան համար է, որ արդիւնաւոր կ'ըլլայ՝ համբերելով այն նոյն չարչարանքներուն, որոնցմով մենք ալ կը չարչարուինք. ու եթէ միախորտուինք՝ ձեր միախորտութեան եւ փրկութեան համար է: **7** Տեր յոյսը հաստատուն է ձեր վրայ, որովհետեւ գիտենք թէ ինչպէս հաղորդակից էք մեր չարչարանքներուն, նոյնպէս ալ միախորտութեան պիտի ըլլաք: **8** Որովհետեւ չենք ուզեր, եղբայրներ, որ անգիտանաք Ասիայի մէջ մեզի պատահած տառապանքը. չափէն աւելի ծանրաբեռնուեցանք, մեր կարողութենէն աւելի, այնքան՝ որ նոյնիսկ յուսահատեցանք կեանքէն: **9** Բայց մահուան վճիռը ունեինք մեր վրայ, որպէսզի վստահինք ոչ թէ մենք մեզի, հապա Աստուծոյ՝ որ մեռելները կը յարուցանէ: **10** Ան այդպիսի մեծ մահէ մը ազատեց մեզ, ու կ'ազատէ. **11** եւ կը յուսանք թէ ան տակաւին պիտի ազատէ: Դուք ալ կը գործակցիք՝ մեզի համար աղերսելով, որպէսզի շատեր շնորհակալ ըլլան մեր պատճառով՝ շատ անձերու աղօթքին միջոցով մեզի եղած շնորհին համար: **12** Արդարեւ սա է մեր պարծանքը՝ մեր խղճմտանքին վկայութիւնը, թէ մենք՝ պարզամտութեամբ եւ Աստուծոյ անկեղծութեամբ, ոչ թէ մարմնաւոր իմաստութեամբ՝ հապա Աստուծոյ շնորհքով վարուեցանք աշխարհի մէջ, եւ ալ աւելի ձեզի հանդէպ: **13** Որովհետեւ ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, քան ինչ որ դուք կը կարդաք ու կը հասկնաք. եւ կը յուսամ թէ մինչեւ վախճանն ալ պիտի հասկնաք, **14** ինչպէս նաեւ մասամբ հասկցաք մեզ, թէ մենք ձեր պարծանքն ենք, ինչպէս դուք ալ մերը՝ Տէր Յիսուսի օրը: **15** Այս վստահութեամբ կը փափաքէի նախ զալ ձեզի, որպէսզի դուք երկրորդ

շնորհք մը ընդունիք, **16** անցնիլ ձեզմէ դէպի Մակեդոնիա, եւ Մակեդոնիայէն դարձեալ զալ ձեզի, ու ձեզմէ ուղարկուած՝ երթալ Յրեաստան: **17** Ուրեմն երբ այսպէս փափաքեցայ, միթէ թեթեւութեամբ վարուեցայ. եւ կամ՝ ինչ որ ես կը ծրագրեմ, մարմնաւորապէս կը ծրագրեմ, որպէսզի իմ բովս «այր»ն՝ այր ըլլայ, եւ «նչ»ը՝ ոչ՝: **18** Սակայն Աստուած հաւատարիմ է, որ ձեզի հասած մեր խօսքը «այր» եւ «ոչ» չէր. **19** քանի որ Աստուծոյ Որդին՝ Յիսուս Քրիստոս, որ բարոզուեցաւ ձեզի մեր միջոցով, (ինձմով, Միղուանտով ու Տիմոթէոսով,) «այր» եւ «ոչ» չեղաւ, հապա իր մէջ եղաւ «այր»ն: **20** Արդարեւ Աստուծոյ բոլոր խոստումները՝ իր մէջ «այր» են, եւ իր մէջ «ամէն» են՝ Աստուծոյ փառքին համար մեր միջոցով: **21** Ուրեմն ամ որ հաստատեց մեզ Քրիստոսով՝ ձեզի հետ, եւ օծեց մեզ՝ Աստուած է, **22** որ նաեւ կնքեց մեզ ու տուաւ մեզի Յոգիին գրաւականը՝ մեր սիրտերուն մէջ: **23** Բայց ես Աստուած վկայ կը կանչեմ իմ անձիս, թէ տակաւին Կորնթոս չեկայ՝ խնայելու համար ձեզի: **24** Ոչ թէ կը տիրենք ձեր հաւատքին վրայ, հապա գործակիցներ ենք ձեր ուրախութեան. որովհետեւ դուք հաւատքով կը կենաք:

2 **2** Որովհետեւ եթէ ես տրտմեցնեմ ձեզ, ալ ո՞վ է որ պիտի ուրախացնէ զիս, եթէ ոչ ան՝ որ տրտմեցաւ ինձմէ: **3** Ասիկա գրեցի, որ երբ զամ՝ տրտմութիւն մը չկրնէ անոնցմէ՝ որ պետք է ուրախացնեն զիս. քանի որ ձեր բոլորին մասին համոզուած եմ թէ իմ ուրախութիւնս ձեր բոլորինն է: **4** Որովհետեւ շատ տառապանքի մէջ եւ սիրտի կսկիծով գրեցի ձեզի՝ շատ արցունքով. ոչ թէ՝ որպէսզի տրտմիք, հապա գիտնաք այն յորդառատ սէրը՝ որ ունիմ ձեզի հանդէպ: **5** Իսկ եթէ մէկը տրտմեցուց, ոչ թէ տրտմեցուց զիս, հապա մասամբ (որպէսզի չծանրաբեռնեմ) ձեզ բոլորը՝: **6** Բաւական է այդպիսի մարդուն այն պատիժը՝ որ տրուեցաւ շատերէ: **7** Յետեւաբար՝ ընդհակառակը՝ պետք է փոխարէնը ներել անոր ու միախորտել զայն, որպէսզի այնպիսին չյուսալքուի չափազանց տրտմութենէ: **8** Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի, որ անոր հանդէպ վաւերացնէք ձեր սերը. **9** (քանի որ սա՛նպատակով ալ գրեցի, որպէսզի ձեզ փորձելով գիտնամ թէ ամէն բանի մէջ հնազանդ էք: **10** Անոր՝ որուն դուք որեւէ բան ներէք, ես ալ կը ներեմ. որովհետեւ եթէ որեւէ բան ներած եմ, ձեր պատճառով անոր ներած եմ՝ Քրիստոսի անձով.) **11** որպէսզի Սատանան մեզ չկեղեքէ, քանի որ չենք անգիտանար անոր դիտաւորութիւնները: **12** Ուրեմն երբ հասայ Տրովադա՝ Քրիստոսի աւետարանը բարոզելու, թէպէտ Տէրը դուռ մը բացած էր ինձի, **13** անդորրութիւն չունեցայ հոգիս մէջ, որովհետեւ հոն չգտայ եղբայր՝ Տիմոթէոսը. հապա հրաժեշտ առնելով անոնցմէ՝ մեկնեցայ Մակեդոնիա: **14** Շնորհակալութիւն

Աստուծոյ, որ ամէն ատեն մեզի յաղթութիւն կը պատճառէ Քրիստոսով, ու զինք ճանչնալուն հոտը մեզմով կը յայտնաբերէ ամէն տեղ: 15 Որովհետեւ մենք՝ Աստուծոյ համար՝ Քրիստոսի անոյշ հոտն ենք, թէ փրկուածներուն եւ թէ կորսուողներուն մէջ: 16 Ոմանց՝ մահուան հոտ դէպի մահ, ոմանց ալ՝ կեանքի հոտ դէպի կեանք: Եւ ի՞նչ ընդունակ է ընելու այս բաները: 17 Քանի որ մենք շատերուն պէս չենք, որոնք կը խարդախեն Աստուծոյ խօսքը. հապա անկեղծութեամբ, Աստուծմէ դրկուած եւ Աստուծոյ առջեւ կը խօսինք՝ Քրիստոսով:

3 Սկսինք դարձեալ մենք մեզ յանձնարարել. կամ թէ՛ ոմանց պէս՝ պլէտք են մեզի յանձնարարական նամակներ ձեզի, կամ յանձնարարութիւն ձեզմէ: 2 Դուք էք մեր նամակը՝ մեր սիրտերուն մէջ գրուած, ճանչցուած ու կարդացուած բոլոր մարդոցմէն. 3 բացայայտ ըլլալով որ դուք Քրիստոսի նամակն էք՝ մեր սպասարկութեամբ, ոչ թէ մելանով գրուած, հապա՝ ապրող Աստուծոյ Յոգիով. ոչ թէ քարեղէն տախտակներու վրայ, հապա՝ սիրտին մարմնեղէն տախտակներուն վրայ: 4 Մենք այսպիսի վստահութիւն ունինք Աստուծոյ վրայ՝ Քրիստոսի միջոցով: 5 Ո՛չ թէ մենք մեզմէ ընդունակ ենք մտածել որեւէ բան՝ որպէս թէ մեզմէ, հապա մեր ընդունակութիւնը Աստուծմէ է: 6 Ան նաեւ ընդունակ ըրաւ մեզ Նոր Կտակարանին սպասարկուներ ըլլալու. ոչ թէ գիրին, հապա՝ Յոգիին, որովհետեւ գիրը կը սպաննէ, բայց Յոգին կեանք կու տայ: 7 Իսկ եթէ քարերու վրայ փորագրուած մահուան սպասարկութիւնը այնքան փառաւոր եղաւ, որ Իսրայելի որդիները չէին կրնար ականապիշ նայիլ Մովսէսի երեսին՝ անոր դէմքին պայծառութեան պատճառով, որ պիտի ոչնչանար, 8 ուրեմն՝ որքան անելի փառաւոր պիտի ըլլայ հոգիին սպասարկութիւնը. 9 քանի որ եթէ դատապարտութեան սպասարկութիւնը փառաւոր էր, որչափ անելի գերազանց պիտի ըլլայ արդարութեան սպասարկութեան փառքը. 10 որովհետեւ ինչ որ փառաւոր եղած էր՝ ալ փառք չունէր այս կապակցութեամբ, զինք գերազանցող փառքին պատճառով: 11 Արդարեւ եթէ այն որ պիտի ոչնչանար՝ փառաւոր էր, որչափ անելի փառաւոր պիտի ըլլայ այն՝ որ մնայուն է: 12 Ուրեմն, նկատելով որ ունինք այսպիսի յոյս մը, մեծ համարձակութեամբ կը վարուինք մեր խօսքին մէջ. 13 ոչ թէ ինչպէս Մովսէս, որ ծածկոց կը դնէր իր երեսին վրայ՝ որպէսզի Իսրայելի որդիները ականապիշ չնայէին ոչնչանալու սահմանուածին վախճանին: 14 Սակայն անոնց միտքերը կուրցան. որովհետեւ՝ մինչեւ այսօր՝ նոյն ծածկոցը ձգուած կը մնայ Յին Կտակարանի ընթերցումին վրայ, (ան

Քրիստոսով կ'ոչնչանայ,) 15 հապա մինչեւ այսօր, երբ Մովսէսի գիրքը կը կարդացուի, ծածկոցը դրուած կը մնայ անոնց սիրտին վրայ: 16 Բայց երբ Տէրոջ դառնան, ծածկոցը պիտի վերցուի: 17 Ուրեմն Տէրը այդ Յոգին է, եւ ուր Տէրոջ Յոգին կայ, հոն ազատութիւն կայ: 18 Իսկ մենք բոլորս, բաց երեսով Տէրոջ փառքը տեսնելով՝ որպէս թէ հայելիի մէջ, կը փոխուինք նոյն պատկերին՝ փառքէ փառք, որպէս թէ Տէրոջ Յոգիին միջոցով:

4 Ուստի, քանի ունինք այս սպասարկութիւնը, ողորմութիւն գտած ըլլալով՝ չենք ձանձրանար. 2 հապա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ բաներէն, խորամանկութեամբ չենք ընթանար եւ Աստուծոյ խօսքը չենք խարդախեր. այլ ճշմարտութիւնը բացայայտելով մենք մեզ կը յանձնարարենք ամէն մարդու խղճմտանքին՝ Աստուծոյ առջեւ: 3 Իսկ եթէ մեր աւետարանը ծածկուած է, կորսուածներուն համար ծածկուած է. 4 որոնց մէջ այս աշխարհի աստուածը կուրցուց անհաւատներուն միտքերը, որպէսզի Քրիստոսի՝ Աստուծոյ պատկերին՝ փառքի աւետարանին յոյսը անոնց վրայ չշողայ: (ստ՝ ց165) 5 Արդարեւ մենք մեզ չէ որ կը քարոզենք, հապա՝ Քրիստոս Յիսուս Տէրը, ու մեզ՝ ձեր ծառաները Յիսուսի համար. 6 որովհետեւ Աստուած, որ հրամայեց յոյսին՝ փայլիլ խաւարին մէջէն, ինք փայլեցաւ մեր սիրտերուն մէջ՝ Աստուծոյ փառքին գիտութեան յոյսը տալու համար Յիսուս Քրիստոսի դէմքին վրայ: 7 Բայց մենք ունինք այս գանձը հողէ անօթներու մէջ, որպէսզի զօրութեան գերազանցութիւնը ըլլայ Աստուծմէ, եւ ոչ թէ մեզմէ: 8 Ամէն կողմէ կը տառապինք, բայց տազնապաճ չենք. վարանումի մէջ ենք, բայց յուսահատած չենք. 9 հալածուած ենք, բայց լքուած չենք. խորտակուած ենք, բայց կորսուած չենք: 10 Ամէն ատեն Յիսուսի մահը կը կրենք մեր մարմինին մէջ, որպէսզի Յիսուսի կեանքն ալ յայտնաբերուի մեր մարմինին մէջ: 11 Որովհետեւ մենք որ կ'ապրինք՝ ամէն ատեն Յիսուսի համար մահուան կը մատնուինք, որպէսզի Յիսուսի կեանքն ալ յայտնաբերուի մեր մահկանացու մարմինին մէջ: 12 Ուստի՝ մահը կը ներգործէ մեր մէջ, իսկ կեանքը՝ ձեր մէջ: 13 Բայց հաւատքին նոյն հոգին ունինք, ինչպէս գրուած է. «Հաւատացի, ուստի խօսեցայ»: Մենք ալ կը հաւատանք, ուստի կը խօսինք: 14 Գիտենք թէ ան՝ որ յարուցանեց Տէր Յիսուսը, մեզ ալ պիտի յարուցանէ Յիսուսի միջոցով, եւ անոր պիտի ներկայացնէ՝ ձեզի հետ: 15 Որովհետեւ ամէն բան ձեզի համար է, որպէսզի այն շնորհքը՝ աւելցած շատերու շնորհակալութեամբ՝ ճոխանայ Աստուծոյ փառքին համար: 16 Յետեւաբար չենք ձանձրանար. եւ թէպէտ մեր արտաքին մարդը կ'ապականի, ներքին մարդը օրէ

օր կը նորոգուի: 17 Արդարեւ մեր թեթեւ վայրկեանական տառապանքը՝ մեզի համար կը պատրաստէ գերագանց ու յաւիտեանական կշիռք ունեցող փառք մը. (աիօնիոս գ166) 18 քանի որ մենք կը նայինք ոչ թէ տեսանելի բաներուն, հապա՝ անտեսանելիներուն. որովհետեւ տեսանելի բաները ժամանակաւոր են, իսկ անտեսանելիները՝ յաւիտեանական: (աիօնիոս գ166)

5 Արդարեւ գիտենք թէ եթէ մեր վրանի նման երկրային տունը քակուի, շինուածք մը ունինք Աստուծմէ, անձեռակերտ յաւիտեանական տուն մը՝ երկինքի մէջ. (աիօնիոս գ166) 2 եւ իրապէս ասոր մէջ կը հառաչենք՝ տենչալով հագնիլ մեր երկնաւոր բնակութիւնը. 3 սակայն երբ զայն հագնինք՝ մերկ չգտնուինք: 4 Որովհետեւ մենք՝ որ այս վրանին տակն ենք, ծանրութեան տակ կը հառաչենք. ոչ թէ կ'ուզենք հանուիլ, հապա՝ հագնիլ զայն ասոր վրայ, որպէսզի մահկանացութիւնը ընկղմի կեանքին մէջ: 5 Ուրեմն ան՝ որ պատրաստեց մեզ այդ նոյն բանին համար՝ Աստուած է, որ նաեւ տուաւ մեզի Յոգիին գրաւականը: 6 Ուստի ամէն ատեն վստահութիւն ունինք, գիտնալով թէ մինչ մարմինի մէջ ենք՝ հեռու ենք Տէրոջմէն. 7 (որովհետեւ հաւատարմ կ'ընթանանք, եւ ոչ թէ տեսողութեամբ.) 8 վստահութիւն ունինք, եւ առաւելապէս կ'ուզենք հեռանալ մարմինէն ու մօտ ըլլալ Տէրոջ: 9 Ուստի պատիւ կը համարենք ընդունելի ըլլալ անոր, մօտ թէ հեռու: 10 Որովհետեւ պէտք է որ բոլորս ալ ներկայանանք Քրիստոսի դատարանին առջեւ, որպէսզի իւրաքանչիւրը ստանայ այն բաներուն համեմատ՝ որ իր մարմինին մէջ եղած ատեն ըրած է, բարի կամ վատ: 11 Ուրեմն՝ գիտնալով Տէրոջ վախը՝ կը հանձնենք մարդիկ. սակայն մենք բացայայտ ենք Աստուծոյ առջեւ, եւ կը յուսամ թէ բացայայտ ենք նաեւ ձեր խոնտանքին մէջ: 12 Որովհետեւ մենք մեզ դարձեալ չենք յանձնարարեր ձեզի, հապա առիթ կու տանք ձեզի՝ մեզմով պարծենալու. որպէսզի բան մը ունենաք պատասխանելու անոնց՝ որ կը պարծենան երեւոյթով, եւ ոչ թէ սիրտով: 13 Քանի որ եթէ ցնորած ենք՝ ատիկա Աստուծոյ համար է, ու եթէ խոհեմ ենք՝ ատիկա ձեզի համար է: 14 Որովհետեւ Քրիստոսի սէրը կը պարտադրէ մեզ, ու մեր դատումը սա՛ է, թէ եթէ մէկը մեռաւ բոլորին համար, ուրեմն բոլորն ալ մեռան: 15 Ան բոլորին համար մեռաւ, որպէսզի ապրողները այլեւ չապրին իրենք իրենց համար, հապա անոր համար՝ որ մեռաւ իրենց համար, եւ յարութիւն առաւ: 16 Յետեւաբար ասկէ ետք մենք ոչ մէկը կը ճանչնանք մարմինով. թէպէտ Քրիստոսը ճանչցանք մարմինով, հիմա ալ այնպէս չենք ճանչնար: 17 Ուրեմն եթէ մէկը Քրիստոսի մէջ է, ան նոր արարած մըն է. նախկին բաները անցան, եւ ահա՛ ամէն բան նոր եղաւ: 18 Եւ ամէն բան

Աստուծմէ է, որ հաշտեցուց մեզ իրեն հետ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, ու տուաւ մեզի հաշտութեան սպասարկութիւնը. 19 այսինքն Աստուած էր, որ Քրիստոսով հաշտեցուց աշխարհը իրեն հետ՝ անոնց յանցանքները չվերագրելով իրենց, ու յանձնեց մեզի հաշտութեան խօսքը: 20 Ուրեմն մենք դեսպաններ ենք Քրիստոսի համար, որպէս թէ Աստուած կ'աղաչէր ձեզի մեր միջոցով. կ'աղերսենք ձեզի Քրիստոսի կողմէն, հաշտուցնէք Աստուծոյ հետ: 21 Որովհետեւ Աստուած մեզի համար մեղաւոր համարեց՝ ան՝ որ մեղք չէր գիտեր, որպէսզի մենք Աստուծոյ արդարութիւնը ըլլանք անով:

6 2 Որովհետեւ կ'ըսէ. «Պատեհ ժամանակին պատասխանեցի քեզի, եւ փրկութեան օրը օգնեցի քեզի»: Ահա՛ հիմա է պատեհ ժամանակը, ահա՛ հիմա է փրկութեան օրը: 3 Բնաւ սայթաքում չենք պատճառեր՝ որեւէ բանի մէջ, որպէսզի մեր սպասարկութիւնը չարատաւորուի: 4 Հապա ամէն բանի մէջ մենք մեզ կը հաստատենք որպէս Աստուծոյ սպասարկուներ, շատ համբերութեամբ, տառապանքներու մէջ, հարկադրանքներու, տազնապներու, 5 ծեծերու, բանտերու, խառնակութիւններու, աշխատանքներու, հսկումներու, ծոմերու մէջ, 6 մաքրակեցութեամբ, գիտութեամբ, համբերատարութեամբ, քաղցրութեամբ, Սուրբ Յոգիով, անկեղծ սիրով, 7 ճշմարտութեան խօսքով, Աստուծոյ զօրութեամբ, արդարութեան գրահով՝ որ աչ կողմէն ու ձախ կողմէն է. 8 փառքով եւ անպատուութեամբ, վատ համբաւով թէ բարի համբաւով, մոլորեցուցիչներու պէս՝ բայց ճշմարտախօսներ, 9 անձանօթներու պէս՝ սակայն լաւ ճանչցուածներ. մահամերձի պէս՝ եւ ահա՛ կ'ապրինք, պատժուածներու պէս՝ ու չենք մեռցուած. 10 տրտմածներու պէս՝ բայց միշտ կ'ուրախանանք, աղքատներու պէս՝ սակայն կը հարստացնենք շատերը, ոչինչ ունեցողներու պէս՝ մինչդէռ տիրացած ենք ամէն բանի: 11 Կորնթացիներ, մեր բերանը բացուած է ձեզի, եւ մեր սիրտը՝ լայնցած: 12 Դուք մեր մէջ նեղը ինկած՝ չէք, հապա ձեր սիրտին մէջ՝ նեղը ինկած էք: 13 Ուրեմն, փոխարէնը հատուցանելու համար (կը խօսիմ ձեզի՝ իբր զաւակներուս), դուք ալ ձեր սիրտը լայնցուցէք՝: 14 Անհաւատներուն հետ անյարիր լծակից՝ մի՛ ըլլաք. քանի որ ինչ ընկերակցութիւն ունի արդարութիւնը անօրէնութեան հետ, ինչ հաղորդութիւն ունի լոյսը խաւարին հետ, 15 եւ ինչ միաբանութիւն ունի Քրիստոս Բեյիարի հետ. կամ ինչ բաժին ունի հաւատացեալը անհաւատին հետ, 16 եւ ինչ համաձայնութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կուռքերուն հետ, որովհետեւ դուք ապրող Աստուծոյ տաճարն էք՝ ինչպէս Աստուած ըսաւ. «Անոնց մէջ պիտի բնակիմ եւ անոնց մէջ պիտի

շրջիմ. անոնց Աստուած պիտի ըլլամ ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան: 17 Ուստի ելէ՛ք անոնց մէջէն եւ գատուեցէ՛ք, - կ'ըսէ Տէրը: - Անմաքուր բանի մի՛ դպչիք, 18 ու ես պիտի ընդունիմ ձեզ. ես Հայր պիտի ըլլամ ձեզի, ու դուք՝ իմ որդիներս եւ աղջիկներս պիտի ըլլաք, - կ'ըսէ Ամենակալ Տէրը»:

7 Ուրեմն, սիրելիներ, այս խոստումները ունենալով՝ մաքրէ՛ք մենք մեզ մարմինի ու հոգիի ամէն տեսակ պղծութենէ, եւ կատարելագործենք սրբացումը Աստուծոյ վախով: 2 Ընդունեցէ՛ք մեզ՝: Ո՛չ մէկը անիրաւեցինք, ո՛չ մէկը ապականեցինք եւ ո՛չ մէկը կեղեքեցինք: 3 Չեմ ըսեր ասիկա՝ դատապարտելու համար ձեզ, որովհետեւ նախապէս ըսեր եմ թէ դուք մեր սիրտին մէջ էք՝ միասին մեռնելու եւ ապրելու: 4 Մեծ է խօսքի համարձակութիւնս ձեզի հանդէպ, մեծ է ձեզմով պարծանքս, լեցում եմ մխիթարութեամբ, չափազանց ուրախ եմ մեր ամբողջ տառապանքին մէջ: 5 Որովհետեւ՝ երբ մենք Մակեդոնիա հասանք՝ մեր մարմինը բնան անդորրութիւն չունեցաւ, այլ ամէն կողմէ կը տառապէինք. դուրսէն կռիւներ կային, իսկ ներսէն՝ վախեր: 6 Քայց Աստուած, որ խոնարհները կը մխիթարէ, մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալուստով: 7 Եւ ո՛չ միայն անոր գալուստով, այլ նաեւ այն մխիթարութեամբ՝ որով ինք մխիթարուած էր ձեզմով, երբ պատմեց մեզի ձեր տենչանքը, ձեր կոծը, ինծի հանդէպ ձեր ունեցած նախանձախնդրութիւնը, այնպէս որ ալ աւելի ուրախացայ: 8 Որովհետեւ, թէպէտ տրտմեցուցի ձեզ այդ նամակով, չեմ զղջար, (թէպէտ զղջացեր էի,) քանի որ կը նշմարեմ թէ այդ նամակը տրտմեցուց ձեզ, թէպէտ միայն ժամանակ մը: 9 Ուրեմն կ'ուրախանամ, ո՛չ թէ քանի որ տրտմեցաք, հապա՝ որովհետեւ տրտմեցաք ապաշխարութեան համար. քանի որ տրտմեցաք Աստուծոյ ուզած կերպով, որպէսզի ոչինչ կորսնցուցած ըլլաք մեր միջոցով: 10 Արդարեւ Աստուծոյ ուզած տրտմութիւնը կը պատճառէ՝՝ ապաշխարութիւն՝ փրկութեան համար, որ կի զղջացներ. բայց շախարհի տրտմութիւնը կը պատճառէ մահ: 11 Քանի որուք տրտմեցաք Աստուծոյ ուզած կերպով, ահա՛ այդ բանը ձեր մէջ ինչ փութաջանութիւն գոյացուց, նոյնիսկ ջատագովութիւն, ընդվզում, վախ, տենչանք, նախանձախնդրութիւն, վրեժխնդրութիւն. ամէն կերպով դուք ձեզի հաւանութիւն տուիք թէ այդ խնդիրին մէջ անկեղծ էք: 12 Ուրեմն ինչ որ գրեցի ձեզի, ո՛չ թէ անիրաւութիւնը ընողին պատճառով էր, եւ ո՛չ ալ անիրաւութիւնը կրողին պատճառով, հապա՝ որպէսզի երեւնայ ձեզի Աստուծոյ առջեւ

մեր ունեցած փութաջանութիւնը ձեզի հանդէպ: 13 Ուստի ձեր մխիթարութեամբ մենք մխիթարուեցանք. եւ ալ աւելի ուրախացանք Տիտոսի ուրախութեան համար, որովհետեւ անոր հոգին հանգստացած էր բոլորէր. 14 քանի որ ամօթախար չեմ ըլլար՝ ձեզմով որեւէ բանի մէջ պարծենալուս համար անոր առջեւ. հապա, ինչպէս ամէն բան ճշմարտութեամբ խօսեցանք ձեզի, նոյնպէս Տիտոսի առջեւ մեր պարծանքն ալ ճշմարիտ գտնուեցաւ: 15 Նաեւ իր գորովը աւելի առատ է ձեզի հանդէպ, մինչ կը վերոյիշէ ձեր բոլորին հնազանդութիւնը, թէ ինչպէս ահով ու դողով ընդունեցիք զինք: 16 Ուստի կ'ուրախանամ որ ամէն բանի մէջ վստահութիւն ունիմ ձեր վրայ:

8 Եղբայրներ, ձեզի կը տեղեկացնենք Աստուծոյ շնորհքին մասին, որ տրուած է Մակեդոնիայի եկեղեցիներուն. 2 թէ ինչպէս՝ տառապանքի մեծ փորձի մը մէջ՝ իրենց առատ ուրախութիւնը եւ իրենց ծանր աղքատութիւնը ճոխացան իրենց հարուստ առատաձեռնութեամբ: 3 Որովհետեւ ես կը վկայեմ թէ իրենց կարողութեան համեմատ, ու կարողութենէն ալ աւելի յօժարակամ ըլլալով, 4 շատ պնդումով կ'աղերսէին մեզի՝ որ ընդունինք շնորհքը եւ սուրբերուն համար եղած սպասարկութեան հաղորդակցութիւնը: 5 Ո՛ր թէ ինչպէս մենք կը յուսայինք, հապա իրենք զիրենք ալ տուին՝ նախ Տէրոջ, ու յետոյ մեզի՝ Աստուծոյ կամբով: 6 Ա՛յնքան՝ որ աղաչեցինք Տիտոսի, որ ինչպէս ան նախապէս սկսաւ, նոյնպէս նաեւ աւարտէ ձեր մէջ այդ շնորհքն ալ: 7 Հետեւաբար, ինչպէս դուք ճոխացած էք ամէն բանով, (հաւատքով, խօսքով, գիտութեամբ, ամբողջ փութաջանութեամբ եւ մեզի հանդէպ ձեր տածած սիրով,) ճոխացել նաեւ այս շնորհքով: 8 Կը խօսիմ ո՛չ թէ հրամայելով, հապա՝ ուրիշներուն կողմաջանութեան առիթով, ու փորձարկելու համար ձեր սիրոյն անկեղծութիւնը: 9 Զանի որ դուք զիտէք մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Զրիստոսի շնորհքը, որ թէպէտ հարուստ էր՝ ձեզի համար աղքատ եղաւ, որպէսզի դուք հարստանաք անոր աղքատանալով: 10 Եւ այս մասին կարծիք մը կու տամ, որովհետեւ ասիկա օգտակար է ձեզի, որնք՝ որ նախապէս սկսաք՝ անցեալ տարուընէ՝ ո՛չ միայն ընէի, այլ նաեւ կամենայ: 11 Իսկ հիմա ընէ՛ն այլ կատարեցէք, որպէսզի՝ ինչպէս յօժարութիւն կար, նոյնպէս ալ կատարում ըլլայ՝ ձեր ունեցածէն: 12 Որովհետեւ եթէ նախապէս յօժարութիւն ըլլայ, տալը ընդունելի է՝ մէկու մը ունեցածին համեմատ, եւ ո՛չ թէ չունեցածին համեմատ: 13 Զանի որ ես չեմ ուզեր որ ուրիշները անդորր ըլլան ու դուք տառապիք. 14 հապա հաւասարութեամբ՝ հիմա, այս ատեն, ձեր լիութիւնը լրացնէ անոնց պակասը, որպէսզի անոնց լիութիւնն ալ օր մը լրացնէ ձեր պակասը,

եւ այսպէս հաւասարութիւն ըլլայ: **15** Ինչպէս գրուած է. «Անոր որ շատ ժողվեց՝ ոչինչ աւելցաւ, իսկ անոր որ քիչ ժողվեց՝ ոչինչ նուազեցաւ»: **16** Բայց շնորհակալութիւն Աստուծոյ, որ այս նոյն անձկայից փութաջանութիւնը դրաւ Տիտոսի սիրտին մէջ՝ ձեզի համար: **17** Արդարեւ ան ընդունեց մեր յորդորը. բայց աւելի փութաջան ըլլալով՝ իր իսկ համաձայնութեամբ գնաց ձեզի: **18** Անոր հետ դրկեցինք նաեւ այն եղբայրը, որուն գովեստը կ'ըլլայ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ՝ աւետարանին համար: **19** Եւ ոչ միայն այսքան, հապա նաեւ եկեղեցիներէն ընտրուեցաւ իբր մեզի ճամբորդակից՝ այս շնորհքին հետ, որ մենք կը սպասարկենք նոյն Տերոջ փառքին համար, ու ձեր յօժարութեամբ: **20** Կը գգուշանայինք որ ոչ մէկը մեզ արատաւորէ այս ճոխութեան մէջ, որ կը սպասարկուի մեր միջոցով. **21** քանի որ կը մտադրեինք ոչ միայն Տերոջ առջեւ, հապա մարդոց առջեւ ալ ընել ինչ որ պարկեշտ է: **22** Անոնց հետ դրկեցինք մեր եղբայրը, որուն փութաջանութիւնը յաճախ փորձարկած ենք շատ բաներու մէջ, իսկ հիմա ալ աւելի փութաջան է, քանի որ մեծ վստահութիւն ունի ձեր վրայ: **23** Ինչ կը վերաբերի Տիտոսի, ան հաղորդակիցս է ու ձեր մօտ իմ գործակիցս. իսկ մեր եղբայրները՝ եկեղեցիներէն դրկուածներն են, եւ Քրիստոսի փառքը: **24** Ուրեմն ատոնց ու եկեղեցիներուն առջեւ ցոյց տուէք ձեր սիրոյն եւ ձեզի հանդէպ մեր պարծանքին ապացոյցը:

9 Արդարեւ աւելորդ է որ գրեմ ձեզի՝ սուրբերուն սպասարկութեան մասին, **2** քանի գիտեմ ձեր յօժարութիւնը. անոր մասին կը պարծենամ ձեզմով Մակեդոնացիներուն առջեւ, ըսելով թէ Աբայիացիները անցեալ տարուընէ պատրաստուած էին. ու ձեր նախանձախնդրութիւնը դրոյց շատ շատերը: **3** Մակայն դրկեցի եղբայրները, որպէսզի ձեզի հանդէպ մեր պարծանքը ընդունայն չըլլայ այս մասին, հապա՝ ինչպէս ըսեր եմ՝ պատրաստուած ըլլաք. **4** որպէսզի՝ երբ Մակեդոնացիները գան ինձի հետ եւ անպատրաստ գտնեն ձեզ՝ մենք (որ չըսենք՝ որւք) ամօթահար չըլլաք այս նոյն պարծանքին վստահութեան համար: **5** Ուրեմն հարկաւոր համարեցի յորդորել եղբայրները, որ նախապէս գան ձեզի ու կանխաւ համախմբեն ձեր նախապէս ծանուցանած առատաձեռնութիւնը, որպէսզի ան պատրաստ ըլլայ իբր առատաձեռնութիւն, ոչ թէ իբր ազահողութիւն: **6** Բայց սա՛ գիտցէք, թէ ան որ խնայելով կը սերմանէ՝ խնայելով ալ պիտի հնձէ, եւ ան որ առատաձեռնութեամբ կը սերմանէ՝ առատաձեռնութեամբ պիտի հնձէ: **7** Իւրաքանչիւրը թող տայ՝ ինչպէս որոշած է իր սիրտին մէջ, ոչ թէ տրտմութեամբ կամ հարկադրաբար. որովհետեւ Աստուած կը սիրէ

ցնծութեամբ տուողը: **8** Եւ Աստուած կարող է բոլոր շնորհքներով ճոխացնել ձեզ, որպէսզի դուք՝ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն լման ինքնաբաւութիւն ունենալով՝ ճոխանաք ամէն բարի գործով, **9** ինչպէս գրուած է. «Սիւռեց եւ աղքատներուն տուաւ. անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ»: (աժճ **g165**) **10** Ուրեմն ան՝ որ սերմ կը հայթայթէ սերմնացանին, կերակուրի համար հաց հայթայթէ ձեզի ու բազմացնէ ձեր հունտը՝, եւ անցնէ ձեր արդարութեան պտուղները: **11** Ամէն բանի մէջ հարստացած էք ամէն տեսակ առատաձեռնութեամբ, ինչ որ մեր միջոցով շնորհակալութիւն կը գոյացնէ Աստուծոյ հանդէպ. **12** որովհետեւ այս պաշտօնին սպասարկումը ոչ միայն կը լրացնէ սուրբերուն պակասը, այլ նաեւ կը ճոխանայ շատ շնորհակալութիւններով՝ ուղղուած Աստուծոյ: **13** Այս սպասարկութեան փորձառութեամբ անոնք պիտի փառաւորեն Աստուած՝ Քրիստոսի աւետարանին ձեր դաւանած ենթարկումին համար, նաեւ ձեր առատաձեռն հաղորդակցութեան համար՝ անոնց եւ բոլորին հետ. **14** ու պիտի աղերսեն ձեզի համար, կարօտնալով ձեզ Աստուծոյ գերազանց շնորհքին համար՝ որ ձեր մէջ է: **15** Ընտրակալութիւն Աստուծոյ՝ իր անպատմելի պարգեւին համար:

10 Ես ինքս՝ Պողոս՝ կ'աղաչեմ ձեզի Քրիստոսի հեզութեամբ եւ ազնուութեամբ, ես՝ որ ձեր ներկայութեան մէջ խոնարհ եմ, բայց բացակայ ըլլալով՝ խիզախ եմ ձեզի հանդէպ: **2** Կ'աղերսեմ որ ներկայ եղած ատենս խիզախ չըլլամ այն վստահութեամբ՝ որով կը մտածեմ յանդուգն ըլլալ ոմանց դէմ, որոնք մեր մասին կը մտածեն այնպէս՝ իբր թէ կ'ընթանանք մարմնաւորապէս: **3** Քանի որ՝ թելեմ մարմինով կ'ընթանանք, ոչ թէ մարմինին համաձայն կը մարտնչինք. **4** որովհետեւ մեր մարտին զէնքերը մարմնաւոր չեն, բայց Աստուծոյ միջոցով զօրաւոր են՝ ամրոցներու քանդումին համար: **5** Մենք կը քանդենք տրամաբանութիւններ եւ Աստուծոյ գիտութեան դէմ ինքզինք պանծացնող ամեն բարձր բան, ու Քրիստոսի հնազանդութեան գերի կը դարձնենք ամէն մտածում: **6** Եւ պատրաստ ենք վրեժ առնելու ամէն անհնազանդութեան համար, երբ ձեր հնազանդութիւնը լման ըլլայ: **7** Բաներու արտաքին երեւոյթին կը նայիք: Եթէ ոեւէ մէկը կը վստահի ինքնիր վրայ՝ թէ ինք Քրիստոսին է, դարձեալ թող մտածէ ինքնիրմէ՝ թէ ինչպէս ինք Քրիստոսին է, նոյնպէս ալ՝ մենք: **8** Քանի որ նոյնիսկ եթէ աւելի պարծենայի մեր իշխանութեան վրայ, որ Տերը տուած է մեզի՝ շինութեան համար, եւ ոչ թէ ձեր քանդումին համար, պիտի չամչնայի: **9** Որպէսզի չթռուի թէ ես կ'ուզեմ զարհուրեցնել ձեզ նամակներով. **10** քանի որ կ'ըսեն. «Անոր նամակները ծանր ու հզօր են,

բայց անոր մարմնական ներկայութիւնը տկար է, եւ իր խօսքը՝ անարգ»։ 11 Այդպիսին թող մտածե՛ թէ ինչպէս որ ենք խօսքով՝ նամակներուն մէջ, երբ բացակայ ենք, նոյնպէս ալ պիտի ըլլանք գործով՝ երբ ներկայ ըլլանք։ 12 Որովհետեւ մենք չենք յանդգնիր մենք մեզ դասել կամ բաղդատել ոմանց հետ՝ որ իրենք զիրենք կը յանձնարարեն. անոնք չեն հասկնար թէ իրենք իրենցմով կը չափուին եւ իրարու միջեւ կը բաղդատուին. 13 իսկ մենք չափե դուրս պիտի չպարծնանք, հապա չափին համեմատ այն սահմանին՝ որ Աստուած բաշխեց մեզի, որպէսզի հասնինք մինչեւ ձեզ։ 14 Արդարեւ մենք մեզ չենք ընդարձակեր մեր չափէն աւելի, որպէս թէ հասած չըլլայինք ձեզի. քանի որ իրապէս հասանք մինչեւ ձեզ՝ Քրիստոսի աւետարանով։ 15 Մեր չափէն դուրս պիտի չպարծենանք՝ ուրիշներուն աշխատանքներով, հապա յոյս ունինք որ՝ երբ ձեր հաւատքը աճի՝ առատօրէն մեծարուինք ձեզմով, մեր սահմանին համեմատ. 16 որպէսզի ձեզմէ անդին ալ աւետարանենք, եւ ոչ թէ պարծենանք ուրիշի սահմանին մէջ եղած պատրաստ բաներով։ 17 Բայց ո՛վ որ պարծենայ՝ Տէրոջմով թող պարծենայ. 18 որովհետեւ գնահատելի է ոչ թէ ան՝ որ ինքզինք կը յանձնարարէ, հապա ան՝ որ Տէրը կը յանձնարարէ։

11 Երանի թէ կարենայիք քիչ մը հանդուրժել իմ անմտութեանս. եւ իսկապէս՝ հանդուրժեցէ՛ք ինծի։ 2 Որովհետեւ նախանձախնդիր եմ ձեզի հանդէպ՝ Աստուծոյ նախանձախնդրութեամբ. քանի որ մէկ ամուսինի նշանեցի ձեզ, որպէսզի Քրիստոսի ներկայացնեմ ձեզ՝ մաքրակենցաղ կոյսի մը պէս։ 3 Բայց կը վախնամ որ, ինչպէս օձը խաբէց Եւան իր խորամանկութեամբ, նոյնպէս ձեր միտքերը ապականին Քրիստոսի հանդէպ եղած պարզամտութենէն։ 4 Որովհետեւ եթէ մէկը զար եւ քարոզէր ուրիշ Յիսուս մը՝ որ մենք չենք քարոզած, կամ ստանայիք ուրիշ հոգի մը՝ որ չէք ստացած, կամ ուրիշ աւետարան՝ որ չէք ընդունած, լաւ կը հանդուրժէիք այդպիսին։ 5 Քանի որ ես կը սեպեմ թէ ոչինչով ետ մնացած եմ գերազոյն առաքեալներէն. 6 ու թէպէտ անվարժ եմ խօսքի մէջ, բայց ոչ՝ գիտութեամբ. սակայն ամէն բանի մէջ մենք մեզ ամբողջովին բացայայտեցինք ձեզի։ 7 Միթէ սխալ գործած եղայ ես զիս խոնարհեցնելով՝ որպէսզի որւէ բարձրանաք, քանի որ ձրի քարոզեցի ձեզի Աստուծոյ աւետարանը. 8 կողոպտեցի ուրիշ եկեղեցիներ՝ թռչակ առնելով անոնցմէ, որպէսզի սպասարկեմ ձեզի։ 9 Ձեր մէջ ներկայ եղած առեւնս՝ երբ կարծողութեան մէջ էի, ձեզմէ ոչ մէկուն բեռ եղայ. որովհետեւ Մակեդոնիայէն եկող եղբայրները լրացուցին ինչ որ կը պակսէր ինծի. եւ ամէն կերպով զգուշացայ ձեզի ծանրութիւն ըլլալէ, ու դարձեալ պիտի զգուշանամ։ 10

Քանի որ Քրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ մէջ է, ոչ մէկը պիտի արգիլէ զիս այս պարծանքէն՝ Աբայիայի շրջանները։ 11 Ինչո՞ւ. քանի որ չեմ սիրեր ձեզ։ Աստուած գիտէ։ 12 Բայց ինչ որ ըրի՝ դարձեալ պիտի ընեմ զայն, որպէսզի առիթը զլանամ անոնց՝ որ առիթ կ'ուզեն, որպէսզի իրենք ալ մեզի պէս գտնուին ինչով որ կը պարծենան։ 13 Որովհետեւ այդպիսիները սուտ առաքեալներ են, նենգ գործաւորներ, որ իրենք զիրենք կը կերպարանափոխեն Քրիստոսի առաքեալներու։ 14 Եւ զարմնայի չէ, որովհետեւ նոյնիմբն Սատանան յուսաւոր իրեշտակի կը կերպարանափոխուի։ 15 Ուրեմն մեծ բան մը չէ, որ անոր սպասարկուներն ալ արդարութեան սպասարկուներու կերպարանափոխուին։ Անոնց վախճանը պիտի ըլլայ իրենց գործերուն համեմատ։ 16 Դարձեալ կ'ըսեմ, ոչ մէկը թող կարծէ թէ ես անմիտ եմ. այլապէս՝ գոնէ անմիտի մը պէս ընդունեցէ՛ք զիս, որպէսզի ես ալ քիչ մը պարծենամ ինձմով։ 17 Ինչ որ կը խօսիմ, կը խօսիմ ոչ թէ Տէրոջ կողմէն, մապա՝ որպէս թէ անմտութեամբ, այս պարծանքին վստահութեամբ։ 18 Քանի շատեր կը պարծենան մարմնի համեմատ, եւ ալ պիտի պարծենան. 19 քանի որ դուք հաճոյքով կը հանդուրժէք անմիտներուն, դուք ձեզ իմաստուն նկատելով։ 20 Որովհետեւ կը հանդուրժէք, եթէ մէկը ստորուկ ընէ ձեզ, եթէ մէկը լափէ ձեր ստացուածքը, եթէ մէկը բան մը առնէ ձեզմէ, եթէ մէկը պանծացնէ ինքզինք, եթէ մէկը զարնէ ձեր երեսին։ 21 Կը խօսիմ որպէս անպատուութիւն, իբր թէ մենք տկար եղած ըլլայինք. բայց ինչ քանի մէջ որ մէկը յանդուգն է, (անմտութեամբ կը խօսիմ,) եւ ալ յանդուգն եմ։ 22 Անոնք Եբրայեցի են. եւ ալ Իսրայելացի են. եւ ալ։ 23 Աբրահամի զարմէն են. եւ ալ։ Քրիստոսի սպասարկուներ են. (անմտութեամբ կը խօսիմ) ալ աւելի եւ։ Աշխատանքներով՝ աւելի շատ, ծեծերով՝ չափէն աւելի, բանտերու մէջ՝ աւելի շատ, մահուան վտանգներով՝ յաճախ։ 24 Հրեաներէն հիզգ անգամ բառասունէն մէկ պակաս ծեծ ստացայ։ 25 Երեք անգամ ձաղկով ծեծուեցայ. մէկ անգամ քարկոծուեցայ. երեք անգամ նաւաբեկութիւն կրեցի. զիշեր մը ու ցերեկ մը մնացի ծովու անդուկին մէջ։ 26 Յաճախ չարչարուեցայ ճամբորդութիւններու մէջ. կրեցի վտանգներ գետերէն, վտանգներ աւազակներէն. վտանգներ իմ ցեղու, վտանգներ հեթանոսներէն. վտանգներ քաղաքի մէջ, վտանգներ անապատի մէջ. վտանգներ ծովու վրայ, վտանգներ սուտ եղբայրներու մէջ։ 27 Աշխատանքի ու տաժանքի մէջ էի, յաճախ՝ հսկումներու մէջ, անօթութեան եւ ծարաւի մէջ, շատ անգամ՝ ծոմապահութեան, ցուրտի ու մերկութեան մէջ։ 28 Բացի այդ արտաքին բաներէն, բոլոր եկեղեցիներուն հոգը կը բարդուէր վրաս ամէն օր։ 29

Ո՛վ տկար է, ու ես ալ տկար չեմ. ո՛վ կը գայթակղի, եւ իմ սիրտս չի վառիր: **30** Եթէ պէտք ըլլայ պարծենալ, պիտի պարծենամ իմ տկարութիւններու վերաբերեալ բաներով: **31** Մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը եւ Հայրը, որ յաւիտեան օրինեալ է, գիտէ թէ չեմ ստեր: (aion g165) **32** Դամասկոսի մէջ, Արեւտա թագաւորին ազգապետը՝ Դամասկոսցիներուն քաղաքը կը պահպանէր պահակագործով, ուզելով ձերբակալել զիս: **33** Բայց պարիսպէն վար մէջցուցին զիս՝ պատուհանէ մը, զամբիւղի մը մէջ, ու խուսափեցայ անոր ձեռքերէն:

12 Պարծենալ՝ իրապէս օգտակար չէ ինծի. սակայն պիտի գամ Տէրոջ տեսիլներուն եւ յայտնութիւններուն: **2** Կը ճանչնամ մարդ մը Քրիստոսով՝ աւելի քան տասնչորս տարի առաջ. (արդեօք մարմինով էր, չեմ գիտեր. արդեօք մարմինէն դուրս էր, չեմ գիտեր. Աստուած գիտէ.) այդպիսի մէկը յափշտակուեցաւ մինչեւ երրորդ երկինքը: **3** Եւ գիտեմ թէ այդպիսի մարդ մը, (արդեօք մարմինով էր թէ մարմինէն դուրս էր, չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) **4** յափշտակուեցաւ դրախտը ու լսեց անճառելի խօսքեր, որոնց մասին մարդու մը համար արտօնուած չէ խօսիլ: **5** Ես պիտի պարծենամ այդպիսի մէկով. սակայն պիտի չպարծենամ ես ինձմով, բայց միայն իմ տկարութիւններովս: **6** Որովհետեւ՝ նոյնիսկ եթէ ուզեմ պարծենալ՝ անմիտ պիտի չըլլամ, քանի որ պիտի ըսեմ ճշմարտութիւնը. բայց կը խնայեմ խօսքս՝ որ ոչ մէկը իմ վրաս աւելի համարում ունենայ, քան ինչ որ կը տեսնէ իմ վրաս կամ կը լսէ իմ մասիս: **7** Եւ որպէսզի չափեն աւելի չպանծամ յայտնութիւններուն գերազանցութեամբ, մարմինի փուռ մը տրուեցաւ ինծի, Սատանայի պատգամաւոր մը՝ կռփահարելու համար զիս, որպէսզի չպանծամ չափեն աւելի: **8** Ատոր համար երեք անգամ աղաչեցի Տէրոջ, որ հեռանայ ինձմէ: **9** Բայց ըսաւ ինծի. «Իմ շնորհքս կը բաւէ քեզի, որովհետեւ իմ զօրութիւնս կ'իրագործուի տկարութեան մէջ»: Ուրեմն մեծ հաճոյքով պիտի պարծենամ առաւելապէս իմ տկարութիւններովս, որպէսզի Քրիստոսի զօրութիւնը հանգչի իմ վրաս: **10** Ուստի կը յօժարիմ տկարութիւններու, արհամարհանքներու, հարկադրանքներու, հալածանքներու եւ տազնապնէրու՝ Քրիստոսի համար, որովհետեւ երբ տկար եմ՝ այն ատեն զօրաւոր եմ: **11** Ես անմիտ եղայ պարծենալով. որնք հարկադրեցիք զիս. որովհետեւ ես պարտաւոր էի յանձնարարուած ըլլալ ձեզմէ, քանի որ ոչինչով ետ կը մնամ գերագոյն առաքեալներէն, թէպէտ ես ոչինչ եմ: **12** Իրապէս առաքեալի մը նշանները գործուեցան ձեր մէջ՝ ամբողջ համբերութեամբ, նշաններով,

սքանչելիքներով եւ հրաշքներով: **13** Որովհետեւ ինչով ետ մնացիք միւս եկեղեցիներէն, բացի անով՝ որ ես բեռ չեղայ ձեզի: Երեքեք ինծի այս անիրաւութիւնը: **14** Ահա այս երրորդ անգամն է որ պատրաստ եմ գալու ձեզի. բայց բեռ պիտի չըլլամ ձեզի, որովհետեւ կը փնտռեմ ոչ թէ ձեր ունեցածը, հապա՛ ձեզ: Քանի որ զաւակները պարտաւոր չեն գանձ դիզել ծնողներուն համար, հապա ծնողները՝ զաւակներուն համար: **15** Ու ես մեծ հաճոյքով պիտի ծախսեմ եւ ծախսուիմ ալ ձեզի համար, թէեւ նուազ սիրուով ձեզմէ՝ մինչ շատ աւելի կը սիրեմ ձեզ: **16** Սակայն այդպէս թող ըլլայ, ես ձեզ չծանրաբեռնեցի. բայց թերեւս մէկը ըսէ թէ խորամանկ ըլլալով՝ նենգութեամբ բռնեցի ձեզ: **17** Միթէ ձեզ կեղեքեցի ոեւէ մէկուն միջոցով՝ որ դրկեցի ձեզի: **18** Աղաչեցի Տիտոսի, ու երբայր մը դրկեցի անոր հետ. միթէ Տիտոս կեղեքեց ձեզ: Մենք նոյն հոգիով չընթացանք, նոյն հետքերով չբալեցինք: **19** Դարձեալ՝ կը կարծե՞ք թէ մենք մեզ կը ջատագովենք ձեր առջեւ: Մենք Քրիստոսով կը խօսինք՝ Աստուծոյ առջեւ. բայց ամէն բան կ'ընենք, սիրելիներ, ձեր շինութեան համար: **20** Որովհետեւ կը վախճամ որ երբ գամ՝ գուցէ չգտնեմ ձեզ ուզածիս պէս, ու ես ալ՝ ձեզի համար՝ գտնուիմ ձեր չուզածին պէս. թերեւս ձեր մէջ ըլլան հակամարտութիւններ, նախանձներ, գայրոյթներ, հակառակութիւններ, բամբասանքներ, բանսարկութիւններ, յոխորտանքներ, խառնակութիւններ: **21** Թերեւս երբ դարձեալ գամ իմ Աստուածս նուազապէս զիս ձեր քով, ու սգամ շատերուն համար՝ որ նախապէս մեղանչած են բայց ապաշխարած չեն իրենց գործած անմաքրութենէն, պոռնկութենէն ու ցոփութենէն:

13 Այս երրորդ անգամն է որ կու գամ ձեզի. ամէն խօսք պիտի հաստատուի երկու կամ երեք վկաներու քերանով: **2** Նախապէս ըսի, ու երկրորդ անգամ կանխաւ կ'ըսեմ (որպէս թէ ներկայ ըլլամ). թէպէտ հիմա բացակայ եմ, կը գրեմ առաջուան մեղանչողներուն եւ բոլոր միւսներուն, որ եթէ դարձեալ գամ՝ պիտի չխնայեմ. **3** որովհետեւ ապացոյց կը փնտռեք թէ Քրիստոս կը խօսի ինձմով: Ան տկար չէ ձեզի հանդէպ, հապա հօգոր է ձեր մէջ. **4** քանի որ՝ թէպէտ խաչուեցաւ տկարութեամբ՝ կ'ապրի Աստուծոյ զօրութեամբ. մենք ալ տկար ենք անով, բայց պիտի ապրինք անոր հետ՝ Աստուծոյ զօրութեամբ, ձեզի սպասարկելու համար: **5** Փորձեցէք դուք ձեզ՝ թէ հաւատքին մէջն էք. քննեցէք դուք ձեզ: **2** Էք գիտեր դուք ձեզմէ՝ թէ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջն է, եթէ խոտելի չըլլաք: **6** Բայց կը յուսամ թէ պիտի գիտնաք՝ թէ մենք խոտելի չենք: **7** Կ'աղօթեմ Աստուծոյ՝ որ դուք ոչ մէկ չարիք ընէք. ոչ թէ՝ որպէսզի մենք գնահատելի երեւինք, հապա՝ որպէսզի դուք ընէք ինչ որ պարկեշտ է, թէեւ մենք

խոտելի թուփնք: **8** Որովհետեւ ճշմարտութեան դէմ ոչինչ կրնանք ընել, հապա՛՛ ճշմարտութեան համար: **9** Քանի որ կ'ուրախանանք՝ երբ մենք տկար ենք, իսկ դուք՝ զօրաւոր էք. սա՛ կ'ըղծանք նաեւ - ձեր կատարելութիւնը: **10** Ուստի կը գրեմ ձեզի այս բաները՝ բացակայ ըլլալով, որպէսզի երբ ներկայ ըլլամ՝ սաստկութեամբ չվարուիմ այն իրաւասութեան համեմատ, որ Տէրը տուաւ ինձի՝ շինելու, եւ ո՛չ թէ քանդելու համար: **11** Վերջապէս, եղբայրներ, ո՛րջ եղէք: Կատարեա՛լ եղէք, լա՛ն մխիթարուեցէք, միաբան եղէք, խաղաղութեամբ ապրեցէք. եւ սիրոյ ու խաղաղութեան Աստուածը ձեզի հետ պիտի ըլլայ: **12** Բարեւեցէ՛ք զիրար սուրբ համբոյրով. **13** բոլոր սուրբերը կը բարեւեն ձեզ: **14** Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, Աստուծոյ սէրը եւ Սուրբ Հոգիին հաղորդութիւնը ձեր բոլորին հետ: Ամէն:

ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

1 Պօղոս, առաքեալ եղած՝ ո՛չ մարդոցմէ, ո՛չ ալ մարդու միջոցով, հապա Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, եւ Յայր Աստուծոյ՝ որ մեռելներէն յարուցանեց զայն, **2** ու բոլոր եղբայրները՝ որ ինծի հետ են, Գաղատիայի եկեղեցիներուն. **3** շնորհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Յայր Աստուծմէ, ու մեր Տէրոջմէն՝ Յիսուս Քրիստոսէ, **4** որ ընծայեց ինքզինք մեր մեղքերուն համար, որպէսզի ազատէ մեզ այս ներկայ չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ եւ մեր Յօր կամքին համաձայն, (**աւթ 9165**) **5** որուն փառք դարե դար՝: Ամեն: (**աւթ 9165**) **6** Կը զարմանամ որ այնչափ շուտ անցած էք այն աւետարանէն՝ որ կանչեց ձեզ Քրիստոսի շնորհքին, ուրիշ աւետարանի մը. **7** ան ուրիշ աւետարան մը չէ, այլ կան ոմանք՝ որ կը վրդովեն ձեզ, ու կ'ուզեն խեղաթիւրել Քրիստոսի աւետարանը: **8** Բայց նոյնիսկ եթէ մենք, կամ երկինքէն հրեշտակ մը, քարոզէ ձեզի ուրիշ որեւէ աւետարան՝ քան զայն որ մենք քարոզեցինք ձեզի, նզովեալ ըլլայ: **9** Ինչպէս նախապէս ըսինք, հիմա ալ ես դարձեալ կ'ըսեմ. «Եթէ մէկը քարոզէ ձեզի ուրիշ որեւէ աւետարան՝ քան զայն որ դուք ընդունեցիք, նզովեալ ըլլայ»: **10** Որովհետեւ հիմա մարդիկ կը համոզեմ՝ թէ Աստուծ. կամ մարդիկ կը ջանամ հաճեցնել: Քանի որ եթէ ես տակաւին մարդիկ հաճեցնելի, ալ Քրիստոսի ծառայ չէի ըլլար: **11** Բայց ձեզի կը ծանուցանեմ, եղբայրներ, թէ ինձմէ քարոզուած աւետարանը՝ մարդու համաձայն չէ: **12** Որովհետեւ ես զայն ո՛չ մարդէ ընդունեցի, ո՛չ ալ մէկէ մը սորվեցայ, հապա՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան միջոցով: **13** Քանի որ դուք լսած էք իմ նախկին վարքիս մասին՝ հրեւութեան մէջ, թէ ինչպէս չափէն աւելի կը հալածէի Աստուծոյ եկեղեցին, ու կը տապալէի զայն: **14** Եւ հրեւութեան մէջ կը յառաջդիմէի՝ աւելի քան իմ ցեղիս մէջ եղած շատ մը հասակակիցներս, գերազանցօրէն աւելի նախանձախնդիր ըլլալով հայրերուս աւանդութիւններուն: **15** Բայց երբ Աստուծ, (որ զատեց զիս մօրս որովայնէն եւ կանչեց իր շնորհքին միջոցով,) **16** բարեհաճեցաւ իր Որդին յայտնել ինձ, որպէսզի աւետեմ զայն հեթանոսներուն մէջ, իսկոյն՝ մարմինին եւ արիւնին հետ չխորհրդակցեցայ, **17** ո՛չ ալ Երուսաղէմ ելայ՝ ինձմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քով, հապա Արաբիա գացի, ապա դարձեալ Դամասկոս վերադարձայ: **18** Յետոյ՝ երեք տարի ետք՝ Երուսաղէմ ելայ Պետրոսը տեսնելու, եւ տասնհինգ օր անոր հետ կեցայ: **19** Սակայն առաքելայնէրէն ուրիշ ո՛չ մէկը տեսայ, այլ միայն Յակոբոսը՝ Տէրոջ եղբայրը: **20** Ինչ որ կը գրեմ ձեզի, ասիմ Աստուծոյ աջել կը հաստատեմ, թէ չեմ ստեր: **21** Ապա գացի Սուրիայի ու

Կիլիկիայի շրջանները: **22** Ես դէմքով անձանօք էի Յրեաստանի մէջ եղած Քրիստոսի եկեղեցիներուն. **23** անոնք միայն լսած էին թէ «ան որ ժամանակին կը հալածէր մեզ, հիմա կ'աւետէ այն հաւատքը՝ որ ատենօք կը տապալէր», **24** եւ ինձմով կը փառաւորէին Աստուծ:

2 Յետոյ, տասնչորս տարի ետք, դարձեալ քարձրացայ Երուսաղէմ՝ Բառնաբասի հետ, Տիտոսն ալ միասին առնելով: **2** Բարձրացած էի յայտնութեամբ, եւ անոնց ներկայացուցի այն աւետարանը՝ որ հեթանոսներուն մէջ կը քարոզեմ. բայց առանձին անոնց՝ որ երեւելիներ էին, որպէսզի ընդունայն չվազեմ կամ վազած չըլլամ: **3** Բայց ո՛չ իսկ ինծի հետ եղող Տիտոսը, որ Յոյն էր, հարկադրուեցաւ թլփատուիլ՝ **4** գաղտնի ներս բերուած տուտ եղբայրներուն պատճառով, որոնք ներս սպրդած էին՝ լրտեսելու համար Քրիստոս Յիսուսով մեր ունեցած ազատութիւնը, որպէսզի ստրուկ ընեն մեզ. **5** անոնց տեղի չտուինք՝ նոյնիսկ քիչ մը ատեն՝ ենթարկուելով, որպէսզի աւետարանին ճշմարտութիւնը ձեր մէջ մնայ: **6** Իսկ անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ - ինչ որ էին՝ ատիկա ինծի հարց չէ, քանի որ Աստուծ մարդոց աչառութիւն չ'ընէր -, այնպէս կարծուածները աւելի ոչինչ հաղորդեցին ինծի. **7** հապա՝ ընդհակառակը, երբ տեսան թէ անթլփատներուն աւետարանը ինծի վստահուած է, ինչպէս Պետրոսի ալ՝ թլփատուածներունը, **8** (որովհետեւ ան որ ներգործեց Պետրոսի մէջ՝ թլփատուածներուն առաքելութեան համար, նոյնպէս ներգործեց իմ մէջս՝ հեթանոսներուն հանդէպ,) **9** ու երբ Յակոբոս, Կեփաս եւ Յովհաննէս, որոնք սիւներ կարծուած էին, գիտակցեցան ինծի տրուած շնորհքին, իրենց աջ ձեռքը տուին ինծի ու Բառնաբասի՝ իբր նշան հաղորդակցութեան, որպէսզի մենք քարոզենք հեթանոսներուն, իսկ իրենք՝ թլփատուածներուն: **10** Միայն թէ կ'ուզէին որ աղքատները յիշենք, ինչ որ ես ալ փութացի ընել: **11** Սակայն երբ Պետրոս եկաւ Անտիոք՝ ես դիմադարձեցի անոր, որովհետեւ պարսաւելի էր: **12** Արդարեւ Յակոբոսի քովէն ոմանց գալէն առաջ՝ ինք հեթանոսներուն հետ անխտրաբար կ'ուտէր. բայց երբ եկան՝ ընկրկեցաւ եւ ինքզինք զատեց, թլփատուածներէն վախնալով: **13** Միւս Յրեաներն ալ նոյնպէս անոր հետ կեղծեցին, այնքան՝ որ Բառնաբաս ալ անոնց կեղծիքէն տպաւորուեցաւ: **14** Բայց երբ տեսայ թէ ուղիղ չեն ընթանար՝ աւետարանին ճշմարտութեան համաձայն, բոլորին առջեւ Պետրոսի ըսի. «Եթէ դուն՝ որ Յրեայ ես՝ հեթանոսներու պէս կ'ապրիս, եւ ո՛չ թէ Յրեաներու պէս, ինչո՞ւ կը հարկադրես հեթանոսները՝ որ Յրեաներու պէս ապրին»: **15** Մենք՝ որ բնիկ Յրեաներ

ենք, եւ ո՛ր թէ հեթանոս մեղաւորներ, 16 գիտնալով թէ մարդ Օրէնքին գործերով չէ որ կ'արդարանայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքով, մենք ալ հաւատացինք Քրիստոս Յիսուսի՝ որպէսզի արդարանանք Քրիստոսի հաւատքով, ո՛ր թէ Օրէնքին գործերով, որովհետեւ Օրէնքին գործերով ո՛ր մէկը պիտի արդարանայ: 17 Իսկ եթէ մենք ալ՝ Քրիստոսով արդարանալու մեր ջանքին մեջ՝ մեղաւոր գտնուինք, ուրեմն Քրիստոս մեղքի սպասարկուի կ'ըլլայ: Ամենեւին: 18 Քանի որ եթէ իմ պակած բաներ դարձնել կառուցանեմ, եւ զիս օրինազանց կը դարձնեմ: 19 Որովհետեւ ես՝ Օրէնքին միջոցով՝ մեռայ Օրէնքին, որպէսզի ապրիմ Աստուծոյ համար: 20 Քրիստոսի հետ խաչուեցայ, սակայն կ'ապրիմ, բայց սկիզբէն թէ ես՝ հապա Քրիստոս կ'ապրի իմ մէջս: Իսկ այն կեանքը որ հիմա մարմինովս կ'ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդիին հաւատքով կ'ապրիմ, որ սիրեց զիս եւ ինքզինք ընծայեց ինծի համար: 21 Ես Աստուծոյ շնորհքը չեմ ջնջեր, որովհետեւ եթէ արդարութիւնը Օրէնքէն է, ուրեմն Քրիստոս ընդունայն մեռաւ:

3 Ո՛վ անմիտ Գաղատացիներ, ո՛վ ձեզ հմայեց, մինչդեռ ձեր մէջ, ձեր պէքերուն առջեւ Յիսուս Քրիստոս նախապէս նկարագրուեցաւ՝ խաչուած: 2 Սա միայն կ'ուզեմ սորվիլ ձեզմէ. դուք Յոգին ստացաք Օրէնքին գործերով թէ հաւատքին հնազանդելով: 3 Այդքան անմիտ էք. Յոգիով սկսաք, եւ հիմա մարմինով կ'աւարտէք: 4 Չո՛ր տեղը այդքան չարչարուեցաք (եթէ զուր տեղն ալ ըլլար): 5 Ուրեմն ան՝ որ ձեզի Յոգին կը հայթայթէ ու ձեր մէջ հրաշքներ կը գործէ, միթէ ձեր կատարած Օրէնքի գործերուն համար կ'ընէ, թէ հաւատքի հնազանդութեան համար. 6 ինչպէս Աբրահամ հաւատաց Աստուծոյ, եւ ատիկա արդարութիւն ստացուեցաւ անոր: 7 Ուրեմն գիտցէ՛ք թէ անոնք որ հաւատքէն են՝ անոնք են Աբրահամի որդիները: 8 Գիրքը, նախատեսելով թէ Աստուած հեթանոսները պիտի արդարացնէ հաւատքի միջոցով, նախապէս աւետեց Աբրահամի՝ ըսելով. «Բեզմնով պիտի օրհնուին բոլոր ազգերը»: 9 Ուստի անոնք որ հաւատքէն են՝ կ'օրհնուին հաւատացելով Աբրահամի հետ: 10 Որովհետեւ բոլոր անոնք որ Օրէնքին գործերէն են՝ անծօքի տակ են, քանի որ գրուած է. «Անիծեալ ըլլայ ո՛վ որ չի յարատեւեր Օրէնքի գիրքին բոլոր գրուածներուն մէջ՝ զանոնք գործադրելու համար»: 11 Իսկ բացայայտ է թէ ո՛ր մէկը կ'արդարանայ Աստուծոյ առջեւ Օրէնքով, քանի որ «արդարը հաւատքով պիտի ապրի»: 12 Բայց Օրէնքը հաւատքէն չէ, հապա՝ «այն մարդը որ կը գործադրէ զանոնք՝ պիտի ապրի անոնցմով»: 13 Քրիստոս փրկանքով զնեց մեզ Օրէնքի անծօքէն՝ մեզի համար անիծուելով, (որովհետեւ գրուած է. «Անիծեալ է ո՛վ որ փայտէն կը կախուի») 14 որպէսզի Աբրահամի օրհնութիւնը գալ

հեթանոսներուն վրայ՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով. որպէսզի մենք ալ ստանանք Յոգին խոստումը՝ հաւատքի միջոցով: 15 Մարդոց սովորութեան համաձայն կը խօսիմ, եղբայրներ: Նոյնիսկ մարդու մը վաւերացուցած կտակը ո՛ր մէկը կը ջնջէ, կամ ալ անոր վրայ ուրիշ բան մը կ'աւելցնէ: 16 Ուրեմն խոստումները եղան Աբրահամի եւ անոր զարմին: Զ'ըսեր. «Եւ բու զարմերուդ», այսինքն՝ շատերն: 3ապա կը խօսի մէկ զարմի մասին. «Եւ բու զարմիդ», որ Քրիստոսն է: 17 Բայց սա կ'ըսեմ. այն ուխտը՝ որ նախապէս Աստուծոյ վաւերացուեցաւ Քրիստոսով, չի կրնար չորս հարիւր երեսուն տարի ետք անվաւեր դառնալ Օրէնքէն՝ խոստումը ոչնչացնելով: 18 Որովհետեւ եթէ ժառանգութիւնը Օրէնքէն է, ուրեմն սկիզբէն խոստումն է. բայց Աստուած խոստումով շնորհեց զայն Աբրահամի: 19 3ապա ինչո՞ւ տրուեցաւ Օրէնքը: Ան աւելցաւ՝ օրինազանցութիւնները յայտնելու համար, (մինչեւ որ զար այն զարմը՝ որուն եղած էր խոստումը,) եւ հրեշտակներու կողմէ պատուիրուեցաւ միջնորդի մը ձեռքով: 20 Իսկ միջնորդը՝ միայն մէկ անձի միջնորդ չէ. սակայն Աստուած մէկ է: 21 Ուրեմն Օրէնքը հակառակ է Աստուծոյ խոստումներուն: Ամենեւին. քանի որ եթէ տրուած ըլլար այնպիսի Օրէնք մը՝ որ կարենար կեանք տալ, այն ատեն իրապէս արդարութիւնը Օրէնքով կ'ըլլար: 22 Բայց Գիրքը բոլորը փակեց մեղքի տակ, որպէսզի Յիսուս Քրիստոսի հաւատքով եղած խոստումը տրուի հաւատացեալներուն: 23 Բայց հաւատքին զայն առաջ՝ Օրէնքին տակ պահպանուած էինք, փակուած այն հաւատքէն՝ որ յետագային պիտի յայտնուէր: 24 3ետեւաբար Օրէնքը եղաւ մեր դաստիարակը՝ մեզ առաջնորդելու Քրիստոսի, որպէսզի մենք հաւատքով արդարանանք: 25 Բայց հաւատքին զայն ետք՝ այլեւս դաստիարակի տակ չենք, 26 որովհետեւ դուք բոլորը Աստուծոյ որդիներ էք՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքով. 27 քանի որ դուք բոլորդ՝ որ Քրիստոսով մկրտուեցաք, Քրիստոսը հագաք: 28 Ա՛յ ո՛ր Յրեայ կայ, ո՛ր Յոյն. ո՛ր ստրուկ կայ, ո՛ր ազատ. ո՛ր արու կայ, ո՛ր Էգ. որովհետեւ դուք բոլորդ մէկ էք Քրիստոս Յիսուսով: 29 Իսկ եթէ դուք Քրիստոսին էք, ուրեմն Աբրահամի զարմն էք, եւ խոստումին համաձայն՝ ժառանգորդներ:

4 Բայց այնքան ատեն որ ժառանգորդը մանուկ է, կ'ըսեմ թէ ոչինչով կը տարբերի ստրուկէ մը, թէպէտ բոլորին տէրն է. 2 հապա խնամակալներու եւ հոգատարներու հեղինակութեան տակ է՝ մինչեւ հօրը ճշդած պայմանաժամը: 3 Նոյնպէս ալ մենք, երբ մանուկ էինք, աշխարհի սկզբունքներուն տակ ստրուկ էինք: 4 Բայց երբ ժամանակը լրումին հասաւ, Աստուած դրկեց

իր Որդին՝ որ կնոջմէ ծնաւ եւ Օրէնքին տակ մտաւ, 5 որպէսզի փրկանքով գնէ Օրէնքին տակ եղողները. որպէսզի մենք որդեգրութիւնը ստանանք: 6 Եւ քանի որ դուք որդիներ էք, Աստուած ձեր սիրտերուն մէջ դրկեց իր Որդիին Յոգին, որ կ'աղաղակէ. «Աբբա՛, Հայր»: 7 Հետեւաբար ալ ստրուկ չես, հապա՛ որդի. ու եթէ որդի, ուրեմն՝ Աստուծոյ ժառանգորդը Քրիստոսի միջոցով: 8 Ուրեմն այն ատեն երբ չէիք ճանչնար Աստուած, կը ծառայէիք անոնց՝ որ բնույթաւք աստուածներ չէին: 9 Սակայն հիմա որ ճանչցաք Աստուած, կամ մանաւանդ՝ ճանչցուեցաք Աստուծմէ, ինչպէս կը վերադառնաք այն տկար եւ աղքատ սկզբունքներուն, որոնց դարձեալ կ'ուզէք ստրուկ ըլլալ: 10 Կը պահէք օրերը, ամիսները, ժամանակներն ու տարիները. 11 կը վախնամ ձեզի համար, որ գուցէ գուր տեղը աշխատած ըլլամ ձեր վրայ: 12 Եղբայրներ, կ'աղերսեմ ձեզի, ինծի պէս եղէք, որովհետեւ ես ալ ձեզի պէս եղայ. դուք բնաւ վնասած չէք ինծի: 13 Դուք գիտէք թէ ինչպէս՝ մարմինիս տկարութեամբ՝ աւետարանեցի ձեզի առաջին անգամ. 14 բայց մարմինիս վրայ կրած փորձութիւնս չանարգեցիք, ոչ ալ պծագցիք. հապա Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս ընդունեցիք զիս, Քրիստոս Յիսուսի պէս: 15 Ուստի ո՛ր է՝ ձեր այդ ատենուան երանութիւնը. քանի որ ես կը վկայեմ ձեզի թէ եթէ կարելի ըլլար՝ ձեր աչքերը պիտի խլէիք եւ զանոնք ինծի տայիք: 16 Միթէ ձեր թշնամիին եղայ՝ ձեզի ճշմարտութիւնը խօսելով: 17 Անոնք նախանձախնդիր են ձեզի հանդէպ, բայց ոչ բարի նպատակով. նոյնիսկ կ'ուզեն մեզ վտարել, որպէսզի նախանձախնդիր ըլլաք իրենց հանդէպ: 18 Սակայն լաւ է նախանձախնդիր ըլլալ բարիին հանդէպ՝ ամէն ատեն, եւ ոչ թէ միայն երբ ձեր մէջ ներկայ են: 19 Որդեակներս, ձեզի համար դարձեալ երկունքի ցաւ կը բաշեմ, մինչեւ որ Քրիստոս ձեր մէջ կերպաւորուի: 20 Կ'ուզէի հիմա ձեր մէջ ներկայ ըլլալ ու շեշտս փոխել, որովհետեւ ձեր մասին վարանումի մէջ եմ: 21 Ըսէք ինծի, դուք որ կ'ուզէք Օրէնքին տակ ըլլալ, Օրէնքը չ'էք լսեր. 22 որովհետեւ գրուած է թէ Աբրահամ երկու որդի ունէր, մէկը՝ աղախինէն, միւսը՝ ազատ կնոջմէ: 23 Բայց ան որ աղախինէն էր՝ մարմինին համեմատ ծնած էր, իսկ ան որ ազատ կնոջմէն էր՝ խոստումով: 24 Ասոնց մեկնութիւնը այլաբանօրէն կ'ըլլայ, քանի որ ասոնք երկու Ուխտերն են. մէկը՝ Սինա լեռնէն, որ Հազարն է, ստրկութեան համար կը ծնանի. 25 որովհետեւ Հազար՝ Սինա լեռն է, Արաբիայի մէջ, ու կը համապատասխանէ այժմու Երուսաղէմին, եւ ստրկութեան մէջ է իր զաւակներուն հետ: 26 Բայց վերին Երուսաղէմը, որ մեր բոլորին մայրն է, ազատ է: 27 Արդարեւ գրուած է. «Ուրախացի՛ր, չծանոող ամուսնու պոռթկանքով ցնծութեամբ եւ գոչէ՛, երկունքի ցաւ չբաշնդ. որովհետեւ լքեալին զաւակները շատ աւելի են՝

քան ամուսին ունեցողին զաւակները»: 28 Ուրեմն մենք, եղբայրներ, Իսահակի պէս խոստումի զաւակներ ենք: 29 Բայց ինչպէս այն ատեն մարմինին համեմատ ծնածը կը հալածէր ան՝ որ Յոգիին համեմատ ծնած էր, նոյնպէս ալ հիմա: 30 Սակայն ինչ կ'ընէ Գիրքը. «Վտարէ՛ այդ աղախինը եւ անոր որդին, քանի որ աղախինին որդին ժառանգորդ պիտի չըլլայ ազատ կնոջ որդիին հետ»: 31 Ուրեմն, եղբայրներ, մենք աղախինին զաւակները չենք, հապա՛ ազատ կնոջ:

5 Ուստի հաստատուն կեցեք այն ազատութեամբ՝ որով Քրիստոս ազատեց մեզ, եւ դարձեալ ստրկութեան լուծին տակ մի կաշկանդուիք: 2 Ահա՛ ես՝ Պօղոս, ձեզի կ'ըսեմ. «Եթէ թլփատուիք, Քրիստոս ոչ մէկ օգուտ կ'ունենայ ձեզի»: 3 Եւ ամէն թլփատուող մարդու դարձեալ կը վկայեմ թէ պարտաւոր է գործադրել ամբողջ Օրէնքը: 4 Քրիստոս ոչինչ դարձած է ձեզի համար, այսինքն ձեզմէ բոլոր անոնց՝ որ Օրէնքով արդարանալ կ'ուզեն: Դուք շնորհքէն ինկած էք, 5 որովհետեւ մենք Յոգիին միջոցով կը սպասենք հաւատքով եղած արդարութեան յոյսին: 6 Արդարեւ Քրիստոս Յիսուսի մէջ եղողին՝ ոչ թլփատութիւնը որեւէ ազդեցութիւն ունի, ոչ ալ անթլփատութիւնը, հապա հաւանաբը՝ որ կը ներգործէ սիրով: 7 Դուք լաւ կը վագէիք. ո՛վ կասեցուց ձեզ՝ որ ճշմարտութեան չանասք: 8 Այս դրողումը անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց: 9 Բիչ մը խմորը ամբողջ զանգուածը կը խմորէ: 10 Բայց ես ձեր մասին համոզուած եմ Տերոջմով, թէ բնաւ ուրիշ կերպ պիտի չմտածէք: Իսկ ան որ ձեզ կը վրդովէ՝ ո՛վ որ ըլլայ՝ պիտի կրէ իր դատապարտութիւնը: 11 Սակայն, եղբայրներ, ալ ինչո՛ւ կը հալածուիմ, թէ ես տակաւին թլփատութիւն կը բարոզեմ. ուրեմն խաչին գայթակղութիւնը ոչնչացման է: 12 Երանի՛ թէ նոյնիսկ կտորուէին անոնք՝ որ ձեզ տակնուվրայ կ'ընեն: 13 Որովհետեւ դուք ազատութեան կանչուած էք, եղբայրներ. միայն թէ ձեր ազատութիւնը մարմինի ցանկութիւններու առիթ չըլլայ, հապա սիրով իրարու ծառայեցէք: 14 Քանի որ ամբողջ Օրէնքը սա՛ մէկ խօսքին մէջ կը գործադրուի. «Սիրէ՛ ընկերդ քու անձիդ՝ պէս»: 15 Բայց եթէ զիրար խածնէք եւ լափէք, զգուշացէ՛ր որ իրարմէ չսպառիք: 16 Ուստի սա՛ կ'ըսեմ. «Յոգիով ընթացէք, ու մարմինին ցանկութիւնը պիտի չգործադրէք»: 17 Որովհետեւ մարմինը կը ցանկայ Յոգիին հակառակ, ու Յոգին՝ մարմինին հակառակ. եւ ասոնք իրարու հակառակ են, որպէսզի չընէք ինչ որ ուզէք: 18 Բայց եթէ Յոգիէն առաջնորդուիք, ալ Օրէնքին տակ չ'էք ըլլար: 19 Մարմինին գործերը բացայայտ են. անոնք են՝ շուռթիւն, պոռնկութիւն, անմաքրութիւն, ցոփութիւն, 20 կռակաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամութիւն,

երկպառակութիւն, մրցակցութիւններ, զայրոյթ, հակառակութիւն, խռովութիւն, հերձուածներ, 21 չար նախանձներ, մարդասպանութիւններ, արբեցութիւններ, զեխութիւններ եւ ինչ որ ասոնց նման է որոնց մասին կանխաւ կ'ըսեմ ձեզի, ինչպէս ժամանակին ալ ըսած եմ, թէ այսպիսի բաներ ընողները պիտի չժառանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 22 Բայց Յոգիին պտուղն է՝ սէր, ուրախութիւն, խաղաղութիւն, համբերատարութիւն, 23 քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատարմութիւն, հեզութիւն, ժուժկայութիւն. այսպիսի բաներու դէմ Օրէնք չկայ: 24 Անոնք որ Քրիստոսիններն են, իրենց մարմինը խաչեցին՝ բնական կիրքերուն ու ցանկութիւններուն հետ: 25 Եթէ Յոգիով կ'ապրինք՝ նաեւ ընթանանք Յոգիին համաձայն: 26 Մնափառ չըլլանք՝ գիրար գրգռելով եւ իրարու նախանձելով:

6 Եղբայրներ, եթէ մարդ մը որեւէ յանցանքի մէջ բռնուի, դուք որ հոգեւոր էք՝ այդպիսին հեզութեան հոգիով ուղղեցէք. ուշադիր եղիր դուն քեզի, որ դուն ալ չփորձուիս: 2 Կրեցէք իրարու ծանրութիւնները, եւ այդպէս գործադրեցէք Քրիստոսի օրէնքը: 3 Արդարեւ եթէ մէկը՝ որ ոչինչ է՝ կարծէ թէ ինք բան մըն է, ինքզինք կը խաբէ: 4 Բայց իւրաքանչիւրը թող քննէ իր գործը, եւ այն ատեն պարծենայ՝ միայն ինքնիւր վրայ, ոչ թէ ուրիշի վրայ. 5 որովհետեւ իւրաքանչիւրը պիտի կրէ իր բեռը: 6 Խօսքին աշակերտը հաղորդակից թող ընէ իր վարդապետը ամէն բարի բանի: 7 Մի խաբուիք, Աստուած չի ծաղրուիր. որովհետեւ ինչ որ մարդ կը սերմանէ, զայն ալ պիտի հնձէ: 8 Ա՛ն որ իր մարմինին համար կը սերմանէ, այդ մարմինէն ապականութիւն պիտի հնձէ. իսկ ան որ Յոգիին համար կը սերմանէ, այդ Յոգիէն յաւիտենական կեանք պիտի հնձէ: (aiōnios 9166) 9 Ուստի բարիք գործելէ չձանձրանանք, քանի որ յատուկ ատենին պիտի հնձենք՝ եթէ չպարտասինք: 10 Ուրեմն, քանի պատեհութիւն ունինք, բարիք ընենք բոլորին, մանաւանդ՝ հաւատքի ընտանիքէն եղողներուն: 11 Նայեցէք, որքան մեծ գիրքով գրեցի ձեզի՝ իմ ձեռքով: 12 Բոլոր անոնք՝ որ կ'ուզեն մարմինին համեմատ լաւ երեւնալ, կը հարկադրեն ձեզ որ թլփատուիք, միայն՝ որպէսզի չհայածուին Քրիստոսի խաչին համար: 13 Արդարեւ ոչ իսկ իրենք՝ թլփատուածները կը պահեն Օրէնքը. բայց կ'ուզեն որ դուք թլփատուիք, որպէսզի պարծենան ձեր մարմինով: 14 Բայց ես ամենեւին պիտի չպարծենամ, այլ միայն մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի խաչով. անով աշխարհը խաչուած է ինձի համար, ես ալ՝ աշխարհի: 15 Որովհետեւ Քրիստոս Յիսուսով ոչ թլփատութիւնը որեւէ ազդեցութիւն ունի, ոչ անթլփատութիւնը, հապա՛նոր արարած ըլլալը: 16 Խաղաղութիւն ու ողորմութիւն բոլոր անոնց վրայ՝ որ այս կանոնին

համաձայն կ'ընթանան, եւ Աստուծոյ Իսրայելին վրայ: 17 Ասկէ ետք ոչ մէկը թող անհանգստացնէ զիս. որովհետեւ ես մարմինիս վրայ կը կրեմ Տէր Յիսուսի վերքին սպիները: 18 Եղբայրներ, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետ: Ամէն:

ԵՓԵՍԱՑԻՍ

1 Պօղոս, Աստուծոյ կամբով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն ու Քրիստոս Յիսուսով հաւատարիմներուն. **2** շնորհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ: **3** Օրինեալ ըլլալ Աստուած եւ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, որ Քրիստոսով օրհնեց մեզ ամեն տեսակ հոգեւոր օրհնութիւններով՝ երկնային վայրերու մէջ, **4** ինչպէս անով ընտրեց մեզ աշխարհի հիմնադրութենէն առաջ, որպէսզի մենք իր առջեւ սուրբ եւ անարատ ըլլանք սիրոյ մէջ: **5** Նախասահմանեց մեզ իր որդեգրութեան՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, իր կամքին բարեհաճութեան համաձայն, **6** որպէսզի գովաբանենք իր շնորհքին փառքը. անով ընդունելի դարձուց մեզ՝ Սիրելիին միջոցով: **7** Իրմով մենք ունինք ազատագրութիւն՝ իր արիւնին միջոցով, ու մեղքերու ներում՝ իր շնորհքին ճոխութեան համեմատ. **8** անով ճոխացուց մեզ՝ ամբողջ իմաստութեամբ եւ ուշիմութեամբ: **9** Գիտցուց մեզի իր կամքին խորհուրդը՝ իր բարեհաճութեան համաձայն, որ իր մէջ՝ առաջադրած էր. **10** որպէսզի ժամանակներու լրումին տնտեսութեան մէջ՝ Քրիստոսով համախմբէ ամեն բան, անոր մէջ միացնէ թէ՛ երկինքի մէջ եղողները, թէ՛ երկրի վրայ եղողները: **11** Անով ստացանք նաեւ ժառանգութիւն մը, նախասահմանուած ըլլալով համաձայն առաջադրութեան անոր՝ որ կը ներգործէ ամեն բան իր կամքին ծրագիրին համաձայն, **12** որպէսզի մենք՝ նախապէս Քրիստոսի ապաւինողներս՝ գովութիւն ըլլանք իր փառքին: **13** Դուք ալ ապաւինեցաք անոր՝ երբ լսեցիք ճշմարտութեան խօսքը, ձեր փրկութեան աւետարանը, եւ հաւատայէ ետք անոր՝ կնքուեցաք խոստացեալ Սուրբ Յօգիով, **14** որ մեր ժառանգութեան գրաւականն է մինչեւ ստացուածքին ազատագրութիւնը՝ իր փառքին գովութեան համար: **15** Ուստի ես ալ, լսելէ ետք Տէր Յիսուսի վրայ ձեր ունեցած հաւատքին ու բոլոր սուրբերուն հանդէպ ձեր ունեցած սիրոյն մասին, **16** չեմ դադորի շնորհակալ ըլլալէ ձեզի համար՝ յիշելով ձեզ իմ աղօթքներուս մէջ. **17** որպէսզի մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը, փառքի Յայրը, տայ ձեզի իմաստութեան եւ յայտնութեան հոգին՝ իր գիտակցութեամբ: **18** Որպէսզի ձեր միտքին աչքերը լուսաւորուելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր կոչումին յոյսը, ինչ է անոր ժառանգութեան փառքին ճոխութիւնը՝ սուրբերուն մէջ, **19** եւ ինչ է իր գօրութեան գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալներուս մէջ՝ գործադրութեան համեմատ իր ուժեղ գօրութեան, **20** որ ներգործեց Քրիստոսի մէջ՝ երբ մեռելներէն

յարուցանեց զայն ու բազմեցուց իր աջ կողմը՝ երկինքի մէջ, **21** ամեն պետութենէ, իշխանութենէ, գօրութենէ եւ տէրութենէ շատ աւելի վեր, ու ամեն անունէ վեր՝ որ կ'անուանուի, ոչ միայն այս աշխարհին մէջ, հապա նաեւ գալիքին մէջ: **(aiōn g165)** **22** Դրաւ ամեն բան անոր ոտքերուն տակ, ու տուաւ զայն՝ իբր գլուխ ամեն բանի վրայ՝ եկեղեցիին, **23** որ անոր մարմինն է, լրումը անոր՝ որ կը լեցնէ ամեն ինչ՝ բոլորին մէջ:

2 Դուք մեռած էիք յանցանքներու եւ մեղքերու մէջ, բայց ինք ձեզ ապրեցուց: **2** Անոնց մէջ ժամանակին կ'ընթանայիք՝ այս աշխարհի ընթացքին համաձայն, օրի իշխանութեան իշխանին համաձայն, այն ոգին՝ որ հիմա կը ներգործէ անհնագանդութեան որդիներուն մէջ: **(aiōn g165)** **3** Անոնցմով մենք բոլոր ալ ժամանակին կը վարուէինք՝ մեր մարմինին ցանկութիւններով, մարմինին ու միտքին փափաքները գործադրելով, բնութեամբ բարկութեան զաւակներ էինք՝ ուրիշներու նման: **4** Բայց Աստուած՝ որ հարուստ է որդրմութեամբ, իր մեծ սիրոյն համար՝ որով սիրեց մեզ, **5** երբ մեռած էինք մեղքերու մէջ՝ կեանք տուաւ մեզի Քրիստոսի հետ, (դուք շնորհքով փրկուած էք.) **6** անոր հետ բազմեցուց մեզ երկնային վայրերու մէջ՝ Քրիստոս Յիսուսով, **7** որպէսզի գալիք դարերուն մէջ ցոյց տայ իր շնորհքին գերազանց ճոխութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով մեզի հանդէպ ցոյց տուած քաղցրութեամբ: **(aiōn g165)** **8** Որովհետեւ դուք շնորհքով փրկուած էք՝ հաւատքի միջոցով, եւ ատրկեալ ոչ թէ ձեզմէ՝ հապա Աստուծոյ ընծան է. **9** ոչ թէ գործերէն է, որպէսզի ոչ մէկը պարծենայ: **10** Բանի որ մենք անոր ձեռակերտն ենք, Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած՝ բարի գործերու համար. Աստուած նախապէս պատրաստեց գանձը, որպէսզի մենք ընթանանք անոնց մէջ: **11** Ուստի յիշեցէք թէ դուք ժամանակին մարմինով հեթանոսներ էիք, (որոնք անթլիատ կը կոչուին անոնցմէ՝ որ թլփատուած կը կոչուին, մարմինի մէջ՝ ձեռքով եղած.) **12** այդ ատեն դուք առանց Քրիստոսի էիք, ուժացած ըլլալով Իսրայելի հասարակութենէն, եւ օտարացած՝ խոստումին ուխտերէն. ոչ յոյս ունէիք, ոչ ալ Աստուած՝ աշխարհի մէջ: **13** Իսկ հիմա՝ Քրիստոս Յիսուսով՝ դուք որ ժամանակին հեռաւոր էիք, մերձաւոր եղաք Քրիստոսի արիւնով: **14** Որովհետեւ ան է մեր խաղաղութիւնը, ինք երկուքը՝ մէկ ըրաւ, ու քակեց մեջտեղի անջատող պատը, իր մարմինին մէջ ոչնչացնելով իրարու միջեւ եղած թշնամութիւնը, **15** այսինքն՝ հրամաններով եղած պատուիրաններուն Օրէնքը, որպէսզի իրմով այդ երկուքէն ստեղծէ նոր մարդ մը՝ այսպէս խաղաղութիւն ընելով, **16** ու երկուքն ալ հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ մէկ

մարմինի մեջ՝ խաչին միջոցով: Անով սպաննեց թշնամութիւնը, 17 եւ եկաւ խաղաղութիւն աւետեց ձեզի՝ որ հեռաւոր էիք, ու անոնց՝ որ մերձաւոր էին: 18 Քանի որ անոր միջոցով մենք բոլորս ալ արտօնութիւն ունինք մօտենալու Յօրը՝ մէկ Յօգիով: 19 Ուրեմն հիմա դուք այլեւս օտարականներ ու պանդուխտներ չէք, հապա սուրբերուն քաղաքակիցները, եւ Աստուծոյ ընտանիքը, 20 շինուած առաքեալներուն ու մարգարէներուն հիմին վրայ, որուն ծայրագոյն անկիւնաքարը՝ նոյնինքն Յիսուս Քրիստոս է: 21 Անով ամբողջ շէնքը՝ յարմարութեամբ միասին կազմուած՝ կ'աճի, սուրբ տաճար մը ըլլալու Տէրոջմով: 22 անով որևէ ալ միասին կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակավայր ըլլալու Սուրբ Յօգիին միջոցով:

3 Ուստի ես՝ Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալը ձեզի՝ հեթանոսներուդ համար, 2 (եթէ գոնէ լսած էք Աստուծոյ շնորհքին տնտեսութեան մասին՝ որ տրուած է ինծի ձեզի համար, 3 թէ ինչպէս ան յայտնութեամբ գիտցուց ինծի այն խորհուրդը - ինչպէս նախապէս ալ համառօտաբար գրեցի ձեզի, 4 որպէսզի՝ երբ կարդաք՝ կարբեաք հասկնալ իմ ըմբռնուան Քրիստոսի խորհուրդին մասին -, 5 որ ուրիշ սերունդներու մէջ մարդոց որդիներուն չգիտցուեցաւ, ինչպէս ան հիմա՝ Սուրբ Յօգիին միջոցով՝ յայտնուած է իր սուրբ առաքեալներուն ու մարգարէներուն, 6 թէ հեթանոսները Քրիստոսով պիտի ըլլան ժառանգակից, մարմնակից, եւ իր խոստումին բաժնեկից՝ աւետարանին միջոցով, 7 որուն ես սպասարկու եղալ Աստուծոյ շնորհքին պարգեւին համեմատ՝ որ տրուեցաւ ինծի իր գօրութեան ներգործութեամբ: 8 Ինծի՝ որ բոլոր սուրբերուն ամենափոքրէն աւելի փոքր եմ՝ տրուեցաւ այս շնորհքը, որպէսզի հեթանոսներուն մէջ աւետեմ Քրիստոսի անզննելի ճոխութիւնը, 9 եւ բոլորին տեսնել տամ թէ ինչ է հաղորդակցութիւնը այն խորհուրդին, որ դարբերու սկիզբէն ի վեր ծածկուած էր Աստուծոյ մէջ, որ ստեղծեց ամէն բան. (աւօճ ց165) 10 որպէսզի Աստուծոյ բազմակողմանի իմաստութիւնը՝ եկեղեցիին միջոցով հիմա գիտցուի երկնային վայրերու մէջ եղող պետութիւններուն եւ իշխանութիւններուն, 11 իր յաւիտենական առաջադրութեան համաձայն, որ իրագործեց մեր Տէրոջմով՝ Քրիստոս Յիսուսով: (աւօճ ց165) 12 Անով մենք ունինք համարձակութիւն ու վստահութեամբ մօտենալու արտօնութիւն՝ հաւատալով իրեն: 13 Ուստի կը խնդրեմ որ չճանձրանաք ձեզի համար կրած տառապանքներուն պատճառով, ինչ որ ձեր փառքն է:) 14 Ուստի կը ծնրադրեմ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Յօր առջեւ, 15 որմէ կ'անուանուի ամէն գերդաստան՝ երկինքի մէջ ու

երկրի վրայ, 16 որպէսզի շնորհէ ձեզի՝ իր փառքին ճոխութեան համեմատ՝ գօրութեամբ ուժովնալ ներքին մարդուն մէջ, իր Յօգիին միջոցով: 17 որպէսզի Քրիստոս բնակի ձեր սիրտերուն մէջ՝ հաւատքով, եւ դուք՝ սիրոյ մէջ արմատանալով ու հիմնուելով՝ 18 կարողանաք ըմբռնել բոլոր սուրբերուն հետ թէ ինչ է յայնութիւնը, երկայնութիւնը, խորութիւնը եւ բարձրութիւնը: 19 այսինքն գիտնալ Քրիստոսի սերը, որ գիտութենէն գերազան է, որպէսզի լեցուիք Աստուծոյ ամբողջ լիութեամբ: 20 Ուրեմն անոր, որ կարող է գերազանցօրէն աւելի ընել՝ բան ամէն ինչ որ մենք կը խնդրենք կամ կ'ըմբռնենք, այն գօրութեան համեմատ՝ որ կը ներգործէ մեր մէջ, 21 իրեն փանջ եկեղեցիին մէջ՝ Քրիստոս Յիսուսով, բոլոր սերունդներուն մէջ՝ դարձ դարձ: Ամէն: (աւօճ ց165)

4 Ուստի ես՝ Տէրոջ բանտարկեալը՝ կ'աղաչեմ ձեզի, որ ձեր ընթացքը արժանավայել ըլլայ այն կոչումին՝ որով կանչուեցաք, 2 լման խոնարհութեամբ ու հեզութեամբ, համբերատարութեամբ, սիրով իրարու հանդուրժելով, 3 ջանալով պահել Սուրբ Յօգիին միաբանութիւնը՝ խաղաղութեան կապով: 4 Մէկ մարմին կայ, եւ մէկ Յօգի, ինչպէս մէկ յոյսով կանչուեցաք ձեր կոչումին: 5 Տէրը մէկ է, հաւատքը՝ մէկ, մկրտութիւնը՝ մէկ: 6 Մէկ է Աստուած եւ բոլորին Յայրը, որ բոլորէն վեր, բոլորին հետ եւ ձեր բոլորին մէջն է: 7 Բայց մեզմէ իւրաքանչիւրին շնորհք տրուած է՝ Քրիստոսի պարգեւին չափին համեմատ: 8 Ուստի կ'ըսէ. «Երբ ելաւ բարձր տեղը՝ գերեզմարեց գերութիւնը եւ նուէրներ տուաւ մարդոց»: 9 (Իսկ այդ «եյաւ»ը ինչ ըսել է, եթէ ոչ նշանակել թէ ինք նաեւ նախապէս իջաւ երկրի ստորին մասերը: 10 Ա՛ն՝ որ իջաւ, նաեւ նոյնն է՝ որ ելաւ բոլոր երկինքներէն աւելի վեր, որպէսզի լեցնէ ամէն բան:) 11 Եւ ինք տուաւ ոմանք՝ առաքեալներ ըլլալու, ոմանք՝ մարգարէներ, ոմանք՝ աւետարանիչներ, ոմանք՝ հովիւներ ու վարդապետներ, 12 սուրբերուն կատարելութեան համար, սպասարկութեան գործին համար, Քրիստոսի մարմնին շինութեան համար: 13 Մինչեւ որ բոլորս հասնինք հաւատքին եւ Աստուծոյ Որդին ճանչնալու միաբանութեան, կատարեալ մարդու վիճակին, Քրիստոսի լիութեան հասակի չափին: 14 Որպէսզի ալ ասկէ ետք մանուկ չըլլանք, տարուբերած ու վարդապետութեան ամէն հովէ հոս-հոն բշուած՝ մարդոց խաբեբայութեամբ, որոնք կը մոլորեցնեն խորամանկութեան հնարքներով: 15 հապա՝ ճշմարտութիւնը խօսելով սիրոյ մէջ, ամէն բանի մէջ աճինք անո՛ր՝ որ գլուխն է, այսինքն՝ Քրիստոսով: 16 Անով է որ ամբողջ մարմինը,

յարմարութեամբ միասին կազմուած եւ իրարու կցուած ամէն յօդի օժանդակութեամբ՝ ամէն մասի ներգործութեան չափին համեմատ, կ'աճի սիրոյ մէջ՝ իր շինութեան համար: 17 Ուրեմն սա՛ կը յայտարարեմ ու Տէրոջմով կը վկայեմ, որ դուք այլեւս չընթանաք այնպէս՝ ինչպէս ուրիշ հեթանոսները կ'ընթանան, իրենց միաբնի ունայնութեան մէջ: 18 Անոնց միտքը խաւարած է, եւ իրենք ուծացած են Աստուծոյ կեանքէն՝ իրենց մէջ եղած անգիտութեան եւ իրենց սիրտին կուրկութեան պատճառով: 19 Անգայ դարձած՝ անձնատուր եղան ցոփուութեան, որպէսզի ամէն տեսակ անմաքրութիւն գործեն ազահութեամբ: 20 Բայց դուք այնպէս չսորվեցաք Քրիստոսը, 21 եթէ իսկապէս լսեցիք զինք եւ սորվեցաք իրմէ՝ Յիսուսի մէջ եղող ճշմարտութեան համաձայն՝ 22 որպէսզի թօթափէք ձեր նախկին վարքին վերաբերող հին մարդը, - որ ապականած է խաբեբայ ցանկութիւններով, - 23 նորոգուիք ձեր միտքին հոգիով, 24 ու հագնիք նոր մարդը, որ ստեղծուած է արդարութեամբ եւ ճշմարիտ սրբութեամբ՝ Աստուծոյ պատկերին համաձայն: 25 Ուստի՝ թօթափելով ստեղը՝ ճշմարտութիւնը խօսեցէք իրարու հետ՝, որովհետեւ մենք իրարու անդամներ ենք: 26 Բարկացէք, բայց մի մեղանչէք. արեւը թող մայր չմտնէ ձեր բարկացած վիճակին վրայ, 27 ու տեղ մի տաք Չարախօսին: 28 Ա՛ն որ կը գողնար՝ ա՛յ թող չգողնայ. այլ մանաւանդ թող աշխատի՝ իր ձեռքերով գործելով ինչ որ բարի է, որպէսզի բան մը ունենայ տալու կարօտեալին: 29 Ո՛չ մէկ վատ խօսք թող ելլէ ձեր բերանէն, հապա՝ ինչ որ բարի է, շինութեան կարիքին համեմատ, որպէսզի շնորհք տայ լսողներուն: 30 Եւ մի տրտմեցնէք Աստուծոյ Սուրբ Յոգին, որով դուք կնքուեցաք ազատագրութեան օրուան համար: 31 Ամէն տեսակ դառնութիւն, զայրոյթ, բարկութիւն, գոչիւն ու հայիոյութիւն թող վերցուին ձեզմէ՝ ամէն տեսակ չարամտութեան հետ: 32 Եւ բանոցը եղէք իրարու հանդէպ, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս Աստուած Քրիստոսով ներեց ձեզի:

5 Ուրեմն նմանեցէք Աստուծոյ՝ սիրելի զաւակներու պէս, 2 եւ ընթացէք սիրոյ մէջ, ինչպէս Քրիստոս ալ մեզ սիրեց ու մեզի համար ընծայեց ինքզինք Աստուծոյ՝ որպէս պատարագ ու զոհ, անուշաբոյր հոտ ըլլալով: 3 Բայց պոռնկութեան եւ ամէն տեսակ անմաքրութեան կամ ազահութեան անուէն իսկ թող չլիշուի ձեր մէջ, (ինչպէս կը պատշաճի սուրբերուն,) 4 ո՛չ ալ լլբութեան, յիմար խօսակցութեան կամ խեղկատակութեան, որոնք չեն պատշաճիր. այլ փոխարէնը շնորհակալութիւն յայտնեցէք: 5 Քանի որ գիտէք՝ թէ ո՛չ մէկ պոռնկող, կամ անմաքուր, կամ ազահ, որ կռապաշտ է, ունի

որեւէ ժառանգութիւն Քրիստոսի եւ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ: 6 Ո՛չ մէկը թող խաբէ ձեզ ունայն խօսքերով, որովհետեւ այս բաներուն պատճառով Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ անհնազանդութեան որդիներուն վրայ: 7 Ուրեմն բաժնեկից մի ըլլաք անոնց, 8 որովհետեւ ժամանակին դուք խաւար էիք, բայց հիմա լոյս էք Տէրոջմով. ուստի ընթացէք լոյսի զաւակներու պէս, 9 քանի որ Յոգին պտուղը ամէն տեսակ բարկութեամբ, արդարութեամբ ու ճշմարտութեամբ է: 10 Ընեցէք թէ ինչ է Տէրոջ հաճելին, 11 եւ ընկերակից մի ըլլաք խաւարին անպտուղ գործերուն, այլ փոխարէնը կշտամբեցէք զանոնք: 12 Որովհետեւ անոնց ըրած զաղտնի բաներուն մասին խօսիլն իսկ անօթ է. 13 բայց ամէն բան որ կշտամբուած է՝ կը յայտնաբերուի լոյսին միջոցով, որովհետեւ լոյսն է որ կը յայտնաբերէ ամէն ինչ: 14 Ուստի կ'ըսէ. «Արթնցիր, դուն որ կը քնանաս, ու կանգնէ մեռելներէն, եւ Քրիստոս պիտի փայլի բու վրայ»: 15 Ուրեմն գոուշացէք որ ընթանաք շրջահայեցութեամբ. ո՛չ թէ անխոհեմներու պէս, 16 հապա՝ իմաստուններու պէս: Գնեցէք ժամանակը, որովհետեւ օրերը չար են: 17 Ուստի անմիտ մի ըլլաք, հապա հասկցէք թէ ինչ է Տէրոջ կամբը: 18 Մի արբենաք զինիով՝ որուն մէջ անառակութիւն կայ, հապա Յոգինով լեցուեցէք: 19 Սաղմոսներով, օրհներգերով եւ հոգեւոր երգերով դուք ձեր մէջ խօսակցելով՝ երգեցէք ու սաղմոս ըսէք Տէրոջ ձեր սիրտերուն մէջ: 20 Ամէն ատեն՝ ամէն բանի համար շնորհակալ եղէք Աստուծմէ եւ Յօրմէն, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով: 21 Իրարու հպատակեցէք Աստուծոյ վախով: 22 Կիներ, հպատակեցէք ձեր ամուսիններուն՝ որպէս թէ Տէրոջ. 23 որովհետեւ ամուսինը կնոջ զլուխն է, ինչպէս Քրիստոս ալ եկեղեցիին զլուխն է, եւ ինքն է մարմինին Փրկիչը: 24 Յետեւաբար, ինչպէս եկեղեցին հպատակ է Քրիստոսի, նոյնպէս ալ կիները թող ըլլան իրենց ամուսիններուն՝ ամէն բանի մէջ: 25 Ամուսիններ, սիրեցէք ձեր կիները, ինչպէս Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին եւ ընծայեց ինքզինք անոր համար, 26 որպէսզի սրբացնէ զայն ու մաքրէ ջուրի լուացումով՝ խօսքին միջոցով. 27 որպէսզի ներկայացնէ զայն իրեն՝ իբր փառաւոր եկեղեցի մը, որ չունենայ բիծ, կամ կնճիռ, կամ նման որեւէ բան, հապա ըլլայ սուրբ եւ անարատ: 28 Նոյնպէս ալ ամուսինները պարտաւոր են սիրել իրենց կիները՝ իրենց մարմիններուն պէս. ան որ կը սիրէ իր կինը՝ կը սիրէ ինքզինք: 29 Արդարեւ ո՛չ մէկը երբեք ատած է իր մարմինը, հապա կը կերակրէ զայն ու կը փայփայէ, ինչպէս Տէրն ալ՝ եկեղեցին. 30 քանի որ մենք անոր մարմինին անդամներն ենք, անոր միսէն եւ անոր ոսկորներէն: 31 «Ատոր համար մարդը պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ

պիտի յարի իր կնոջ, ու երկուքը պիտի ըլլան մէկ մարմին”։ 32 Ասիկա մեծ խորհուրդ մըն է. բայց ես կը խօսիմ Քրիստոսի եւ եկեղեցիին մասին։ 33 Սակայն ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող սիրէ իր կինը այնպէս՝ ինչպէս ինքզինք, ու կինը թող ակնածի իր ամուսինէն։

6 Չաւակներ, հնազանդեցէք ձեր ծնողներուն՝ Տերոջմով, որովհետեւ այդ է իրաւացին։ 2 Պատուէ հայրդ ու մայրդ, (որ առաջին պատուիրանն է խոստումով,) 3 որպէսզի բարիք ըլլայ քեզի, ու երկար ապրիս երկրի վրայ։ 4 Եւ դո՛ւք, հայրեր, մի՛ բարկացնէք ձեր զաւակները, հապա մեծցուցէք զանոնք Տերոջ կրթութեամբ ու խրատով։ 5 Ստրուկներ, հնազանդեցէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն՝ ահով ու դողով, ձեր սիրտին պարզամտութեամբ, որպէս թէ Քրիստոսի. 6 ո՛չ թէ ծառայելով աչքի առջեւ՝ մարդահաճոններու պէս, հապա Քրիստոսի ստրուկներու պէս՝ սրտանց գործադրելով Աստուծոյ կամբը։ 7 Ծառայեցէք յօժարութեամբ, որպէս թէ Տերոջ եւ ո՛չ թէ մարդոց, 8 գիտնալով թէ իւրաքանչիւրը՝ ինչ բարիք որ գործէ, նոյնը պիտի ստանայ Տերոջմէն, ստրուկ ըլլայ թէ ազատ։ 9 Իսկ դո՛ւք, տէրեր, ըրէ՛ք անոնց նոյն բաները, հրաժարելով սպառնալիքէն։ Գիտցէ՛ք թէ անոնց ալ, ձեր ալ Տերը երկինքն է, ու աչառութիւն չկայ անոր քով։ 10 Վերջապէս, եղբայրներս, զօրացէ՛ք Տերոջմով եւ անոր հզօր կարողութեամբ։ 11 Հագէ՛ք Աստուծոյ ամբողջ գրահը, որպէսզի կարենաք դիմադրել Չարախօսին հնարքներուն։ 12 Որովհետեւ մեր գօտեմարտը մարմինի եւ արիւնի հետ չէ, հապա պետութիւններու, իշխանութիւններու, այս խաւար աշխարհին՝ իշխանաւորներուն հետ, երկնաւոր վայրերու մէջ եղող չար ոգիներուն հետ։ (աւօր ց165) 13 Ուստի ամէ՛ք ձեր վրայ Աստուծոյ ամբողջ գրահը, որպէսզի կարենաք դիմադրել չար օրը, 14 ու ամեն բան կատարելէ ետք՝ հաստատուն կայնի։ Ուստի կայնեցէ՛ք ձեր տեղը՝ ձեր մէջքը գօտեպնդած ճշմարտութեամբ եւ հազած արդարութեան գրահը, 15 ու ձեր ոտքերուն իբր կօշիկ անցուցած խաղաղութեան աւետարանին պատրաստութիւնը։ 16 Բոլորին վրայ՝ ամէ՛ք հաւատքին վահանը, որով պիտի կարենաք մարել Չարին բոլոր հրավար նետերը. 17 եւ ամէ՛ք փրկութեան սաղաւարտն ու Հոգիին սուրը՝ որ Աստուծոյ խօսքն է։ 18 Ամեն ատեն աղօթեցէ՛ք Հոգիով՝ ամեն տեսակ աղօթքով եւ աղերսանքով։ Հսկեցէ՛ք ասոր վրայ բոլորովին յարատեւութեամբ ու աղերսանքով՝ բոլոր սուրբերուն համար. 19 ինծի՛ համար ալ, որպէսզի խօսք տրուի ինծի, որ համարձակութեամբ բանամ բերանս՝ գիտցնելու խորհուրդը աւետարանին, 20 որուն համար ես դեսպան մըն եմ՝ շղթաներով. որպէսզի անով

համարձակութեամբ խօսիմ՝ ինչպէս պետք է խօսիմ։ 21 Բայց որպէսզի դո՛ւք ալ գիտնաք իմ մասին՝ թէ ինչ կ'ընեմ, ամեն բան պիտի գիտցնէ ձեզի Տիւբիկոս սիրելի եղբայրն ու Տերոջմով հաւատարիմ սպասարկուն։ 22 Չինք յատկապէս դրկեցի ձեզի, որպէսզի գիտնաք մեր մասին, եւ ինք մխիթարէ ձեր սիրտերը։ 23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն, ու սէր՝ հաւատքով միասին՝ Հայր Աստուծմէ ու Տեր Յիսուս Քրիստոսէ։ 24 Շնորհք բոլոր անոնց հետ՝ որ անկեղծութեամբ կը սիրեն մեր Տերը՝ Յիսուս Քրիստոսը։ Ամեն։

ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

1 Պօղոս եւ Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառաները՝ Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբերուն, որ Փիլիպպէի կողմերն են՝ եպիսկոպոսներով ու սարկաւազներով, 2 շնորհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ: **3** Ծնորհակալ կ'ըլլամ իմ Աստուծմէս՝ ձեզմէ ունեցած բոլոր յիշատակներուս համար, **4** ամէն ատեն՝ ամէն աղերսանքիս մէջ: Ուրախութեամբ կ'աղերսեն ձեր բոլորին համար, **5** քանի որ հաղորդակից եղաք աւետարանին՝ առաջին օրէն մինչեւ հիմա. **6** այս մասին համոզուած եմ թէ ան որ սկսաւ բարի գործ մը ձեր մէջ, պիտի աւարտէ մինչեւ Յիսուս Քրիստոսի օրը: **7** Իրաւացի ալ է ինծի այսպէս մտածել ձեր բոլորին մասին, քանի որ ձեզ ունիմ իմ սիրտիս մէջ, ու դուք բոլորդ հաղորդակցեցաք ինծի եղած շնորհքին՝ թէ իմ կապերուս, թէ ալ աւետարանին ջատագովութեան եւ հաստատութեան մէջ: **8** Որովհետեւ Աստուած վկայ է թէ որքան կարօցած եմ ձեզ բոլորդ՝ Քրիստոս Յիսուսի գուրով, **9** ու սակայն կ'աղօթեմ՝ որ ձեր սէրը հետզհետէ աւելի առատանայ գիտակցութեամբ եւ ամբողջ դատողութեամբ, **10** որպէսզի դուք գատորոշէք տարբեր բաները՝ անկեղծ եւ անսայթաք ըլլալու համար մինչեւ Քրիստոսի օրը, **11** լեցուած արդարութեան պտուղներով Յիսուս Քրիստոսի միջոցով՝ Աստուծոյ փառքին ու գովութեան համար: **12** Կ'ուզեմ որ գիտնաք, եղբայրներ, թէ ինչ որ պատահեցաւ ինծի՝ առաւելապէս պատճառ եղաւ աւետարանի առաջդիմութեան, **13** այնպէս որ Քրիստոսի համար կրած կապերս՝ բացայայտ եղան ամբողջ պալատին մէջ եւ ամենուրեք, **14** ու Տէրօջմով եղբայրներէն շատերը, վստահութիւն առնելով կապերես, ալ աւելի յանդուգն են՝ քարոզելու Աստուծոյ խօսքը առանց վախի: **15** Արդարեւ ոմանք կը քարոզեն Քրիստոսը՝ նախանձեւ ու կռիւէ մղուած, ոմանք ալ՝ բարեսացկամութեամբ: **16** Անոնք կը հռչակեն Քրիստոսը՝ հակառակութեան համար, ոչ թէ անկեղծութեամբ, կարծելով թէ տառապանք կ'աւելցնեն կապերուս վրայ: **17** Իսկ ասոնք՝ սիրոյ համար, որովհետեւ գիտեն թէ ես սահմանուած եմ աւետարանին ջատագովութեան համար: **18** Սակայն ինչ փոյթ. ամէն կերպով, թէ պատրուակով եւ թէ ճշմարտութեամբ, Քրիստոս կը հռչակուի, ու կ'ուրախանամ ասոր համար, եւ պիտի ուրախանամ ալ: **19** Քանի որ գիտեմ թէ ասիկա պիտի յանգի իմ փրկութեանս՝ ձեր աղերսանքներով ու Յիսուս Քրիստոսի Յոգիին օժանդակութեամբ, **20** իմ եռանդուն

ակնկալութեանս եւ յոյսիս համեմատ՝ թէ բնան պիտի չամչնամ. հապա՝ բոլորովին համարձակութեամբ, ինչպէս ամէն ատեն՝ նոյնպէս ալ հիմա, Քրիստոս պիտի մեծարուի մարմինիս մէջ, կամ կեանքով, կամ մահով. **21** որովհետեւ ինծի համար՝ ապրիլը Քրիստոս է, ու մեռնիլը՝ շահ: **22** Բայց եթէ մարմինի մէջ ապրիլս պտուղ կը բերէ իմ գործս, ալ չեմ գիտեր ո՞ր մէկը ընտրեմ: **23** Երկուքէն ալ պարտադրուած եմ. ցանկութիւն ունիմ մեկնելու եւ Քրիստոսի հետ ըլլալու, ինչ որ շատ աւելի լաւ է. **24** սակայն մարմինի մէջ մնալը աւելի հարկաւոր է ձեզի համար: **25** Այս համոզումը ունենալով՝ գիտեմ թէ պիտի մնամ ու ձեր բոլորին հետ կենամ, որ դուք յառաջդիմէք եւ ուրախ ըլլաք հաւատքով. **26** որպէսզի իմ վրաս ձեր ունեցած պարծանքը ճոխանայ Քրիստոս Յիսուսով՝ դարձեալ ձեզի գալուս պատճառով: **27** Սակայն ապրեցէք Քրիստոսի աւետարանին արժանավայել կերպով. որպէսզի եթէ գամ ու տեսնեմ ձեզ, եւ կամ բացակայ ըլլամ, ձեր մասին յսմ թէ հաստատուն կը կենաք՝ մէկ հոգիով, ու միասին կը մարտնչիք՝ իբր մէկ անձ՝ աւետարանի հաւատքին համար, **28** ոչ մէկ բանով սոսկալով հակառակորդներէն: Ատիկա անոնց համար ապացոյց մըն է կորուստի, իսկ ձեզի համար՝ փրկութեան, **29** որ Աստուծմէ է. որովհետեւ՝ Քրիստոսի պատճառով՝ ձեզի շնորհուեցաւ ոչ միայն հաւատալ անոր, այլ նաեւ չարչարուիլ անոր համար, **30** մղելով նոյն պայքարը՝ որ տեսաք իմ մէջս, ու հիմա կը լսէք թէ իմ մէջս է:

2 Ուրեմն՝ եթէ միսիթարութիւն կայ Քրիստոսով, եթէ կան սիրոյ սփոկանք, Յոգիի հաղորդութիւն, գուրջ ու կարեկցութիւն, **2** լիացուցէք իմ ուրախութիւնս՝ ըլլալով համախոհ եւ ունենալով միեւնոյն սէրը, մէկ անձ ու մէկ մտածում: **3** Ոչ մէկ բան ըրէք հակառակութեամբ կամ սնափառութեամբ. հապա՝ խոնարհութեամբ ուրիշը ձեզմէ գերազանց համարեցէք: **4** Իւրաքանչիւրը թող նկատի չառնէ միայն իր շահը, այլ նաեւ ուրիշներունը: **5** Ունեցէք այն մտածումը՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էր. **6** Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով՝ ան յափշտակութիւն մը չհամարեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը, **7** հապա ունայնացուց ինքզինք, իր վրայ առաւ ծառայի մը կերպարանքը եւ նմանեցաւ մարդոց. գտնուելով մարդկային կերպարով՝ **8** խոնարհեցուց ինքզինք ու հնազանդ եղաւ մինչեւ մահ, նոյնիսկ՝ խաչին մահը: **9** Ուստի Աստուած ալ մեծապէս բարձրացուց զայն եւ շնորհեց անոր անուն մը՝ որ ամէն անունէ գերազանց է, **10** որպէսզի Յիսուսի անունին ծնրադրեն բոլորը՝ երկնաւորները, երկրաւորներն ու սանդարամետաւանները, **11** եւ

ամեն լեզու դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է՝
Հայր Աստուծոյ փառքին համար: 12 Հետեւաբար,
սիրելիներս, ինչպէս ամեն ատեն հնագանդեցաք,
ոչ միայն իմ ներկայութեանս մէջ, հապա ալ
աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատեն,
գործադրեցէք ձեր փրկութիւնը՝ ահով ու դողով:
13 որովհետեւ Աստուած է որ ձեր մէջ կը
ներգործէ թէ կամենալը եւ թէ ընելը՝ իր
բարեհաճութեան համաձայն: 14 Ըրէք ամեն ինչ՝
առանց տրտոււնջներու եւ առարկութիւններու, 15
որպէսզի ըլլաք անմեղադրելի ու աննենգ,
Աստուծոյ անարատ գաւակնէր՝ կամակոր եւ
խտորեալ սերունդի մը մէջ: Դուք կը փայլիք
անոնց մէջ՝ որպէս լուսաւորներ աշխարհի մէջ, 16
ամուր բռնելով կեանքին խօսքը, որպէսզի
կարենամ պարծենալ Քրիստոսի օրը՝ թէ
ընդունայն չեմ վազած, ոչ ալ ընդունայն
աշխատած: 17 Նոյնիսկ եթէ ընծայուիմ ձեր գոհին
ու հաւատքի պաշտօնին համար, կ'ուրախանամ
եւ ուրախակից կ'ըլլամ ձեր բոլորին: 18 Նոյնպէս
ալ դուք ուրախացէք եւ ուրախակից եղէք ինծի:
19 Տէր Յիսուսով կը յուսամ շուտով ձեզի դրկել
Տիմոթէոսը, որպէսզի իմ սիրտս ալ հանգչի՝ երբ
գիտնամ ձեր վիճակը: 20 Ռոյովհետեւ անոր նման
ոչ մէկ սրտակից ունիմ, որ անկեղծաբար հոգայ
ձեզ: 21 քանի որ բոլորը կը փնտռեն իրենց շահը,
ոչ թէ Յիսուս Քրիստոսինը: 22 Բայց դուք փորձով
գիտէք թէ ան ծառայեց աւետարանին ինծի հետ՝
ինչպէս գաւակ մը հօրը հետ: 23 Ուստի կը յուսամ
ձեզի դրկել զինք անյապաղ, երբ տեսնեմ թէ ինչ
պիտի ըլլայ վիճակս: 24 Սակայն վստահութիւն
ունիմ Տէրոջմով՝ թէ ես ալ շուտով պիտի գամ: 25
Բայց հարկաւոր համարեցի հիմա ձեզի դրկել
Եպափրոդիտոսը, իմ եղբայրս, գործակիցս ու
զինակիցս, որ դուք դրկած էիք իբր կարիքներուս
պաշտօնեան: 26 Ռոյովհետեւ ինք ալ կարօտցած է
բոլորդ, եւ կը վշտանար որ լսեր էիք թէ
հիւսնադատք եր: 27 Արդարեւ ինք հիւսնադատք
ու շատ մօտեցաւ մահուան, բայց Աստուած
ողորմեցաւ անոր. ոչ միայն անոր՝ հապա ինծի ալ,
որպէսզի չունենամ տրտմութիւն տրտմութեան
վրայ: 28 Ուստի աւելի փութաջանութեամբ
դրկեցի, որպէսզի՝ տեսնելով զայն՝ դարձեալ
ուրախանաք ու ես նուազ տրտմիմ: 29 Ուրեմն
ընդունեցէք զայն Տէրոջմով՝ բոլորովին
ուրախութեամբ, եւ պատուեցէք այդպիսիները:
30 քանի որ մահուան մօտեցաւ Քրիստոսի գործին
համար՝ վտանգելով իր անձը, որպէսզի լրացնէ
ինչ որ կը պակսէր ձեր կատարելիք պաշտօնին՝
ինծի հանդէպ:

3 Վերջապէս, եղբայրներս, ուրախացէք
Տէրոջմով: Արդարեւ նոյն բաները գրել ձեզի՝
ձանձրոյթ չէ ինծի, բայց ապահովութիւն է ձեզի:
2 Չգուշացէք շունտերէն, զգուշացէք չար
գործաւորներէն, զգուշացէք թլփատութենէն: 3

որովհետեւ թլփատութիւնը մենք ենք, որ կը
պաշտենք Աստուած Հոգիով եւ կը պարծենանք
Քրիստոս Յիսուսով, ու վստահութիւն չունինք
մարմինի վրայ: 4 թէեւ ես ալ ունենայու էի
նոյն վստահութիւնը մարմինի վրայ: Եթէ
ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն ունի
մարմինի վրայ, ալ աւելի ես՝ 5 ութերորդ օրը
թլփատուած, Իսրայելի ցեղէն, Բենիամինի
տոհմէն, Եբրայեցի մը՝ Եբրայեցիներէն, Օրէնքին
համեմատ՝ Փարիսեցի, 6 նախանձախնդրութեան
համեմատ՝ եկեղեցին կը հալածէի, Օրէնքէն եղած
արդարութեան համեմատ՝ անմեղադրելի էի: 7
Բայց ինչ որ շահ էր ինծի, վնաս համարեցի զայն՝
Քրիստոսի համար: 8 Ու նոյնիսկ բոլոր բաներն ալ
վնաս կը համարեմ իմ Տէրոջս Քրիստոս Յիսուսի
գիտութեան գերազանցութեան համար: Բոլոր
բաներէն գրկուեցայ անոր համար, եւ աղք
կը համարեմ զանոնք, որպէսզի շահիմ
Քրիստոսը 9 ու գտնուիմ իր մէջ, ունենալով ոչ թէ
իմ արդարութիւնս՝ որ Օրէնքէն է, հապա
այն՝ որ Քրիստոսի հաւատքին միջոցով է,
արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է՝ հաւատքով: 10
որպէսզի ճանչնամ զինք եւ իր յարութեան
գօրութիւնը, ու հաղորդակից ըլլամ իր
չարչարանքներուն՝ կերպարանակից դառնալով
իր մահուան, 11 որպէսզի կարենամ հասնիլ՝
մեռելներուն յարութեան: 12 Ո՛չ թէ ես արդէն
ստացած եմ մրցանակը, կամ արդէն կատարեալ
եղած եմ. հապա հետամուտ եմ բռնելու զայն,
որուն համար ալ բռնուեցայ Քրիստոս Յիսուսէ:
13 Եղբայրներ, ես չեմ սեպեր թէ բռնած եմ: Հապա
կ'ընեմ սա մէկ բանը. մոռցած եմ ետեւի
եղածները, եւ կը դիմեմ առջեւի եղածներուն: 14
Կը հետապնդեմ նպատակակէտը՝ Քրիստոս
Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերին կոչումին
մրցանակին համար: 15 Ուրեմն մենք բոլորս՝ որ
կատարեալ ենք՝ մտածենք այսպէս. իսկ եթէ
տարբեր կերպով մտածէք քանի մը մասին,
Աստուած զայն ալ պիտի յայտնէ ձեզի: 16 Սակայն
ինչ աստիճանի որ հասած ենք՝ ընթանանք նոյն
կանոնին համաձայն, մտածենք նոյնպէս: 17
Եղբայրներ, բոլորդ միասին նմանեցէք ինծի, եւ
ուշադիր եղէք անոնց՝ որ կ'ընթանան այնպէս՝
ինչպէս մենք, որ ունիք իբր տիպար: 18
Ռոյովհետեւ շատեր կ'ընթանան, որոնց մասին
յաճախ կ'ըսէի ձեզի եւ հիմա կ'ըսեմ՝ նոյնիսկ
լալով, այսինքն՝ Քրիստոսի խաչին թշնամիները:
19 անոնց վախճանը կորուստ է, անոնց
աստուածը՝ իրենց որովայնէն է, ու անոնց
փառքը՝ իրենց ամօթն է: Անոնք կը մտածեն
միայն երկրային բաներու մասին: 20 իսկ մեր
բաղաբացիութիւնը երկինքն է, ուրկէ կը
սպասենք Փրկիչին՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսի, 21 որ
պիտի կերպարանափոխէ մեր նուաստացած
մարմինը՝ կերպարանակից ըլլալու իր փառաւոր

մարմինին, այն ներգործութեան համեմատ՝ որ կարող է նաեւ ամէն ինչ հպատակեցնել իրեն:

4 Յետեւաբար, սիրելի ու կարօտայի եղբայրներս, իմ ուրախութիւնս ու պսակս, այսպէս հաստատուն կեցէք Տէրոջմով, սիրելիներս: **2** Կ'աղաչեմ Եւոզիայի ու կ'աղաչեմ Սիւնտիքի, որ ունենան միեւնոյն մտածումը Տէրոջմով: **3** Եւ կը խնդրեմ քեզմէ՛ այ, իմ հարազատ լծակիցս, օգնէ՛ ասոնց՝ որ աւետարանին համար մարտնչեցան ինծի հետ, նաեւ Կղեմէսի եւ միւս գործակիցներուս հետ, որոնց անունները կեանքի գիրքին մէջ են: **4** Ամէն ատեն ուրախացէք Տէրոջմով. դարձեալ կ'ըսեմ, ուրախացէք: **5** Ձեր ազնուութիւնը թող յայտնի ըլլայ բոլոր մարդոց. Տէրը մօտ է: **6** Մի՛ մտահոգուիք որեւէ բանի համար. հապա ամէն բանի մէջ՝ աղօթքով ու աղերսանքով, շնորհակալութեամբ միասին, գիտցուցէք ձեր խնդրանքները Աստուծոյ. **7** եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որ ամէն միտքէ գերիվեր է, պիտի պահպանէ ձեր սիրտերն ու մտածումները՝ Յիսուս Քրիստոսով: **8** Վերջապէս, եղբայրներ, ինչ որ ճշմարիտ է, ինչ որ՝ պատկառելի, ինչ որ՝ արդար, ինչ որ՝ անկեղծ, ինչ որ՝ սիրալիր, ինչ որ՝ բարի համբաւով, ինչ որ առաքինութեամբ եւ ինչ որ գովելի է, առո՛րց մասին մտածեցէք: **9** Ինչ որ սորվեցաք, ընդունեցիք, լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս՝ զանոնք ըրէք, եւ խաղաղութեան Աստուածը պիտի ըլլայ ձեզի հետ: **10** Մեծապէս ուրախացայ Տէրոջմով, որ հիմա վերջապէս նորոգուեցաւ իմ վրաս ձեր ունեցած մտածումները, ինչպէս կը մտածէիք այ, սակայն պատեհութիւն չունէիք: **11** Կարօտութեան համար չէ որ կ'ըսեմ. որովհետեւ ես սորվեցայ ինքնաբաւ ըլլալ իմ եղած վիճակիս մէջ: **12** Թէ՛ գիտեմ նուաստանայ, թէ՛ ալ գիտեմ առատութեան մէջ ըլլալ: Ամէն բանի մէջ՝ ամէն կերպով վարժուած եմ թէ՛ կշտանայ, թէ՛ ալ անօթենայ, թէ՛ առատութեան եւ թէ՛ կարօտութեան մէջ ըլլալ: **13** Ամէն բանի կարող եմ անով՝ որ զօրացուց գիս: **14** Սակայն լաւ ըրիք՝ որ հաղորդակից եղաք տառապանքիս: **15** Դո՛ւք ալ գիտէք, Փիլիպպեցիներ, թէ աւետարանին քարոզութեան սկիզբը, երբ մեկնեցայ Մակեդոնիայէն, ոչ մէկ եկեղեցի հաղորդակից եղաւ ինծի՝ տալու եւ ընդունելու համար, հապա միայն դո՛ւք. **16** որովհետեւ նոյնիսկ մինչեւ Թեսաղոնիկէ դրկեցիք ինծի պէտք եղածը՝ մէկ-երկու անգամ: **17** Ես կը փնտռեմ ոչ թէ նուէր, հապա կը փնտռեմ պտուղ, որ աւելնայ ձեր հաշիւին վրայ: **18** Իսկ ես ամէն բան ունիմ, եւ առատօրէն. լիացած եմ՝ ստանալով Եպափրոդիտոսի միջոցով ձեր դրկածները, որ անուշաբոյր հոտ մըն է, ընդունելի զոհ մը, հաճելի՝ Աստուծոյ: **19** Եւ իմ Աստուածս պիտի լեցնէ ձեր բոլոր կարիքները՝ իր ճոխութեան համեմատ,

փառքով՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով: **20** Ուրեմն փանք Աստուծոյ ու մեր Յօր՝ դարե դար՝: Ամէն: (aiōn g165) **21** Բարեւեցէք բոլոր սուրբերը Յիսուս Քրիստոսով: **22** Կը բարեւեն ձեզ ինծի հետ եղող եղբայրները: **23** Կը բարեւեն ձեզ բոլոր սուրբերը, մանաւանդ անոնք՝ որ Կայսրին տունէն են: Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին հետ: Ամէն:

ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

1 Պօղոս, Աստուծոյ կամբով Յիսուս Քրիստոսի ամաքեալը, եւ Տիմոթէոս եղբայրը՝ **2** Կողոսայի մէջ եղող սուրբերուն ու Քրիստոսով հաւատարիմ եղբայրներուն, **3** շնորհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ՝ մեր Զօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ՝: Ամէն ատեն աղօթելով ձեզի համար՝ շնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծմէ ու մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Զօրմէն, **4** լսելով Քրիստոս Յիսուսի վրայ ձեր ունեցած հաւատքին եւ բոլոր սուրբերուն հանդէպ ձեր տածած սիրոյն մասին, **5** այն յոյսին պատճառով՝ որ երկինքը վերապահուած է ձեզի համար: Անոր մասին նախապէս լսեցիք՝ աւետարանին ճշմարտութեան խօսքով, **6** որ հասաւ ձեզի՝ ինչպէս ամբողջ աշխարհի, ու պտուղ կ'արտադրէ (եւ կ'աճի) նոյնպէս ձեր մէջ ալ, այն օրէն ի վեր՝ երբ լսեցիք ու ճշմարտութեամբ գիտցաք Աստուծոյ շնորհքը, **7** ինչպէս սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակիցէն՝ Եպափրասէն: Ան Քրիստոսի հաւատարիմ սպասարկու մըն է ձեզի համար, **8** եւ ինք ալ բացայայտեց մեզի ձեր սերը՝ Յոգիով: **9** Զնտուաբար մենք ալ՝ այն օրէն երբ լսեցինք՝ չենք դադարի աղօթելէ ձեզի համար, եւ խնդրելէ որ լեցուած ըլլաք անոր կամքին գիտակցութեամբ՝ ամբողջ իմաստութեամբ ու հոգեւոր ըմբռնումով, **10** որպէսզի ընթանաք Տէրոջ արժանավայել կերպով՝ հաճեցնելով զինք ամէն բանի մէջ, պողպարք ըլլալով ամէն տեսակ բարի գործով, եւ աճելով Աստուծոյ ճանաչումով, **11** ու զօրացած ամբողջ ոյժով՝ իր փառաւոր զօրութեան համեմատ, ուրախութեամբ համբերող եւ համբերատար ըլլաք, **12** շնորհակալ ըլլալով Զայր Աստուծմէ, որ արժանացուց մեզ մասնակից ըլլալու յոյսի մէջ բնակող սուրբերու ժառանգութեան, **13** եւ ազատեց մեզ խաւարի իշխանութենէն ու փոխադրեց իր սիրելի Որդիին թագաւորութեան, **14** անով մենք ազատագրութիւն ունինք՝ իր արիւնով, այսինքն՝ մեղքի ներում: **15** Ան անտեսանելի Աստուծոյ պատկերն է, բոլոր արարածներուն անդրանիկը, **16** որովհետեւ անով տեղծուեցաւ ամեն բան, ինչ որ երկինքի մէջ է եւ ինչ որ երկրի վրայ կայ, տեսանելի կամ անտեսանելի, թէ՛ գահերը, թէ՛ տէրութիւնները, թէ՛ պետութիւնները, թէ՛ իշխանութիւնները: Բոլոր բաները ստեղծուեցան անով եւ անոր համար: **17** Ան ամէն բանէ առաջ է, ու անով ամէն բան հաստատ կը կենայ: **18** Ան է մարմինին, այսինքն՝ եկեղեցիին գլուխը, ան է սկիզբը, մեռելներէն անդրանիկը, որպէսզի նախապատիւ ըլլայ ամէն բանի մէջ, **19** որովհետեւ Զայրը բարեհաճեցաւ որ Աստուածուութեան ամբողջ լիութիւնը բնակի

անոր մէջ, **20** եւ անով հաշտեցնէ իրեն հետ բոլորը, թէ՛ երկրի վրայ ու թէ՛ երկինքի մէջ եղողները, խաղաղութիւն ընելով անոր արիւնով, որ թափուեցաւ խաչին վրայ: **21** Եւ ձեզ ալ, որ ժամանակին ուծացած ու ձեր միտքով թշնամիներ էիք՝ չար գործերով, **22** հիմա հաշտեցուց անոր բուն մարմինով՝ մահուան միջոցով, որպէսզի անոր առջեւ սուրբ, անարատ եւ անմեղադրելի ներկայացնէ ձեզ, **23** եթէ հիմնուած ու հաստատուած մնաք հաւատքին վրայ, առանց խախտելու յոյսէն այն աւետարանին՝ որ դուք լսեցիք, ան բարոզուեցաւ երկինքի տակ եղած բոլոր արարածներուն, ու ես՝ Պօղոս՝ սպասարկու եղայ անոր: **24** Հիմա ուրախ եմ ձեզի համար կրած չարչարանքներու մէջ, ու Քրիստոսի կրած տառապանքներուն պակասը կը լրացնէմ իմ մարմինիս մէջ՝ անոր մարմինին համար, որ եկեղեցին է: **25** Ես սպասարկու եղայ անոր Աստուծոյ տնտեսութեամբ՝ որ տրուեցաւ ինծի ձեզի համար, որպէսզի լիովին բարոզեմ Աստուծոյ խօսքը, **26** այն խորհուրդը՝ որ ծածկուած էր բոլոր դարերէն ու սերունդներէն, իսկ հիմա յայտնաբերուեցաւ իր սուրբերուն, (aiōn g165) **27** որոնց Աստուած ուզեց զիտցնել թէ ինչ է այս խորհուրդին փառքին ճոխութիւնը հեթանոսներուն մէջ, այսինքն՝ Քրիստոս ձեր մէջ, փառքի յոյսը: **28** Մենք կը հռչակենք զինք, խրատելով ամէն մարդ եւ սորվեցնելով ամէն մարդու՝ ամբողջ իմաստութեամբ, որպէսզի ներկայացնենք ամէն մարդ կատարեալ՝ Քրիստոս Յիսուսով: **29** Ասոր համար ես կ'աշխատիմ, պայքարելով իր ներգործութեան համեմատ՝ որ զօրութեամբ կը գործէ իմ մէջ:

2 Արդարեւ կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ինչպէս մեծ պայքար կը մղեմ ձեզի, Լաւոդիկեցիներուն ու բոլոր անոնց համար՝ որ չեն տեսեր իմ երես մարմինով, **2** որպէսզի անոնց սիրտերը միխթարուին՝ սիրով իրարու կցուած, եւ ըմբռնեն լման վստահութեան ամբողջ ճոխութիւնը, այսինքն գիտակցին Զայր Աստուծոյ ու Քրիստոսի խորհուրդին, **3** որուն մէջ պահուած են իմաստութեան եւ գիտութեան բոլոր զանձերը: **4** Կ'ըսեմ ասիկա՝ որպէսզի ոչ մէկը խաբէ ձեզ հրապուրիչ խօսքերով, **5** որովհետեւ թէպէտ բացակայ եմ մարմինով, ձեզի հետ եմ հոգիով, ու կ'ուրախանամ՝ տեսնելով ձեր կարգապահութիւնը եւ ձեր հաւատքին ամրութիւնը՝ Քրիստոսի վրայ: **6** Ուրեմն, ինչպէս ընդունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ այնպէս ընթացէք անով, **7** արմատացած ու շիտուած անոր վրայ, եւ հաստատուած հաւատքին մէջ՝ ինչպէս սորվեցաք, ու ճոխացէք անոր մէջ շնորհակալութեամբ: **8** Զգուշացէք որ ոչ մէկը որսայ ձեզ փիլիսոփայութեամբ եւ ունայն

խաբեութեամբ, մարդոց աւանդութեան ու աշխարհի սկզբունքներուն համաձայն, եւ ո՛ր թէ Քրիստոսի վարդապետութեան համաձայն. 9 որովհետեւ Աստուածութեան ամբողջ լիութիւնը կը բնակի անոր մէջ մարմնապէս, 10 ու դուք ալ ամբողջացած էք անով՝ որ գլուխն է ամեն պետութեան եւ իշխանութեան: 11 Անով ալ թլփատուեցաք՝ անձեռակերտ թլփատութեամբ, մերկանալով մեղքերու մարմինէն՝ Քրիստոսի թլփատութեամբ: 12 Անոր հետ թաղուեցաք մկրտութեամբ, նսեւ անով եւ անոր հետ յարութիւն առիք՝ հաւատալով Աստուծոյ ներգործութեան, որ մեռելներէն յարուցանեց զայն, 13 եւ ձեզի՛ ալ՝ որ ժամանակին մեռած էիք յանցանքներու մէջ ու ձեր մարմինին անթլփատութեան մէջ՝ կեանք տուաւ անոր հետ: Մեր բոլոր յանցանքները ներեց մեզի, 14 եւ մեզի դէմ հրամաններով եղած պարտամուրհակը՝ որ հակառակ էր մեզի՝ ջնջեց, ու մէջտեղէն վերցուց զայն՝ զամելով խաչափայտին վրայ. 15 եւ մերկացուց պետութիւններն ու իշխանութիւնները, եւ հանրութեան նշաւակ դարձուց՝ անով յաղթելով անոնց: 16 Ուրեմն ալ ո՛ր մէկը թող դատէ ձեզ կերակուրի կամ խմելիքի համար, կամ տօներու, ամսագլուխներու կամ Շաբաթներու կապակցութեամբ, 17 որոնք զայիք բաներուն շուքն են. բայց մարմինը Քրիստոսի է: 18 Ո՛չ մէկը ձեզ թող գրկէ ձեր մրցանակէն՝ յօժարակամ խոնարհութեամբ ու հրեշտակներու կրօնով, միջամուխ ըլլալով չտեսած բաներուն, գուր տեղը հպարտանալով իր մարմնաւոր միտքով, 19 եւ չբռնելով գլուխը՝ որմէ ամբողջ մարմինը, յօդերով ու յօդակապերով հայթայթուած եւ իրարու կցուած, կ'աճի Աստուծոյ աճումով: 20 Ուրեմն, եթէ դուք մեռաք Քրիստոսի հետ՝ այս աշխարհի սկզբունքներուն հանդէպ, ալ ինչո՞ւ՝ աշխարհի մէջ ապրողներու նման՝ ենթակա կ'ըլլաք հրամաններու, ինչպէս՝ 21 «մի՛ մերձենար, մի՛ համտեսեր, մի՛ դպչիր», 22 (ասոնք՝ բոլորը գործածութեամբ սահմանուած են ապականութեան,) մարդոց պատուէրներուն ու վարդապետութիւններուն համաձայն: 23 Ասոնք արդարեւ իմաստութեան կերպարանք մը ունին՝ ինքնակամ կրօնով, խոնարհութեամբ եւ մարմինին չխնայելով. բայց արժանի են ո՛ր մէկ պատիւի, հապա կը ծառայեն մարմինը գոհացնելու:

3 Ուրեմն, եթէ յարութիւն առիք Քրիստոսի հետ, փնտռեցէք այն բաները՝ որ վերն են, ուր Քրիստոս կը բազմի՝ Աստուծոյ աջ կողմը: 2 Մտածեցէք վերի բաներուն մասին, ո՛ր թէ երկրի վրայ եղող բաներուն մասին. 3 որովհետեւ դուք մեռաք, ու ձեր կեանքը պահուած է Քրիստոսի հետ՝ Աստուծոյ մէջ: 4 Երբ Քրիստոս՝

մեր կեանքը՝ երեւնայ, այն ատեն դուք ալ փառքով պիտի երեւնաք՝ անոր հետ: 5 Ուրեմն մեռուցէք ձեր երկրաւոր անդամները, պոռնկութիւնը, անմաքութիւնը, անսանձ կիրքը, չար ցանկութիւնը եւ ազահութիւնը, որ կռակաշտութիւն է: 6 Ասոնք համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ անհնազանդութեան որդիներուն վրայ, 7 որոնց մէջ դուք ալ ժամանակին կ'ընթանայիք, երբ կ'ապրէիք անոնց մէջ: 8 Բայց հիմա դուք ալ թօթափեցէք սա՛ մանը, բարկութիւնը, զայրոյթը, չարամտութիւնը, հայիոյութիւնը, լիք խօսքերը՝ ձեր բերանէն: 9 Մի՛ ստէք իրարու հանեցէք ձեր վրայէն հին մարդը՝ իր գործերով, 10 ու հազէք այն նորը, որ նորոգուած է գիտակցութեամբ՝ իր Արարիչին պատկերին համաձայն, 11 եւ որուն մէջ ո՛ր Յոյն կայ, ո՛ր ալ Հրեայ, թլփատութիւն կամ անթլփատութիւն, օտար, Սկիւթացի, ստրուկ կամ ազատ. հապա Քրիստոս է ամեն ինչ, եւ բոլորին մէջ: 12 Ուրեմն, որպէս Աստուծոյ ընտրեալներ՝ սուրբ ու սիրելի, հազէք գուրք, կարեւորութիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեզութիւնը, համբերատարութիւնը, 13 հանդուրժելով իրարու եւ ներելով իրարու՝ եթէ մէկը տրտունջ մը ունենայ միւսին դէմ. ինչպէս Քրիստոս ներեց ձեզի, նոյնպէս ալ դուք ներեցէք: 14 Եւ այս բոլոր բաներուն վրայ՝ հազէք սերը, որ կատարելութեան կապն է: 15 Ձեր սիրտերուն մէջ թող հովանաւորէ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որուն ալ կանչուեցաք՝ մէկ մարմինով, ու շնորհակալ եղէք: 16 Քրիստոսի խօսքը ճիշտութեամբ թող բնակի ձեր մէջ, որպէսզի ամբողջ իմաստութեամբ սորվեցնէք իրարու եւ խրատէք զիրար՝ սաղմոսներով, օրհներգերով ու հոգեւոր երգերով, շնորհակալութեամբ երգելով Աստուծոյ՝ ձեր սիրտերուն մէջ: 17 Եւ ամեն ինչ որ կ'ընէք, թէ՛ խօսքով եւ թէ՛ գործով, ըրէք Տէր Յիսուսի անունով, շնորհակալ ըլլալով Աստուծոյ՝ ու Հօրմէն՝ անոր միջոցով: 18 Կինէր, հպատակեցէք ձեր ամուսիններուն, ինչպէս կը պատշաճի Տէրոջմով: 19 Ամուսիններ, սիրեցէք ձեր կիները եւ մի՛ դառնանաք անոնց դէմ: 20 Չաւակներ, հնազանդեցէք ձեր ծնողներուն ամեն բանի մէջ, որովհետեւ այդ է Տէրոջ հաճելին: 21 Հայրեր, մի՛ գրգռէք ձեր զաւակները, որպէսզի չլիստին: 22 Ստրուկներ, հնազանդեցէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն ամեն բանի մէջ. ո՛ր թէ աչքի առջեւ ծառայելով՝ մարդահաճոներու պէս, հապա՝ պարզամտութեամբ, Տէրոջմէն վախնալով: 23 Ի՛նչ որ կ'ընէք՝ սրտանց ըրէք, որպէս թէ Տէրոջ եւ ո՛ր թէ մարդոց, 24 գիտնալով թէ Տէրոջմէն պիտի ստանաք ժառանգութեան հատուցումը, որովհետեւ Տէր Քրիստոսի կը ծառայէք: 25 Բայց անիրաւը պիտի ստանայ իր անիրաւութեան պատիժը, եւ աչառութիւն չկայ:

4 Տերնր, հատուցանեցէք ձեր ստրուկներուն՝
իրաւունքով ու հաւասարութեամբ, գիտնալով
թէ դո՛ւք ալ ունիք Տէր մը՝ երկինքը: **2**
Յարատելեցէք աղօթքի մէջ, եւ արթնն կեցէք
անոր մէջ՝ շնորհակալութեամբ: **3** Միաժամանակ
աղօթեցէք նաեւ մեզի համար, որ Աստուած
խօսքի դուռ մը բանայ մեզի՝ խօսելու Քրիստոսի
խորհուրդին մասին, որուն համար կապուած ալ
եմ, **4** որպէսզի յայտնաբերեմ զայն այնպէս՝ ինչպէս
պետք է խօսիմ: **5** Իմաստութեանը վարուցէք
դուրսիններուն հետ՝ գնելով ժամանակը: **6**
Ձեր խօսքը ամեն ատեն շնորհքով թող ըլլայ,
աղով համեմուած, որ գիտնաք թէ ինչպէս
պետք է պատասխանէք իւրաքանչիւրին: **7** Իմ
մասիս ամեն ինչ պիտի գիտցնէ ձեզի Տիւբիկոս՝
սիրելի եղբայրը, հաւատարիմ սպասարկուն եւ
ծառայակիցը Տէրոջմով: **8** Ձինք սս նպատակով
դրկեցի ձեզի, որպէսզի գիտնայ ձեր մասին՝ ու
մխիթարէ ձեր սիրտերը, **9** Ոնեսիմոս հաւատարիմ
եւ սիրելի եղբօր հետ՝ որ ձեզմէ է. իրենք պիտի
գիտցնեն ձեզի ամեն ինչ որ կայ հոս: **10** Կը
բարեւէ ձեզ Արիստարքոս՝ գերութեան ընկերս.
նաեւ Մարկոս՝ Բառնաբասի եղբօրորդին, (որուն
մասին պատուէրներ ստացաք. ընդունեցէք զինք՝
եթէ զայ ձեզի,) **11** եւ Յիսուս՝ որ Յուստոս կը
կոչուի, որոնք թլփատութենէն են: Միայն ասոնք
գործակցեցան ինծի՝ Աստուծոյ թագաւորութեան
մէջ, եւ մխիթարութիւն եղան ինծի: **12** Կը բարեւէ
ձեզ Եպափրաս՝ Քրիստոսի ծառան, որ ձեզմէ
է. ամեն ատեն աղօթքի մէջ կը պայքարի ձեզի
համար, որպէսզի դուք կատարեալ ու լման կենաք՝
Աստուծոյ ամբողջ կամքին մէջ: **13** Անոր համար
կը վկայեմ թէ շատ նախանձախնդրութիւն ունի՝
ձեզի, ինչպէս նաեւ Լաւողիկէի ու Յերապոլիսի
մէջ եղողներուն համար: **14** Կը բարեւեն ձեզ
Ղուկաս՝ սիրելի բժիշկը, եւ Դեմաս: **15** Բարեւեցէք
եղբայրները՝ որ Լաւողիկէ են, ու Նիմփաս եւ
անոր տան մէջ եղող եկեղեցին: **16** Երբ այս
նամակը կարդացուի ձեր մէջ, կարդայ տուէք
նաեւ Լաւողիկեցիներու եկեղեցիին մէջ: Դուք ալ
կարդացէք Լաւողիկէէն եկած նամակը, **17** եւ ըսէք
Արքիպպոսի. «Ձգուշացիր քու սպասարկութեանդ
համար՝ որ ստացար Տէրոջմով, որպէսզի
գործադրես զայն»: **18** Ես՝ Պօղոս, իմ ձեռքովս կը
գրեմ այս բարեւը: Յիշեցէք կապերս: Շնորհքը
ձեզի հետ: Ամեն:

ԱՌԱՋԻՆ

ԹԵՍԱԳՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

1 Պօղոս, Սիդուանոս եւ Տիմոթէոս, Թեսաղոնիկեցիներու եկեղեցիին՝ Հայր Աստուծոմով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով, 2 շնորհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծոմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոս: Ամեն ատեն շնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծոմ՝ ձեր բոլորին համար, յիշելով ձեզ մեր աղօթքներուն մէջ, 3 անդադար յիշելով ձեր հաւատքին գործը, սիրոյ աշխատանքը, եւ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի յոյսին համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Հօր ամօքէ, 4 գիտնալով՝ սիրելի եղբայրներ՝ թէ Աստուած ընտրեց ձեզ: 5 Որովհետեւ մեր աւետարանը բարոզուեցաւ ձեզի ոչ միայն խօսքով, այլ նաեւ զօրութեամբ, Սուրբ Հոգիով ու լման վստահութեամբ: Դուք ալ գիտէք թէ ինչպէս կեցանք ձեր մէջ՝ ձեզի համար, 6 եւ դուք նմանեցաք մեզի ու Տէրոջ, ընդունելով խօսքը շատ տառապանքի մէջ՝ Սուրբ Հոգիին ուրախութեամբ: 7 Հետեւաբար դուք տիպար եղաք բոլոր հաւատացեալներուն՝ որ Մակեդոնիայի եւ Աքայիայի մէջ եւ, 8 որովհետեւ ոչ միայն Մակեդոնիայի եւ Աքայիայի մէջ հռչակուեցաւ Տէրոջ խօսքը ձեզմէ, այլ նաեւ ամեն տեղ տարածուեցաւ Աստուծոյ վրայ ձեր ունեցած հաւատքը, այնպէս որ պետք չունինք որեւէ բան խօսելու: 9 Քանի որ իրենք իրենցմէ կը պատմեն մեր մասին, թէ ինչպիսի մուտք ունեցանք ձեր մէջ, եւ ինչպէս դուք կուռքերէն դարձաք Աստուծոյ՝ ապրող ու ճշմարիտ Աստուծոյ ծառայելու համար, 10 եւ երկինքէն սպասելու անոր Որդիին՝ որ ինք մեռելներէն յարուցանեց, այսինքն Յիսուսի, որ կ'ազատէ մեզ գալիք բարկութենէ:

2 Եղբայրներ, դուք ձեզմէ գիտէք թէ մեր մուտքը ընդունայն չեղաւ ձեր մէջ: 2 հապա՛ նախապէս Փիլիպպէի մէջ չարչարուելէ եւ նախատուելէ ետք, ինչպէս գիտէք, Աստուծոմով համարձակեցանք բարոզել ձեզի Աստուծոյ աւետարանը՝ շատ պայքարելով: 3 Որովհետեւ մեր յորդորը ոչ մոլորութենէ էր, ոչ անմաքրութենէ, ոչ ալ նենգութեամբ: 4 այլ կը խօսինք այնպէս՝ ինչպէս մենք գատորոշուեցանք Աստուծոմէ, որպէսզի աւետարանը վստահուի մեզի, ոչ թէ մարդիկ հաճեցնելու համար, հապա Աստուած՝ որ կը բնութեւն մեր սիրտերը: 5 Քանի որ մենք բնաւ չգործածեցինք շողորթութեան խօսքեր, - ինչպէս գիտէք, - ոչ ալ ազահութեան պատրուակ մը, - Աստուած վկայ է: - 6 եւ փառք չփնտռեցինք մարդոցմէ, - ոչ ձեզմէ, ոչ ալ ուրիշներէ: - 7 Թէեւ կրնայինք՝ իբր Քրիստոսի առաքեալներ՝ ծանրութիւն ըլլալ ձեզի, մենք հեզահամբոյր

եղանք ձեր մէջ: 8 Ինչպէս դայեակ մը կը փայփայէ իր զաւակները, նոյնպէս մենք՝ գորովագուշ ըլլալով ձեզի հանդէպ՝ կը յօժարեինք տալ ձեզի ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը, հապա մեր անձերն ալ, որովհետեւ դուք սիրելի եղաք մեզի: 9 Կը յիշէք, եղբայրներ, մեր աշխատանքն ու տաժանքը, զիշեր ու ցերեկ գործելով բարոզեցինք ձեզի Աստուծոյ աւետարանը, չծանրաբեռնելու համար ձեզմէ ոեւէ մէկը: 10 Դուք վկայ էք, եւ Աստուած ալ, թէ ինչպէս սրբութեամբ, արդարութեամբ ու անմեղադրելի կերպով վարուեցանք ձեզի հետ՝ որ կը հաւատաք: 11 Նոյնպէս գիտէք թէ ձեզմէ իւրաքանչիւրը՝ ինչպէս հայր մը իր զաւակները՝ 12 յորդորեցինք եւ սփոփեցինք, ու վկայեցինք որպէսզի ձեր ընթացքը արժանավայել ըլլայ Աստուծոյ՝ որ կանչեց ձեզ իր թագաւորութեան եւ փառքին: 13 Հետեւաբար մենք ալ անդադար շնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծոմէ, որովհետեւ երբ ընդունեցիք Աստուծոյ խօսքը՝ որ մեզմէ լսեցիք, ընդունեցիք զայն ոչ թէ իբր մարդոց խօսք, հապա - ինչ որ ան ճշմարտապէս է - որպէս Աստուծոյ խօսք: Եւ ան կը ներգործէ նաեւ ձեր մէջ՝ որ կը հաւատաք: 14 Արդարեւ դուք, եղբայրներ, նմանեցաք Աստուծոյ եկեղեցիներուն՝ որ Հրեաստանի մէջ են Քրիստոս Յիսուսով, որովհետեւ դուք ալ կրեցիք նոյն չարչարանները ձեր տոհմակիցներէն, ինչպէս անոնք՝ Հրեաներէն, 15 որ սպաննեցին թէ՛ Տէր Յիսուսը, թէ՛ ալ մարգարէները, ու հալածեցին մեզ: Աստուծոյ անհաճոյ եւ բոլոր մարդոց հակառակ են, 16 ու կ'արգիլեն մեզ խօսիլ հեթանոսներուն՝ անոնց փրկութեան մասին, որպէսզի լեցնեն իրենց մեղքերուն չափը՝ ամեն ատեն: քայք բարկութիւնը հասած է անոնց վրայ՝ մինչեւ վախճանը: 17 Իսկ մենք, եղբայրներ, քիչ մը ատեն ձեզմէ որք մնացած ըլլալով, - երեսով եւ ոչ թէ սիրտով, - ալ աւելի փութացինք տեսնել ձեր երեսը՝ մեծ ցանկութեամբ: 18 Ուստի ուղեցինք զալ ձեզի - եւ ինքս՝ Պօղոս՝ մէկ-երկու անգամ -, քայք Սատանան արգիլեց մեզ: 19 Քանի որ ինչ է մեր յոյսը, կամ ուրախութիւնը, կամ մեր պարծանքին պակասը: Միթէ դուք չէք, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի ամօքէ, անոր գալուստին ատենը: 20 որովհետեւ դուք էք մեր փառքը եւ ուրախութիւնը:

3 Ուստի, չկարենալով ալ աւելի դիմանալ, յօժարեցանք առանձին մնալ Աթէնք, 2 եւ դրկեցինք Տիմոթէոսը - մեր եղբայրը, Աստուծոյ սպասարկուն ու մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ -, ամրացնելու ձեզ եւ յորդորելու ձեր հաւատքին մէջ: 3 որպէսզի այս տառապանքներուն մէջ ձեզմէ ոչ մէկը խախտի, որովհետեւ դուք ձեզմէ գիտէք թէ մենք սահմանուած ենք ատոնց համար: 4 Քանի որ երբ մենք ձեր բով էինք, կանխաւ կ'ըսէինք

ձեզի թէ տառապանքներ պիտի կրենք, ինչպէս եղաւ ալ ու դուք գիտէք: 5 Զետեւաբար ես ալ, չկարենալով աւելի դիմանալ, մարդ դրկեցի՝ գիտնալու ձեր հաւատքը, թէ արդեօք Փորձիչը փորձած է ձեզ, ու մեր աշխատանքը ընդունայն եղած է: 6 Բայց հիմա Տիմոթէոս ձեզմէ եկաւ մեզի եւ ձեր հաւատքին ու սիրոյն աւետիսը տուաւ մեզի, եւ ըսաւ թէ ամէն ատեն լաւ յիշատակ ունիք մեզմէ՝ տենչալով տեսնել մեզ, ինչպէս մենք ալ՝ ձեզ: 7 Զետեւաբար, եղբայրներ, ձեր մասին մխիթարուեցանք մեր բոլոր տառապանքներուն ու հարկադրանքներուն մէջ՝ ձեր հաւատքով: 8 որովհետեւ հիմա մենք կ'ապրինք՝ եթէ դուք հաստատուն կենաք Տէրոջմով: 9 Քանի որ ինչպէս կրնանք շնորհակալ ըլլալ Աստուծմէ՝ ձեզի համար, այն ամբողջ ուրախութեան համար՝ որ ձեր պատճառով կ'ուրախացնէ մեզ մեր Աստուծոյն առջեւ: 10 գիշեր ու ցերեկ չափազանց կ'աղերսենք, որպէսզի տեսնենք ձեր երեւոյ եւ լրացնենք ինչ որ կը պակսի ձեր հաւատքին: 11 Նոյնիմքն Աստուած՝ մեր Զայրը, ու մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոս, թող ուղղեն մեր ճամբան դէպի ձեզ: 12 Տէրը թող աճեցնէ եւ առատացնէ ձեր սէրը իրարու հանդէպ ու բոլորին հանդէպ, ինչպէս մենք ունինք ձեզի հանդէպ, 13 որպէսզի ամբացնէ ձեր սիրտերը՝ սրբութեան մէջ անմեղադրելի ըլլալու Աստուծոյ եւ մեր Զօր առջեւ, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի գալուստին ատենը՝ իր բոլոր սուրբերուն հետ:

4 Ուրեմն, եղբայրներ, կը թախանձենք ձեզի ու կը յորդորենք ձեզ Տէր Յիսուսով, որպէսզի՝ ինչպէս ընդունեցիք մեզմէ թէ ինչպէս պետք է ընթանաք եւ հաճեցնէք Աստուած՝ ալ աւելի ճոխանաք անոր մէջ, 2 քանի որ գիտէք թէ ինչ պատուերներ տուինք ձեզի՝ Տէր Յիսուսով: 3 Որովհետեւ Աստուծոյ կամքը՝ ձեր սրբացումն է, որ ետ կենաք պոռնկութենէ, 4 ու ձեզմէ իւրաքանչիւրը գիտնայ իր անօթին տիրանալ սրբութեամբ եւ պատիւով: 5 ինչ թէ ցանկութեան կիրքով, ինչպէս հեթանոսները՝ որ չեն ճանչնար Աստուած: 6 Ո՛չ մէկը թող չափազանցէ այդ բանին՝ մէջ ու կեղեքէ իր եղբայրը, քանի որ Տէրը վրէժխնդիր է այդ բոլորին համար, ինչպէս մենք ալ նախապէս ըսինք ձեզի եւ վկայեցինք: 7 որովհետեւ Աստուած կանչեց մեզ ինչ թէ անմաքրութեան, հապա՛ սրբութեան: 8 Ուստի ան որ կ'անարգէ՝ կ'անարգէ ինչ թէ մարդ մը, հապա Աստուած՝ որ իր Սուրբ Զոգին ալ տուաւ մեզի: 9 Իսկ եղբայրսիրութեան մասին պետք չունիք որ գրեմ ձեզի, որովհետեւ դուք արդէն Աստուծմէ սորված էք սիրել զիրար, 10 եւ արդարեւ ատիկա կ'ընէք ամբողջ Մակեդոնիայի մէջ եղող բոլոր եղբայրներուն հանդէպ: Սակայն կ'աղաչենք ձեզի, եղբայրներ, որ ալ աւելի ճոխանաք, 11 ու պատիւ համարէք հանդարտ կենալ, ձեր գործերով զբաղիլ եւ ձեր ձեռքերով աշխատիլ,

(ինչպէս պատուիրեցինք ձեզի,) 12 որպէսզի դուրսիններուն հետ վարուիք վայելչութեամբ ու ինչ մէկ բանի՝ պետք ունենաք: 13 Եղբայրներ, չենք ուզեր որ անգետ ըլլաք ննջեցեայներուն մասին, որպէսզի չտրտմիք ինչպէս ուրիշները՝ որ յոյս չունին: 14 Արդարեւ եթէ կը հաւատանք թէ Յիսուս մեռաւ եւ յարութիւն առաւ, նոյնպէս ալ հաւատանք թէ Աստուած պիտի բերէ Յիսուսով ննջողները՝ անոր հետ: 15 Որովհետեւ սա՛ կը յայտարարենք ձեզի՝ Տէրոջ խօսքով, թէ մենք՝ մինչեւ Տէրոջ գալուստը ողջ մնացողներս՝ բնաւ պիտի չկանխենք ննջեցեայները: 16 Քանի որ նոյնիմքն Տէրը պիտի իջնէ երկինքէն՝ ազդարարութեան հրամանով, հրեշտակապետին ձայնով եւ Աստուծոյ փողով, ու նախ Քրիստոսով մեռածները յարութիւն պիտի առնեն: 17 Ապա մենք, ողջ մնացողներս, անոնց հետ պիտի յափշտակուինք ամպերով՝ Տէրը դիմաւորելու օրին մէջ, եւ այդպէս Տէրոջ հետ պիտի ըլլանք յաւիտեան: 18 Զետեւաբար մխիթարեցէ՛ք զիրար այս խօսքերով:

5 Բայց, եղբայրներ, պետք չունիք որ գրեմ ձեզի այդ ժամանակներուն եւ ատեններուն մասին, 2 քանի որ դուք իսկ ճշգրտութեամբ գիտէք թէ Տէրոջ օրը կու գայ գիշերուան գողին պէ: 3 Երբ մարդիկ ըսեն թէ “խաղաղութիւն եւ ապահովութիւն է”, այն ատեն աւերումը անակնկալօրէն պիտի հասնի անոնց վրայ՝ յիշին երկունքին պէս, ու գերծ պիտի չմնան: 4 Բայց դուք, եղբայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ այդ օրը գողի մը պէս հասնի ձեր վրայ: 5 որովհետեւ դուք բոլորդ յոյսի որդիներ էք, եւ ցերեկուան որդիներ: 6 գիշերուան որդիներ չենք, ինչ ալ խաւարի: Ուրեմն քնանանք ուրիշներու նման, հապա ըլլամք արթուն ու զգաստ: 7 քանի որ անոնք որ կը քնանան՝ գիշերը կը քնանան, եւ անոնք որ կ'արթենան՝ գիշերը կ'արթենան: 8 Իսկ մենք՝ որ ցերեկուան որդիներն ենք, զգաստ ըլլանք՝ հազմելով հաւատքի ու սիրոյ գրահը, եւ իբր ստղաւարտ՝ փրկութեան յոյսը: 9 Որովհետեւ Աստուած որոշեց մեզ ինչ թէ բարկութեան համար, հապա՛ փրկութեան տիրանալու մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 10 Ան մեռաւ մեզի համար, որպէսզի մենք ապրինք իրեն հետ, արթուն ըլլանք թէ քնացած: 11 Ուստի յորդորեցէ՛ք զիրար եւ շինեցէ՛ք զիրար, ինչպէս արդէն կ'ընէք: 12 Կը թախանձենք ձեզի, եղբայրներ, որ ճանչնաք ձեր մէջ աշխատողները, Տէրոջմով վերակացուներն ու ձեզ խրատողները: 13 Պատուեցէ՛ք զանոնք մեծ սիրով՝ իրենց գործին համար: Խաղաղութիւն ունեցէ՛ք իրարու հետ: 14 Կը յորդորենք ձեզ, եղբայրներ, իւրատեցէ՛ք անկարգները, սպիտեցէ՛ք թուլասիրտները, ձեռնտու եղէք տկարներուն, համբերատար եղէք բոլորին հանդէպ: 15 Զգուշացէ՛ք, ինչ մէկը չարիքի փոխարէն չարիք

հատուցանե՞ ոեւէ մէկուն. հապա՛ ամէն ատեն
հետամո՛ւտ եղէք բարիին, թէ՛ ձեր միջեւ, թէ՛
բոլորին հանդէպ: 16 Ամէն ատեն ուրախ եղէք:
17 Անդադար աղօթեցէք: 18 Ամէն բանի մէջ
շնորհակալ եղէք, որովհետեւ այս է Աստուծոյ
կամքը ձեզի հանդէպ՝ Քրիստոս Յիսուսով: 19
Մի՛ մարէք Սուրբ Հոգին: 20 Մի՛ անարգէք
մարգարէութիւնները: 21 Քննեցէք ամէն բան,
բարին ամուր բռնեցէք: 22 Ետ կեցէք ամէն
տեսակ չարութենէ: 23 Նոյնինքն խաղաղութեան
Աստուածը ամբողջովին սրբացնէ ձեզ, եւ ձեր
հոգին, անձն ու մարմինը ամբողջութեամբ
անմեղադրելի պահուին մինչեւ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս
Քրիստոսի գալուստը: 24 Ա՛ն որ կանչեց ձեզ՝
հաւատարիմ է. նաեւ ինք պիտի կատարէ ատիկա:
25 Եղբայրներ, աղօթեցէք մեզի համար: 26
Բարեւեցէք բոլոր եղբայրները սուրբ համբոյրով:
27 Կը պարտադրեմ՝ ձեզ Տէրոջմով, որ կարդաք
այս նամակը բոլոր սուրբ եղբայրներուն: 28 Մեր
Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ:
Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱԳՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

1 Պօղոս, Սիղուանոս ու Տիմոթէոս, Թեսաղոնիկեցիներու եկեղեցիին՝ մեր Յայր Աստուծոնով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով, 2 շնորհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծոմէ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ: 3 Պարտական ենք ամէն ատեն Աստուծոմ շնորհակալ ըլլալ ձեզի համար, եղբայրներ, ինչպէս որ արժանավայել է. քանի որ ձեր հաւատքը շատ կ'աճի, եւ ձեզմէ իւրաքանչիւրին սերը կ'աւելնայ իրարու հանդէպ: 4 Ուստի մենք ալ կը պարծենանք ձեզմով Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ, ձեր համբերութեան ու հաւատքին համար՝ ձեր բոլոր հայածանքներուն եւ տառապանքներուն մէջ, որոնց կը հանդուրժէք: 5 Ասիկա Աստուծոյ արդար դատաստանին ապացոյցն է՝ որպէսզի դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեան, որուն համար կը չարչարուիք ալ: 6 Քանի որ Աստուծոյ բով արդարութիւն է տառապանք հատուցանել ձեզ տառապեցնողներուն, 7 իսկ ձեզի՝ տառապանք կրողներով՝ անդորրութիւն մեզի հետ, երբ Տէր Յիսուս յայտնուի երկինքէն՝ իր հօտը հրեշտակներով, 8 բոցավառ կրակով կրօժ առնելու անոնցմէ՝ որ չեն ճանչնար Աստուած, ու չեն հնազանդիր մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին: 9 Անոնք պիտի պատժուին յաւիտենական աւերումով՝ վտարուելով Տէրոջ ներկայութենէն եւ անոր ոյժին փառքէն, (aiōnios g166) 10 երբ ինք զայ փառաւորուելու իր սուրբերուն մէջ, ու այդ օրը սքանչացումի առարկա ըլլալու բոլոր հաւատացեալներուն մէջ (որովհետեւ դուք հաւատացիք ձեր մէջ տրուած մեր վկայութեան): 11 Յետեւաբար ամէն ատեն կ'աղօթենք ձեզի համար, որ մեր Աստուածը արժանացնէ ձեզ ձեր կոչումին, եւ զօրութեամբ իրագործէ իր բարութեան ամբողջ բարեհաճութիւնն ու հաւատքին գործը. 12 որպէսզի մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի անուընդ փառաւորուի ձեր մէջ, եւ դուք ալ անոր մէջ, մեր Աստուծոյն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքին համաձայն:

2 Կը թախանձենք ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի գալուստին եւ անոր բով մեր հաւաքուելուն մասին, 2 որ շուտով չսարսիք ձեր միտքին մէջ, ու չկրողովիք՝ ո՛չ հոգիով, ո՛չ խօսքով, ո՛չ ալ նամակով մը՝ իբր թէ մեզմէ գրուած, որպէս թէ Քրիստոսի օրը եկած հասած ըլլայ: 3 Ո՛չ մէկը թող խաբէ ձեզ որեւէ կերպով. որովհետեւ այդ օրը պիտի չգայ՝ եթէ նախ չգայ ուխտադրուելը ու ջայտնուի մեղքի մարդը, կորուստի որդին, 4 որ պիտի հակառակի եւ

պանծացնէ ինքզինք ամէն բանէ վեր՝ որ Աստուած կը կոչուի կամ կը պաշտուի. մինչեւ անգամ պիտի բազմի Աստուծոյ տաճարին մէջ՝ ներկայացնելով ինքզինք իբր Աստուած: 5 Չէք յիշեր թէ երբ տակաւին ձեր բով էի, կ'ըսէի ձեզի այս բաները: 6 Եւ հիմա դուք ձեզմէ գիտէք թէ ինչը կը զսպէ՝ որ ինք յայտնուի իր ատենին: 7 Որովհետեւ անօրէնութեան խորհուրդը արդէն կը ներգործէ, բայց ան որ հիմա կը զսպէ, պիտի զսպէ՝ մինչեւ որ ինք վերցուի մէջտեղէն: 8 Այն ատեն պիտի յայտնուի այդ անօրէնը, որ Տէր (Յիսուս) պիտի սպառէ իր բերանին շունչով եւ պիտի ոչնչացնէ իր գալուստին փայլով: 9 Անօրէնը պիտի զայ Սատանային ներգործութեամբ՝ ամէն տեսակ հրաշքներով, նշաններով ու սուտ սքանչելիքներով, 10 եւ անիրաւութեան ամբողջ խաբէութեամբ, անոնց համար՝ որ կը կորսուին, քանի որ անոնք չընդունեցին ճշմարտութեան սերը՝ որպէսզի փրկուին: 11 Այս պատճառով Աստուած ալ պիտի դրկէ անոնց ազդեցիկ մոլորութիւն մը՝ որ հաւատան ստույթեան, 12 որպէսզի դատապարտուին բոլոր անոնք՝ որ չհաւատացին ճշմարտութեան, հապա յօժարեցան անիրաւութեան: 13 Բայց մենք պարտական ենք ամէն ատեն շնորհակալ ըլլալ Աստուծոմէ՝ ձեզի համար, Տէրոջմէն սիրուած եղբայրներ, քանի որ Աստուած սկիզբէն ընտրեց ձեզ փրկութեան համար՝ Յոգիին սրբացումով եւ ճշմարտութեան հաւատքով, 14 որուն կանչեց ձեզ մեր աւետարանով, որպէսզի տիրանաք մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի փառքին: 15 Ուրեմն, եղբայրներ, հաստատուն կեցէք, ու պահեցէք այն աւանդութիւնները՝ որ սորվեցաք կամ խօսքով, կամ մեր նամակով: 16 Եւ մեր Տէրը՝ նոյնիմբն Յիսուս Քրիստոս, ու մեր Յայրը՝ Աստուած, որ սիրեց մեզ եւ տուաւ մեզի յաւիտենական մխիթարութիւն ու բարի յոյս՝ շնորհքով, (aiōnios g166) 17 թող մխիթարեն ձեր սիրտերը եւ ամրացնեն ձեզ ամէն բարի խօսքի ու գործի մէջ:

3 Վերջապէս, եղբայրներ, աղօթեցէք մեզի համար, որպէսզի Տէրոջ խօսքը արագ ընթանայ ու փառաւորուի ամէն տեղ՝ ինչպէս մեր մէջ, 2 եւ մենք ազատինք վատ ու չար մարդոցմէ. որովհետեւ բոլորը հաւատք չունին: 3 Բայց Տէրը հաւատարիմ է. ան պիտի ամրացնէ ձեզ եւ պահէ Չարէն: 4 Ու մենք համոզում ունինք ձեր վրայ Տէրոջմով, թէ ինչ որ պատուիրեցինք ձեզի՝ կ'ընէք եւ պիտի ընէք ալ: 5 Տէրը թող ուղղէ ձեր սիրտերը դէպի Աստուծոյ սերն ու Քրիստոսի համբերութիւնը: 6 Կը պատուիրենք ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ զգործանաք ամէն եղբօրմէ՝ որ կ'ընթանայ անկարգութեամբ, եւ ո՛չ թէ այն աւանդութեան համաձայն՝ որ ընդունեցիք մեզմէ:

7 Որովհետեւ դուք ձեզմէ գիտէք թէ ինչպէս պէտք է նմանիք մեզի. քանի որ մենք անկարգութեամբ չընթացանք ձեր մէջ, 8 ոչ ալ ձրի կերանք մէկուն հացը, այլ գիշեր ու ցերեկ կը գործէինք՝ աշխատանքով եւ տաժանքով, ձեզմէ ոչ մէկը ծանրաբեռնելու համար: 9 Ո՛չ թէ իրաւունք չունէինք, հապա մենք մեզ տիպար դարձուցինք ձեզի՝ որպէսզի նմանիք մեզի: 10 Որովհետեւ երբ ձեր քով էինք, սա՛ կը պատուիրէինք ձեզի, թէ “ան որ չ’ուզեր գործել, հասց ալ թող չուտէ”:

11 Արդարեւ կը լսենք թէ ձեր մէջէն ոմանք կ’ընթանան անկարգութեամբ, բնա՛ն չեն գործեր, հապա հետաքրքրամոլ կ’ըլլան: 12 Այդպիսիներուն կը պատուիրենք ու կը յորդորենք մեր Տէրոջմով՝ Յիսուս Քրիստոսով, որ գործեն հանդարտութեամբ եւ ուտեն իրենց հացը: 13 Իսկ դուք, եղբայրներ, մի՛ ձանձրանաք բարիք գործել: 14 Եթէ ոեւէ մէկը չհնազանդի այս նամակին մէջ մեր ըսած խօսքին, նշանակեցէ՛ք զայն ու մի՛ յարաբերիք անոր հետ, որպէսզի ամչնայ: 15 Բայց թշնամի մի՛ համարէք զինք, հապա խրատեցէ՛ք իբր եղբայր: 16 Նոյնինքն խաղաղութեան Տէրը խաղաղութիւն տայ ձեզի, ամէն ատեն եւ ամէն կերպով. Տէրը ձեր բոլորին հետ: 17 Ես՝ Պօղոս, իմ ձեռքովս կը գրեմ այս բարեւը, որ ամէն նամակի մէջ իմ նշանս է. ես այսպէս կը գրեմ: 18 Մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին հետ: Ամէն:

ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքել և մեր Փրկիչ Աստուծոյ եւ մեր յոյսը եղող Քրիստոս Յիսուսի՝ հրամանով, 2 Տիմոթէոսի՝ հաւատքով հարազատ զաւակիս, շնորհք, որդրմութիւն ու խաղաղութիւն Աստուծոյ՝ մեր Յօրմէն, եւ Քրիստոս Յիսուսէ՝ մեր Տէրոջմէն: 3 Քեզի աղաչեցի որ Եփեսոս մնաս, երբ ես Մակեդոնիա կ'երթայի, որպէսզի պատուիրես ոմանց՝ ուրիշ կերպով չտրվեցնել, 4 ոչ ալ ուշադրութիւն դարձնել առասպելներու եւ անվերջանալի ազգաբանութիւններու, որոնք կը պատճառեն վեճեր՝ փոխանակ Աստուծոյ հաճելի շինութեան, որ կ'ըլլայ հաւատքով: 5 Իսկ պատուէրին վախճանը սերն է՝ բխած սուրբ սիրտէ, բարի խղճմտանքէ եւ անկեղծ հաւատքէ: 6 Ասոնցմէ վրիպելով՝ ոմանք խտորեցան փուճ խօսքերու մէջ. 7 կ'ուզեն Օրէնքի վարդապետ ըլլալ, բայց չեն հասկնար ոչ ինչ որ կը խօսին, ոչ ալ այն բաները՝ որոնց վրայ կը պնդեն: 8 Սակայն գիտենք թէ Օրէնքը լաւ է, եթէ մէկը գործածէ զայն օրինաւոր կերպով, 9 սա՛ գիտնալով թէ Օրէնքը տրուած է ոչ թէ արդարներուն համար, հապա՛ անօրէններուն եւ ըմբոստներուն, ամբարիշտներուն ու մեղաւորներուն, անսուրբերուն եւ սրբապիղծներուն, հայր զարնողներուն, մայր զարնողներուն, մարդասպաններուն, 10 պոռնկողներուն, արուագէտներուն, մարդ զոցոցողներուն, ստախօսներուն, երդմնազանցներուն, եւ ուրիշ որեւէ բանի համար՝ որ հակառակ է ողջամիտ վարդապետութեան, 11 համաձայն երանելի Աստուծոյ փառանքն արւեստարանին՝ որ վստահուեցաւ ինծի: 12 Շնորհապարտ եմ զիս զօրացնող Քրիստոս Յիսուսի՝ մեր Տէրոջ, քանի որ հաւատարիմ համարեց զիս ու դրաւ այս սպասարկութեան մէջ: 13 Նախապէս հայիոյիչ էի, հալածող եւ նախատող, բայց որդրմութիւն գտայ, որովհետեւ անգիտանալով ըրի՛ անհաւատութեան մէջ. 14 եւ մեր Տէրոջ շնորհքը յորդեցաւ ինծի հանդէպ՝ հաւատքով ու սիրով, որ Քրիստոս Յիսուսով է: 15 Սա՛ վստահելի եւ բոլորովին ընդունուելու արժանի խօսք մըն է, թէ Քրիստոս Յիսուս աշխարհ եկաւ՝ փրկելու մեղաւորները, որոնց գլխաւորը ես եմ: 16 Բայց որդրմութիւն գտայ սա՛ պատճառով, որ Յիսուս Քրիստոս նախ իմ վրաս ցոյց տայ իր համբերատարութիւնը, տիպար ըլլալու անոնց որ պիտի հաւատային իրեն՝ յաւիտենական կեանքի համար: (aiōnios g166) 17 Ուրեմն յաւիտենական Թագաւորին՝ որ անեղծ եւ անտեսանելի է, միակ Աստուծոյն՝ պատիւն ու փառք դարձ դարձ: Ամէն:

(aiōn g165) 18 Սա՛ պատուէրը կ'աւանդեն քեզի, որդեմկս Տիմոթէոս, քեզի համար նախապէս եղած մարգարէութիւններուն համաձայն, որ անոնցմով մարտնչիս բարի մարտը, 19 պահելով հաւատքն ու բարի խղճմտանքը, որ ոմանք վանեցին իրենցմէ եւ հաւատքի վերաբերեալ նաւակոծութիւն կրեցին: 20 Ասոնցմէ են Յիմենոս եւ Աղէքսանդրոս, որ մատնեցի Սատանային՝ որպէսզի վարժուին չհայիոյել:

2 Ուրեմն կը յորդորեմ որ ամէն բանէ առաջ աղերսանք, աղօթք, պաղատանք ու շնորհակալութիւն մատուցանեք բոլոր մարդոց համար, 2 մամնաւանդ թագաւորներուն եւ իշխանաւորներուն համար, որպէսզի խաղաղ ու հանդարտ կեանք վարենք՝ ամբողջ բարեպաշտութեամբ ու պատկառանքով. 3 որովհետեւ այդ է բարին եւ ընդունելին մեր Փրկիչ Աստուծոյն առջեւ: 4 Ան կ'ուզէ որ բոլոր մարդիկը փրկուին ու զան ճշմարտութեան գիտակցութեան. 5 քանի որ մէկ Աստուած կայ եւ մէկ միջնորդ Աստուծոյ ու մարդոց միջեւ, Քրիստոս Յիսուս մարդը, 6 որ ինքզինք իբր փրկանք ընծայեց բոլորին տեղը՝ յատուկ ատենին վկայութիւն ըլլալու: 7 Ես անոր քարոզիչ եւ առաքելս նշանակուեցայ, (ճշմարտութիւնը կ'ընեն Քրիստոսով, չեն ստոր,) ու հեթանոսներուն վարդապետ եղայ՝ հաւատքով եւ ճշմարտութեամբ: 8 Ուրեմն կը փափաքիմ որ այր մարդիկ ամէն տեղ աղօթեն՝ սուրբ ձեռքեր վերցնելով, առանց բարկութեան եւ առարկութեան: 9 Նոյնպէս ալ կ'իները իրենք զիրենք զարդարեն համեստ տարագով, ամօթխածութեամբ եւ խոհեմութեամբ, ոչ թէ հիւսուածքներով, ոսկիով, մարգարիտներով կամ մեծածախս պատմունքներով, 10 հապա բարի գործերով՝ ինչպէս կը պատշաճի աստուածապաշտութիւն դաւանող կիներուն: 11 Կ'ինը թող սորվի՛ հանդարտ կենալով, բոլորովին ենթարկուելով: 12 Բայց կնոջ չեմ արտօներ որ սորվեցնէ, ոչ ալ իշխէ այր մարդուն. հապա թող հանդարտ կենայ: 13 Որովհետեւ նախ Ադամ կերտուեցաւ, ու յետոյ՝ Եւա. 14 եւ Ադամ չխաբուեցաւ, հապա կ'ինը խաբուելով օրինաւորեց եղաւ: 15 Սակայն ան պիտի փրկուի որդեծնութեամբ, եթէ խոհեմութեամբ յարատեւէ հաւատքի, սիրոյ ու սրբութեան մէջ:

3 Սա՛ խօսքը վստահելի է. եթէ մէկը եպիսկոպոսութեան կը բաղձայ, բարի գործի կը ցանկայ: 2 Ուստի եպիսկոպոսը պէտք է ըլլայ անարատ, մէկ կնոջ ամուսին, զգաստ, խոհեմ, համեստ, հիւրասէր, սորվեցնելու ընդունակ, 3 ոչ զինեմոյ, ոչ զարնող, հապա՛ ազնիւ, ոչ կռուազան, ոչ արծաթասէր, 4 իր տան լաւ վերակացու եղող, ենթարկուած

գաւակներ ունեցող՝ ամբողջ պատկառանքով, 5 (քանի որ եթէ մէկը չգիտնայ վերակացու ըլլալ իր տան, ինչպէս հոգ պիտի տանի Աստուծոյ եկեղեցիին,) 6 ո՛չ ալ նորահաւատ, որ հպարտանալով չիյնայ Չարախօսին սահմանուած դատապարտութեան մէջ: 7 Նաեւ պետք է ունենայ բարի վկայութիւն դուրսիներէն ալ, որպէսզի չիյնայ նախատինքի ու Չարախօսին թակարդին մէջ: 8 Նմանապէս սարկաւազները պետք է ըլլան պատկառելի, ոչ երկլէզու, ոչ գինեմոլ, ոչ ամօթայի շահախնդրութեան հետամուտ եղող, 9 հապա հաւատքին խորհուրդը պահող՝ մաքուր խղճմտանքով: 10 Ասոնք ալ նախ թող փորձարկուին, ու յետոյ կատարեն սարկաւազութիւն՝ եթէ անմեղադրելի գտնուին: 11 Նոյնպէս ալ անոնց կիները պետք է ըլլան պատկառելի, ոչ չարախօս, հապա զգաստ, հաւատարիմ՝ ամեն բանի մէջ: 12 Սարկաւազները թող ըլլան մէկ կնոջ ամուսին, եւ լաւ վերակացու իրենց գաւակներուն ու տան: 13 որովհետեւ անոնք որ լաւ կը կատարեն սարկաւազութիւնը՝ կը տիրանան բարի աստիճանի մը, ու շատ համարձակութեան՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքին մէջ: 14 Կը գրեմ թեզի այս բաները, թեպէտ կը յուսամ շուտով գալ թեզի, 15 որպէսզի՝ եթէ յապաղիմ՝ գիտնաս թէ ինչպէս պետք է վարուիս Աստուծոյ տան մէջ, որ ապրող Աստուծոյ եկեղեցին է, ճշմարտութեան սիւնն ու խարիսխը: 16 Անվիճելիօրէն մեծ է բարեպաշտութեան խորհուրդը. Աստուած երեւցաւ մարմինով, արդարացաւ Յոգիով, տեսնուեցաւ հրեշտակներէն, քարոզուեցաւ հեթանոսներուն մէջ, հաւատացուեցաւ աշխարհի մէջ, եւ համբարձաւ փառքով:

4 Յոգին յատկապէս կ'ըսէ թէ վերջին ատենները՝ ոմանք պիտի հեռանան հաւատքէն, ուշադրութիւն դարձնելով մոլորեցուցիչ ոգիներու եւ դէւերու վարդապետութիւններու: 2 Կեղծաւորութեամբ սուտ պիտի խօսին, խանձուած խղճմտանք պիտի ունենան, 3 պիտի արգիլեն ամուսնանալ ու ետ պիտի պահեն կերակուրներէն, որ Աստուած ստեղծեր է որպէսզի հաւատացեալները եւ ճշմարտութիւնը գիտողները շնորհակալութեամբ ընդունին: 4 որովհետեւ ամեն ինչ որ Աստուած ստեղծած է՝ բարի է, ու ոչինչ մերժուելու է՝ եթէ ընդունուի շնորհակալութեամբ, 5 քանի որ կը սրբացուի Աստուծոյ խօսքով եւ աղօթքով: 6 Եթէ թելադրես այս բաները եղբայրներուն, պիտի ըլլաս Յիսուս Քրիստոսի բարի սպասարկու մը, սնած խօսքերով հաւատքին ու բարի վարդապետութեան՝ որուն հետեւեցար: 7 Բայց մերժէ՛ սրբապիղծ ու պառակալկան ամասպելները, եւ դուն թեզ վարժեցուր բարեպաշտութեան. 8 որովհետեւ մարմինին

վարժութիւնը օգտակար է քիչ բանի, բայց բարեպաշտութիւնը օգտակար է ամեն բանի, ունենալով թէ՛ ներկայ եւ թէ՛ ապագայ կեանքին խոստումը: 9 Այս խօսքը վստահելի է ու բոլորովին ընդունուելու արժանի: 10 Արդարեւ մենք կ'աշխատինք եւ կը նախատուինք սմ նպատակով, որովհետեւ կը յուսանք ապրող Աստուծոյ, որ Փրկիչն է բոլոր մարդոց, մանաւանդ՝ հաւատացեալներուն: 11 Պատուիրէ՛ եւ սորվեցնուր այս բաները: 12 Ո՛չ մէկը թող արհամարիէ՛ քու երիտասարդութիւնդ, հապա տիպար եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով, վարքով, սիրով, հաւատքով ու մաքրակեցութեամբ: 13 Մինչեւ որ գամ ուշադիր եղիր կարդալու, յորդորելու, սորվեցնելու: 14 Անհոգ մի՛ ըլլար քու մէջդ եղած շնորհին հանդէպ, որ մարգարէութեամբ տրուեցաւ թեզի՝ երեցներուն ձեռնադրութեամբ: 15 Խոկման այդ բաներուն մասին եւ զբաղէ՛ ատոնցմով, որպէսզի ան յառաջդիմութիւնդ երեւնայ ամենուն: 16 Ուշադիր եղիր դուն թեզի ու վարդապետութեան, եւ մի՛ջտ յարատեւէ ատոնց մէջ. քանի որ այդպէս ընելով՝ պիտի փրկես թէ՛ թեզ, թէ՛ թեզ լսողները:

5 Մի՛ սատեր տարեցը, հապա յորդորէ՛ զայն՝ հօր մը պէս. երիտասարդները՝ եղբայրներու պէս, 2 տարեց կիները՝ մայրերու պէս, դեռահասակները՝ քոյրերու պէս, բոլորովին մաքրակեցութեամբ: 3 Պատուէ՛ այն այրիները՝ որ իրապէս այրի են: 4 Բայց եթէ այրի մը ունի գաւակներ կամ թոռներ, անոնք թող սորվին նախ իրենց տան մէջ բարեպաշտութիւն ցոյց տալ, ու փոխարէնը հատուցանել իրենց ծնողներուն. որովհետեւ այդ է բարին եւ ընդունելին Աստուծոյ առջեւ: 5 Իսկ այն որ իրապէս այրի է ու մինակ մնացած, կը յուսայ Աստուծոյ, եւ գիշեր-ցերեկ կը յարատեւէ աղերսանքի ու աղօթքի մէջ. 6 մինչդեռ փափկասէր այրին մեռած է, թեպէտ կ'ապրի: 7 Պատուիրէ՛ այս բաները, որպէսզի անարատ ըլլան: 8 Բայց եթէ մէկը չի հոգար իրենները ու մանաւանդ իր ընտանիքը, ան ուրացած է հաւատքը, եւ աւելի գէշ է՝ քան անհաւատ մը: 9 Իբր այրի թող դատուի ան՝ որ վայթուն տարեկանէն կրտսեր չէ, մէկ մարդու կին եղած է, 10 ու բարի գործերով վկայուած. եթէ գաւակներ մեծցուցած է, հիւրեր ընդունած, սուրբերուն ոտքերը լուացած, տառապեալներուն նպաստած, ամեն բարի գործի հետամուտ եղած: 11 Բայց մերժէ՛ դեռահասակ այրիները. քանի որ երբ պերճանքը հեռացնէ զիրենք Քրիստոսէ, կ'ուզեն ամուսնանալ 12 եւ դատապարտութիւն կը կրեն՝, որովհետեւ կ'անարգեն իրենց առաջին հաւատքը: 13 Նաեւ կը սորվին դատարկապորտ ըլլալ՝ շրջելով տունէ տուն. եւ ո՛չ միայն դատարկապորտ, այլ նաեւ շաղակրատ ու հետաքրքրամոլ՝ խօսելով

անպատեհ բաներ: 14 Ուրեմն կը փափաքիմ որ դեռահասակ կիները ամուսնանան, զաւակներ ծնանին, իրենց տունը կամավարեն”, եւ հեզնելու առիթ չտան հակառակորդին, 15 քանի որ արդէն ոմանք խոտորեցան՝ երթալով Սատանայի ետեւէն: 16 Եթէ հաւատացեալ այր մարդ մը կամ կին մը ունի այրիներ, ինք թող նպաստէ անոնց, որպէսզի եկեղեցին չծանրաբեռնուի ու կարենայ նպաստել իրական այրիներուն: 17 Լաւ վերակացու եղող երեցները, մանաւանդ անոնք՝ որոնք աշխատանքն է խօսքը քարոզել եւ սորվեցնել, թող արժանանան կրկնապատիկ պատիւի, 18 որովհետեւ Գիրքը կ'ըսէ. «Մի կապեր կայի մէջ աշխատող՝ եզին դունչը»: Եւ. «Գործաւորը արժանի է իր վարձքին»: 19 Երեցի դէմ ամբաստանութիւն մի ընդունիր, բայց միայն երկու կամ երեք վկայի առջեւ: 20 Անոնք որ կը մեղանչեն՝ կշտամբէ բոլորին առջեւ, որպէսզի միւսներն ալ վախնան: 21 Կը վկայեն Աստուծոյ, Յիսուս Քրիստոսի եւ ընտրեալ իրեշտակներուն առջեւ, որ պահես այս բաները առանց նախընտրանքի, ոչինչ ընելով կողմնակալութեամբ: 22 Աճապարելով ձեռք մի դներ ունէ մէկուն վրայ, եւ մի հաղորդակցիր ուրիշներուն մեղքերուն: Դուն քեզ մաքրակենցանդ պահէ: 23 Այլեւս միայն ջուր մի խմեր, հապա քիչ մըն ալ զինի գործածէ՝ ստամոքսիդ ու յաճախողեալ հիւանդութիւններուդ համար: 24 Կարգ մը մարդոց մեղքերը առաջուրնէ յայտնի են, նախքան իրենց դատաստանը. իսկ ոմանց մեղքերը յետոյ կը յայտնուին”: 25 Նոյնպէս ալ ոմանց բարի գործերը յայտնի են. իսկ անոնք որ տարբեր են՝ չեն կրնար պահուիլ:

6 Լուծի տակ եղող բոլոր ստրուկները թող արժանի համարեն իրենց տէրերը ամեն պատիւի, որպէսզի Աստուծոյ անունն ու վարդապետութիւնը չհայհոյուին: 2 Իսկ անոնք որ հաւատացեալ տէրեր ունին՝ թող չարհամարհեն զանոնք՝ որովհետեւ եղբայրներ են. այլ մանաւանդ թող ծառայեն անոնց յօժարութեամբ, քանի բարերարութենէն օգտուողները հաւատացեալ են ու սիրելի: Սորվեցնուր այս բաները եւ յորդորէ: 3 Եթէ մէկը սորվեցնէ ուրիշ կերպով, ու չարի մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի ողջամիտ խօսքերուն եւ այն վարդապետութեան՝ որ համաձայն է բարեպաշտութեան, 4 այդպիսին հպարտացած է ու ոչինչ գիտէ, հապա վարակուած է վճճերու եւ բանակրիւներու փառէն, որոնցմէ կը յառաջանան նախանձ, կռիւ, հայհոյութիւններ, չար եկթաղութիւններ, 5 զրաբանութիւններ՝ միտքով ապականած ու ճշմարտութենէն զրկուած մարդոց, որ կը կարծեն թէ բարեպաշտութիւնը շահավաճառութիւն է. հեռացիր այդպիսիներէն: 6 Սակայն

բարեպաշտութիւնը՝ ինքնաբաւութեամբ միասին՝ մեծ շահավաճառութիւն մըն է. 7 որովհետեւ ոչինչ բերինք աշխարհ, եւ բացայայտ է թէ ոչինչ կրնանք դուրս հանել անկէ. 8 ուստի կերակուր ու հագնելիք ունենալով՝ բաւարարուինք անոնցմով: 9 Բայց անոնք որ կը փափաքին հարստանալ՝ կ'իյնան փորձութեան եւ թակարդի, ու շատ անմիտ եւ վնասակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք կ'ընկղմեն մարդիկը աւերումի կամ կորուստի մէջ. 10 որովհետեւ բոլոր չարիքներուն արմատը՝ արծաթսիրութիւնն է, որուն բաղձալով՝ ոմանք մոլորեցան հաւատքէն եւ իրենք զիրենք խոցեցին շատ ցաւերով: 11 Բայց դուն, ո՞վ Աստուծոյ մարդ, փախիր այս բաներէն, եւ հետամուտ եղիր արդարութեան, բարեպաշտութեան, հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան ու հեզութեան: 12 Պայքարէ հաւատքին բարի պայքարը, բռնէ յաւիտենական կեանքը՝ որուն համար կանչուեցար եւ տուիր բարի դաւանութիւնը շատ վկաներու առջեւ: (aiōnios g166) 13 Կը պատուիրեն քեզի՝ Աստուծոյ առջեւ, որ կեանք կու տայ բոլոր բաներուն, ու Քրիստոս Յիսուսի առջեւ, որ վկայեց բարի դաւանութիւնը Պոնտացի Պիղատոսի առջեւ, 14 որ պահես այս պատուէրը՝ ապրելով անբիծ, անարատ, մինչեւ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի երեւումը: 15 Չայն իր ատենին ցոյց պիտի տայ Երանելին եւ միակ Յօգորը, Թագաւորներուն թագաւորն ու Տէրերուն տէրը: 16 Միայն ինք ունի անմահութիւն, եւ կը բնակի անմերձեանայի լոյսի մէջ: Մարդոցմէ ոչ մէկը տեսեր է զինք, ոչ ալ կրնայ տեսնել: Իրեն պատիւ ու զօրութիւն յաւիտեան: Ամէն: (aiōnios g166) 17 Պատուիրէ այս աշխարհի մէջ հարուստ եղողներուն՝ որ մեծամիտ չըլլան, ոչ ալ յուսան անստոյգ հարստութեան, հապա՝ ապրող Աստուծոյ, որ ամէն բան կու տայ մեզի ճոխութեամբ՝ վայելելու համար: (aiōn g165) 18 Բարիք թող գործեն, բարի գործերով թող հարստանան, առատածէն եւ ուրիշին կարիքներուն հաղորդակից ըլլան, 19 ապագային համար իրենք իրենց լաւ հիմ ղնելով իբր պահեստ՝ որպէսզի բռնեն յաւիտենական կեանքը: 20 Ո՞վ Տիմոթէոս, պահէ քեզի յանձնուած աւանդը, խուսափելով սրբապիղծ ունայնաբանութիւններէն ու տուտանուն գիտութեան հակադրութիւններէն. 21 ոմանք վրիպեցան հաւատքէն՝ դաւանելով զանոնք: Ծնորիքը քեզի հետ: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ Աստուծոյ կամքով, կեանքի խոստումին համաձայն՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է, **2** Տիմոթէոսի՝ սիրելի գաւակիս. շնորհք, ողորմութիւն ու խաղաղութիւն Յայր Աստուծմէ, եւ Քրիստոս Յիսուսէ՝ մեր Տէրոջմէն: **3** Շնորհապարտ եմ Աստուծոյ, որ կը պաշտեն նախնիքներուս նման՝ մաքուր խղճմտանքով, (անդադար կը յիշեմ քեզ իմ աղերասններուս մէջ՝ զիչեր ու ցերեկ, **4** տենչալով տեսնել քեզ, եւ յիշելով արցունքներդ, որպէսզի լեցուիմ ուրախութեամբ,) **5** երբ կը մտաբերեմ քու մէջդ եղած անկեղծ հաւատքը, որ նախ բնակեցաւ մեծ մօրդ՝ Լառոդէայի ու մօրդ՝ Եւնիկէի մէջ, եւ համոզուած եմ թէ քու մէջդ ալ կայ: **6** Ուստի կը վերյիշեցնեմ քեզի՝ որ արծարծես Աստուծոյ շնորհը, որ տրուեցաւ քեզի՝ երբ ձեռնադրեցի քեզ. **7** որովհետեւ Աստուած տուաւ մեզի ոչ թէ երկչոտութեան՝ այլ գորութեան, սիրոյ ու խոհեմութեան Յօգին: **8** Ուրեմն մի՛ ամչնար մեր Տէրոջ վկայութեան համար, ոչ ալ ինծի՝ անոր բանտարկեալին համար. հապա մասնակցէ՛ անտարանին չարչարանքներուն՝ Աստուծոյ գորութեան համեմատ: **9** Ան փրկեց մեզ եւ կանչեց սուրբ կոչումով, ոչ թէ մեր գործերուն համեմատ, հապա՝ իր առաջադրութեան ու շնորհքին համաձայն, որ Քրիստոս Յիսուսով տրուեցաւ մեզի՝ դարերու ժամանակներէն առաջ, **(aionios g166)** **10** բայց հիմա բացայայտուեցաւ՝ մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի երեւումով: Ան ոչնչացուց մահը, եւ լուսաւորեց կեանքն ու անմահութիւնը՝ անտարանով, **11** որուն նշանակուեցայ բարոզիչ, առաքեալ, եւ հեթանոսներու վարդապետ: **12** Այս պատճառով ալ կը կրեմ այս չարչարանքները. բայց չեմ ամչնար, որովհետեւ գիտեմ թէ որուն հաւատացած եմ, ու համոզուած եմ թէ ան կարող է պահել իմ իրեն յանձնած աւանդս մինչեւ այն օրը: **13** Ամոնր բռնէ տիպարը այն ողջամիտ խօսքերուն՝ որ լսեցիր ինձմէ, հաւատքով եւ Քրիստոս Յիսուսի մէջ եղած սիրով: **14** Պահէ՛ այդ բարի անաղը Սուրբ Յօգիին միջոցով՝ որ կը բնակի մեր մէջ: **15** Ամ գիտես, թէ ինձմէ երես դարձուցին բոլոր անոնք՝ որ Ասիա էին. ասոնցմէ են Փիզեղոս եւ Յերմոզենտ: **16** Տէրը ողորմութիւն շնորհէ Ոնեսիփորոսի տան, որովհետեւ յաճախ կազդուրեց զիս եւ անօթ չսեպեց շղթաս, **17** հապա՝ երբ եկաւ Յոնոմ՝ փութաբանութեամբ փնտռեց զիս եւ գտաւ: **18** (Տէրը շնորհէ իրեն՝ որ այն օրը ողորմութիւն գտնէ Տէրոջմէն.) ու դուն շատ լաւ գիտես թէ որչափ սպասարկեց ինծի Եփեսոսի մէջ ալ:

2 Ուրեմն դուն, որդեակս, զօրացիր այն շնորհքով՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ է, **2** եւ ինչ որ լսեցիր ինձմէ շատ վկաներով՝ աւանդէ՛ հաւատարիմ մարդոց, որոնք ընդունակ ըլլան սորվեցնել նաեւ ուրիշներուն: **3** Չարչարանք կրէ Յիսուս Քրիստոսի բարի զինուորի մը պէս: **4** Ո՛չ մէկ զինուորագրեալ կը կաշկանդուի այս կեանքին գործառնութիւններով, որպէսզի հաճեցնէ իր զօրավարը. **5** եւ մարզիկ մը պսակ չի ստանար, եթէ չմրցի օրինակը ըրեալով: **6** Աշխատող մշակը պէտք է առաջինը կլկար՝ պտուղներէն բաժին ստանալու: **7** Յասկցիր ինչ որ կ'ըսեմ. Տէրը թող տայ քեզի ըմբռնում ամեն բանի մէջ: **8** Յիչէ՛ թէ Դաւիթի զարմէն եղող Յիսուս Քրիստոս՝ մեռելներէն յարութիւն առած է, համաձայն իմ քարոզած անտարանիս, **9** որուն մէջ կը չարչարուիմ չարագործի մը պէս՝ մինչեւ անգամ կապերով. բայց Աստուծոյ խօսքը կապուած չէ: **10** Ուստի կը տոկամ ամեն բանի՝ ընտրեալներուն համար, որպէսզի անոնք ալ հասնին այն փրկութեան՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ է՝ յախտեմական փառքով: **(aionios g166)** **11** Այս խօսքը վատահելի է. որովհետեւ եթէ մեռանք անոր հետ, պիտի ապրինք ալ անոր հետ. **12** եթէ տոկանք, պիտի թագաւորենք ալ անոր հետ: Եթէ ուրանանք զինք, ինք ալ պիտի ուրանայ մեզ. **13** եթէ հաւատարիմ չըլլանք՝ ինք հաւատարիմ կը մնայ, չի կրնար ուրանալ ինքզինք: **14** Յիշեցնր անոց այս բաները, Տէրոջ առջեւ վկայելով որ բանակաբիւ չընեն, ինչ որ պիտանի չէ, հապա միայն կը կործանէ լսողները: **15** Տնան դուն քեզ գնահատելի ցոյց տալ Աստուծոյ առջեւ, ըլլալով այնպիսի գործաւոր մը՝ որ պիտի չամչնայ, շիտակ բացատրելով ճշմարտութեան խօսքը: **16** Բայց հեռո՛ւ կեցիր սրբապիղծ ունայնաբանութիւններէն, քանի որ անոնք անելի պիտի յառաջդիմեն ամբարշտութեան մէջ, **17** եւ անոնց խօսքը պիտի ճարակէ բաղցկեղի պէս: Ասոնցմէ են Յիմետոս եւ Փիղետոս, **18** որոնք վրիպած են ճշմարտութենէն՝ ըսելով թէ մեռելներուն յարութիւնը արդէն եղած է, եւ կը կործանեն ոմանց հաւատքը: **19** Սակայն Աստուծոյ հիմը ամուր կը կենայ եւ ունի սմ կնիքը. “Տէրը կը ճանչնայ անոնք որ իրն են”, նաեւ. “Ո՛վ որ կ'արտասանէ Քրիստոսի անունը՝ թող հեռանայ անիրաւութենէ”: **20** Մեծ տան մը մէջ կան ոչ միայն ոսկիէ ու արծաթէ անօթներ, այլ նաեւ փայտէ եւ հողէ անօթներ: Ոմանք պատիւի համար են, ու ոմանք՝ անպատուութեան համար: **21** Ուստի ել՛ ու մէկը մաքրէ ինքզինք ասոնցմէ, պիտի ըլլայ պատիւի անօթ մը՝ սրբացած եւ պիտանի իր Տէրոջ, պատրաստուած ամեն բարի գործի համար: **22** Փախիր նաեւ երիտասարդական ցանկութիւններէն, ու հետամո՛տ եղիր արդարութեան, հաւատքի, սիրոյ, խաղաղութեան, անոնց հետ՝ որ կը կանչեն

Տերոջ անունը մաքուր սիրտով: **23** Բայց հրաժարել յիմար եւ անիմաստ վեճերէն, գիտնալով որ կռիւնէր կը ծնին անոնցմէ: **24** Տերոջ ծառան պէտք չէ կռուի, հապա՛ ըլլայ հեզահամբոյր բոլորին հանդէպ, սորվեցնելու ընդունակ, անոխակայ, **25** ընդդիմացողները հեզութեամբ կրթող, որ թերեւ Աստուած ապաշխարութիւն տայ անոնց՝ ճշմարտութիւնը գիտնալու համար, **26** ու սթափին Չարախօսին թակարդէն, որմէ բռնուած են՝ անոր կամքին ծառայելու:

3 Գիտցիր թէ վերջին օրերը դաժան ժամանակներ պիտի գան. **2** որովհետեւ մարդիկ պիտի ըլլան անձնասէր, արծաթասէր, պոռոտախօս, ամբարտաւան, հայիոյիչ, ծնողներու անհնազանդ, ապերախտ, անսուրբ, **3** անգուլթ, անհաշտ, չարախօս, անժուժկայ, դաժանաբարոյ, բարին չսիրող, **4** մատնիչ, յանդուգն, հպարտ, աւելի հաճոյասէր քան աստուածասէր: **5** Անոնք ունին բարեպաշտութեան դրսերեւոյթը, բայց ուրացած են անոր զօրութիւնը: Դուն հեռացիր անոնցմէ. **6** որովհետեւ ասոնցմէ են անոնք՝ որ կը մտնեն տուններէն ներս, եւ կը գերեզմարէն մեղքով բռնաւորուած տկարամիտ կիները՝ զանազան ցանկութիւններէ դրոյտու, **7** որոնք միշտ կը սորվին բայց բնաւ չեն կրնար հասնիլ ճշմարտութեան գիտակցութեան: **8** Հապա, ինչպէս Յանես ու Յամբես ընդդիմացան Մովսէսի, նոյնպէս ասոնք ալ կ'ընդդիմանան ճշմարտութեան: Միտքով ապականած մարդիկ, որ խոտելի են հաւատքի մէջ. **9** բայց աւելի պիտի չառաջդիմեն, որովհետեւ իրենց անմտութիւնը բացայայտ պիտի ըլլայ բոլորին, ինչպէս եղաւ անոնց երկուքինը: **10** Իսկ դուն հետեւեցար իմ վարդապետութեանս, ապրելակերպիս, առաջադրութեանս, հաւատքիս, համբերատարութեանս, սիրոյս, համբերութեանս, **11** հալածանքներուս եւ չարչարանքներուս, որոնք պատահեցան ինծի Անտիոքի, Իկոնիոնի ու Լիւստրայի մէջ: Ինչ հալածանքներ կրեցի. բայց Տէրը ազատեց զիս բոլորէն: **12** Եւ բոլոր անոնք՝ որ կ'ուզեն բարեպաշտութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիսուսով, պիտի հալածուին: **13** Բայց չար ու գեղծարար մարդիկ աւելի պիտի յառաջանան չարութեան մէջ՝ մոլորեցնելով եւ մոլորելով: **14** Սակայն դուն հաստատ կեցիր այն բաներուն մէջ՝ որ սորվեցար ու որոնց հաւատացիր, որովհետեւ գիտես թէ որմէ սորվեցար: **15** Նաեւ մանկութենէդ ի վեր գիտես Սուրբ Գիրքերը, որոնք կրնան իմաստուն ընել քեզ՝ փրկուելու Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքով: **16** Ամբողջ Գիրքը աստուածաշունչ է, եւ օգտակար՝ սորվեցնելու, կշտամբելու, ուղղելու եւ արդարութեան մէջ

կրթելու համար. **17** որպէսզի Աստուծոյ մարդը ըլլայ կատարեալ, պատրաստուած ամէն բարի գործի համար:

4 Ուրեմն կը վկայեմ Աստուծոյ եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսի առջեւ, որ պիտի դատե ողջերն ու մեռելները իր երեւումին եւ թագաւորութեան ատենը. **2** քարոզել խօսքը, պնդել ժամանակին թէ անժամանակ, կշտամբել, յանդիմանել, յորդորել ամբողջ համբերատարութեամբ եւ ուսուցումով: **3** Որովհետեւ պիտի գայ ատենը՝ երբ պիտի չհանդուրժեն ողջամիտ վարդապետութեան. հապա՛ իրենց ականջներուն մարմաջով ու ցանկութիւններուն համաձայն վարդապետներ պիտի կուտակեն իրենց համար. **4** իրենց ականջները պիտի դարձնեն ճշմարտութենէն, եւ պիտի խոտորին՝ հետեւելով առասպելներու: **5** Բայց դուն արթուն եղիր ամէն բանի մէջ, տոկա՛ քաջարանքներու, անետարանիչ գործ ըրէ, լման կատարել բու սպասարկութիւնդ. **6** որովհետեւ ես արդէն ընծայուած եմ զոհ ըլլալու, եւ իմ մեկնումիս ատենը հասած է: **7** Պայքարեցայ բարի պայքարը, աւարտեցի ընթացքը, պահեցի հաւատքը: **8** Անկէ ետք վերապահուած է ինծի արդարութեան պսակը, որ Տէրը՝ արդար Դատաւորը՝ պիտի տայ ինծի այն օրը. եւ ոչ միայն ինծի, այլ նաեւ բոլոր անոնց՝ որ կը սիրեն անոր երեւումը: **9** Ձանս շուտով գալ ինծի. **10** որովհետեւ Դեմաս լքեց զիս՝ սիրելով այս ներկայ աշխարհը, ու մեկնեցաւ Թեսաղոնիկէ: Կրեսկէս գնաց Գաղատիա, Տիտոս՝ Դաղմատիա. **(aiōn g165)** **11** միայն Դուկաս ինծի հետ է: Ա՛ռ Մարկոսը եւ բեր քեզի հետ, որովհետեւ պիտանի է ինծի՝ սպասարկութեան համար: **12** Տիւբիկոսը դրկեցի Եփեսոս: **13** Այն վերարկուն, որ ձգեցի Տրովադա՝ Կարպոսի քով, բեր՝ երբ գաս, նաեւ գիրքերը, մմնաւանդ մագաղաթները: **14** Դարբին Աղեքսանդրոս շատ չարիք ըրաւ ինծի. Տէրը անոր հատուցանէ իր արարքներուն համեմատ: **15** Դուն ալ զգուշացիր անկէ, որովհետեւ մեծապէս ընդդիմացաւ մեր խօսքերուն: **16** Առաջին անգամ, երբ դատարանին առջեւ կը ջատագովէի զիս, ոչ մէկը եկաւ հետս, հապա բոլորն ալ լքեցին զիս. ատիկա յանցանք թող չվերագրուի իրենց: **17** Սակայն Տէրը կայնեցաւ քովս ու զօրացուց զիս, որպէսզի քարոզութիւնը լման ըլլայ իմ միջոցով եւ բոլոր հեթանոսները լսեն, ու ես ազատեցայ առիւծին երախէն: **18** Տէրը պիտի ազատէ զիս ամէն չար գործէ, եւ պիտի փրկէ՝ իր երկնային թագաւորութեան հասցնելով: Իրեն փանթ դարէ դար՝: Ամէն: **(aiōn g165)** **19** Բարեւէ՛ր Պրիսկէն եւ Ակիւղասը, ու Ոնեսիփորոսի ընտանիքը: **20** Երաստոս մնաց Կորնթոս, իսկ Տրովիմոսը ձգեցի Միլետոս՝ հիւանդացած: **21** Ձանս ձմեռէն առաջ գալ: Եւրուղոս, Պուղէս, Լինտոս, Կորդիա ու բոլոր

եղբայրները կը բարեւեն քեզ: 22 Տէր Յիսուս
Քրիստոս քու հոգիդ հետ: Շնորհքը ձեզի հետ:
Ամէն:

ՏԻՏՈՍ

1 Պօղոս, Աստուծոյ ծառայ եւ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ՝ համաձայն Աստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին ու բարեպաշտութեամբ եղած ճշմարտութեան գիտակցութեան, շյալիտենական կեանքի յոյսով՝ որ անտուտն Աստուած խոստացաւ դարերու ժամանակներէն առաջ (aiōnios g166) **3** - բայց յատուկ ատենին իր խօսքը բացայայտեց քարոզութեամբ՝ որ վտահուեցաւ ինծի մեր Փրկիչ Աստուծոյ հրամանով - **4** Տիտոսի՝ հարագատ զաւակիս հասարակաց հաւատքին համեմատ. շնորհք եւ խաղաղութիւն Յայր Աստուծմէ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ՝ մեր Փրկիչէն: **5** Ես ձգեցի թե՛ Կրետէ, որպէսզի ուղղես բոլոր պակաս մնացած բաները ու երեցներ նշանակես ամեն քաղաքի մէջ՝ ինչպէս պատուիրեցի թե՛զի: **6** Եթէ մէկը ըլլայ անմեղադրելի, մէկ կնոջ ամուսին, եւ ունենայ հաւատարիմ զաւակներ, որոնք անառակութեան համար ամբաստանուած կամ ըմբոստ չըլլան: **7** Որովհետեւ եպիսկոպոսը՝ իբր Աստուծոյ տնտես՝ պէտք է ըլլայ անմեղադրելի. ոչ ինքնահաւան, ոչ բարկացող, ոչ գինեմոլ, ոչ զարնող, ոչ ամօթայի շահախնդրութեան հետամուտ եղող, **8** հապա՛ հիւրատեր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ, ժուժկայ, **9** հաստատ բռնելով վարդապետութեան հաւատարիմ խօսքը, որպէսզի կարենայ թէ՛ յորդորել ողջամիտ վարդապետութեամբ, թէ՛ կշտամբել հակաճառողները: **10** Քանի որ շատ են ըմբոստները, դատարկախօսներն ու հրապուրողները, մանաւանդ անոնք՝ որ թլփատութենէն են: **11** Պէտք է պապանձեցնել զանոնք. անոնք կը կործանեն ամբողջ տուններ, եւ կը սորվեցնեն անպատեհ բաներ՝ ամօթայի շահախնդրութեան համար: **12** Անոնցմէ մէկը՝ իրենց սեփական մարգարէն՝ ըսած է. «Կրետացիները միշտ ստախօս են, չար գազաններ, դատարկապորտներ»: **13** Այս վկայութիւնը ճշմարիտ է. ուստի սաստիկ կշտամբէ՛ զանոնք, որպէսզի առողջանան հաւատքին մէջ, **14** ուշադրութիւն չդարձնելով հրեական առասպելներուն ու ճշմարտութենէն խտորող մարդոց պատուէրներուն: **15** Մաքուրներուն՝ ամեն բան մաքուր է. բայց պիղծերուն եւ անհաւատներուն՝ ոչինչ մաքուր է, հապա անոնց միտքն ալ, խղճմտանքն ալ պղծուած են: **16** Կը դաւանին թէ կը ճանչնան Աստուած. բայց կ'ուրանան զայն իրենց գործերով, ըլլալով զարշելի եւ անհնազանդ, ու խոտելի՝ ամեն բարի գործի հանդէպ:

2 Իսկ դուն խօսէ՛ ինչ որ կը պատշաճի ողջամիտ վարդապետութեան: **2** Տարեցները թող ըլլան՝ զգաստ, պատկառելի, խոհեմ, եւ ողջամիտ՝

հաւատքով, սիրով ու համբերութեամբ: **3** Տարեց կիներն ալ թող վարուին այնպէս՝ ինչպէս կը վայլէ սրբութեան, եւ ըլլան ոչ չարախօս, ոչ գինեմոլ, հապա՛ բարի բաներ սորվեցնող. **4** որպէսզի սորվեցնեն դեռահասակ կիներուն՝ սիրելի իրենց ամուսինները, սիրելի իրենց զաւակները, **5** եւ ըլլալ խոհեմ, մաքրակենցաղ, տնաշէն, բարեգործ, իրենց ամուսիններուն հպատակ, որ Աստուծոյ խօսքը չհայիոյուի: **6** Նոյնպէս յորդորէ՛ երիտասարդները որ ըլլան խոհեմ: **7** Ամեն բանի մէջ դուն թե՛զ ցոյց տուր իբր տիպար՝ բարի գործերու. վարդապետութեան մէջ՝ ցոյց տուր անեղծութիւն, պատկառանք, **8** ողջամիտ եւ անպարսաւելի խօսք, որպէսզի հակառակողը ամչնայ՝ մեր մասին չարախօսելիք ոչինչ ունենալով: **9** Յորդորէ՛ ստրուկները՝ որ հպատակին իրենց տէրերուն ու հաճելի ըլլան անոնց՝ ամեն բանի մէջ. չհակաճառեն, **10** չխորեն, հապա բոլորովին բարի հաւատարմութիւն ցոյց տան, որպէսզի զարդարեն՝ մեր Փրկիչ Աստուծոյ վարդապետութիւնը՝ ամեն բանի մէջ: **11** Քանի որ Աստուծոյ փրկարար շնորհքը երեւցաւ բոլոր մարդոց, **12** կրթելով մեզ՝ որ ուրանանք ամբարշտութիւնն ու աշխարհային ցանկութիւնները, եւ ապրինք խոհեմութեամբ, արդարութեամբ ու բարեպաշտութեամբ՝ այս ներկայ աշխարհին մէջ, (aiōn g165) **13** սպասելով այն երանելի յոյսին եւ մեծ Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի փառքին երեւումին: **14** Ան ընծայեց ինքզինք մեզի համար, որպէսզի ազատագրէ մեզ ամեն անօրէնութենէ, եւ մաքրելով՝ ընէ իր սեփական ժողովուրդը, նախանձախնդիր բարի գործերու: **15** Ըսէ՛ այս բաները, յորդորէ՛ ու կշտամբէ՛ ամբողջ հեղինակութեամբ: Ո՛չ մէկը թող արհամարհէ թե՛զ:

3 Յիշեցնուր անոնց՝ որ հպատակին պետութիւններուն եւ իշխանութիւններուն, անսան պետութեան, ու պատրաստ ըլլան ամեն բարի գործի. **2** ոչ մէկուն հայիոյեն, ըլլան ոչ թէ կռուական, հապա՛ ազնիւ, բոլորովին հեզութիւն ցոյց տալով ամեն մարդո: **3** Որովհետեւ մենք ալ ժամանակին անմիտ էինք, անհնազանդ, մոլորեալ, ու կը ծառայէինք զանազան ցանկութիւններու եւ հաճոյքներու. կը վարուէինք չարամտութեամբ ու նախանձով, հակակրթելի էինք եւ կ'ատէիք գիրար: **4** Բայց երբ մեր Փրկիչ Աստուծոյ քաղցրութիւնն ու մարդասիրութիւնը երեւցան, **5** ան փրկեց մեզ - ոչ թէ մեր ըրած արդարութեան գործերով, հապա իր ողորմութեան համաձայն - աւազանին վերստին ծնունդով եւ Սուրբ Յոգիին նորոգութեամբ: **6** Չայն ճոխութեամբ թափեց մեր վրայ՝ մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, **7** որպէսզի՛ անոր շնորհքով արդարացած ըլլալով՝ ժառանգորդ

դառնանք, յաւիտենական կեանքի յոյսին համաձայն: (aiōnios g166) **8** Այս խօսքը վստահելի է, եւ կը փափաքիմ որ պնդես այս բաներուն վրայ, որպէսզի Աստուծոյ հաւատացողները ճիգ թափեն մատակարար ըլլալու բարի գործերու. այս բաները բարի են, ու մարդոց օգտակար: **9** Բայց հեռն կեցիւր յիմար վէճերէն, ազգաբանութիւններէն, հակառակութիւններէն եւ Օրէնքին շուրջ եղած կռիւներէն, որովհետեւ անօգուտ են ու փուճ: **10** Հրաժարէ՛ հերձուածող մարդէն՝ առաջին եւ երկրորդ խրատէն ետք, **11** գիտնալով թէ այդպիսին խոտորած է ու կը մեղանչէ՝ դատապարտելով ինքզինք: **12** Երբ Արտեման կամ Տիւբիկոսը դրկեմ քեզի, փութա՛ գալ ինծի՝ Նիկոպոլիս, որովհետեւ որոշեցի հոն ձմերել: **13** Փութաջանութեամբ ուղարկէ Չենաս օրինականը եւ Ապոդոսը, հոգ տանելով որ ոչինչ պակսի անոնց: **14** Մերիններն ալ թող սորվին մատակարար ըլլալ բարի գործերու՝ հարկաւոր կարիքներու համար, որպէսզի անպտուղ չըլլան: **15** Կը բարեւեն քեզ բոլոր անոնք՝ որ ինծի հետ են. բարեւէ՛ հաւատքին մէջ մեզ սիրողները: Շնորհքը ձեր բոլորին հետ: Ամէն:

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալը, եւ Տիմոթեոս եղբայրը, Փիլիմոնի՝ մեր սիրելիին ու գործակիցին, **2** Ապփիա սիրելիին, Արքիպպոսի՝ մեր զինակիցին, ու քու տանդ մէջ հաւաքուող եկեղեցիին. **3** շնորհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ: **4** Շնորհակալ կ'ըլլամ իմ Աստուծմէս՝ ամէն ատեն յիշելով քեզ իմ աղօթքներուս մէջ, **5** երբ կը լսեմ քու սիրոյդ եւ հաւատքիդ մասին՝ որ ունիս Տէր Յիսուսի ու բոլոր սուրբերուն հանդէպ, **6** որպէսզի քու հաւատքիդ հաղորդակցութիւնը արդիւնաւոր ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսուսով ձեր մէջ եղած ամէն բարիքի գիտակցութեամբ: **7** Քանի որ մեծ ուրախութիւն եւ միսիթարութիւն ունինք քու սիրոյդ համար, որովհետեւ սուրբերուն սիրտը քեզմով հանգստացած է, եղբայր: **8** Ուստի, թէպէտ Քրիստոսով շատ համարձակութիւն ունիմ հրամայելու քեզի ինչ որ պատշաճ է, **9** փոխարէնը կ'աղաչեմ՝ սիրոյ համար, ըլլալով այնպիսի մէկը, ինչպէս եմ ես՝ Պօղոս, ծերացած, եւ հիմա՝ նսեւ Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալը: **10** Կ'աղաչեմ քեզի զաւակիս՝ Ոնեսիմոսի համար, որ ծնայ իմ կապերուս մէջ: **11** Ան ժամանակին անպէտ էր քեզի. իսկ հիմա պիտանի է թէ քեզի, թէ ինծի: **12** Ետ դրկեցի զայն քեզի. իսկ դուն ընդունէ՞ զինք իբր իմ սիրտս: **13** Կ'ուզէի իմ քովս պահել զայն, որպէսզի քու կողմէդ սպասարկէ ինծի՝ աւետարանի կապերուն մէջ. **14** բայց ուզեցի ոչինչ ընել առանց քու կարծիքիդ, որպէսզի քու բարիքը չըլլայ որպէս թէ հարկադրաբար, հապա՝ ըլլայ կամովին: **15** Թերեւս ան ժամանակ մը գատուեցաւ, որպէսզի յաւիտեան ունենաս զինք (aiōnios g166): **16** Այլ ո՛չ թէ ստորուկի մը պէս, հապա ստորուկէ մը գերիվեր՝ սիրելի եղբօր մը պէս: Ու եթէ սիրելի է մանաւանդ ինծի, որչափ աւելի պիտի ըլլայ քեզի՝ թէ մարմինի համեմատ, թէ ալ Տէրոջմով: **17** Ուրեմն եթէ զիս հաղորդակից կը նկատես՝ քեզի, ընդունէ՞ զայն՝ որպէս թէ զիս: **18** Ու եթէ անիրաւած է քեզ կամ պարտք մը ունի, անցնուր զայն իմ հաշիւիս: **19** Ես՝ Պօղոս՝ գրեցի իմ ձեռքովս. ես կը վճարեմ, որ չըսեմ քեզի թէ դուն այլ՝ դուն քեզ կը պարտիս ինծի: **20** Այո, եղբայր, քեզմէ այս օգուտը թող ունենամ Տէրոջմով. հանգստացնուր իմ սիրտս Տէրոջմով: **21** Վստահելով հնազանդութեանդ՝ գրեցի քեզի, քանի որ գիտեմ թէ ըսածես ալ աւելի պիտի ընես: **22** Միաժամանակ ինծի ալ պատրաստ է հիւրանոց մը, որովհետեւ կը յուսամ թէ պիտի շնորհուիմ ձեզի՝ ձեր աղօթքներուն միջոցով: **23** Կը բարեւէ քեզ Եպափրասս՝ գերութեան ընկերս Քրիստոս Յիսուսով. **24** նսեւ Մարկոս, Արիստարքոս, Դեմաս, Դուկաս՝ գործակիցներս: **25** Մեր Տէրոջ՝

ԵՔՐԱՅԵՑԻՍ

1 Աստուած, որ վաղուց՝ շատ անգամներ ու շատ կերպերով՝ խօսած էր հայրերուն մարգարէներով, **2** այս վերջին օրերը խօսեցաւ մեզի իր Որդիով, որ ժառանգորդ նշանակեց ամէն բանի եւ տիեզերքն ալ ստեղծեց անով: **(աւոն ց165)** **3** Ան իր փառքին շողն է ու իր Էութեան նկարագրութիւնը, եւ իր գօրութեան խօսքով հաստատ կը բռնէ ամէն բան: Ինք էր որ՝ մաքրելէ ետք մեր մեղքերը՝ բազմեցաւ բարձրերը, Աստուծոյ մեծափառութեան աջ կողմը, **4** այնչափ գերադաս ըլլալով հրեշտակներէն, քանի որ անոնցմէ գերազանց անուն մը ժառանգեց: **5** Արդարեւ հրեշտակներն որոնն ըսաւ երբեք. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ թե՛ք»: Եւ դարձեալ. «Ես Յայր պիտի ըլլամ անոր, ան ալ Որդի պիտի ըլլայ ինծի»: **6** Դարձեալ՝ երբ Անդրանիկը կը մտցնէ երկրագունդը՝ կ'ըսէ. «Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն ալ թող երկրպագեն անոր»: **7** Նաեւ հրեշտակներուն մասին կ'ըսէ. «Իր հրեշտակները հոգիներ կ'ընէ, եւ իր պաշտօնեաները՝ կրակի բոց»: **8** Իսկ Որդիին կ'ըսէ. «Քու գահը, ո՛վ Աստուած, կը կենայ դարեւ դար՝. քու թագաւորութեանդ մականը ուղղամտութեան մական է: **(աւոն ց165)** **9** Դուն սիրեցիր արդարութիւնը եւ աստեցիր անօրէնութիւնը. հետեւաբար, ո՛վ Աստուած, քու Աստուածոյ օծեց թե՛գ ցնծութեան իւղով՝ ընկերակիցներէդ աւելի»: **10** Նաեւ. «Տէր, դուն սկիզբէն դրիր երկրի հիմերը, ու քո՛ւ ձեռքերուդ գործն է երկինքը: **11** Անոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը մնաս. բոլորը պիտի մաշին հանդերձի պէս: **12** Պիտի ոլորես զանոնք ծածկոցի պէս, եւ պիտի փոխուին. իսկ դուն՝ միշտ նոյնն ես, ու քու տարիներդ պիտի չպակսին»: **13** Եւ հրեշտակներէն որոնն ըսաւ երբեք. «Բազմէ իմ աջ կողմս, մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեն ոտքերուդ»: **14** Միթէ անոնք բոլորը պաշտօն կատարող հոգիներ չէն, դրկուած սպասարկելու անոնց՝ որ պիտի ժառանգեն փրկութիւնը:

2 Ուստի պետք է ալ աւելի ուշադիր ըլլանք մեր լսած բաներուն, որպէսզի չզրկուինք անոնցմէ: **2** Որովհետեւ եթէ հրեշտակներուն ըսած խօսքը հաստատուեցաւ, եւ որեւէ օրինազանցութիւն ու անհնազանդութիւն՝ ստացաւ արդար վարձատրութիւն, **3** մենք ինչպէս գերծ պիտի մնանք՝ եթէ անհոգ ըլլանք այնպիսի մեծ փրկութեան մը հանդէպ, որ սկիզբ առաւ Տէրոջ խօսքով ու մեր մէջ հաստատուեցաւ լսողներուն միջոցով. **4** Աստուած ալ վկայեց նշաններով եւ սքանչելիքներով, ու զանազան հրաշքներով եւ Սուրբ Յոգիին բաշխումներով՝ իր կամքին համաձայն: **5** Արդարեւ հրեշտակներուն չհպատակեցուց այն գալիք երկրագունդը՝ որուն

մասին մենք կը խօսինք, **6** հապա մէկը տեղ մը վկայեց եւ ըսաւ. «Մարդը ինչ է՝ որ կը յիշես զայն, կամ մարդու որդին՝ որ կ'այցելես անոր: **7** Հրեշտակներէն քիչ մը վար ըրիր զայն. փառքով ու պատիւով պատկեցիր զայն, եւ քու ձեռքերուդ գործերուն վրայ նշանակեցիր զայն. **8** ամէն բան հպատակեցուցիր անոր ոտքերուն ներքէն»: Քանի որ բոլորը հպատակեցուց անոր, անոր դէմ ըմբոստացող ոչինչ թողուց. բայց հիմա բոլորը անոր հպատակած չենք տեսներ: **9** Սակայն փառքով ու պատիւով պատուած կը տեսնենք Յիսուսը, որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր մահուան չարչարանքին համար, որպէսզի Աստուծոյ շնորհքով մահ համտեսէ բոլորին համար: **10** Որովհետեւ կը պատշաճէր անոր, - որուն համար է ամէն բան, եւ անով եղած է ամէն բան, - որ շատ որդիներ փառքի մէջ մտցնելու համար՝ չարչարանքներով կատարեալ ընէ անոնց փրկութեան Ռահվիրան: **11** Արդարեւ ան որ կը սրբացնէ եւ անոնք որ կը սրբանան՝ բոլորն ալ մէկէ մըն են: Այս պատճառով ինք ամօթ չի սեպեր եղբայր կոչել զանոնք՝ ըսելով. **12** «Քու անունդ պիտի հաղորդեմ եղբայրներուս, համախմբումին մէջ պիտի օրհնեցանք քեզի»: **13** Եւ դարձեալ. «Ես պիտի վստահիմ անոր»: Ու դարձեալ. «Ահաւասիկ ես եւ այն զաւակները՝ որ Աստուած տուաւ ինծի»: **14** Ուրեմն, քանի որ զաւակները հաղորդակցեցան մարմինին ու արիւնին, ինք ալ նմանապէս բաժնեկից եղաւ անոնց, որպէսզի իր մահով ոչնչացնէ ան՝ որ մահուան իշխանութիւնը ունէր, այսինքն՝ Չարախօսը, **15** եւ ազատ անոնք՝ որ, մահուան վախով, ենթակայ էին ստրկութեան՝ իրենց ամբողջ կեանքի ընթացքին: **16** Արդարեւ ան կը բռնէ ոչ թէ հրեշտակներուն ձեռքը, հապա կը բռնէ Աբրահամի գարմին ձեռքը: **17** Ուստի պարտաւոր էր բոլորովին նմանիլ իր եղբայրներուն, որպէսզի ըլլար ողորմած ու հաւատարիմ քահանայապետ մը Աստուծոյ բով՝ բաւելու համար ժողովուրդին մեղքերը: **18** Հետեւաբար կարող է օգնել անոնց՝ որ կը փորձուին, որովհետեւ ինք իսկ չարչարուեցաւ՝ փորձուելով:

3 Ուստի, սուրբ եղբայրներ, երկնային կոչումին բաժնեկիցներ, ուշադիր եղէք մեր դաւանութեան Առաքեալին ու Քահանայապետին՝ Քրիստոս Յիսուսի, **2** որ հաւատարիմ էր զինք նշանակողին, ինչպէս Մովսէս ալ՝ անոր ամբողջ տան մէջ: **3** Որովհետեւ ինք արժանացաւ Մովսէսէն այնքան աւելի փառքի, որքան աւելի պատիւ կ'ունենայ տուն կառուցանողը՝ քան տունը: **4** Քանի որ ամէն տուն ունի կառուցանող մը. բայց ամ որ կառուցանեց բոլոր բաները՝ Աստուած է: **5** Արդարեւ Մովսէս

անոր ամբողջ տան մեջ հաւատարիմ էր իբր ծառայ՝ ըսուելիքներուն վկայ ըլլալու համար. 6 բայց Քրիստոս՝ իբր որդի կը տիրէ իր իսկ տան վրայ: Մենք ենք անոր տունը, եթէ զեթ մինչեւ վախճանը ամուր բռնենք համարձակութիւնը եւ յոյսին պարծանքը: 7 Ուստի, ինչպէս Սուրբ Յոզիմ կ'ըսէ. «Այսօր, եթէ պիտի լսէք անոր ձայնը, 8 մի խստացնէք ձեր սիրտերը՝ ինչպէս դառնութեան ատեն, փորձութեան օրը՝ անապատին մեջ, 9 ուր ձեր հայրերը փորձեցին ու բնեցին զիս, թէպէտ բառատուն տարի տեսան իմ գործերս: 10 Ուստի զգուցցաւ այդ սերունդէն եւ ըսի. «Մտնո՛ք միշտ մոլորած են իրենց սիրտով, ու չգիտցան իմ ճամբաներս»»: 11 Հետեւաբար երդում ըրի իմ բարկութեանս մեջ. «Մտնո՛ք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայրս»»: 12 Չգուշացէ՛ք, եղբայրներ, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկուն ներսը անհաւատութեան չար սիրտ մը ըլլայ՝ հեռանալով ապրող Աստուծմէն: 13 Հապա ամեն օր յորդորեցէ՛ք զիրար, քանի «այսօր» կ'ըսուի, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկը խստանայ մեղքին խաբէութեամբ: 14 Արդարեւ մենք բաժնեկից եղած ենք Քրիստոսի, եթէ զեթ մինչեւ վախճանը հաստատ բռնենք մեր սկիզբի վստահութիւնը, 15 մինչ կ'ըսուի. «Այսօր, եթէ պիտի լսէք անոր ձայնը, մի խստացնէք ձեր սիրտերը՝ ինչպէս դառնութեան ատեն»: 16 Քանի որ ոմանք՝ լսելէ ետք՝ դառնացուցին. սակայն ոչ՝ բոլորը՝ որ եգիպտոսէն ելած էին Մովսէսի միջոցով: 17 Իսկ որոնցմէ՛ զգուցցաւ բառատուն տարի. մեղանչողներէն չէր, որոնց դիակները ինկան անապատին մեջ: 18 Եւ որոնց երդում ըրաւ՝ թէ պիտի չմտնեն իր հանգստավայրը, եթէ ոչ՝ անհնազանդներուն: 19 Ու կը տեսնենք թէ չկրցան մտնել՝ իրենց անհաւատութեան պատճառով:

4 Ուրեմն վախճանք, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկը գրկուած թուի անոր հանգստավայրը մտնելու խոստումէն, որ մնացած է մեզի: 2 Որովհետեւ մեզի ալ աւետուած էր՝ ինչպէս անոնց. բայց անոնց օգտակար չեղաւ այդ խօսքը լսելը, քանի որ հաւատքի միացած չէր լսողներուն մեջ: 3 Իսկ մենք՝ որ հաւատացինք, պիտի մտնենք հանգիստը, ինչպէս ըսաւ. «Հետեւաբար երդում ըրի իմ բարկութեանս մեջ. «Մտնո՛ք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայրս»», թէպէտ իր գործերը աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր եղած էին: 4 Որովհետեւ Գիրքը սա՛ կ'ըսէ տեղ մը՝ եօթներորդ օրուան համար. «Եւ Աստուած եօթներորդ օրը հանգստացաւ իր բոլոր գործերէն»: 5 Ու հոս դարձեալ կ'ըսէ. «Մտնո՛ք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայրս»: 6 Ուրեմն, քանի որ ոմանց կը մնայ հոն մտնել, իսկ անոնք որ նախապէս ստացած էին աւետիսը՝ անհնազանդութեան պատճառով չմտան, 7

դարձեալ օր մը կը սահմանէ՝ այնքան ժամանակէ ետք, եւ Դաւիթի բերանով կ'ըսէ՝ «այսօր», ինչպէս ըսուեցաւ. «Այսօր, եթէ պիտի լսէք անոր ձայնը, մի խստացնէք ձեր սիրտերը»: 8 Որովհետեւ եթէ Յետու հանգստացուցած ըլլար զանոնք, ալ անկէ ետք պիտի չխօսէր ուրիշ օրուան մասին: 9 Ուրեմն դեռ հանգիստի Շաբաթ մը կը մնայ Աստուծոյ ժողովուրդին. 10 որովհետեւ ան որ մտաւ անոր հանգստավայրը, ինք ալ հանգստացաւ իր գործերէն, ինչպէս Աստուած՝ իրենմէն: 11 Ուրեմն ջանանք մտնել այդ հանգստավայրը, որպէսզի ոչ մէկը իյնայ՝ նոյն անհնազանդութեան օրինակին պէս: 12 Որովհետեւ Աստուծոյ խօսքը կենարար է, ազդու, եւ ամէն երկսայրի սուրբ կտորով: Ան թափանցելով կը բաժնէ անձն ու հոգին, յօդերը եւ ծուծը. կը քննարկէ սիրտին մտածումներն ու մտադրութիւնները: 13 Չկայ արարած մը՝ որ աներեւոյթ ըլլայ անոր առջեւ, հապա ամէն բան մերկ ու բաց է անոր աչքերուն առջեւ՝ որուն պիտի տանք մեր հաշիւը: 14 Ուրեմն, քանի որ ունինք երկինքը անցած մեծ Քահանայապետ մը, Յիսուսը՝ Աստուծոյ Որդին, ամուր բռնենք մեր դաւանութիւնը: 15 Արդարեւ մենք չունինք քահանայապետ մը՝ որ անկարող ըլլայ կարեկցիլ մեր տկարութիւններուն, հապա ինք ամէն բանի մեջ փորձուած է մեզի նման, սակայն առանց մեղքի: 16 Ուրեմն համարձակութեամբ մօտենանք շնորհքի գահին, որպէսզի ողորմութիւն ստանանք եւ շնորհք գտնենք՝ պատեհ ատեն օգնելու մեզի:

5 Արդարեւ, մարդոց մեջէն առնուած ամէն քահանայապետ՝ նշանակուած է մարդոց համար, որպէսզի Աստուծոյ մատուցանէ ընծաներ ու մեղքերու համար գոհեր: 2 Ան կրնայ հասկացող ըլլալ անոնց՝ որ անգետ եւ մոլորեալ են, որովհետեւ ինք ալ համակուած է տկարութեամբ. 3 եւ այս պատճառով պարտաւոր է մեղքի պատարագ մատուցանել՝ ինչպէս ժողովուրդին համար, նոյնպէս ալ իրեն համար: 4 Ոչ մէկը ինքնիրեն կ'առնէ այս պատիւը, հապա միայն ան՝ որ կանչուած է Աստուծմէ, ինչպէս Ահարոն: 5 Նոյնպէս ալ ոչ թէ Քրիստոն փառաւորեց ինքզինք՝ քահանայապետ ըլլալու համար, հապա ան՝ որ ըսաւ իրեն. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ բեզ»: 6 Ինչպէս ուրիշ տեղ մըն ալ կ'ըսէ. «Դուն յաւիտեան քահանայ ես՝ Մեքիսեղեկի կարգին համեմատ»: (aiōn g165) 7 Ան՝ իր մարմինին օրերը, սաստիկ գոչիւնով եւ արցունքով, աղերսանք ու պաղատանք մատուցանեց անոր՝ որ կարող էր մահէն փրկել զինք. եւ ընդունուեցաւ՝ իր բարեպաշտութեան պատճառով: 8 Թէպէտ ինք Որդի էր, հնազանդութիւն սորվեցաւ իր չարչարանքներէն. 9 ու երբ կատարեալ եղաւ, յաւիտենական

փրկութիւն պատճառեց բոլոր իրեն հնազանդողներուն, (aiōnios g166) 10 եւ Աստուծմէ յորջորջուեցաւ՝ Քահանայապետ Մեքիսեդեկի կարգին համեմատ: 11 Անոր մասին ունինք շատ ըսելիք, որ դժուար է մեկնաբանել, քանի որ լսելու մէջ անփոյթ էք: 12 Արդարեւ, մինչ ժամանակին համեմատ պարտաւոր էիք վարժապետ ըլլալ, որք պետք ունիք դարձեալ սորվելու թէ որոնք են Աստուծոյ պատգամներուն նախաքայլերը: Դուք պետք ունիք կաթի, ոչ թէ ամուր կերակուրի. 13 քանի որ ամէն կաթնկեր՝ արդարութեան խօսքին անմուռ է, որովհետեւ երախայ է. 14 բայց ամուր կերակուրը չափահասներուն համար է, որոնց զգայարանքները սովորութեամբ վարժուած են գատորոշել բարին ու չարը:

6 Ուստի՝ ձգենք Քրիստոսի վերաբերեալ նախաբանը ու յառաջանանք դէպի կատարելութիւն, փոխանակ դարձեալ հիմը դնելու մեռած գործերէն ապաշխարութեան եւ Աստուծոյ հանդէպ հաւատքին, 2 մկրտութիւններու ուսուցումին ու ձեռնադրութեան, մեռելներու յարութեան եւ յաւիտենական դատաստանին. (aiōnios g166) 3 այս է որ պիտի ընենք՝ եթէ զէք Աստուած արտօնէ: 4 Արդարեւ անկարելի է անոնց՝ որոնք անգամ մը լուսադրուեցան, համտեսեցին երկնային պարգելը, բաժնելից դարձան Սուրբ Հոգիին, 5 եւ համտեսեցին Աստուծոյ բարի խօսքն ու գալիք աշխարհին սքանչելիքները, (aiōn g165) 6 որ վերանորոգուին ապաշխարութեամբ՝ եթէ սայթաքին. քանի որ կրկին կը խաչեն Աստուծոյ Որդին իրենք իրենց համար, ու կը խայտառակեն զայն: 7 Որովհետեւ այն երկիրը՝ որ կը խմէ իր վրայ յաճախ ելած անձրեւը, եւ կ'արտադրէ յարմար բոյսեր անոնց՝ որոնց համար կը մշակուի, օրինութիւն կը ստանայ Աստուծմէ. 8 բայց ան որ կ'արտադրէ փուշեր ու տատակներ՝ անպէտ է եւ անիծուելու մօտ. անոր վախճանն է այրուիլ: 9 Թէպէտ այսպէս կը խօսինք, ձեր մասին՝ սիրելիներ՝ մենք համոզոււմ ունինք լաւագոյն բաներու, որոնք կը վերաբերին փրկութեան: 10 Քանի որ Աստուած անիրաւ չէ՝ որ մոռնայ ձեր գործը, եւ այն սերը՝ որ ցոյց տուիք իր անունին համար, երբ սպասարկեցիք սուրբերուն ու կը սպասարկէք ալ: 11 Սակայն կը ցանկանք որ ձեզմէ իւրաքանչիւրը ցոյց տայ նոյն փութաշանութիւնը՝ մինչեւ վախճանը պահելու համար յոյսի լման վստահութիւնը. 12 որպէսզի դուք անփոյթ չըլլաք, հապա նմանիք անոնց՝ որ հաւատքով ու համբերատարութեամբ ժառանգեցին խոստումները: 13 Արդարեւ, երբ Աստուած խոստում ըրաւ Աբրահամի, քանի որ իրմէ մեծը չկար՝ որ երդում ընէր անոր վրայ, 14 երդում ըրաւ ինքնիր վրայ եւ ըսաւ. «Այո՛,

մեծապէս պիտի օրհնէմ քեզ ու մեծապէս պիտի բազմացնէմ քեզ»: 15 Եւ այսպէս՝ ան համբերատարութեամբ հասաւ խոստումին: 16 Արդարեւ մարդիկ երդում կ'ընեն իրենցմէ մեծին վրայ, ու իրենց համար՝ երդումը կը հաստատէ ամէն հակաճառութեան աւարտը: 17 Ուստի Աստուած, փափաքելով աւելի ճոխութեամբ ցոյց տալ իր ծրագիրին անփոփոխ ըլլալը խոստումի ժառանգողներուն, միջնորդէ երդումով մը, 18 որպէսզի երկու անփոփոխելի բաներով - որոնց մէջ անկարելի է որ Աստուած ստէ - հօգը միսիթարութիւն ունենանք մենք՝ որ իբր ապաստան ամուր բռնեցինք մեզի առաջարկուած յոյսը: 19 Մենք ունինք զայն որպէս ապահով եւ հաստատ խարիսխ մեր անձին. ան կը մտնէ վարագոյրին ներսի կողմն ալ, 20 հոն ուր Յիսուս՝ իբր յառաջընթաց՝ մտաւ մեզի համար, յաւիտենական Քահանայապետ եղած՝ Մեքիսեդեկի կարգին համեմատ: (aiōn g165)

7 Արդարեւ այս Մեքիսեդեկն էր, Սաղէմի թագաւորն ու Ամենաբարձր Աստուծոյ քահանան, որ դիմաւորեց Աբրահամը՝ երբ ան կը վերադառնար թագաւորներու կոտորածէն, եւ օրհնեց զայն. 2 Աբրահամ ալ տասանորդ տուաւ անոր իր բոլոր բաներէն: Ան նախ Արդարութեան թագաւոր է՝ թարգմանութեան համաձայն, ու յետոյ՝ նաեւ Սաղէմի թագաւոր, այսինքն՝ Խաղաղութեան թագաւոր: 3 Առանց հօր, առանց մօր, առանց ազգաբանութեան, ան ունի ոչ օրերու սկիզբ, ոչ ալ կեանքի վախճան. բայց նմանցուած է Աստուծոյ Որդիին եւ մշտնջենապէս կը մնայ քահանայ: 4 Ուրեմն տեսէք թէ ինչ մեծ մէկն էր ան՝ որուն Աբրահամ նահապետն ալ տուաւ աւարին տասանորդը: 5 Արդարեւ Ղեւիի որդիներէն եղողները, որոնք քահանայութիւն կը ստանան, Օրէնքին համաձայն պատուէր ունին տասանորդ առնելու ժողովուրդէն, այսինքն՝ իրենց եղբայրներէն, թէպէտ անոնք Աբրահամի մեջքէն ելած են: 6 Բայց ան՝ որուն ազգաբանութիւնը անոնցմէ չէր, տասանորդ ստացաւ Աբրահամէն եւ օրհնեց խոստումները ունեցողը: 7 Իսկ առանց որեւէ հակաճառութեան՝ կրտսերը կ'օրհնուի զերադասէն: 8 Հոս՝ մահկանացուն մարդիկ տասանորդ կը ստանան, բայց հոն կը ստանայ ան՝ որուն համար վկայուած է թէ կ'ապրի: 9 Նաեւ կրնայ ըսուիլ թէ Ղեւի ալ, որ տասանորդ կը ստանայ, տասանորդ տուաւ Աբրահամի միջոցով. 10 որովհետեւ տակաւին իր հօր մեջքն էր՝ երբ Մեքիսեդեկ դիմաւորեց զայն: 11 Ուրեմն, եթէ կատարելութիւնը Ղեւտացիներու քահանայութեամբ ըլլար, (քանի որ ժողովուրդը Օրէնքին տակ դրուեցաւ անոր ատենը,) ալ ինչ պետք կար որ ուրիշ քահանայ մը ելլէր՝

Մեթիստեղեկի կարգին համեմատ, եւ չկոչուէր Ահարոնի կարգին համեմատ: **12** Արդարեւ՝ քահանայութեան փոփոխումով՝ հարկ էր որ փոփոխութիւն ըլլար նաեւ Օրէնքին: **13** Եւ իրաւ եղաւ, որովհետեւ ան՝ որուն մասին կ'ըսուին այս բաները, կը պատկանէր ուրիշ տոհմի, որմէ ոչ մէկը մտտեցած էր զոհաստեղանին. **14** քանի որ յայտնի է թէ մեր Տէրը սերած է Յուդայի տոհմէն: Իսկ այդ տոհմին մասին Մովսէս ոչինչ ըսաւ՝ քահանայութեան վերաբերեալ: **15** Ասիկա ակաւեյի յայտնի է, քանի որ Մեթիստեղեկի նմանութեամբ ուրիշ քահանայ մը կ'ելլէ, **16** որ եղած է ոչ թէ մարմնաւոր պատուէրի մը Օրէնքին համաձայն, հապա՝ անբակտեղի կեանքի մը զօրութեան համեմատ: **17** Որովհետեւ կը վկայէ. «Դուն յաւիտեան քահանայ ես՝ Մեթիստեղեկի կարգին համեմատ»: (aiօն g165) **18** Արդարեւ նախկին պատուէրը կը ջնջուի իր տկարութեան ու անշահեկանութեան համար, **19** (որովհետեւ Օրէնքը ոչինչ կատարեալ ըրաւ,) եւ անոր տեղ կը մտնէ լաւագոյն յոյս մը՝ որով կը մտնենանք Աստուծոյ: **20** Եւ քանի որ ասիկա չեղաւ առանց երդումի, (որովհետեւ անոնք քահանայ եղած են առանց երդումի, **21** իսկ ասիկա՝ երդումով, անոր միջոցով՝ որ ըսաւ իրեն. «Տէրը երդում ըրեր է ու պիտի չզոյջայ. “Դուն յաւիտեան քահանայ ես՝ Մեթիստեղեկի կարգին համեմատ”»,) (aiօն g165) **22** Յիսուս երաշխաւոր եղաւ լաւագոյն ուխտի մը: **23** Իրապէս շատ եղած են քահանաները, քանի որ մահը կ'արգիլէր որ անոնք միշտ մնան: **24** Բայց ասիկա ունի անփոփոխ քահանայութիւն, որովհետեւ յաւիտեան կը մնայ: (aiօն g165) **25** Ուստի կարող ալ է կատարելապէս փրկել անոնք՝ որ իրմով կու գան Աստուծոյ. որովհետեւ ինք միշտ կ'ապրի՝ անոնց բարեխօս ըլլալու համար: **26** Արդարեւ ճիշդ այսպիսի քահանայապետ մը կը պատշաճէր մեզի, սուրբ, անմեղ, անարատ, մեղաւորներէն զատուած ու երկինքէն ակելի վեր բարձրացած: **27** Անոր հարկաւոր չէ ամեն օր զոհ մատուցանել՝ միւս քահանայապետներուն պէս, նախ իր մեղքերուն համար, յետոյ ժողովուրդին մեղքերուն համար. որովհետեւ ինք ըրաւ ասիկա մէկ անգամ ընդմիշտ՝ մատուցանելով ինքզինք: **28** Արդարեւ՝ Օրէնքը քահանայապետ կը նշանակէ տկարութիւն ունեցող մարդիկ, բայց երդումին խօսքը՝ որ Օրէնքէն ետք էր՝ Որդին, որ կատարեալ եղած է յաւիտեան: (aiօն g165)

8 Ահաւասիկ մեր ըսած խօսքերուն գլխաւորը. մենք ունինք այնպիսի քահանայապետ մը, որ բազմաձեւ է երկինքը՝ Աստուծոյ մեծափառութեան գահին աջ կողմը, **2** իբր պաշտօնեայ սրբարանին ու ճշմարիտ խորանին՝ որ Տէրը կանգնեց, եւ ոչ թէ մարդը: **3** Քանի որ ամեն քահանայապետ նշանակուած է ընծաներ ու զոհեր մատուցանելու

համար, հարկ էր որ ասիկա՛ ալ ունենար մատուցանելիք բան մը: **4** Ան քահանայ անգամ պիտի չըլլար՝ եթէ երկրի վրայ ըլլար, որովհետեւ կան քահանաներ՝ որ ընծաներ կը մատուցանեն Օրէնքին համաձայն: **5** (Անոնք պաշտամունք կը կատարեն երկնային բաներուն օրինակով եւ շուքով, ինչպէս Աստուած պատգամ տուաւ Մովսէսի՝ երբ պիտի շինէր խորանը, քանի որ ըսաւ. «Տես, որպէսզի ամեն բան ընես լեռը թեզի յոյց տրուած տիպարին համաձայն»:) **6** Իսկ հիմա Յիսուս հասաւ գերագանց պաշտօնի մը, քանի որ միջնորդ է լաւագոյն ուխտի մը՝ որ օրինադրուած է լաւագոյն խոստումներու վրայ: **7** Արդարեւ եթէ առաջինը անմեղադրելի ըլլար, բնաւ տեղ չէր փնտռուէր երկրորդին համար: **8** Որովհետեւ կ'ըսէ՝ մեղադրելով զանոնք. «Ահա կու գան օրերը, - կ'ըսէ Տէրը, - երբ նոր ուխտ մը պիտի կնքեմ Իսրայելի տան հետ ու Յուդայի տան հետ: **9** Սակայն ոչ այն ուխտին պէս՝ որ կնքեցի անոնց հայրերուն հետ, այն օրը երբ բռնեցի անոնց ձեռքէն՝ Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար զանոնք. քանի անոնք չարատեւեցին իմ ուխտիս մէջ, ես ալ անհոգ եղայ անոնց հանդէպ, - կ'ըսէ Տէրը: - **10** Արդարեւ սա՛ է այն ուխտը՝ որ պիտի հաստատեմ Իսրայելի տան հետ այդ օրերէն ետք, - կ'ըսէ Տէրը.- իմ օրէնքներս պիտի դնեմ անոնց միտքին մէջ, զանոնք պիտի գրեմ անոնց սիրտին վրայ, ու ես պիտի ըլլամ անոնց Աստուածը, անոնք ալ պիտի ըլլան իմ ժողովուրդս: **11** Այլ իւրաքանչիւրը պիտի չստրվեցնէ իր ընկերին, ոչ ալ իւրաքանչիւրը իր եղբոր՝ ըսելով. “Ճանչցիր Տէրը”, քանի որ անոնց պզտիկէն մինչեւ մեծը՝ պիտի ճանչնան զիս. **12** արդարեւ ես պիտի բաւեմ անոնց անիրաւութիւնները, եւ ակալ պիտի չյիշեմ անոնց մեղքերն ու անօրէնութիւնները»: **13** “Նոր ուխտ” կոչելով՝ հինցուց առաջինը. իսկ ինչ որ կը հիմնայ եւ կը ծերանայ՝ մօտ է աներեւութանալու:

9 Արդարեւ առաջին ուխտն ալ ունէր պաշտամունքի կանոններ, նաեւ աշխարհային սրբարան մը. **2** որովհետեւ խորան մը կառուցանուած էր: Առաջինը, որուն մէջ կային աշտանակը, սեղանը եւ առաջադրութեան հացը, Սրբութիւն կը կոչուէր: **3** Իսկ երկրորդ վարագոյրին տեսէ կար խորան մը՝ որ Սրբութիւններու սրբութիւն կը կոչուէր. **4** անոր մէջ էին ոսկիէ բուրվազը եւ ամեն կողմէ ոսկեպատ ուխտին տապանակը, որուն մէջ կային ոսկիէ սափորը՝ մանանայով լեցուն, Ահարոնի գաւազանը՝ որ ծաղկեցաւ, եւ ուխտին տախտակները: **5** Անոր վրայ ալ՝ փառքի քերովքէները, որ հովանի կ'ընէին Քաւուծեան վրայ: Այս մասին հիմա մանրամասն խօսելու կարիք չկայ: **6** Ասոնք այսպէս կառուցանուած ըլլալով, քահանաները ամեն ատեն կը մտնէին առաջին խորանը՝ պաշտամունք կատարելու: **7**

Իսկ միայն քահանայապետը կը մտնէր երկրորդին մէջ, տարին մէկ անգամ. բայց ոչ առանց արիւնի, որ կը մատուցանէր իրեն համար, նաեւ ժողովուրդին անգիտութեան մեղքերուն համար: **8** Սուրբ Յովնան սա՛ կը բացայայտէր, թէ սրբարանին ճամբան յայտնաբերուած էր, քանի դեռ կը կենար առաջին խորանը, **9** որ նախատիպար մըն էր ներկայ ատենին համար: Անոր մէջ կը մատուցանուէին ընծաներ ու գոհեր, որոնք չէին կրնար կատարեալ ընել պաշտամունք կատարողը՝ խղճմտանքին հանդէպ. հապա՛ կերակուրներով, խմելիքներով **10** եւ տարբեր լուացումներով՝ միայն մարմնաւոր կանոններ էին, որոնք կը պարտադրուէին մինչեւ ուղղումի ատենը: **11** Բայց երբ Քրիստոս եկաւ իբր գայիք բարիքներու Քահանայապետ, անցաւ աւելի մեծ ու կատարեալ խորանին մէջէն՝ որ անձեռակերտ է, (այսինքն՝ այս արարչութենէն չէ,) **12** եւ ի՞ր իսկ արիւնով - ո՛չ թէ նոխազներու եւ գուարակներու արիւնով - մէկ անգամ ընդմիջտ մտաւ սրբարանը, յաւիտենական ազատագրութիւն ստանալով: (aiōnios g166) **13** Որովհետեւ եթէ ցուլերուն ու նոխազներուն արիւնը, եւ պիղծերուն վրայ սրսկուող երինջին մոխիրը, կը սրբացնէին՝ մարմինի մաքրութեան համար, **14** ա՛յլ ճրջափ աւելի Քրիստոսի արիւնը, որ յաւիտենական Յովնան միջոցով մատուցանեց ինքզինք Աստուծոյ՝ իբր անարար գոհ, պիտի մաքրէ ձեր խղճմտանքը մեռած գործերէն՝ պաշտելու համար ապրող Աստուածը: (aiōnios g166) **15** Յետեւաբար ինք նոր ուխտին միջնորդն է, քանի որ իր մահը եղաւ առաջին ուխտին ժամանակ գործուած օրինազանցութիւններուն ազատագրութեան համար, որպէսզի կանչուածները ստանան յաւիտենական ժառանգութեան խոստումը: (aiōnios g166) **16** Որովհետեւ հին՝ ուր կտակ մը կայ, հարկ է որ կտակարարը մեռնի: **17** Արդարեւ կտակը կը հաստատուի մահէն ետք. այլապէս ոյժ չունի՝ այլքան ատեն որ կտակարարը ողջ է: **18** Յետեւաբար առաջին ուխտն ալ չէր կրնար հաստատուիլ՝ առանց արիւնի. **19** քանի որ երբ Մովսէս ամբողջ ժողովուրդին հաղորդեց Օրէնքին բոլոր պատուէրները, ցուլերուն եւ նոխազներուն արիւնը առաւ ու նոյնիմէն Գիրքին եւ ամբողջ ժողովուրդին վրայ սրսկեց՝ շուրով, որդան կարմիր բուրդով ու գոպայով, **20** եւ ըսաւ. «Այս է արիւնը այն ուխտին՝ որ Աստուած հրահանգեց ձեզի»: **21** Իս խորանին վրայ, եւ պաշտօնին բոլոր առարկաներուն վրայ նոյնպէս սրսկեց արիւնը: **22** Օրէնքին համաձայն՝ գրեթէ ամեն բան կը մաքրուի արիւնով. եւ առանց արիւն թափելու՝ ներում չ'ըլլար: **23** Ուրեմն հարկ էր որ երկնային բաներուն օրինակները մաքրուէին ասոնցմով, իսկ նոյնիմէն երկնաւորները՝ ասոնցմէ լաւագոյն գոհերով: **24** Քանի որ

Քրիստոս մտաւ ո՛չ թէ ձեռակերտ սրբարանը, որ ճշմարիտին կրկնատիպն էր, հապա նոյնիմէն երկինքը, որպէսզի հիմա Աստուծոյ առջեւ երեւնայ մեզի համար. **25** ո՛չ ալ մտաւ՝ ինքզինք յաճախ իբր գոհ մատուցանելու համար, ինչպէս քահանայապետը՝ որ ամեն տարի սրբարանը կը մտնէ ուրիշին արիւնով. **26** այլապէս, պէտք էր որ յաճախ չարչարուէր՝ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր: Բայց հիմա, դարերու վախճանին, մէկ անգամ երեւցաւ՝ ջնջելու համար մեղքը ինքզինք գոհելով: (aiōn g165) **27** Եւ ինչպէս մարդոց վերապահուած է մէկ անգամ մեռնի, իսկ անկէ ետք՝ դատաստանը, **28** նոյնպէս ալ Քրիստոս մէկ անգամ իբր գոհ մատուցանուեցաւ՝ քաւելու համար շատերու մեղքերը, ու երկրորդ անգամ պիտի երեւնայ՝ առանց մեղքի, փրկելու համար անոնք՝ որ կը սպասեն իրեն:

10 Արդարեւ Օրէնքը, ունենալով գալիք բարիքներուն շուքը, ո՛չ թէ այդ բաներուն բնն պատկերը, երբեք չի կրնար կատարեալ ընել անոնք՝ որ կը մօտենան, շարունակ ամեն տարի մատուցանուած նոյն գոհերով: **2** Այլապէս՝ պիտի չդադրէին մատուցանուելէ, քանի որ պաշտամունք կատարողները՝ մէկ անգամ մաքրուելէն ետք՝ ա՛յլ խղճահարողութիւն պիտի չունենային մեղքերու համար: **3** Բայց ամեն տարի մեղքերու յիշատակութիւն կ'ըլլայ անոնցմով. **4** որովհետեւ նոխազներուն ու ցուլերուն արիւնը անկարող է քաւել մեղքերը: **5** Ուստի երբ մտաւ աշխարհ՝ ըսաւ. «Չո՛հ եւ ընծայ չուզեցիր, հապա մարմին մը պատրաստեցիր ինծի: **6** Ողջակէզներու եւ մեղքի պատարագներու չբարեհաճեցար: **7** Այն ատեն ըսի. «Ահա՛ կու գամ (ին մասիս գրուած է Գիրքի պատատին մէջ) քու կամքդ գործադրելու, ո՛վ Աստուած»: **8** Վերը կ'ըսէ. «Չո՛հ, ընծայ, ողջակէզներ ու մեղքի պատարագներ չուզեցիր եւ անոնց չբարեհաճեցար», (որոնք կը մատուցանուէին Օրէնքին համաձայն,) **9** յետոյ կ'ըսէ. «Ահա՛ կու գամ քու կամքդ գործադրելու, ո՛վ Աստուած»: Կը վերցնէ առաջինը, որպէսզի հաստատէ երկրորդը: **10** Այդ կամքով է որ մենք սրբացանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմինին մէկ անգամ ընդմիջտ պատարագուելով: **11** Ամեն քահանայ ամեն օր կը կային՝ պաշտօն կատարելու եւ նոյն գոհերը յաճախ մատուցանելու, որոնք երբեք չեն կրնար քաւել մեղքերը: **12** Մինչդեռ ասիկա մշտնջենապէս Աստուծոյ աջ կողմը բազմեցաւ՝ մեղքերու համար մէկ գոհ մատուցանելով, **13** եւ անկէ ետք կը սպասէ, մինչեւ որ իր թշնամիները պատուանդան դրուին իր ոտքերուն. **14** որովհետեւ մէկ պատարագով մշտնջենապէս կատարեալ ըրաւ սրբացածները: **15** Սուրբ Յովնան ալ կը վկայէ մեզի, քանի որ նախապէս ըսելէն

ետք. 16 «Սմ է այն ուխտը՝ որ պիտի հաստատեն անոնց հետ այդ օրերէն ետք, - կ'ըսէ Տէրը,- իմ օրէնքներս պիտի դնեմ անոնց սիրտին մէջ, եւ զանոնք պիտի գրեմ անոնց միտքին մէջ. 17 անոնց մեղքերն ու անօրէնութիւնները ալ պիտի չիշեն»։ 18 Ուստի, ուր որ ասոնց ներում տրուեցաւ, ալ մեղքի համար պատարագ պէտք չէ։ 19 Ուրեմն, եղբայրներ, համարձակութիւն ունինք սրբարանը մտնելու՝ Յիսուսի արիւնով, 20 նոր ու կենարար ճամբայով մը - որուն քացումը կատարեց մեզի համար - վարագործին մէջէն, որ իր մարմինն է. 21 նաեւ ունինք մեծ բախանայ մը՝ նշանակուած Աստուծոյ տան վրայ։ 22 Ուստի մօտենանք ճշմարիտ սիրտով, հաւատքի լման վստահութեամբ, մեր սիրտերը սրկկումով մաքրուած չար խղճմտանքէն, եւ մեր մարմինները մաքուր ջուրով լուացուած։ 23 Ամուր բռնեք մեր յոյսին դաւանութիւնը՝ առանց երեքայու, որովհետեւ հաւատարիմ է ան՝ որ խոստացաւ։ 24 Ուշադիր ըլլանք գիրար հրահրելու սիրոյ ու բարի գործերու։ 25 Եւ չլքենք մեր հաւաքոյնները, ինչպէս ոմանց սովորութիւնն է. հապա յորդորէնք գիրար, այնչափ աւելի՝ որչափ կը տեսնէք այն օրուան մօտենալը։ 26 Արդարեւ եթէ կամովին մեղանչենք՝ ճշմարտութեան գիտակցութիւնը ստանալէ ետք, ալ ուրիշ գոհ չի մնար մեղքերու համար, 27 հապա կը մնայ դատաստանի ահարկու սպասում մը ու նախանձախնդրութեան կրակ մը, որ պիտի լափէ հակառակորդները։ 28 Ան՝ որ կ'անարգէր Մովսէսի Օրէնքը, կը մեռնէր առանց արգահատանքի, երկու կամ երեք վկաներով։ 29 Ալ որչափ աւելի խիստ պատիժի կը կարծէք թէ պիտի արժանանայ ան՝ որ ոտնակոխ ըրած է Աստուծոյ Որդին, պիտի համարած է ուխտին արիւնը՝ որով ինք սրբացաւ, եւ նախատած է շնորհքի Յոգին։ 30 Քանի որ կը ճանչնանք ան՝ որ ըսաւ. «Կրժմանդրութիւնը ինն է, եւ պիտի հատուցանեմ, - կ'ըսէ Տէրը։ Եւ դարձեալ. «Տէրը պիտի դատէ իր ժողովուրդը»։ 31 Ահարկու բան է իյնալ ապրող Աստուծոյ ձեռքը։ 32 Ուրեմն վերջիցէք նախկին օրերը, երբ լուսաւորուելէ ետք՝ տոկացիք չարչարանքներու մեծ մարտի մը. 33 երբեմն տեսարան եղաք՝ նախատիքներով ու տառապանքերով, երբեմն ալ հաղորդակցեցաք այդպիսի վիճակի մէջ եղողներուն հետ։ 34 Որովհետեւ իմ կապերու մէջ ինծի՝ կարեկցեցաք, եւ ձեր ինչքին յափշտակուիլը ընդունեցիք ուրախութեամբ, գիտնալով թէ ձեզի համար լաւագոյն ու մնայուն ինչքեր ունիք երկինքը։ 35 Ուրեմն մի լքէք ձեր համարձակութիւնը, որ ունի մեծ վարձատրութիւն։ 36 Որովհետեւ համբերութիւն պէտք է ձեզի, որպէսզի ստանաք խոստումը՝ գործադրած ըլլալով Աստուծոյ կամքը։ 37 Քանի

որ «քիչ մը ատենէն պիտի գայ ան՝ որ գայիք է, ու պիտի չուշանայ։ 38 Եւ արդարը հաւատքով պիտի ապրի. իսկ եթէ մէկը ընկրկի, իմ անձս պիտի չբարեհաճի անոր»։ 39 Բայց մենք անոնցմէ չենք՝ որ կ'ընկրկին կորուստի համար, հապա անոնցմէ՝ որ կը հաւատան, իրենց անձին փրկութեան համար։

11 Իսկ հաւատքը՝ յուսացուած բաներուն խարխիսն է, եւ անտեսանելի բաներուն ապացոյցը. 2 որովհետեւ անով նախնիքները ընդունեցին բարի վկայութիւն մը։ 3 Հաւատքով կ'ըմբռնեք թէ տիեզերքը կազմուեցաւ Աստուծոյ խօսքով, այնպէս որ տեսանելի բաները գոյացան աներեւոյթ բաներէն։ (aiōn ց165) 4 Հաւատքով Աբել աւելի լաւ գոհ մատուցանեց Աստուծոյ՝ քան Կայէն, որով վկայուեցաւ թէ արդար էր, քանի որ Աստուած վկայեց իր ընծաներուն մասին. եւ անով՝ թէպէտ մեռաւ՝ տակաւին կը խօսի։ 5 Հաւատքով Ենովք փոխադրուեցաւ երկրէն՝ որպէսզի մահ չտեսնէ, ու ոչ մէկ տեղ կը գտնուէր, որովհետեւ Աստուած փոխադրեց զայն, քանի որ անոր փոխադրուելէն առաջ վկայուեցաւ թէ հաճելի էր Աստուծոյ։ 6 Սակայն առանց հաւատքի անկարելի է հաճելի ըլլալ Աստուծոյ. որովհետեւ ան՝ որ կը մօտենայ Աստուծոյ, պէտք է հաւատար թէ Աստուած կայ, եւ կը վարձատրէ անոնք՝ որ կը փնտռեն զինք։ 7 Հաւատքով Նոյ, պատգամ ստանալով Աստուծմէ՝ տակաւին անտեսանելի բաներու մասին, երկիւղածութեամբ կերտեց տապան մը՝ իր ընտանիքին փրկութեան համար, որով դատապարտեց աշխարհը եւ ժառանգորդ եղաւ այն արդարութեան՝ որ կ'ըլլայ հաւատքով։ 8 Հաւատքով Աբրահամ հնազանդեցաւ, երբ կանչուեցաւ մեկնելու տեղ մը՝ որ պիտի ստանար իբր ժառանգութիւն, ու մեկնեցաւ՝ առանց գիտնալու թէ ուր կ'երթար։ 9 Հաւատքով պանդխտացաւ խոստացուած երկրին մէջ՝ որպէս թէ օտարութեան մէջ, վրաններու մէջ բնակելով Իսահակի եւ Յակոբի հետ, որոնք ժառանգակիցներն էին նոյն խոստումին. 10 որովհետեւ ինք կը սպասէր հիմեր ունեցող բաղաքի մը, որուն ճարտարապետն ու կառուցանողը Աստուած է։ 11 Հաւատքով Սառա ինք ալ կարողութիւն ստացաւ սերնդագործելու, ու հասունութեան մէջ զաւակ ծնաւ, քանի որ հաւատարիմ համարեց ան՝ որ խոստացած էր։ 12 Ուստի այդ մէկէն - որ մեռածի պէս էր - ծնան այնքան բազմաթիւ՝ որքան երկինքի աստղերը, եւ անհամար՝ ինչպէս ծովեզերքի աւազը։ 13 Ասոնք բոլորն ալ մեռան հաւատքով՝ առանց ստացած ըլլալու խոստումները, բայց հեռուէն տեսան զանոնք եւ բարեւեցին, ընդունելով թէ իրենք օտարականներ ու գաղթականներ են երկրի

վրայ. **14** որովհետև անոնք որ կը խօսին այսպիսի բաներ, կը յայտնեն թէ կը փնտռեն բնագաւառ մը: **15** Արդարեւ, եթէ յիշէին այն հայրենիքը՝ ուրկէ դուրս ելած էին, պատեհութիւն կ'ունենային հոն վերադառնալու: **16** Իսկ հիմա կը բաղձան լաւագոյն հայրենիքի մը, այսինքն՝ երկնայինին. ուստի Աստուած ամօթ չի սեպեր անոնց Աստուածը կոչուիլ, որովհետեւ ինք քաղաք մը պատրաստեց անոնց: **17** Հաւատքով Աբրահամ, երբ կը փորձուէր, Իսահակը գոհ մատուցանեց: Ինք՝ որ ընդունած էր խոստումները՝ մատուցանեց իր մէկ հատիկ որդին, - **18** որուն համար քուած էր. «Իսահակկէ անունով պիտի կոչուի բոլ գարմը», - **19** որովհետեւ կը մտածէր թէ Աստուած կարող է յարուցանել զայն, նոյնիսկ մեռելներէն. ուրկէ ալ ստացաւ զայն՝ որպէս նախատիպար: **20** Հաւատքով Իսահակ, մարգարեանալով զայիք բաներուն մասին, օրինեց Յակոբն ու Եսաւը: **21** Հաւատքով Յակոբ, երբ մահամէտը էր, օրինեց Յովսէփի որդիներէն իւրաքանչիւրը, ու երկրպագեց՝ յենելով իր գաւազանին ծայրին վրայ: **22** Հաւատքով Յովսէփ, երբ կը վախճանէր, յիշեց Իսրայելի որդիներուն մեկնուլը Եգիպտոսէն, ու պատուէր տուաւ իր ոսկորներուն համար: **23** Հաւատքով Մովսէս, երբ ծնաւ, երեք ամիս պահուեցաւ իր ծնողներուն կողմէ, որովհետեւ տեսան գեղեցիկ մանուկը, ու չվախցան թագաւորին հրամանէն: **24** Հաւատքով Մովսէս, երբ մեծացաւ, մերժեց Փարաւոնի աղջիկին որդի կոչուիլ, **25** նախընտրելով չարչարուիլ Աստուծոյ ժողովուրդին հետ՝ քան վայելել մեղքին ժամանակաւոր զուարճութիւնը: **26** Աւելի մեծ հարստութիւն համարեց Քրիստոսի նախատիկքը՝ քան Եգիպտոսի գանձերը, որովհետեւ կը դիտէր վարձատրութիւնը: **27** Հաւատքով ձգեց Եգիպտոսը՝ առանց վախճալու թագաւորին զայրոյթէն, որովհետեւ հաստատ մնաց որպէս թէ տեսնելով Անտեսանելին: **28** Հաւատքով կատարեց գատիկը եւ արիւնին հեղումը, որպէսզի անդարանիկները բնաջնջողը չդպչի իրենց: **29** Հաւատքով Կարմիր ծովէն անցան՝ որպէս թէ ցամաքէ, ինչ որ Եգիպտացիները փորձեցին՝ սակայն ընկղմեցան: **30** Հաւատքով Երիթրովի պարիսպները ինկան, երբ Իսրայելացիները եօթը օր դարձան անոնց շուրջը: **31** Հաւատքով Ռախաբ պոռնիկը չկորսուեցաւ անհնազանդներուն հետ, խաղաղութեամբ ընդունած ըլլալով լրտեսները: **32** Եւ ինչ ըսեմ. որովհետեւ ժամանակը պիտի պակսի՝ պատմելու Գեղէնի, Բարակի, Սամփսոնի, Յեփթայէի, Դաւիթի, Սամուէլի եւ ուրիշ մարգարէներու մասին, **33** որոնք հաւատքով պայքարեցան թագաւորութիւններու դէմ, արդարութիւն գործեցին, խոստումներու հասան, առիւծներու երախներ գոցեցին, **34** կրակի զօրութիւն

մարեցին, սուրի բերանէ խուսափեցան, տկարութենէ զօրացան, պատերազմի մէջ ուժեղացան, օտարներու բանակներ ընկճեցին: **35** Կինը ընդունեցին իրենց մեռելները՝ յարութիւն առած. իսկ ուրիշներ գանակոծուեցան՝ չընդունելով ազատագրութիւնը, որպէսզի հասնին լաւագոյն յարութեան մը: **36** Ուրիշներ ալ փորձառութիւնը ունեցան ծաղրանքի եւ խարազանի, նաեւ կապերու ու բանտերու. **37** քարկոծուեցան, սողոցուեցան, տանջուեցան, սուրով սպաննուեցան, ոչխարի մորթերով եւ այծի մորթերով շրջեցան, զրկուելով, տառապելով, չարչարուելով, **38** (որոնց արժանի չէր աշխարհը,) մոլորելով անապատներու, լեռներու, քարայրներու եւ երկրի խոռոչներուն մէջ: **39** Անոնք բոլորն ալ ընդունեցին բարի վկայութիւն մը իրենց հաւատքին համար, սակայն խոստումը չստացան, **40** քանի որ Աստուած մեզի համար նախատեսած էր անելի լաւ բան մը, որպէսզի անոնք չհասնին խոստումին իրագործումին՝ առանց մեզի:

12 Ուստի մենք ալ, քանի որ շրջապատուած ենք այսչափ շատ վկայներու բազմութեամբ, թօթափէնք ամեն ծանրաբեռնուով, եւ մեղքը՝ որ դիւրաւ կը պաշարէ մեզ, ու համբերութեամբ վազենք մեզի առաջարկուած մրցարշաւը՝ **2** նայելով Յիսուսի, մեր հաւատքի ռահվիրային եւ իրագործողին. իրեն առաջարկուած ուրախութեան համար՝ ան տոկաց խաչին, արհամարիեց ամօթը, ու բազմեցաւ Աստուծոյ գահին աջ կողմը: **3** Արդարեւ մտածեցէք անոր մասին, որ տոկաց մեղաւորներուն իրեն դէմ միսպէս հակաճառելուն, որպէսզի ձեր անձերը չտուլնան ու չպարտասին: **4** Տակաւին արիւն թափելու չափ չդիմադրեցիք՝ պայքարելով մեղքին դէմ, **5** եւ մոռցաք այն յորդորը որ կը խօսի ձեզի հետ՝ որպէս թէ որդիներու հետ. «Որդեակս, մի՛ անտեսեր Տերոջ պատիժը, ու մի՛ պարտասիր՝ երբ կշտամբուիս իրմէ: **6** Որովհետեւ Տերը կը պատժէ իր սիրածը, եւ կը խարազանէ ամեն որդի՝ որ կ'ընդունի»: **7** Եթէ տոկաք պատիժի, Աստուծոյ վերաբերի ձեզի հետ՝ իբր որդիներ. քանի որ ո՛վ է այն որդին՝ որուն հայրը չի պատժեր զինք: **8** Իսկ եթէ ըլլաք առանց պատիժի՝ որուն բոլորը բաժնեկից են, ուրեմն ապօրինի գաւակ էք, եւ ո՛չ թէ հարազատ որդի: **9** Յետոյ՝ երբ մեր մարմնաւոր հայրերը կը պատժէին մեզ, կը պատկառէինք անոնցմէ. շատ աւելի պիտի չհպատակինք հոգիներուն **3**օր՝ որ ապրինք: **10** Արդարեւ անոնք քիչ օրեր կը պատժէին մեզ՝ իրենց դատումին համաձայն. բայց Աստուած՝ մեր օգուտին համար, որպէսզի բաժին ստանանք իր սրբութենէն: **11** Ո՛չ մէկ պատիժ նոյն պահուն կը թուի ուրախարար, հապա՛ տրտմարար. բայց յետոյ կու տայ արդարութեան խաղաղարար

պտուղը՝ անով կրթուածներուն: 12 Ուստի հաստատեցէք թուլցած ձեռքերն ու կթոտ ծունկերը, 13 եւ պատրաստեցէք ուղիղ արահետներ՝ ձեր ոտքերուն համար, որպէսզի ո՛վ որ կաղ է՝ չխտտորի, այլ փոխարէնը բժշկուի: 14 Յետամնուտ եղէք խաղաղութեան՝ բոլորին հետ, եւ սրբութեան՝ առանց որուն ո՛չ մէկը պիտի տեսնէ Տէրը: 15 Ուշադիր եղէք՝ որ ո՛չ մէկը գրկուի Աստուծոյ շնորհքէն. դառնութեան արմատ մը բուսնելով՝ թող չվրդովէ ձեզ, եւ շատեր չպղծուին անով: 16 Ո՛ր ձեր թող ըլլայ պոռնիկող, կամ սրբապիղծ՝ Եսաւի պէս, որ մէկ կերակուրի համար ծախսեց իր անդրանկութեան իրաւունքը: 17 Քանի որ գիտէք թէ յետոյ՝ երբ ուզեց ժամանակ օրինութիւնը՝ մերժուեցաւ, թէպէտ փնտռեց զայն արցունքով, որովհետեւ իր ապաշխարութիւնը անօգուտ եղաւ:՝ 18 Արդարեւ դուք մօտեցած չէք շօշափելի լերան՝ որ կը վառէր կրակով, ո՛չ ալ մթութեան, խաւարին ու մրրիկին, 19 եւ փողին շառաչին ու խօսքերուն ձայնին. զայն լսողները խնդրեցին որ այդ խօսքը այլեւս չըսուի իրենց: 20 (Արդարեւ չէին կրնար տուկայ այդ պատուերին. «Եթէ նոյնիսկ անատուն մը դաչի լերան՝ պիտի քարկոծուի»): 21 Մ՛յնպէս ահարկու էր երեւոյթը՝ որ Մովսէս ըսաւ. «Սաստիկ կը զարհուրիմ ու կը դողամ»:) 22 Բայց դուք մօտեցած էք Սիոն լերան, ապրող Աստուծոյ քաղաքին՝ երկնային Երուսաղէմին, բիւրաւոր հրեշտակներու համաժողովին, 23 երկինքը արձանագրուած անդրանիկներու համախմբունմին, Աստուծոյ՝ որ բոլորին Դատաւորն է, արդարներուն հոգիներուն՝ որոնք կատարելութեան հասած են, 24 Յիսուսի՝ որ նոր ուխտի միջնորդն է, եւ սրսկումի արիւնին՝ որ կը խօսի Աբելի արիւնէն աւելի լաւ: 25 Չգուշացէք որ չմերժէք ան՝ որ կը խօսի ձեզի. որովհետեւ եթէ պատիժէ չխուսափեցան անոնք՝ որ մերժեցին երկրի վրայ Աստուծոյ պատգամները տուողը, ո՛րչափ աւելի մենք՝ եթէ տես դարձնենք երկինքէն խօսողէն: 26 Այն ատեն անոր ձայնը շարժեց երկիրը, իսկ հիմա խոստացած է՝ ըսելով. «Անգամ մըն ալ պիտի շարժեմ. ո՛չ միայն երկիրը, այլ նաեւ երկինքը»: 27 Այս «անգամ մըն ալ» խօսքը կը բացայայտէ շարժուած բաներուն փոփոխութիւնը՝ իբր շինուած բաներ, որպէսզի անշարժ բաները մնան հաստատուն: 28 Ուստի՝ ընդունած ըլլալով անշարժ թագաւորութիւն մը՝ շնորհակալ ըլլանք, եւ պաշտեմք Աստուած իրեն հաճելի կերպով, ակնածանքով ու բարեպաշտութեամբ. 29 որովհետեւ մեր Աստուածը սպառող կրակ է:

13 Յարատելեցէք եղբայրսիրութեան մեջ: 2 Մի՛ մոռնաք հիւրասիրութիւնը, որովհետեւ ոմանք անով հրեշտակներ հիւրընկալեցին թաքուն կերպով: 3 Յիշեցէք բանտարկեալները՝ որպէս թէ դուք ալ կապուած էք անոնց հետ, եւ

չարչարուողները՝ որպէս թէ դուք ալ մարմինի մեջ էք: 4 Ամուսնութիւնը թող պատուական համարուի բոլորէն, ու անկողինը՝ անարատ պահուի, քանի որ Աստուած պիտի դատէ պոռնկողներն ու շնացողները: 5 Ձեր վարուելակերպը թող ըլլայ առանց արծաթսիրութեան. բաւարարուեցէք ձեր ունեցածով, որովհետեւ ինք ըսաւ. «Բնան պիտի չթողում քեզ, ո՛չ ալ պիտի լքեմ քեզ»: 6 Յետեւաբար վստահութեամբ ըսենք. «Տէրը իմ օգնականս է, ուստի պիտի չվախնամ. մարդը ինչ պիտի ընէ ինձի»: 7 Յիշեցէք ձեզ կառավարողները՝ որ Աստուծոյ խօսքը քարոզեցին ձեզի, եւ հետեւեցէք անոնց հաւատքին՝ զննելով անոնց վարքին աւարտը: 8 Յիսուս Բրիստոս նոյնն է՝ երէկ, այսօր ու յաւիտեան: (aiōn g165) 9 Մի՛ տարուիք բազմազան եւ օտարոտի ուսուցումներէ, քանի որ լաւ է որ սիրտը հաստատուի շնորհքով, եւ ո՛չ թէ կերակուրներով, որոնք օգտակար չեղան անոնց համաձայն ընթացողներուն: 10 Մենք ունինք գոհանեղան մը, որմէ ուսելու իրաւունք չունինք անոնք՝ որ կը ծառայեն խորանին. 11 քանի որ բանակավայրէն դուրս կ'այրուի մարմինները այն կենդանիներուն, որոնց արիւնը կը տարուի սրբարանը՝ քահանայապետին միջոցով, մեղքի բաւութեան համար: 12 Ուստի Յիսուս ալ չարչարուեցաւ դռնէն դուրս, որպէսզի իր արիւնով սրբացնէ ժողովուրդը: 13 Ուրեմն երթանք անոր՝ բանակավայրէն դուրս, կրելով իր նախատինքը. 14 որովհետեւ մենք հոս չունինք մնայուն քաղաք, հապա կը փնտռենք գալիք քաղաքը: 15 Ուստի՝ անոր միջոցով ամեն ատեն գովաբանութեան գոհ մատուցանենք Աստուծոյ, այսինքն՝ իր անունը դաւանող շրթունքներուն պտուղը: 16 Բայց մի՛ մոռնաք բարեգործութիւնն ու կարօտեալներուն հաղորդակցութիւնը, քանի որ այդպիսի գոհեր հաճելի են Աստուծոյ: 17 Անսացէք ձեզ կառավարողներուն եւ ենթարկուեցէք անոնց, որովհետեւ անոնք կը հսկեն ձեր անձերուն վրայ՝ որոնց համար հաշիւ պիտի տան. որպէսզի ուրախութեամբ ընեն այդ գործը, եւ ո՛չ թէ հառաչելով, քանի որ ատիկա օգտակար չէ ձեզի: 18 Աղօթեցէք մեզի համար, որովհետեւ համոզուած ենք թէ ունինք բարի խոնձմտանք ու կ'ուզենք ամեն բանի մեջ վարուիլ պարկեշտութեամբ: 19 Բայց առաւելապէս կ'աղաչեմ որ ընէք ատիկա, որպէսզի աւելի շուտ վերադարձուիմ ձեզի: 20 Խաղաղութեան Աստուածը, որ մեռելներէ վեր հանեց մեր Տէրը՝ Յիսուսը - ոչխարներուն մէծ Յովիւր՝ յաւիտեանական ուխտին արիւնով -, (aiōnios g166) 21 ամեն բարի գործի մեջ հաստատէ ձեզ՝ իր կամքը գործադրելու, ձեր մեջ իրագործելով իր առջեւ հաճելի եղածը՝ Յիսուս Բրիստոսի միջոցով, որուն փանօք դարէ դար՝: Ամեն: (aiōn g165) 22 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, որ հանդուրժէք այս յորդորական խօսքիս,

որովհետեւ համառօտաբար գրեցի ձեզի: 23
Գիտցէք թէ մեր եղբայրը՝ Տիմոթէոս արձակուած
է. եթէ շուտով գայ՝ անոր հետ պիտի տեսնեն
ձեզ: 24 Բարեւեցէք բոլոր ձեզ կառավարողներն
ու բոլոր սուրբերը. կը բարեւեն ձեզ անոնք՝ որ
Իտալիայէն են: 25 Շնորհքը ձեր բոլորին հետ:
Ամէն:

ՅԱԿՈՒՌԻ

1 Յակոբոս, Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառայ, տասներկու տոհմերուն՝ որ ցրուած են ամէն կողմ. ողջոյն: 2 Եղբայրներս, բոլորովին ուրախութիւնն համարեցէ՛ք՝ երբ զանազան փորձութիւններու մէջ իյնաք, 3 գիտնալով թէ ձեր հաւատքին փորձը համբերութիւն կ'իրագործէ: 4 Բայց համբերութիւնը թող ունենայ իր կատարեալ գործը, որպէսզի կատարեալ եւ ամբողջ ըլլաք, եւ ոչինչ պակսի ձեզի: 5 Իսկ եթէ իմաստութիւն կը պակսի ձեզմը մէկուն, թող խնդրէ Աստուծմէ՝ որ բոլորին կու տայ առատապէս՝ առանց կշտամբելու, եւ պիտի տրուի անոր: 6 Բայց հաւատքով թող խնդրէ, առանց տատամսելու. որովհետեւ ան որ կը տատամսի՝ նման է ծովուն հողմակոծեալ ու տատանեալ ալիքներուն: 7 Այդ մարդը թող չկարծէ թէ որեւէ բան պիտի ստանայ Տէրոջմէն. 8 երկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ: 9 Ղուստ եղբայրը թող պարծենայ իր բարձրացումով, 10 իսկ հարուստը՝ իր նուաստացումով, որովհետեւ ինք պիտի անցնի խոտի ծաղիկին պէս. 11 քանի որ արեւը կը ծագի այրող տաքութեամբ ու կը չորցնէ խոտը, անոր ծաղիկը կը թափի, եւ անոր տեսքին վայելչութիւնն ալ կը կորստի: Այդպէս ալ հարուստը պիտի թառամի իր ճամբաներուն մէջ: 12 Երանի՛ այն մարդուն՝ որ կը տոկայ փորձութեան. որովհետեւ երբ փորձարկուի եւ ընտիր գտնուի՝ պիտի ստանայ կեանքի պատկը, որ Տէրը խոստացաւ զինք սիրողներուն: 13 Ո՛չ մէկը թող ըսէ՝ երբ կը փորձուի. «Աստուծմէ կը փորձուիմ». որովհետեւ Աստուծո չարէն չի փորձուիր, ո՛չ ալ ինք կը փորձէ ռեւէ մէկը: 14 Սակայն իւրաքանչիւրը կը փորձուի՝ հրապուրուած ու խաբուած իր ցանկութենէն. 15 Յետոյ՝ ցանկութիւնը յղանալով մեղք կը ծնանի, իսկ երբ մեղքը կատարուի՝ մահ կը ծնանի: 16 Մի՛ մոլորիք, սիրելի՛ եղբայրներս. 17 ամէն բարի նուէր եւ ամէն կատարեալ պարգէն՝ վերէն է, ու կ'իջնէ լոյսի Յորմէն, որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն չկայ, ո՛չ ալ դառնալու շուք: 18 Ան ի՞ր փափաքով ծնաւ մեզ՝ ճշմարտութեան խօսքով, որպէսզի մենք երախտայրիք մը ըլլանք իր արարածներուն: 19 Հետեւաբար, սիրելի՛ եղբայրներս, ամէն մարդ թող արագ ըլլայ՝ լսելու մէջ, դանդաղ՝ խօսելու մէջ, դանդաղ՝ բարկանալու մէջ. 20 որովհետեւ մարդուն բարկութիւնը չ'իրագործեր Աստուծոյ արդարութիւնը: 21 Ուստի, թօթափելով ամէն աղտեղութիւն ու չարամտութեան աւելցուք, հեզութեամբ ընդունեցէ՛ք ձեր մէջ տնկուած խօսքը, որ կարող է փրկել ձեր անձերը: 22 Սակայն խօսքը գործողողներ եղէք, եւ ո՛չ թէ միայն լսողներ՝ որուք ձեզ խաբելով: 23 Արդարեւ, եթէ մէկը միայն լսէ խօսքը ու չգործողդէ, կը նմանի մարդու

մը՝ որ հայելիի մէջ կը դիտէ իր բնական երեսը, 24 որովհետեւ կը դիտէ ինքզինք ու կ'երթայ, եւ իսկոյն կը մոռնայ թէ ինչպէս էր: 25 Բայց ան որ ակնկառոյց կը նայի ազատութեան կատարեալ Օրէնքին ու կը կենայ անոր մէջ, - ո՛չ թէ մոռացկոտ լսող մը ըլլալով, հապա՛ գործը կատարող մը, - երանելի պիտի ըլլայ իր ըրածին մէջ: 26 Եթէ մէկը կը կարծէ կրօնասէր ըլլալ ու չի ասնձեր իր լեզուն, այլ կը խաբէ իր սիրտը, անոր կրօնասիրութիւնը փուռ է: 27 Աստուծոյ եւ Յօրը առջեւ՝ մաքուր ու անարատ կրօնասիրութիւնը սս է.- այցելել որբերուն եւ այրիներուն՝ իրենց տառապանքին մէջ, ու ինքզինք անբիծ պահել աշխարհէն:

2 Եղբայրներս, առանց աչառութեան թող ըլլայ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի՝ փառքի Տէրոջ հաւատքը: 2 Արդարեւ եթէ ձեր ժողովարանին մէջ մտնէ մարդ մը՝ ոսկիէ մատանիով ու փայլուն տարագով, եւ մտնէ նաեւ աղքատ մը՝ աղտոտ տարագով, 3 ու նայիք անոր՝ որ փայլուն տարագ կը կրէ, եւ ըսէք. «Հին նստե՛ պատիւով», իսկ աղքատին ըսէք. «Հին ոտքի կայնէ, կամ հին նստե՛ պատուանդանիս քով», 4 միթէ՛ ձեր մէջ խտրութիւն դրած չ'էք ըլլաք, ու չար մտածումներու դատաւոր եղա՛ծ: 5 Լսեցէ՛ք, սիրելի՛ եղբայրներս. միթէ՛ Աստուած չ'նտրեց այս աշխարհի աղքատները՝ որոնք հարուստ են հաւատքով, ու ժառանգորդ արքայութեան՝ որ խոստացաւ զինք սիրողներուն: 6 Բայց դուք անպատուեցիք աղքատները: Հարուստները չ'են՝ որ կը հարստահարեն ձեզ ու դատարանները կը քաշեն: 7 Անոնք չ'են որ կը հայհոյեն այն բարի անունը՝ որով կոչուած էք: 8 Ուրեմն՝ եթէ դուք կը գործադրէք արքայական Օրէնքը՝ Գիրքին ըսածին համաձայն. «Մի՛րճ ընկերդ բու անձիդ՝ պէս», լա՛ւ կ'ընէք: 9 Բայց եթէ աչառութիւն կ'ընէք՝ մեղք կը գործէք, եւ կը կշտամբուիք Օրէնքէն՝ օրինազանցներու պէս. 10 քանի որ ի՛վ որ պահէ ամբողջ Օրէնքը սակայն սայթաքի մ'էկ բանի մէջ, պարտապան կ'ըլլայ բոլորին: 11 Արդարեւ ան որ ըսաւ. «Շնութիւն մի՛ ըներ», ըսաւ նաեւ. «Մի՛ սպաններ»: Ուստի եթէ շնութիւն չ'ընես բայց սպաննես, օրինազանց կ'ըլլայ: 12 Այնպէս խօսեցէ՛ք եւ այնպէս գործեցէ՛ք՝ որպէս թէ պիտի դատուիք ազատութեան Օրէնքով: 13 Որովհետեւ դատաստանը անողորմ պիտի ըլլայ անոր՝ որ չ'է ողորմած. սակայն ողորմութիւնը կը պարծենայ դատաստանին դիմաց: 14 Ի՛նչ օգուտ ունի, եղբայրներս, եթէ մէկը ըսէ թէ հաւատք ունի սակայն գործեր չ'ունենայ, միթէ՛ հաւատքը կրնայ փրկել զինք: 15 Եթէ եղբայր մը կամ քոյր մը մերկ ըլլայ եւ օրուան կերակուրին կարօտ, 16 ու ձեզմէ մէկը ըսէ անոնց. «Գացէ՛ք խաղաղութեամբ, տաքցէ՛ք եւ կշտացէ՛ք», բայց մարմինի հարկաւոր բաները չ'տայ անոնց, ինչ օգուտ ունի: 17 Այդպէս ալ հաւատքը՝ եթէ գործեր չ'ունենայ իրեն հետ՝ մեռած

Է ինքնիր մէջ: 18 Նոյնիսկ մէկը կրնայ ըսել. «Դուն հաւանութիւն ունիս, ես ալ գործեր ունիմ. ցոյց տուր ինծի բու հաւատքդ՝ առանց գործերու, իսկ ես ցոյց պիտի տամ քեզի իմ հաւատքս՝ գործերովս»: 19 Դուն կը հաւատաս թէ Աստուած մէկ է. լա՛ն կ'ընես: Դեւերն ալ կը հաւատան ու կը սարսռան: 20 Բայց կ'ուզեն գիտնալ, ո՛ր սնտոյի մարդ, թէ հաւատքը մեռած է առանց գործերու: 21 Աբրահամ՝ մեր հայրը՝ գործերով չարդարացան, երբ իր որդին՝ Իսահակը մատուցանեց զոհասեղանին վրայ: 22 Կը տեսնե՞ս թէ հաւատքը գործակից եղաւ անոր գործերուն, ու գործերով հաւատքը կատարեալ եղաւ, 23 եւ իրագործուեցաւ Գիրքին խօսքը՝ որ կ'ըսէ. «Աբրահամ հաւատաց Աստուծոյ, ու ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ անոր, եւ ինք Աստուծոյ բարեկամ կոչուեցաւ»: 24 Կը նկատե՞ք թէ մարդ կ'արդարանայ գործերով, ու ո՛չ թէ՛ միայն հաւատքով: 25 Նմանապէս Ռախաբ պոռնիկն ալ չարդարացան գործերով, երբ ընդունեց պատգամաւորները եւ ուրիշ ճամբայով ուղարկեց զանոնք: 26 Արդարեւ ինչպէս մարմինը մեռած է առանց հոգիի, այդպէս ալ հաւատքը մեռած է առանց գործերու:

3 Եղբայրներս, ձեր մէջ շատ վարդապետներ թող չըլլան, գիտնալով թէ աւելի խստութեամբ պիտի դատուիինք»: 2 Որովհետեւ բոլորս ալ կը սայթաքինք շատ բաներու մէջ. եթէ մէկը չի սայթաքիր խօսքով՝ կատարեալ մարդ է, կարող՝ սանձելու նաեւ ամբողջ մարմինը: 3 Ահա՛ ձերտուն բերանը սանձ կը դնենք՝ որպէսզի հնազանդին մեզի, եւ կը կառավարենք անոնց ամբողջ մարմինը: 4 Ահա՛ նաւերն ալ, որ այդչափ մեծ են ու կը բշուրին սաստիկ հովերէն, կը կառավարուին ամենափոքր դէկով մը՝ ինչպէս նաւաւորիդ փափաքի: 5 Այդպէս ալ լեզուն պզտիկ անդամ մըն է, բայց կը պարծենայ մեծ բաներով: Ահա՛ որչափ նիւթ կը վառուի քիչ մը կրակով: 6 Լեզուն ալ կրակ մըն է, անիրաւութեան աշխարհ մը: Լեզուն այնպէս դուրս է մեր անդամներուն մէջ, որ կ'ապականէ ամբողջ մարմինը ու կը բռնկեցնէ բնութեան շրջանը, իսկ ինք կը բռնկի գեհեներն: (Geenna g1067) 7 Գազաններու, լոթնաւներու, սողուններու եւ ծովային արարածներու ամեն բնութիւն՝ կը նուաճուի ու նուաճուած է մարդկային բնութենէն: 8 Բայց ո՛չ մէկը կրնայ նուաճել լեզուն. ան անզուսպ չար է, յի մահաբեր թոյնով: 9 Անով կ'օրհնաբանենք Աստուած ու Յայրը, եւ անով կ'անիծենք մարդիկ՝ որ ստեղծուած են Աստուծոյ նմանութեամբ: 10 Միեւնոյն բերանէն կ'ելլեն օրհնաբանութիւն եւ անէծք: Եղբայրներս, պետք է որ այս այսպէս ըլլայ: 11 Միթէ աղբիւր մը միեւնոյն ակէն կը բխեցնու՞ անոյշ ու դառն ջուր: 12 Եղբայրներս, թգենին կրնայ ձիթապտուղ տալ,

կամ որթատունկը՝ թուզ: Նմանապէս՝ ո՛չ մէկ աղբիւր կրնայ տալ թէ՛ աղի, թէ՛ անոյշ ջուր: 13 Ո՛ր որ իմաստուն ու խելացի է ձեր մէջ, բարի վարքով թող ցոյց տայ իր գործերը՝ իմաստութեան հեզութեամբ: 14 Բայց եթէ դառն նախանձ եւ հակառակութիւն ունենաք ձեր սիրտերուն մէջ, ճշմարտութեան դէմ մի՛ պարծենաք ու մի՛ ստեք: 15 Այս իմաստութիւնը չ'իջներ վերէն, հապա՛ երկրային, շնչաւոր եւ դիւական է: 16 Որովհետեւ ուր կայ նախանձ ու հակառակութիւն, հոն կայ խառնակութիւն եւ ամեն տեսակ չար բան: 17 Բայց վերէն եղող իմաստութիւնը՝ նախ անկեղծ է, յետոյ՝ խաղաղարար, ազնիւ, հյու, յի ողորմութեամբ ու բարի պտուղներով, անկողմնակալ եւ անկեղծ: 18 Արդարութեան պտուղը խաղաղութեամբ կը սերմանուի անոնց միջոցով՝ որ խաղաղութիւն կ'ընեն:

4 Ուրկէ՞ կը ծագին պատերազմներն ու կռիւները ձեր մէջ: Միթէ չեն ծագիր ձեր կիրքերէն, որոնք կը մարտնչին ձեր անդամներուն մէջ: 2 Կը ցանկաք, բայց չունիք. կը սպաննէք ու կը նախանձիք, սակայն չէք կրնար հասնիլ ձեր ուզածին: Կը կռուիք եւ կը պատերազմիք, բայց չունիք՝ որովհետեւ չէք խնդրեր: 3 Կը խնդրէք՝ սակայն չէք ստանար, որովհետեւ կը խնդրէք չարամտօրէն՝ որպէսզի վատնէք ձեր կիրքերուն համար: 4 Ծնացողներ, չէք գիտեր թէ այս աշխարհի բարեկամութիւնը՝ Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. ուրեմն ո՛ր կը փափաքի բարեկամ ըլլալ աշխարհի, ինքզինք թշնամի կ'ընէ Աստուծոյ: 5 Կամ կը կարծէք թէ Գիրքը ընդունայն կ'ըսէ. «Նախանձի կը տեսչայ մեր մէջ բնակող հոգին»: 6 Սակայն աւելի մեծ շնորհք մը կու տայ, ուստի կ'ըսէ. «Աստուած կ'ընդդիմանայ ամբարտաւաններուն», բայց շնորհք կու տայ խոնարհներուն»: 7 Ուրեմն հպատակեցէ՛ք Աստուծոյ: Դիմադրեցէ՛ք Չարախօսին, եւ ան պիտի փախչի ձեզմէ: 8 Մօտեցէ՛ք Աստուծոյ, եւ ան պիտի մօտենայ ձեզի: Մաքրեցէ՛ք ձեր ձեռքերը, մեղաւորներ, ու սրբացուցէ՛ք ձեր սիրտերը, երկմիտներ: 9 Չզացէ՛ք ձեր թշուառութիւնը, սզացէ՛ք եւ լացէ՛ք. ձեր խնդուքը թող փոխուի սուզի, ու ձեր ուրախութիւնը՝ տրտմութեան: 10 Խոնարհեցէ՛ք Տէրոջ առջեւ, եւ ան պիտի բարձրացնէ ձեզ: 11 Մի բամբաստե՛ք գիրար, եղբայրներ: Ա՛ն որ կը բամբաստէ իր եղբայրը կամ կը դատէ իր եղբայրը, կը բամբաստէ Օրէնքը եւ կը դատէ Օրէնքը: Իսկ եթէ դատես Օրէնքը, ալ Օրէնքը գործադրող չես, հապա՛ դատաւոր: 12 Միայն մէկ Օրէնսդիր (ու Դատաւոր) կայ, որ կարող է փրկել եւ կորսնցնել: Դուն ո՛ր ես՝ որ կը դատես ուրիշը: 13 Յիմա զանք ձեզի՝ որ կ'ըսէք. «Այսօր կամ վաղը պիտի երթանք այսինչ բաղաքը, հոն տարի մը պիտի կենանք, ամեւտուր պիտի

ընենք ու պիտի շահինք»: 14 (Դ՛ո՛ւք՝ որ չէք գիտեր թե ինչ պիտի ըլլայ վաղը: 15 Քանի որ ինչ է ձեր կեանքը, արդարեւ շոգի մըն է, որ քիչ մը ատեն կ'երեւնայ, յետոյ կ'աներեւութանայ:) Փոխարէնը ըսելու էիք. «Եթէ Տէրը կամենայ, պիտի ապրինք եւ պիտի ընենք այս կամ այն բանը»: 16 Բայց հիմա կը պարծենաք ձեր պոռոտախօսութեամբ. այդպիսի ամեն պարծանք չար է: 17 Ուրեմն ո՛վ որ գիտէ բարին ընել՝ բայց չ'ըներ, ատիկա մեղք է իրեն համար:

5 Հիմա զանք ձեզի՝ հարուստներ. լացէք եւ վայեցէք այն թշուառութիւններուն համար՝ որ պիտի պատահին ձեզի՝: 2 Ձեր հարստութիւնը փտած է, ու ձեր հանդերձները ցեցի կեր եղած են: 3 Ձեր ոսկին եւ արծաթը ժանգոտած են. անոնց ժանգը վկայ պիտի ըլլայ ձեզի դէմ ու կրակի պէս պիտի ուտէ ձեր մարմինը: Գանձ դիզեցիք վերջին օրերուն համար. 4 սակայն ասի ձեր արտերը քաղող գործաւորներուն վարձքը՝ որմէ զրկեցիք զանոնք՝ կ'աղաղակէ, եւ հնձուորներուն կանչը հասաւ զօրքերու Տէրոջ ականջներուն: 5 Հելտանքով ու ցոփութեամբ ապրեցաք երկրի վրայ, կերակրեցիք ձեր սիրտերը՝ որպէս թէ մոռթուելու օրուան համար: 6 Դատապարտեցիք, սպաննեցիք արդարը՝ որ չէր ընդդիմանար ձեզի: 7 Ուրեմն համբերատար եղէք, եղբայրներ, մինչեւ Տէրոջ գալուստը: Ահա մշակը կը սպասէ երկրի պատուական պտուղին՝ համբերատար ըլլալով անոր համար, մինչեւ որ ստանայ ամառին անձրեւն ու վերջին անձրեւը: 8 Դ՛ո՛ւք ալ համբերատար եղէք եւ ամրացուցէք ձեր սիրտերը, որովհետեւ Տէրոջ գալուստը կը մօտենայ: 9 Մի՛ հառաչէք իրարու դէմ, եղբայրներ, որպէսզի չդատապարտուիք: Ահա Դատաւորը կայնած է դրան ամօշեւ: 10 Եղբայրներս, չարչարանքներու եւ համբերատարութեան համար օրինակ ամէք մարգարէներէն, որոնք խօսեցան Տէրոջ անունով: 11 Ահա երանելի կը կոչենք տոկացողները: Դուք լսեցիք Յոբի համբերութեան մասին, եւ տեսաք Տէրոջ անոր շնորհած վախճանը, որովհետեւ Տէրը բազմագույթ է, եւ արգահատող: 12 Բայց ամէն բանէ ամառ, եղբայրներս, երդում մի՛ ընէք, ո՛չ երկինքի վրայ, ո՛չ երկրի վրայ, ո՛չ ալ ուրիշ որեւէ երդում: Հապա ձեր «այո՛ր»ն՝ այո՛ր ըլլայ, ու «ո՛չ»ը՝ ո՛չ, որպէսզի չիյնաք դատապարտութեան տակ: 13 Ձեզմէ մէկը կը չարչարուի. թող աղօթէ: Մէկը ոգեւորուած է. թող սաղմոս երգէ: 14 Ձեզմէ մէկը հիւսնող է. թող կանչէ եկեղեցիին երէցները, եւ անոնք թող աղօթեն իր վրայ՝ իւղով օծելով զինք Տէրոջ անունով: 15 Հաւատքով եղած աղօթքը պիտի փրկէ հիւանդը, եւ Տէրը ոտքի պիտի հանէ զայն. ու եթէ մեղք ալ գործած է, պիտի ներուի անոր: 16 Խոստովանեցէք իրարու ձեր յանցանքները, եւ

աղօթեցէք իրարու համար, որպէսզի բժշկուիք: Արդարին ներգործող աղերսանքը շատ ազդեցիկ է: 17 Եղիա կիրթերու ենթակա մարդ մըն էր՝ մեզի նման: Ան աղօթեց որ անձրեւ չտեղայ, ու երկրի վրայ անձրեւ չտեղաց երեք տարի եւ վեց ամիս: 18 Ապա դարձեալ աղօթեց, ու երկինք անձրեւ տուաւ եւ երկիր ծաղկեցուց իր պտուղը: 19 Եղբայրներ, եթէ ձեզմէ ոեւէ մէկը մոլորի ճշմարտութենէն, ու մէկը վերադարձնէ զայն, 20 թող գիտնայ թէ ան՝ որ կը վերադարձնէ մեղաւորը իր մոլորութեան ճամբայէն, կը փրկէ անձ մը մահէն, ու կը ծածկէ մեղքերու բազմութիւն մը:

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեայ, Պոնտոսի, Գաղատիայի, Կապադովկիայի, Ասիայի ու Բիթանիայի մէջ ցրուած գաղթականներուն, 2 որոնք ընտրուած են Յայր Աստուծոյ կանխագիտութեան համաձայն՝ Յոգիին սրբացումով, Յիսուս Քրիստոսի հնազանդութեան եւ արիւնին սրկումին համար. շնորհք ու խաղաղութիւն թող շատնան ձեր վրայ: **3** Օրհնեալ ըլլայ Աստուած, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, որ իր առատ ողորմութեան համաձայն վերստին ծնաւ մեզ կենարար յոյսի մը համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէն յարուբեամբ, 4 եւ անեղծանելի, անարատ ու անթառամ ժառանգութեան մը համար՝ որ երկինքը վերապահուած է ձեզի: **5** Դուք Աստուծոյ զօրութեամբ ու հաւատքով պահպանուած էք փրկութեան համար, որ պատրաստ է յայտնուելու վերջին ատենը. **6** ուստի ցնծացէք անով, թեպէտ հիմա՝ քիչ մը ատեն, եթէ պետք ըլլայ, կը տրտմիք բազմազան փորձութիւններով, 7 որպէսզի ձեր հաւատքին փորձը (որ կորստական ոսկիէն շատ ակելի պատուական է, թեպէտ ան կը փորձարկուի կրակով,) գտնուի զովեստով, պատիւով եւ փառքով՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան ատենը: **8** Դուք կը սիրէք զայն՝ չտեսած. կը հաւատաք անոր՝ թեպէտ հիմա չէք տեսներ զայն, եւ կը ցնծաք անպատմելի ու փառաւոր ուրախութեամբ, **9** ստանալով ձեր անձերուն փրկութիւնը՝ որպէս վախճանը ձեր հաւատքին: **10** Այդ փրկութիւնը փնտռեցին եւ զննեցին մարգարէները, որոնք մարգարեացան ձեզի սահմանուած շնորհքին մասին: **11** Կը զննէին թէ ինչ կամ ինչպիսի ատեն կը բացայայտեր իրենց մէջ եղած Քրիստոսի Յոգին, երբ կանխաւ կը վկայէր Քրիստոսի չարչարանքներուն եւ անոնց հետեւող փառքին մասին: **12** Անոնց յայտնուեցաւ թէ ոչ թէ իրենց՝ հապա մեզի կը սպասարկէին այն բաները, որոնք հիմա հաղորդուեցան ձեզի անոնց միջոցով՝ որ ակետարանեցին ձեզի երկինքէն դրկուած Սուրբ Յոգիով: Այդ բաներուն է որ հրեշտակները կը ցանկան ակնկառոյց նայի: **13** Ուստի գօտեպիղծեցէք ձեր միտքին մէջքը, զգաստ եղէք, ու կատարելապէս յուսացէք այն շնորհքին՝ որ պիտի տրուի ձեզի Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան ատենը: **14** Հնազանդ գաւակներու պէս՝ մի համակերպիք ձեր անգիտութեան ատենուան նախկին ցանկութիւններուն: **15** Հապա, ինչպէս ձեզ կանչողը սուրբ է, որմք ալ սուրբ եղէք ձեր ամբողջ

վարքին մէջ: **16** Որովհետեւ գրուած է. «Սուրբ եղէք, քանի որ ես սուրբ եմ»: **17** Եթէ Յայր կը կոչէք ան՝ որ առանց աչառութեան կը դատէ իւրաքանչիւրին արարքին համեմատ, երկիւղածութեամբ ընթացէք հոս՝ ձեր պանդխտութեան ժամանակ: **18** Որովհետեւ դուք գիտէք թէ ոչ թէ ապականացու արծաթով կամ ոսկիով ազատագրուեցաք ձեր հայրերէն ականդուած փուռ վարքէն, **19** հապա Քրիստոսի պատուական արիւնով՝ որպէս անարատ եւ անքիծ գառի մը արիւնը: **20** Արդարեւ ան նախապէս ճանչցուած էր՝ աշխարհի հիմնադրութենէն առաջ, բայց այս վերջին ժամանակները երեւցաւ ձեզի համար: **21** Անոր միջոցով հաւատացիք Աստուծոյ, որ մեռելներէն յարուցանեց զայն եւ փառաւորեց զայն, որպէսզի ձեր հաւատքն ու յոյսը ըլլան Աստուծոյ վրայ: **22** Մաքուր սիրտով՝ ջերմեռանդութեամբ սիրեցէք զիրար, քանի որ մաքրագործեցիք ձեր անձերը անկեղծ եղբայրսիրութեան համար՝ ճշմարտութեան հնազանդելով Յոգիին միջոցով, **23** ու վերստին ծնած ըլլալով՝ ոչ թէ ապականացու հուստէն, հապա՝ անապականէն - Աստուծոյ խօսքով՝ որ կ'ապրի ու կը մնայ յաւիտեան: (aiθn g165) **24** Արդարեւ «ամէն մարմին խոտի պէս է, ու մարդուն ամբողջ փառքը՝ խոտի ծաղիկի պէս. խոտը կը չորնայ եւ անոր ծաղիկը կը թափի, **25** բայց Տէրոջ խօսքը կը մնայ յաւիտեան»: Եւ այս խօսքն է՝ որ ակետարանուեցաւ ձեզի: (aiθn g165)

2 Ուրեմն, թօթափելով ամէն չարամտութիւն եւ ամէն նենգութիւն, կեղծաւորութիւնները, նախանձներն ու բոլոր բամբասանքները, 2 խորածին երախտներու պէս տենչացէք Աստուծոյ խօսքին անխարդախ կաթին, որպէսզի աճիք անով (մինչեւ փրկութիւնը), 3 եթէ համտեսած էք Տէրոջ քաղցր ըլլալը: **4** Մօտեցէք անոր՝ ապրող քարին, որ արդարեւ մարդոցմէ մերժուած է, բայց Աստուծոմէ ընտրուած ու պատուական է: **5** Դուք ալ՝ ապրող քարերու պէս՝ կը շինուիք իբր հոգեւոր տաճար մը, սուրբ քահանայութիւն մը, որպէսզի մատուցանէք հոգեւոր զոհեր, Աստուծոյ ընդունելի՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: **6** Որովհետեւ Գիրքին մէջ ալ կայ. «Ահա՛ Սիոնի մէջ կը դնեմ ծայրագոյն անկիւնաքար մը, ընտիր ու պատուական, եւ ո՛վ որ հաւատայ անոր՝ բնան ամօթահար պիտի չըլլայ»: **7** Ուրեմն ձեզի՝ որ կը հաւատաք՝ պատուական է ան, իսկ անհնազանդներուն համար՝ «այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անկիւն եղաւ անկիւնաքարը, **8** ու սայթաքումի քար եւ գայթակղութեան ժայռ՝ անոնց՝ որ խօսքին անհնազանդ ըլլալով կը գայթին, որուն համար ալ որոշուած էին: **9** Բայց դուք ընտրուած ցեղ մըն էք, թագաւորական քահանայութիւն մը, սուրբ ազգ մը, սեփական ժողովուրդ մը,

որպեսզի հռչակէք առաքինութիւնները անոր՝ որ կանչեց ձեզ խաւարէն իր սքանչելի յոյսին: **10** Ժամանակին ժողովուրդ չէիք, բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք. առանց ողորմութեան էիք, բայց հիմա ողորմութիւն գտաք: **11** Սիրելիներ, կ'աղաչեմ ձեզ, պանդուխտներու եւ գաղթականներու պէս՝ ետ կեցէք մարմնաւոր ցանկութիւններէն, որոնք կը մարտնչին անծին դէմ: **12** Պարկեշտ վարք ունեցէք հեթանոսներուն մէջ, որպէսզի՝ այն բանին համար որ կը բամբասեն ձեզ իբր չարագործներ, այցելութեան օրը փառաւորեն Աստուած՝ տեսնելով ձեր բարի գործերը: **13** Ուստի հպատակեցէք ամեն մարդկային հաստատութեան՝ Տէրոջ համար. ըլլայ թագաւորին՝ որպէս բարձրագոյնին, **14** ըլլայ կառավարիչներուն՝ որպէս անոր կողմէն դրկուածներու, վրժ առնելու չարագործներէն եւ գովելու բարեգործները: **15** Որովհետեւ Աստուծոյ կամքն է որ պապանձեցնէք անմիտ մարդոց անգիտութիւնը՝ բարիք գործելով, **16** ըլլալով ճգատ բայց գործածելով ձեր ազատութիւնը ոչ թէ որպէս չարամտութեան ծածկոց, հապա՝ իբր Աստուծոյ ծառաներ: **17** Պատուեցէք բոլորը. սիրեցէք եղբայրները. վախցէք Աստուծմէ. պատուեցէք թագաւորը: **18** Ծառաներ, հպատակեցէք ձեր տէրերուն ամբողջ երկիւղածութեամբ. ոչ միայն բարիներուն եւ ազնիւներուն, այլ նաեւ կամակործներուն: **19** Բանի որ եթէ մէկը՝ Աստուծոյ հանդէպ բարի խղճմտանքով՝ տոկայ անիրաւօրէն չարչարուելու տրտմութեան, ասիկա շնորհք մըն է: **20** Արդարեւ գովեստի արժանի ինչ կայ, եթէ տոկաք՝ մինչ կը կռփահարուիք մեղանչած ըլլալով: Բայց եթէ տոկաք՝ մինչ կը չարչարուիք բարիք գործած ըլլալով, ասիկա շնորհք մըն է Աստուծոյ բով: **21** Բանի որ դուք կանչուեցաք այս բանին համար, որովհետեւ Քրիստոսն ալ չարչարուեցաւ ձեզի համար եւ օրինակ թողուց ձեզի՝ որպէսզի հետեւիք իր հետքերուն: **22** Ան մեղք չգործեց, ոչ ալ նենգութիւն գտնուեցաւ անոր բերանին մէջ: **23** Երբ կը հեզնուէր, փոխարէնը չէր հեզներ. կը չարչարուէր, բայց չէր սպառնար, հապա կը յանձնէր ինքզինք արդարութեամբ դատողին: **24** Ինք բաւեց մեր մեղքերը խաչափայտին վրայ՝ իր մարմինով, որպէսզի՝ զերծ ըլլալով մեղքէն՝ ապրինք արդարութեան համար: Դուք անոր վերքերով բժշկուեցաք. **25** որովհետեւ մոլորեալ ռիշարներու պէս էիք, բայց հիմա վերադարձաք ձեր անձերուն Յովիւսին եւ Տեսուչին:

3 Նմանապէս դուք, կիներ, հպատակեցէք ձեր ամուսիններուն, որպէսզի եթէ նոյնիսկ ոմանք չանասան խօսքին, շահուին առանց խօսքի՝ կիներուն վարքով, **2** մինչ կը տեսնեն ձեր մաքրակեցնալ ու երկիւղած վարքը: **3** Ձեր

զարդարանքը թող չըլլայ դուքսէն՝ մագերու հիւսքերով, ոսկիներու շարքերով կամ շքեղ հանդերձներ հագնելով, **4** հապա ձեր զարդը թող ըլլայ սիրտին ծածուկ մարդը, հեզ եւ հանդարտ հոգիի մը անապականութեամբ, ինչ որ թանկագին է Աստուծոյ առջեւ: **5** Որովհետեւ ժամանակին սուրբ կիներն այ, որոնք կը յուսային Աստուծոյ, այսպէս կը զարդարէին իրենք զիրենք՝ հպատակելով իրենց ամուսիններուն, **6** ինչպէս Սառա կը հնազանդէր Աբրահամի՝ տէր կոչելով զայն: Դուք անոր զաւակներն էք, քանի բարիք կը գործէք ու չէք վախճար որեւէ սարսափէ: **7** Նմանապէս դուք, ամուսիններ, գիտակցելով բնակեցէք անոնց հետ, պատուելով կիները իբր աւելի տկար անօթներ եւ կեանքի շնորհքին ժառանգակիցներ, որպէսզի ձեր աղօթքները չընդհատուին: **8** Վերջապէս, բոլորդ եղէք համախոհ, կարեկից, եղբայրասէր, գթած ու բարեսիրտ: **9** Չարիքի փոխարէն չարիք մի՛ հատուցանէք, կամ հեզանքի փոխարէն՝ հեզանք. այլ ընդհակառակը՝ օրհնեցէք, գիտնալով թէ ատոր համար կանչուեցաք, որպէսզի օրհնութիւն ժառանգէք: **10** Որովհետեւ «ան որ կ'ուզէ կեանքը սիրել ու բարի օրեր տեսնել, թող դադրեցնէ իր լեզուին չարախօսութիւնը, եւ իր շրթունքը խաբէութիւն թող չխօսի: **11** Չարութենէ թող հեռանայ ու բարիք գործէ. խաղաղութիւն թող փնտռէ եւ անոր հետամուտ ըլլայ: **12** Որովհետեւ Տէրոջ աչքերը արդարներուն վրայ են, ու իր կանջները բաց են անոնց աղերսանքին. բայց Տէրոջ երեսը չարագործներուն դէմ է»: **13** Եւ ո՞վ պիտի չարչարէ ձեզ՝ եթէ դուք նմանիք բարիին: **14** Բայց նոյնիսկ եթէ չարչարուիք արդարութեան համար՝ երանելի էք, եւ մի՛ վախճաք անոնց ահէն, ու մի՛ վրդովիք: **15** Հապա սրբացուցէք Տէր Աստուածը ձեր սիրտերուն մէջ, եւ միշտ պատրաստ եղէք հեզութեամբ ու երկիւղածութեամբ ջատագովական ներկայացնելու ամեն մէկուն՝ որ կը խնդրէ ձեզմէ ձեր մէջ եղած յոյսին պատճառը. **16** բարի խղճմտանք ունեցէք, որպէսզի՝ այն բանին համար որ կը բամբասեն ձեզ իբր չարագործներ, ամօթահար ըլլան անոնք՝ որ կը պախարակեն Քրիստոսով եղած ձեր բարի վարքը: **17** Որովհետեւ աւելի լաւ է չարչարուիլ՝ եթէ այդ է Աստուծոյ կամքը - բարիք ընելով, քան թէ չարիք ընելով: **18** Արդարեւ Քրիստոսն ալ մէկ անգամ չարչարուեցաւ՝ մեղքերու համար, Արդարը՝ անարդարներուն համար, որպէսզի մօտեցնէ մեզ Աստուծոյ: Ան մարմինով մեռուեցաւ, բայց Հոգիով կեանք ստացաւ, **19** եւ անով ալ գնաց ու քարոզեց բանտի մէջ եղած հոգիներուն: **20** Անոնք ժամանակին անհնազանդ եղան, երբ Աստուծոյ համբերատարութիւնը կը սպասէր անոնց՝ Նոյի օրերը, մինչ տապանը կը

կերտուէր: Անոր մէջ քիչեր, այսինքն ութ անձ, փրկուեցան ջուրէն: 21 Անոր կրկնատիպը եղող մկրտութիւնն այլ հիմա կը փրկէ մեզ, (ոչ թէ մարմինն աղտը լքելը, հապա Աստուծոյ հանդէպ բարի խղճմտանքի մը յանձնառութիւնը,) Յիսուս Քրիստոսի յարութեամբ: 22 Ան երկինք գացած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է, եւ հրեշտակները, իշխանութիւններն ու զօրութիւնները հպատակած են իրեն:

4 Ուրեմն, քանի որ Քրիստոս չարչարուեցաւ մեզի համար՝ մարմինով, դո՛ւք ալ զինուեցէք նոյն մտադրութեամբ: Որովհետեւ ան որ չարչարուած է մարմինով՝ դադրած է մեղանշելէ, 2 որպէսզի՝ իր մարմինին մէջ մնացած ժամանակը՝ այլեւս ապրի ոչ թէ մարդոց ցանկութիւններուն համաձայն, հապա՝ Աստուծոյ կամքին համաձայն: 3 Որովհետեւ կը բաւէ մեզի գործադրած ըլլալ հեթանոսներուն կամքը՝ մեր կեանքին անցած ժամանակը, երբ կ'ընթանայինք ցոփութիւններու, ցանկութիւններու, զինեմտութիւններու, զեխութիւններու, արբեցութիւններու եւ անօրէն կռապաշտութիւններու մէջ: 4 Անոնք տարօրինակ կը սեպեն, որ դուք չէք սուբար իրենց հետ դէպի նոյն անառակութեան ծայրայեղութիւնը, ու կը հայիոյեն ձեզի: 5 Անոնք հաշիւ պիտի տան անո՞ր որ պատրաստ է դատել ողջերն ու մեռելները, 6 քանի որ ան նպատակով մեռելներուն այլ աւետարանուեցաւ, որպէսզի դատուին մարմինով՝ մարդոց համեմատ, իսկ ապրին հոգիով՝ Աստուծոյ համաձայն: 7 Սակայն ամէն բանի վախճանը մօտեցած է. ուրեմն խոհեմ եղէք, եւ արթուն կեցէք՝ աղօթելու համար: 8 Ամեն բանէ առաջ՝ ջերմեռանդ սեր ունեցէք իրարու հանդէպ. որովհետեւ սերը կը ծածկէ մեղքերու բազմութիւնը: 9 Հիւրասեր եղէք իրարու հանդէպ՝ առանց տրտնջելու: 10 Քանի ձեզմէ իւրաքանչիւրը ստացած է շնորհ մը, սպասարկեցէք զայն իրարու՝ Աստուծոյ բազմազան շնորհքին բարի տնտեսներուն պէս: 11 Եթէ մէկը խօսի, թող խօսի Աստուծոյ պատգամներուն պէս. եթէ մէկը սպասարկէ, թող սպասարկէ Աստուծոյ հայթայթած ոյժին համեմատ. որպէսզի ամէն բանի մէջ Աստուած փառաւորուի Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որուն կը պատկանին փառքն ու զօրութիւնը դարձէ դարձ: Ամեն: (aiōn g165) 12 Սիրելիներ, տարօրինակ մի՛ սեպէք այն փորձութեան հրդեհը, որ կ'ըլլայ ձեզ փորձելու համար, որպէս թէ օտար բան մը կը պատահի ձեզի: 13 Չապա ուրախացէք՝ քանի որ կը հաղորդակցիք Քրիստոսի չարչարանքներուն, որպէսզի անոր փառքի յայտնութեան ատենն ալ ուրախանաք ցնծութեամբ: 14 Եթէ նախատուիք Քրիստոսի անունին համար՝ երանելի էք, որովհետեւ փառքի (ու զօրութեան) եւ Աստուծոյ

Յոգին հանգչած է ձեր վրայ. արդարեւ ան կը հայիոյուի անոնցմէ, բայց կը փառաւորուի ձեզմէ: 15 Ձեզմէ ոչ մէկը թող չարչարուի իբր մարդասպան, կամ գող, կամ չարագործ, կամ իբր ուրիշին միջամուխ: 16 Սակայն եթէ չարչարուի իբր քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ, հապա թող փառաւորէ Աստուած այս մասին: 17 Որովհետեւ ատենը եկած է՝ որ դատաստանը սկսի Աստուծոյ տունէն: Ու եթէ նախ սկսի մեզմէ, հապա ինչ պիտի ըլլայ վախճանը անոնց՝ որ չեն անսար Աստուծոյ ավետարանին: 18 Եթէ արդարը հազիւ կը փրկուի, ինչ պիտի ըլլան՝ անբարիշտն ու մեղաւորը: 19 Հետեւաբար, անոնք որ կը չարչարուին Աստուծոյ կամքին համաձայն, բարիք գործելով թող աւանդեն իրենց անձերը անոր՝ իբր հաւատարիմ Արարիչին:

5 Կը յորդորեմ ձեր մէջ եղող երեցները, նա ալ ըլլալով երէց իրենց պէս, Քրիստոսի չարչարանքներուն վկայ, նաեւ հաղորդակից այն փառքին՝ որ պիտի յայտնուի: 2 Ի՞նչու երէց Աստուծոյ հօտը՝ որ ձեր մէջ է, տեսուչ ըլլալով՝ ոչ թէ հարկադրաբար, հապա՝ կամովին. ոչ թէ ամօթայի շահախնդրութեամբ, հապա՝ յօժարութեամբ. 3 ոչ ալ տիրապետելով ձեզմին վրայ, հապա՝ տիպար ըլլալով հօտին. 4 ու երբ Յովուապետը երեւնայ, պիտի ստանաք փառքի անթառամ պսակը: 5 Նմանապէս դո՛ւք, դեռատիներ, հպատակեցէք տարեցներուն: Բոլորդ իրարու հպատակելով՝ խոնարհութիւն հագէք. որովհետեւ «Աստուած կ'ընդդիմանայ ամբարտաւաններուն, բայց շնորհք կու տայ խոնարհներուն»: 6 Ուրեմն խոնարհեցէք Աստուծոյ հօրը ձեզին տակ, որպէսզի ժամանակին բարձրացնէ ձեզ: 7 Ձեր ամէն հոգը ձեզեցէք անոր վրայ, որովհետեւ ան կը հոգայ ձեզ: 8 Չզանտ եղէք, արթուն կեցէք. որովհետեւ ձեր ոտխը՝ Չարախօսը՝ կը շրջի մռնչող առիծի պէս, փնտռելով թէ ո՞վ կ'լլէ: 9 Դիմադրեցէք անոր՝ ամուր հաւատքով, զիտնալով թէ ձեր եղբայրներն ալ աշխարհի մէջ կը կրեն նոյն չարչարանքները: 10 Եւ ամէն շնորհքի Աստուածը, որ իր յաւիտենական փառքին կանչեց մեզ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով, ձեզ կատարեալ պիտի ընէ, ամրացնէ, ուժովցնէ եւ անսասան հիմերու վրայ դնէ, երբ չարչարուիք քիչ մը ատեն: (aiōnios g166) 11 Իրէն են փառքը եւ զօրութիւնը դարձէ դարձ: Ամեն: (aiōn g165) 12 Սիղուանոսի միջոցով, որ՝ ինչպէս կը սեպեմ՝ հաւատարիմ եղբայր մըն է, գրեցի ձեզի համառօտաբար, յորդորելով ու վկայելով թէ այս է Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը, որուն մէջ հաստատ կեցած էք: 13 Կը բարեւէ ձեզ Բաբելոնի մէջ եղած եկեղեցին, որ ընտրուած է ձեզի հետ, նաեւ Մարկոս՝ իմ որդի: 14 Բարեւեցէք զիրար սիրոյ համբոյրով: Խաղաղութիւն ձեր բոլորին՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էք: Ամեն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ

1 Սիմոն Պետրոս, ծառայ եւ առաքեալ Յիսուս Բրիստոսի, անոնց՝ որոնց վիճակուած է նոյն պատուական հաւատքը մեզի հետ, Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Բրիստոսի արդարութեամբ: **2** շնորհք եւ խաղաղութիւն թող շատնան ձեր վրայ Աստուծոյ եւ մեր Տէրոջ՝ Յիսուսի ճանաչումով: **3** Արդարեւ իր աստուածային զօրութիւնը պարգեւեց մեզի ամէն ինչ՝ որ կը վերաբերի կեանքի ու բարեպաշտութեան, ճանչցնելով ան՝ որ կանչեց մեզ փառքի եւ առաքինութեան: **4** Ասոնցմով ամենամեծ ու պատուական խոստումներ պարգեւուած են մեզի, որպէսզի անոնցմով հաղորդակցիք աստուածային բնութեան՝ փախչելով ապականութենէն, որ ցանկութենէն յառաջացած է աշխարհի մէջ: **5** Ասոր համար ալ՝ ամբողջ փութաջանութեամբ անելցուցէ՛ք ձեր հաւատքին վրայ առաքինութիւն, առաքինութեան վրայ՝ գիտութիւն, **6** գիտութեան վրայ՝ ժուժկալութիւն, ժուժկալութեան վրայ՝ համբերութիւն, համբերութեան վրայ՝ բարեպաշտութիւն, **7** բարեպաշտութեան վրայ՝ եղբայրսիրութիւն, ու եղբայրսիրութեան վրայ՝ սէր: **8** Ռոպիտետե եթէ այս բաները ըլլան ձեր մէջ եւ անելնան, անգործ ու անպտուղ չեն ընել ձեզ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Բրիստոսի ճանաչումով: **9** Բայց ան՝ որուն մէջ այս բաները չկան՝ կոյր է, կարճատես, եւ մոռցած է իր հին մեղքերէն մաքրուած ըլլալը: **10** Ուստի, եղբայրներ, առաւելապէս ջանացէ՛ք՝ որ հաստատեք ձեր յոյճումն ու ընտրութիւնը, որովհետեւ ասիկա ընելով՝ բնաւ պիտի չսայթաքիք: **11** արդարեւ այնպէս է որ ճոխութեամբ պիտի հայթայթուի ձեզի մեր Տէրոջ ու Փրկիչին՝ Յիսուս Բրիստոսի յաւիտենական թագաւորութեան մուտքը: **(aiōnios g166)** **12** Ուստի երբեք անհոգ պիտի չըլլամ միշտ յիշեցնելու ձեզի այս բաները, թէպէտ գիտէք եւ ամրացած էք ներկայ ճշմարտութեան մէջ: **13** Իրաւացի կը համարեմ, այնքան ատեն որ այս մարմինի մէջ եմ, յիշեցնելով ձեզ արթուն պահել, **14** գիտնալով թէ շուտով պիտի լքեն այս մարմինս, ինչպէս մեր Տէրը՝ Յիսուս Բրիստոս բացայայտեց ինծի: **15** Ուստի պիտի ջանամ որ միշտ յիշէք այս բաները՝ այս աշխարհէն մեկնելէս ետքն ալ: **16** Արդարեւ մենք չհետեւեցանք յերկրածոյ առասպելներու, երբ գիտցուցինք ձեզի մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Բրիստոսի զօրութիւնն ու գալուստը, հապա ականատես եղանք անոր մեծափառութեան: **17** Ռոպիտետե ինք պատիւ եւ փառք ստացաւ Հայր Աստուծմէ, երբ այն մեծավայելուչ փառքէն այսպիսի ձայն մը եկաւ

իրեն. «Այս է իմ սիրելի Ռոդիս՝ որուն ես հաճեցայ»: **18** Ու մենք լսեցինք երկինքէն եկած այս ձայնը, երբ անոր հետ էինք սուրբ լեռան վրայ: **19** Նաեւ ունինք մարգարեական խօսքը՝ որ անելի հաստատուն է, ու նպաստաւոր է՝ ուշադիր ըլլալ անոր, որպէս թէ մուշ տեղը լուսաւորող ճրագի մը, մինչեւ որ օրը լուսնայ եւ արուսեակը ծագի ձեր սիրտերուն մէջ: **20** Բայց նախ սա՛ գիտցէ՛ք՝ թէ Գիրքերուն ո՛չ մէկ Մարգարեութիւնը ունի իր յատուկ մեկնութիւնը. **21** որովհետեւ Մարգարեութիւնը երբեք չորոտեցաւ մարդոց կամքին համաձայն, հապա Աստուծոյ սուրբ մարդիկը խօսեցան՝ մղուած Սուրբ Հոգիէն:

2 Բայց նաեւ սուտ մարգարէներ կային ժողովուրդին մէջ, ինչպէս ձեր մէջ ալ պիտի ըլլան սուտ վարդապետներ, որոնք գաղտնի պիտի ներմուծեն կորստաբեր հերձուածներ, եւ ուրանալով զիրենք գնող Տէրը՝ արագահաս կորուստ պիտի բերեն իրենց վրայ: **2** Շատեր պիտի հետեւին անոնց կորստաբեր ճամբաներուն՝, եւ անոնց պատճառով ճշմարտութեան ճամբան պիտի հայհոյուի: **3** Անոնք ազահոլութեամբ ու շինծու խօսքերով պիտի շահագործեն ձեզ. սակայն անոնց դատաստանը՝ վաղուց պատրաստ ըլլալով՝ անգործ չէ, եւ անոնց կորուստը չի մրավիտ: **4** Արդարեւ Աստուած չիսնայեց մեղանչած հրեշտակներուն, հապա նետեց տարտարոսը ու մատնեց մթութեան կապանքներուն՝ դատաստանի վերապահելու համար: **(Tartaroօ g5020)** **5** Նաեւ չիսնայեց նախկին աշխարհին. բայց պահեց Նոյը՝ ուղերորդ անձը, արդարութեան բարոզիչը, երբ Զրիեղեղը բերաւ ամբարիշտներու աշխարհին վրայ: **6** Մոխիրի վերածելով Սողոմոնի ու Գոմորի բաղաթները՝ դատապարտեց զանոնք կործանումով, եւ օրինակ դարձուց յետագայ ամբարիշտներուն. **7** սակայն ազատեց արդար Ղովտը, որ ընկճուած էր անօրէններուն շուայտ վարքէն: **8** (Ռոպիտետե անոնց մէջ բնակող այդ արդարը, տեսնելով ու լսելով անոնց անօրէն գործերը, օրէ օր կը տանջեր իր արդար անձը:) **9** Տէրը գիտէ բարեպաշտները ազատել փորձութենէ, եւ անարդարները վերապահել դատաստանի օրունա՝ պատուհասի համար. **10** մամաւանդ անոնք՝ որ կ'ընթանան մարմինի ետեւէն՝ պղծութեան ցանկութեամբ, ու կ'արհամարհեն տէրութիւնը: Յանդուգն եւ ինքնահաւան ըլլալով՝ չեն դողար փառաւորներուն հայհոյելով, **11** մինչդեռ հրեշտակները՝ որ անոնցմէ անելի մեծ են ոյժով ու կարողութեամբ՝ Տէրոջ առջեւ հայհոյալից դատավճիռ կըն արձակելը՝ անոնց դէմ: **12** Իսկ ատոնք չը հայհոյեն իրենց չգիտցած բաները. սակայն բնութեան ամբան կենդանիներուն պէս, (որոնք եղած են որսի եւ ապականութեան համար,) պիտի ապականին

իրենց ապականութեան մէջ, 13 ստանալով անիրաւութեան վարձատրութիւնը: Ատոնք ցերեկուան մէջ եղած հեշտանքը հաճոյք կը համարեն: Բիծ ու արատ են, զուարճանալով իրենց խաբէութիւններով՝ մինչ խրախճանք կ'ընեն ձեզի հետ: 14 Շնութեամբ յի աչքեր ունին, որոնք երբեք չեն դադրիր մեղանչելէ՝ խաբելով անհաստատ անձերը: Ազահութեան վարժուած սիրտ ունին, եւ անիծեալ զաւակներ են: 15 Ուղիղ ճամբան ձգելով մոլորեցան՝ հետեւելով Բեւութեան Բաղասամի ճամբային, որ սիրեց անիրաւութեան վարձքը: 16 Բայց կշտամբուեցաւ իր օրինազանցութեան համար, երբ մունջ էշը՝ խօսելով մարդկային ձայնով՝ արգիլեց մարգարէին անմտութիւնը: 17 Ատոնք անջուր աղբիւրներ են, ու փոթորիկէն քշուած ամպեր, որոնց վերապահուած է խաւարին մթութիւնը յաւիտեան: (questioned) 18 Քանի որ երբ կը խօսին ունայնութեան յոխորտաբանութիւններ, մարմինի ցանկութիւններով, ցոփութիւններով կը խաբեն անոնք՝ որ հազիւ փախեր Էին մոլորութեան մէջ ընթացողներէն: 19 Ազատութիւն կը խոստանան անոնց, մինչդեռ իրենք ստրուկներ են ապականութեան. որովհետեւ մէկը ինչ բանէ որ պարտուի, ստրուկ կ'ըլլայ անոր: 20 Արդարեւ եթէ իրենք, փախչելէ ետք աշխարհի պղծութիւններէն՝ Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի ճանաչումով, դարձեալ կաշկանդուին ու պարտուին անոնցմէ, իրենց վախճանը ւաւելի գէշ կ'ըլլայ առաջին վիճակէն: 21 Որովհետեւ ւաւելի լաւ կ'ըլլար իրենց՝ որ բնաւ չգիտնային արդարութեան ճամբան, քան թէ՝ գիտնալէ ետք՝ հեռանային իրենց աւանդուած սուրբ պատուիրանէն: 22 Սակայն իրենց պատահեցաւ ինչ որ ճշմարիտ առակը կ'ընէ. «Շունը կը վերադառնայ իր փսխածին, ու լուացուած խոզը՝ ցելխին մէջ թաւալելու»:

3 Սիրելիներ, այս երկրորդ նամակն է որ կը գրեմ ձեզի: Երկուքին մէջ ալ՝ յիշեցնելով արթուն կը պահեմ ձեր անկեղծ միտքը, 2 որպէսզի յիշէք սուրբ մարգարէներուն նախապէս ըսած խօսքերը, նաեւ մեր՝ այսինքն Տէրոջ ու Փրկիչին առաքեալներուն պատուէրը: 3 Նախ սա՛ գիտցէք՝ թէ վերջին օրերը պիտի գան ծաղրողներ, որոնք պիտի ընթանան իրենց սեփական ցանկութիւններուն համաձայն 4 եւ պիտի ըսեն. «Ո՛րք է անոր գալուստին խոստումը, որովհետեւ հայրերուն ննջելէն ի վեր՝ ամէն բան կը մնայ այնպէս, ինչպէս որ էր արարչութեան սկիզբը»: 5 Քանի որ անոնք կ'ուզեն սա՛ թաքուն պահել, թէ երկինք վաղուց կար Աստուծոյ խօսքով, ու երկիր միասին կանգուն էր՝ ջուրերէն եւ ջուրերուն մէջտեղ: 6 Անով կորսուեցաւ այն ատենուան աշխարհը՝ ջրհեղեղով: 7 Իսկ երկինքն ու երկիրը որ կան հիմա՝ պահեստի դրուած են

նոյն խօսքով, վերապահուած կրակի համար՝ մինչեւ դատաստանին եւ ամբարիշտ մարդոց կորուստին օրը: 8 Բայց, սիրելիներ, սա՛ մէկ բանը թող թաքուն չմնայ ձեզմէ, թէ Տէրոջ քով՝ մէկ օրը հազար տարուան պէս է, ու հազար տարին՝ մէկ օրուան պէս: 9 Տէրը չի յապաղիր իր խոստումը գործադրելու մէջ, ինչպէս ոմանք յապաղած կը համարեն, հապա՛ համբերատար է մեզի հանդէպ, որովհետեւ կը փափաքի որ ո՛չ մէկը կորսուի, հապա՛ բոլորը ընդունին ապաշխարութիւնը: 10 Սակայն Տէրոջ օրը պիտի գայ գոյի պէս: Այդ ատեն երկինքը պիտի անցնի շառաչւնով, տարրերը բռնկելով պիտի անջատուին, իսկ երկիրը եւ անոր մէջ եղող գործերը պիտի այրուին: 11 Ուրեմն, քանի որ այս բոլոր բաները պիտի լուծուին, ինչպիսի մարդիկ պէտք է ըլլաք՝ սուրբ վարքով ու բարեպաշտութեամբ, 12 սպասելով եւ փութալով Աստուծոյ օրուան գալուստին, երբ հրավառ երկինքը պիտի լուծուի, ու տարրերը բռնկելով պիտի հալին: 13 Սակայն մենք՝ իր խոստումին համաձայն՝ կը սպասենք նոր երկինքի մը եւ նոր երկրի մը, որոնց մէջ արդարութիւնը կը բնակի: 14 Ուստի, սիրելիներ, սպասելով ասոնց՝ փութացէք որ ան գտնէ ձեզ խաղաղութեան մէջ, անքիծ եւ անարատ. 15 փրկութիւն համարեցէք մեր Տէրոջ համբերատարութիւնը, ինչպէս մեր սիրելի եղբայրը՝ Պօղոս ալ գրեց ձեզի, իրեն տրուած իմաստութեամբ: 16 Բոլոր նամակներուն մէջ ալ կը խօսի այս բաներուն մասին. անոնց մէջ կան քանի մը դժուարիմայ խօսքեր, որ տգետներն ու անհաստատները կը խեղաթիւրեն՝ ինչպէս միւս Գիրքերն ալ՝ իրենց սեփական կորուստին համար: 17 Ուրեմն դուք, սիրելիներ, կանխաւ գիտնալով այս բաները, զգուշացէք որ չյինաք ձեր ամբողջութենէ՝ տարուած անօրէններուն մոլորութենէն: 18 Հապա աճեցէք շնորհքով, եւ մեր Տէրոջ ու Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի գիտութեամբ: Անոր փանք թէ՛ հիմա, թէ՛ մինչեւ յաւիտենական օրը: Ամէն: (aiōn g165)

ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

1 Կեանքի Խօսքին մասին - որ սկիզբէն էր, որ մենք լսեցինք, որ մեր աչքերով տեսանք, որ դիտեցինք ու մեր ձեռքերը շօշափեցին. **2** (արդարեւ կեանքը յայտնուեցաւ, մենք տեսանք զայն, եւ կը վկայենք ու կը պատմենք ձեզի այդ յաւիտենական կեանքին մասին, որ Յօրը քով էր եւ յայտնուեցաւ մեզի.) - (aiōnios g166) **3** Ինչ որ տեսանք ու լսեցինք՝ կը պատմենք ձեզի, որպէսզի դուք ալ հաղորդուիք ունենաք մեզի հետ: Մեր հաղորդութիւնը Յօրը հետ է, եւ իր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի հետ: **4** Կը գրենք ձեզի այս բաները, որպէսզի ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: **5** Եւ սա՛ է այն պատգամը՝ որ լսեցինք իրմէ ու կը հաղորդենք ձեզի, թէ Աստուած լոյս է, եւ անոր մէջ բնաւ խաւար չկայ: **6** Եթէ՛ ըսենք. «Մենք հաղորդութիւն ունինք անոր հետ», սակայն խաւարի մէջ ընթանանք, կը ստենք ու չենք կիրարկեր ճշմարտութիւնը: **7** Իսկ եթէ՛ լոյսի մէջ ընթանանք, ինչպէս ան լոյսի մէջ է, հաղորդութիւն կ'ունենանք իրարու հետ, եւ անոր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի արիւնը կը մաքրէ մեզ ամեն մտքէ: **8** Եթէ՛ ըսենք. «Մենք մեղք մը չունինք», կը խաբենք մենք մեզ, ու ճշմարտութիւն չկայ մեր մէջ: **9** Իսկ եթէ՛ խոստովանինք մեր մեղքերը, ան հաւատարիմ եւ արդար է՝ ներելու մեր մեղքերը, ու մաքրելու մեզ ամեն անիրաւութենէ: **10** Եթէ՛ ըսենք. «Մենք մեղանչած չենք», ստախօս կը նկատենք՝ զայն, եւ անոր խօսքը մեր մէջ չէ:

2 Որդեակներս, կը գրեմ ձեզի այս բաները՝ որպէսզի չմեղանչէք. իսկ եթէ՛ մեկը մեղանչէ, Յօրը քով ունինք Բարեխօս մը՝ Յիսուս Քրիստոս արդարը: **2** Ա՛ն է մեր մեղքերուն բաւութիւնը. եւ ո՛չ միայն մեր, այլ նաեւ ամբողջ աշխարհի մեղքերուն: **3** Եթէ՛ պահենք անոր պատուիրանները, ասով կը գիտնանք թէ կը ճանչնանք զայն: **4** Ո՛վ որ կ'ըսէ. «Ես կը ճանչնամ զայն», բայց չի պահեր անոր պատուիրանները, ստախօս է, եւ իր մէջ ճշմարտութիւն չկայ: **5** Բայց ո՛վ որ կը պահէ անոր խօսքը, Աստուծոյ սերը իրապէս կատարեալ է իր մէջ. ասով կը գիտնանք թէ անոր մէջ ենք: **6** Ո՛վ որ կ'ըսէ թէ կը բնակի անոր մէջ, պարտաւոր է ընթանալ այնպէս՝ ինչպէս ան ընթացաւ: **7** Եղբայրներ, կը գրեմ ձեզի ո՛չ թէ նոր պատուիրան մը, հապա հին պատուիրան մը՝ որ սկիզբէն ունէիք: Յին պատուիրանը այն խօսքն է՝ որ դուք սկիզբէն լսեցիք: **8** Դարձեալ՝ կը գրեմ ձեզի նոր պատուիրան մը, որ ճշմարիտ է անոր մէջ եւ ձեր մէջ. որովհետեւ խաւարը կ'անցնի ու ճշմարիտ լոյսը արդէն կը փայլի: **9** Ա՛ն որ կ'ըսէ թէ լոյսի մէջ է եւ կ'ատէ իր եղբայրը, տակաւին խաւարի մէջ է: **10**

Ա՛ն որ կը սիրէ իր եղբայրը, կը բնակի լոյսի մէջ, ու զայնակողութիւն չկայ իր մէջ: **11** Բայց ան որ կ'ատէ իր եղբայրը՝ խաւարի մէջ է, խաւարի մէջ կը քալէ եւ չի գիտեր թէ ո՛ր կ'երթայ, որովհետեւ խաւարը կուրցուցած է իր աչքերը: **12** Կը գրեմ ձեզի, որդեակներ, որովհետեւ ձեր մեղքերը ներուած են ձեզի՝ անոր անուին համար: **13** Կը գրեմ ձեզի, հայրեր, որովհետեւ դուք ճանչցաք ան՝ որ սկիզբէն է: Կը գրեմ ձեզի, երիտասարդներ, որովհետեւ դուք յաղթեցիք Չարին: **14** Գրեցի ձեզի, զաւակներ, որովհետեւ դուք ճանչցաք Յայրը: Գրեցի ձեզի, հայրեր, որովհետեւ դուք ճանչցաք ան՝ որ սկիզբէն է: Գրեցի ձեզի, երիտասարդներ, որովհետեւ դուք ուժեղ էք, եւ Աստուծոյ խօսքը կը բնակի ձեր մէջ, ու յաղթեցիք Չարին: **15** Մի սիրէք աշխարհը, ո՛չ ալ ինչ որ աշխարհի մէջ է: **16** Եթէ՛ մեկը կը սիրէ աշխարհը, Յօրը սերը չկայ իր մէջ. որովհետեւ ամեն ինչ որ աշխարհի մէջ է՝ մարմնի ցանկութիւնը, աչքերու ցանկութիւնը եւ այս կեանքին ամբարտաւանութիւնը՝ Յօրմէն չէ, հապա այս աշխարհէն է: **17** Աշխարհն ալ կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ. բայց ան որ կը գործադրէ Աստուծոյ կամքը՝ կը մնայ յաւիտենաւ: (aiōn g165) **18** Չաւակներ, վերջին ժամն է. եւ ինչպէս լսեցիք թէ Նեռը պիտի գայ, արդէն շատ նեռեր կան. ասկէ կը գիտնանք թէ վերջին ժամն է: **19** Անոնք մեր մէջէն ելան, բայց մեզմէ չեն. որովհետեւ եթէ ըլլային մեզմէ, կը մնային մեզի հետ: Բայց մեզմէ ելան, որպէսզի բացայայտուի թէ անոնք բոլորն ալ մեզմէ չեն: **20** Սակայն դուք օծութիւն ունիք Սուրբէն, ու զիտէք ամեն բան: **21** Չգրեցի ձեզի՝ որպէս թէ չէք գիտեր ճշմարտութիւնը, հապա՝ որովհետեւ գիտէք զայն, եւ քանի որ սուտը ճշմարտութենէն չէ: **22** Ո՛վ է ստախօսը, եթէ ոչ ան՝ որ կ'ուրանայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է. նեռը ան է՝ որ կ'ուրանայ Յայրն ու Որդին: **23** Ո՛վ որ կ'ուրանայ Որդին, անկա Յայրն ալ չունի. (բայց ան որ կը դաւանի Որդին, անկա Յայրն ալ ունի.): **24** Արեւմն ինչ որ լսեցիք սկիզբէն՝ թող բնակի ձեր մէջ. եթէ ձեր մէջ բնակի ինչ որ սկիզբէն լսեցիք, դուք ալ պիտի բնակիք Որդիին մէջ ու Յօրը մէջ: **25** Եւ սա՛ է այն խոստումը՝ որ ինք տուաւ ձեզի, այսինքն՝ յաւիտենական կեանքը: (aiōnios g166) **26** Գրեցի ձեզի այս բաները՝ ձեզ մոլորեցնողներուն համար: **27** Այն օծութիւնը որ ստացաք իրմէ՝ կը բնակի ձեր մէջ. ուստի պէտք չկայ որ մեկը սորվեցնէ ձեզի: Իսկ քանի որ այդ նոյն օծութիւնը կը սորվեցնէ ձեզ ամեն բան, ու ճշմարիտ է եւ ո՛չ թէ սուտ, իր մէջ բնակեցէք՝ ինչպէս ան սորվեցուց ձեզի: **28** Արեւմն հիմա, որդեակներ, բնակեցէք իր մէջ, որպէսզի երբ ինք երեւնայ՝ համարձակութիւն ունենանք, ու չամչնանք իրմէ իր գալուստին ատենը: **29** Եթէ գիտէք թէ ինք արդար է, կ'ըմբռնէք թէ ո՛վ որ արդարութիւն կը գործէ՝ իրմէ ծնած է:

3 Տեսէք թէ Յայրը ինչպիսի՜ սեր շնորհեց մեզի, որպէսզի մենք Աստուծոյ զաւակներ կոչուինք. ուստի աշխարհը չի ճանչնար մեզ, որովհետեւ չճանչցաւ զինք: **2** Սիրելիներ, իման մենք Աստուծոյ զաւակներն ենք, եւ տակաւին բացայայտ չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց գիտենք թէ երբ ինք երեւնայ՝ իրեն պէս պիտի ըլլանք, որովհետեւ պիտի տեսնենք զինք՝ ինչպէս որ է: **3** Ո՛վ որ այս յոյսը ունի անոր վրայ, կը մաքրագործէ ինքզինք՝ ինչպէս ան մաքուր է: **4** Ո՛վ որ մեղք կը գործէ՝ կը գործէ նաեւ անօրէնութիւն, եւ բռն մեղքը՝ անօրէնութիւն է: **5** Եւ զիտէք թէ ան յայտնուեցաւ՝ որպէսզի քաւէ մեր մեղքերը. բայց անոր մէջ մեղք չկայ: **6** Ո՛վ որ կը բնակի անոր մէջ՝ չի մեղանչեր. ո՛վ որ մեղանչէ, տեսած չէ զայն ու ճանչցած չէ զայն: **7** Որդեակներ, ո՛չ մէկը թող մոլորեցնէ ձեզ. ո՛վ որ արդարութիւն կը գործէ՝ արդար է, ինչպէս ան արդար է: **8** Ո՛վ որ մեղք կը գործէ՝ Չարախօսէն է, որովհետեւ Չարախօսը կը մեղանչէ սկիզբէն ի վեր. Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ՝ որպէսզի քանդէ Չարախօսին գործերը: **9** Ո՛վ որ Աստուծոմէ ծնած է՝ մեղք չի գործեր, որովհետեւ անոր սերմը կը մնայ իր մէջ. ու չի կրնար մեղանչել, քանի որ Աստուծոմէ ծնած է: **10** Ասով բացայայտ կ'ըլլան Աստուծոյ զաւակներն ու Չարախօսին զաւակները: Ո՛վ որ արդարութիւն չի գործեր՝ Աստուծոմէ չէ, ո՛չ ալ ան՝ որ չի սիրեր իր եղբայրը: **11** Արդարեւ սա՛ է այն պատգամը՝ որ դուք լսեցիք սկիզբէն, որ սիրենք զիրար: **12** Չըլլանք Կայենի պէս, որ Չարէն էր ու մորթեց իր եղբայրը: Եւ ինչո՞ւ մորթեց զայն. քանի որ իր գործերը չար էին, իսկ իր եղբօր գործերը՝ արդար: **13** Մի՛ գարմանաք, եղբայրներս, եթէ աշխարհը ատէ ձեզ: **14** Մենք գիտենք թէ անցանք մահէն կեանքի, որովհետեւ կը սիրենք եղբայրները. ան որ չի սիրեր եղբայրը՝ կը բնակի մահուան մէջ: **15** Ո՛վ որ կ'ատէ իր եղբայրը՝ մարդասպան է, եւ զիտէք թէ ո՛չ մէկ մարդասպանի մէջ կը բնակի յաւիտենական կեանքը: (aiōnios 9:16) **16** Մենք գիտցանք Քրիստոսի սերը, քանի որ ան ընծայեց իր անձը մեզի համար. մենք ալ պարտաւոր ենք ընծայել մեր անձը մեր եղբայրներուն համար: **17** Բայց եթէ մէկը՝ որ ունի այս աշխարհի ապրուստը, տեսնելով իր կարօտեալ եղբայրը՝ իր գուրջը բոցէ անկէ, ինչպէս անոր մէջ Աստուծոյ սերը բնակած կ'ըլլայ: **18** Որդեակներս, սիրենք ո՛չ թէ խօսքով ու լեզուով, հապա՛ գործով ու ճշմարտութեամբ: **19** Ասով կը գիտնանք թէ ճշմարտութենէն ենք, ու մեր սիրտերը կը վստահին անոր առջեւ երեւնալու: **20** որովհետեւ եթէ մեր սիրտը պարսաւէ մեզ, Աստուած աւելի մեծ է քան մեր սիրտը եւ գիտէ ամէն բան: **21** Սիրելիներ, եթէ մեր սիրտը չպարսաւէ մեզ, այն ատեն համարձակութիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առջեւ, **22** եւ ինչ որ խնդրենք՝ կը ստանանք անկէ, որովհետեւ կը

պահենք անոր պատուիրանները, ու կ'ընենք անոր առջեւ հաճելի եղած բաները: **23** Սա՛ է անոր պատուիրանը, որ հաւատանք իր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի անունին, ու սիրենք զիրար՝ ինչպէս պատուիրեց մեզի: **24** Ո՛վ որ կը պահէ անոր պատուիրանները՝ կը բնակի անոր մէջ, ան ալ՝ իր մէջ. եւ ասով գիտենք թէ ան կը բնակի մեր մէջ, այսինքն այն Յոգիով՝ որ տուաւ մեզի:

4 Սիրելիներ, մի՛ հաւատաք ամէն հոգիի, հապա քննեցէ՛ք հոգիները՝ թէ արդեօք Աստուծոմէ են. որովհետեւ շատ տուտ մարգարէներ երեւան ելած են աշխարհի մէջ: **2** Սա՛պէս կը ճանչնաք Աստուծոյ Յոգին.- ամէն հոգի որ կը դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս մարմինով եկաւ, Աստուծոմէ է: **3** Իսկ ամէն հոգի որ չի դաւանիր թէ Յիսուս Քրիստոս մարմինով եկաւ, Աստուծոմէ չէ. եւ այս է Նեոի հոգին, որուն մասին լսեցիք թէ պիտի գայ, ու արդէն աշխարհի մէջ է: **4** Դուք Աստուծոմէ էք, որդեակներ, եւ յաղթեցիք անոնց. որովհետեւ ան որ ձեր մէջ է՝ աւելի մեծ է, քան ան՝ որ աշխարհի մէջ է: **5** Անոնք աշխարհէն են. ուստի կը խօսին աշխարհի մասին, եւ աշխարհը մտիկ կ'ընէ անոնց: **6** Իսկ մենք Աստուծոմէ ենք. ան որ կը ճանչնայ Աստուած՝ մտիկ կ'ընէ մեզի, ան որ Աստուծոմէ չէ՝ մտիկ չ'ընէր մեզի: Ասով կը գիտնանք ճշմարտութեան Յոգին ու մոլորութեան հոգին: **7** Սիրելիներ, սիրենք զիրար, քանի որ սերը Աստուծոմէ է: Ո՛վ որ կը սիրէ՝ ծնած է Աստուծոմէ ու կը ճանչնայ Աստուած: **8** Ան՝ որ չի սիրեր՝ չի ճանչնար Աստուած, որովհետեւ Աստուած սեր է: **9** Աստուծոյ սերը սա՛պէս բացայայտուեցաւ մեզի հանդէպ. Աստուած աշխարհ ղրկեց իր միածին Որդին, որպէսզի ապրինք անոր միջոցով: **10** Սերը սա՛րկ մէջ է. ո՛չ թէ մենք սիրեցիք Աստուած, հապա ան սիրեց մեզ եւ ղրկեց իր Որդին՝ իբր քաւութիւն մեր մեղքերուն: **11** Սիրելիներ, եթէ Աստուած այսպէս սիրեց մեզ, մենք ալ պարտաւոր ենք սիրել զիրար: **12** Ո՛չ մէկը երբեք տեսած է Աստուած: Եթէ սիրենք զիրար, Աստուած կը բնակի մեր մէջ ու անոր սերը կատարեալ է: **13** Ան իր Յոգիէն տուաւ մեզի. սա՛ով գիտենք թէ մենք կը բնակինք անոր մէջ, ան ալ՝ մեր մէջ: **14** Ու մենք տեսանք եւ կը վկայենք թէ Յայրը ղրկեց իր Որդին իբր աշխարհի Փրկիչ: **15** Ո՛վ որ կը դաւանի թէ Յիսուս Աստուծոյ Որդին է, Աստուած կը բնակի անոր մէջ, ան ալ՝ Աստուծոյ մէջ: **16** Մենք գիտցանք Աստուծոյ մեզի հանդէպ ունեցած սերը, ու հաւատացինք: Աստուած սեր է. ան որ կը բնակի սիրոյ մէջ՝ կը բնակի Աստուծոյ մէջ, եւ Աստուած՝ անոր մէջ: **17** Ինչպէս ինք է, նոյնպէս մենք ենք այս աշխարհի մէջ. սա՛ով մեր սերը կատարեալ է, որպէսզի համարձակութիւն ունենանք դատաստանի օրը: **18** Սիրոյ մէջ վախ չկայ, հապա կատարեալ սերը կը վտարէ վախը. որովհետեւ վախը կ'ենթադրէ պատուհաս: Ուստի

նվ որ կը վախճայ՝ կատարեալ չէ սիրոյ մէջ: **19** Մենք կը սիրենք զայն, որովհետեւ նախ ան սիրեց մեզ: **20** Եթէ մէկը քսէ. «Ես կը սիրեմ Աստուած», եւ ատէ իր եղբայրը, ստախօս է. որովհետեւ ան որ չի սիրեր իր եղբայրը՝ որ կը տեսնէ, ինչպէս կրնայ սիրել Աստուած՝ որ չի տեսներ: **21** Եւ սա՛ պատուիրանը ունինք անկէ. «Ո՛վ որ կը սիրէ Աստուած, թող սիրէ նաեւ իր եղբայրը»:

5 Ո՛վ որ կը հաւատայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է, ծնած է Աստուծմէ. եւ ո՛վ որ կը սիրէ ծնողը՝ կը սիրէ նաեւ անկէ ծնածը: **2** Երբ սիրենք Աստուած ու պահենք անոր պատուիրանները, ատով կը գիտնանք թէ կը սիրենք Աստուծոյ զաւակները: **3** Քանի որ սա՛ է Աստուծոյ սէրը.- պահել անոր պատուիրանները: Իսկ անոր պատուիրանները ծանր չեն, **4** որովհետեւ ո՛վ որ Աստուծմէ ծնած է՝ կը յաղթէ աշխարհին. մեր հաւատքն է որ կը յաղթէ աշխարհին: **5** Ո՛վ կը յաղթէ աշխարհին, եթէ ոչ ան՝ որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Աստուծոյ Որդին է: **6** Ի՛նքն է՝ Յիսուս Քրիստոս՝ որ եկաւ ջուրով ու արիւնով. ոչ միայն ջուրով, հապա՛ ջուրով եւ արիւնով. ու Յոգին է որ կը վկայէ, որովհետեւ Յոգին ճշմարտութիւն է: **7** Արդարեւ երեք են՝ որ կը վկայեն երկինքի մէջ.- Յայրը, Խօսքը եւ Սուրբ Յոգին, ու այս երեքը մէկ են: **8** Նաեւ երեք են՝ որ կը վկայեն երկրի վրայ՝.- Յոգին, ջուրը եւ արիւնը, ու այս երեքը միաձայն են: **9** Եթէ կ'ընդունինք մարդոց վկայութիւնը, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է. որովհետեւ այս է Աստուծոյ վկայութիւնը՝ որ տուաւ իր Որդիին մասին: **10** Ա՛ն որ կը հաւատայ Աստուծոյ Որդիին՝ իր մէջ ունի այս վկայութիւնը: Ա՛ն որ չի հաւատար Աստուծոյ՝ ստախօս կը նկատէ՝ զայն, որովհետեւ չի հաւատար այն վկայութեան՝ որ Աստուած տուաւ իր Որդիին մասին: **11** Իսկ սա՛ է վկայութիւնը.- Աստուած տուաւ մեզի յաւիտենական կեանքը, եւ այս կեանքը անոր Որդիին մէջ է: (aiōnios g166) **12** Ա՛ն որ ունի Որդին՝ ունի կեանքը. ան որ չունի Աստուծոյ Որդին՝ չունի կեանքը: **13** Գրեցի այս բաները ձեզի՝ որ կը հաւատաք Աստուծոյ Որդիին անունին, որպէսզի գիտնաք թէ ունիք յաւիտենական կեանքը: (aiōnios g166) **14** Այն համարձակութիւնը որ ունինք անոր քով՝ սա՛ է.- եթէ որեւէ բան խնդրենք իր կամքին համաձայն, կը լսէ մեզ: **15** Ու եթէ գիտենք թէ կը լսէ մեզ՝ ինչ որ ալ խնդրենք, գիտենք նաեւ թէ կ'ունենանք այն բաները՝ որ կը խնդրենք իրմէ: **16** Եթէ մէկը տեսնէ թէ իր եղբայրը կը գործէ մեղք մը՝ որ մահացու չէ, թող խնդրէ, եւ Աստուած կեանք պիտի տայ անոր, այսինքն անոնց՝ որ մահացու մեղք չեն գործեր: Մեղք կայ՝ որ մահացու է. չեմ ըսեր որ թախանձէ անոր համար: **17** Ամէն անիրաւութիւն մեղք է, բայց մեղք կայ՝ որ մահացու չէ: **18** Գիտենք թէ ո՛վ որ Աստուծմէ ծնած է՝ չի մեղանչեր: Ո՛վ որ Աստուծմէ

ծնած է՝ կը պահէ ինքզինք, ու Չարը չի դպչի իրեն: **19** Գիտենք թէ մենք Աստուծմէ ենք, իսկ ամբողջ աշխարհը Չարին մէջ մխրճուած է: **20** Նաեւ գիտենք թէ Աստուծոյ Որդին եկաւ, եւ ուշիմութիւն տուաւ մեզի՝ որպէսզի ճանչնանք ճշմարիտը: Ու մենք այդ ճշմարիտին մէջ ենք, անոր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի մէջ. ինքն է ճշմարիտ Աստուածը եւ յաւիտենական կեանքը: (aiōnios g166) **21** Որդեակներ, զգուշացէք կուռքերէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

1 Երեցը՝ ընտրեալ տիկնոջ եւ անոր
զաւակներուն, որ կը սիրեմ ճշմարտութեամբ,
(ոչ միայն ես, այլ նաեւ բոլոր անոնք՝ որ զհոցած
են ճշմարտութիւնը,) **2** այն ճշմարտութեան
համար՝ որ կը բնակի մեր մէջ ու յաւիտեան պիտի
ըլլայ մեզի հետ. (aiōn g165) **3** ձեզի հետ թող ըլլան
շնորհք, ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն՝ Յայր
Աստուծոմէ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ, Յօրը
Որդիէն, ճշմարտութեամբ եւ սիրով: **4** Մեծապէս
ուրախացայ, գտնելով թէ զաւակներէդ
ոմանք կ'ընթանան ճշմարտութեամբ, այն
պատուիրանին համաձայն՝ որ ստացանք Յօրմէն:
5 Հիմա կը թախանձեմ քեզի, տիկին, որ սիրենք
զիրար. կը գրեմ քեզի ոչ թէ նոր պատուիրան մը,
հապա ան՝ որ ունէինք սկիզբէն: **6** Մերը սա՛ Է.-
ընթանալ անոր պատուիրաններուն համաձայն:
Եւ պատուիրանը սա՛ Է.- ընթանալ սկիզբէն ի վեր
ձեր լսածին համաձայն: **7** Արդարեւ աշխարհ
մտած են շատ մոլորեցուցիչներ, որոնք չեն
դաւանիր թէ Յիսուս Քրիստոս մարմնով
եկաւ: Այսպիսին մոլորեցուցիչ ու նեղ է: **8**
Չգուշացէք դուք ձեզի համար, որ չկորսնցնենք
մեր աշխատանքը, հապա ստանանք լման
վարձատրութիւն: **9** Ո՛վ որ զանցառու կ'ըլլայ եւ
չի մնար Քրիստոսի ուսուցումին մէջ, չունի
Աստուած: Իսկ ան որ կը կենայ Քրիստոսի
ուսուցումին մէջ, ունի թէ՛ Յայրը, թէ՛ ալ Որդին: **10**
Եթէ մեկը գայ ձեզի ու չբերէ այս ուսուցումը, մի՛
ընդունիք զայն ձեր տունը, եւ մի՛ բարեւէք: **11**
որովհետեւ ո՛վ որ բարեւէ զայն՝ կը հաղորդակցի
անոր չար գործերուն: **12** Ձեզի գրեյիք շատ բան
ունէի, բայց չուզեցի գրել թուղթով ու մեյլանով.
բանի որ կը յուսամ գալ ձեզի եւ խօսիլ դէմ առ
դէմ, որպէսզի մեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: **13**
Ընտրեալ բրոջդ զաւակները կը բարեւեն քեզ:

ԵՐՐՈՐԴ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

1 Երեցը՝ սիրելի Գայիոսին, որ կը սիրեմ ճշմարտութեամբ: **2** Սիրելիս, կ'ըղծամ որ ամեն կերպով յաջողիս եւ առողջ ըլլաս, ինչպէս քու անձդ ալ յաջողութեան մէջ է: **3** Որովհետեւ մեծապէս ուրախացայ, երբ քանի մը եղբայրներ եկան ու վկայեցին քու ճշմարտութեանդ մասին, թէ կ'ընթանաս ճշմարտութեամբ: **4** Ամենամեծ ուրախութիւնս է լսել՝ թէ իմ գաւակներս կ'ընթանան ճշմարտութեամբ: **5** Սիրելիս, դուն հաւատարմաբար կ'ընես՝ ինչ որ կ'ընես եղբայրներուն եւ օտարականներուն. **6** անոնք վկայեցին քու սիրոյդ մասին եկեղեցիին առջեւ: Եթէ ուղարկես զանոնք աստուածահաճոյ կերպով՝ լա՛ն կ'ընես. **7** որովհետեւ անոնք մեկնեցան Աստուծոյ անունին համար՝ ոչինչ առնելով հեթանոսներէն: **8** Ուրեմն մենք պարտաւոր ենք ընդունիլ այդպիսիները, որպէսզի գործակից ըլլանք ճշմարտութեան: **9** Գրեցի եկեղեցիին. բայց Դիոտրեփես, որ կ'ուզէ անոնց մէջ առաջին ըլլալ, չ'ընդունիր մեզ: **10** Ուստի եթէ զամ՝ պիտի մտաբերեմ անոր ըրած գործերը, քանի որ կը շահակրատեմ մեզի դէմ չար խօսքերով: Զի բաւարարուիր ասով, եւ ոչ միայն չ'ընդունիր եղբայրները, հապա կ'արգիլէ ու եկեղեցիէն կը վտարէ անոնք՝ որ կ'ուզեն ընդունիլ: **11** Սիրելիս, մի՛ նմանիր չարին, հապա՝ բարիին: Ա՛ն որ բարիք կ'ընէ՝ Աստուծմէ է. բայց ան որ չարիք կ'ընէ՝ տեսած չէ Աստուած: **12** Իսկ Դեմետրիոս բարի վկայուած է բոլորէն, նոյնինքն ճշմարտութենէն ալ: Մենք ալ կը վկայենք, եւ դուք գիտէք թէ մեր վկայութիւնը ճշմարիտ է: **13** Գրելիք շատ բան ունէի, բայց չեմ ուզեր մեյլանով ու գրիչով գրել քեզի: **14** Սակայն կը յուսամ թէ շուտով պիտի տեսնեմ քեզ, եւ պիտի խօսինք դէմ առ դէմ: Խաղաղութիւն քեզի: Բարեկամները կը բարեւեն քեզ. բարեւէ՛ մեր բարեկամները՝ իւրաքանչիւրը իր անունով:

ՅՈՒԴԱՅԻ

1 Յուդա, Յիսուս Քրիստոսի ծառան ու Յակոբոսի եղբայրը, անոնց՝ որ Յայր Աստուծոմով սրբացած, Յիսուս Քրիստոսով պահուած ու կանչուած են. **2** ողորմութիւն, խաղաղութիւն եւ սէր թող շատնան ձեր վրայ: **3** Սիրելիներ, երբ ամբողջ փութաջանութեամբ կը գրէի ձեզի հասարակաց փրկութեան համար, հարկաւոր նկատեցի գրել ձեզի եւ յորդորել՝ որպէսզի պայքարիք այն հաւատքին համար, որ մէկ անգամ աւանդուեցաւ սուրբերուն: **4** Որովհետեւ քանի մը մարդիկ - որոնց դատապարտութիւնը վաղուց արձանագրուած է՝ - գաղտնի մտան ձեր մէջ, ամբարիշտներ՝ որոնք մեր Աստուծոյն շնորհքը այլափոխեցին ցոփութեան, եւ ուրացան միակ Տիրակալն ու մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոսը: **5** Ուրեմն կը փափաքիմ յիշեցնել ձեզի, թէպէտ ժամանակին գիտէիք ասիկա, թէ Տէրը՝ որ փրկեց ժողովուրդը Եգիպտոսի երկրէն՝ երկրորդ անգամ կորսնցուց չհաւատացողները. **6** եւ այն հրեշտակները, որոնք չպահեցին իրենց սկզբնական դիրքը՝, հապա ձգեցին իրենց բնակութիւնը, յաւերժական կապերով վերապահեց մեծ օրուան դատաստանին համար՝ մթութեան մէջ: (aidios g126) **7** Նմանապէս Սողոմ ու Գոմոր, ինչպէս նաեւ անոնց շուրջը եղած քաղաքները, որոնք անձնատուր եղան պոռնկութեան եւ ընթացան ուրիշ մարմինի ետեւէն, իբր օրինակ դրուած են մեր առջեւ, կրելով յաւիտենական կրակին վճիռը: (aidios g166) **8** Նմանապէս այս ցնորածներն ալ կը պղծեն մարմինը, կ'անարգեն տէրութիւնը ու կը հայհոյեն փառքերը: **9** Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը, երբ կը վիճէր Չարախօսին հետ՝ խօսելով Մովսէսի մարմինին մասին, չյանդգնեցաւ հայհոյալից դատավճիռ արձակել՝ անոր դէմ, հապա ըսաւ. «Տէրը յանդիմանէ քեզ»: **10** Մինչդեռ ասոնք կը հայհոյեն այն բաները՝ որ չեն գիտեր. իսկ ինչ որ գիտեն բնականաբար, անբան կենդանիներու պէս, կ'ապականին այդ բաներուն մէջ: **11** Վայ անոնց, քանի որ զացին Կայէնի ճամբայէն, ինկան Բաղաամի մոլորութեան մէջ՝ վարձքի համար, եւ կորսուեցան Կորխի հակաճառութեամբ: **12** Ասոնք բիծեր են ձեր սիրոյ խնճոյքներուն մէջ, երբ խրախճանք կ'ընեն ձեզի հետ, իրենք զիրենք արածելով առանց վախի: Անջուր ամպեր են՝ հովերէն բշուած, աշնանային խամրած պտուղով ծառեր, անպտուղ, երկու անգամ մեռած, արմատախիլ եղած. **13** ծովու վայրագ ալիքներ, որ կը փրփրցնեն իրենց ամօթը. մոլորած աստղեր, որոնց համար վերապահուած է խաւարին մթութիւնը յաւիտեան: (aidios g165) **14** Ենովք ալ,

եօթներորդը Ադամէն ետք, մարգարեացաւ ասոնց համար եւ ըսաւ. «Ահա՛ Տէրը կու գայ իր բիւրաւոր սուրբերով՝ **15** դատաստան կիրարկելու բոլորին հանդէպ, ու կշտամբելու անոնց մէջ եղող բոլոր ամբարիշտները՝ իրենց ամբարշտութեամբ ըրած բոլոր ամբարիշտ գործերուն համար, եւ բոլոր խիստ խօսքերուն համար՝ որ ամբարիշտ մեղաւորները խօսեցան անոր դէմ»: **16** Ասոնք տրտնջողներ ու քրթմնջողներ են, որոնք կ'ընթանան իրենց ցանկութիւններուն համաձայն. իրենց բերանները կը խօսին յոխորտաբանութիւններ, ու երեսպաշտութիւն կ'ընեն օգուտի համար: **17** Բայց դուք, սիրելիներ, յիշեցէք այն խօսքերը՝ որ նախապէս ըսուեցան մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալներուն կողմէ: **18** Անոնք կ'ըսէին ձեզի թէ՝ «վերջին ժամանակը ծաղրողներ պիտի ըլլան, որոնք պիտի ընթանան իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններուն համաձայն»: **19** Ասոնք՝ իրենք զիրենք գատող, շնչաւոր մարդիկ են, որոնք չունին Յոգին: **20** Իսկ դուք, սիրելիներ, շինելով դուք ձեզ՝ ձեր ամենասուրբ հաւատքին վրայ, եւ աղօթելով Սուրբ Յոգիով, **21** պահեցէք դուք ձեզ Աստուծոյ սիրոյն մէջ, սպասելով մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի ողորմութեան՝ յաւիտենական կեանքի համար: (aidios g166) **22** Կարեկցեցէք ոմանց՝ գատորոշելով. **23** իսկ փրկեցէք ուրիշները, վախով յափշտակելով զանոնք կրակէն, ատելով մարմինէն ապականած բաճկոնն ալ: **24** Անոր՝ որ կարող է զերծ պահել ձեզ անկումէ, եւ անարատ կեցնել իր փառքին առջեւ՝ ցնծութեամբ, **25** մեր Փրկիչին՝ միակ Աստուծոյ, (մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով) փանք ու մեծափառութիւն, զօրութիւն եւ իշխանութիւն (բոլոր դարերէն առաջ,) իմա ու բոլոր դարերուն մէջ: Ամէն: (aidios g165)

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնությունը, որ Աստուած տուաւ անոր՝ ցոյց տալու համար իր ծառաներուն ինչ որ պէտք է շուտով ըլլայ, եւ իր հրեշտակին միջոցով դրկեց ու մատնանշեց իր Յովհաննէս ծառային, 2 որ վկայեց Աստուծոյ խօսքին եւ Յիսուս Քրիստոսի վկայութեան մասին, ամէն ինչի մասին՝ որ տեսաւ: **3** Երանի անոր՝ որ կը կարդայ, ու անոնց՝ որ կը լսեն այս մարգարէութեան խօսքերը, եւ կը պահեն ինչ որ անոր մէջ գրուած է. որովհետեւ ատենը մօտ է: **4** Յովհաննէս՝ եօթը եկեղեցիներուն, որոնք Ասիայի մէջ են. շնորհք ու խաղաղութիւն ձեզի անկէ՝ որ է, որ էր եւ որ պիտի գայ, ու եօթը Յովհաննէս՝ որոնք անոր գահին առջեւ են, 5 եւ Յիսուս Քրիստոս հաւատարիմ վկայէն, որ մեռելներուն անդրանիկն է ու երկրի թագաւորներուն իշխանը: Անոր՝ որ սիրեց մեզ, իր արիւնով լուաց մեզ մեր մեղքերէն, **6** եւ թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ մեզ Աստուծոյ եւ իր Յօր համար, անոր փանք ու գօրութիւն դարձ դարձ: Ամէն: (aiōn g165) **7** Ահա ամպերով կու գայ, եւ ամէն աչք պիտի տեսնէ զայն. նաեւ անոնք՝ որ խոցեցին վրայ: Երկրի բոլոր տոհմերը պիտի հեծօծեն անոր վրայ: Այո՛. ամէն: **8** «Ես եմ Ալֆան ու Օմեղան», կ'ըսէ Տէր (Աստուած), ան՝ որ է, որ էր եւ որ պիտի գայ, Ամենակալը: **9** Ես՝ Յովհաննէս, ձեր եղբայրը եւ հաղորդակիցը Յիսուս Քրիստոսի տառապանքին, թագաւորութեան ու համբերութեան, Պատմոս կոչուած կղզին էի՝ Աստուծոյ խօսքին համար եւ Յիսուս Քրիստոսի վկայութեան համար: **10** Կիրակի օրը լեցուցայ Յովհով, ու տեսէս լսեցի հզօր ձայն մը՝ փողի ձայնի պէս, որ կ'ըսէր. **11** «Ինչ որ կը տեսնես՝ գրէ գիրքի մը մէջ, ու դրկէ՛ զայն եօթը եկեղեցիներուն՝ որոնք Եփեսոսի, Չմիւռնիայի, Պերգամոնի, Թիւատիրի, Սարդիկէի, Ֆիլատեյֆիայի եւ Լաւդիկէի մէջ են»: **12** Դարձայ տեսնելու այն ձայնը՝ որ կը խօսէր ինծի: Երբ դարձայ՝ տեսայ եօթը ոսկիէ աշտանակներ, **13** ու եօթը աշտանակներուն մէջտեղ՝ մէկը, մարդու Որդիին նման, մինչեւ ոտքերը երկարող պատմունկան մը հագած եւ կուրծքին վրայ ոսկիէ գօտի մը կապած: **14** Անոր գլուխն ու մագերը՝ բուրդի պէս ճերմակ էին, ձիւնի պէս ճերմակ. աչքերը՝ կրակի բոցի պէս էին, **15** ոտքերը՝ ոսկեպղինձի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ բոցավառած, ու ձայնը՝ յորդառատ ջուրերու ձայնի պէս: **16** Իր աջ ձեռքին մէջ ունէր եօթը աստղ, բերանէն սրած երկսայրի թուր մը կ'ելլէր, եւ դէմքը արեւի պէս էր՝ երբ կը փայլի իր գօրութեամբ: **17** Երբ տեսայ զայն, անոր ոտքը

ինկայ՝ մեռելի պէս. իսկ ան՝ իր աջ ձեռքը դրաւ իմ իրաւ ու ըսաւ ինծի. «Մի վախնար. ես եմ Առաջինը եւ Վերջինը: **18** Ես ամ եմ՝ որ կ'ապրի. ես մեռած էի, ու ահա կ'ապրիմ դարձ դարձ. ես ունիմ մահուան եւ դժոխքին բանալիները: (aiōn g165, Hadēs g86) **19** (Ուստի) գրէ ինչ որ տեսար, թէ՛ ինչ որ կայ, թէ՛ ինչ որ պիտի ըլլայ ասկէ ետք: **20** Ահա՛նախկ խորհուրդը եօթը աստղերուն՝ որ իմ աջ ձեռքիս մէջ տեսար, ու եօթը՝ ոսկիէ աշտանակներուն.՝ այդ եօթը աստղերը՝ եօթը եկեղեցիներուն հրեշտակներն են, իսկ եօթը՝ աշտանակները եօթը եկեղեցիներն են»:

2 «Գրէ Եփեսոսի եկեղեցիին հրեշտակին.՝ “Սա կ'ըսէ ան՝ որ իր աջ ձեռքին մէջ կը բռնէ եօթը աստղերը, եւ կը շրջի եօթը ոսկիէ աշտանակներուն միջեւ. **2**”Գիտեմ բու գործերդ, աշխատանքդ ու համբերութիւնդ, եւ թէ չես կրնար հանդուրժել չարերուն: Փորձեցիր անոնք՝ որ կը հաւատան թէ իրենք առաքելայ են, բայց չեն, եւ գտար թէ ստախոս են: **3** Յամբերութիւն ունեցար, տառապանք կրեցիր իմ անունիս համար” ու չթուցար: **4** Սակայն սա ունիմ քեզի դէմ, որ թողուցիր առաջին սերդ: **5** Ուրեմն իշէ՛ թէ ուրկէ՛ ինկար, ապաշխարէ՛, եւ ըրէ՛ առաջին գործերդ. այլապէս՝ շուտով պիտի գամ քեզի, ու աշտանակդ պիտի շարժեմ իր տեղէն՝ եթէ չապաշխարես: **6** Բայց սա ունիս.՝ կ'ատես Նիկողայոսեաններուն գործերը, որ ես ալ կ'ատեմ”: **7** Ան՝ որ ականջ ունի, թող լսէ Յովհաննէս կ'ըսէ եկեղեցիներուն: Ո՛վ որ յաղթէ՝ անոր ուտելի պիտի տամ կեանքի ծառէն, որ Աստուծոյ դրախտին մէջ է»: **8** «Գրէ նաեւ Չմիւռնիայի եկեղեցիին հրեշտակին.՝ “Սա կ'ըսէ Առաջինը եւ Վերջինը, որ մեռաւ ու կ'ապրի. **9**”Գիտեմ բու գործերդ, տառապանքը եւ աղքատութիւնդ, (բայց հարուստ ես,) ու հայիտութիւնդ անոնց՝ որ կ'ըսեն թէ իրենք Յրեւայ են, բայց չեն, հապա՛ Սատանայի ժողով: **10** Բնաւ մի վախնար այն չարչարանքներէն՝ որ պիտի կրես. ահա՛ Չարախօսը բանտը պիտի նետէ ձեզմէ՛ ոմանք՝ որպէսզի փորձուիք, եւ տասը օր տառապանք պիտի ունենաք: Մինչեւ մահ հաւատարիմ եղիր, ու պիտի տամ քեզի կեանքի պսակը”: **11** Ան՝ որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յովհաննէս կ'ըսէ եկեղեցիներուն: Ո՛վ որ յաղթէ՝ պիտի չվնասուի երկրորդ մահէն»: **12** «Գրէ նաեւ Պերգամոնի եկեղեցիին հրեշտակին.՝ “Սա կ'ըսէ ան՝ որ ունի սրած երկսայրի թուրը. **13**”Գիտեմ բու գործերդ, եւ թէ ո՛ր կը բնակիս, հոն՝ ուր Սատանայի գահն է. բայց ամուր կը բռնես իմ անունս ու չուրացար իմ հաւատքս, նոյնիսկ այն օրերը՝ երբ Անթիպաս, իմ հաւատարիմ վկաս, սպաննուեցաւ ձեր մէջ՝ ուր Սատանան կը բնակի: **14** Սակայն քեզի դէմ ունիմ քիչ բան մը, քանի որ հող ունիս Բաղասամի ուսուցումը պահողներ. ան Բաղակի սորվեցուց զայթապողութիւն դնել

Իսրայելի որդիներուն առջեւ, որպէսզի անոնք ուտեն կուռքերու զոհուածներ ու պոռնկին: **15** Այսպէս՝ դուն ալ ունիս Նիկողայոսեաններուն ուսուցումը պահողներ, որ ես կ'ատեմ: **16** (Ուստի) ապաշխարէ. այլպէս՝ շուտով պիտի գամ քեզի, եւ պիտի պատերազմիմ անոնց դէմ բերանիս թուրով": **17** Ա՛ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզիս ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն: Ո՛վ որ յաղթէ՝ անոր ուտել պիտի տամ պահուած մանանայէն. նսեւ պիտի տամ անոր ճերմակ խիճ մը, եւ այդ խիճին վրայ գրուած նոր անուն մը՝ որ ոչ մէկը գիտէ, բայց միայն զայն ստացողը: **18** «Գրէ՛ նաեւ Թիւատիբի եկեղեցիին հրեշտակին.- "Սա կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին, որ ունի կրակի բոցի պէս աչքեր, եւ իր ոտքերը նման են ոսկեպղինձի. **19** "Գիտե՛մ քու գործերդ, սերդ, սպասարկութիւնդ, հաւատքդ ու համբերութիւնդ. եւ թէ քու վերջին գործերդ աւելի շատ են՝ քան առաջինները: **20** Սակայն քեզի դէմ ունիմ բան մը՝, որովհետեւ կը թոյլատրես Յեզաբելի, - ինքզինք մարգարեուհի կոչող այդ կնոջ, - որ մոլորեցնէ իմ ծառաներս եւ սորվեցնէ անոնց պոռնկի ու կուռքերու զոհուածներ ուտել: **21** Ես ժամանակ տուի անոր՝ ապաշխարելու իր պոռնկութենէն, բայց չապաշխարեց: **22** Ահա՛ ես մահիճ պիտի նետեմ զայն, իսկ անոր հետ շուռթիւն ընողները՝ մեծ տառապանքի մէջ, եթէ չապաշխարեն իրենց գործերէն: **23** Պիտի մեռնեն անոր գաւակները, եւ բոլոր եկեղեցիները պիտի գիտնան թէ ես ան եմ՝ որ կը գննեմ խիղճերն ու սիրտերը. պիտի հատուցանեմ ձեզմէ իւրաքանչիւրին՝ ձեր գործերուն համեմատ: **24** Բայց կ'ըսես ձեզի, Թիւատիբի մէջ եղող միւս բոլորին՝ որ չունին այս ուսուցումը եւ չգիտցան Սատանային խորհուրդները (ինչպէս կ'ըսես).- ուրիշ ծանրութիւն պիտի չդնեմ ձեր վրայ, **25** հապա ամուր բռնեցէք ինչ որ ունիք՝ մինչեւ որ գամ: **26** Եւ ո՛վ որ յաղթէ ու պահէ իմ գործերս մինչեւ վախճանը, անոր իշխանութիւն պիտի տամ անոր ազգերուն վրայ, **27** (եւ պիտի հովուէ զանոնք երկաթէ գաւազանով. անոնք պիտի փշրուին բրուտի անօթներու պէս.) **28** Ինչպէս ես ալ ստացայ իմ Յօրմէս, ու պիտի տամ անոր ամուտան աստղը": **29** Ա՛ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզիս ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն»:

3 «Գրէ՛ նաեւ Սարգիկէի եկեղեցիին հրեշտակին.- "Սա կ'ըսէ ան՝ որ ունի Աստուծոյ եօթը Յոզիսերն ու եօթը աստղերը. "Գիտե՛մ քու գործերդ. դուն անուն ունիս թէ կ'ապրիս, բայց մեռած ես: **2** Արթուն կեցիր եւ ամրացունք մնացած բաները՝ որ մեռնելու մօտ են, որովհետեւ կատարեալ չգտայ գործերդ Աստուծոյ առջեւ: **3** Ուրեմն յիշէ՛ թէ ինչպէս ընդունեցիր եւ լսեցիր, ու պահէ՛ եւ ապաշխարէ. իսկ եթէ արթուն չկենաս, գողի պէս պիտի գամ քու վրայ, ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ

իր ժամուն պիտի գամ վրայ: **4** Սակայն Սարգիկէի մէջ ունիս քանի մը մարդոց անուններ, որոնք չաղծեցին իրենց հանդերձները եւ ճերմակներով պիտի շրջին ինծի հետ, քանի որ արժանի են: **5** Ո՛վ որ յաղթէ՝ պիտի հազնի ճերմակ հանդերձ. ու ես պիտի չջնջեմ անոր անունը կեանքի գիրքէն, հապա պիտի դաւանիմ անոր անունը իմ Յօրս առջեւ եւ անոր հրեշտակներուն առջեւ": **6** Ա՛ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզիս ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն: **7** «Գրէ՛ նաեւ Ֆիլատելֆիայի եկեղեցիին հրեշտակին.- "Սա կ'ըսէ Սուրբը, Ճշմարիտը, ան՝ որ ունի Դաւիթի բանային, ան՝ որ կը բանայ ու ոչ մէկը կը զոցէ, եւ կը զոցէ ու ոչ մէկը կը բանայ. **8** "Գիտե՛մ քու գործերդ: Ահա՛ առջեւդ դրի բացուած դուռ մը՝ որ ոչ մէկը կրնայ զոցել, որովհետեւ դուն քիչ զօրութիւն ունիս, բայց պահեցիր իմ խօսքս եւ չուրացար իմ անունս: **9** Ահա՛ պիտի ստիպեմ Սատանայի ժողովէն եղողները, - որ կ'ըսես թէ իրենք Յրեայ են, բայց չեն, հապա կը ստեն, - ահա՛ պիտի ստիպեմ զանոնք՝ որ գան ու երկրպագեն ոտքերուդ առջեւ, եւ գիտնան թէ ես սիրեցի քեզ: **10** Քանի որ պահեցիր իմ համբերութեան խօսքս, ես ալ պիտի պահեմ քեզ փորձութեան ժամուն, որ պիտի զայ ամբողջ երկրագունդին վրայ՝ փորձելու համար երկրի բնակիչները: **11** Ահա՛ շուտով կու գամ: Ամուր բռնէ ունեցածդ, որպէսզի ոչ մէկը առնէ քու պսակդ: **12** Ո՛վ որ յաղթէ, սիւն մը պիտի ընեմ զայն իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ, եւ ան դուրս պիտի չելլէ: Անոր վրայ պիտի գրեմ իմ Աստուծոյս անունը, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը, այսինքն՝ Նոր Երուսաղէմ, - որ կ'իջնէ երկինքէն՝ իմ Աստուծոյս քովէն, - եւ իմ նոր անունս": **13** Ա՛ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզիս ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն»: **14** «Գրէ՛ նաեւ Լաւողիկէի եկեղեցիին հրեշտակին.- "Սա կ'ըսէ Ամենը, հաւատարիմ ու ճշմարիտ Վկան, Աստուծոյ արարչութեան Սկիզբը. **15** "Գիտե՛մ քու գործերդ, թէ ոչ պաղ ես, ոչ ալ տաք. երանի՛ք թէ պաղ ըլլայիր, կամ՝ տաք: **16** Ուստի դուն որ գաղջ ես, եւ ոչ տաք, ոչ ալ պաղ, բերանես դուրս պիտի փսիսեմ քեզ: **17** Քանի որ կ'ըսես. «Ես հարուստ եմ, հարստացայ, ու ոչ մէկ բանի կարիք ունիմ »: Բայց չես գիտեր թէ դուն թշուառ, խեղճ, աղքատ, կոյր եւ մերկ ես: **18** Կը թելադրեմ քեզի, որ գնես ինձմէ կրակի բովէն անցած ոսկի՝ որ հարստանաս, ու ճերմակ հանդերձ՝ որ հազնիս, որպէսզի մերկութեանդ ամօթը չերեսնայ. եւ դէ՛ր դիր աչքերուդ՝ որ տեսնես: **19** Ես կը կշտամբեմ ու կը պատժեմ բոլոր սիրածներս. ուրեմն նախանձախնդիր եղիր եւ ապաշխարէ: **20** Ահա՛ կայնած եմ դրան առջեւ ու կը բախեմ. եթէ մէկը լսէ իմ ձայնս եւ բանայ դուռը, պիտի մտնեմ անոր քով ու պիտի ընթերմ անոր հետ, ան ալ՝ ինծի հետ: **21** Ո՛վ որ յաղթէ, ինծի հետ բազմիւ պիտի տամ անոր՝ իմ գահիս վրայ,

ինչպէս ես ալ յաղթեցի ու իմ Յօրս հետ բազմեցայ իր գահին վրայ”։ 22 Ա՛ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յօգին ինչ կ’ըսէ եկեղեցիներուն»։

4 Ասկէ ետք՝ նայեցայ, եւ ահա՛ դուռ մը բացուած էր երկինքի մէջ, ու ինծի հետ խօսող առաջին ձայնը - փողի մը պէս - որ լսած էի՝ ըսաւ. «Յոս բարձրացիր, եւ ցոյց պիտի տամ քեզի ինչ որ պէտք է ըլլայ ասկէ ետք»։ 2 Իսկոյն լեցուեցայ Յօգիով, եւ ահա՛ գահ մը դրուած էր երկինքի մէջ, ու մէկը բազմած էր գահին վրայ։ 3 Բազմողին տեսքը նման էր յասպիս եւ սարդիոն քարերու, ու գահին շուրջը կար ծիածան մը՝ տեսքով գնդուխտի նման։ 4 Գահին շուրջը կային քսանչորս գահեր, եւ այդ գահերուն վրայ բազմած էին՝ քսանչորս երեցներ. ճերմակ հանդերձներ հագած էին, ու ոսկիէ պսակներ ունէին իրենց գլուխին վրայ։ 5 Գահէն կ’ելլէին փայլակներ, ձայներ եւ որոտումներ, ու գահին առջեւ կային եօթը հրավառ ջահեր, որոնք Աստուծոյ եօթը Յօգիներն են։ 6 Գահին առջեւ կար ապակեղէն ծով մը՝ բիւրեղի նման, իսկ գահին մէջտեղը եւ գահին շուրջը կային չորս Էակներ, աչքերով լեցուն՝ առջեւէն ու ետեւէն։ 7 Առաջին Էակը նման էր առիւծի, երկրորդ Էակը նման էր գուլարակի, երրորդ Էակը ունէր մարդու երեւոյթ, իսկ չորրորդ Էակը նման էր թռչող արծիւի։ 8 Չորս Էակներէն ամէն մէկը վեց թել ունէր շուրջը, եւ ներսէն լեցուն էր աչքերով։ Անոնք առանց հանգստանալու՝ ցերեկն ու գիշեր կ’ըսէին. «Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ է Տէրը, Ամենակալ Աստուածը, որ էր, որ է եւ որ պիտի գայ»։ 9 Երբ այդ Էակները փառք ու պատիւ կու տային եւ շնորհակալ կ’ըլլային գահին վրայ բազմողէն, որ դարձէ դար՝ կ’ապրի, (աւօն 9165) 10 քսանչորս երեցները կ’իյնային գահին վրայ բազմողին առջեւ ու կ’երկրպագէին անոր՝ որ դարձէ դար կ’ապրի, եւ իրենց պսակները կը ձգէին գահին առջեւ՝ ըսելով. (աւօն 9165) 11 «Արժանի ես, Տէ՛ր, փառք, պատիւ ու գօրութիւն ընդունելու, որովհետեւ դո՛ւն ստեղծեցիր բոլոր բաները. բո՛ւ կամքովդ անոնք գոյութիւն ունին եւ ստեղծուեցան»։

5 Գահին վրայ բազմողին աջ ձեռքին մէջ տեսայ գիրք մը՝ գրուած ներսէն ու դուրսէն, եւ կնքուած եօթը կնիքով։ 2 Տեսայ նաեւ հզօր հրեշտակ մը, որ բարձրաձայն կը յայտարարէր. «Ո՛վ արժանի է բանալու այդ գիրքը եւ քակելու ատոր կնիքները»։ 3 Բայց ո՛չ մէկը, ո՛չ երկինքի մէջ, ո՛չ երկրի վրայ, ո՛չ ալ երկրի ներքեւ՝ կարող էր բանալ այդ գիրքը, ո՛չ ալ նայիլ անոր։ 4 Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ քանի որ ո՛չ մէկը արժանի գտնուեցաւ բանալու այդ գիրքը, ո՛չ ալ նայելու անոր։ 5 Իսկ երեցներէն մէկը ըսաւ ինծի. «Մի՛ լար. ահա՛ Յուդայի տոհմէն եղող Առիւծը, Դաւիթի Արմատը, յաղթեց՝ որպէսզի բանայ այդ գիրքը եւ քակէ ատոր եօթը կնիքները։

6 Ու տեսայ թէ գահին եւ չորս Էակներուն մէջտեղ, ու երեցներուն մէջտեղ, կայնած էր Գառնուկ մը՝ որպէս թէ մորթուած. ան ունէր եօթը եղջիւր ու եօթը աչք, որոնք Աստուծոյ եօթը Յօգիներն են՝ դրկուած ամբողջ երկիրը։ 7 Ան եկաւ եւ առաւ գիրքը գահին վրայ բազմողին աջ ձեռքէն։ 8 Երբ առաւ գիրքը, չորս Էակներն ու քսանչորս երեցները ինկան Գառնուկին առջեւ եւ երկրպագեցին. անոնցմէ իւրաքանչիւրը ունէր քնար մը, ու ոսկիէ սկաւառակ մը՝ խունկերով լեցուն, որ սուրբերուն աղօթքներն են։ 9 Անոնք կ’երգէին նոր երգ մը՝ ըսելով. «Դու՛ն արժանի ես ամենայն այդ գիրքը եւ քակելու ատոր կնիքները. որովհետեւ մորթուեցար, ու քու արիւնովդ զնեցիր մեզ Աստուծոյ համար՝ ամէն տոհմէ, լեզուէ, ժողովուրդէ եւ ազգէ, 10 թագաւորներ ու քահանաներ ըրիր մեզ մեր Աստուծոյն, եւ երկրի վրայ պիտի թագաւորենք»։ 11 Տեսայ, ու լսեցի ձայնը շատ հրեշտակներու՝ որոնք գահին, Էակներուն եւ երեցներուն շուրջը էին. անոնց թիւը բիւրերով բիւր ու հազարներով հազար էր։ 12 Անոնք բարձրաձայն կ’ըսէին. «Այդ մորթուած Գառնուկը արժանի է ընդունելու գօրութիւն, հարստութիւն, իմաստութիւն, ոյժ, պատիւ, փառք եւ օրինաբանութիւն»։ 13 Ու լսեցի բոլոր արարածները՝ երկինքի մէջ, երկրի վրայ, երկրի ներքեւ եւ ծովու մէջ եղող, ու ամէն ինչ որ անոնց մէջ կայ, որոնք կ’ըսէին. «Գահին վրայ բազմողին եւ Գառնուկին՝ օրինաբանութիւն, պատիւ, փառք ու գօրութիւն դարձէ դար»։ (աւօն 9165) 14 Եւ չորս Էակները կ’ըսէին. «Ամէն»։ Ու երեցները ինկան եւ երկրպագեցին։

6 Նայեցայ՝ երբ Գառնուկը բացաւ կնիքներէն մէկը՝, եւ լսեցի չորս Էակներէն մէկուն ձայնը՝ որոտումի պէս, որ կ’ըսէր. «Եկնու՛ր ու տես»։ 2 Եւ տեսայ. ահա՛ ճերմակ ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողը ունէր աղեղ մը։ Պսակ մը տրուեցաւ անոր, ու դուրս ելաւ իբր յաղթող՝ որպէսզի յաղթէ։ 3 Երբ բացաւ երկրորդ կնիքը, լսեցի երկրորդ Էակը՝ որ կ’ըսէր. «Եկնու՛ր»։ 4 Ուրիշ, շառագոյն ձի մը դուրս ելաւ, եւ անոր վրայ հեծնողին իշխանութիւն տրուեցաւ՝ որ երկրէն վերցնէ խաղաղութիւնը, որպէսզի մորթեն գիրքը. ու մեծ սուր մը տրուեցաւ անոր։ 5 Երբ բացաւ երրորդ կնիքը, լսեցի երրորդ Էակը՝ որ կ’ըսէր. «Եկնու՛ր ու տես»։ Եւ տեսայ. ահա՛ սեւ ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողը՝ ձեռքին մէջ ունէր կշիռք մը։ 6 Չորս Էակներուն մէջէն լսեցի ձայն մը՝ որ կ’ըսէր. «Կապի՛ճ մը ցորենը՝ մէկ դահեկանի, ու երեք կապի՛ճ զարին՝ մէկ դահեկանի։ Մի՛ վնասեր ձեռքին եւ գինիին»։ 7 Երբ բացաւ չորրորդ կնիքը, լսեցի չորրորդ Էակին ձայնը՝ որ կ’ըսէր. «Եկնու՛ր ու տես»։ 8 Եւ տեսայ. ահա՛ տժգոյն ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողին անունը Մահ էր, ու դժոխքը կը հետեւէր անոր։ Իշխանութիւն տրուեցաւ անոնց՝

երկրի քառորդին վրայ, որ սպաննեն թուրով, սովով, մահով ու երկրի գազաններով: (Hades 986) 9 Երբ բացաւ հինգերորդ կնիքը, զոհաստեղանին ներքեւ տեսայ անձերը անոնց՝ որ մորթուած էին Աստուծոյ խօսքին համար, եւ իրենց տուած վկայութեան համար: 10 Անոնք բարձրաձայն աղաղակեցին. «Մըւրք եւ ճշմարիտ Տիրակալ, մինչեւ երբ պիտի չդատես ու չառնես մեր արիւնին վրէժը երկրի բնակիչներէն»: 11 Երմակ պարեգօտ տրուեցաւ անոնցմէ իւրաքանչիւրին, եւ ըստեցաւ անոնց որ հանգչին քիչ մը ժամանակ ալ, մինչեւ որ ամբողջանան իրենց ծառայակիցներն ու անոնց եղբայրները՝ որոնք պիտի սպաննուէին իրենց պէս: 12 Տեսայ՝ երբ բացաւ վեցերորդ կնիքը, եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ: Արեւը սեւցաւ՝ մազեղէն բուրձի մը պէս, լուսինը (բոլորովին) արիւնի գոյնի պէս եղաւ, 13 ու երկինքի աստղերը ինկան երկրի վրայ, ինչպէս սաստիկ հովնէն շարժուած թզնին կը թափէ իր տհաս պտուղները: 14 Երկինքը կծկուեցաւ. ոլորուող մագաղաթի մը պէս, եւ բոլոր լեռներն ու կղզիները շարժեցան իրենց տեղերէն: 15 Երկրի թագաւորները, մեծամեծները, հարուստները, հազարապետները, զօրաւորները, եւ բոլոր ստրուկներն ու բոլոր ազատները պահուողտեցան քարայրներու եւ լեռներու ժայռերուն մէջ, 16 ու կ'ըսէին լեռներուն եւ ժայռերուն. «Ինկէ՛ք մեր վրայ ու պահեցէ՛ք մեզ գահին վրայ բազմողին երեսէն, եւ Գառնուկին բարկութենէն: 17 Որովհետեւ անոր բարկութեան մեծ օրը եկաւ, եւ ո՛վ կրնայ դիմանալ»:

7 Ասկէ ետք տեսայ չորս հրեշտակներ, որ կայնած էին երկրի չորս անկիւնները ու բռնած էին երկրի չորս հովերը, որպէսզի հով չփչէ՝ ո՛չ երկրի վրայ, ո՛չ ծովու վրայ, ո՛չ ալ ծառի մը վրայ: 2 Տեսայ նաեւ ուրիշ հրեշտակ մը, որ բարձրացաւ արեւելքէն եւ ունէր ապրող Աստուծոյ կնիքը: Ան բարձրաձայն աղաղակեց այն չորս հրեշտակներուն, որոնց իշխանութիւն տրուած էր վնասելու երկրին ու ծովուն. 3 «Մի՛ վնասէ՛ք՝ ո՛չ երկրին, ո՛չ ծովուն, ո՛չ ալ ծառերուն, մինչեւ որ կնքենք մեր Աստուծոյն ծառաներուն ճակատը»: 4 Լսեցի կնքուածներուն թիւը.- հարիւր քառասունչորս հազար կնքուած՝ Իսրայէլի որդիներուն բոլոր տոհմերէն. 5 Յուդայի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Ռուբէնի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Գադի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Նեփթաղիմի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Մանասէի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, 7 Ծմաւուրի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Ղեւիի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Իսաքարի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, 8 Չաբուղոնի տոհմէն՝ տասներկու հազար

կնքուած, Յովսէփի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Բենիամինի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած: 9 Ասկէ ետք տեսայ, եւ ահա մեծ բազմութիւն մը կար, որ ո՛չ մէկը կրնար համրել, բոլոր ազգերէն, տոհմերէն, ժողովուրդներէն ու լեզուներէն: Անոնք կայնած էին գահին առջեւ եւ Գառնուկին առջեւ՝ հագած ճերմակ պարեգօտներ ու արմաւենիներ բռնած իրենց ձեռքերուն մէջ, 10 եւ բարձրաձայն կ'աղաղակէին. «Փրկութիւնը մեր Աստուծոյն է՝ որ կը բազմի գահին վրայ, նաեւ՝ Գառնուկինը»: 11 Բոլոր հրեշտակները, որ կայնած էին գահին, երէցներուն ու չորս Էակներուն շուրջը, ինկան իրենց երեսին վրայ՝ գահին առջեւ, եւ երկրապագեցին Աստուծոյ՝ 12 ըսելով. «Ամէն. օրինաբանութիւն, փառք, իմաստութիւն, շնորհակալութիւն, պատիւ, զօրութիւն ու կարողութիւն մեր Աստուծոյն՝ դարձ դարձ: Ամէն»: (aiōn 9165) 13 Երէցներէն մէկը ըսաւ ինծի. «Ո՛վ են ասոնք՝ որ հագած են ճերմակ պարեգօտներ, եւ ուրկէ՛ եկած են»: 14 Ես ալ ըսի անոր. «Տէ՛ր, դո՛ւն գիտես»: Ան ալ ըսաւ ինծի. «Ասոնք մեծ տառապանքէն եկողներն են, որ լուացին իրենց պարեգօտները ու ճերմկուցին զանոնք Գառնուկին արիւնով: 15 Ուստի Աստուծոյ գահին առջեւ են, եւ կը պաշտեն զինք ցերեկ ու գիշեր՝ իր տաճարին մէջ. եւ գահին վրայ բազմողը պիտի բնակի անոնց մէջ: 16 Այլեւս ո՛չ պիտի անօթենան, ո՛չ պիտի ծարաւանան, ո՛չ ալ արեւը կամ որեւէ տօթ պիտի իյնայ անոնց վրայ. 17 որովհետեւ Գառնուկը՝ որ գահին մէջտեղն է՝ պիտի հովուէ զանոնք, պիտի առաջնորդէ զանոնք դէպի կենարար ջուրերու աղբիւրները, եւ Աստուած բոլոր արցունքները պիտի սրբէ անոնց աչքերէն»:

8 Երբ բացաւ եօթներորդ կնիքը, լռութիւն եղաւ երկինքը՝ կէս ժամու չափ: 2 Ու տեսայ այն եօթը հրեշտակները՝ որ կայնած էին Աստուծոյ առջեւ. եօթը փողեր տրուեցան անոնց: 3 Ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ եւ կայնեցաւ զոհաստեղանին առջեւ. ան ունէր ոսկիէ խնկանոց մը, ու շատ խունկ տրուեցաւ իրեն, որպէսզի ընծայէ բոլոր սուրբերուն աղօթքներուն հետ՝ գահին առջեւ եղող ոսկիէ զոհաստեղանին վրայ: 4 Եւ խունկերուն ծուխը՝ սուրբերուն աղօթքներուն հետ՝ հրեշտակին ձեռքէն բարձրացաւ Աստուծոյ առջեւ: 5 Ապա հրեշտակը առաւ խնկանոցը, լեցուց զայն զոհաստեղանին կրակէն, ու նետեց երկրի վրայ. եւ ձայներ, որոտումներ, փայլակներ ու երկրաշարժ եղան: 6 Եւ եօթը հրեշտակները, որ ունէին եօթը փողերը, պատրաստուեցան հնչեցնելու զանոնք: 7 Առաջին հրեշտակը հնչեցուց փողը, եւ արիւնով խառնուած կարկուտ ու կրակ եղաւ եւ նետուեցաւ երկրի վրայ. (երկրի մէկ երրորդը այրեցաւ,) ծառերուն մէկ երրորդը այրեցաւ, ու ամէն կանաչ խոտ այրեցաւ: 8

Երկրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, և հրավար մեծ լերան պես բան մը նետուեցաւ ծովը. ծովուն մէկ երրորդը արիւն եղաւ, **9** ծովուն մէջ ապրող արարածներուն մէկ երրորդը մեռաւ, ու նաւերուն մէկ երրորդը փճացաւ: **10** Երրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու երկինքէն մեծ աստղ մը ինկաւ՝ ջահի պէս վառելով. ան ինկաւ գետերուն մէկ երրորդին և ջուրերու աղբիւրներուն վրայ: **11** Այդ աստղին անունը Օշինդր էր, ու ջուրերուն մէկ երրորդը օշինդր եղաւ, և շատ մարդիկ մեռան ջուրերէն՝ բանի որ դառնացած էին: **12** Չորրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու արեւին մէկ երրորդը զարնուեցաւ, նաեւ լուսինին մէկ երրորդը և աստղերուն մէկ երրորդը. հետեւաբար անոնց մէկ երրորդը խաւարեցաւ, օրուան մէկ երրորդը չլուսաւորուեցաւ, նմանապէս՝ գիշերուան: **13** Տեսայ, ու լսեցի երկինքի մէջտեղէն թռչող հրեշտակ մը՝ որ բարձրաձայն կ'ըսէր. «Վայ, վայ, վայ երկրի բնակիչներուն՝ այն միւս փողի ձայներուն համար, որ երեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն»:

9 Զինգերորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու տեսայ աստղ մը՝ որ երկինքէն ինկաւ երկրի վրայ: Անդունդի գուրբն բանային տրուեցաւ անոր. (**Abyssos g12**) **2** ան ալ բացաւ անդունդին գուրբն, և այդ գուրբէն ծուխ բարձրացաւ՝ մեծ հնոցի մը ծուխին պէս: Արեւն ու օդը խաւարեցան գուրբին ծուխէն: (**Abyssos g12**) **3** Ծուխէն մարախներ ելան երկրի վրայ, և անոնց իշխանութիւն տրուեցաւ՝ երկրի կարիճներուն ունեցած իշխանութեան պէս: **4** Ըսուեցաւ անոնց որ վնասեն ոչ երկրի խոտին, ոչ որեւէ կանաչութեան, ոչ ալ որեւէ ծառի, հապա միայն այն մարդոց՝ որոնք չունին Աստուծոյ կնիքը իրենց ճակատին վրայ: **5** Զրաման տրուեցաւ անոնց որ չսպաննեն զանոնք, հապա տանջեն զանոնք հինգ ամիս. անոնց տուած տանջանքը՝ կարիճի տուած տանջանքին պէս էր, երբ կը խայթէ մարդը: **6** Այդ օրերը մարդիկ պիտի փնտռեն մահը, սակայն պիտի չգտնեն. պիտի ցանկան մեռնիլ, բայց մահը պիտի փախչի իրենցմէ: **7** Մարախները կը անմեղին պատերազմի պատրաստուած ձիերու նմանց գլուխներուն վրայ կային որպէս թէ ոսկիէ պտակներ, և անոնց երեսները մարդոց երեսներուն պէս էին: **8** Ունէին մագեր՝ կիներու մագերուն պէս. անոնց ակռաները՝ առիւծներու ակռաներուն պէս էին: **9** Ունէին զրահներ՝ երկայթ զրահներու պէս, իսկ անոնց թեւերուն ձայնը՝ պատերազմի վագող բազմաթիւ ձիերէ բաշուած կառքերու ձայնին պէս էր: **10** Ունէին պոչեր՝ կարիճներու նման, ու խայթոցներ կային պոչերուն վրայ: Իշխանութիւն ունէին իննգ ամիս վնասելու մարդոց, **11** և իրենց վրայ թափաւոր ունէին անդունդին հրեշտակը, որուն անունը երբայերէն Աբադոն է, իսկ յունարէն՝ Ապոդոն:

(**Abyssos g12**) **12** Մէկ վայր անցաւ. ասկէ ետք անաւ երկու վայ ալ կու գայ: **13** Վեցերորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու լսեցի ձայն մը՝ Աստուծոյ առջեւ եղող ոսկիէ զոհասեղանին չորս եղջիւրներէն, **14** որ կ'ըսէր փող ունեցող վեցերորդ հրեշտակին. «Արձակէ՛ Եփրատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս հրեշտակները»: **15** Եւ արձակուեցան այն չորս հրեշտակները, որ պատրաստուած էին ժամուան, օրուան, ամսուան ու տարուան համար՝ որպէսզի սպաննեն մարդոց մէկ երրորդը: **16** Ձիաւոր զօրքերուն թիւը երկու բիւր բիւր՝ էր. եւ լսեցի անոնց թիւը: **17** Այսպէս՝ տեսիլքին մէջ տեսայ ձիերը և անոնց վրայ հեծնողները, որոնք ունէին կրակի, յակինթի ու ծծումբի գոյն զրահներ: Ձիերուն գլուխները առիւծներու գլուխներու պէս էին. կրակ, ծուխ և ծծումբ կ'ելլէին անոնց բերանէն: **18** Այս երեք (պատուհաս) ներէն մարդոց մէկ երրորդը սպաննուեցաւ, այսինքն՝ կրակէն, ծուխէն ու ծծումբէն, որոնք կ'ելլէին անոնց բերանէն: **19** Ռոպիետեւ անոնց իշխանութիւնը իրենց բերաններուն և պոչերուն մէջ էր, բանի որ անոնց պոչերը նման էին օձերու, և ունէին գլուխներ՝ որոնցմով կը վնասէին: **20** Միւս մարդիկը՝ որ չսպաննուեցան այս պատուհասներէն, չապաշխարեցին իրենց ձեռքերուն գործերէն՝ որ չեկրպագեն դէւերուն, նաեւ ոսկիէ, արծաթէ, պղինձէ, քարէ ու փայտէ շինուած կուռքերուն, որոնք ոչ կրնան տեսնել, ոչ լսել, ոչ ալ բալել: **21** Նաեւ չապաշխարեցին ոչ իրենց մարդասպանութիւններէն, ոչ իրենց կախարդութիւններէն, ոչ իրենց պոռնկութենէն, ոչ ալ իրենց գողութիւններէն:

10 Տեսայ ուրիշ հզօր հրեշտակ մը՝ որ կ'իջնէր երկինքէն: Զագած էր ամպ մը, և ծիածան մը կար իր գլուխին վրայ: Իր երեսը արեւի պէս էր, ու ոտքերը՝ կրակէ սիւներու պէս. **2** ձեռքին մէջ ունէր բացուած գրքոյկ մը: Իր աջ ոտքը դրաւ ծովուն վրայ, իսկ ձախը՝ ցամաքին վրայ, **3** և բարձրաձայն աղաղակեց՝ առիւծի մը մռնչիւնին պէս: Երբ աղաղակեց, եօթը որոտումները խօսեցան իրենց ձայներով: **4** Երբ եօթը որոտումները խօսեցան՝ եւ պիտի գրէի, բայց լսեցի երկինքէն ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Կնքէ՛ այն բաները՝ որ եօթը որոտումները խօսեցան, ու մի՛ գրեր զանոնք»: **5** Այն հրեշտակը որ տեսած էի՝ կայնած ծովուն վրայ և ցամաքին վրայ, իր (աջ) ձեռքը բարձրացուց երկինք, **6** ու երդում ըրաւ անով՝ որ դարբ դար՝ կ'ապրի, և ստեղծեց երկինքն ու ինչ որ անոր մէջ է, երկիրը և ինչ որ անոր մէջ է, ու ծովը և ինչ որ անոր մէջ է, թէ՛ ան ժամանակ պիտի չըլլայ: (**aiōn g165**) **7** Զայսպէ՛ տօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը, երբ սկսի փող հնչեցնել, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի, ինչպէս ինք ասեցած էր իր ծառաներուն՝ մարգարէներուն: **8** Այն ձայնը՝ որ լսել էի երկինքէն, դարձեալ խօսեցաւ ինծի և

ըսաւ. «Գնա՛, ա՛ն այն բայց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայնող հրեշտակին ձեռքին մէջ է»: 9 Ես ալ գացի հրեշտակին եւ ըսի անոր. «Տնը ինծի այդ գրքոյկը»: Ան ալ ըսաւ ինծի. «Ա՛ն ասիկա ու լափէ՛. պիտի դառնացնէ փողոց, բայց մեղրի պէս անոյշ պիտի ըլլայ բերանիդ մէջ»: 10 Առի գրքոյկը հրեշտակին ձեռքէն եւ լափեցի զայն: Մեղրի պէս անոյշ էր բերանիս մէջ, բայց երբ կերայ՝ փոքս դառնացաւ: 11 Ան ալ ըսաւ ինծի. «Պէտք է որ դուն դարձեալ մարգարեանաս շատ ժողովուրդներու, ազգերու, լեզուներու եւ թագաւորներու մասին»:

11 Ինծի տրուեցաւ եղէգ մը՝ գաւազանի նման, եւ կայնած հրեշտակը ըսաւ. «Ուտքի՛ ելիր ու չափէ՛ Աստուծոյ տաճարը, գոհասեղանը, եւ անոր մէջ երկրպագողները: 2 Բայց ձգ՛ գաւիթը՝ որ տաճարէն դուրս է, ու մի՛ չափեր զայն, որովհետեւ ան տրուած է հեթանոսներուն. անոնք ոտնակոխ պիտի ընեն տուրք քաղաքը՝ քառասուն երկու ամիս: 3 Ես զօրութիւն պիտի տամ իմ երկու վկաներուս, եւ անոնք՝ բուրձ հագած՝ պիտի մարգարեանան հազար երկու հարիւր վաթսուն օր: 4 Ասոնք այն երկու ձիթենիներն ու երկու աշտանակներն են՝ որ կը կանգնին երկրի Տէրոջ առջեւ: 5 Եթէ մէկը ուզէ վնասել անոնց, կրակ պիտի ելլէ անոց բերանէն եւ պիտի լափէ իրենց թշնամիները. եթէ մէկը ուզէ վնասել անոնց, պէտք է որ այսպէս մեռցուի: 6 Ասոք իշխանութիւն ունին երկինքը գոցելու, որպէսզի անձրեւ չտեղայ իրենց մարգարեութեան օրերը. իշխանութիւն ունին նաեւ ջուրերուն վրայ՝ արին դարձնելու. զանոնք, եւ զարնելու երկիրը ամբն տեսակ պատուհասներով՝ քանի՛ անգամ որ ուզեն: 7 Երբ աւարտեն իրենց վկայութիւնը, այն ատեն անդունդէն բարձրացող գագանը պիտի պատերազմի անոնց հետ, պիտի յաղթէ անոնց եւ պիտի մեռցնէ զանոնք: (Abyssos g12) 8 Անոնց դիակները ինկած պիտի մնան հրապարակին վրայ այն մեծ քաղաքին՝ որ հոգեւորապէս Սոդոմ ու Եգիպտոս կը կոչուի, ուր մեր Տէրն ալ խաչուեցաւ: 9 Եւ ժողովուրդները, տոհմերը, լեզուներն ու ազգերը պիտի տեսնեն անոնց դիակները՝ երեք ու կէս օր, ու թոյլ պիտի չտան որ անոնց դիակները դրուին գերեզմանի մէջ: 10 Երկրի բնակիչները պիտի ուրախանան անոնց համար, պիտի գուարձանան, եւ մինչեւ անգամ ընծաներ պիտի որկեն իրարու. որովհետեւ այս երկու մարգարէները տանջած էին երկրի բնակիչները: 11 Երեք ու կէս օր ետք, Աստուծմէ եկող կեանքի հոգի մտաւ անոնց մէջ, կայնեցան իրենց ոտքերուն վրայ, ու մեծ վախ համակեց զիրենք տեսնողները՝: 12 Լսեցին երկինքէն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր իրենց. «Յո՛ս բարձրացէք»: Եւ ամպով մը երկինք բարձրացան, ու իրենց թշնամիներն ալ տեսան զիրենք: 13 Նոյն ժամուն

հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, եւ քաղաքին մէկ տասներորդը կործանեցաւ: Եօթը հազար մարդիկ սպաննուեցան այդ երկրաշարժէն. մնացողները վախցան ու փառք տուին երկինքի Աստուծոյն: 14 Երկրորդ վայր անցաւ. ահա՛ երրորդ վայր շուտով կու գայ: 15 Եօթներորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու երկինքի մէջ եղան հզօր ձայներ՝ որ կ'ըսէին. «Աշխարհի թագաւորութիւնները եղան մեր Տէրոջ եւ իր Օծեային, ու ան պիտի թագաւորէ դարե՛ դար՝»: (aiōn g165) 16 Քսանչորս երեցները, որոնք բազմած էին իրենց գահերուն վրայ՝ Աստուծոյ առջեւ, ինկան իրենց երեսին վրայ ու երկրպագեցին Աստուծոյ՝ ըսելով. 17 «Զեզմէ շնորհակալ ենք, Տէր, Ամենակալ Աստուած, որ ես եւ որ էիր, որովհետեւ կիրարկեցիր՝ բոլ մեծ զօրութիւնդ ու թագաւորեցիր: 18 Ազգերը բարկացան. բոլ բարկութիւնդ եկաւ, նաեւ մեռելներուն ատենը՝ որպէսզի դատուին, եւ դուն վարձատրես բոլ ծառաներդ՝ մարգարէները, տուրբերն ու բոլ անունեղ վախցողները, պոտիկ թէ մեծ, եւ ապականես երկիրը ապականողները»: 19 Եւ Աստուծոյ տաճարը բացուեցաւ երկինքի մէջ. անոր ուխտին տապանակը երեւցաւ իր տաճարին մէջ, ու եղան փայլակներ, ձայներ, որոտումներ, երկրաշարժ եւ խոշոր կարկուտ:

12 Մեծ նշան մը երեւցաւ երկինքի մէջ. կին մը՝ արեւը հագած, լուսինը՝ իր ոտքերուն ներքեւ, եւ տասներկու աստղէ պսակ մը՝ իր գլուխին վրայ, 2 յի ըլլալով կ'աղաղակէր. երկունքի ցաւ կը քաշէր ու կը տանջուէր ծնանելու համար: 3 Ուրիշ նշան մըն ալ երեւցաւ երկինքի մէջ. ահա՛ մեծ շառագոյն վիշապ մը կար, որ ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր, եւ իր գլուխներուն վրայ՝ եօթը թագ: 4 Անոր պոչը կը քաշէր երկինքի աստղերուն մէկ երրորդը, ու նետեց գանոնք երկրի վրայ: Վիշապը կայնեցաւ այն կնոջ առջեւ՝ որ ծնանելու մօտ էր, որպէսզի լափէ անոր գաւակը՝ երբ ծնի: 5 Կինը ծնաւ արու գաւակ մը, որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բոյր ազգերը: Անոր գաւակը յափշտակուեցաւ Աստուծոյ եւ անոր գահին քով: 6 Կինն ալ փախաւ անապատը, ուր Աստուծմէ տեղ պատրաստուած էր անոր, որպէսզի հոն կերակուի հազար երկու հարիւր վաթսուն օր: 7 Այս պատերազմ եղաւ երկինքի մէջ. Միջապէլ եւ իր հրեշտակները պատերազմեցան վիշապին հետ: Վիշապն ալ պատերազմեցաւ իր հրեշտակներով, 8 բայց չկրցաւ յաղթել, ու երկինքի մէջ ալ տեղ չգտնուեցաւ անոնց: 9 Ուստի վտարուեցաւ մեծ վիշապը, այն նախկին օձը՝ Չարախօս ու Սատանայ կոչուած, որ մոլորեցուց ամբողջ երկրագունդը. վտարուեցաւ դէպի երկիր, եւ իր հրեշտակները վտարուեցան իրեն հետ: 10 Ու լսեցի երկինքի

մէջ հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Յիմա եղաւ մեր Աստուծոյն փրկութիւնը, գօրութիւնն ու թագաւորութիւնը, եւ անոր Օծեային իշխանութիւնը. որովհետեւ խորտակուեցաւ մեր եղբայրներուն Ամբաստանողը, որ ցերեկ ու գիշեր կ'ամբաստանէր զանոնք մեր Աստուծոյն առջեւ: 11 Անոնք յաղթեցին անոր՝ Գառնուկին արիւնով եւ իրենց վկայութեան խօսքով, ու չսիրեցին իրենց անձը՝ մինչեւ մահ: 12 Ուստի ուրախացէ՛ք, երկինք, եւ որևէ՛ որ կը բնակիք անոր մէջ. վայ երկրին ու ծովուն, որովհետեւ Չարախօսք իջաւ ձեզի՝ սաստիկ գայտոյոջով, քանի որ գիտէ թէ ունի կարճ ժամանակ»: 13 Երբ վիշապը տեսաւ թէ ինք նետուեցաւ երկրի վրայ, հալածեց արու զաւակ ծնանող կինը: 14 Մեծ արծիւի երկու թելեր տրուեցան այդ կնոջ, որպէսզի թռչի դէպի անապատ, իր տեղը՝ ուր պիտի կերակրուէր ժամանակ մը, ժամանակներ ու կես ժամանակ՝ հեռու օձին երեսէն: 15 Իսկ օձը իր բերանէն հեղեղի պէս ջուր թափեց կնոջ ետեւէն, որպէսզի հեղեղով ընկղմէ զայն: 16 Բայց երկիրը օգնեց կնոջ. երկիրը բացաւ իր բերանը եւ կլլեց այն հեղեղը՝ որ վիշապը թափեց իր բերանէն: 17 Վիշապն ալ բարկացաւ կնոջ դէմ, ու գնաց պատերազմելու անոր զարմէն մնացողներուն հետ, որոնք կը պահէին Աստուծոյ պատուիրանները եւ ունէին Յիսուսի վկայութիւնը: Ապա կայնեցայ ծովու աւազին վրայ:

13 Տեսայ թէ զազան մը կը բարձրանար ծովէն. ան ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր: Անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ կար, եւ անոր գլուխներուն վրայ՝ հայհոյութեան անուններ: 2 Այդ զազանը նման էր ընծաբիւծի. անոր ոտքերը՝ արջի ոտքերու պէս էին, եւ անոր երախը՝ առիւծի երախի պէս: Վիշապը տուաւ անոր իր գօրութիւնը, իր գահն ու մեծ իշխանութիւն: 3 Անոր գլուխներէն մէկը մորթուածի պէս էր. բայց անոր մահացու վերքը բուժուեցաւ, եւ ամբողջ երկիրը սքանչանալով զազանին հետեւեցաւ:՝ 4 Անոնք երկրպագեցին վիշապին՝ որ իշխանութիւն տուաւ զազանին, ու երկրպագեցին զազանին՝ ըսելով. «Ո՛վ նման է զազանին. ո՛վ կրնայ պատերազմիլ անոր հետ»: 5 Անոր տրուեցաւ բերան մը՝ մեծ բաներ եւ հայհոյութիւններ խօսող, ու իշխանութիւն տրուեցաւ անոր՝ ընելու իր կամքը բառատունքովու ամիս: 6 Յայհոյութեամբ բացաւ իր բերանը Աստուծոյ դէմ, եւ հայհոյեց անոր անունին, խորանին ու երկինքը բնակողներուն դէմ: 7 Անոր իշխանութիւն տրուեցաւ սուրբերուն հետ պատերազմելու եւ յաղթելու անոնց: Անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր տոհմերուն (եւ ժողովուրդներուն) ու լեզուներուն եւ ազգերուն վրայ: 8 Անոր պիտի երկրպագեն բոլոր անոնք որ կը բնակին երկրի վրայ եւ որոնց անունը

աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր գրուած չէ մորթուած Գառնուկին կեանքի գիրքին մէջ:՝ 9 Ո՛վ որ ականջ ունի, թող լսէ: 10 Ա՛ն որ գերեվարէ, ինք գերի պիտի տարուի. ան որ սուրով սպաննէ, պետք է որ սուրով սպաննուի: 3ոն է սուրբերուն համբերութիւնն ու հաւատքը: 11 Տեսայ նաեւ ուրիշ զազան մը, որ կը բարձրանար երկրէն. ունէր երկու եղջիւր՝ զառնուկի նման, եւ կը խօսէր վիշապի պէս: 12 Կը վարէր առաջին զազանին ամբողջ իշխանութիւնը՝ անոր առջեւ, ու կը ստիպէր երկիրը եւ անոր բնակիչները՝ որ երկրպագեն առաջին զազանին, որուն մահացու վերքը բուժուած էր: 13 Մեծ նշաններ կ'ընէր, եւ մինչեւ անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցներ երկրի վրայ՝ մարդոց առջեւ: 14 Կը մոլորեցներ երկրի բնակիչները այն նշաններով՝ որ ընելու կարողութիւն տրուած էր իրեն՝ զազանին առջեւ: Կ'ըսէր երկրի բնակիչներուն որ շինեն պատկերը այն զազանին՝ որ սուրով վիրաւորուած էր բայց սարկեցաւ: 15 Եւ կարողութիւն տրուեցաւ իրեն՝ որ հոգի տայ զազանին պատկերին, որպէսզի զազանին պատկերը խօսի, նաեւ մեռցնել տայ բոլոր անոնք՝ որ չեն երկրպագեր զազանին պատկերին: 16 Կը ստիպէր բոլորն ալ, պզտիկ թէ մեծ, հարուստ թէ աղքատ, ազատ թէ ստրուկ, որ դրոշմ ընդունին իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ, 17 որպէսզի ո՛չ մէկը կարենայ գնել կամ ծախել, բայց միայն ան՝ որ ունի դրոշմը, կամ զազանին անունը, կամ անոր անունին թիւը: 18 3ոն է իմաստութիւնը. ո՛վ որ միտք ունի, թող հաշուէ զազանին թիւը, քանի որ մարդու մը թիւն է, եւ անոր թիւը՝ վեց հարիւր վաթսուկվեց է:

14 Յետոյ նայեցայ, եւ ահա՛ Գառնուկը կայնած էր Սիոն լեռան վրայ, ու անոր հետ՝ հարիւր բառասունչորս հազարը, որոնց ճակատին վրայ գրուած էր (անոր անունը եւ) անոր 3օր անունը: 2 Ու լսեցի երկինքէն ձայն մը՝ յորդառատ ջուրերու ձայնի պէս, եւ հզօր որոտումի մը ձայնին պէս. լսած ձայնս կը նմանէր քնարահարներուն նուազած քնարներու ձայնին: 3 Անոնք կ'երգէին նոր երգ մը՝ գահին, չորս Եակներուն ու երեցներուն առջեւ. ո՛չ մէկը կրնար սորվիլ այդ երգը՝ բացի այդ հարիւր բառասունչորս հազարէն, որոնք գնուած էին երկրէն: 4 Անոնք անոնք են՝ որ չպղծուեցան կիներու հետ, քանի որ կոյս են: Անոնք անոնք են՝ որ կը հետեւին Գառնուկին, ուր որ ան երթայ. ասոնք գնուեցան մարդոց մէջէն՝ երախայրիք ըլլալու Աստուծոյ ու Գառնուկին: 5 Նենգութիւն չգտնուեցաւ իրենց բերանը, որովհետեւ անարատ են: 6 Տեսայ նաեւ ուրիշ իրեշտակ մը, որ կը թռչէր երկինքի մէջ եւ ունէր յաւիտենական անտարանը՝ բարոզելու երկրի վրայ բնակող բոլոր ազգերուն, տոհմերուն, լեզուներուն ու ժողովուրդներուն: (aiōnios g166) 7 Ան բարձրաձայն կ'ըսէր. «Վախցէ՛ք Աստուծմէ

եւ փանթ տուէք անոր, որովհետեւ անոր դատաստանին ժամը հասաւ. երկրպագեցէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը, երկիրը, ծովն ու ջուրերուն աղբիւրները»: **8** Ուրիշ հրեշտակ մը հետեւեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Կործանեցան, կործանեցան մեծ Բաբելոնը, որովհետեւ բոլոր ազգերուն խմցուց իր պոռնկութեան զայրոյթի գինին»: **9** Երրորդ հրեշտակ մըն ալ հետեւեցաւ անոնց ու բարձրաձայն ըսաւ. «Ո՛վ որ երկրպագէ գազանին ու անոր պատկերին, եւ ընդունի անոր դրոշմը իր ճակատին կամ իր ձեռքին վրայ, **10** անիկա՛ պիտի խմէ Աստուծոյ զայրոյթի գինիէն, որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեան բաժակին մէջ, ու կրակով եւ ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն առջեւ ու Գառնուկին առջեւ: **11** Անոնց տանջանքին ծուխը պիտի բարձրանայ դարեւ դար» . ցերեկ ու գիշեր հանգստութիւն պիտի չունենան անոնք՝ որ կ'երկրպագեն գազանին ու անոր պատկերին, եւ ո՛վ որ կ'ընդունի անոր անունին դրոշմը»: (aiōn 9165) **12** Ինչ է համբերութիւնը սուրբերուն, որոնք կը պահեն Աստուծոյ պատուիրաններն ու Յիսուսի հաւատքը: **13** Ու լսեցի երկինքէն ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Գրէ. այժմէն իսկ երանելի են այն մեռելները՝ որ կը մեռնին Տերոջմով»: «Այո՛, - կ'ըսէ Յոզիւ, - թող հանգչին իրենց աշխատանքէն, քանի որ իրենց գործերը կը հետեւին իրենց»: **14** Ապա նայեցայ, եւ ահա՛ ճերմակ ամպ մը կար, ու ամպին վրայ մէկը բազմած էր՝ մարդու Որդիին նման. իր գլուխը ունէր ոսկիէ պսակ մը, եւ իր ձեռքին մէջ՝ սուր մանգաղ մը: **15** Ուրիշ հրեշտակ մը դուրս ելաւ տաճարէն, ու բարձրաձայն աղաղակեց ամպին վրայ բազմողին. «Ղրկէ՛ք քու մանգաղդ եւ հնձէ՛. որովհետեւ հնձելու ժամը հասաւ, քանի որ երկրի հունձքը հասունցած է»: **16** Ամպին վրայ կը բազմողն ալ դրաւ իր մանգաղը երկրի վրայ, ու երկիրը հնձուեցաւ: **17** Ուրիշ հրեշտակ մը դուրս ելաւ երկինքի մէջ եղող տաճարէն. ինք ալ ունէր սուր մանգաղ մը: **18** Նաեւ զոհաստեղանէն դուրս ելաւ ուրիշ հրեշտակ մը՝ որ իշխանութիւն ունէր կրակին վրայ. հզօր կանչով գոչեց անոր՝ որ ունէր սուր մանգաղը. «Ղրկէ՛ք քու սուր մանգաղդ ու կ'թէ՛ երկրի այգիին ողկոյզները, որովհետեւ անոր խաղողները հասունցած են»: **19** Ուստի այդ հրեշտակը դրաւ իր մանգաղը երկրի վրայ, կ'թեց երկրի այգիին խաղողները եւ նետեց Աստուծոյ զայրոյթի մեծ հնձանին մէջ: **20** Հնձանը կոխուեցաւ քաղաքէն դուրս, ու արիւն ելաւ հնձանէ՛ս՝ մինչեւ ձիերուն սանձերը, հապար վեց հարիւր ասպարեզի տարածութեան վրայ:

15 Երկինքի մէջ տեսայ ուրիշ նշան մը՝ մեծ եւ զարմանալի.- եօթը հրեշտակներ՝ որոնք ունէին եօթը վերջին պատուհասները, որովհետեւ անոնցմով կ'աւարտէր Աստուծոյ զայրոյթը: **2** Տեսայ նաեւ որպէս թէ ապակեղէն ծով մը՝ կրակով

խառնուած. անոնք որ յաղթած էին գազանին, անոր պատկերին եւ անոր անունին թիւին, կայնած էին ապակեղէն ծովուն վրայ՝ ունենալով Աստուծոյ քնարները: **3** Անոնք կ'երգէին Աստուծոյ ծառային՝ Մովսէսի երգը, ու Գառնուկին երգը, ըսելով. «Մեծ եւ սքանչելի են քու գործերդ, Տէր, Ամենակալ Աստուած. արդար ու ճշմարիտ են քու ճամբաներդ, Ազգերու թագաւոր: **4** Տէր, ո՛վ պիտի չվախնայ քեզմէ եւ չփառաւորէ քու անունդ, որովհետեւ միակ սուրբը դուն ես. արդարեւ բոլոր ազգերը պիտի գան ու երկրպագեն քու առջեւդ, քանի որ քու արդար դատավճիռներդ յայտնաբերուեցան»: **5** Ասկէ ետք նայեցայ, եւ ահա՛ երկինքի մէջ բացուեցաւ վկայութեան խորանին տաճարը: **6** Եօթը պատուհասներ ունեցող եօթը հրեշտակները դուրս ելան տաճարէն, մաքուր ու փայլուն կտաւ հագած, եւ ոսկիէ գօտի կապած իրենց կուրծքին վրայ: **7** Չորս Էակներէն մէկը՝ եօթը հրեշտակներուն տուաւ եօթը ոսկիէ սկաւառակներ, լեցուն դարեւ դար՝ ապրող Աստուծոյ զայրոյթով: (aiōn 9165) **8** Ու տաճարը ծուխով լեցուեցաւ՝ Աստուծոյ փառքին եւ անոր զօրութեան պատճառով. ո՛չ մէկը կրնար մտնել տաճարը, մինչեւ որ իրագործուէին եօթը հրեշտակներուն եօթը պատուհասները:

16 Լսեցի տաճարէն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր եօթը հրեշտակներուն. «Գացէ՛ք, թափեցէ՛ք Աստուծոյ զայրոյթին (եօթը) սկաւառակները երկրի վրայ»: **2** Առաջին հրեշտակը գնաց եւ թափեց իր սկաւառակը երկրի վրայ. գէշ ու չարորակ պալար մը եղաւ այն մարդոց վրայ՝ որ ունէին գազանին դրոշմը, եւ անոնց վրայ՝ որ կ'երկրպագէին անոր պատկերին: **3** Երկրորդ հրեշտակը թափեց իր սկաւառակը ծովուն վրայ. ջուրերը մեռած մարդու եւ արիւնին պէս եղան, ու ծովուն մէջի բոլոր կենդանիները մեռան: **4** Երրորդ հրեշտակը թափեց իր սկաւառակը գետերուն եւ ջուրերու աղբիւրներուն վրայ, ու անոնք արիւն եղան: **5** Լսեցի ջուրերուն հրեշտակը՝ որ կ'ըսէր. «Արդար ես, դուն՝ որ ես եւ որ էիր, ու սուրբ ես՝ որ այսպէս դատեցիր, **6** որովհետեւ անոնք թափեցին սուրբերուն եւ մարգարէներուն արիւնը. դուն արիւն խմել տուիր անոնց՝ քանի որ արժանի ես»: **7** Ու զոհաստեղանէ լսեցի՝ որ կ'ըսէր. «Այո՛, Տէր, Ամենակալ Աստուած, քու դատաստաններդ ճշմարիտ եւ արդար են»: **8** Չորրորդ հրեշտակը թափեց իր սկաւառակը արեւին վրայ, **9** ու զօրութիւն տրուեցաւ անոր՝ որ կրակով տօթակէզ ընէ մարդիկը: Մարդիկ տօթակէզ եղան աստիկ տօթէն, եւ հայիոյցեցին անունը Աստուծոյ՝ որ իշխանութիւն ունի այս պատուհասներուն վրայ. բայց չապաշխարեցին՝ որ փառք տան անոր: **10** Հինգերորդ հրեշտակը թափեց իր սկաւառակը գազանին գահին վրայ, ու անոր թագաւորութիւնը

խաւարեցաւ: Յաւեն՝ մարդիկ կը ծամէին իրենց լեզուն, 11 ու հայիոյեցին երկինքի Աստուծոյն՝ իրենց ցաւերուն եւ պալարներուն պատճառով. բայց չհապաշխարեցին իրենց գործերէն: 12 Վեցերորդ հրեշտակը թափեց իր սկաւառակը Եփրատ մեծ գետին վրայ, ու անոր ջուրերը ցամբեցան, որպէսզի պատրաստուի արեւելքի թագաւորներուն ճամբան: 13 Տեսայ թէ վիշապին բերանէն, գազանին բերանէն եւ սուտ մարգարէին բերանէն դուրս ելան երեք անմաքուր ոգիներ՝ գորտերու նմանոր: 14 Արդարեւ անոնք դէտերու ոգիներ Էին, որ նշաններ կ'ընէին ու կ'երթային ամբողջ երկրագունդի թագաւորներուն, որպէսզի հաւաքեն զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ այդ մեծ օրուան պատերազմին համար: 15 (Ահա՛ գողի պէս կու գամ. երանի՛ անոր՝ որ արթուն կը կենայ եւ կը պահէ իր հանդերձները, որպէսզի մերկ չշրջի ու իր անվայելչութիւնը չտեսնուի:) 16 Եւ հաւաքեցին զանոնք տեղ մը, որ երբայերէն Ամուստեղոն կը կոչուի: 17 Եօթներորդ հրեշտակը թափեց իր սկաւառակը օդին մէջ, ու երկինքի տաճարէն՝ զահէն հզօր ձայն մը ելաւ, որ կ'ըսէր. «Եղան»: 18 Եւ փայլակներ, ձայներ ու որոտումներ՝ եղան: Հզօր երկրաշարժ մըն ալ եղաւ. այդպիսի մեծ ու հզօր երկրաշարժ եղած չէր երկրի վրայ՝ մարդոց ըլլալէն ի վեր: 19 Մեծ քաղաքը երեք մաս եղաւ, եւ ազգերուն քաղաքները կործանեցան: Մեծ Բաբելոնը յիշուեցաւ Աստուծոյ առջեւ, որպէսզի տայ անոր իր գայրագին բարկութեան գինիին բաժակը: 20 Ամէն կողմի փախաւ, ու լեռները չգտնուեցան: 21 Գրեթէ տաղանդ մը կշռող խոշոր կարկուտ իջաւ երկինքէն՝ մարդոց վրայ. եւ մարդիկ հայիոյեցին Աստուծոյ՝ կարկուտի պատուհասին համար, որովհետեւ այդ պատուհասը չափազանց սաստիկ էր:

17 Եօթը սկաւառակներ ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ եւ ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով. «Եկու՛ր. ցոյց պիտի տամ քեզի դատաստանը այն մեծ պոռնիկին, որ կը բազմի յորդառատ ջուրերու վրայ. 2 անոր հետ պոռնկեցան երկրի թագաւորները, եւ անոր պոռնկութեան գինիով արբեցան երկրի բնակիչները»: 3 Չիս առաւ՝ հոգիով տարաւ անապատը, ու տեսայ կին մը՝ որ բազմած էր որդան կարմիր գազանի մը վրայ: Այդ գազանը լեցուն էր հայիոյութեան անուկներով, եւ ուներ եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր: 4 Կինը հազած էր ծիրանի եւ որդան կարմիր, պճնուած էր ոսկիով, պատուական քարերով ու մարգարիտներով, եւ ձեռքին մէջ ուներ ոսկիէ բաժակ մը՝ զարշափուններով ու իր պոռնկութեան անմաքութիւններով լեցուն: 5 Անոր ճակատին վրայ գրուած էր անուն մը. «Մորիուրդ, Մեծ Բաբելոն, պոռնիկներուն ու երկրի

զարշափուններուն մայրը»: 6 Տեսայ այդ կինը, որ արբեցած էր սուրբերուն արիւնով եւ Յիսուսի վկաններուն արիւնով: Երբ տեսայ զայն՝ մեծապէս զարմացայ: 7 Հրեշտակը ըսաւ ինծի. «Ինչո՛ւ զարմացար. քեզի պիտի ըսեմ խորհուրդը այդ կնոջ ու այդ գազանին՝ որ կը կրէ զայն իր վրայ, եւ ունի եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր: 8 Այդ գազանը որ տեսար՝ կար, բայց չկայ. սակայն պիտի բարձրանայ անդունդէն ու երթայ դէպի կորուստ: Երկրի բնակիչները, որոնց անունը գրուած չէ կենսի գիրքին մէջ՝ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր, պիտի զարմանան՝ երբ տեսնեն այդ գազանը որ կար, բայց չկայ, թէպէտ կայ»: (Abysos 912) 9 Հին պէտք է իմաստութիւն ունեցող միտք մը: Այդ եօթը գլուխները՝ եօթը լեռներ են, որոնց վրայ կը բազմի կինը. նաեւ եօթը թագաւորներ են: 10 Հինգը ինկած են, մէկը կայ, իսկ միւսը դեռ եկած չէ. երբ զայ՝ պէտք է որ կարճ ատեն մը մնայ: 11 Այդ գազանը՝ որ կար, բայց չկայ, ան ալ ութերորդն է. Եօթեն է, ու կ'երթայ դէպի կորուստ: 12 Տասը եղջիւրները՝ որ տեսար, տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թագաւորութիւն ստացած չեն. սակայն գազանին հետ մէկ ժամու չափ թագաւորներու պէս իշխանութիւն պիտի առնեն: 13 Ասոնք միեւնոյն նպատակը ունին.- իրենց զօրութիւնն ու իշխանութիւնը տալ գազանին: 14 Ասոնք պիտի պատերազմին Գառնուկին հետ, եւ Գառնուկը պիտի յաղթէ անոնց. քանի որ ան տերերուն Տէրն է, ու թագաւորներուն Թագաւորը, եւ անոր հետ եղողները՝ կանչուած, ընտրուած ու հաւատարիմ են»: 15 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Այն ջուրերը՝ որ տեսար, որոնց վրայ բազմած էր պոռնիկը, ժողովուրդներ են, բազմութիւններ, ազգեր եւ լեզուներ: 16 Այն տասը եղջիւրները՝ որ տեսար գազանին վրայ, անոնք պիտի ատեն պոռնիկը. ամայի ու մերկ պիտի ընեն զայն, պիտի ուտեն անոր մարմինը եւ կրակով պիտի այրեն զայն: 17 Որովհետեւ Աստուած դրոշեց զանոնք՝ գործադրելու իր նպատակը, միեւնոյն նպատակը.- իրենց թագաւորութիւնը տալ գազանին, մինչեւ որ իրագործուին Աստուծոյ խօսքերը: 18 Եւ կինը՝ որ տեսար, այն մեծ քաղաքն է՝ որ կը թագաւորէ երկրի թագաւորներուն վրայ»:

18 Ասկէ ետք՝ տեսայ (ուրիշ) հրեշտակ մը, որ երկինքէն կ'իջնէր եւ մեծ իշխանութիւն ուներ, ու երկիրը լուսաւորուեցաւ անոր փառքով: 2 Ան հզօր ձայնով աղաղակեց. «Կործանեցաւ, կործանեցաւ մեծ Բաբելոնը, եւ եղաւ դէտերու բնակավայր, ամէն անմաքուր ոգիի բանտ, ու ամէն անմաքուր եւ ատելի թռչունի բանտ. 3 որովհետեւ բոլոր ազգերը խմեցին անոր պոռնկութեան զայրոյթի գինիէն, երկրի թագաւորները պոռնկեցան անոր հետ, ու

երկրի առեւտրականները հարստացան անոր պերճանքին զօրութենէն»: 4 Լսեցի երկինքէն ուրիշ ձայն մըն ալ՝ որ կ'ըսէր. «Ելէք ատոր մէջէն, իմ ժողովուրդս, որպէսզի հաղորդակից չըլլաք անոր մեղքերուն ու բաժին չստանաք ատոր պատուհասներէն. 5 որովհետեւ ատոր մեղքերը կուտակուեցան միջեւ երկինք, եւ Աստուած յիշեց անոր անիրաւութիւնները: 6 Յատուցանեցէք անոր՝ ինչպէս ինք հատուցանեց, ու կրկնապատիկ փոխարինեցէք անոր՝ իր արարքներուն համեմատ: Այն բաժակը որ ինք լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն: 7 Որչափ փառաւորեց ինքզինք եւ ապրեցաւ պերճանքով, այնչափ ալ տանջանք ու սուգ տուէք անոր, որովհետեւ իր սիրտին մէջ կ'ըսէ. "Ես կը գահակալեմ իբր թագուհի. բնան ալորի չեմ եւ բնան սուգ պիտի չտեսնեմ": 8 Ուստի մէկ օրուան մէջ պիտի գան անոր պատուհասները՝ մահ, սուգ ու սով, եւ կրակով պիտի այրուի. որովհետեւ հզօր է զայն դատող Տէր Աստուածը: 9 Երկրի թագաւորները, որ պոռնկեցան անոր հետ եւ ապրեցան պերճանքով, պիտի լան ու հեծեծեն անոր վրայ, երբ տեսնեն անոր հրդեհին ծուխը: 10 Անոր տանջանքին վախէն՝ հեռու պիտի կայնին եւ ըսեն. "Վայ, վայ քեզի, մեծ Բաբելոն քաղաք, հզօր քաղաք, քանի որ մէկ ժամուան մէջ եկաւ քու դատաստանը": 11 Երկրի առեւտրականներն ալ պիտի լան ու սգան անոր վրայ, որովհետեւ ալ ո՛չ մէկը պիտի գնէ իրենց ապրանքը.- 12 ոսկիի, արծաթի, պատուական քարերու եւ մարգարիտներու, բեհեզի, ծիրանիի, մետաքսի ու որդան կարմիրի ապրանք. ամեն տեսակ բուրուամաւետ փայտ, ամեն տեսակ առարկայ՝ փղոսկրե, եւ ամեն տեսակ առարկաներ՝ պատուական փայտե, պղինձե, երկաթե ու մարմարե. 13 կինամոն, (ամոմոն,) խունկեր, օծանելիքներ եւ կնդրուկ. գինի, ձէթ, նաչիի ու ցորեն. անասուններ, ոչխարներ, ձիեր, կառքեր, մարմիններ եւ մարդոց անձեր: 14 Բու անձիդ ցանկացած պտուղները զացին քեզմէ, բոլոր շքեղ ու փայլուն բաները զացին քեզմէ, եւ այլեւս բնան պիտի չգտնես զանոնք»: 15 Այս բաներուն առեւտրականները՝ որ հարստացած էին անոր միջոցով, հեռու պիտի կայնին անոր տանջանքին վախէն՝ լալով ու սզալով, 16 եւ պիտի ըսեն. «Վայ, վայ, մեծ քաղաք, դուն որ հագած էիր բեհեզ, ծիրանի ու որդան կարմիր, եւ պնուած էիր ոսկիով, պատուական քարերով ու մարգարիտներով. 17 որովհետեւ այնչափ շատ հարստութիւնը ւաւերեցաւ մէկ ժամուան մէջ»: Ամեն նաւավար, բոլոր նաւագնացները, նաւաստիները, եւ անոնք՝ որ կ'օգտագործեն ծովը, հեռու կայնեցան 18 ու աղաղակեցին՝ երբ տեսան անոր հրդեհին ծուխը. «Ո՛ր քաղաքը նման էր այս մեծ քաղաքին»: 19 Յող ցանեցին իրենց գլուխին

վրայ, ու լալով եւ սզալով աղաղակեցին. «Վայ, վայ այդ մեծ քաղաքին, որուն մէջ՝ իր փարթամութենէն հարստացան բոլոր անոնք՝ որ նաւեր ունէին ծովուն վրայ. որովհետեւ մէկ ժամուան մէջ ամայացաւ: 20 Ուրախացէք անոր համար, երկինք, եւ դուք՝ սուրբ առաքեալներ ու մարգարէներ, քանի որ Աստուած ձեր վրեժը առաւ՝ անկէ»: 21 Հօգոր հրեշտակ մը վերցուց քար մը՝ մեծ ջաղացքի քարի պէս, ու նետեց ծովը՝ ըսելով. «Այսպէս սաստկութեամբ պիտի խորտակուի Բաբելոն մեծ քաղաքը եւ ալ բնան պիտի չգտնուի: 22 Քնարահարներուն, երաժիշտներուն, սրնգահարներուն ու փողահարներուն ձայնը ալ բնան պիտի չլսուի քու մէջդ. ալ արհեստաւոր մը պիտի չգտնուի քու մէջդ, ինչ արհեստէ ալ ըլլայ. ջաղացքի քարին ձայնը ալ բնան պիտի չլսուի քու մէջդ. 23 ճրագին լոյսը ալ բնան պիտի չփայլի քու մէջդ. փեսային ձայնը եւ հարսին ձայնը ալ բնան պիտի չլսուին քու մէջդ. քանի որ երկրի մեծամեծներն էին քու առեւտրականները, ու բոլոր ազգերը մոլորեցան քու կախարդութեամբը»: 24 Եւ մարգարէներուն, սուրբերուն ու երկրի վրայ բոլոր մորթուածներուն արիւնը գտնուեցաւ անոր մէջ:

19 Ասկէ ետք լսեցի երկինքէն մեծ բազմութեան հօգոր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ալլելուիս. փրկութիւն, փառք, պատիւ ու զօրութիւն մեր Աստուծոյն. 2 որովհետեւ ճշմարիտ եւ արդար են անոր դատաստանները, քանի որ դատեց այն մեծ պոռնիկը՝ որ իր պոռնկութեամբ ապականեց երկիրը, ու վրեժը առաւ իր ծառաներուն արիւնին՝ պահանջելով զայն անոր ձեռքէն»: 3 Եւ կրկին ըսի. «Ալլելուիս. անոր ծուխը կը բարձրանայ դարե դար»»: (aiōn g165) 4 Քսանչորս երեցները եւ չորս էակները ինկան ու երկրպագեցին Աստուծոյ՝ որ կը բազմի գահին վրայ, ըսելով. «Ամեն. ալլելուիս»: 5 Եւ գահէն ելաւ ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Գովաբանեցէք մեր Աստուածը, դուք՝ իր բոլոր ծառաները, ու դուք որ կը վախնաք իրմէ՝ թէ՛ պգտիկներ, թէ՛ մեծեր»: 6 Լսեցի նաեւ ձայն մը՝ մեծ բազմութեան ձայնի պէս, յորդառատ ջուրերու ձայնի պէս եւ սաստիկ որոտումներու ձայնի պէս, որ կ'ըսէր. «Ալլելուիս, որովհետեւ Տէրը, (մեր) Ամենակալ Աստուածը թագաւորեց: 7 Ուրախանա՛ք, ցնծանա՛ք ու փառք տանա՛ք անոր, քանի որ Գառնուկին հարսանիքը հասաւ եւ իր կինը պատրաստեց ինքզինք: 8 Անոր շնորհուեցաւ հազնիլ մաքուր ու փայլուն բեհեզ, քանի որ այդ բեհեզը՝ սուրբերուն արդարութիւնն է»: 9 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Գրէ. երանի անոնց՝ որ հրակիրուած են Գառնուկին հարսանիքի ընթրիքին»: Ու ըսաւ ինծի. «Ասոնք են Աստուծոյ ճշմարիտ խօսքերը»: 10 Ես ալ ինկայ անոր ոտքերուն առջեւ՝ որպէսզի երկրպագեմ անոր: Բայց ըսաւ ինծի. «Հոգուացի՛ր, մի

ընդեր. որովհետեւ եւ ծառայակից եմ բեզի եւ եղբայրներուդ՝ որոնք ունին Յիսուսի վկայութիւնը: Աստուծոյ երկրպագէ (որովհետեւ Յիսուսի վկայութիւնը մարգարեութեան հոգին է) »: **11** Ապա տեսայ երկինքը բացուած, եւ ահա՛ ճերմակ ձի մը կար: Անոր վրայ հեծնողը կը կոչուի Յաւատարիմ ու ճշմարիտ, եւ արդարութեամբ կը դատէ ու կը պատերազմի: **12** Անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էին, գլուխին վրայ շատ թագեր կային, եւ ունէր գրուած անուն մը՝ որ ոչ մէկը գիտէր, հապա միայն ինք: **13** Յագած էր արիւնի մէջ թաթխուած հանդերձ մը: Անոր անուկը կը կոչուի՝ «Աստուծոյ Խօսքը»: **14** Երկինքի մէջ եղող զօրքերը կը հետեւէին անոր՝ ճերմակ ձիերով, ճերմակ ու մաքուր բեհեզներ հագած: **15** Անոր բերանէն կ'ելլէր սրած թուր մը, որպէսզի անով զարնէ ազգերը: Ինք պիտի հովուէ զանոնք՝ երկաթէ գաւազանով, եւ ինք պիտի կոխէ Ամենակալ Աստուծոյ զայրագին բարկութեան գինիին հնձանը: **16** Իր հանդերձին վրայ ու իր ազդրին վրայ ունէր գրուած անուն մը՝ «Թագաւորներու թագաւոր եւ Տէրերու տէր»: **17** Տեսայ նաեւ հրեշտակ մը՝ որ կայնած էր արեւին մէջ: Ան բարձրաձայն աղաղակեց երկինքի մէջտեղ թռչող բոլոր թռչուններուն. «Եկէ՛ք ու հաւաքուեցէ՛ք Աստուծոյ մեծ ընթրիքին», **18** որպէսզի ուտէք թագաւորներուն մարմինները, հազարապետներուն մարմինները, հզօրներուն մարմինները, ձիերուն եւ անոնց վրայ հեծնողներուն մարմինները, ու բոլորին մարմինները, ազատներուն թէ ստրուկներուն, պզտիկներուն թէ մեծերուն»: **19** Եւ տեսայ զազանը, ու երկրի թագաւորները եւ անոնց զօրքերը, հաւաքուած՝ պատերազմելու ձիուն վրայ հեծնողին հետ, ու անոր զօրքերուն հետ: **20** Գազանը բռնուեցաւ, եւ անոր հետ՝ սուտ մարգարէն, որ անոր առջեւ ըրաւ նշաններ՝ որոնցմով մոլորեցուց զազանին որոշմը ընդունողներն ու անոր պատկերին երկրպագողները: Երկուքն ալ ողջ-ողջ նետուեցան ծծումբով վառող կրակի լիճը: (Limnē Pyr g3041 g4442) **21** Իսկ մնացողները սպաննուեցան ձիուն վրայ հեծնողին թուրէն, որ կ'ելլէր անոր բերանէն. ու բոլոր թռչունները կշտացան անոնց մարմիններէն:

20 Յետոյ տեսայ հրեշտակ մը՝ որ կ'իջնէր երկինքէն. իր ձեռքին մէջ ունէր անդունդի բանալին եւ մեծ շղթայ մը: (Abyssos g12) **2** Ան բռնեց վիշապը, այն նախկին օձը՝ որ Չարախօսն ու Սատանան է, եւ կապեց զայն հազար տարի: **3** Անդունդը նետեց զայն, զոցեց ու կնիք դրաւ անոր վրայ, որպէսզի այլ չմոլորեցնէ ազգերը՝ մինչեւ որ աւարտի հազար տարին: Անկէ ետք՝ ան պէտք է արձակուի կարճ ժամանակուան մը համար: (Abyssos g12) **4** Տեսայ

նաեւ զահեր, որոնց վրայ բազմեցան, եւ անոնց տրուեցաւ դատավարութիւնը: Տեսայ նաեւ Յիսուսի վկայութեան համար ու Աստուծոյ խօսքին համար գլխատուածներուն անձերը: Անոնք չերկրպագեցին զազանին, ոչ ալ անոր պատկերին. չընդունեցին անոր դրոշմը իրենց ճակատին կամ իրենց ձեռքին վրայ: Ուստի ապրեցան ու հազար տարի թագաւորեցին Քրիստոսի հետ: **5** Միւս մեռելները չվերապրեցան մինչեւ որ աւարտեցաւ հազար տարին: Այս է առաջին յարութիւնը: **6** Երանելի է անորը եւ անոնք՝ որ բաժին ունին՝՝ առաջին յարութեան մէջ: Երկրորդ մահը իշխանութիւն չունի ասոնց վրայ. հապա անոնք պիտի ըլլան Աստուծոյ ու Քրիստոսի քահանաները, եւ հազար տարի պիտի թագաւորեն անոր հետ: **7** Երբ հազար տարին աւարտի, Սատանան պիտի արձակուի իր բանտէն, դուրս պիտի ելլէ ու մոլորեցնէ երկրին չորս անկիւնները եղող ազգերը, Գոգը եւ Մագոգը, որպէսզի հաւաքէ զանոնք՝ պատերազմելու անոնց թիւը ծովու աւազին չափ է: **8** Անոնք բարձրացան երկրի լայնութեան վրայ, ու շրջապատեցին սուրբերուն բանակավայրը եւ սիրելի քաղաքը: **9** Սակայն երկինքէն՝ Աստուծմէ կրակ իջաւ ու լափեց զանոնք: **10** Իսկ Չարախօսը՝ որ մոլորեցուց զանոնք, նետուեցաւ կրակի եւ ծծումբի լիճին մէջ: Յին էին զազանն ու սուտ մարգարէն, եւ պիտի տանջուին ցերեկ ու գիշեր՝ դարէ դար»: (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Յետոյ տեսայ մեծ, ճերմակ գահ մը, եւ անոր վրայ բազմողը, որուն երեսէն երկիրն ու երկինքը փախան եւ տեղ չգտնուեցաւ անոնց: **12** Տեսայ նաեւ մեռելները, պզտիկ ու մեծ, որոնք կայնած էին Աստուծոյ առջեւ: Գիրքերը բացուեցան. բացուեցաւ նաեւ ուրիշ գիրք մը՝ որ կեանքի գիրքն է. ու մեռելները դատուեցան գիրքերուն մէջ գրուածներուն համաձայն, իրենց արարքներուն համեմատ: **13** Ծովը տուաւ իր մէջ եղող մեռելները, եւ մահն ու դժոխքը տուին իրենց մէջ եղող մեռելները. եւ անոնք դատուեցան, իւրաքանչիւրը՝ իր արարքներուն համեմատ: (Hadēs g86) **14** Մահն ու դժոխքը նետուեցան կրակի լիճին մէջ. այս է երկրորդ մահը: (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) **15** Ո՛վ որ կեանքի գիրքին մէջ արձանագրուած չգտնուեցաւ՝ նետուեցաւ կրակի լիճին մէջ: (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Ապա տեսայ նոր երկինք մը եւ նոր երկիր մը, որովհետեւ առաջին երկինքն ու առաջին երկիրը անցան, եւ այլ ծով չկար: **2** Տեսայ սուրբ քաղաքը՝ նոր Երուսաղէմը, որ կ'իջնէր երկինքէն՝ Աստուծմէ, իր ամուսինին համար զարդարուած հարսի մը պէս պատրաստուած: **3** Ու լսեցի երկինքէն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ահա՛ Աստուծոյ խորանը՝ մարդոց մէջ: Ինք

պիտի բնակի հոն, եւ անոնք պիտի ըլլան իր ժողովուրդը. Աստուած ինք պիտի ըլլայ անոնց հետ՝ իբր անոնց Աստուածը: 4 Ինք պիտի սրբէ անոնց աչքերէն բոլոր արցունքները. ալ մահ պիտի չըլլայ, ո՛չ սուգ, ո՛չ գոչիւն: Այլեւ բնաւ ցաւ պիտի չըլլայ, որովհետեւ առաջուան բաները անցան»: 5 Գահին վրայ բազմողը ըսաւ. «Ահա նոր կ'ընեմ բոլոր բաները»: Եւ ըսաւ ինծի. «Գրէ, որովհետեւ այս խօսքերը ճշմարիտ ու վստահելի են»: 6 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Եղան. ես եմ Ալֆան եւ Օմեղան, Սկիզբն ու Վախճանը. ես ծարարին ձրի՛ պիտի տամ կեանքի ջուրին աղբիւրէն: 7 Ան որ կը յաղթէ՝ պիտի ժառանգէ բոլոր բաները, ու ես Աստուած պիտի ըլլամ անոր, ան ալ որդի պիտի ըլլայ ինծի: 8 Բայց երկչոտներուն, անհաւատներուն, մարդասպաններուն, պոռնկողներուն, կախարդներուն, կռպպաշտներուն եւ բոլոր ստախօսներուն բաժինը՝ պիտի ըլլայ կրակով ու ծծումբով վառող լիճին մէջ, որ երկրորդ մահն է»: (Limmē Pyr g3041 g4442) 9 Եօթը վերջին պատուհասներով լեցուն եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ եւ ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով. «Եկուր. ցոյց պիտի տամ քեզի հարսը՝ Գառնուկին կինը»: 10 Ու հոգիով տարաւ զիս մեծ եւ բարձր լեռան մը վրայ, ու ցոյց տուաւ ինծի սուրբ քաղաքը՝ Երուսաղէմը, որ կ'իջներ երկինքէն՝ Աստուծմէ, 11 եւ ուներ Աստուծոյ փառքը: Անոր լուսաւորութիւնը շատ պատուական քարի նման էր, բիւրեղեայ յասպիս քարի պէս: 12 Անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր, եւ ուներ տասներկու դուռ. տասներկու հրեշտակներ կային դռներուն թով, որոնց վրայ գրուած էին անուններ, այսինքն՝ Իսրայելի որդիներուն տասներկու տոհմերուն անունները. 13 արեւելքէն՝ երեք դուռ, հիւսիսէն՝ երեք դուռ, հարաւէն՝ երեք դուռ, արեւմուտքէն՝ երեք դուռ: 14 Քաղաքին պարիսպը ուներ տասներկու հիմ, եւ անոնց վրայ գրուած էին Գառնուկին տասներկու անաբեայներուն (տասներկու) անունները: 15 Ինծի հետ խօսողը ուներ ոսկիէ եղէզ մը, որպէսզի անով չափէ քաղաքը, անոր դռներն ու անոր պարիսպը: 16 Քաղաքը բառակուսի կառուցանուած էր, եւ անոր երկայնքը լայնքին չափ էր. քաղաքը եղէզով չափեց՝ տասներկու հազար ասպարէզ: Անոր երկայնքը, լայնքն ու բարձրութիւնը նոյնչափ էին: 17 Չափեց նաեւ անոր պարիսպը՝ հարիւր բառասունչորս կանգուն, մարդու չափով, այսինքն՝ հրեշտակին չափով: 18 Անոր պարիսպը շինուած էր յասպիս քարէ, իսկ քաղաքը զուտ ոսկի էր՝ մաքուր ապակիի նման: 19 Քաղաքին պարիսպին հիմերը զարդարուած էին ամեն տեսակ պատուական քարերով. առաջին հիմը յասպիս էր, երկրորդը՝ շափիւղայ, երրորդը՝

քաղկեդոն, չորրորդը՝ զմրուխտ, 20 հինգերորդը՝ եղնգնաքար, վեցերորդը՝ սարդիոն, եօթներորդը՝ ոսկեքար, ութերորդը՝ վանակն, իններորդը՝ տպագիոն, տասներորդը՝ քրիստապրաստ, տասնմէկերորդը՝ յակինթ, տասներկրորդը՝ մեղեսիկ: 21 Տասներկու դռները՝ տասներկու մարգարիտ էին. իւրաքանչիւր դուռ՝ միակտուր մարգարիտ էր: Քաղաքին հրապարակը զուտ ոսկի էր՝ թափանցիկ ապակիի պէս: 22 Անոր մէջ տաճար չտեսայ, որովհետեւ Տէրը՝ Ամենակալ Աստուածը, եւ Գառնուկն են անոր տաճարը: 23 Քաղաքը պէտք չունի արեւի, ո՛չ ալ լուսինի, որ լուսաւորեն զայն. որովհետեւ Աստուծոյ փառքը կը լուսաւորէ զայն, եւ Գառնուկն է անոր ճրագը: 24 (Փրկուած) ազգերը պիտի ընթանան անոր լոյսով, ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը եւ պատիւը պիտի բերեն անոր մէջ: 25 Անոր դռները բնաւ պիտի չգոցուին ցերեկը. (որովհետեւ հոն գիշեր պիտի չըլլայ.) 26 ազգերուն փառքն ու պատիւը պիտի բերեն անոր մէջ: 27 Յոն բնաւ պղծութիւն մը պիտի չմտնէ, ո՛չ ալ զարշուծիւն գործող կամ սուտ խօսող մը. հապա պիտի մտնեն միայն անոնք՝ որ արձանագրուած են Գառնուկին կեանքի գիրքին մէջ:

22 Նաեւ ցոյց տուաւ ինծի կեանքի ջուրի գետ մը՝ բիւրեղի պէս փայլուն, որ կը բխէր Աստուծոյ ու Գառնուկին գահէն: 2 Այդ քաղաքին՝ հրապարակին մէջտեղը, եւ այդ գետին մէկ կողմն ու միւս կողմը կար կեանքի ծառը՝ որ կու տար տասներկու տեսակ պտուղ. ամեն ամիս կու տար իր պտուղը, իսկ ծառին տերեւները ազգերուն բուժումին համար էին: 3 Ալ բնաւ նոզվք պիտի չըլլայ, հապա անոր մէջ պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու Գառնուկին գահը: Անոր ծառաները պիտի պաշտեն զայն, 4 պիտի տեսնեն անոր երեսը, եւ անոր անունը պիտի ըլլայ իրենց ճակատին վրայ: 5 Յոն ալ գիշեր պիտի չըլլայ. անոնք պէտք չունին ճրագի, ո՛չ ալ արեւի լոյսի, քանի որ Տէր Աստուած պիտի լուսաւորէ զանոնք, ու պիտի թագաւորեն դարձ դար՝: (aiōn g165) 6 Եւ ըսաւ ինծի. «Այս խօսքերը վստահելի ու ճշմարիտ են: Տէրը, սուրբ մարգարէներուն՝ Աստուածը, որկեց իր հրեշտակը՝ իր ծառաներուն ցոյց տալու ինչ որ պէտք է շուտով ըլլայ»: 7 «Ահա շուտով կու գամ: Երանի՛ անոր՝ որ կը պահէ այս գիրքին մարգարէութեան խօսքերը»: 8 Ես՝ Յովհաննէս՝ տեսայ այս բաները, ու լսեցի: Երբ լսեցի եւ տեսայ, ինկայ որ երկրպագեմ այն հրեշտակին ոտքերուն առջեւ՝ որ ասոնք ցոյց կու տար ինծի: 9 Բայց ան ըսաւ ինծի. «Չզուշացի՛ր, մի՛ ընէր. որովհետեւ ես ծառայակից եմ քեզի ու եղբայրներուդ՝ մարգարէներուն, եւ այս գիրքին խօսքերը պահողներուն: Աստուծոյ երկրպագէ՛: 10 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Մի՛ կնքեր այս գիրքին մարգարէութեան խօսքերը, որովհետեւ

Ժամանակը մօտ է: **11** Ա՛ն որ անիրաւ է՝ դարձեալ թող անիրաւ ըլլայ, ան որ աղտոտ է՝ դարձեալ թող աղտոտ ըլլայ, ան որ արդար է՝ դարձեալ թող արդար ըլլայ, եւ ան որ սուրբ է՝ դարձեալ թող սուրբ ըլլայ»: **12** «Ահա՛ շուտով կու գամ, ու վարձատրութիւնս ինձի հետ է՝ իւրաքանչիւրին հատուցանելու իր արարքին համեմատ: **13** Ես եմ Ալֆան եւ Օմեղան, Սկիզբն ու Վախճանը, Առաջինը եւ Վերջինը»: **14** «Երանի՛ անոնց՝ որ կը գործադրեն անոր պատուիրանները, որպէսզի իրաւունք ունենան ուսելու կեանքի ծամէն, ու դռներէն ներս՝ քաղաքը մտնեն: **15** Քանի որ դուրս պիտի մնան շուները, կախարդները, պոռնկողները, մարդասպանները, կռապաշտները, եւ ո՛վ որ սուտը կը սիրէ ու կը խօսի»: **16** «Ես՝ Յիսուս, դրկեցի իմ հրեշտակս՝ այս բաներուն մասին վկայելու ձեզի՝ եկեղեցիներուն մէջ: Ես եմ Դաւիթի արմատն ու ցեղը, առտուան պայծառ աստղը»: **17** Յոգին ու հարսը կ'ըսեն. «Եկ՛նր», եւ ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ. «Եկ՛նր»: Ա՛ն որ ծարաւ է՝ թող գայ, եւ ո՛վ որ կ'ուզէ՝ թող ձրի առնէ կեանքի ջուրը: **18** Ես կը վկայեմ բոլոր անոնց՝ որ կը լսեն այս գիրքին մարգարէութեան խօսքերը. եթէ մէկը ասոնց վրայ աւելցնէ բան մը, Աստուած ալ իր վրայ պիտի աւելցնէ այն պատուհասները՝ որ գրուած են այս գիրքին մէջ: **19** Ու եթէ մէկը վերցնէ բան մը այս մարգարէութեան գիրքին խօսքերէն, Աստուած ալ պիտի վերցնէ անոր բաժինը կեանքի գիրքէն եւ սուրբ քաղաքէն՝ որոնց մասին գրուած է այս գիրքին մէջ: **20** Այս բաները վկայողը կ'ըսէ. «Այո՛, շուտով կու գամ»: Ամէն. եկ՛նր, Տէր Յիսուս: **21** Մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին՝՝ հետ: Ամէն:

*Տեսայ սուրբ քաղաքը՝ նոր Երուսաղեմը, որ կ'իջնէր երկինքէն՝ Աստուծմէ,
իր անուսինին համար վարդարուած հարսի մը պէս պատրաստուած:
Ու լսեցի երկինքէն հօտր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ահա՛ Աստուծոյ խորանը՝
մարդոց մէջ: Ինք պիտի բնակի ինն, եւ անոնք պիտի ըլլան իր ժողովուրդը.
Աստուած ինք պիտի ըլլայ անոնց հետ՝ իբր անոնց Աստուածը:
ՅԱՅՏԵՆՈՒԹԻՒՄ ԶՈՎՅԱՆՆՈՒ 21:2-3*

ընթերցողի ուղեցույց

Արեւմտահայերեն at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

բառգիրք

Արեւմտահայերէն at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēse g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

բառգիրք +

AionianBible.org/Bibles/Armenian---Armenian-Bible-Western/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

ՂոՒԿԱՍ 8:31
ՀՈՌԿՄԱՅԵՑԻՍ 10:7
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 9:1
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 9:2
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 9:11
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 11:7
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 17:8
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 20:1
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 20:3

ԳՈՐԾԲ ԱՌԱԶԵԼՈՑ 3:21
ԳՈՐԾԲ ԱՌԱԶԵԼՈՑ 15:18
ՀՈՌԿՄԱՅԵՑԻՍ 1:25
ՀՈՌԿՄԱՅԵՑԻՍ 9:5
ՀՈՌԿՄԱՅԵՑԻՍ 11:36
ՀՈՌԿՄԱՅԵՑԻՍ 12:2
ՀՈՌԿՄԱՅԵՑԻՍ 16:27
ԱՌԱՋԻԸ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 1:20
ԱՌԱՋԻԸ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 2:6
ԱՌԱՋԻԸ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 2:7
ԱՌԱՋԻԸ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 2:8
ԱՌԱՋԻԸ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 3:18
ԱՌԱՋԻԸ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 8:13
ԱՌԱՋԻԸ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 10:11
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 4:4
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 9:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 11:31

ԱՌԱՋԻԸ ՊԵՏՐՈՍԻ 1:25
ԱՌԱՋԻԸ ՊԵՏՐՈՍԻ 4:11
ԱՌԱՋԻԸ ՊԵՏՐՈՍԻ 5:11
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 3:18
ԱՌԱՋԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 2:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 1:2
ՅՈՒԴԱՅԻ 1:13
ՅՈՒԴԱՅԻ 1:25
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 1:6
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 1:18
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 4:9
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 4:10
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 5:13
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 7:12
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 10:6
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 11:15
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 14:11
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 15:7
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 19:3
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 20:10
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻԻԸ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 22:5

aidios

ՀՈՌԿՄԱՅԵՑԻՍ 1:20
ՅՈՒԴԱՅԻ 1:6

aion

ՄԱՏԹԵՈՍ 12:32
ՄԱՏԹԵՈՍ 13:22
ՄԱՏԹԵՈՍ 13:39
ՄԱՏԹԵՈՍ 13:40
ՄԱՏԹԵՈՍ 13:49
ՄԱՏԹԵՈՍ 21:19
ՄԱՏԹԵՈՍ 24:3
ՄԱՏԹԵՈՍ 28:20
ՄԱՐԿՈՍ 3:29
ՄԱՐԿՈՍ 4:19
ՄԱՐԿՈՍ 10:30
ՄԱՐԿՈՍ 11:14
ՂՈՒԿԱՍ 1:33
ՂՈՒԿԱՍ 1:55
ՂՈՒԿԱՍ 1:70
ՂՈՒԿԱՍ 16:8
ՂՈՒԿԱՍ 18:30
ՂՈՒԿԱՍ 20:34
ՂՈՒԿԱՍ 20:35
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 4:14
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 6:51
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 6:58
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 8:35
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 8:51
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 8:52
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 9:32
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 10:28
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 11:26
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 12:34
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 13:8
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 14:16

ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ 1:4
ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ 1:5
ԵՓԵՍԱՑԻՍ 1:21
ԵՓԵՍԱՑԻՍ 2:2
ԵՓԵՍԱՑԻՍ 2:7
ԵՓԵՍԱՑԻՍ 3:9
ԵՓԵՍԱՑԻՍ 3:11
ԵՓԵՍԱՑԻՍ 3:21
ԵՓԵՍԱՑԻՍ 6:12
ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ 4:20
ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ 1:26
ԱՌԱՋԻԸ ՏԻՄՈԹԵՈՍ 1:17
ԱՌԱՋԻԸ ՏԻՄՈԹԵՈՍ 6:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՍ 4:10
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՍ 4:18
ՏԻՖՈՍ 2:12
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 1:2
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 1:8
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 5:6
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 6:5
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 6:20
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 7:17
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 7:21
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 7:24
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 7:28
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 9:26
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 11:3
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 13:8
ԵՐԲԱՅԵՑԻՍ 13:21
ԱՌԱՋԻԸ ՊԵՏՐՈՍԻ 1:23

aionios

ՄԱՏԹԵՈՍ 18:8
ՄԱՏԹԵՈՍ 19:16
ՄԱՏԹԵՈՍ 19:29
ՄԱՏԹԵՈՍ 25:41
ՄԱՏԹԵՈՍ 25:46
ՄԱՐԿՈՍ 3:29
ՄԱՐԿՈՍ 10:17
ՄԱՐԿՈՍ 10:30
ՂՈՒԿԱՍ 10:25
ՂՈՒԿԱՍ 16:9
ՂՈՒԿԱՍ 18:18
ՂՈՒԿԱՍ 18:30
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 3:15
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 3:16
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 3:36
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 4:14
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 4:36
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 5:24
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 5:39
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 6:27
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 6:40
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 6:47
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 6:54
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 6:68

ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 10:28
ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 12:25
ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 12:50
ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 17:2
ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 17:3
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ 13:46
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ 13:48
ՀՈՌՎՄԱՅՅԵՑԻՍ 2:7
ՀՈՌՎՄԱՅՅԵՑԻՍ 5:21
ՀՈՌՎՄԱՅՅԵՑԻՍ 6:22
ՀՈՌՎՄԱՅՅԵՑԻՍ 6:23
ՀՈՌՎՄԱՅՅԵՑԻՍ 16:25
ՀՈՌՎՄԱՅՅԵՑԻՍ 16:26
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐԱԹԱՅԻՍ 4:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐԱԹԱՅԻՍ 4:18
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐԱԹԱՅԻՍ 5:1
ԳԱՂԱՏԱՅԻՍ 6:8
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ 1:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ 2:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԷՆՍ 1:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԷՆՍ 6:12
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԷՆՍ 6:16
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԷՆՍ 1:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԷՆՍ 2:10
ՏԻՏՈՍ 1:2
ՏԻՏՈՍ 3:7
ՓԻԼԻՍՈՆ 1:15
ԵՔՐԱՅԵՑԻՍ 5:9
ԵՔՐԱՅԵՑԻՍ 6:2
ԵՔՐԱՅԵՑԻՍ 9:12
ԵՔՐԱՅԵՑԻՍ 9:14
ԵՔՐԱՅԵՑԻՍ 9:15
ԵՔՐԱՅԵՑԻՍ 13:20
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ 5:10
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 1:11
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 1:2
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 2:25
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 3:15
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 5:11
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 5:13
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 5:20
ՅՈՒԴԱՅԻ 1:7
ՅՈՒԴԱՅԻ 1:21
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 14:6

eleēsē

ՀՈՌՎՄԱՅՅԵՑԻՍ 11:32

Geenna

ՄԱՏԹԷՆՍ 5:22
ՄԱՏԹԷՆՍ 5:29
ՄԱՏԹԷՆՍ 5:30
ՄԱՏԹԷՆՍ 10:28
ՄԱՏԹԷՆՍ 18:9
ՄԱՏԹԷՆՍ 23:15
ՄԱՏԹԷՆՍ 23:33
ՄԱՂԿՈՍ 9:43

ՄԱՂԿՈՍ 9:45
ՄԱՂԿՈՍ 9:47
ՂՈՒԿԱՍ 12:5
ՅԱԿՈԲՈՒ 3:6

Hadēs

ՄԱՏԹԷՆՍ 11:23
ՄԱՏԹԷՆՍ 16:18
ՂՈՒԿԱՍ 10:15
ՂՈՒԿԱՍ 16:23
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ 2:27
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ 2:31
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐԱԹԱՅԻՍ 15:55
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 1:18
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 6:8
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 20:13
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 20:14

Limnē Pyr

ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 19:20
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 20:10
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 20:14
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 20:15
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 21:8

Sheol

ՇՆՆԴՈՑ 37:35
ՇՆՆԴՈՑ 42:38
ՇՆՆԴՈՑ 44:29
ՇՆՆԴՈՑ 44:31
ԹՈՒԵՐ 16:30
ԹՈՒԵՐ 16:33
ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԵՆՔ 32:22
ԹԱԳԱԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ա 2:6
ԹԱԳԱԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Բ 22:6
ԹԱԳԱԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:6
ԹԱԳԱԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:9
ՅՈՒԲ 7:9
ՅՈՒԲ 11:8
ՅՈՒԲ 14:13
ՅՈՒԲ 17:13
ՅՈՒԲ 17:16
ՅՈՒԲ 21:13
ՅՈՒԲ 24:19
ՅՈՒԲ 26:6

ՍԱՂԱՄՈՍ 6:5
ՍԱՂԱՄՈՍ 9:17
ՍԱՂԱՄՈՍ 16:10
ՍԱՂԱՄՈՍ 18:5
ՍԱՂԱՄՈՍ 30:3
ՍԱՂԱՄՈՍ 31:17
ՍԱՂԱՄՈՍ 49:14
ՍԱՂԱՄՈՍ 49:15
ՍԱՂԱՄՈՍ 55:15
ՍԱՂԱՄՈՍ 86:13
ՍԱՂԱՄՈՍ 88:3
ՍԱՂԱՄՈՍ 89:48

ՍԱՂԱՄՈՍ 116:3
ՍԱՂԱՄՈՍ 139:8
ՍԱՂԱՄՈՍ 141:7
ԱՌԱԿՆԵՐ 1:12
ԱՌԱԿՆԵՐ 5:5
ԱՌԱԿՆԵՐ 7:27
ԱՌԱԿՆԵՐ 9:18
ԱՌԱԿՆԵՐ 15:11
ԱՌԱԿՆԵՐ 15:24
ԱՌԱԿՆԵՐ 23:14
ԱՌԱԿՆԵՐ 27:20
ԱՌԱԿՆԵՐ 30:16
ԺՈՂՈՎՈՂ 9:10
ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ 8:6
ԵՍԱՅԻ 5:14
ԵՍԱՅԻ 7:11
ԵՍԱՅԻ 14:9
ԵՍԱՅԻ 14:11
ԵՍԱՅԻ 14:15
ԵՍԱՅԻ 28:15
ԵՍԱՅԻ 28:18
ԵՍԱՅԻ 38:10
ԵՍԱՅԻ 38:18
ԵՍԱՅԻ 57:9

ԵԶԵԿԻԷԼ 31:15
ԵԶԵԿԻԷԼ 31:16
ԵԶԵԿԻԷԼ 31:17
ԵԶԵԿԻԷԼ 32:21
ԵԶԵԿԻԷԼ 32:27
ՕՍԷԷ 13:14
ԱՄՈՍ 9:2
ՅՈՎԼԱՄ 2:2
ԱՄԲԱԿՈՒՄ 2:5

Tartaroō

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 2:4

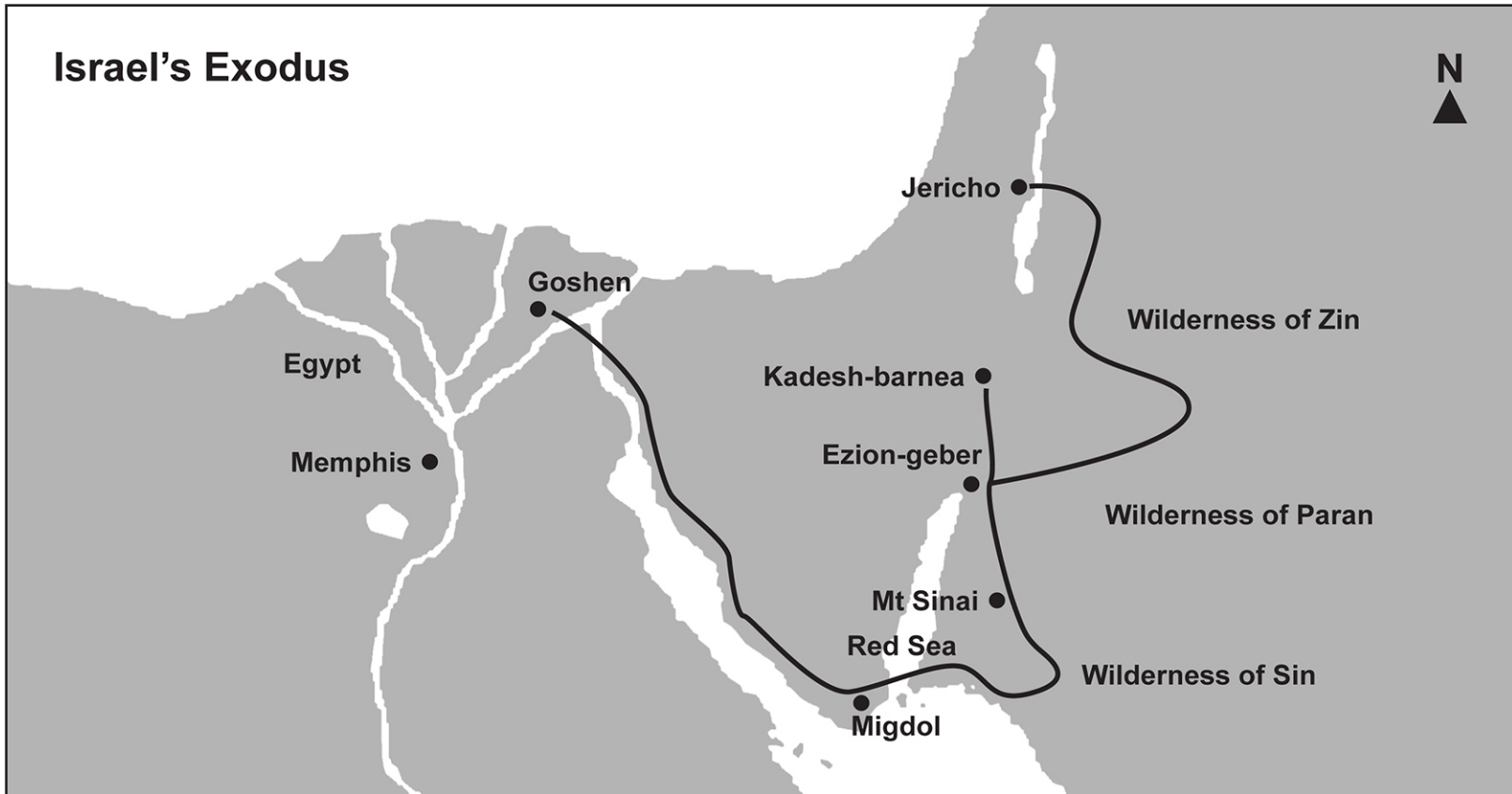
Questioned

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 2:17

Հաւատքով Աբրահամ հնապանդեցաւ, երբ կանչուեցաւ մեկնելու տեղ մը՝ որ պիտի ստանար իր ժառանգութիւն,
ու մեկնեցաւ՝ առանց գիտնալու թէ ո՛ր կ'երթար: - ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ 11:8

Israel's Exodus

Երբ փարաւոնն արձակեց ժողովրդին, Աստուած նրանց կարճ ճանապարհով՝ Փղշտացիների երկրով չառաջնորդեց, որովհետեւ Աստուած մտածեց, թէ ժողովուրդը պատերազմի բռնուելով՝ գուցէ վախենայ ու Եգիպտոս վերադառնայ: - ԵԼԲ 13:17

Jesus' Journeys

Քանի որ մարդու Որդին եկաւ ո՛չ թէ սպասարկութիւն ընդունելու, հապա՛ սպասարկելու եւ իր անձը իբր փրկանք տալու շատերու համար:

- ՄԱՐԿՈՍ 10:45

Պողոս, ծառայ Յիսուս Բրիստոսի, կանչուած՝ առաքեալ ըլլալու, նշանակուած՝ քարոզելու Աստուծոյ աւետարանը, - ԶՌՌՎՄԱՅԵՑԻՍ 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert martyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us																																																															
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin																																																															
Where are we? ▶			When are we? ▼																																																																	
			Innocence		Fallen			Glory																																																												
▶			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth																																																											
			<table border="1"> <tr> <td rowspan="2">God</td> <td>Father</td> <td>John 10:30</td> <td rowspan="6"> Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden </td> <td colspan="3">1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light</td> <td rowspan="6"> Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City </td> </tr> <tr> <td>Son</td> <td>God's perfect fellowship</td> <td colspan="2">John 8:58 Pre-incarnate</td> <td>John 1:14 Incarnate</td> <td>Luke 23:43 Paradise</td> </tr> <tr> <td>Holy Spirit</td> <td></td> <td></td> <td colspan="2">Psalm 139:7 Everywhere</td> <td colspan="2">John 14:17 Living in believers</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Mankind</td> <td>Living</td> <td rowspan="6"> Genesis 1:1 No Creation No people </td> <td colspan="3">Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth</td> </tr> <tr> <td>Deceased believing</td> <td colspan="3">Luke 16:22 Blessed in Paradise</td> </tr> <tr> <td>Deceased unbelieving</td> <td colspan="3">Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">Angels</td> <td>Holy</td> <td colspan="3">Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command</td> </tr> <tr> <td>Imprisoned</td> <td colspan="3">2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus</td> </tr> <tr> <td>Fugitive</td> <td colspan="2" rowspan="3"> Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels </td> <td>Revelation 20:13 Thalaasa</td> <td rowspan="4"> Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels </td> </tr> <tr> <td>First Beast</td> <td colspan="2">1 Peter 5:8, Revelation 12:10</td> </tr> <tr> <td>False Prophet</td> <td colspan="2">Rebelling against Christ Accusing mankind</td> </tr> <tr> <td>Satan</td> <td></td> <td colspan="2">Revelation 19:20 Lake of Fire</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td></td> <td colspan="2">Revelation 20:2 Abys</td> <td></td> </tr> </table>		God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City	Son	God's perfect fellowship	John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Deceased believing	Luke 16:22 Blessed in Paradise			Deceased unbelieving	Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			Angels	Holy	Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus			Fugitive	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels		Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels	First Beast	1 Peter 5:8, Revelation 12:10		False Prophet	Rebelling against Christ Accusing mankind		Satan		Revelation 19:20 Lake of Fire						Revelation 20:2 Abys
God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City																																																													
	Son	God's perfect fellowship		John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate			Luke 23:43 Paradise																																																											
Holy Spirit				Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers																																																														
Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth																																																																
	Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise																																																																
	Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment																																																																
Angels	Holy		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command																																																																	
	Imprisoned		2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus																																																																	
	Fugitive		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels		Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels																																																														
	First Beast	1 Peter 5:8, Revelation 12:10																																																																		
False Prophet	Rebelling against Christ Accusing mankind																																																																			
Satan		Revelation 19:20 Lake of Fire																																																																		
				Revelation 20:2 Abys																																																																
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all																																																															

ճակատագիր

Արեւմտահայերէն at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philipians 2:9-11.

World Nations

Ուրեմն գացէք, աշակերտեցէք բոլոր ազգերը, մկրտեցէք վանոնք Յօր, Որդիին եւ Սուրբ Հոգիին անունով:

- ՄԱՏԹԷՈՍ 28:19